Bundel van de Raadsplein besluitvormend (Raadzaal) van 26 november 2018

Agenda bijlagen

Korte terugblik Raasplein besluitvormingsronde d.d. 26 november 2018

1 Mededelingen
2 Vaststelling agenda
3 Bekrachtiging geheimhouding
4 Mondelinge vragen te stellen door raadsleden
- 4-1 MV ChristenUnie - Vervroegde opening coffeeshop Vechtstraat
- 4-2 MV VVD - Beantwoording outcome criteria
- 4-3 MV GL - IND onderzoekt mogelijke onterechte uitzetting van nieuwe Zwollenaren

5 Ingekomen stukken
- 2018-11-26 Lijst ingekomen stukken
- 5-1 AG CU - Informatienota Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle
- 5-2 AG GL - Stand van Zaken samenvoegen Wezo-WRA
- 5-3 AG SP,CDA - Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA
- 2018-11-26 Raadsbesluit lijst ingekomen stukken

5.A Informatienota's voor de raad / ter kennisname
5.A.1 Beantwoording toezegging Outcomecriteria
- Informatienota beantwoording toezegging Outcomecriteria

5.A.2 Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle (19.40 – 21.00 uur)
- Informatienota Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle
- Cultuurprofiel Experiment en Ernst

5.A.3 Schetsontwerp WRZV hallen
- Informatienota Schetsontwerp WRZV hallen
- Schetsontwerp WRZV-hallen

5.A.4 Actieplan stadslogistiek
- Informatienota Actieplan stadslogistiek
- Actieplan stadslogistiek

5.A.5 Herinrichting Weversgildeplein
- Informatienota Herinrichting Weversgildeplein
- Ontwerp herinrichting Weversgildeplein en directe omgeving

5.A.6 Beantwoording motie wijkbezoeken door gemeente
- Informatienota Motie wijkbezoeken door gemeente
- Motie wijkbezoeken door gemeente

5.A.7 Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht
- Informatienota Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht
- brief aan de Provincie Overijssel met reactie ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht d.d. 04-09-2018

5.A.8 Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA
- Informatienota Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA

5.A.9 Bereikbaarheid Stadshagen (beantwoording motie)
- Informatienota Bereikbaarheid Stadshagen
- 2018-03-12 M10-2 Bereikbaarheid Stadshagen

5.A.10 SMZ en Allemaal Zwolle
- Informatienota SMZ en Allemaal Zwolle

5.A.11 Chillplekken voor jongeren in Stadshagen (beantwoording motie)

Informatienota Chillplekken voor jongeren in Stadshagen

2018-03-12 M9-2 Chillplekken voor jongeren in Stadshagen

5.A.12 Uitspraak hoger beroep cliënten(raad) Meesterwerk

Informatienota uitspraak hoger beroep cliënten(raad) Meesterwerk

5.A.13 Herinrichting Rembrandtlaan

Informatienota Herinrichting Rembrandtlaan

1. Herinrichtingsplan Rembrandtlaan

2. Klimaatbeelden

5.A.14 Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering

Informatienota Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering

Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering

5.A.15 Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid Ijsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland)

Informatienota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid Ijsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland)

1. Uniform beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, handhaving 2019 - 2021

5.B1 Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken

1. Brief aan vaste commissie financiën TK- Voorkomen hogere belastingdruk door duurzaamheidsmaatregelen

2. Berlimont CMC Consulting- verzoek nietigverklaring van 3 WMO overeenkomsten Afkoop Regresrecht sinds 2015, vanwege falen en dwalen

3. M.J. Smulders- nietig verklaren WMO Regres afkoop overeenkomsten 2015-2016, 2017, 2018

4. Gemeenteraad Heumen- brief aan Staatssecretaris over kinderpardon

5.B2 Diversen / ter afdoening in handen stellen van het College

1. H. Dekker- Bewustzijn Houtstook Overlast en 2) vragen aan de gemeenteraad en B&W

1a. bijlage

2. Burgercomite Nederland- volksreferendum buiten de Kieswet 20 maart 2019

2.a. Antwoord van het informatiepunt verkiezingen

5.B3 Diversen / ter advies in handen stellen van het College

5.C Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen

5.C.1 Beantwoording artikel 45 vragen ChristenUnie over de verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan

Beantwoording artikel 45 vragen fractie ChristenUnie - verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan

5.C.2 Beantwoording artikel 45 vragen CDA inzake Zwolse scholen en de AVG

Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen Zwolse scholen en AVG

5.C.3 Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en ChristenUnie inzake Toekomst Nooterhof

Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en ChristenUnie - Toekomst Nooterhof

GroenLinks en ChristenUnie - Toekomst Nooterhof

5.C.4 Beantwoording artikel 45 vragen PvdA m.b.t. de Weeshuispassage

Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen Weeshuispassage

PvdA - Weeshuispassage

5.C.5 Beantwoording artikel 45 vragen D66 Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn

Informatienota beantwoording Art 45 vragen D66 Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn

5.C.6 Beantwoording artikel 45 vragen CDA - stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen

Beantwoording artikel 45 vragen CDA Stopzetting huisbezoekproject in de Aalanden

5.C.7 Beantwoording artikel 45 vragen Christen Unie n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman

Artikel 45 vragen Christen Unie n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman

5.C.8 Beantwoording artikel 45 vragen van de VVD fractie - Pikkedonker park Wezenlanden

Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen van de VVD fractie - Pikkedonker park Wezenlanden

5.C.9 Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en PvdA over het demonstratieverbod tijdens de Sinterklaasintocht

Beantwoording artikel 45 vragen fractie GroenLinks en PvdA - Demonstratieverbod tijdens de Sinterklaasintocht

6 Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

Deze beslisnota is behandeld in een informatieronde op 15 oktober 2018. De korte terugblik is bijgevoegd. Er is een verkenning uitgevoerd naar sloop van 180 huurwoningen en nieuwbouw van ca 230 sociale huurwoningen op de locatie Weezenlanden-Noord (Luttenbergstraat/Schuurmanstraat/Wiegerlinckstraat/Buserstraat). Hierbij is ook gekeken naar de ambities in het kader van klimaatadaptatie en energietransitie, mobiliteit en parkeren, de betekenis van dit gebied in relatie tot het centrum en de mogelijke verdichting van deze locatie. De uitkomsten van dit onderzoek zijn inmiddels vertaald in een visiedocument.
In deze visie wordt aangegeven dat op deze locatie ca 300 tot 500 woningen gerealiseerd kunnen worden in een gedifferentieerd programma, waarbij ook ruimte is voor aanvullende functies t.b.v. een aantrekkelijke verblijfskwaliteit. Deze stedelijke verdichting is gebaseerd op een goede, groene toegankelijke buitenruimte; daarbij wordt uitgegaan van gebouwde parkeervoorzieningen, zodat de buitenruimte rond de woningen autovrij en groen ingericht kan worden. Mogelijk kan deze gebouwde parkeervoorziening ook voorzien in een deel van de parkeerbehoefte van de binnenstad. Verder is in de visie een aantal randvoorwaarden opgenomen, die nog nader uitgewerkt moeten worden. Deze zijn in de beslisnota weergegeven. Als deze kaders zijn vastgesteld worden een stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan en een schetsontwerp voor de herinrichting van de omliggende openbare ruimte opgesteld. Deze worden aan de raad voorgelegd; dat geldt uiteraard ook voor de daarop volgende herziening van het bestemmingsplan en de kredietaanvraag voor de aanpassing van de openbare ruimte.
Voor technische en feitelijke vragen: Ciska Waalewijn (4011), C.Waalewijn@zwolle.nl

Beslisnota Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

Bijlage 1 Visie Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord d.d. 18-09-2018

Bijlage 2a Definitieve reactie van belanghebbenden op Concept-visie_12 april 2018

Bijlage 2b 20180911 twee kolommenstuk weezenlanden noord reactie omwonenden

Bijlage 3 20180619 verslag gesprek omwonenden Groot Wezenland

Bijlage 3b Randvoorwaarden die door omwonenden worden benoemd 3

Bijlage 4 Reacties belanghebbenden partijen op concept-visie

Bijlage 5 Verwijzing naar participatietraject van Woningbouwcorporatie Openbaar Belang

Inspraaktekst Frans Super - lid Bewonerscommissie Weezenlanden-Noord

Inspraaktekst Jan Lodewijk Lindemulder - Weezenlanden Noord

Presentatie informatieronde Wezenlanden Noord

Brief dhr Meijer - Visie ontwikkeling Wezenlanden - Noord

Korte terugblik informatieronde d.d. 15-10-2018- visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

Notitie participatiebijeenkomsten Weezenlanden Noord tbv ontwikkeling stedenbouwkundig plan

2018-11-26 AM6-1 Hoogbouwen, Eerst onderbouwen!

2018-11-26 M6-2 Anticiperen op Turfmarkt parkeren

2018-11-26 M6-3 Realistische business case parkeren Weezenlanden Noord

2018-11-26 M6-4 Betaalbaarheid parkeren sociale huurders

2018-11-26 M6-5 Beeldkwaliteit Weezenlanden Noord

2018-11-26 M6-6 Vastleggen en vergroten natuurwaarden Weezenlanden Noord

2018-11-26 M6-7 Aandacht voor de achterblijvers

2018-11-26 M6-8 Huizen Weezenlanden-Noord zijn om in te wonen

2018-11-26 M6-9 Meer woningen, dan ook meer sociale huur

2018-11-26 M6-10 Ruimte voor middeninkomens en woningbouwcorporaties

2018-11-26 Raadsbesluit Visie en randvoorwaarden Weezenlanden Noord

7 Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer

Het voorstel is tijdens de vergadering van 9 november 2018 van de agenda afgevoerd en zal voor de vergadering van 26 november opnieuw worden geagendeerd. De aanvullende memo wordt dinsdag nagezonden.

Beslisnota Ruimte voor de Rivier Schelle investering in realisatie voetveer

2018-11-20 memo wethouder Anker- aanvullende informatie Voetveer Schellerwaard

2018-11-26 Raadsbesluit Ruimte voor de Rivier Schelle, investering in realisatie voetveer

8 Vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal)

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Er wordt een plan voorbereid voor de realisatie van een nieuwe sporthal (WRZV-hallen) aan de Grote Voort waarbij de gemeente initiatiefnemer is. In het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) is opgenomen voor welk ruimtelijke ontwikkelingen een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling nodig is. Het onderhavige project valt onder deze categorie. Door de aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling is inzicht gekregen in het feit dat er geen belangrijke milieugevolgen zijn.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om voor de voorbereiding van het bestemmingsplan Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal) geen milieueffectrapport op te stellen.
Daarnaast dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.19 lid 4 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.
Voor technische en feitelijke vragen: Ellen Horsman- van Gelder (2430) eh.horsman.van.gelder@zwolle.nl

Beslisnota vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal)

Onderbouwing vormvrije m.e.r.-beoordeling

2018-11-26 Raadsbesluit Vormvrije me.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort Grote Voort (sporthal)

9 Instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Burgemeester Meijer heeft aangekondigd in de zomer van 2019 zijn functie van burgemeester van Zwolle te zullen gaan neerleggen. De procedure om te komen tot een nieuwe burgemeester is geregeld in de Gemeentewet en in de circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. Voor de gemeente is in deze procedure de eerste stap om een vertrouwenscommissie in te stellen en in een verordening de samenstelling, taken en werkwijze van deze commissie te regelen.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om een vertrouwenscommissie in te stellen voor de voorbereiding van de benoeming van een nieuwe burgemeester voor Zwolle. Daarnaast de verordening vertrouwenscommissie benoeming burgemeester gemeente Zwolle 2018/2019 vast te stellen.
Voor technisch en feitelijke vragen: Arthur ten Have (2848) abm.ten.have@zwolle.nl

Beslisnota instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester

Verordening op de vertrouwenscommissie

2018-11-26 Raadsbesluit Instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester

10 Instelling en benoeming leden auditcommissie

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Sinds 2004 beschikt de gemeente over een Afstemmingscomité. Dit comité bestaat uit vertegenwoordigers van de raad en vertegenwoordigers van het college. Het comité houdt zich bezig met de afstemming en coördinatie van de processen die gericht zijn op de 'control' binnen de gemeente.
Om de controlerende en het opdrachtgeverschap bij de accountantscontrole te versterken, wordt nu voorgesteld het afstemmingscomité te vervangen door de auditcommissie. Dit is een commissie van en voor de raad. Hierbij wordt tevens voorgesteld de raadsleden die eerder dit jaar zijn benoemd tot lid van het afstemmingscomité, nu te benoemen tot lid van de auditcommissie.
Voor technische en feitelijke informatie: Evert Jan Bagerman (2216), E.Bagerman@zwolle.nl.

Beslisnota instelling en benoeming leden auditcommissie

Verordening auditcommissie

2018-11-26 Raadsbesluit Instelling en benoeming leden auditcommissie

11 Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvorming A.
De VRIJ is verantwoordelijk voor het opstellen van het regionaal risicoprofiel. Dit gebeurt iedere vier jaar. Het risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de belangrijkste risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Op basis van dit inzicht maakt het bestuur van de VRIJ strategische beleidskeuzes voor de risico- en crisisbeheersing: het voorkomen en beperken van risico's en het voorbereiden van de crisisbeheersingsorganisatie. Het risicoprofiel is ook de basis voor de beleidsagenda, het crisisplan en het dekkingsplan van VRIJ en daarmee voor de uitvoering van hun operationele taken.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om kennis te nemen van het Risicoprofiel en de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 en over deze rapportages geen zienswijze in te dienen.
Voor technische en feitelijke vragen: Marijn Hageman (2108) m.hageman@zwolle.nl

Beslisnota Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023

1. Aanbiedingsbrief VRIJ

2. Hoofdlijnennotitie Risicoprofiel VRIJ

3. Infographic Risicoprofiel VRIJ

4. Strategische beleidsagenda 2019-2023

2018-11-26 Raadsbesluit Risicoprofiel & strategische beleidsagenda 2019-2023

12 Tweede bestuursrapportage 2018

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio IJsselland legt de tweede bestuursrapportage over 2018 voor aan de raden van de deelnemende gemeenten. Financieel gezien zijn in deze bestuursrapportage begrotingswijzigingen verwerkt die, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen, ter goedkeuring aangeboden dienen te worden aan de gemeenteraden.
De raad wordt voorgesteld te besluiten om kennis te nemen van de tweede bestuursrapportage 2018. Daarnaast over deze rapportage geen zienswijze in te dienen.
Voor technische en feitelijke vragen: Marijn Hageman (m.hageman@zwolle.nl

Beslisnota Tweede bestuursrapportage 2018

1. Aanbiedingsbrief VRIJ

2. Tweede bestuursrapportage 2018

2018-11-26 Raadsbesluit Tweede bestuursrapportage 2018

13 Advies pbo lokale omroep

Deze beslisnota is rechtstreeks geagendeerd voor de besluitvormingsronde A.
Het Commissariaat voor de Media heeft op verzoek van de gemeenteraad onderzocht of Lokale Omroep Zwolle FM voldoet aan de eisen uit de wet. Het voorgestelde programmabeleidsbepalende orgaan (pbo) van Stichting Zwolse Omroep Organisatie (RTVZwolleFM) is geen goede afspiegeling van de Zwolse samenleving. Omdat het commissariaat zelf niet goed kan beoordelen of de omroep beschikt over een representatief en onafhankelijk PBO heeft het daarover advies gevraagd aan de gemeenteraad. Het college heeft dit uitgezocht en oordeelt nu dat het PBO niet voldoet aan de eisen in de wet en stelt de raad voor om het Commissariaat voor de Media te berichten dat het niet representatief is voor de in de gemeente Zwolle voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stroming. Voor technische en feitelijke informatie: Anton Tuinman (2460) en AB.Tuinman@zwolle.nl

Beslisnota Advies pbo lokale omroep

Inspraaktekst dhr Gert-Jan Weierink- Voorzitter RTVZwolleFM PBO

2018-11-26 AM13-1 Advies PBO lokale omroep

2018-11-26 Raadsbesluit Advies pbo lokale omroep

14 Moties Vreemd aan de orde van de dag

2018-11-26 M14-1 Een goede CAO voor medewerkers sociale werkvoorziening (sw)

2018-11-26 M14-2 Hoogbouwen, eerst onderbouwen!

2018-11-26 M14-3 Beantwoording raadsvragen demonstratieverbod

15 Sluiting

korte terugblik

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Vergadering d.d.	26 november 2018
Locatie	Raadzaal
Aanvang	19.30
Eindtijd	21.00
Voorzitter	H.J. Meijer
Griffier/secretaris	A.B.M. ten Have
Afwezige leden	Dhr. J Brink

1. Mededelingen
   Bericht van verhindering van de heer Brink.
2. Vaststelling agenda
   Met de voorgestelde agenda wordt ingestemd.
3. Bekrachtiging geheimhouding
   Er zijn geen stukken ter bekrachtiging geheimhouding.
4. Mondelinge vragen te stellen door raadsleden
   -Vragen van de ChristenUnie en Swollwacht over de vervroegde opening coffeeshop Vechtstraat.
   Burgemeester Meijer merkt allereerst op dat hij de vragen niet namens het college zal beantwoorden, aangezien de burgemeester als bestuursorgaan bevoegd is.
   De burgemeester heeft geen middelen in handen om de aangekondigde opening tegen te gaan. De vergunning is verleend op 12 september 2018 en de daarop ingediende bezwaarschriften hebben geen opschortende werking. Overigens verwacht de burgemeester geen opening half december omdat de exploitant nog bezig is met een verbouwing, er nog personeel wordt geworven en het personeel nog getraind moet worden. Hij verwacht dat de opening waarschijnlijk pas half januari zal zijn.
   Mochten er al financiële risico's zijn, als de bezwaren alsnog zouden worden gehonoreerd, dan liggen die bij de exploitant. De exploitant is zich overigens terdege bewust van het benodigde draagvlak in de buurt, maar hij moet zelf de afweging maken tussen het draagvlak en het tijdstip van opening i.v.m. de benodigde inkomsten in relatie tot de reeds gemaakte kosten.
   Over het aantal benodigde bewoners in de begeleidingscommissie is op voorhand geen uitspraak te doen. Het genoemde aantal van 7 kan, maar er is ook ervaring met meer bewoners in een begeleidingscommissie. Dit is een onderwerp dat in de eerste vergadering van de commissie besproken kan worden. Die eerste bijeenkomst zal normaliter plaatsvinden voordat de coffeeshop open gaat. Overigens loopt het nog geen storm met de aanmeldingen.
   -Vragen van de VVD over Outcome criteria in de jeugdzorg.
   Wethouder Van Willigen antwoordt dat in de contracten vanaf 2018 tot eind 2019 aandacht wordt besteed aan de afgesproken outcome criteria. Via de contractmanagers RSJ wordt informatie hierover opgevraagd bij de diverse aanbieders. Er wordt gewerkt aan een eigen monitoringssysteem. Voor het criterium uitval is dit er al en daarvoor is er stoplichtsysteem per gemeente.
   Er vindt verdere doorontwikkeling plaats op de monitoring van de genoemde drie outcome criteria en dat wordt opgenomen in de nieuwe contracten per 1 januari 2020.

Vanaf medio 2019 zijn de outcome criteria al per gemeente inzichtelijk, maar vanaf 2020 moet dit ook per aanbieder het geval zijn.
In paragraaf 2.3.2 van de begroting is dit terug te vinden, maar zoals gezegd moet e.e.a. steeds verder worden ingevuld.
Het op te stellen hervormingsplan sociaal domein moet de paraplu worden, waaronder op resultaat gestuurd moet kunnen gaan worden. Bij dat plan zal meer informatie worden verschaft.
-Vragen van GroenLinks over IND onderzoekt mogelijke onterechte uitzetting van 'nieuwe Zwollenaren'.
Wethouder Sloots antwoordt dat hij, net als waarschijnlijk de fractie van GroenLinks, zich baseert op berichtgeving uit de Stentor. Het gaat om een aangekondigd onderzoek door de IND. De IND valt onder het Ministerie van V en J en daar ligt vooralsnog de verantwoordelijkheid. Het is nog niet duidelijk of het in dit onderzoek ook gaat om 'nieuwe Zwollenaren'. De wethouder stelt voor dat hij contact opneemt met de IND en zal vragen, zodra het onderzoek is afgerond, aan te geven of er ook 'nieuwe Zwollenaren' bij betrokken zijn. Daarover zal hij dan terugrapporteren aan de raad.

5. Ingekomen stukken
-Agenderingsverzoek van de fracties van ChristenUnie, VVD, GroenLinks en Swollwacht om de informatienota over Cultuurprofiel stedelijke regio Zwolle te agenderen voor een debatronde.
De raad stemt in met dit agenderingsverzoek.
-Agenderingsverzoek van de fracties van GroenLinks, VVD, Swollwacht en ChristenUnie en agenderingsverzoek van de fracties van SP en CDA om de informatienota over de stand van zaken samenvoegen Wezo-WRA te agenderen voor een informatieronde.
De raad stemt ook met dit agenderingsverzoek in.
-Voor het overige wordt de lijst ingekomen stukken, inclusief de voorgestelde wijze van afdoening, vastgesteld.

6. Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord
-N.a.v. de reactie van de portefeuillehouder op de ingediende moties en amendementen worden amendement 6-1 en de moties 6-2, 6-3 en 6-5 ingetrokken.
-Motie 6-4 van PvdA en SP: Betaalbaarheid parkeren sociale huurders De fracties van de SP en de PvdA stemmen voor de motie, de overige fracties stemmen tegen. De motie is verworpen.
-(gewijzigde) Motie 6-6 van D66: Vastleggen en vergroten natuurwaarden Weezenlanden Noord Met algemene stemmen aangenomen.
-Motie 6-7 van de PvdA: Aandacht voor achterblijvers De fracties van de PvdA, SP en D66 stemmen voor de motie, de overige fracties stemmen tegen. De motie is verworpen.
-Motie 6-8 van de PvdA en SP: Huizen Weezenlanden Noord zijn om in te wonen.
Voor de motie stemmen de fracties van de PvdA, SP en CDA, de overige fracties stemmen tegen. De motie is verworpen.
-Motie 6-9 van de SP: Meer woningen, dan ook meer sociale huur De fracties van de SP en de PvdA stemmen voor de motie, de overige fracties stemmen tegen. De motie is verworpen.
-Motie 6-10 van de SP: Ruimte voor middeninkomens en woningbouwcorporaties.
Voor de motie stemmen de fracties van de PvdA en de SP, de overige fracties stemmen tegen. De motie is verworpen.
Het voorstel is vervolgens met algemene stemmen aangenomen.

7. Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer
Met algemene stemmen aangenomen.

8. Vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal)
Met algemene stemmen aangenomen.

9. Instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester
   Met algemene stemmen aangenomen.
10. Instelling en benoeming leden auditcommissie
    Met algemene stemmen aangenomen.
11. Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023
    Met algemene stemmen aangenomen.
12. Tweede bestuursrapportage 2018
    Met algemene stemmen aangenomen.
13. Advies pbo lokale omroep
    Ingesproken wordt door de heer Weierink, voorzitter van RTV Zwolle FM.
    Zijn inspraaktekst is aan de agenda toegevoegd.
    -Amendement 13-1 van de SP: verzoeken intrekken licentie.
    De fractie van de SP stemt voor het amendement, de overige fracties stemmen tegen.
    Het amendement is verworpen.
    -De fractie van het CDA stemt vervolgens tegen het voorstel, de overige fracties stemmen voor. Het voorstel is aangenomen.
14. Moties Vreemd aan de orde van de dag
    -Motie 14-1 van de SP, GroenLinks en PvdA: Een goede CAO voor medewerkers sociale werkvoorziening.
    De fracties van de VVD, ChristenUnie en CDA stemmen tegen de motie, de overige fracties stemmen voor. De motie is aangenomen.
    -Motie 14-2 van de PvdA: Hoogbouwen? Eerst onderbouwen!
    Met algemene stemmen aangenomen.
    -Motie 14-3 van PvdA, D66 en GroenLinks: In gesprek gaan over intocht Sinterklaas.
    Met algemene stemmen aangenomen.
15. Sluiting
    De voorzitter sluit de vergadering om 21.15 uur.

ChristenUnie Zwolle

Swollwacht

Mondelinge vragen vervroegde opening coffeeshop Vechtstraat

Hoewel de bezwaarprocedure nog loopt, wil de initiatiefnemer van coffeeshop De Pijp in Zwolle toch al gaan openen. Het is de bedoeling dat vanaf half december wiet afgehaald kan worden aan de Vechtstraat.
Daardoor moet de gemeente ook sneller dan gedacht de begeleidingscommissie opstarten.
De ChristenUnie is net als de buurtbewoners ontstemd over deze onverwachtse stap.
Daarom komen we tot de volgende vragen aan het college

1) heeft het college middelen in handen om de voortijdige opening tegen te houden?
2) welke (financiële) risico's ziet het college als de coffeeshop na de bezwaarprocedure alsnog dicht moet gaan?
3) heeft het college nog met de initiatiefnemer gesproken om duidelijk te maken dat deze actie zijn draagvlak in de buurt niet echt vergroot?
4) is het aantal van 7 bewoners in de begeleidingscommissie ook het maximum aantal bewoners dat mee mag praten? Of waren er meer mensen die belangstelling hadden?

ChristenUnie
Wietse de Boer

Swollwacht
Silvia Bruggenkamp

VVD ZWOLLE

Zwolle, 26 november 2018

Mondelinge vragen aan het college van Burgemeester en Wethouders

Goede zorg voor onze jeugd is voor de VVD van groot belang. De jeugd is de toekomst. Op 14 oktober 2013 heeft daarom de gemeenteraad een motie aangenomen waarin verzocht werd in de transitiearrangementen jeugdzorg op te nemen dat er afspraken worden gemaakt met de (jeugd)zorgaanbieders over het invullen van de outcomecriteria en het hanteren hiervan voor de inkoop vanaf het jaar 2016. Op 24 november 2014 is met algemene stemmen het amendement outcomecriteria aangenomen voor in het beleidsplan Jeugdhulp 2015-2016, par. 7.3. Kwaliteit en toezicht op kwaliteit. Goede zorg bestaat ook uit het monitoren, bekijken of het doel met de jonge Zwollenaar bereikt is en te kijken of het bijgesteld moet worden. Wij willen het college daarom graag de volgende mondelinge vragen stellen:

1. In 2013 hebben wij afgesproken dat de outcomecriteria gehanteerd wordt vanaf 2016. Kan de wethouder aangeven hoe het toepassen tot op heden van outcome criteria in de hercontractering en verantwoording van partijen?
2. Kan de wethouder aangeven hoe omgegaan wordt met hercontractering van nieuwe jeugdhulpaanbieders en op welke wijze spelen prestatiecriteria daarbij een rol?
3. Kan de wethouder aangeven op basis van welke cijfers is in de begroting gerapporteerd over de indicatoren doelrealisatie, tevredenheid en uitval? Zijn dit cijfers vanuit metingen van de gemeente? Zijn de resultaten van die drie indicatoren per aanbieder bekend bij de gemeente?
4. Kan het College aangeven op welke wijze de methodiek van werken met outcomecriteria wordt betrokken bij het hervormingsplan in het sociaal domein?

Namens de VVD fractie,

Jolanda Kok

Mondelinge vragen

GROENLINKS

Aan: College van B&W
Van: GroenLinks Zwolle, Margriet Leest
Datum: 26 november 2018
Onderwerp: IND onderzoekt mogelijke onterechte uitzetting van 'nieuwe Zwollenaren'

Vandaag was GroenLinks enorm geschrokken toen we in het nieuws lazen dat IND in Zwolle onderzoek doet naar mogelijke gerommel met handtekeningen waardoor een groep mensen mogelijk onterecht uitgezet zijn. De IND laat door het ministerie van Veiligheid en Justitie onderzoeken of er inderdaad fouten zijn gemaakt met bezwaarschriften in Zwolle. Dit kan inhouden dat eerdere besluiten over uitzettingen van 'nieuwe inwoners' mogelijk ongeldig zijn. Deze mensen zijn dus waarschijnlijk onterecht uitgezet, naar onveilige situaties. GroenLinks is bijzonder ontdaan hierdoor en stelt de wethouder de volgende vragen ter verduidelijking van deze mogelijke pijnlijke situatie.

Vragen:

1. Is de wethouder van dit nieuws op de hoogte?
2. Weet de wethouder misschien al of er inderdaad mensen onterecht zijn uitgezet als gevolg van fouten bij IND in Zwolle?
3. Wat gaat de wethouder op korte termijn hieraan doen?
4. Hoe wordt de raad geinformeerd over het verloop van dit onderzoek?

Namens de fractie van GroenLinks,

Margriet Leest

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 26-11-2018

Aan de raad,

Wij delen u mede, dat de volgende stukken zijn binnengekomen:

Nr.	Onderwerp en voorgestelde behandeling	B&W datum
A	**Informatienota's voor de raad / ter kennisname**	
1.	Beantwoording toezegging Outcomecriteria (29 oktober van de agenda afgevoerd)	25-09-2018
2.	Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle	30-10-2018
3.	Schetsontwerp WRZV hallen	30-10-2018
4.	Actieplan stadslogistiek	30-10-2018
5.	Herinrichting Weversgildeplein	30-10-2018
6.	Motie wijkbezoeken door gemeente	30-10-2018
7.	Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht	30-10-2018
8.	Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA	06-11-2018
9.	Bereikbaarheid Stadshagen (beantwoording motie)	06-11-2018
10.	SMZ en Allemaal Zwolle	06-11-2018
11.	Chillplekken voor jongeren in Stadshagen (beantwoording motie)	06-11-2018
12.	Uitspraak hoger beroep cliënten(raad) Meesterwerk	06-11-2018
13.	Herinrichting Rembrandtlaan	06-11-2018
14.	Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering	13-11-2018
15.	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid Ijsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland)	13-11-2018

Nr.	Onderwerp + voorgestelde behandeling	Datum
B1	**Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken**	
1.	Brief aan vaste commissie financiën TK- voorkomen hogere belastingdruk door duurzaamheidsmaatregelen	13-11-2018
2.	Berlimont CMC Consulting- verzoek nietigverklaring van 3 WMO overeenkomsten Afkoop Regresrecht sinds 2015, vanwege falen en dwalen	
3.	M.J. Smulders- nietig verklaren WMO Regres afkoop overeenkomsten 2015 – 2016, 2017, 2018	12-11-2018
4.	Gemeenteraad Heumen- brief aan Staatssecretaris over kinderpardon	06-11-2018
B2	**Diversen / ter advies in handen van het college stellen**	
1.	Niet openbaar ingekomen brief	29-10-2018
B3	**Diversen / ter afdoening in handen van het college stellen**	
1.	H. Dekker- 1. bewust houtstook overlast en 2. vragen aan de gemeenteraad en B&W	12-11-2018
2.	Burgercomité Nederland- volksreferendum buiten de Kieswet 20 maart 2019	

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 26-11-2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26-11-2018

de voorzitter, H.J. Meijer

de griffier, A.B.M. ten Have

Nr.	Onderwerp	B&W datum
C	**Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie ChristenUnie - verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan	30-10-2018
2.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - Zwolse scholen en AVG	06-11-2018
3.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie GroenLinks en ChristenUnie - Nooterhof	06-11-2018
4.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie PvdA - Weeshuispassage	06-11-2018
5.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn	06-11-2018
6.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen	06-11-2018
7.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie ChristenUnie - Rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman	13-11-2018
8.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie VVD - Pikkedonker park Wezenlanden	13-11-2018
9.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie GroenLinks en PvdA - Demonstratieverbod	20-11-2018

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	ChristenUnie, VVD, GroenLinks, Swollwacht
Naam woordvoerder:	Reinier Mulder, Hans Wijnen, Patrick Pelman Evelina Bijleveld
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	5.A.2
Verzoek om agendering in de:	☐Informatieronde ☒Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**Sinds 2016 waar de Zwolse raad de cultuuragenda heeft vastgesteld is de volle breedte van het cultuurbeleid niet meer gesproken. De informatie nota Stedelijke Cultuurregio Zwolle is een start en groeidocument ingediend bij het Ministerie OCW om Zwolle een plek en positie te krijgen in het Nationaal Cultuurbeleid. Voor onze fractie aanleiding om over de informatienota te spreken.**
Beoogd effect van agenderen:	
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	
Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:	**Geeft het startdocument voldoende richting aan de cultuurregio Zwolle en op welke onderdelen heeft het startdocument aanvullingen nodig?**

Datum 11 mei 2010

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	GroenLinks, ChristenUnie, Swollwacht, VVD
Naam woordvoerder:	Sylvana Rikkert, Wietse de Boer, Silvia Bruggenkamp, Annemee van de Klundert
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Stand van Zaken samenvoegen Wezo-WRA
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	25 november 2018 (5.a.8)
Verzoek om agendering in de:	☒Informatieronde ☐Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	**Met deze informatienota wordt de raad voor het eerst geïnformeerd over de voortgang van het op te richten werkbedrijf 'Tiem BV', de samenvoeging tussen WRA en Wezo. De informatienota roept veel aanvullende vragen op.**
Beoogd effect van agenderen:	**Op basis van de ervaringen van verschillende belanghebbenden en beschikbare informatie, geïnformeerd raken over de nieuwe werkwijze van 'Tiem BV' en de verwachte/beoogde effecten van deze werkwijze voor cliënten (specifiek die onder de WSW- en Participatiewet vallen), medewerkers van WRA/Wezo en ondernemers. We horen ook graag op welke wijze de gemeenteraad betrokken blijft bij de dienstverlening, wanneer deze straks valt onder Tiem BV.**
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**Participatieraad, (eventueel) cliënten van de huidige WRA/Wezo, medewerkers van de huidige WRA/Wezo (eventueel, leden bijzondere ondernemingsraad), leden van directie/management van Tiem BV, ondernemers die clienten (gaan) plaatsen, VNO-NCW, betrokken vakbonden.**

Datum 11 mei 2010

Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

Indienende fractie:	SP, CDA, PvdA
Naam woordvoerder:	Bert Sluijer, Jan Nabers, Patty Wolthof
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	26 november 2018
Verzoek om agendering in de:	X Informatieronde ☐Debatronde
Aanleiding tot agenderen:	Wens tot diepere en bredere bespreking van de informatie die in de nota is gegeven. Dit gezien het belang van dit onderwerp. En mede door recente rapporten, bijvoorbeeld die van het SCP sept 2018 (*Van sociale werkvoorziening naar participatiewet*), het plan loondispensatie dat van tafel is, het Breed Offensief dat de staatssecretaris heeft aangekondigd, de reactie van de bonden daarop en het niet toegekend hebben gekregen van de regiodeal gelden in relatie tot de Human Capital Agenda.
Beoogd effect van agenderen:	Meer inzicht krijgen in stand en voortgang van het proces qua doelen en haalbaarheid, financieel en inhoudelijk gezien en of bijsturing nodig is.
Voor de Informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	Wethouder financiën, wethouder economie, onderwijs en werk (HCA), hoofd Wezo en hoofd WRA (en/of degene die projectleider / procesbegeleider is), vertegenwoordigers van vakbonden, ondernemingsraad (BOR) en werkgevers.
Voor de Debatronde moet de debatvraag zijn:	

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 26-11-2018

Aan de raad,

Wij delen u mede, dat de volgende stukken zijn binnengekomen:

Nr.	Onderwerp en voorgestelde behandeling	B&W datum
A	**Informatienota's voor de raad / ter kennisname**	
1.	Beantwoording toezegging Outcomecriteria (29 oktober van de agenda afgevoerd)	25-09-2018
2.	Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle **(geagendeerd voor debatronde)**	30-10-2018
3.	Schetsontwerp WRZV hallen	30-10-2018
4.	Actieplan stadslogistiek	30-10-2018
5.	Herinrichting Weversgildeplein	30-10-2018
6.	Motie wijkbezoeken door gemeente	30-10-2018
7.	Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht	30-10-2018
8.	Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA **(geagendeerd voor een informatieronde)**	06-11-2018
9.	Bereikbaarheid Stadshagen (beantwoording motie)	06-11-2018
10.	SMZ en Allemaal Zwolle	06-11-2018
11.	Chillplekken voor jongeren in Stadshagen (beantwoording motie)	06-11-2018
12.	Uitspraak hoger beroep cliënten(raad) Meesterwerk	06-11-2018
13.	Herinrichting Rembrandtlaan	06-11-2018
14.	Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering	13-11-2018
15.	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid Ijsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland)	13-11-2018

Nr.	Onderwerp + voorgestelde behandeling	Datum
B1	**Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken**	
1.	Brief aan vaste commissie financiën TK- voorkomen hogere belastingdruk door duurzaamheidsmaatregelen	13-11-2018
2.	Berlimont CMC Consulting- verzoek nietigverklaring van 3 WMO overeenkomsten Afkoop Regresrecht sinds 2015, vanwege falen en dwalen	
3.	M.J. Smulders- nietig verklaren WMO Regres afkoop overeenkomsten 2015 – 2016, 2017, 2018	12-11-2018
4.	Gemeenteraad Heumen- brief aan Staatssecretaris over kinderpardon	06-11-2018
B2	**Diversen / ter advies in handen van het college stellen**	
1.	Niet openbaar ingekomen brief	29-10-2018
B3	**Diversen / ter afdoening in handen van het college stellen**	
1.	H. Dekker- 1. bewust houtstook overlast en 2. vragen aan de gemeenteraad en B&W	12-11-2018
2.	Burgercomité Nederland- volksreferendum buiten de Kieswet 20 maart 2019	

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 26-11-2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26-11-2018

de voorzitter, H.J. Meijer

de griffier, A.B.M. ten Have

Nr.	Onderwerp	B&W datum
C	**Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie ChristenUnie - verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan	30-10-2018
2.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - Zwolse scholen en AVG	06-11-2018
3.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie GroenLinks en ChristenUnie - Nooterhof	06-11-2018
4.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie PvdA - Weeshuispassage	06-11-2018
5.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie D66 - Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn	06-11-2018
6.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie CDA - stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen	06-11-2018
7.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie ChristenUnie - Rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman	13-11-2018
8.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie VVD - Pikkedonker park Wezenlanden	13-11-2018
9.	Beantwoording artikel 45 vragen fractie GroenLinks en PvdA - Demonstratieverbod	20-11-2018

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording toezegging Outcomecriteria
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Jonker, Sabina (2013)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording toezegging Outcomecriteria

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
Bijgaande toelichting betreffede het gebruik van outcome criteria in de jeugdzorg.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 25 september 2018

Onderwerp	Beantwoording toezegging Outcomecriteria
Versienummer	V.1

Portefeuillehouder Wethouder Van Willigen

Informant Sabine Jonker
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 2071
Email S.Jonker@zwolle.nl

Bijlagen -

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Bijgaande toelichting betreffede het gebruik van outcome criteria in de jeugdzorg.

Datum 25 september 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Naar aanleiding van het raadsdebat 25 juni j.l. zijn er vragen gesteld over de outcome criteria jeugdhulp. In het raadsdebat van 9 juli 2018 is hierop een toezegging gekomen om u te informeren over het proces te komen tot een meer volledig beeld van de outcome criteria. Graag willen we u met deze memo een toelichting geven over welke informatie over de outcome criteria reeds beschikbaar is en besluiten die zijn genomen om hier verder invulling aan te geven maar dan in bredere context niveau van monitoring waar outcome criteria onderdeel van zijn.
In deze memo geven we u een beeld van de outcomecriteria die nu bekend zijn en schetsen we de verdere doorontwikkeling op het gebied van monitoringsinformatie.

Kernboodschap
In de afgelopen jaren is tijdens de focus op continuitiet van zorg en ondersteuning binnen jeugd ook gekeken naar een nieuwe stip op de horizon. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat we kwaliteit en het geleverde resultaat voorop staat. Hierover hebt u in de afgelopen periode verschillende besluiten genomen. Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland (RSJ IJsselland) heeft daarmee gekozen voor een outputgerichte bekostiging. Outputbekostiging: Financiering voor het bereiken van vooraf overeengekomen doelen. Deze keuzes sluiten goed aan bij uw vraag over de outcome criteria en we zullen in dit licht een toelichting geven op de vraag.

Op basis van het regionale visiedocument is er gekozen voor een ander regionaal inkoopmodel, met als basis resultaat gerichte wijze van inkoop. Ook is de opdracht aan de bedrijfsvoeringsorganisatie hierop verruimd, waarvoor u onlangs de gewijzigde begroting heeft vastgesteld. De opdracht rondom de regionale monitoring is hiermee steviger belegd bij het RSJ IJsselland en heeft met de gewijzigde begroting ook de (financiele) ruimte gekregen dit uit te voeren. Met het vastleggen van keuzes en het invoeren van een ander inkoopmodel is nog niet direct resultaat zichtbaar. Verandering en komen tot het gewenste eindresultaat is een proces en kost tijd.

Over Outcomecriteria
Het Nederlands Jeugdinstituut (NJi), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) en de ministeries van Veiligheid en Justitie en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben drie criteria geformuleerd:

1. Uitval van cliënten;

2. Ervaring van cliënten over het nut/effect van de jeugdhulp;

3. Doelrealisatie van de hulp, met aandacht voor:
   - De mate waarin cliënten zonder hulp verder kunnen;
   - De mate waarin er na beëindiging geen nieuwe start jeugdhulp plaatsvindt.
   - En in geval van een individuele voorziening (‘niet-vrij toegankelijke jeugdhulp’) ook:
   - De mate waarin problemen verminderd zijn en/of zelfredzaamheid/participatie is verhoogd;
   - De mate waarin overeengekomen doelen gerealiseerd zijn.

Deze drie geformuleerde outcomecriteria zijn gebaseerd op bestaande praktijken in de jeugd- en opvoedhulp en de jeugd-ggz en op eerder onderzoek rondom prestatie-indicatoren voor de jeugdgezondheidszorg. Voor de jeugdhulp zijn deze outcomecriteria verder uitgewerkt in consultatie met het veld. De outcomecriteria kunnen op meerdere manieren worden gemeten. We gaan nu in op de informatie die nu tot onze beschikking staat en op welke wijze we deze kunnen interpreteren. Outcomecriteria 1 en 3 worden anders gemeten dan nummer 2.

Ten aanzien van ervaring van cliënten over het nut/effect van de jeugdhulp

Te beginnen met de outcomecriterium *2. Ervaring van cliënten over het nut/effect van de jeugdhulp*. Wij willen graag weten wat ouders en jongeren vinden van de jeugdhulp die ze krijgen. Daarom wordt jaarlijks wordt door de gemeente Zwolle een klantervaringsonderzoek uitgevoerd. Het uitvoeren hiervan is vanaf 2016 ook een wettelijke verplichting (Jeugdwet).

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle mensen die geregistreerd staan als client Jeugdhulp en hun ouders:
- Zwolse kinderen met jeugdhulp in de leeftijd van 12 t/m 22 jaar
- Ouders van kinderen met jeugdhulp in de leeftijd 0 t/m 17 jaar in Zwolle

De nieuwe cijfers komen in september van dit jaar.
De uitkomsten van dit onderzoek zijn te vinden in openbare bronnen

- https://www.zwolle.nl/actueel/cijfers-kaarten-en-onderzoeken/onderzoeksdatabank/klantervaring-onderzoek-jeugdhulp-2017

Op dit moment is via de bovenstaande link het rapport van vorig jaar terug te vinden.
De uitkomsten hiervan zijn niet te benchmarken, omdat hiervoor geen uniforme wijze van meting door het land heen wordt gehanteerd.

Ten aanzien van doelrealisatie en uitval

Het CBS meet de outcomecriteria *3.Doelrealisatie* en *1. Uitval* binnen jeugdhulptrajecten. Deze informatie is terug te vinden op: https://www.waarstaatjegemeente.nl/

Het CBS hanteert de volgende definities/ classificatie:

Totaal reden beëindiging
Beëindigd volgens plan
Jeugdhulptrajecten die geheel volgens plan worden uitgevoerd.
Voortijdig afgesloten
Trajecten die voortijdig zijn beëindigd. Dit geeft een indruk van de ‘uitval’ tijdens de uitvoering van de jeugdhulp.
Totaal voortijdig afgesloten

In overeenstemming
Trajecten waarbij tussentijds de situatie van de jeugdige of het gezin verandert waardoor de gestarte jeugdhulp niet meer passend is. Bijvoorbeeld als, in overeenstemming met de jeugdige en ouders, gekozen wordt voor de inzet van een ander type jeugdhulp, of afronding van de huidige.
Eenzijdig door de cliënt
De opties 'eenzijdig door de cliënt' en 'eenzijdig door de aanbieder' zijn in feite de opties waarbij van 'uitval' kan worden gesproken. De cliënt komt bijvoorbeeld niet meer naar sessies of onttrekt zich uit de residentiële voorziening. In beide gevallen geldt dat de uitvoering van het plan nog niet is afgerond.
Eenzijdig door de aanbieder
De opties 'eenzijdig door de cliënt' en 'eenzijdig door de aanbieder' zijn in feite de opties waarbij van 'uitval' kan worden gesproken. Het kan ook zijn dat de aanbieder de jeugdhulp stopt. In beide gevallen geldt dat de uitvoering van het plan nog niet is afgerond.
Wegens externe omstandigheden
De uitvoering van het plan kan ook stoppen wegens externe omstandigheden, bijvoorbeeld omdat de jeugdige overleden is of is verhuisd en de hulpverlening bij deze jeugdhulpaanbieder eindigt.

Op waarstaatjegemeente.nl wordt gerapporteerd over beëindigde jeugdhulpverlening met als bron het CBS.

	Beëindigde jeugdhulptrajecten					
	Beëindigd volgens plan			**Voortijdig afgesloten totaal**		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Zwolle	86,9%	85,0%	84,4%	13,1%	15,4%	15,6%
Deventer	84,2%	83,9%	74,6%	15,8%	16,1%	25,4%
Kampen	84,0%	82,7%	76,8%	14,9%	18,5%	23,2%
IJsselland	86,9%	85,7%	77,9%	13,0%	14,3%	22,1%
Nederland	78,2%	78,1%	78,2%	21,8%	21,9%	21,8%

Trajecten 'Beëindigd volgens plan' zijn naar definitie van het CBS volledig volgens plan uitgevoerd en kunnen in die zin uitgelegd worden als 'Trajecten die het gesteld doel gerealiseerd hebben/ doelrealisatie'.
Voortijdig afgesloten kan echter niet direct worden vertaald naar uitval, omdat in de definitie van waarstaatjegemeente bijvoorbeeld ook 'voortijdige afsluiting met wederzijdse instemming' valt.
Zie onderstaande tabel met daarin het totaal aan afgesloten trajecten uitgesplitst. De cijfers in de kolommen E tot en met H vormen samen het totaal onder D.

Datum 25 september 2018

	a	b	c	d	e	f	g	h
	Totaal beëindigde trajecten	Totaal reden beëindiging	Beëindigd volgens plan	Voortijdig afgesloten Totaal voortijdig afgesloten	Voortijdig afgesloten In overeen-stemming	Voortijdig afgesloten| Eenzijdig door de cliënt	Voortijdig afgesloten| Eenzijdig door de aanbieder	Voortijdig afgesloten Wegens externe omstandigheden
	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
Nederland	252240	252240	197340	54905	20245	8585	4505	21570
Deventer	1455	1455	1085	370	45	30	80	215
Kampen	710	710	545	165	65	15	.	75
Zwolle	1635	1635	1380	255	75	35	15	125
IJsselland	6510	6510	5070	1440	320	145	130	850

Volgens de definitie van het CBS moet alleen de optelsom van kolom F en G uitgelegd worden als ‘Uitval’. Dit betekent dat de uitval in 2017 in Zwolle 3,1% is, en niet 15,6% zoals mogelijk geïnterpreteerd wordt op de site van ‘waarstaatjegemeente’.

Zie onderstaande tabel met toelichting op beëindigde trajecten 2017. De percentages links van de blauwe scheiding zijn gelijk aan die op de site van waarstaatjegemeente. De percentages rechts van de blauwe scheiding zijn in percentage het totaal van voortijdig afgesloten trajecten nader verkend. De percentages rechts zijn opgeteld gelijk aan het percentage ‘totaal voortijdig afgesloten’ links. De cijfers 2017 zijn voorlopige cijfers.

	Totaal beëindigde trajecten	Totaal reden beëindiging	Beëindigd volgens plan	Voortijdig afgesloten Totaal voortijdig afgesloten		Voortijdig afgesloten In overeen-stemming	**Uitval**	Voortijdig afgesloten Wegens externe omstandigheden
	aantal	aantal	%	%		%	**%**	%
Zwolle	1635	1635	84,4%	15,6%		4,6%	**3,1%**	7,6%
Deventer	1455	1455	74,6%	25,4%		3,1%	**7,6%**	14,8%
Kampen	710	710	76,8%	23,2%		9,2%	**2,1%**	10,6%
IJsselland	6510	6510	77,9%	22,1%		4,9%	**4,2%**	13,1%
Nederland	252240	252240	78,2%	21,8%		8,0%	**5,2%**	8,6%

Er is al wel veel informatie beschikbaar vanuit verschillende bronnen en met verschillende doelen en er komt ook steeds meer informatie beschikbaar. Zo is bijvoorbeeld op de data van CBS onlangs weer een aanvulling gekomen in de afgelopen jaren zijn hierin mooie stappen gezet.

Consequenties

Zoals hierboven geschetst ligt al een basis als we kijken naar de outcomecriteria. Tegelijkertijd hebben we ook een wens tot doorontwikkeling. Het RSJ IJsselland heeft hierin een steviger opdracht gekregen.

We hoeven als gemeenten zelf niet alle gegevens uit eigen data te halen. Het doel is dan ook om deze informatie te gaan aanvullen en te verrijken om tot een totaalbeeld te komen voor de monitoring en daarbinnen de outcomecriteria, zoals we de brede informatie/monitoring die we regionaal voor ogen hebben. We willen hierin ook een slag maken naar meer kwalitatieve informatie.

We zoeken naar kennis en ervaring in de rest van het land. Op dit moment zijn veel gemeenten, veelal in regioverband, aan het zoeken hoe de outcome criteria goed te kunnen meten. Een voorbeeldregio is West Brabant West die wordt gezien als koploper waar het gaat om monitoring. Zij zijn met de inrichting van het inkoopmodel en monitoring al voor de decentralisaties begonnen. Ook bij hen staan de outcomecriteria nog op de lijst om in de komende jaren door te ontwikkelen. De VNG heeft hiervoor nog geen ondersteunend programma waarop de regio verder een beroep kan doen. Wel is er nauw contact met de regio West Brabant West om deze ontwikkeling bij hen te volgen.

Communicatie
Niet van toepassing in huidig stadium.

Vervolg
Met de vaststelling van de gewijzigde begroting voor het RSJ zijn de middelen beschikbaar gekomen om de reeds ingestarte voorbereiding voor de regionale monitoring ten uitvoer te brengen. Dit jaar wordt in de regio een basis van gemeente Zwolle gebruikt om te komen tot een basisdataset. Dit om tot einde van het jaar te komen tot de inrichting van het nieuwe monitoringsysteem dat in januari in de regio operationeel moet zijn. Dan wordt vanaf januari 2019 verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de monitoring. Outcomecriteria maken hier onderdeel vanuit.

De regionale monitoring dient een breder doel. Naast het zicht dat we als gemeente willen hebben op outcome-indicatoren en beleidsinformatie, moet de monitor ook voorzien in managementinformatie om nog beter invulling te kunnen geven aan het contractmanagement.Dit om met als hoger doel in brede zin te streven naar sturing op kwaliteit en resultaten. Conform de keuzes die eerder zijn gemaakt in het regionale visiedocument, keuze voor het inkoopmodel, de wijziging in de opdracht voor het RSJ IJsselland en vaststelling van de gewijzigde begroting.

Openbaarheid
De informatie in deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 48846

Onderwerp Beantwoording toezegging Outcomecriteria

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 25-09-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle (19.40 – 21.00 uur)
portefeuillehouder	Monique Schuttenbeld
informant	Engelen, Marieke van (2702)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle Bijlage: Cultuurprofiel Experiment en Ernst

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. het profiel stedelijke cultuurregio Zwolle *Experiment&Ernst.*
2. het vervolgproces.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 30 oktober 2018

Onderwerp	Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle
Versienummer	

Portefeuillehouder Monique Schuttenbeld

Informant M. van Engelen
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2071
Email M.van.Engelen@zwolle.nl of w.heersink@zwolle.nl

Bijlagen bijlage 1. Cultuurprofiel Experiment&Ernst

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. het profiel stedelijke cultuurregio Zwolle *Experiment&Ernst*

2. het vervolgproces

Datum 30 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Minister van OCW heeft de samenwerkende gemeenten en provincies uitgenodigd om zo veel mogelijk samen met het culturele veld, cultuurprofielen op te stellen waarin zij hun gezamenlijke visie op kunst en cultuur in de regio beschrijven en de uitdagingen die zij gezamenlijk zien en willen oppakken en welke bijdrage zij kunnen leveren aan het landelijk cultuurbeleid. Voor het zomerreces hebben wij u hierover geïnformeerd met de informatienota Regionalisering Cultuurbeleid.

Met behulp van deze profielen kan de Minister van OCW bij de samenstelling van de landelijke basisinfrastructuur -zoals de Raad voor Cultuur ook bepleit- beter rekeninghouden met de samenstelling en de behoefte van de bevolking, met de identiteit en verhalen uit de regio en met het lokale klimaat voor de makers en kunstenaars in de verschillende disciplines.

Op 1 novmber jl. hebben wij het profiel van de stedelijke cultuurregio Zwolle *Experiment&Ernst* (hierna: cultuurprofiel), ingediend bij de Minister van OCW. Dit cultuurprofiel beschouwen wij nadrukkelijk als een start- en groeidocument voor de komende periode.

In deze informatienota informeren wij u over het profiel van de stedelijke cultuurregio Zwolle *Experiment&Ernst* (hierna: cultuurprofiel) en het vervolgproces.

Kernboodschap
De gemeente Zwolle heeft het cultuurprofiel *Experiment&Ernst* op 1 november 2018 ingediend bij de Minister van OCW. Een startdocument op basis waarvan we de komende twee jaar kunnen voortbouwen en de samenwerking met het culturele veld, de regiogemeenten, de provincie Overijssel, de landelijke cultuurfondsen en het Rijk verder willen vormgeven. Ook bevat het profiel een viertal proeftuinen waar we de Minister van OCW vragen op mee te financieren in de jaren 2019 en 2020.

Cultuurprofiel regio Zwolle Experiment&Ernst
Na drie inspirerende en druk bezochte werksessies met ruim veertig betrokken instellingen uit het culturele veld, vertegenwoordiging vanuit de Provincie Overijssel, gesprekken met de begeleidingsgroep en een eerste bijeenkomst met de wethouders cultuur in de regio Zwolle hebben we veel input opgehaald. Op basis hiervan is het cultuurprofiel opgesteld. In de bijeenkomst met de woordvoerders cultuur en de wethouder cultuur heeft u als raad nog enkele accenten meegegeven voor het cultuurprofiel. Deze zijn zo veel mogelijk verwerkt. De woordvoerders cultuur hebben daarnaast aandacht gevraagd voor het betrekken van individuele kunstenaars en makers, het vervolgproces in de regio en de relatie met en inzet van cultuur bij andere strategische en maatschappelijke opgaven. Deze nemen we mee in het vervolgproces. In het bijzonder vragen zij aandacht voor het thema internationalisering: dat gaan wij oppakken in samenhang met de strategische positionering en marketing van Zwolle en de regio.

Dat alles heeft uiteindelijk geleid tot het regionale cultuurprofiel *Experiment&Ernst* (zie bijlage). Hierin hebben we de identiteit van onze stad en regio verwoord en ambitities en actielijnen geformuleerd. Het cultuurprofiel beschouwen wij nadrukkelijk als een startdocument op basis waarvan wij de komende jaren gezamenlijk regionaal cultuurbeleid vorm gaan geven.

Er zijn acht ambities waarop de samenwerking in Zwolle en in de regio een betekenisvolle en succesvolle rol kan vervullen. Dit zijn de ambities:

1.Jong geleerd, oud gedaan	5. Verhaal krachtiger vertellen
2.Boeien en binden van jongeren	6.Inzicht in behoefte en publiek
3.Talent ruimte bieden	7. Versterken van het culturele ecosysteem
4. Ruimte voor creativiteit	8. Duurzaam verschil maken

Ook bevat het profiel voorstellen voor thematische samenwerkingen in de vorm van proeftuinen voor de periode 2019-2020, waarop we de samenwerking met de Minister vragen. Met deze proeftuinen willen wij concrete invulling geven aan onze ambities.
Wij hebben het cultuurprofiel *Experiment&Ernst* op 1 november, onder voorbehoud van bespreking met de raad, ingediend bij de Minister van OCW.

Waarom een cultuurprofiel?
De oproep om een cultuurprofiel van de regio in te dienen, is een uitnodiging van de minister en geen verplichting. Echter, met het indienen van het cultuurprofiel bij de minister oefenen we invloed uit op de vormgeving van het landelijke cultuurbeleid met ingang van 2021 en daarmee op de verdeling van de rijkssubsidies. En daar hebben we als regio veel in te winnen, gezien de huidige financieringen vanuit het rijk. De regio Zwolle heeft in deze periode (2017-2020) slechts één landelijk fonds gezelschap en geen instellingen die vallen onder de rijksbasisinfrastructuur. Dat biedt kansen en daarom vragen we de Minister, de landelijke fondsen (Fonds Cultuurparticipatie, Fonds Podiumkunsten, Stimuleringsfonds Creatieve industrie en Het Mondriaanfonds), provincies en gemeenten om in aanloop naar het nieuwe rijksbeleid meer samen te werken.

Daarnaast zien we het cultuurprofiel als een start/groeidocument voor de komende jaren en een basis voor de verdere samenwerking in de regio Zwolle. Begin oktober vond een eerste bijeenkomst plaats met negen cultuurwethouders in de regio Zwolle, waarin we de ambities hebben gedeeld en de wens voor verdere samenwerking is uitgesproken. Vanuit Zwolle nemen we dan ook het initiatief voor vervolggesprekken en verdere aanscherping van het cultuurprofiel. Het kan daarmee binnen de pijler leefomgeving van de nieuwe regionale agenda een belangrijke bouwsteen worden. In de regio gaan we afspraken maken over het trekkerschap en de beschikbare capaciteit. Nadrukkelijk zoeken we verbinding met bestaande structuren die we kennen in de regio Zwolle. Voor de hand ligt om aansluiting te zoeken bij de economische regio gelet op de passende netwerkstructuur en de natuurlijke verbindingen op de thema's en partners.

In ons profiel hebben we nadrukkelijk de samenwerking met de regio Stedendriehoek voortgezet. We zijn de afgelopen periode ambtelijk en bestuurlijk met elkaar in overleg gebleven. In november gaan we verder verkennen welke kansrijke programmatische samenwerkingen er zijn. Tegelijkertijd blijven we ook samen optrekken in landsdeel Oost. Vanuit landsdeel Oost gaan vijf cultuurregio's een cultuurprofiel indienen, namelijk: Twente, Arnhem/Nijmegen, Stedendriehoek, Ede/Wageningen en regio Zwolle. We hebben regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg in dit landsdeel Oost verband.

Vervolproces
We staan nu aan het begin van een nieuwe fase. De komende twee jaar tot het nieuwe cultuurbeleid willen we doorgaan met de ingeslagen weg. We blijven het gesprek met en tussen de culturele instellingen in de stad en regio faciliteren en aanjagen. We merken dat binnen het culturele veld

draagvlak en herkenning is om meer vanuit gezamenlijkheid te werken en op te trekken. We gaan met iedereen die dat wil in overleg over het vervolg: het aanscherpen van het profiel en de proeftuinen. Ook gaan we de regio verder betrekken om echt te komen tot een cultuurregio Zwolle. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar de 'coalition of the willing'.

Consequenties
Uitvoering van het opgestelde cultuurprofiel en het vervolg kan vooralsnog plaatsvinden binnen de bestaande begroting. We gaan in overleg met de regio over verdere samenwerking en capaciteitsinzet. Indien nodig komen we bij u terug.
Voor de uitvoering van de voorgestelde proeftuinen zijn in begroting 2019 extra middelen (€ 50.000) gereserveerd ten behoeve van de gevraagde cofinanciering.

Communicatie
Vele culturele instellingen (zie lijst in cultuurprofiel), vertegenwoordiging van de Provincie Overijssel en de begeleidingsgroep hebben input geleverd voor het cultuurprofiel. Over het besluit hebben we een persbericht uitgebracht en een persgesprek met de wethouder cultuur georganiseerd. De regiogemeenten omtvangen het cultuurprofiel en gelijktijdig de uitnodiging voor vervolg overleg. Ook gaan we alle betrokkenen het uiteindelijke cultuurprofiel toezenden en publiceren deze op de onze webiste met daarbij de uitnodiging aan iedereen om hierover in overleg te gaan.

Vervolg
Omdat het een nieuwe vorm van ontwikkelen en samenwerken, betreft -op zichzelf al een experiment te noemen- is er ook bij het Rijk steeds sprake van voortschrijdend inzicht. De informatie over de status, inhoud en het effect van de profielen (en de daarin benoemde proeftuinen) en de manier waarop het proces na 1 november wordt vormgegeven, verandert tijdens het proces. De deadlines zijn echter duidelijk. Deze zijn bepaald door momenten in het proces die in 2018 tot en met 2020 vastliggen, onder meer vanwege procedures die samenhangen met de subsidieregeling voor de rijks basisinfrastructuur.

Proces van/met het rijk ziet er dan als volgt uit:

22 november:	bestuurlijk overleg wethouder cultuur met de minister van OCW
21 december:	adviesaanvraag minister naar RvC
Voorjaar 2019:	advies van RvC, uitkomst proeftuinen en bestuurlijk overleg met de minister
April 2019:	minister maakt de door haar te financieren proeftuinen bekend
Zomer 2019:	minister presenteert haar uitgangspunten voor de periode 2012-2024 met conceptregeling en aanwijzing aan de landelijke cultuurfondsen
Oktober 2019:	minister presenteert de nieuwe regeling.
2020:	instellingen dienen hun aanvragen in, advies RvC
Prinsjesdag 2020:	minister maakt subsidies bekend

Bij elk van deze mijlpalen, zullen wij bezien hoe wij u kunnen informeren danwel betrekken. De manier waarop wij in de komende periode de lobby gaan organiseren vraagt nader overleg met de regio, provincie en Landsdeel Oost.

Openbaarheid
Openbaar.

Datum 30 oktober 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50001

Onderwerp Cultuurprofiel stedelijke cultuurregio Zwolle (19.40 – 21.00 uur)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

experiment&ernst - een groeiproces

Profiel Stedelijke Cultuurregio Zwolle

Inhoud

1	**Introductie & het proces**	**3**
2	**Het profiel van Regio Zwolle**	**7**
3	**Ambities van de regio**	**15**
4	**Actielijnen en proeftuinen**	**22**
5	**De context**	**27**
6	**Synthese**	**31**
7	**Hoe nu verder?**	**33**
Bijlagen		**35**
A	Het cultureel ecosysteem	36
B	Route OOST – Samenwerking cultuur Oost-Nederland	41
Colofon		**44**

Foto titelpagina: Bevrijdingsfestival - Henk-Jan van der Klis (flickr)

Hoofdstuk 1
Introductie & het proces

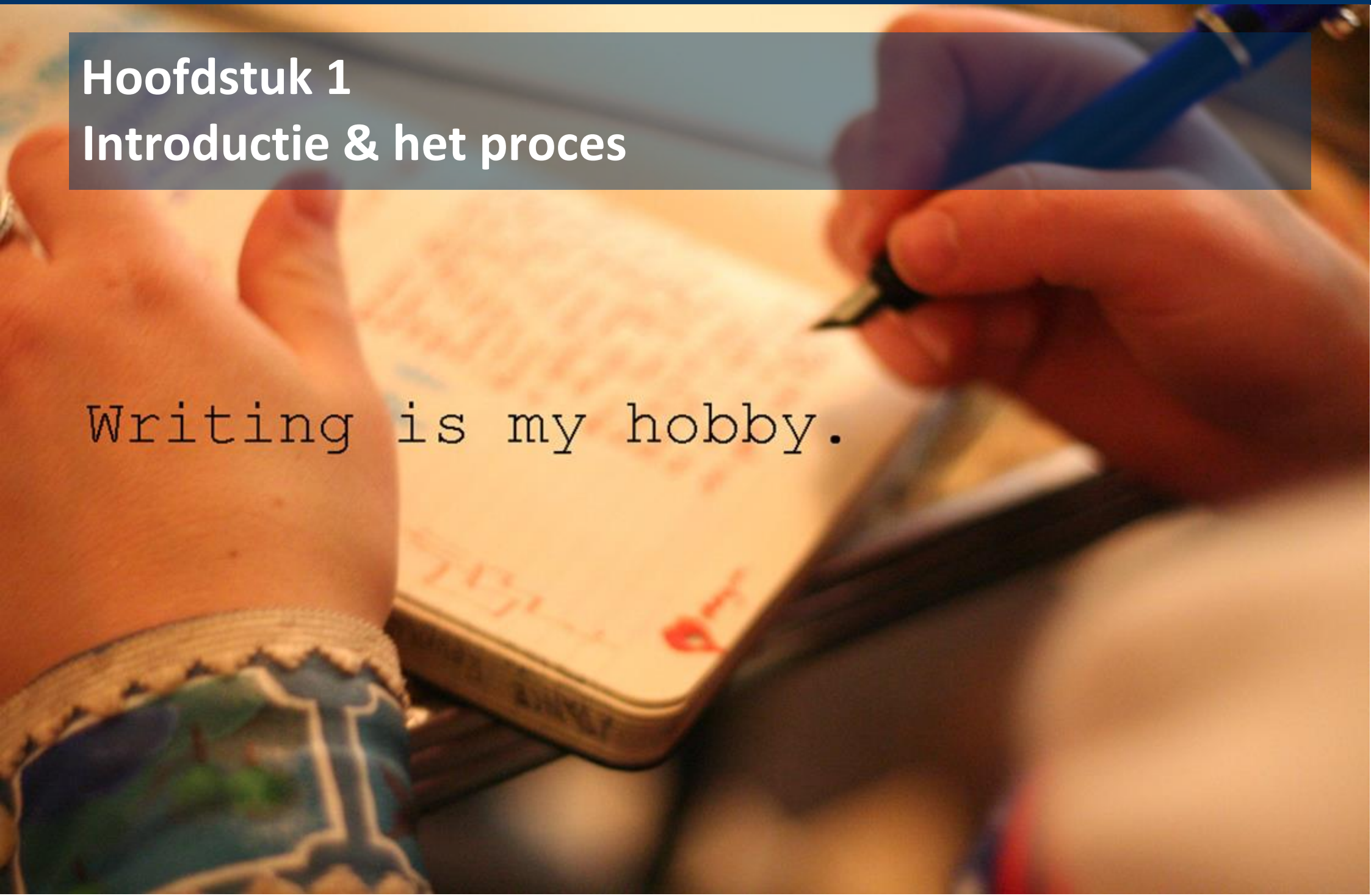

Foto: Charles J. Danoff (flickr)

1.1 Introductie

Er zijn van oudsher natuurlijke banden in Regio Zwolle en er is reeds een economisch samenwerkingsverband dat we willen uitbreiden om elkaar op cultureel gebied te versterken. Zo wordt Regio Zwolle, Cultuurregio Zwolle. Vele cultuurinstellingen, 21 gemeenten en 4 provincies op zoek naar samenwerking om het regioprofiel te versterken, om het publiek nog beter te bedienen en om de sector sterker te maken. Een kansrijk en ambitieus plan.

Experiment & Ernst

Herinner waar je vandaan komt
Waardevolle grond

Dat
wat
was

vormt de basis van je toch

Gaandeweg ga je een weg
door cultureel erfgoed van waarde

Via kerken
Kastelen
Theaters
Zalen

Wie zoekt zal vinden
Wie boekt zal binden
Wie doet alsof zijn neus bloedt
neemt genoegen met minder

Lang
Leve
een
Leven
Lang
Leren

Langs
verschillende werelden en ideeën
Laat ze Classhen en
Fuseren

Ter Borch met Typhoon
Thorbecke met Brood

De Fundatie staat

aan jou om te experimenteren

Zolang je dat doet met ernst
Kom je hoe dan ook
dichterbij

Je
Kern

Junte ‘Sticks’ Uiterwijk 2018

1.2 Het proces: cultuur in Regio Zwolle

Dit document is in een korte tijd tot stand gekomen. Wij zijn vanuit Zwolle begonnen en de eerste contouren van dit plan zijn ontstaan tijdens een drietal intensieve werksessies waaraan de gemeente Zwolle, de provincie Overijssel, Regio Zwolle en vele deelnemers uit de Zwolse cultuursector actief hebben deelgenomen. Daarnaast is er een veelheid aan een-op-een-gesprekken en kleine bijeenkomsten gehouden waarin verder aan het plan is gebouwd. In oktober, toen de contouren van het document scherper werden, is een zeer constructieve informatiebijeenkomst met een aantal wethouders cultuur uit Regio Zwolle gehouden, waarin zij hun interesse hebben uitgesproken om onderdeel te vormen van de cultuurregio en deel te willen uitmaken van dit proces. Dit is de eerste stap in een brede samenwerking in Cultuurregio Zwolle.

Er is dus veel bereikt. Echter, dit is wat ons betreft pas het begin van de samenwerking in Regio Zwolle. Een volgende stap is het verder vergroten van de betrokkenheid van de regiogemeenten en regionale culturele instellingen, om daadwerkelijk te kunnen spreken van een cultuurregio Zwolle.

Dit gehele proces werd ondersteund door een begeleidingsgroep en uiteindelijk is, met input van de woordvoerders cultuur van de Zwolse gemeenteraadsfracties, het profiel vastgesteld door het college van B&W Zwolle.

Dit is het startdocument van een groeiproces. Zo moet het nadrukkelijk gezien en gelezen worden.

‘Dan is dit misschien het moment dat je
De cirkel doorbreekt
Luister’

Surfen van Typhoon

* Zie Colofon pagina 44

1.3 Een samenvatting van de belangrijkste aspecten

Voor degenen die over weinig tijd beschikken, volgt hieronder een overzicht van de belangrijkste uitkomsten in tien punten.

1. Dit is *het begin* van een proces samen met de betrokken gemeenten, provincies en de culturele sector in Regio Zwolle.
2. Regio Zwolle is nu primair een *economische samenwerking* tussen 21 gemeenten. Met dit plan willen wij cultuur daarin een belangrijke rol geven, en cultuur en economie met elkaar verbinden. Naast de intrinsieke waarde van cultuur, heeft cultuur ook een belangrijk effect op de economie (als vestigingsfactor voor bedrijven en als belangrijk onderdeel van de creatieve industrieën), en maatschappelijk zorgt cultuur voor de leefbaarheid van de woon- en werkomgeving en voor sociale cohesie onder de inwoners. Maar misschien het allerbelangrijkste is dat cultuur en erfgoed het verhaal van de regio vertellen, identiteit aan de regio geven en zorgen voor binding van de inwoners en gemeenschappen met de regio.
3. Wij zien *experiment&ernst* als onderscheidende kernwaarden van de regio.
   Experiment is vernieuwing, vrijheid, ruimte, spelen en de durf om te mislukken. Experiment is het zoeken naar nieuwe wegen, want zonder experiment geen innovatie.
   Ernst is de innerlijke noodzakelijkheid en een continue zoektocht naar inhoud, naar 'de waarheid' of de kern. De cultuurinstellingen, de makers en ook de bezoekers/deelnemers staan op de schouders van de mensen die ons voorgingen. Wij hebben veel van waarde uit het verleden geërfd en met onze erfenis gaan we verantwoord om.
   Met *experiment&ernst* hebben we *the best of both worlds*.
4. Groeien + Gunnen + Grensontkennend zijn de huidige waarden van Regio Zwolle. Wij zien deze waarden ook als de ondersteunende kenmerken van de cultuurregio. Met *experiment*&*ernst*, groeien, gunnen en grensontkennend willen we gezamenlijk bouwen aan een nog sterkere (cultuur)Regio Zwolle.
5. Onze *ambities* liggen primair op drie deelgebieden. Als eerste richten we ons op *een leven lang leren*. Niet alleen willen we dat jongeren tot 18 jaar in contact komen met kunst en cultuur, ook volwassenen moeten zich op het gebied van kunst en cultuur (verder) kunnen ontwikkelen. Als tweede willen we *vernieuwing en innovatie* in de sector stimuleren. Kunst en cultuur creëren een open en inspirerende omgeving en zorgen voor wrijving en verandering, en daarmee vooruitgang. Als derde richten we ons op de *toekomstbestendigheid* van de sector. In Regio Zwolle zetten veel vrijwilligers zich in, ook voor kunst en cultuur, maar dat maakt de sector ook kwetsbaar. Wij willen daarom de kennis en vaardigheden van de sector versterken en verder ontwikkelen om deze toekomstbestendiger te maken.
6. We hebben acht *actielijnen* geïdentificeerd rondom de deelgebieden waarop we ambities hebben geformuleerd. De actielijnen geven invulling aan die ambities én aan de onderscheidende kernwaarden van Regio Zwolle, *experiment&ernst*. Met deze acht actielijnen willen we de komende tijd met betrokkenen aan de slag gaan.
7. Uit de acht actielijnen hebben we vier *proeftuinen* voor de jaren 2019 en 2020 geselecteerd. Dat zijn een Hybride Productiehuis, een invulling van de Creatieve Campus (Spoorzone) op een tijdelijke locatie in de binnenstad, talentontwikkeling door Kameroperahuis en Theaterschip Deventer en, als vierde, de verhalen van Zwolle én de regio krachtig(er) vertellen. De resultaten van de vier proeftuinen zullen we evalueren en delen met betrokkenen in Regio Zwolle, maar ook landelijk, zodat ook andere regio's van onze ervaringen kunnen leren.
8. Dit is het begin van een proces dat tijd nodig heeft. De komende tijd zullen we de regiogemeenten opzoeken om na te gaan wie mee wil doen, welke onderwerpen belangrijk zijn en hoe we het beste samen kunnen werken. Verder willen we een verdiepingsslag maken waarbij we makers, kunstenaars en creatieve sector intensiever gaan betrekken. Ook zullen wij voor inhoudelijke programmalijnen met aangrenzende stedelijke cultuurregio's in overleg treden.
9. Als de sector én de overheden blijven meedenken en meebouwen, kunnen we, met de *coalition of the willing*, samen iets moois realiseren.
10. Dit is een startdocument. In de komende maanden en in 2019 en 2020 zullen we het plan voor de stedelijke cultuurregio Zwolle gezamenlijk verder moeten uitwerken.

Hoofdstuk 2
Het profiel van Regio Zwolle

Foto: Behind The Music, Sticks in Hedon - Geertjan Kuper

Het profiel van Regio Zwolle

Welke waarden zijn onderscheidend en kenmerkend voor Regio Zwolle?
Wat zijn de woorden die de regio het best omschrijven? Al zijn ze niet altijd onderscheidend ten opzichte van andere regio's, ze zijn niet minder waar. Het vaststellen hiervan is een zoektocht naar die waarden die Regio Zwolle verbindt, met behoud van de eigen cultuur en onderscheidenheid van de gemeenten die deel uitmaken van Regio Zwolle.
De twee onderscheidende kernwaarden voor Regio Zwolle zijn experiment&ernst. De drie ondersteunende kenmerken zijn Groeien, Gunnen en Grensontkennend.

2.1 experiment&ernst

Experiment, de eerste kernwaarde, is vernieuwing, vrijheid, ruimte, spelen en de durf om te mislukken. Experiment is het zoeken naar nieuwe wegen, want zonder experiment geen innovatie.

Een aantal voorbeelden van Experiment in ***Zwolle***

- Hedon Productiehuis is twee jaren geleden van start gegaan. Hedon voelde de noodzaak om haar educatie en talentontwikkelingsprogramma's naar een hoger niveau te tillen. Zo is er naast aandacht voor aanstormende talenten ook veel aandacht voor professionals die ook baat hebben bij begeleiding en een leven lang leren aanpak.
- Initiatief de Fakkelteit, cross-over tussen Britten Jeugd Strijkorkest en hiphop. Op Koningsdag 2016 krijgt het koningspaar in Zwolle een bijzondere combinatie voorgeschoteld van klassieke muziek en rap. Het Britten Jeugd Strijkorkest, het toporkest voor jong muzikaal strijktalent in de regio, en de rapschool De Fakkelteit, onder andere geleid door Rico van Opgezwolle, hebben de handen ineengestoken en laten zien dat bruggen gebouwd kunnen worden tussen deze op het oog zeer verschillende muziekstijlen.
- De architectuur van de Fundatie waar oud en nieuw met elkaar worden gecombineerd. In 2013 is de nieuwe expositieruimte van het museum geopend. Deze bevindt zich op het dak van het neoclassicistische gebouw. Het Oog, zoals het museum de ellipsvormige opbouw zelf noemt, is ontworpen door Hubert-Jan Henket.

Een aantal voorbeelden van Experiment in ***Zwolle & de regio***

- CLASSSH, een samenwerking met theaters en poppodia, met als vertrekpunt het Orkest van het Oosten. Het is een totaal nieuwe klassieke muziekervaring. Tijdens CLASSSH kieperen we alle clichés, regels en vooroordelen over klassieke muziek uit de concertzaal.
- De voorstelling Welstaat van Kameroperahuis in Frederiksoord, gemeente Westerveld in Drenthe. Met muziektheater van Kameroperahuis wordt het 200-jarige bestaan van de Koloniën van Weldadigheid gevierd in de bosrijke omgeving van Frederiksoord. De samenwerking is gebaseerd op de Triple Helix partners, namelijk overheid, onderwijs en ondernemers.
- Koloniën van Weldadigheid: rond 1818 was er sprake van grote armoede in het toenmalige Nederland. Om de behoeftigen te helpen, werden bij wijze van maatschappelijk experiment zeven Koloniën van Weldadigheid opgericht waaronder Ommerschans vlakbij Ommen en Frederiksoord. De Koloniën staan nu op de nominatie om Werelderfgoed te worden.
- Het Waterloopbos in de Noordoostpolder: in het Waterloopbos hebben Nederlanders leren werken met water en onze wereldwijde bekendheid als waterland danken we ook aan al het onderzoek dat in dit bos heeft plaatsgevonden. Het openluchtlaboratorium is een rijksmonument dat door Natuurmonumenten wordt beheerd. De imposante Deltagoot die deel uitmaakt van het Waterloopbos is sinds september een kunstwerk van De Lyon/RAAAF onder de naam Deltawerk.
- FUNDATIEfusions, tijdelijke presentaties van de Fundatiecollectie buiten het museum op openbare plekken, vaak in samenwerking met Zwolse onderwijsinstellingen.

Ernst, de tweede kernwaarde, is de innerlijke noodzakelijkheid en een continue zoektocht naar inhoud, naar 'de waarheid' of de kern. De cultuurinstellingen, de makers en ook de bezoekers/deelnemers staan op de schouders van de mensen die ons voorgingen, mensen zoals Thorbecke, Gerard ter Borch en Herman Brood uit Zwolle, Hendrick Avercamp en Ida Gerhardt uit Kampen, Jan Mankes uit Meppel, Jan Voerman uit Hattem en Hildo Krop uit Steenwijk. Het betreft ook mensen van nu, zoals Miss Montreal, Rico & Sticks en Ronald Westerhuis. We staan er niet alleen voor. Wij hebben bijzonder cultureel erfgoed uit het verleden: de vele kerken, kastelen, landgoederen en monumenten in onder andere Staphorst, Elburg en Hattem, de Statenzaal, de Peperbus en de Sassenpoort in Zwolle, het Stadhuis en de Cellebroederspoort in Kampen. En denk ook aan bijzondere plekken zoals het Waterloopbos in de Noordoostpolder of de Koloniën van Weldadigheid bij Ommen en Frederiksoord. Om er maar een paar te noemen.
Wij hebben veel van waarde uit het verleden geërfd en met onze erfenis gaan we verantwoord om.

*Een aantal voorbeelden van Ernst in **Zwolle***

- De huidige tentoonstelling in Museum de Fundatie, Giacometti-Chadwick, Facing Fear. De tentoonstelling gaat over de schoonheid van de kunst in een wereld die balanceerde op de rand van de afgrond. De beelden van Alberto Giacometti en Lynn Chadwick belichamen de toestand van ontluistering en angst in Europa tijdens de jaren van de Koude Oorlog.
- Club Cele van Zwolse Theaters, een platform voor debat en een dynamische ontmoetingsplek voor verrassende verbindingen. Met een programmering van stadsgesprek tot theatercollege en van Café 02 tot VPRO Tegenlicht meet-up kunnen inwoners van Regio Zwolle informatie en inspiratie halen én brengen. Het is de manier voor Zwolse Theaters om op de actualiteit aan te haken en met de inwoners van de stad in gesprek te blijven over de stad.
- Operatie IJssellinie van De Jonge Honden vertelt een van de best bewaarde geheimen van Nederland; de verdedigingslinie die in de jaren 50/60 het westelijk deel van Nederland moest beschermen tegen de opmars van de Sovjets. Het is een verhaal met een actueel thema: angst als levenshouding en de rampzalige gevolgen daarvan.

*Een aantal voorbeelden van Ernst in **Zwolle & de regio***

- Zwolle heeft door de eeuwen heen een belangrijke rol gespeeld in de Moderne Devotie, een spirituele beweging met als de basiswaarden soberheid, gehoorzaamheid en persoonlijke geloofsbeleving. De historische binnenstad van Zwolle heeft nog veel gebouwen en elementen die zijn verbonden met deze beweging, zoals De Grote Kerk, het Windesheimklooster, de Agnietenberg, de Fraterhuizen, het Langhuis en het Celepoortje/ Celecentrum.
- De kunstverzameling van Dirk Hannema in kasteel Het Nijenhuis en de bijbehorende beeldentuin.

Regio Zwolle verenigt deze belangrijke waarden in één: **experiment&ernst**. Calvinistisch & liberaal, oud & nieuw, verleden & toekomst …*the best of both worlds.* Ofwel: *we hebben een serieuze volksaard, maar hebben ook durf om te gaan voor vernieuwing.*

2.2 Groeien, Gunnen & Grensontkennend

De ondersteunende kenmerken van (de samenwerking in) Regio Zwolle zijn 'Groeien, Gunnen en Grensontkennend'. De regio werkt nu samen op het gebied van de stedelijke en regionale economie, echter deze drie uitgangspunten gelden ook voor cultuur en daar bouwen we graag op voort.

Groeien vindt op diverse niveaus plaats. Ten eerste, een leven lang leren, beginnend bij jongeren, scholieren en studenten, maar net zo belangrijk voor volwassenen. Het maatschappelijke en economische *return on investment* is groot. In een onderzoek naar de waarde van cultuur, van de Rijksuniversiteit Groningen, concluderen de onderzoekers: '*Alleen via cultuur kunnen mensen zin geven aan hun leven en aan hun plaats in een samenleving. Dat is meteen de*

allerbelangrijkste waarde van cultuur. De core business van de cultuursector is het vormgeven van het samenleven.'

Vele onderzoeken geven aan dat cultuur, naast economische effecten, ook cognitieve effecten, positieve effecten op de gezondheid en sociale effecten heeft. Dit onderschrijven we, en hierop willen we ook doorbouwen, want mens en cultuur zijn synoniem aan groeien!

*Voorbeelden van Groeien in **Zwolle***

- TheaterLAB, een samenwerking tussen Zwolse Theaters, Deltion en ArtEZ. Het LAB is een plek waar (kunstvak) onderwijs of talentvolle creatieven zich bij aan kunnen sluiten. Het LAB is een community waar aanbod wordt georganiseerd, waar vrije ruimte is om te spreken, te spelen, te feesten en te ontwikkelen.
- Zwolle heeft een aantal toonaangevende kunstvakonderwijsinstellingen en -opleidingen, zoals ArtEZ (waaronder het Conservatorium), Cibap, Windesheim, Deltion en Landstede. De mbo- en hbo-instellingen in Zwolle, waaronder bovenstaande opleidingen, zijn verenigd in de Zwolse8 en geven invulling aan de groeiambitie van de regio.

Gunnen is de basis van samenwerking, want samenwerken is mensenwerk. Zwolle en de regio kennen een ontspannen sfeer waarin ruimte is om tijd voor elkaar te nemen. En Zwolle kent, landelijk gezien, de meeste vrijwilligers. In *Vrijwilligerswerk: activiteiten, duur en motieven* (juni 2018) schrijft het CBS: *'Van de grotere steden heeft Zwolle met 62 procent met afstand het hoogste aandeel vrijwilligers.'* De gunfactor is er, maar onze ambitie is om het verder uit te bouwen en om meer en structureler samen te werken, voor zowel het eigenbelang als het stadsbelang.

*Voorbeelden van Gunnen in **(Regio) Zwolle***

- Stadsproductie De Wilde Deerne, een muziektheaterspektakel gebaseerd op het waargebeurde verhaal van een verwilderd meisje dat 300 jaar geleden in de bossen rondom Zwolle werd gevonden. Veel samenwerking, grote trots op de stad. Er werd niet zozeer gepraat over de kwaliteit van het stuk, maar vooral over hoe dit samen gerealiseerd is.
- De 8 mbo- en hbo-instellingen in Regio Zwolle werken met elkaar samen en hebben de Human Capital Agenda (HCA) ten behoeve van de regiodeal 'gevuld', en waarin de Creatieve Industrie als sectortafel speerpunt is.

Grensontkennend. Bestuurlijke grenzen lopen niet parallel met het gedrag van het (cultuur)publiek. Regio Zwolle bestaat uit 21 gemeenten en 4 provincies en dit noodzaakt ons om buiten de lijnen te kleuren. En dat doen we graag. Daarnaast werken we niet binnen de genres en kiezen we niet voor een beperkt aantal genres, maar zoeken we de cross-overs op, de grensoverschrijdende samenwerking, binnen de cultuursector, en ook daarbuiten zoals met onderwijs, creatieve sector, zorg, etc.

*Voorbeelden van Grensontkennend in **Zwolle***

- Kunstkracht: Hedon, De Fundatie, Zwolse Theaters, Theater Young Ones, Kunsteducatie Nederland en Stadkamer werken samen met drie deelnemende scholen in Zwolle - een unieke samenwerking in de creatie van een leerlijn cultuureducatie voor jongeren in het VMBO en Praktijkonderwijs in Zwolle.
- Stadsagenda rondom 75 Jaar Vrijheid in 2020 (van half 2019 tot en met half 2020) waarbij alle culturele instellingen en initiatieven aan een gezamenlijke stadsprogrammering werken rondom het landelijke thema.

*Voorbeelden van Grensontkennend in **Zwolle & de regio***

- Stichting 4 Oost, een initiatief waarin de schouwburgen in Enschede, Deventer, Hengelo en Zwolle intensief samenwerken om de oostelijke gezelschappen een waardevolle plaats te geven op de podia.
- Internationale Hanzedagen: een jaarlijks evenement van Europese Hanzesteden in steeds een andere Hanzestad met als doel elkaar te ontmoeten en de steden te promoten. In 2017 was Kampen de gaststad met deelname van de andere Nederlandse Hanzesteden, de provincie Overijssel en Hanzesteden uit 13 andere landen.

- IJsselbiënnale, een internationale kunstroute van Kampen tot Doesburg aangevuld met een activiteitenprogramma van musea, andere culturele instellingen en kunstenaars.
- Met ROUTE OOST ontwikkelen de provincies Overijssel en Gelderland en meerdere gemeenten een perspectief voor de culturele infrastructuur in Oost-Nederland en een routekaart met en tussen de stedelijke cultuur-regio's. ROUTE OOST wordt het plan van Oost-Nederland voor 2021+.

2.3 Cultuurmobiliteit in Regio Zwolle

Recentelijk hebben we een eerste korte verkenning gehouden onder 307 cultureel actieve inwoners van Regio Zwolle. Van de respondenten waren er 101 woonachtig in Zwolle en 206 woonachtig in Regio Zwolle. De verkenning richtte zich op de **cultuurmobiliteit in relatie tot de regio** en de rest van Nederland. De belangrijkste bevindingen zijn:

Hoge cultuurparticipatie

In totaal heeft 74% van de inwoners van de regio in de afgelopen 12 maanden een bezoek gebracht aan een culturele instelling of activiteit, zoals toneel, dans, musea, (pop)concerten, opera, musicals, films, festivals, debatten, bibliotheken, monumenten. We noemen deze groep verder de Cultureel Actieve Deelnemers (CAD's).

Bezoek culturele instelling of activiteit in eigen woonplaats

Heeft u de afgelopen 12 maanden culturele instellingen/activiteiten in uw **eigen woonplaats** bezocht? Van alle respondenten (n=307) heeft 85% een culturele activiteit in de eigen gemeente ondernomen. Inwoners van Zwolle hebben vaker (97%) een culturele activiteit in de eigen woonplaats bezocht dan de inwoners van de regio exclusief Zwolle (79%). De cultuurparticipatie is dus zeer hoog onder inwoners van Zwolle en hoog onder inwoners van de regio exclusief Zwolle.

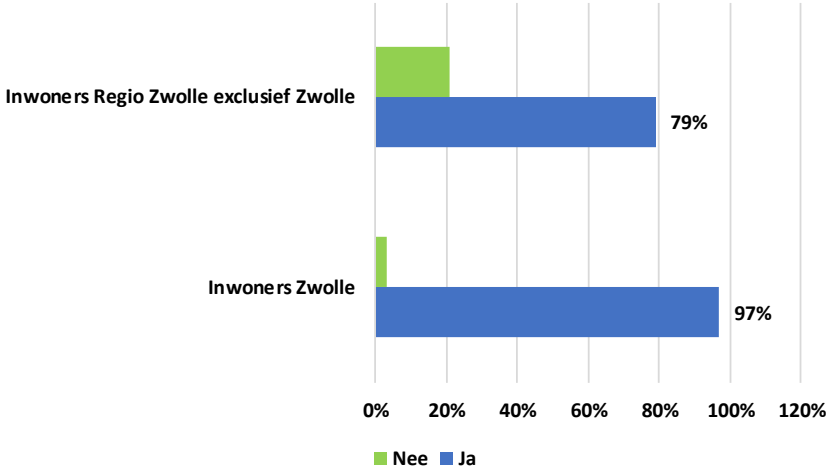

Bezoek culturele instelling of activiteit in de regio buiten de eigen woonplaats

Drie kwart van de CAD's heeft een culturele instelling of activiteit bezocht in een van de andere gemeenten in Regio Zwolle, buiten de eigen woonplaats. Ook heeft eenzelfde aantal respondenten culturele instellingen of activiteiten elders in Nederland bezocht.

Welke regiogemeenten zijn het meest voor cultuur bezocht?

Noem maximaal drie gemeenten in Regio Zwolle **- met uitzondering van uw eigen woonplaats -** waar u in de afgelopen 12 maanden het meest bent geweest voor het bezoeken van culturele instellingen/activiteiten. Noem de gemeenten in volgorde van het aantal bezoeken, beginnend bij de gemeente waar de meeste bezoeken hebben plaatsgevonden etc.
Hieronder de uitkomsten van de zes meest bezochte gemeenten:

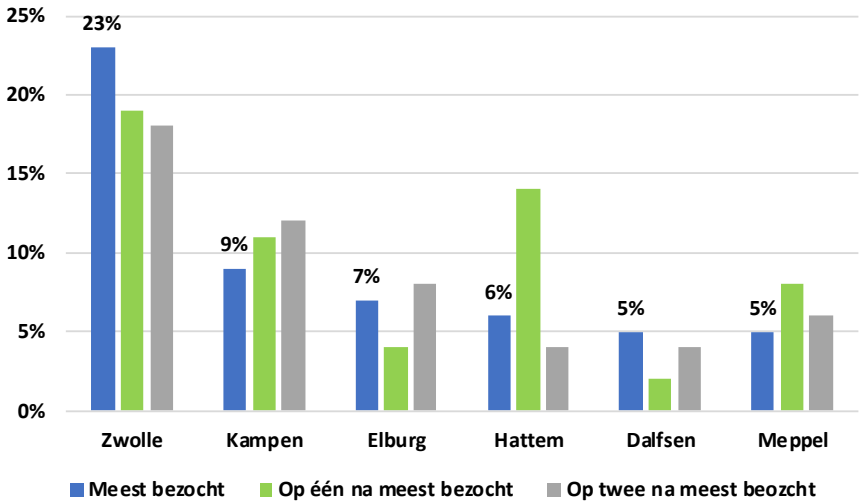

De overige regiogemeenten zijn door 5% of minder van de CAD's bezocht. Zwolle wordt als grootste regiogemeente het meest bezocht door inwoners van de regio.

Welke plaatsen buiten Regio Zwolle zijn het meest voor cultuur bezocht?

Noem maximaal drie plaatsen buiten Regio Zwolle waar u in de afgelopen 12 maanden het meest bent geweest voor het bezoeken van culturele instellingen/ activiteiten. Noem de plaatsen in volgorde van het aantal bezoeken, beginnend bij de plaats waar de meeste bezoeken hebben plaatsgevonden etc.

Een kwart van de CAD's heeft geen enkele plaats buiten Regio Zwolle voor cultuur bezocht.

Hieronder de uitkomsten van de zes meest bezochte plaatsen (n=307):

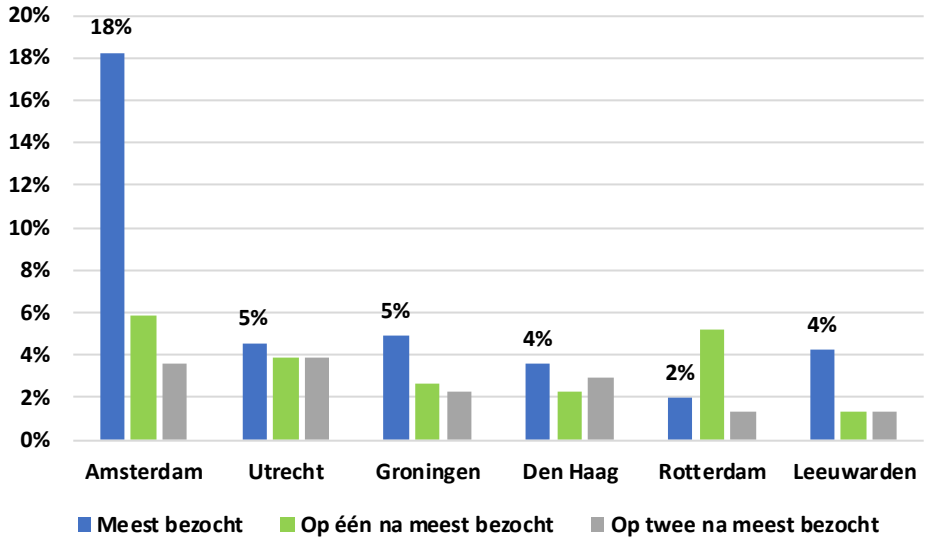

Apeldoorn en Deventer kwamen uit op de 7de en 9de plek, met daartussenin Haarlem. Amsterdam wordt het meest bezocht. Het feit dat Leeuwarden Culturele Hoofdstad was in de onderzoeksperiode heeft mogelijk invloed gehad op dit resultaat.

Bezoek culturele instelling of activiteit in Zwolle

Heeft u de afgelopen 12 maanden een of meer culturele instellingen/ activiteiten in Zwolle bezocht? Dat betreft nagenoeg alle CAD's uit Zwolle (97%) en een substantieel deel van CAD's uit de regio (68%).

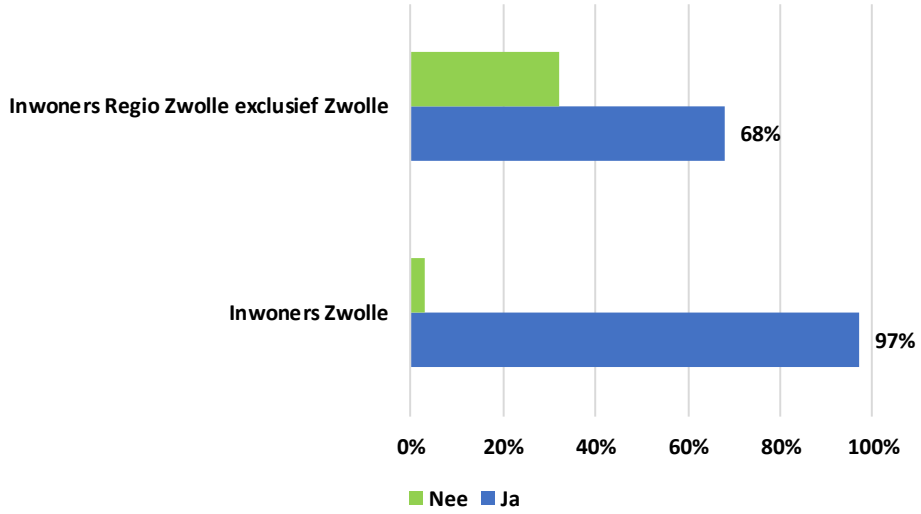

Gemiddelde frequentie bezoek culturele instellingen/activiteiten

Hoe vaak heeft u culturele instellingen/activiteiten in Zwolle in de afgelopen 12 maanden bij benadering bezocht? Inwoners van Regio Zwolle, exclusief de inwoners van de gemeente Zwolle, hebben Zwolle gemiddeld 3 keer in de afgelopen 12 maanden voor culturele activiteiten bezocht. Zwollenaren zijn, zoals te verwachten, vaker cultureel actief in hun eigen stad, namelijk gemiddeld 5,5 keer in de afgelopen 12 maanden.

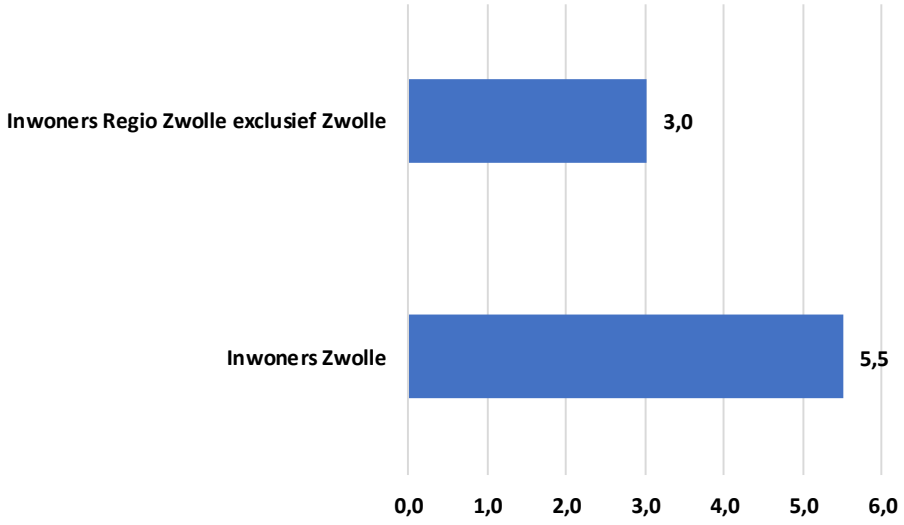

Bezoek verschillende culturele disciplines in Zwolle

Welke soort culturele activiteiten in Zwolle heeft u in de afgelopen 12 maanden bezocht? (Meerdere antwoorden mogelijk.)

De top 5 meest bezochte culturele activiteiten in Zwolle zijn: commerciële film met 41%, gevolgd door popmuziek (32%), een bezoek aan een bibliotheek (31%), monumenten (24%) en arthouse film (20%).

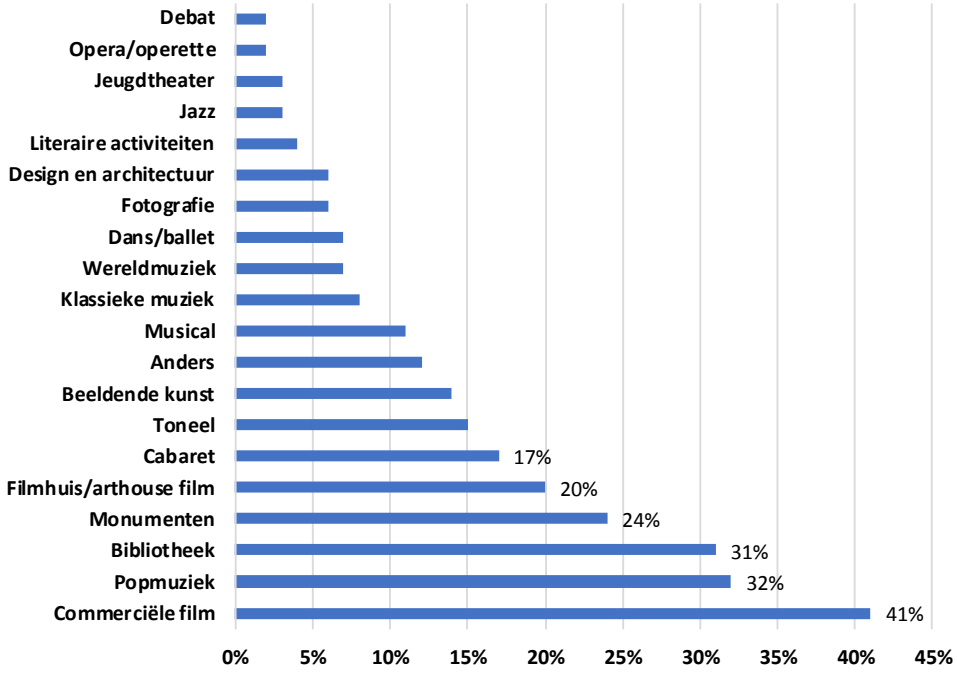

Hoofdstuk 3
Ambities van de regio

Foto: Trappenhuis Stadhuis Zwolle - Stephen Hodes

Ambities van de regio

We geloven in de kracht van Regio Zwolle en het profiel van de regio: de kernwaarden experiment&ernst, en de ondersteunende kenmerken Groeien, Gunnen en Grensontkennend. Deze vormen de basis om verder te bouwen aan ons culturele ecosysteem. We willen het culturele ecosysteem verstevigen en vernieuwen, met als doel de regio in de toekomst nog sterker en aantrekkelijker te maken en een groter en divers publiek te bereiken. Wij hebben ambities geformuleerd langs drie lijnen, 1) een leven lang leren, 2) vernieuwing en innovatie en 3) toekomstbestendigheid.
De ambities geven op hoofdlijnen aan waarnaar we streven, wat we willen bereiken. De actielijnen en proeftuinen, in het volgende hoofdstuk, zijn een selectie van projecten waarmee we gezamenlijk hieraan invulling willen geven.

3.1 Een leven lang leren

De eerste drie ambities richten zich op een leven lang leren. Niet alleen willen we dat jongeren tot 18 jaar in contact komen met kunst en cultuur, ook volwassenen moeten zich op het gebied van kunst en cultuur (verder) kunnen ontplooien. Dit sluit aan bij ons profiel waarin groeien een belangrijk kenmerk is: het groeien van kinderen, jongeren én ouderen, van cultuur- en publieks-

educatie, naar cultuurparticipatie en talentontwikkeling. We hanteren hierbij de talentontwikkelingspiramide.

Ambitie 1: Publiek & cultuureducatie: jong geleerd oud gedaan
Kunst en cultuur dragen bij aan een sociale stad en kunnen een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van scholieren. Door kinderen op een jonge leeftijd met kunst en cultuur in contact te brengen, wordt hun interesse aangewakkerd en wordt zo het publiek - en ook de makers en kunstenaars - van de toekomst gecreëerd, want cultuureducatie leidt tot toenemende cultuurparticipatie. Ook ontwikkelen kinderen de voor de toekomst nodige (creatieve) vaardigheden. Deze ambitie geeft invulling aan de onderkant van de talentontwikkelingspiramide.

Zwolle heeft een eigen vraaggerichte aanpak, met advies en financiële prikkels als katalysator voor cultuureducatie. Het Zwolse model heeft vier pijlers: primair onderwijs, voortgezet onderwijs, amateurkunst en buurtcultuur. Inmiddels doen alle Zwolse scholen in het primair onderwijs mee aan cultuureducatie. Voor al deze pijlers is een fonds ingericht, waar scholen en verenigingen aanvragen kunnen doen. Daarbij krijgen de aanvragers advies en ondersteuning van Stadkamer, met als doel een stevige culturele basis voor alle kinderen. Daarnaast reserveert Stadkamer een deel van de middelen in het fonds voor 'Inspiratie en Ontmoeting' waar scholen en culturele aanbieders op netwerkdagen met elkaar in contact worden gebracht.

Uit een evaluatie in 2017 staat te lezen:

a. Uit onderzoek en gesprekken weten we dat het veld tevreden is en dankbaar gebruikmaakt van de adviseurs van Stadkamer die hen in staat stellen zich te ontwikkelen en cultuuronderwijs op een hoger plan te brengen.
b. Stadkamer wordt gezien als de expert met kundige professionals die van grote waarde is voor de scholen, blijkt uit het verdiepende onderzoek. Maar ook: “Stadkamer heeft creatieve mensen met expertise die goed ondersteunen bij het maken van die plannen”.

Wat kan deze vraaggerichte aanpak betekenen voor de regio, wat kunnen de Zwolse cultuurinstellingen betekenen voor scholen in de regio en andersom de cultuurinstellingen in de regio voor de scholen in Zwolle? Kan het Zwolse model opgeschaald worden, en hoe? Dit willen we de komende periode met de regio verkennen en, waar mogelijk, uitbouwen, want hiermee leggen we de culturele basis voor de langere termijn.

'De snelle samenleving vraagt in de toekomst creativiteit, flexibiliteit en voorstellingsvermogen en een open houding. Cultuureducatie doet een beroep op deze eigenschappen.'

Cultuurnota Zwolle 2016-2020

Ambitie 2: Publiek & cultuurparticipatie: het boeien en binden van jongeren

Het aantal jongeren onder de twintig is in Regio Zwolle hoger dan in de rest van Nederland en de doelgroep van 12- tot 18-jarigen is landelijk voor veel instellingen cultureel een uitdaging. De culturele belangstelling van tieners krijgt vorm in een complex digitaal krachtenveld en hun belangstelling gaat, naast de digitale wereld, vooral uit naar populaire cultuurvormen als (pop)concerten en film. De 'traditionele cultuur' staat onder jongeren vaak niet hoog aangeschreven.[1] De vraag is op welke manier jongeren de kans krijgen om zich artistiek te ontplooien en hun eigen culturele stem te laten horen, en niet enkel te functioneren binnen de artistieke kaders die worden aangeboden. Deze ambitie geeft eveneens invulling aan de onderkant van de talentontwikkelingspiramide.

Onze ambitie is om hierop verder in te zetten; wat kunnen de cultuurinstellingen doen om de jongeren nog meer te betrekken? Hoe kan de binding tussen deze doelgroep en de cultuurinstellingen verstevigd worden, als makers, deelnemers en toeschouwers? Wij willen experimenteren met muzikanten, (beeldende) kunstenaars, acteurs en fotografen, voor en door jongeren. Wij willen kunst, cultuur, techniek en creativiteit samenbrengen en daardoor meer jongeren in de theaters, pop- en concertzalen, musea en bibliotheken zien. We kiezen daarbij voor verdieping en niet voor vermaak, maar wel verdieping die spannend, uitdagend en vermakelijk is. De jongerenraad kan hierin een belangrijke rol spelen. Ook kan de jongerenraad van The Young Ones, Young Ones in Public, hierin een belangrijke rol spelen.

'Met name [het] begrip subjectivering vind ik belangrijk. Het subject worden dat je wilt en kunt zijn, en de functie van muziek bijvoorbeeld daarin. Ik denk dat cultuuronderwijs leerlingen moet uitdagen om dat uit te vissen.'

Hanze-lector Evert Bisschop Boele, bijzonder hoogleraar
'Betekenis van Cultuurparticipatie'
aan de Erasmus Universiteit.

Ambitie 3: Talent ruimte bieden

Talenten zorgen voor een bloeiend kunst- & cultuurklimaat. Talenten zijn onmisbaar voor innovatie en vernieuwing in onze regio. Het gaat over talenten die van het kunstvakonderwijs afkomen, of reeds gevestigde talenten, maar ook over autodidacten. Het zijn artiesten en kunstenaars die zich professioneel verder kunnen en willen ontwikkelen, jong en oud. Deze ambitie geeft invulling aan de bovenkant van de talentontwikkelingspiramide.

Wij willen talenten ondersteunen, hun een creatieve omgeving bieden en bevorderen dat een breder publiek wordt bereikt. Wij willen het culturele klimaat verbeteren en ondersteunen door middel van talentontwikkeling en mede daardoor het aanbod van kwalitatieve cultuurproducties vergroten. Wij hebben zeker het nodige in huis; denk aan het kunstvakonderwijs (ArtEZ en Cibap), Hedon (en hun plannen voor een hybride productiehuis), de samenwerkende poppodia, de Benjamin Britten Orkesten, Het Kameroperahuis, en vele anderen, waaronder de zelfstandige kunstenaars en creatieven. Wij willen talentontwikkeling in Zwolle verder stimuleren, de samenwerking in Zwolle verbeteren, de lijnen uitzetten naar de regio, en ook daarbuiten, door bijvoorbeeld

1 SCP Hoe cultureel is de digitale generatie

samenwerking tussen Het Kameroperahuis in Zwolle en het Theaterschip in Deventer.

Belangrijk hierbij is de constatering dat cultuurparticipatie in Overijssel het afgelopen decennium op de gebieden van media, beeldend en ontwerp (sterk) is toegenomen, maar op het gebied van dans, theater en muziek is afgenomen.[2] Wij willen inzetten op de toegepaste kunsten, waaronder media, beeldend en ontwerp, want die passen goed bij wie wij zijn en wat wij willen versterken. Ook willen wij inzetten op muziek - van hiphop tot klassiek, individueel en in groepsverband - want ook hierin zijn Zwolle en de regio sterk. De sterkte van muziek willen we verder vergroten, omdat leren musiceren vraagt om een lange(re) tijdspanne, en ook omdat – in de woorden van neuropsycholoog Erik Scherder: *'Muziek maken is op alle denkbare fronten levensbevorderend'* .

'Hedon wenst voor Zwolle heel veel aandacht voor talentontwikkeling, want dat geeft ons de toekomst.'

Anne Riemersma, directeur Hedon

3.2 Vernieuwing en innovatie

Door wrijving, risico en/of verandering ontstaat vooruitgang.

Ambitie 4: Ruimte voor creativiteit creëren

"Zonder fysieke plek, geen toevallige ontmoetingen. Zonder ontmoetingen, geen coalitions of the willing. Zonder coalitions of the willing, geen innovatie."

Dat stellen Jeroen van Erp, voorzitter van de Dutch Creative Council en hoogleraar aan de TU Delft en Jann de Waal van het Topteam Creatieve Industrie. Omdat ontmoetingen en innovatie van groot belang zijn, willen we meer fysieke plekken in Zwolle en de regio realiseren, waar ruimte is voor creativiteit, ruimte voor cross-overs, talentontwikkeling en ontmoetingen. In Zwolle spelen de plannen om het centrumgebied met de Spoorzone uit te breiden hierin een belangrijke rol. Hiervoor hebben Cibap en Museum de Fundatie ambitieuze plannen waarin ze stellen, "De creatieve opleidingen in de stad zullen zich centreren in de Spoorzone. Daar opent Museum de Fundatie een tweede Zwolse vestiging in het gebouw van Cibap… Branding van de belangrijkste plek in ontwikkeling van Regio Zwolle als Creatieve Campus en thuisbasis voor de creatieve industrie. Deze plek is midden in de stad en direct naast de binnenstad en het station. De poort naar de stad en naar de regio waar wij onze gezamenlijke ambitie het best over het voetlicht kunnen krijgen met een samenhangend fysiek en inhoudelijk aanbod." Ook in de regio biedt cultuur een invulling voor leegstand, vaak van historisch belangrijke gebouwen, en zorgt dus voor verbetering van de leefomgeving.

Daarnaast willen we kijken hoe we betaalbare (atelier)faciliteiten kunnen realiseren voor jonge makers, creatieven en kunstenaars, om hen, na hun studie, aan de stad te binden, echter ook om aantrekkelijk te zijn voor (jonge) creatieven van elders. Hiervoor willen we in kaart brengen wat er al is en waar het is, waar de grootste behoefte ligt en hoe we hieraan kunnen en willen voldoen.

"Zwolle wil van de Spoorzone een stedelijk centrumgebied maken voor nieuwe gemengde woon-werkmilieus. Een toevoeging op de bestaande binnenstad. Aanvullend en gericht op de economie van de toekomst."

Visie op de Spoorzone, Strategische Agenda Spoorzone, juli 2018

Ambitie 5: Het verhaal van Regio Zwolle krachtiger vertellen

We hebben als Regio Zwolle een verhaal te vertellen en veel historische verbindingen. Dit verhaal is zicht- en tastbaar in ons culturele erfgoed, zoals in de vele historische gebouwen, archeologische vondsten, woonwijken, buitenplaatsen en landschappen. Zwolle en de regio barsten van de historie en ons cultureel erfgoed vertelt verhalen over onze afkomst en over hoe we ons ontwikkelen.

2 Berenschot, Kunst- en cultuureducatie in Overijssel, 2015

Daarom koesteren we ons erfgoed en laten we ons inspireren om het Verhaal van (Regio) Zwolle te delen. Een verhaal waar de inwoners trots op (kunnen) zijn en waardoor ze een sterkere binding hebben met de geschiedenis en de identiteit van de regio en hun woonplaats. Dit versterkt niet alleen de binding van de regiobewoners met de regio, maar maakt de regio aantrekkelijker voor bezoekers van buiten, vanuit de rest van Nederland en uit Duitsland.

Onze ambitie is om het verhaal, dat zichtbaar is in het culturele erfgoed, op een vernieuwende manier te vertellen en te presenteren. Dat willen wij onder andere doen door de verhaallijnen rond de IJssel en de Hanzesteden te vertellen en te presenteren. Wij willen het erfgoed in de regio zichtbaarder maken en de verhalen over Zwolle, Kampen, Schokland, Elburg en andere plaatsen in de regio, evenals over Deventer, op verschillende manieren inzichtelijk maken; digitaal, analoog, door tentoonstellingen, festivals, routes, lezingen en story telling. Hier willen wij de werelden van de (toegepaste) kunsten, ambachten, erfgoed en toerisme bij elkaar brengen. En al doen we veel met ons erfgoed, in de regio is het veelal gefragmenteerd. Wij willen het bij elkaar brengen en experimenteren met hoe, voor wie, waar en door wie. Hiermee bereiken we een breed publiek – lokaal, regionaal, nationaal en internationaal.

'Allemaal Zwolle wil de verhalen van Zwolle op eigentijdse, veelzijdige en inspirerende wijze vertellen. Dat doen we niet alleen in het Drostenhuis maar samen met diverse partners op verrassende plekken in de stad. We laten samen de stad zelf de verhalen vertellen.'

Vincent Robijn, directeur Allemaal Zwolle

3.3 Toekomstbestendigheid

Toekomstbestendigheid heeft als doel kennis en vaardigheden van de sector en de bijbehorende stakeholders te verbeteren en verder te ontwikkelen. Het gaat hier om het bevorderen van de organisatieontwikkeling, het waarmaken van de doelstellingen vanuit strategisch denken en planen en kwaliteitsbevordering.

Ambitie 6: Inzicht in de behoeften van ons publiek
Wij weten op instellingsniveau het nodige over onze bezoekers, maar wij willen meer te weten komen over wie onze bezoekers zijn, wat de smaakclusters zijn en inzicht krijgen in de mobiliteit voor cultuur binnen de regio. Wij hebben hiervoor een eerste verkenning uitgevoerd onder inwoners van de regio die een indicatie van de regionale mobiliteit geeft. Dit is een begin dat we de komende jaren willen verdiepen en verbreden, want meten is tenslotte weten. Ook willen we meer te weten komen over de niet-cultuurbezoekers. Wie zijn ze, waarom zijn ze niet cultureel actief en wat kunnen we doen om hen meer bij het cultuuraanbod te betrekken? Hebben we een ander aanbod nodig en hoe kunnen we dit aanbod creëren of zijn er andere barrières voor deelname? Dit met het uiteindelijke doel om een groter en een meer divers publiek te bereiken. Hiermee brengen we vraag en aanbod dichter bij elkaar en weten we meer over onze (toekomstige) bezoekers.

'Het is de inzet van dit kabinet om iedereen die dat wenst cultureel actief moet kunnen zijn …. Dit is echter geen vanzelfsprekendheid.'

Ingrid van Engelshoven,
minister van OCW, brief aan de Raad voor Cultuur

Ambitie 7: Versterken van het culturele ecosysteem
Regio Zwolle positioneert zich vooral als een economische toplocatie met een excellente onderwijs- en kennisinfrastructuur. Hierin spelen kunst, cultuur en creativiteit een belangrijke rol als vestigingsfactoren voor een gezond economisch klimaat, en voor de leefbaarheid van de stad en regio. Regio Zwolle zet in op vijf krachtige sectoren waaronder de vrijetijdseconomie, en kunst, cultuur en erfgoed maken een belangrijk deel uit van de vrijetijdseconomie. Kunst, cultuur en economie kunnen hierin elkaar versterken. In de Economische Agenda Regio Zwolle 2018-2022 spelen kunst, cultuur en de creatieve sector nog geen rol; daar willen we verandering in brengen. De cultuur- en creatieve sectoren willen actief deelnemen aan Regio Zwolle, want samen kunnen we de economische én de maatschappelijke waarden van de regio versterken en attractiever maken voor bewoners, bezoekers én bedrijven.

Wij hebben een aantal topvoorzieningen, zoals Museum de Fundatie, Hedon en het Bevrijdingsfestival en - op het gebied van kunstvakonderwijs - Cibap en ArtEZ. Echter als we kijken naar het hele culturele ecosysteem in Zwolle en de regio, dan valt op dat de meeste voorzieningen kleinschalige organisaties zijn met weinig middelen en hoge ambities, die veelal medeafhankelijk zijn van vrijwilligers. Het grote aantal vrijwilligers in Zwolle en omgeving is zonder meer een sterkte, want ze spelen een belangrijke rol in het culturele ecosysteem, maar ze zijn vaak ook kwetsbaar. Wij willen een stevigere culturele basis en middensegment om actief te kunnen deelnemen aan Regio Zwolle. Steviger qua productie, talentontwikkeling, professionaliteit, bemensing, onderzoek, diversiteit en marketing. Wij willen zorgen voor versterking van de culturele basisvoorzieningen en met de overheden – provincie, regio en gemeenten – hierin samenwerken. Ook willen we hierover met OCW en de landelijke cultuurfondsen in gesprek gaan om te verkennen wat hun visie hierop is en waar de gezamenlijke kansen voor Regio Zwolle liggen.

Samenwerking is echter geen vanzelfsprekendheid en ook geen doel op zich. Het is een middel om de kwaliteit en de effectiviteit te verhogen. Wij zien kansen om structureler samen te werken op drie niveaus:

1. *Overleg Zwolle: de cultuursector, de creatieve instellingen en de overheden*
   Met dit proces is een begin gemaakt door het overleg tussen de culturele instellingen, het kunstvakonderwijs en de overheden die betrokken zijn bij kunst, cultuur en creativiteit in Zwolle. Dit smaakt naar meer. Wij willen met de driehoek - kunst & cultuur, (kunstvak)onderwijs en overheden - onder leiding van een externe voorzitter vaker met elkaar overleggen, met elkaar in gesprek gaan als het om belangrijke vraagstukken voor de sector, stad en regio gaat en werken aan een gezamenlijke stadsagenda en programmering.
2. *Overleg tussen de cultuurinstellingen in Regio Zwolle*
   Om elkaar beter te leren kennen, om invulling te geven aan de gunfactor, willen wij met de cultuurinstellingen in de regio bij elkaar komen, met als belangrijkste doel kennisdeling en, mogelijk daaruit voortvloeiend, samenwerking.
3. *Politiek en ambtelijk overleg tussen de gemeenten in de regio*
   Als onderdeel van dit proces hebben negen wethouders Cultuur uit de regio elkaar voor het eerst getroffen tijdens een informatiebijeenkomst in het kader van de planontwikkeling van de Stedelijke Cultuurregio. Ook waren vertegenwoordigers van provincie Overijssel en Regio Zwolle hierbij aanwezig. Ook dit smaakt naar meer. Om cultuur een structureel onderdeel van Regio Zwolle te laten zijn, willen we elkaar regelmatiger treffen om belangrijke thema's voor de regio te bespreken en om te kijken hoe we samen effectiever kunnen optrekken.

'De stad heeft de regio nodig voor bezoekers, de regio heeft de stad nodig omdat het de stadse voorzieningen, infrastructuur, werkgelegenheid, opleidingen nodig heeft. Samen versterken ze elkaar.'

Zwolle, de nieuwe Hanzestad

Ambitie 8: Duurzaam het verschil maken

Het culturele ecosysteem van Regio Zwolle heeft een aantal topinstellingen, maar tegelijkertijd is het ecosysteem kwetsbaar. Wij willen daarom inzetten op groei door ontwikkeling, op het ontwikkelen van een nog gezonder cultuurklimaat in de stad en de regio, voor instellingen én makers en talenten. Wij willen inzetten op kwalitatief hoogwaardig produceren en presenteren, op een professionele omgeving voor culturele instellingen en op het ontwikkelen van zakelijke skills van kunstenaars, makers en talenten, iets waar de productiehuizen ook op focussen.

De kwetsbaarheid van de sector heeft veelal te maken met professionalisering en de belangrijke rol die de vrijwilligers spelen in de regio. Versterking en professionalisering zijn *nu* van belang, maar ook voor de toekomst wanneer het misschien economisch minder gaat of de bevolkingssamenstelling verandert, zoals bij krimp of toenemende diversiteit.

Wij hebben kennis van de lokale en regionale situatie, wij weten wat leeft bij de instellingen en het publiek, en dit willen we combineren met de kennis en

expertise van buiten, van de landelijke cultuurfondsen, waaronder het Fonds Podiumkunsten, het Fonds voor Cultuurparticipatie, het Mondriaanfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve industrie. De analyse van het culturele ecosysteem (zie bijlage A) laat zien dat Regio Zwolle geen gelden voor cultuur van de rijksoverheid ontvangt en dat maar één instelling door de landelijke cultuurfondsen wordt medegefinancierd. Om het culturele ecosysteem verder te versterken, willen we daarin verandering brengen. Wij denken aan programmatische samenwerking op het gebied van onder andere talentontwikkeling en cultuureducatie, twee terreinen die kansen bieden voor de toekomst en die versterkt moeten worden. En wij denken aan het versterken van de top, aan het samenbrengen van kunst, cultuur en de creatieve industrie. Wij willen de financieringsstromen van de cultuurfondsen, provincie en gemeente(n) bij elkaar brengen zodat ze elkaar versterken.
Onze inzet is verbinding, doorontwikkeling en toekomstbestendigheid, resulterend in een sterker en toekomstbestendig ecosysteem voor de cultuurregio.

Ten slotte
Uit de groepsbesprekingen en interviews kwamen twee beelden naar voren:
Er zijn quick wins, laaghangend fruit waar Regio Zwolle snel op kan inspelen. Kunst en cultuur heeft echter ook tijd nodig, tijd om te leren en te rijpen en – voor sommige ambitieuze plannen – tijd om te realiseren. Ook het investeren in cultuur(educatie en -participatie) vraagt blijvend aandacht, want die taken zijn nooit volbracht, omdat er continu nieuwe generaties in aantocht zijn.

Hoofdstuk 4
Actielijnen en proeftuinen

Foto: Farm of the World, Claudy Jongstra - Stephen Hodes

4.1 Actielijnen en proeftuinen

De actielijnen en de daarbij behorende proeftuinen geven de stappen die we willen nemen om de ambities waar te maken. We hebben 8 actielijnen en 4 proeftuinen geïdentificeerd om de ambitie van Regio Zwolle op het gebied van 1) een leven lang leren, 2) vernieuwing & innovatie en 3) toekomstbestendigheid, te verwezenlijken. Voor sommige actielijnen is de uitvoering reeds van start gegaan, andere bevinden zich in verschillende fasen van planontwikkeling.

1. Een Hybride Productiehuis - cross-sectoraal en grensoverschrijdend

Om toekomstig talent ruimte te bieden, willen wij een hybride productiehuis in Zwolle gerealiseerd hebben. Dit willen we doen om een impuls te geven aan talentontwikkelingsprogramma's, het muziekonderwijs, cultuureducatie-programma's en cultuuropleidingen. We willen een klimaat creëren en ondersteuning bieden, zodat er meer innovatieve, vernieuwende en discipline overstijgende culturele producten en producties tot stand komen met landelijke relevantie, die worden 'vermarkt' met hogere bezetting van podia tot gevolg. Het productiehuis werkt op basis van een talentontwikkelingspiramide die loopt van cultuureducatie en -participatie in de basis naar talent ontdekken tot talentontwikkeling en talentontwikkelingsprogramma's. Hiermee ontstaat een sterk cultureel klimaat, is sprake van community building en wederkerigheid en vindt vernieuwing plaats. In het hybride productiehuis besteden wij aandacht aan cross-overs, beursprogramma's, academies op diverse thema's, contests en fondsenwerving. Partners in het productiehuis zijn Hedon, Zwolse Theaters, Kunstbende, Poppunt Overijssel, gezelschappen zoals Benjamin Britten Orkesten en Kameroperahuis, ArtEZ en Deltion en die kunnen worden uitgebreid naar andere disciplines.

-> Ambitie: Jong geleerd oud gedaan
-> Ambitie: Talent ruimte bieden

2. Realisatie van de Creatieve Campus in de Spoorzone

We willen in 2025 de creatieve opleidingen van Cibap en ArtEZ in Zwolle gebundeld hebben in de Spoorzone in het voormalige postkantoor, gekoppeld aan een tweede vestiging van Museum de Fundatie, werkplaatsen voor studenten en professionals en ruimte voor creatieve start-ups, ateliers, studio's en podia. Met het creëren van deze creatieve campus/centrumplek voor onderwijs, onderzoek, werken, studeren, ontwikkelen en produceren willen we het belang van de creatieve industrie voor Regio Zwolle verstevigen en uitdragen. In aanloop naar de realisering van de Creatieve Campus in de Spoorzone willen we de verbinding tussen kunst en creatief onderwijs verenigen door exposities, creatief onderwijs en projecten in één gebouw te verenigen, op een nader te bepalen plek in de binnenstad. Hierbij denken wij aan Transit, een tussenstop op weg naar de Spoorzone, bestaande uit drie lagen, waar verbinding van cultuur en creativiteit in woord en daad gerealiseerd wordt:
1. ArtEZ met een curatoren-in-residence programma.
2. Verhuur aan ondernemers uit de creatieve sector in combinatie met werkruimten voor studenten van Cibap.
3. FUNDATIEfusions, exposities (ArtEZ en Cibap), Made by (werkplaatsen en winkel) en een cultuurprogramma door Hiawatha in combinatie met een escape room.

-> Ambitie: Ruimte voor creativiteit

3. Talentontwikkeling door Kameroperahuis en Theaterschip in Deventer

In samenwerking tussen het Kameroperahuis in Zwolle en het Theaterschip in Deventer willen we nieuwe makers van Kameroperahuis, jonge makers van het Theaterschip en leerlingen van het voortgezet onderwijs hun talenten verder laten ontwikkelen. We willen een tweejarig cultuureducatieproject in het voortgezet onderwijs opzetten waarbij we professionals, semi-professionals en amateurs (scholieren) in hun ontwikkeling aan elkaar koppelen. Het is een professionele muziektheaterproductie die wordt gespeeld op middelbare scholen en een getrapt educatieprogramma dat daar parallel aan loopt. Alle leerlingen uit de tweede klas zien de voorstelling en maken vervolgens in de vorm van meerdere workshops kennis met de verschillende kunstdisciplines tijdens carrouseldagen op school. Hier ontdekken de leerlingen wat bij hen past en wordt tegelijkertijd talent gespot. Vervolgens worden er verdiepingslessen theater, muziek, dans en schrijven aangeboden voor de leerlingen die ervoor kiezen.

-> Ambitie: Jong geleerd oud gedaan
-> Ambitie: Boeien en binden van jongeren

4. Verhalen van Zwolle en de regio krachtig vertellen

Wij willen de verhalen van Zwolle en de regio vertellen aan onze eigen inwoners en aan bezoekers. Hiermee vergoten we de binding en aantrekkelijkheid van Zwolle en de regio. We starten met Zwolle in 2019 en breiden dit vandaar uit naar andere delen van de regio in de daaropvolgende jaren. Landgoed Anningahof, de Fundatie, Cibap en ArtEZ vertellen samen met Historisch Centrum Overijssel, IJsselacademie en Allemaal Zwolle en de inwoners van Zwolle, op een vernieuwende en zichtbare manier de verhalen van de stad, gebruikmakend van ons culturele erfgoed. Het vernieuwende zit in de tijdelijkheid en circulariteit van de manier waarop de verhalen vorm krijgen, bijvoorbeeld met behulp van kunstwerken, licht of multimediaal. In dit project komen cultuur, creativiteit, duurzaamheid en citymarketing samen. Ook kan *Zwolle, stad van de (beeld)taal* hiervan deel uitmaken.

Een deel van het verhaal van de regio is niet meer zichtbaar of moeilijk waarneembaar. Denk aan de Noordoostpolder en het ontstaan daarvan en aan de Koloniën van Weldadigheid vlakbij Ommen en Frederiksoord, die niet meer bestaan. Hoe kunnen deze verhalen verteld en beleefd worden? De betreffende gemeenten, organisaties en de creatieve sector en kunstvakopleiding gaan samen op zoek naar een oplossing voor deze complexe uitdaging.

Het verhaal van de regio en, in het bijzonder de Hanzesteden, kan ook anders verteld worden. In 2020 willen we de eerste editie van Hanse Klassiekers gerealiseerd hebben. Hanze Klassiekers is een jaarlijks rondreizend festival/ carrousel van verhalen en concerten langs de Hanzesteden, beginnend met de vijf Hanzesteden in Overijssel (Kampen, Hattem, Hasselt, Deventer en Zwolle), gevolgd door de Gelderse Hanzesteden (Doesburg, Elburg, Harderwijk en Zutphen) en daarna over de grenzen naar Duitsland en België. We programmeren voor en met de inwoners van de stad en de regio, we ontwikkelen educatieve programma's voor alle leeftijden en masterclasses voor professionals en amateurs. Met Hanze Klassiekers dragen we bij aan een leven lang leren en kunnen we van elkaar leren doordat we het stokje van de carrousel doorgeven aan een volgende Hanzestad in Regio Zwolle en daarbuiten. En met Hanze Klassiekers geven we invulling aan het krachtiger vertellen van de verhalen, aan het belang van muziek voor de regio en zetten we de grote dichtheid van monumenten en erfgoed in de regio in de spotlight.

-> Ambitie: Verhaal krachtiger vertellen
-> Ambitie: Jong geleerd oud gedaan

Foto Actielijn 4: Weblog Zwolle

5. Programmeren van een stadsagenda

We willen een gezamenlijke stadsagenda programmeren met landelijke uitstraling die het profiel van experiment&ernst van Regio Zwolle laadt. We zijn daarover met de cultuurprogrammeurs van de culturele instellingen in de stad in gesprek. We willen gezamenlijk een jaarlijks wisselend thema vaststellen dat inhoudelijk wordt uitgewerkt. We willen op basis van dit thema een agenda opstellen waarbij we aansluiting zoeken met de regionale en landelijke agenda's. De programmaraad doet een programmeringsvoorstel en bepaalt een start- en afsluitingsmoment/activiteit van het jaar. Gemeente(n) en provincie formuleren een opdracht naar de gezelschappen. Het eerste thema dat we hebben vastgesteld is Vrijheid. Dit thema sluit aan bij het landelijke thema 75 jaar Vrijheid. We laden en programmeren dit thema voor de periode medio 2019 tot medio 2020. Op het thema Vrijheid hebben de Fundatie, het Bevrijdingsfestival Overijssel, het Fraterhuis, Zwolse Theaters en HCO reeds hun programma ideeën gelanceerd.

-> Ambitie: Het verhaal van Regio Zwolle krachtiger vertellen

6. Verbinding in de wijken zoeken

We willen theater- en muziekgezelschappen, maar ook andere culturele instellingen, een wijk in Zwolle en/of in de regiogemeenten laten adopteren om met de inwoners van die wijk een programma te ontwikkelen. We willen deze wijze van werken inzetten om jongeren, en volwassenen, meer te verbinden met kunst en cultuur en hun leefomgeving. We zoeken daarbij samenwerking met een persoon (of personen) die de wijk goed kent en die netwerken in de wijk kan mobiliseren. Hiermee willen we de participatiegraad verhogen, een sterkere *sense of community* laten ontstaan en de leefbaarheid vergroten.

Een voorbeeld hiervan is Kameroperahuis, gevestigd in Zwolle Zuid dat, met ondersteuning van Stadkamer, het community art project De Bruisende Buren heeft gerealiseerd. In dit project leggen we met muziektheater verbindingen tussen wijkbewoners van Zwolle Zuid die elkaar anders niet waren tegengekomen. De wijkbewoners spelen met verhalen en muziek de hoofdrol.
Ook productiehuis De Zwolse Stadsproductie waar community-art voorstellingen en projecten worden ontwikkeld, die opnieuw (Zwolse) historische verhalen/ geschiedenis vertelt, kan hierin een belangrijke rol spelen.

-> Ambitie: Het verhaal van Regio Zwolle krachtiger vertellen
-> Ambitie: Boeien en binden van jongeren
-> Ambitie: Jong geleerd oud gedaan

7. Structureel marktonderzoek - wie zijn onze (niet-)bezoekers?

De balans, de behoefte

Om meer en beter inzicht te verkrijgen in wie de bezoekers en de niet-bezoekers zijn van onze podia, musea, bibliotheken, erfgoed, festivals etc. in de regio, willen we gezamenlijk marktonderzoek doen. We willen een gestructureerde vragenlijst ontwikkelen die we periodiek onder de inwoners van Regio Zwolle uitzetten. We willen daarmee een beeld verkrijgen wie de cultuurbezoekers zijn, wat hun smaakclusters zijn, welke culturele instellingen zij in hun eigen gemeente, in de regio en daarbuiten bezoeken, zodat we inzicht krijgen in de culturele mobiliteit in Regio Zwolle en hoe dit zich over de jaren ontwikkelt. Daarnaast brengen we in kaart wie de niet-cultuurbezoekers zijn, waarom zijn ze niet cultureel actief en wat kunnen we doen om hen meer bij het cultuuraanbod in de regio te betrekken. De resultaten van deze periodieke metingen geven ons handvatten om ons huidige en toekomstige aanbod te verbeteren en een groter en divers publiek naar onze culturele instellingen te krijgen. Dit zijn vragen die niet alleen bij ons leven, maar ook in andere cultuurregio's. Wellicht kan het Rijk hierin een coördinerende en stimulerende rol spelen.

Een specifiek onderdeel hiervan is kwalitatief onderzoek naar de behoeften, wensen en beweegredenen van jongeren tussen 12 en 18 jaar. Wat is hun belevingswereld? Waarin hebben ze interesse? Hierin kan de Jongerenraad Zwolle en ook Young Ones in Public, de jongerenraad van The Young Ones, een belangrijke rol spelen.

-> Ambitie: Inzicht in de behoeften van ons publiek
-> Ambitie: Boeien en binden van jongeren
-> Ambitie: Versterken culturele ecosysteem

8. Organisatiegraad verhogen en versterken

We willen in 2019 een tijdelijke aanjager benoemen die de Cultuurregio Zwolle verder in beweging gaat brengen en de betrokkenen gaat begeleiden en samenbrengen. De focus ligt op de regionale samenwerking tussen de gemeenten, culturele en onderwijsinstellingen en het aanjagen van de gezamenlijke proeftuinen en projecten. De aanjager heeft ook een coördinerende rol als het gaat om de verschillende overleggen (zie Ambitie 7). Omdat het proces om tot een cultuurregio te komen complex is, en omdat dit proces het begin is van een groeimodel, willen we iemand benoemen als aanjager, maar tijdelijk. Een goed begin is het halve werk!

-> Ambitie: Versterken culturele ecosysteem

Planning en proeftuinen

Alle actielijnen kunnen op korte termijn worden gestart - met uitzondering van actielijn 2, die een lang(ere) termijn actielijn is - of zijn recentelijk gestart (actielijn 4).

Wij stellen voor de volgende actielijnen als proeftuinen aan te merken:

Actielijn 1: Een Hybride Productiehuis
Actielijn 2: Realisatie van de Creatieve Campus in de Spoorzone
Actielijn 3: Talentontwikkeling door het Kameroperahuis en Theaterschip in Deventer.
Actielijn 4: Verhalen van Zwolle en de regio krachtig vertellen

Hoofdstuk 5
De context

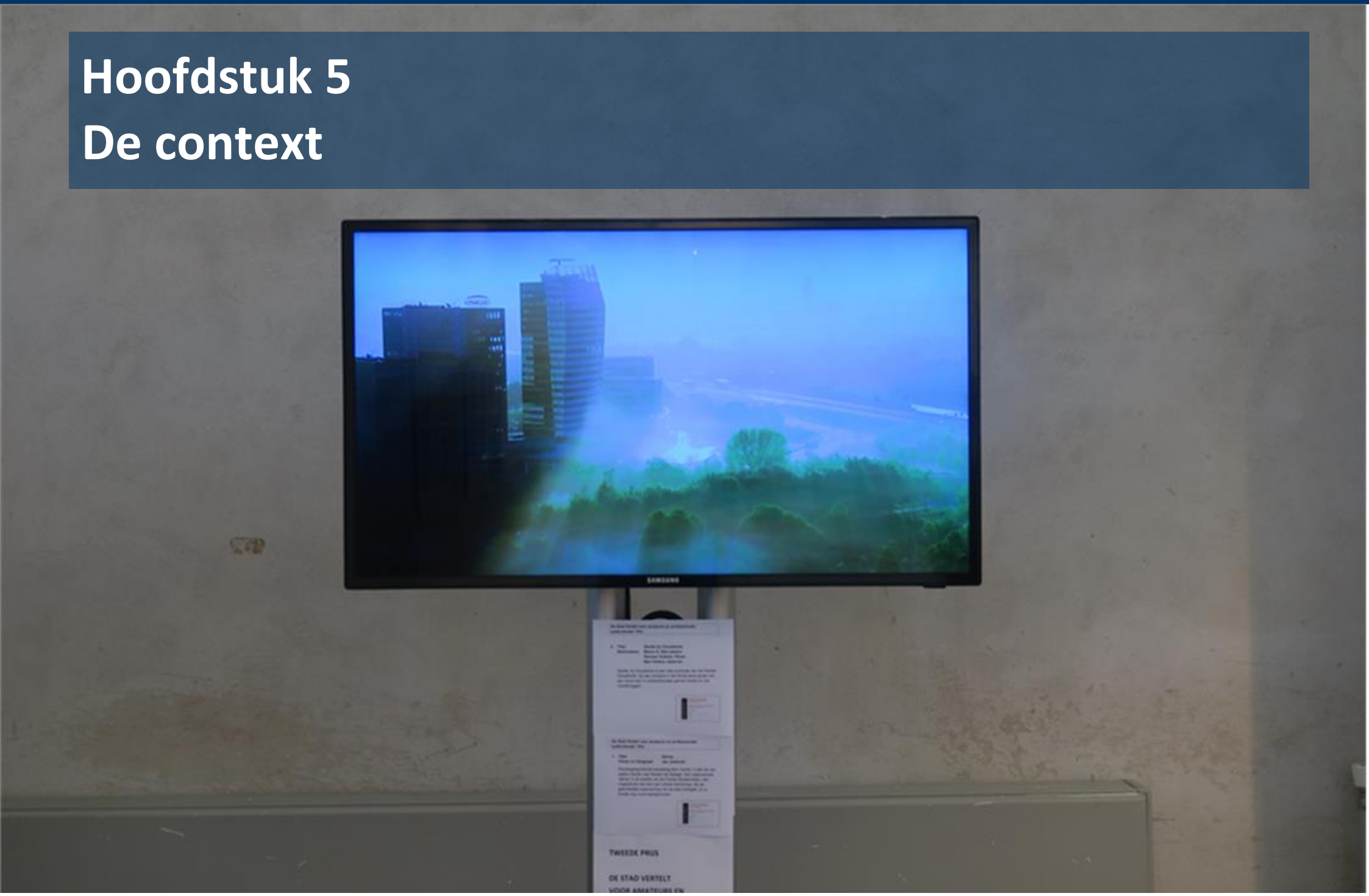

Foto: Tentoonstelling De Stad Vertelt, Grote Kerk Zwolle - Stephen Hodes

5.1 De context

Wij hebben in de hoofdstukken hiervoor aangegeven wat ons profiel is, wat onze ambities zijn en welke stappen wij willen nemen om onze ambities te verwezenlijken. Dit vindt niet plaats in een vacuüm, maar in de context van een veelheid aan regionale, nationale en mondiale ontwikkelingen. Hieronder geven we een aantal macrotrends weer, trends die de komende jaren van invloed zullen zijn op Regio Zwolle en op kunst, cultuur en creativiteit in de regio. Als we vanuit een helikopter naar beneden kijken, wat zien we dan? Waarmee moeten we rekening houden?

1. Een sterk toenemende stedelijkheid

Steden worden steeds belangrijker in de wereldeconomie en ook de regio's waarin steden samenwerking zoeken, krijgen een steeds prominentere rol in onze samenleving.
In 1800 leefde slechts 2% van de wereldbevolking in steden. In 1950 was dit opgelopen tot 30% procent en in 2007 woonde, voor het eerst, meer dan de helft van de wereldpopulatie in steden. En deze urbanisatie gaat steeds sneller. De verwachting is dat 60% van de wereldbevolking in 2030 in stedelijke regio's zal wonen. Ook in Nederland is deze trend zichtbaar.

De bevolking van de vier grote steden in Nederland zal de komende decennia sterk blijven groeien. Voor de meeste middelgrote gemeenten wordt eveneens een stijging van het inwonertal voorzien, terwijl veel kleinere, vooral perifeer gelegen gemeenten verder zullen krimpen. Van de verwachte groei van de Nederlandse bevolking – bijna een miljoen tussen 2015 en 2030 – zal drie kwart plaatsvinden in de grotere gemeenten met 100.000 of meer inwoners. De grootste groei wordt verwacht voor de vier grote steden, maar ook het inwonertal van grotere steden in andere delen van Nederland, zoals Zwolle, zal sterk groeien.[3]

Met de bestuurlijke samenwerking tussen 21 gemeenten in Regio Zwolle – met Zwolle als grootste centrumgemeente – wordt ingespeeld op het toenemende belang van stedelijke regio's. Regio Zwolle heeft onder andere een Economic Board in het leven geroepen die de economische ontwikkeling in de regio aanjaagt.

Wat zijn de effecten van de sterk toenemende verstedelijking?

Bijna alle macrotrends hebben een tegentrend. Rem Koolhaas van het wereldberoemde architectenbureau OMA, richt na twintig, dertig jaar nadenken en schrijven over metropolen, het vizier op het landelijk gebied, op de provincie. De verschijningsvorm van het platteland verandert sterk, net zoals de relatie platteland en stad. Wat betekent dit voor onze samenleving en wat zijn de effecten hiervan op stad en (platte)land? Zijn onderzoek en de geplande tentoonstelling in het Guggenheim Museum in New York gaan hierover, over het moderne platteland.

2. De opkomst van de cultureel omnivoor

Het onderscheid tussen hoge, klassieke gecanoniseerde en lage kunst en cultuur is aan het vervagen. De cultuurdeelnemer is steeds vaker een omnivoor – zowel cultureel als sociaal – die zich individueel, en veelal incidenteel, aansluit bij onderling verschillende smaakgemeenschappen. In toenemende mate is alles even waardevol. De canon bestaat nog wel, maar men trekt zich daar nog minder van aan. De ene avond zit de cultuurbezoeker in de schouwburg en neemt de volgende dag deel aan een festival in de buitenlucht. En overdag bezoekt men een museum en 's avonds kijkt men naar een documentaire, vlog of Netflix. Wij leven in een fluïde tijdperk en maatschappij, ook wat de makers betreft. Het Topteam Creatieve Industrie schreef onlangs: 'De rol van de creatieve professional is meer fluïde dan voorheen.' [4]

3 Bron: CBS en PBL

4 Kennis- en Innovatie Agenda 2018-2021

3. Identiteit in een globaliserende wereld

Ook hier heeft de trend naar globalisering een tegentrend. Het lokale antwoord op globalisering is glocalisering: als reactie op de internationalisering en mondialisering is het eigen culturele karakter van steden en regio's een aandachtspunt en onderwerp van programmering en marketing. In de eigen regio is meer ruimte voor de eigen identiteit dan in abstractere mondiale verbanden.
En glocalisering heeft een voor het bedrijfsleven en de lokale economie belangrijk effect: cohesie in de regio.
Glocalisering vertaalt zich ook naar de herwaardering van de streekeigen cultuur, volkscultuur, erfgoed en/of geschiedenis. Ook is steeds vaker te zien dat instellingen een sterkere band aangaan met de eigen stad of regio en hun programmering daarop afstemmen om een structureel sterkere verbinding aan te gaan met een stad of regio, zowel qua programmering als qua publieksbereik.

4. Samenwerking is complex maar belangrijk

De gerenommeerde organisatiepsycholoog Geert Hofstede, concludeert in zijn publicatie Cultural Dimensions, '*The Netherlands, with the very high score of 80 is an individualist society.'* Nederland is volgens Hofstede, met Scandinavië, een van de meest individualistische landen ter wereld. Samenwerking in Nederland, met zijn individualistische cultuur, werkt daardoor het beste wanneer het projectmatig of incidenteel is, met een duidelijke begin- en einddatum, of structureel wanneer de nut en noodzaak voor alle betrokken partijen duidelijk zijn, zoals bijvoorbeeld bij de Deltawerken.

In 2016 schreef de Raad voor Cultuur in zijn Advies 2017-2020: 'Samenwerking is in het culturele veld geen vanzelfsprekendheid… '. Daarnaast schreef de raad, 'Vooropgesteld: samenwerking is een middel. Het kan bijdragen aan de zichtbaarheid van het artistieke product, aan een groter publieksbereik, aan besparingen – en soms ook aan het voortbestaan van een instelling. In het algemeen vindt de raad dat samenwerking het beste tot stand komt wanneer instellingen of een sector daartoe zelf het initiatief nemen.' Ook stelt de Raad: 'Binnen de stedelijke regio ziet de raad veel mogelijkheden tot samenwerking en afstemming; tussen verschillende culturele instellingen, en tussen culturele instellingen en andere maatschappelijke sectoren.'

In 2012 ontwikkelden Kaats en Opheij een model voor intergemeentelijke samenwerking. Het begint met ambitie. Wat is de gedeelde ambitie van de gemeenten? Waar gaan de gemeenten samen écht voor? Het beantwoorden van deze twee vragen is bepalend voor de daaropvolgende stappen. Wat zijn de belangen van ieder van de partners? Wat zijn de *mutual gains*? Het beantwoorden van deze vragen is de basis voor een succesvolle samenwerking.

'Waarom moeilijk doen als het samen kan.'

Loesje

5. De verstrekkende waarde van cultuur

In een lijvig onderzoek – De Waarde van Cultuur – van de Rijksuniversiteit van Groningen stellen de onderzoekers de volgende zes waarden van cultuur vast:

1. De georganiseerde cultuursector zet aan tot emotionele betrokkenheid en (zelf)reflectie. In publieksonderzoek werd er sluitend bewijs voor gevonden.
2. Op verschillende vlakken leveren culturele activiteiten een bijdrage tot de groei van (de lokale) economie. Van cultuur gaan multiplliereffecten uit die echter moeilijk empirisch hard te maken zijn.
3. Deelname aan culturele activiteiten leidt zowel tot het versterken van de sociale banden binnen de eigen groep (bindende sociale cohesie) als tot het aanhalen van sociale banden met vreemden of onbekenden (overbruggende sociale cohesie). Bovendien genereert cultuurparticipatie de toename van sociaal kapitaal.
4. Een gemeenschap kan niet zonder een gemeen. Dat is een vrije, voor iedereen toegankelijke ruimte of een 'reservoir' waaraan zowel private als publieke spelers een bijdrage kunnen leveren. Het gemeen is een ruimte van culturele uitwisseling en dissensus[5] waarin uiteenlopende meningen, attitu-

5 Dissensus is een gebrek aan overeenstemming, het tegenovergestelde van consensus.

des en leefstijlen voortdurend botsen. Net die dissensus in het gemeen maakt dat een gemeenschap levendig blijft.

5. Economische en politieke activiteiten steunen op cultuur. Ze zijn in feite cultuur. Zowel economische als politieke crisissen hebben deels te maken met een gebrek aan aandacht voor en erkenning van cultuur.
6. Het evidence-based onderzoek dat we voor deze studie konden inventariseren heeft een belangrijke blinde vlek: het weet nergens de belangrijkste waarde van cultuur te vatten, met name cultuur als zingever aan een mensenleven.

'Alleen via cultuur kunnen mensen zin geven aan hun leven en aan hun plaats in een samenleving. Dat is meteen de allerbelangrijkste waarde van cultuur. De core business van de cultuursector is het vormgeven van het samenleven.'

De Waarde van Cultuur, Rijksuniversiteit Groningen

Hoofdstuk 6
Synthese

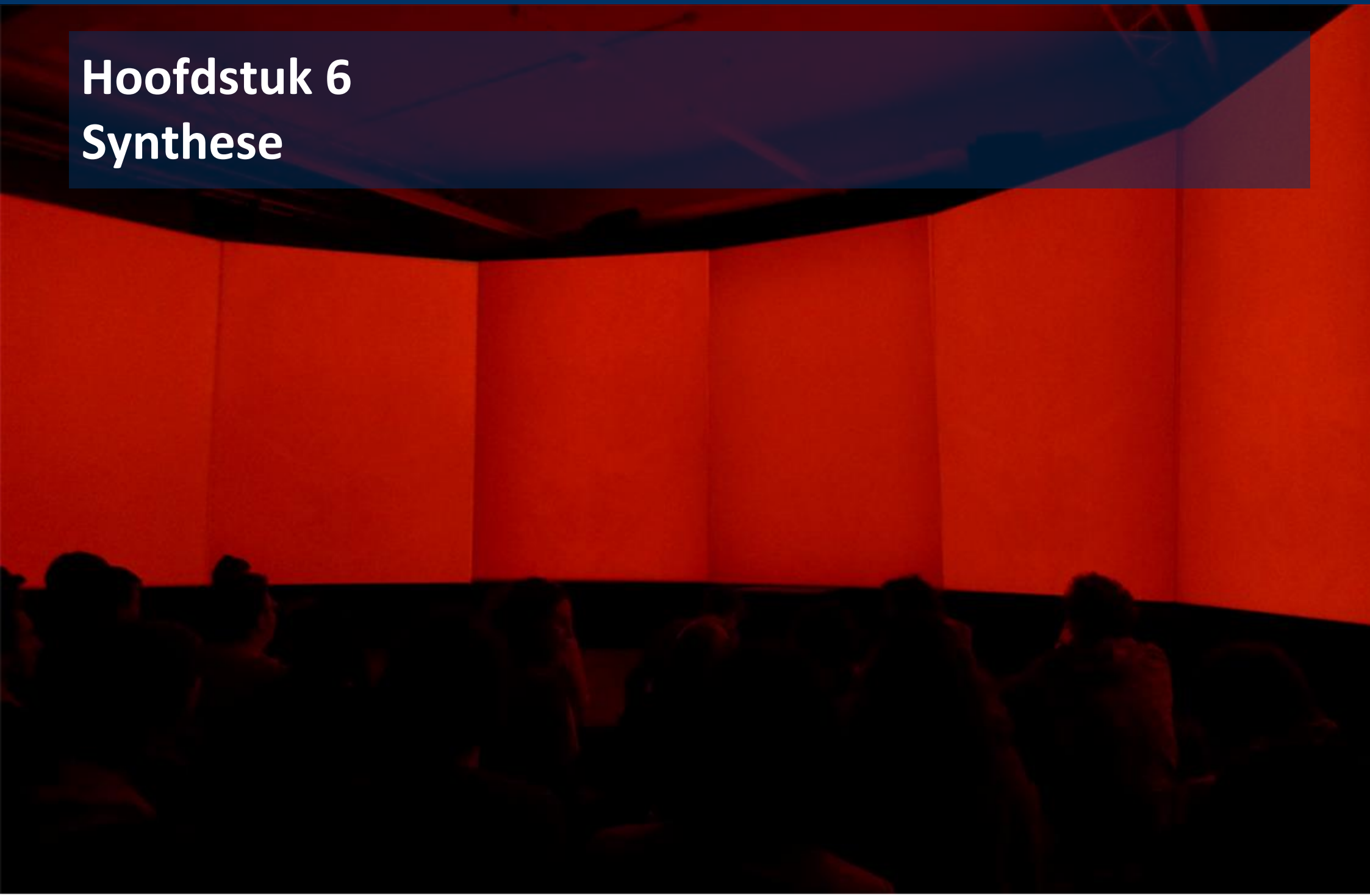

Foto: Ulf Langheinrich en Kurt Hentschläger, Granular-Synthesis - Sascha Pohflepp (flickr)

6.1 Synthese

Hieronder geven we schematisch de relatie weer tussen het profiel, de ambities, de actielijnen en de proeftuinen.

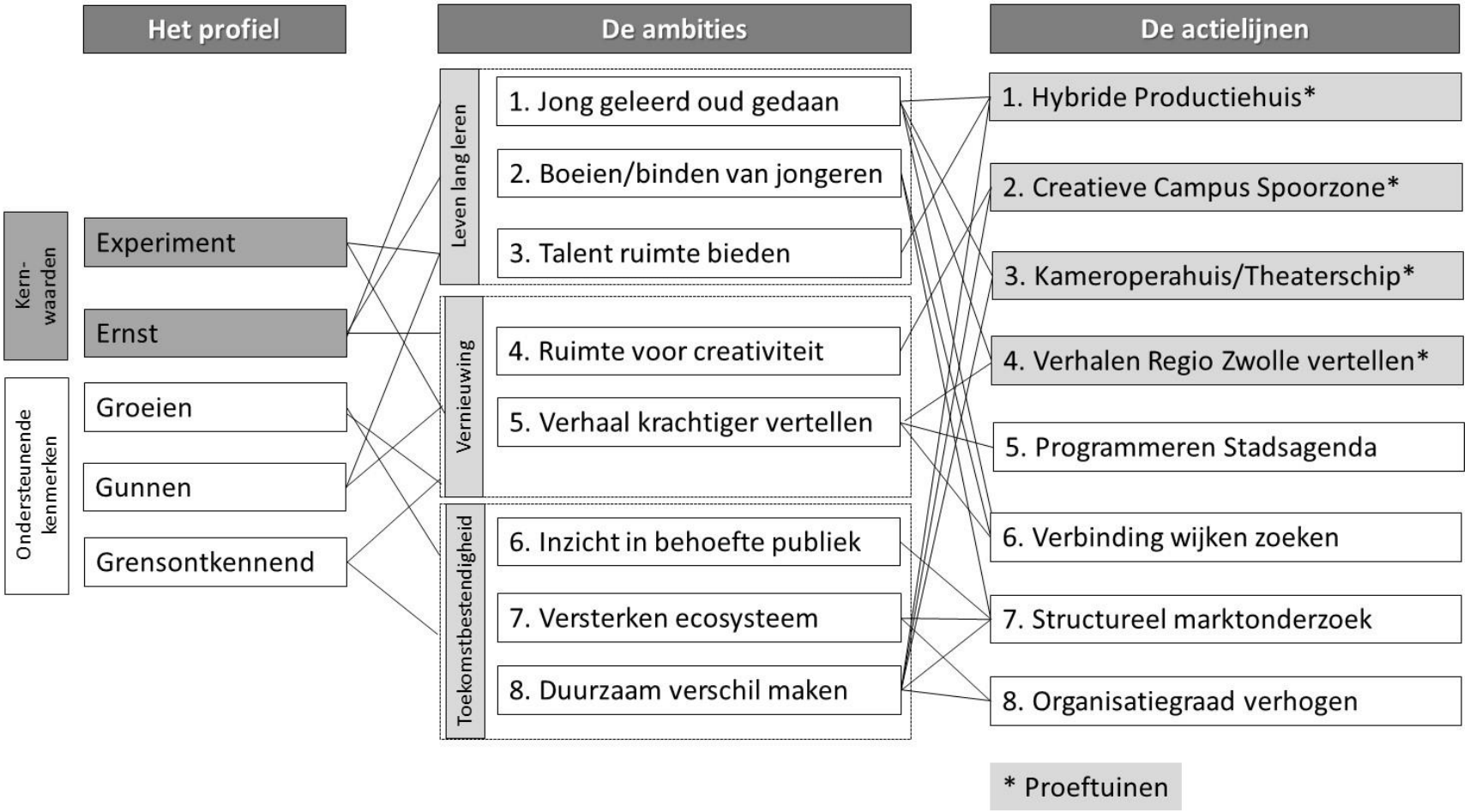

Hoofdstuk 7
Hoe nu verder?

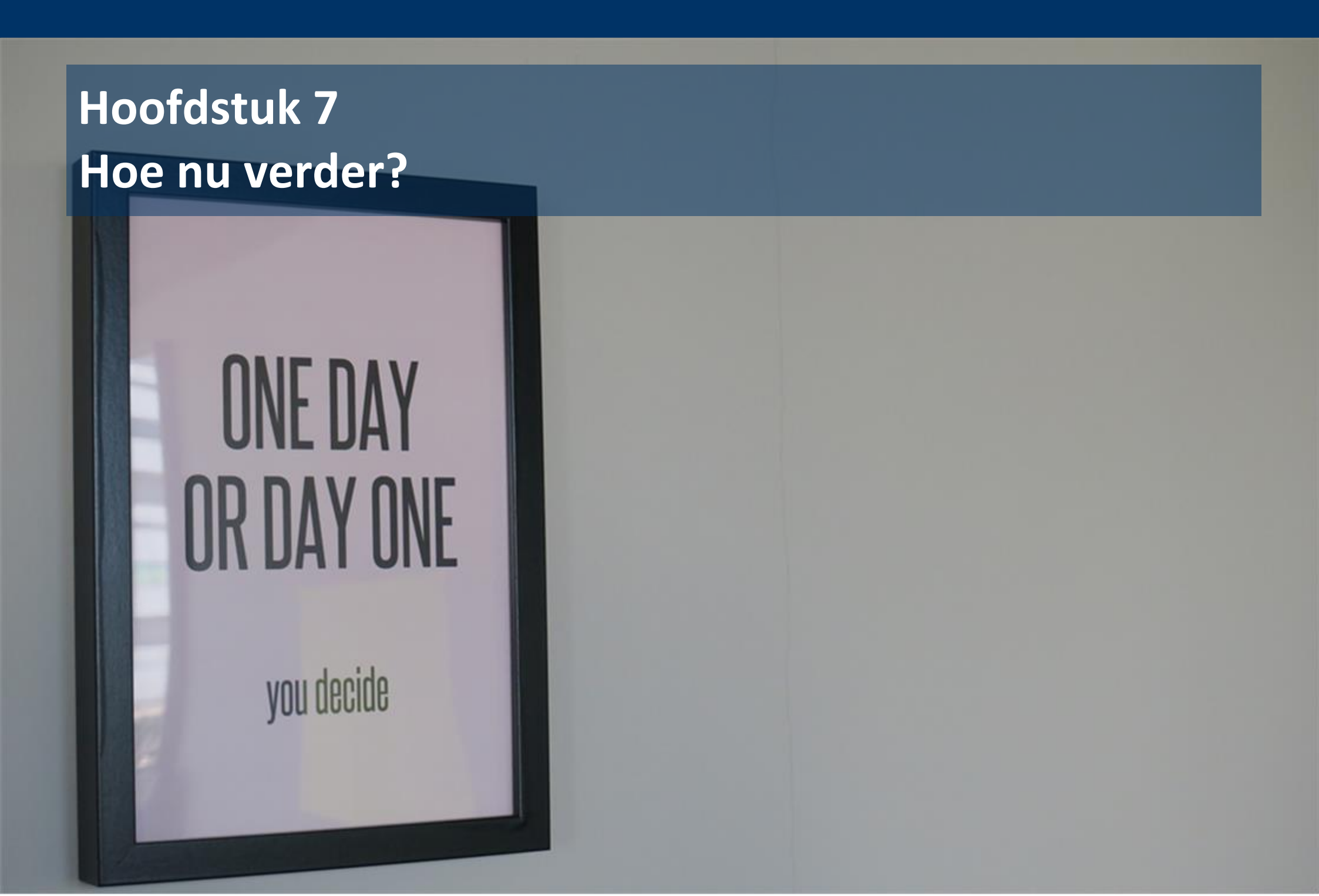

Foto: Stephen Hodes

7.1 Welke stappen willen we nemen?

Wat zijn de volgende stappen?
Zoals we aan het begin van dit document hebben aangegeven, is dit een startdocument, het begin van een proces.

1. **Verder betrekken van de regio bij het proces**
   Er is een begin gemaakt met het betrekken van Regio Zwolle. De komende tijd zullen we de regiogemeenten opzoeken en hen raadplegen. Wie wil mee doen? Welke onderwerpen zijn belangrijk? Hoe kunnen we samenwerken? Waar liggen de gezamenlijke kansen? Welke stappen willen we eerst nemen? Dit willen we samen met de provincie, de gemeenten en de culturele instellingen in de regio en de organisatie achter Regio Zwolle doen.

2. **Lijnen uitzetten naar andere stedelijke cultuurregio's**
   Cultuurregio Zwolle grenst aan verschillende stedelijke cultuurregio's die interessante partners kunnen zijn voor gezamenlijke inhoudelijke programmalijnen. Wij kijken naar de stedendriehoek en, in het bijzonder, naar Deventer bij het verder uitwerken van (de verhalen langs) de IJssel, en naar Deventer én Zutphen als het gaat om de Hanzesteden. Wij zien interessante kansen voor samenwerking, zowel structureel als projectmatig, waar de actielijnen elkaar raken. Wij willen elkaar opzoeken en verder samen de kansen verkennen voor de IJsselvallei.

3. **Verdiepingsslag**
   Belangrijk voor ons is om de ambities, actielijnen en proeftuinen verder te concretiseren en de organisatiegraad hieromtrent een stap verder te brengen. Wij moeten verder werken aan wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de planning eruitziet. Welke concrete stappen gaan we nemen?

4. **Betrekken van makers, kunstenaars, creatieve sector,…**
   Het proces tot nu toe is voornamelijk door de overheden en de cultuurinstellingen ingevuld. Belangrijk is dat we in de komende tijd de makers, kunstenaars en de creatieve sector hier intensiever bij betrekken. Zij brengen een andere dynamiek en andere inzichten met zich mee die verrijkend kunnen zijn. Ook willen we kijken hoe we samenwerking tussen kunst, cultuur, de creatieve industrie en het kunstvakonderwijs verder kunnen intensiveren, want hier liggen interessante kansen voor Zwolle op het gebied van onder andere toegepaste kunst.

   '… het Ministerie van Economische Zaken zet in op de innovatiekracht van de Topsector Creatieve Industrie en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap legt de nadruk op de culturele betekenis van de ontwerpsector. Beide ministeries delen hun verwachtingen over de toegevoegde waarde van ontwerp en ontwerpers voor maatschappelijke transities. Ontwerpers kunnen die rol echter alleen spelen wanneer zij ook een autonome en kritische positie kunnen innemen.'

   Ontwerp voor de toekomst, Raad voor Cultuur

5. **Denk mee…**
   Wij hebben lang niet iedereen kunnen spreken en alle input mee kunnen nemen in dit document. Dat was gegeven de tijd en de noodzaak om te focussen, niet mogelijk. Dit is een eerste stap. Alleen als de sector én de overheden blijven meedenken en meebouwen, kunnen we samen, met de *coalition of the willing,* iets moois realiseren. Zie dit als een uitnodiging om blijvend mee te denken en mee te bouwen.

Bijlagen

Bijlage A
Het cultureel ecosysteem

A1.1 Gemeente Zwolle in één oogopslag

Demografische gegevens Zwolle

De gemeente Zwolle heeft **126.116** inwoners op 01-01-2018 (bron: CBS Statline). Hiermee staat Zwolle op plaats **19** in Nederland.

Verdeeld naar leeftijd ziet de bevolkingsopbouw van Zwolle er als volgt uit:

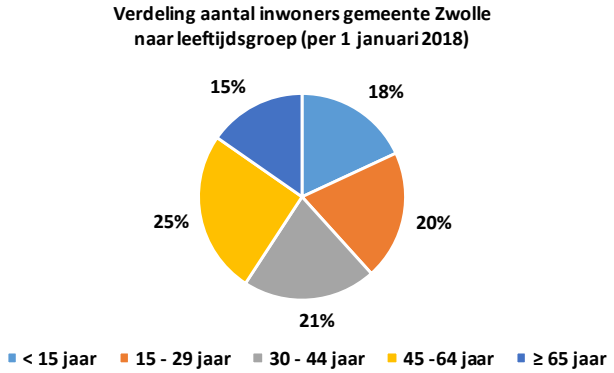

Opleidingsniveau en herkomst in Zwolle

De verdeling van de bevolking tussen 15 en 75 jaar naar opleidingsniveau is 23% laag, 37% middel en 39% hoog opleidingsniveau. In Zwolle is 10% van de bevolking 1e en 2e generatie niet-westers en 6,7% 1e en 2e generatie westers.

Onderwijsinstellingen in Zwolle

In Zwolle zijn **8** mbo- en hbo-instellingen, die samen de Zwolse 8 vormen. In 2017 studeren in totaal 48.639 studenten aan de Zwolse 8 (bron zwolle.www.buurt-monitor.nl).

HBO	MBO
ArtEZ	Cibap
Windesheim	Deltion College
Katholieke Pabo	Landstede
VIAA	Zone.college

In Zwolle zijn er **2** gespecialiseerde mbo- en hbo-instellingen, die studenten opleiden voor kunst & cultuur/de creatieve industrie. Aan Cibap en ArtEZ studeerden in 2017 respectievelijk 1.784 en 935 studenten, in totaal **2.719** studenten (bron: Cibap en ArtEZ).

Daarnaast zijn er in Zwolle **2** mbo-instellingen (Deltion en Landstede) en **1** hbo-instelling (Windesheim) die ook specifieke opleidingen aanbieden in de creatieve industrie en ICT, met in totaal **4.882** studenten in 2017 (bron: Cibap).

Gemeentelijke gesubsidieerde professionele culturele instellingen in Zwolle

In Zwolle zijn **18** gemeentelijke gesubsidieerde professionele culturele instellingen (bron: gemeente Zwolle). Deze instellingen zijn als volgt verdeeld:

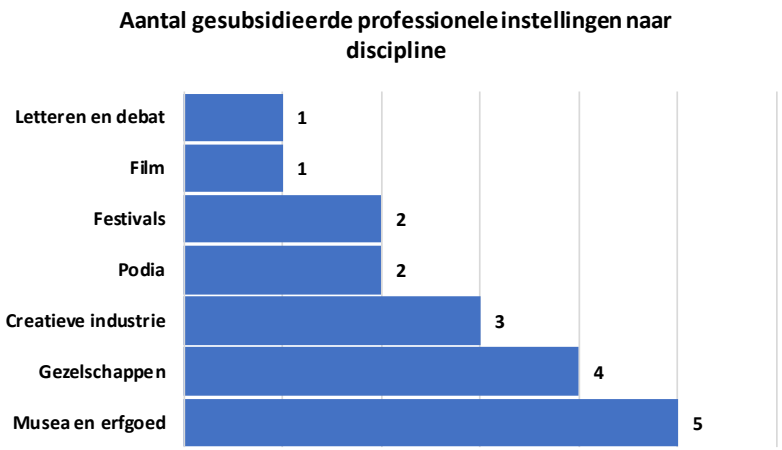

De totale subsidie die de gemeente Zwolle verstrekt aan professionele culturele instellingen in 2017 bedroeg **€ 14 miljoen** exclusief Stedelijk Museum Zwolle dat in 2017 is gesloten (bron: jaarverslagen gesubsidieerde culturele instellingen).

Rijksgesubsidieerde en met publiek fondsen gesubsidieerde culturele instellingen

Er zijn **0** Zwolse culturele instellingen die in de Basisinfrastructuur (BIS) van het Ministerie van OCW zitten (bron: jaarverslagen culturele instellingen).
Er is **1** culturele instelling (Theater Gnaffel) die een meerjarige subsidie van de landelijke cultuurfondsen, namelijk het Fonds Podiumkunsten, ontvangt (bron: jaarverslagen culturele instellingen).

Top-, keten en basisvoorzieningen

Zwolle heeft een stevige basis aan culturele voorzieningen, met daarnaast 8 keten- en 3 topvoorzieningen, te weten Museum de Fundatie, het Bevrijdingsfestival en poppodium Hedon.
NB: het schema is niet compleet: niet alle culturele instellingen zijn opgenomen.

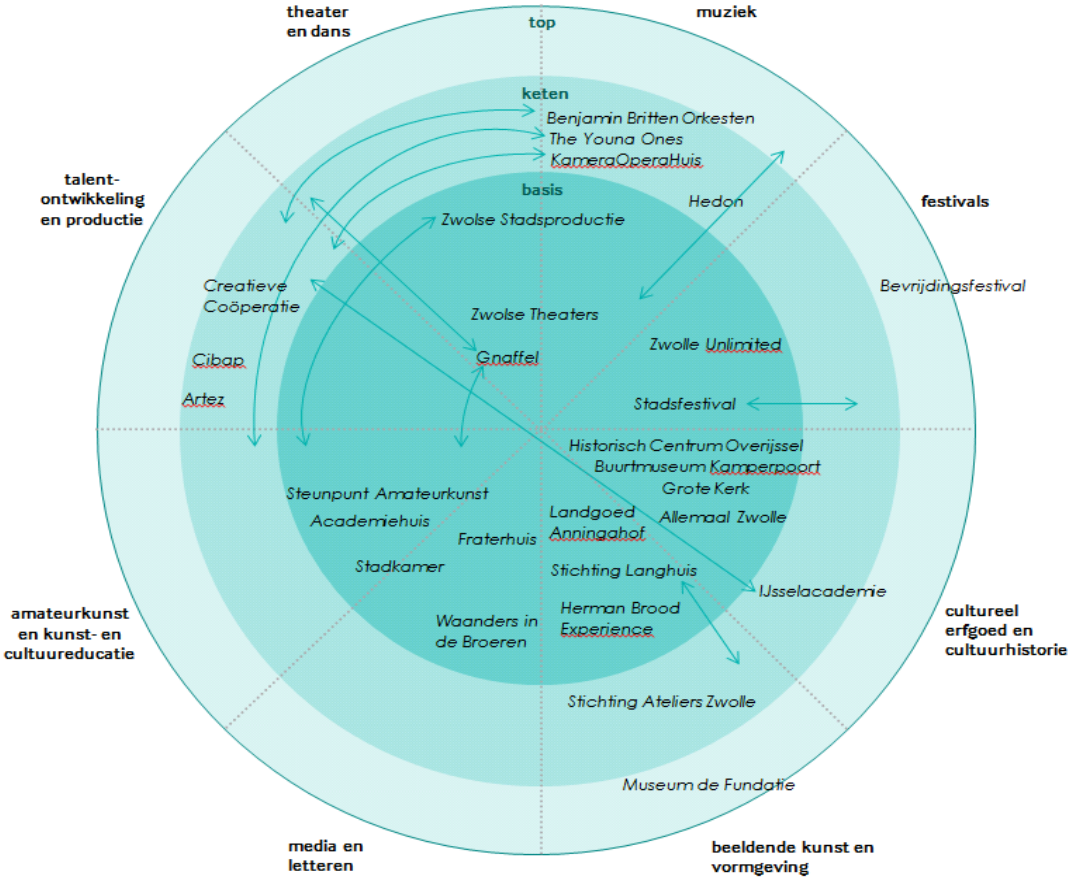

Bron: DSP

Aantal bezoekers

De vijf gemeentelijk gesubsidieerde culturele instellingen die de meeste bezoekers trekken, hadden in 2017 samen ruim **1 miljoen** bezoekers (bron: jaarverslagen culturele instellingen).

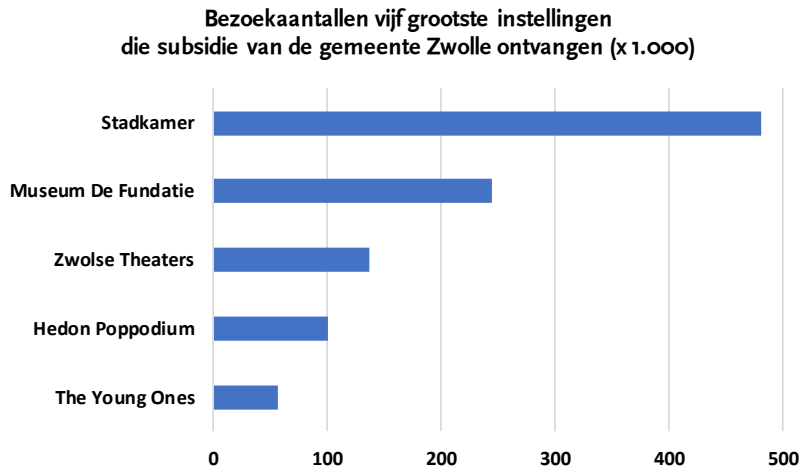

Van de niet gesubsidieerde culturele instellingen ontvangt het Bevrijdingsfestival de meeste bezoekers, namelijk 140.000 in 2017.

Commerciële cultuuraanbod

In Zwolle zijn **3** bioscopen/filmtheaters met **12** doeken. Deze bioscopen trokken **733.000** bezoekers in 2017. In 2014 bedroeg het bioscoopbezoek in Zwolle nog 309.000. (Bron: NVB jaarverslag 2017). Hiermee staat Zwolle op plaats **12** in Nederland.

Creatieve sector[6]

In de periode 2012-2017 groeide het aantal bedrijven in creatieve sector in Zwolle met 47% en het aantal banen met 27%. In 2017 zijn 14% van de bedrijven en 3% van de banen in de creatieve industrie (bron BIRO).

Erfgoed

In 2018 heeft Zwolle **481** rijksmonumenten en **183** gemeentelijke monumenten. Belangrijke monumenten in de stad zijn, onder andere, de vestinggordel, de Sassenpoort, de Grote Kerk, Dominicanenklooster en de Peperbus.

Cultuurparticipatie

De gemeente Zwolle is in 2018 genomineerd voor de BNG Bank Cultuur-participatieprijs. De prijs wordt uitgereikt aan een gemeente die uitblinkt in het stimuleren van cultuurparticipatie in de regio. De jury concludeerde:
'In Zwolle wordt het beleid van de gemeente zichtbaar in een aantal krachtige beleidsinstrumenten die hun effect hebben in de praktijk. De jury is erg te spreken over de manier waarop het beleid in de gemeente Zwolle is uitgewerkt. De krachtige instrumenten zijn voor andere grote gemeenten een mooi en vernieuwend voorbeeld van fondsvorming in cultuureducatie en cultuurparticipatie. Stadkamer is met bibliotheek de huiskamer van de stad, en een culturele ontmoetingsplek voor de inwoners. Daarnaast werkt Stadkamer met adviseurs als verbinders in de wijk en heeft het vier culturele fondsen in beheer, gericht op culturele initiatieven in wijken, amateurkunst en cultuureducatie en -participatie binnen het onderwijs.'

Vrijwilligers

In *Vrijwilligerswerk: activiteiten, duur en motieven* (juni 2018) schrijft het CBS:
'Van de grotere steden heeft Zwolle met 62 procent met afstand het hoogste aandeel vrijwilligers.'

[6] De creatieve sector bestaat uit: kunst & cultureel erfgoed, media & entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening.

A1.2 Regio Zwolle in één oogopslag

Geografische gegevens Zwolle

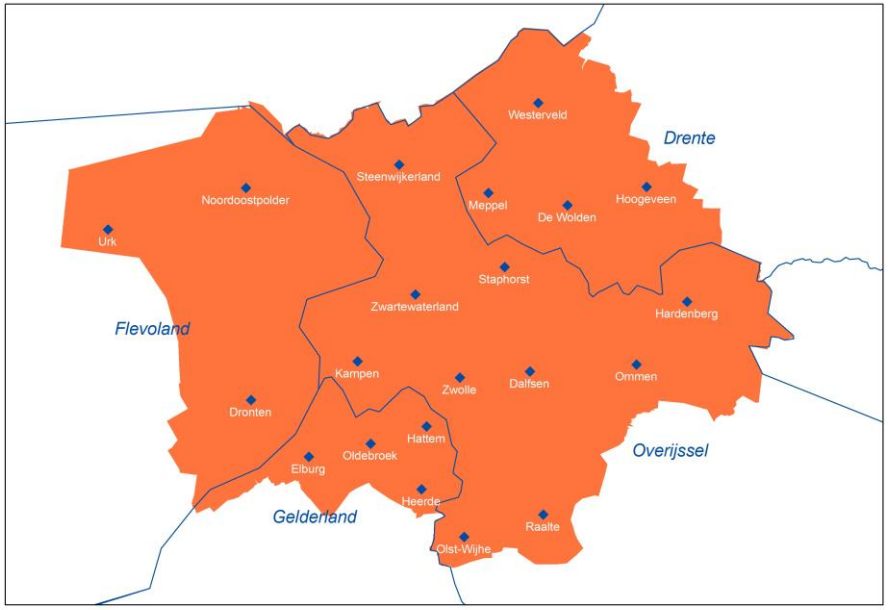

Regio Zwolle, een bestuurlijk samenwerkingsverband, is gelegen in 4 provincies en, omvat **21** gemeenten.

Provincie	Aantal gemeenten
Overijssel	10
Gelderland	4
Drenthe	4
Flevoland	3

Demografische gegevens Regio Zwolle

De Regio Zwolle heeft **741.408** inwoners op 01-01-2018 (bron: CBS Statline). Bijna de helft daarvan **(46%)** daarvan woont in vijf gemeenten, namelijk:

Vijf grootste gemeenten	
Zwolle	126.116
Hardenberg	60.539
Hoogeveen	55.677
Kampen	53.259
Noordoostpolder	46.625

Verdeeld naar leeftijd ziet de bevolkingsopbouw van Regio Zwolle er als volgt uit:

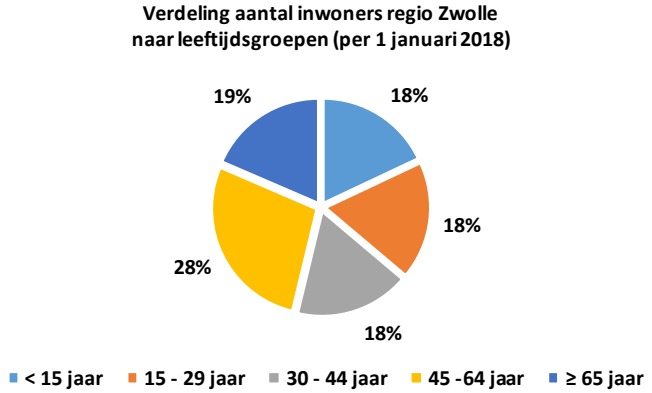

Opleidingsniveau en herkomst Regio Zwolle

De verdeling van de bevolking tussen 15 en 75 jaar naar opleidingsniveau is 30% laag, 43% middel en 26% hoog opleidingsniveau. In Regio Zwolle is 5,1% van de bevolking 1e en 2e generatie niet-westers en 4,8% 1e en 2e generatie westers.

Erfgoed in de Regio Zwolle

Kampen heeft met **528** rijks- en **337** gemeentelijke de meeste monumenten in de regio (bron: www.rijksmonumenten.nl, gemeente voor gemeentelijke monumenten). Qua aantal rijksmonumenten ziet de top 5 als volgt uit:

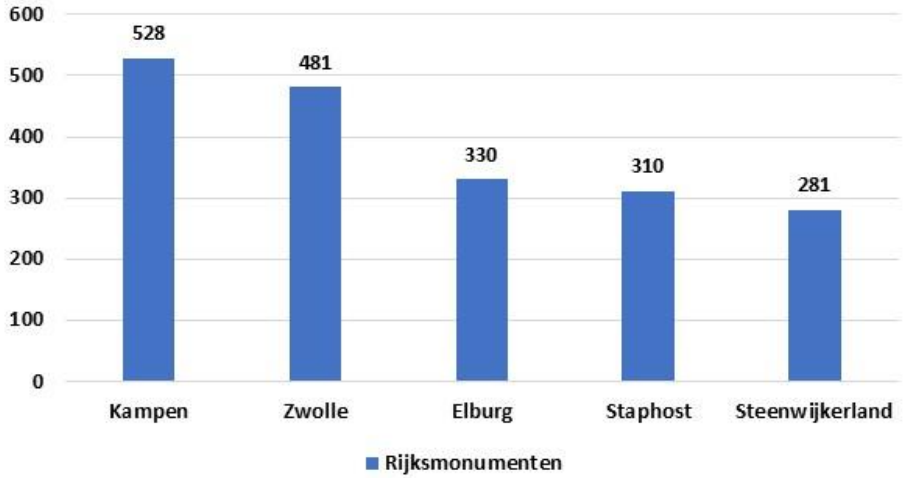

Toelichting op tabel gemeentelijk gesubsidieerde instellingen

Ad 4.Hardenberg: aantal exclusief amateurverenigingen, maar inclusief subsidie amateurkunstenverenigingen.
Ad 8. Kampen: totale subsidie inclusief subsidie amateurgezelschappen, maar exclusief Stedelijk Museum Kampen.
Ad 9.Meppel: aantal instellingen exclusief amateurgezelschappen, subsidie inclusief amateurgezelschappen, maar exclusief gemeentelijk theater.
Ad 11. Oldebroek: aantal inclusief gemeentelijk archief, subsidie inclusief muziekkorpsen en majoretten, maar exclusief archief.
Ad 14. Raalte: aantal instellingen exclusief 5 muziekverenigingen, subsidie inclusief muziekverenigingen.
16. Steenwijkerland: filmhuis gevestigd in jongerencentrum Buze, 1 bibliotheek met meerdere vestigingen, excl. dorpshuizen.
Ad 17. Urk: subsidie inclusief fanfare.
Ad 19. De Wolden: aantal exclusief muziekverenigingen, subsidie inclusief muziekvereningen.
Ad 21. Zwolle: aantal instellingen en totale subsidie exclusief amateurverenigingen.

Overzicht gemeentelijk gesubsidieerde instellingen Regio Zwolle (aanvullen)

	Aantal gesubsidieerde culturele instellingen	Totale subsidie culturele instellingen (x € 1.000)	Aantal gemeentelijke monumenten
1. Dalfsen			
2. Dronten			
3. Elburg			268
4. Hardenberg	12	1.777	12
5. Hattem			
6. Heerde			
7. Hoogeveen			
8. Kampen	14	4.422	337
9. Meppel	16	1.273	39
10. Noordoostpolder	13	3262	nb
11. Oldebroek	4	396	41
12. Olst-Wijhe		840	nb
13. Ommen			
14. Raalte	8	1.351	77
15. Staphorst			236
16. Steenwijkerland	22	2.039	192
17. Urk	6	660	4
18. Westerveld			
19. De Wolden	11	708	0
20. Zwartewaterland			
21. Zwolle	18	14.098	181
Totaal	**124**	**30.826**	**1.387**

Wat discipline betreft ligt de nadruk op musea en erfgoed (35) en festivals (25).

Bijlage B
Route OOST - Samenwerking cultuur Oost-Nederland

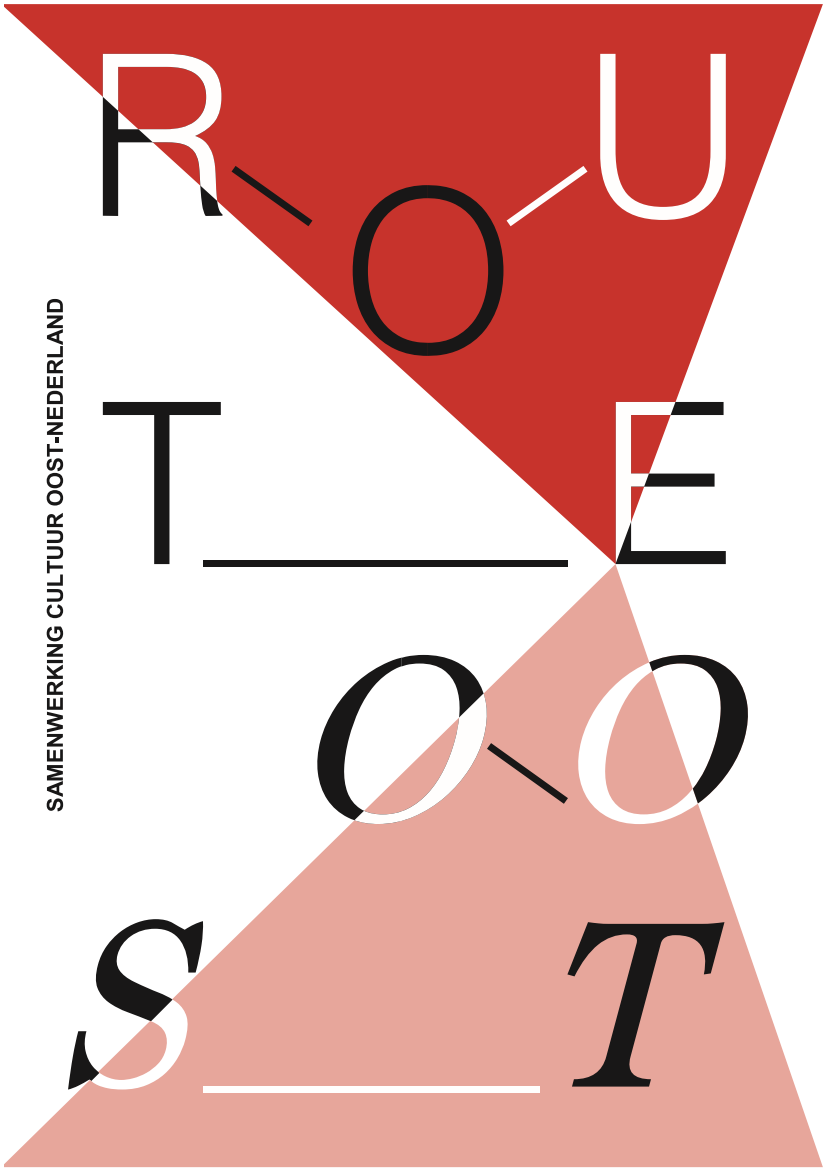

ROUTE OOST

SAMENWERKING CULTUUR
OOST-NEDERLAND

SAMENWERKING CULTUUR *OOST*-NEDERLAND

Met ***ROUTE OOST*** ontwikkelen we een perspectief voor de ***Oost***-Nederlandse culturele infrastructuur en een routekaart met en tussen de stedelijke cultuurregio's. Een route die uitgaat van de kracht van de regio, netwerken bottom-up stimuleert en die zich laat vertellen. ***ROUTE OOST*** wordt het plan van ***Oost***-Nederland voor 2021 en verder. ***Oost***-Nederland kent zowel een complete culturele infrastructuur als de rust en ruimte om een Route te zijn voor talent en voor makers die willen innoveren en ontwikkelen. ***Oost***-Nederland ligt op de Route in Nederland en in Europa. Wanneer de kunstenaar, de cultuursector, het publiek en de overheden samen op weg gaan, versterken we wat energie heeft en geeft. Vandaar ***ROUTE OOST***!

ROUTE OOST is een levend document. Het beschrijft wat ons bindt en van waaruit wij verder onze weg gaan. De ontwikkelingen gaan soms snel en wij willen daar met elkaar op blijven kunnen inspelen.

ONZE VISIE

In onze visie is ***Oost***-Nederland een krachtig landsdeel waar sterke stedelijke regio's met elkaar in verbinding staan. Zo hebben we die brede basis én de kritische massa. Eén Landsdeel, meerdere stedelijke regio's en ruim drie miljoen inwoners: tezamen één groot netwerk voor culturele ontwikkeling, productie en presentaties!

Onze samenwerking in ***Oost***-Nederland op cultuur heeft een geschiedenis en al sinds 1997 worden cultuurconvenanten afgesloten met het Rijk. In 2015 hebben wij als tien overheden het Cultuurmanifest ***Oost***-Nederland vastgesteld. Het Manifest kent drie hoofdthema's talentontwikkeling, sterke en krachtige infrastructuur en profilering en publiek en vormt de basis voor het huidige convenant met het Rijk. Vanuit het manifest en de opgedane ervaringen werken we nu met elkaar ***ROUTE OOST*** uit.

ONZE UITGANGSPUNTEN

We hechten waarde aan onze samenwerking en willen deze voortzetten met ***ROUTE OOST***. Voor ons is samenwerking geen doel op zich, maar een middel voor meerwaarde. Er wordt op meerdere niveaus gewerkt en er spelen verschillende belangen. Dit geldt voor het culturele veld en voor de overheden.

Bij de uitwerking van ***ROUTE OOST*** gaan we uit van de volgende uitgangspunten:

- We hebben alles in huis.
  Samen hebben wij een complete infrastructuur
- We zijn ambitieus; onze ambities zijn zowel aansprekend en inspirerend als ook realistisch en haalbaar
- We hebben tijd voor elkaar
- ***Oost*** Nederland kenmerkt zich door een netwerk van krachtige stedelijke regio's
- We werken met en aan een gelaagde samenwerking op basis van heldere rolverdeling en verantwoordelijkheid
- Wanneer belangen schuren, blijven we met elkaar in gesprek met de intentie om het op te lossen

ONZE SAMENWERKING ALS OVERHEDEN

Onze samenwerking is een samenspel van gemeenten, provincies én het Rijk Naast onze eigen individuele verantwoordelijkheden zien wij een gemeenschappelijk belang. Dit belang komt samen binnen de stedelijke regio's en binnen het landsdeel. Daarbij onderscheiden wij verschillende rollen voor de overheden. Voor deze rollen gebruiken wij de volgende beelden: het Rijk is de regisseur op grond van de Wet op het specifiek cultuurbeleid, de gemeente het fundament, de provincie de verbinder. De stedelijke regio's zijn de krachtcentrales; en uiteindelijk vinden we binnen het landsdeel onze gezamenlijke visie en richting. We werken vanuit een gelaagde samenwerking: we kijken goed wat op welk niveau het beste tot zijn recht komt.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de lokale infrastructuur en voor cultuureducatie en participatie. De provincies nemen een regierol in het onderhouden van het netwerk, de gemeenschappelijke agenda en kennisontwikkeling en innovatie.

Binnen het landsdeel maken we gezamenlijk afspraken over onze ambities, een gemeenschappelijke agenda over de bovenregionale infrastructuur en maken we afspraken over de interne en externe communicatie. Binnen het landsdeel stemmen we af over lobby en collectieve belangenbehartiging en nemen we verantwoordelijkheid voor de verbinding met overige regio's.

DE STEDELIJKE REGIO'S IN *OOST*-NEDERLAND

In ***Oost***-Nederland hebben vijf stedelijke cultuurregio's samen met het veld een profiel opgesteld. Dit zijn Arnhem-Nijmegen, Ede-Wageningen, Apeldoorn-Deventer- Zutphen (Stedendriehoek), Twente en Regio Zwolle. Met de Minister (h)erkennen wij dat het een zich ontwikkelend proces is, waarbinnen in de toekomst nog ruimte is voor nieuwe verbindingen.

In de profielen van de stedelijke regio's gaan we in elk geval nader in op de kenmerken van de regio en de potentie van de ontwikkeling binnen de cultuursector. We werken daarbij intensief samen met die cultuursector. Wij nodigen het Rijk uit om met ons op tenminste drie onderdelen samen te gaan werken: het maken van afspraken over de BIS én fondsgefinancierde instellingen, programmatisch samenwerken en het mogelijk maken van proeftuinen in de komende jaren.

De profielen van de stedelijke regio's dienen bovenal ook als onze eigen agenda. Hierbij is ons uitgangspunt dat het geheel meer is dan de som der delen. ***ROUTE OOST*** is de basis die ons allen bindt; en van hieruit heeft elke stedelijke regio's zijn eigen profiel gemaakt.

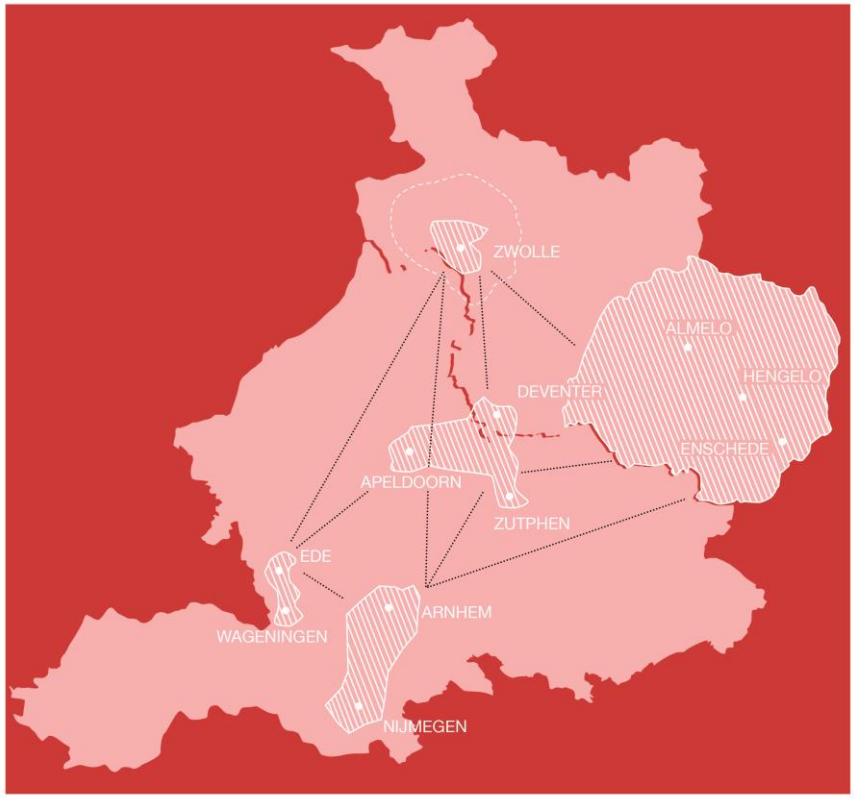

Toekomstbestendige Symfonische Muziek

Oost-Nederland heeft een volledige keten voor talentontwikkeling in eigen landsdeel: van (regionale) jeugdorkesten, de nationale jeugdorkesten, het kunstvakonderwijs tot de twee toporkesten.
Deze twee orkesten zullen vanaf september 2019 gezamenlijk verder gaan als de symfonische voorziening voor héél ***Oost***-Nederland. Gezamenlijk investeren ze in toekomstbestendig aanbod voor publiek.

ArtEZ: toonaangevend kunstvakonderwijs

Met ArtEZ heeft ***Oost***-Nederland een unieke verbinder in huis: ArtEZ verzorgt de bachelor- en masteropleidingen voor beeldende kunst, mode, vormgeving, architectuur, muziek, dans en theater en doet dit in zowel Arnhem, Enschede als in Zwolle.

Toonaangevend kunstvakonderwijs in de drie grote steden in ***Oost***-Nederland is hiermee niet alleen startpunt voor vele jonge professionals in de sector, maar door samenwerking met culturele instellingen, scholen en andere partijen ook een verrijking voor de regio.

Krachtige en complete infrastructuur

*Met Introdans, **Oost**pool, Nederlandse Reisopera, Kwatta, Sonnevanck en de twee orkesten heeft **Oost**-Nederland verspreid over de regio op alle podiumkunstendisciplines topniveau in huis. Netwerken voor popmuziek, podia en film(educatie) zijn volop in ontwikkeling. De Nieuwe **Oost** vult dit aan als onbegrensd productiehuis voor de smaakmakers voor de toekomst: theatermakers, choreografen, schrijvers en muzikanten. Zo heeft **Oost**-Nederland een krachtige complete infrastructuur voor nu en in de toekomst.*

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Zwolle
Provincie Overijssel

Begeleidingsgroep
Marieke van Engelen, Gemeente Zwolle
Kees Praamstra, Regio Zwolle
Heidi Bolt, Provincie Overijssel
Coby Zandbergen, Cibap
Ralph Keuning, Museum de Fundatie
Anne Riemersma, Poppodium Hedon
Rob Zuidema, Zwolse Theaters
Anna Bouman, Zwolse Theaters

Deelnemers werksessies (in alfabetische volgorde)
Henriette Boerhof, Filmtheater Fraterhuis
Heidi Bolt, Provincie Overijssel
Anna Bouman, Zwolse Theaters
Rob Bults, Zwolle Unlimited
Marieke van Engelen, Gemeente Zwolle
Saskia Franssen, Ministerie van OCW
Patricia Gerrits-Nijkamp, Gemeente Zwolle
Johan van de Graaf, Academiehuis/Grote Kerk Zwolle
Claudi Groot Koerkamp, Marketing Oost
Henriëtte Heeringa, Stichting De Vuurvogel
Wim Heersink, Gemeente Zwolle
Freek van der Heide, Stadkamer
Yvonne Hermus, Provincie Overijssel
Hans Peter Herwig, Benjamin Britten Orkesten
Martijn van Hese, Partij voor Cultuur
Gijsje van Honk, Zwolse Theaters
Ralph Keuning, Museum de Fundatie
Ilona Kevelham, De Zwolse Stadsproductie
Nicolette Klein Bleumink, Theater Gnaffel
Henri Kranenborg, Gemeente Zwolle
Jeroen Kriek, The Young Ones
Gina Maria, Nederlandse Jeugd Musical School
Anita Middel, Stichting De Vuurvogel
Nico Middelbos, Gemeente Zwolle
Robert van Middendorp, Kunstenaar
Karin Netten, Kameroperahuis
Chris Peterson, Landgoed Anningahof
Marit Otto, Het Langhuis
Kees Praamstra, Regio Zwolle
Emma Quillican, Bevrijdingsfestival Overijssel
Jorien Quirijnen, Benjamin Britten Orkesten
Olga Rachtchoupkina, Gemeente Zwolle
Anne Riemersma, Poppodium Hedon
Fieke van ’t Riet, Academiehuis/Grote Kerk Zwolle
Mandy Schuitemaker, Provincie Overijssel
Hannah Soepenberg, Kameroperahuis
Anton Tuinman, Gemeente Zwolle

Junte Uiterwijk, Rico & Sticks
Jolmer Versteeg, De Jongen Honden
Loes Visser, Benjamin Britten Orkesten
Karel Jan Voogd, Academiehuis/Grote Kerk Zwolle
Nynke van der Wal, Creatieve Coöperatie
Daphne Wassink, Provincie Overijssel
Jurjen Weemstra, Gemeente Kampen
Wilhelm Weitkamp, ArtEZ
Marjan Willems, Gemeente Zwolle
Coby Zandbergen, Cibap
Rob Zuidema, Zwolse Theaters
Gooitske Zijlstra, Gooitz

Procesbegeleiding en tekst
Stephen Hodes, LAgroup
Karin Swart, LAgroup

22 oktober 2018

Uit deze publicatie mag met bronvermelding geciteerd worden.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Schetsontwerp WRZV hallen
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Scheper, Michiel (2193)
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Schetsontwerp WRZV hallen Bijlage: Schetsontwerp WRZV-hallen

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Het schetsontwerp van de nieuwe WRZV-hallen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 30 oktober 2018

Onderwerp	Schetsontwerp WRZV hallen
Versienummer	1 (definitief)

Portefeuillehouder

Informant	Michiel Scheper
Afdeling	Projectontwikkeling
Telefoon	038 498 2193
Email	M.Scheper@zwolle.nl
Bijlagen	Schetsontwerp WRZV-hallen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het schetsontwerp van de nieuwe WRZV-hallen.

Datum 30 oktober 2018

Inleiding
Op maandag 12 maart 2018 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om nieuwe WRZV-hallen te gaan bouwen op Voorsterpoort. Met de nieuwbouw van de WRZV-hallen wordt een duurzaam, toekomstbestendig en aansprekende sportaccommodatie voor Zwolle gerealiseerd. Tevens geven deze nieuwe hallen een impuls aan de verdere ontwikkeling naar een levendig en aantrekkelijk Voorsterpoort. Via deze informatienota wordt u geïnformeerd over de stand van zaken en wordt het schetsontwerp ter informatie aangeboden.

Kernboodschap
Het schetsontwerp is opgesteld op basis van het door uw raad vastgestelde Programma van Eisen. Op basis van het schetsontwerp wordt een definitief ontwerp gemaakt van het multifunctionele gebouw voor de binnensportmogelijkheden in Zwolle. Hierdoor is het mogelijk dat WRZV-hallen haar belangrijke functie in de Zwolse sport- en maatschappelijke structuur kan blijven vervullen.

Functionaliteit
De nieuwe WRZV-hallen voldoen aan de (multi)functionele eisen werlke worden gesteld aan het gebouw en het gebruik. Er worden twee sportzalen met ondersteunende faciliteiten en ruimte gemaakt. Met de koppeling van de twee hallen worden de gebruiksmogelijkheden vergroot. Het schetsontwerp omvat daarnaast diverse aanvullende voorzieningen, zoals een beheersdersruimte, voldoende opslag ruimte, is er sprake van een overzichtelijke en duidelijke routing en is er sprake van een extra ruime keuken om o.a. de sociaal maatschappelijke functie te faciliteren. Tevens is er specifiek rekening gehouden met de mindervalide sporter.

Duurzaam en energieneutraal
De nieuwe sporthallen zijn duurzaam en energieneutraal. Zowel voor het gebouw als het gebruik is er sprake van energieneutraliteit. Om deze hoge ambitie te realiseren wordt een pallet aan maatregelen getroffen. O.a. door het volledige dakoppervlak te benutten met PV-panelen, de verwarming middels warmtepompen te doen, energiezuinige LED verlichting toe te passen. Vanzelfsprekend is het gebouw aardgasloos.
In de keuzes voor het gebruik van materiaal is circulariteit een leidend principe. Er worden duurzame en onderhoudsarme materialen toegepast en wordt er gekozen voor een houtendraagconstructie uit duurzaam beheerde bossen.

Omgeving en beeldkwaliteit
Het gebouw, gelegen op de hoek van Voorsterpoort, krijgt een markante uitstraling met een oriëntatie richting het hart van Zwolle aan één van de hoofdfietsroutes door de stad. Met een groen talud, voorzien van trap- en zitelementen, is het gebouw landschappelijk verankerd in de omgeving. Het dakterras zorgt voor een koppeling van de buitenruimte met de horeca, gelegen op de eerste verdieping. Het gebouw wordt gerealiseerd in een klimaatbestendig landschappelijk ontwerp, met groene parkeeroplossingen, waterberging op het terrein en groene schaduwrijk plekken om hittestress tegen te gaan.

Financiën
De financiële bouwkostenraming is op basis van het schetsontwerp geactualiseerd en past binnen het financiële kader zoals dit in maart 2018 is vastgesteld.

Datum 30 oktober 2018

Communicatie

- Op vrijdag 2 november wordt een persmoment gehouden om het schetsontwerp te presenteren. Dit wordt in samenwerking met de architect AGS (Amsterdam) en het bestuur van SSW gedaan.
- Donderdag 22 november wordt een informatieavond voor de stad en omgeving georganiseerd, tevens wordt op diezelfde avond een bijeenkomst met alle bestaande gebruikers gehouden.

Vervolg

- Op basis van het schetsontwerp wordt de komende maanden gewerkt aan het definitief ontwerp.
- Op dit moment wordt de aanbestedingsstrategie uitgewerkt om de wijze van aanbesteden te bepalen.
- Het bestemmingsplan voor de nieuwe WRZV hallen is in voorbereiding en wordt begin 2019 ter besluitvorming aangeboden.
- De voorbereidende werkzaamheden voor de bouw (onderzoeken) opgestart en worden uitgevoerd.
- De voorbereidende werkzaamheden voor de ontwikkeling van de voormalige Beers locatie zijn ook opgestart:
    - Bouwrijp maken van de voormalige Beers locatie.
    - Voorbereiding van de aanleg van de nieuwe weg en parkeerplaatsen op de voormalige Beers locatie.
    - Voorbereiding van de sloop van het Frosty Food gebouw op de voormalige Beers locatie.
- De planning voor de verdere uitvoering is op hoofdlijnen:
    - Definitief ontwerp gereed in kwartaal 1 2019.
    - (Start) aanbesteding kwartaal 1 of 2 2019.
    - Start realisatie in het tweede deel van 2019.
    - De oplevering en ingebruikname is beoogd medio / in het tweede deel van 2020.

Openbaarheid

Dit besluit is openbaar, een embargo tot 2 november 2018.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 45722

Onderwerp Schetsontwerp WRZV hallen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Zwolle

AGS ARCHITECTS

WRZV-HALLEN VOORSTERPOORT

SCHETSONTWERP

24.10.2018

Opdrachtgever: Gemeente Zwolle

Ontwerp: AGS Architects Amsterdam

VOGELVLUCHT

ENTREE GROTE VOORT

GROTE VOORT

KAMPERPAD/BLALOPAD

BLALOPAD

ENTREE/UITRIT NIEUWE WEG

RUIMTELIJKE KOPPELING HALLEN

HORECA - TRIBUNE - ZAAL

HORECA

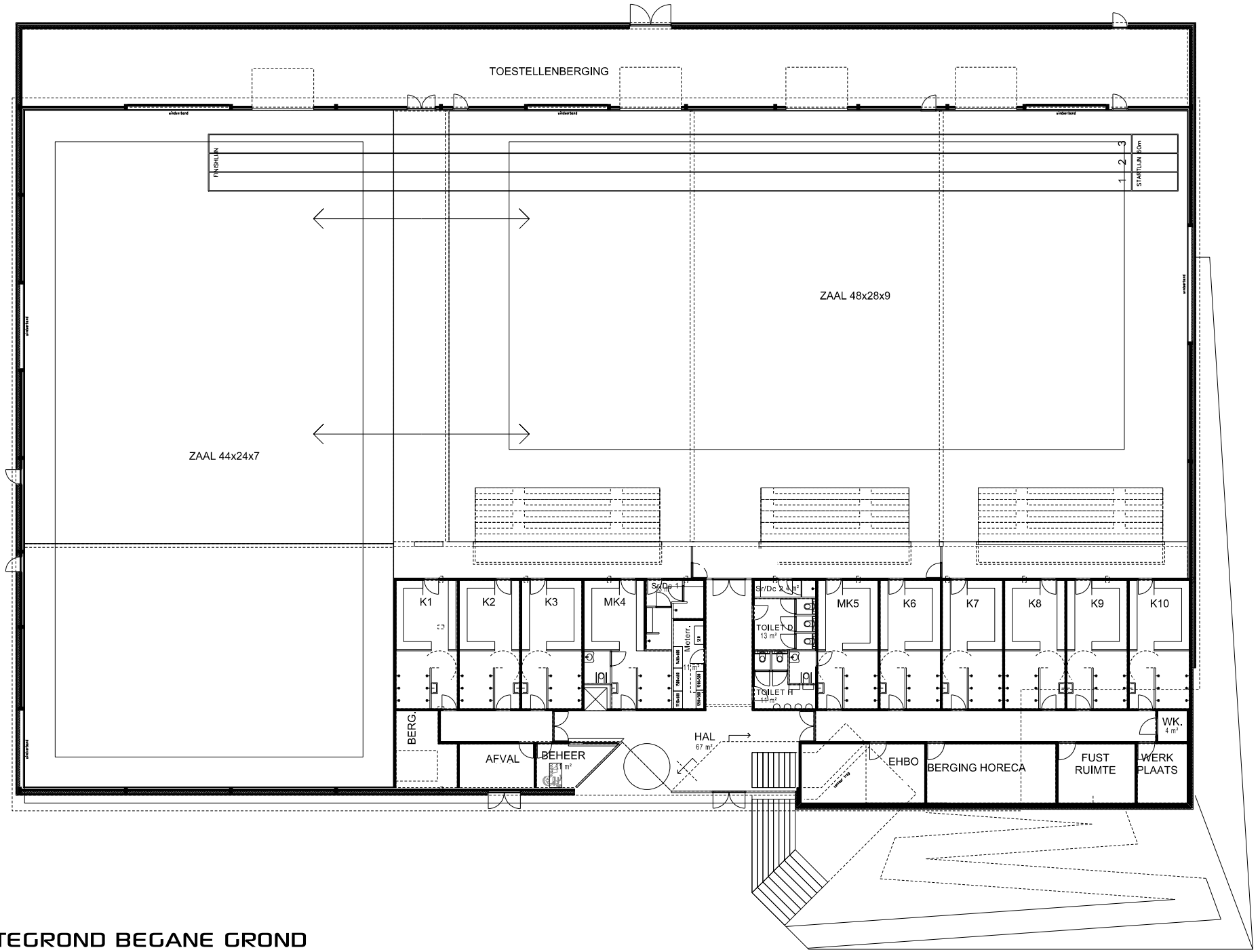

PLATTEGROND BEGANE GROND

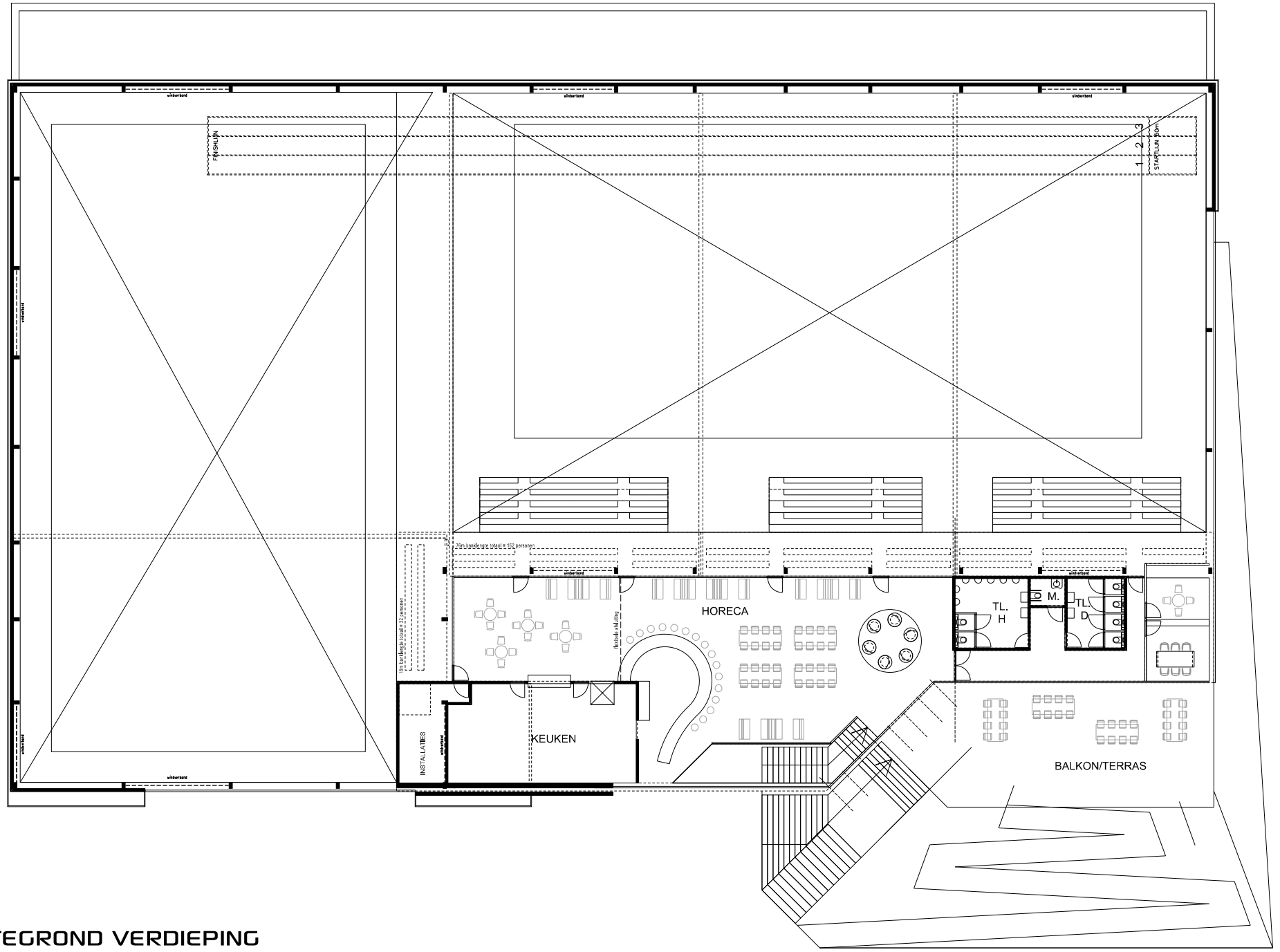

PLATTEGROND VERDIEPING

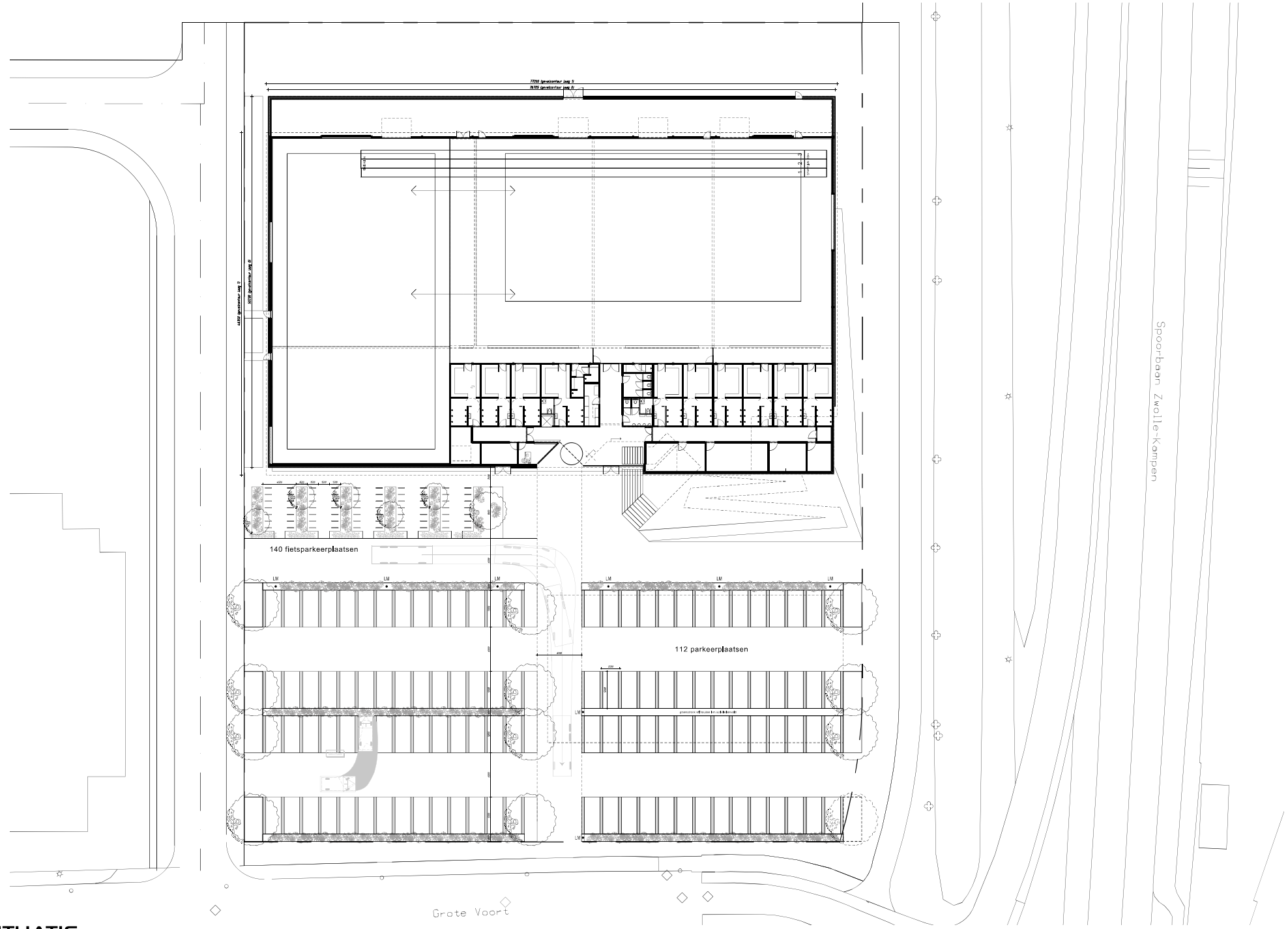
140 fietsparkeerplaatsen
112 parkeerplaatsen
Grote Voort
Spoorbaan Zwolle-Kampen

SITUATIE

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Actieplan stadslogistiek
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Tjepkema, Syb (2133)
medeopstellers	
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienota Actieplan stadslogistiek Bijlage: Actieplan stadslogistiek

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
1. Het actieplan stadslogistiek.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 23 oktober 2018

Onderwerp	Actieplan stadslogistiek
Versienummer	V2.

Portefeuillehouder W. Dogger

Informant SH Tjepkema
Afdeling Ruimte en Economie / OW
Telefoon 038 498 2133
Email S.Tjepkema@zwolle.nl

Bijlagen 1. Actieplan stadslogistiek

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het actieplan stadslogistiek

Datum 23 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Veranderingen in de stad zetten grote druk op de bevoorrading van de stad en op de afvoer van goederen en afval uit de stad. De verwachtingen van klanten zijn toegenomen (overal en altijd alles kunnen krijgen, directe levering aan huis van bestellingen via het Internet), terwijl de overlast van goederenverkeer steeds minder getolereerd wordt (congestie, veiligheid, uitstoot, leefbaarheid). Er is steeds meer strijd om de beschikbare ruimte, hoe die gebruikt wordt en door wie en wanneer. Het is aan de gemeenten om, samen met partners in de stad, te stimuleren dat slimme oplossingen worden bedacht en waar nodig regelgeving en handhaving aan te passen. Deze aanpak noemen we stadslogistiek. Doel van de stadslogistiek is om enerzijds schonere voertuigen in te zetten en anderzijds efficiënter te worden door kleinere voertuigen in te zetten en minder voertuigbewegingen te stimuleren.

De gemeente Zwolle wil aan de slag met het thema stadslogistiek. Eén van de aanleidingen hiervoor is de motie Stadsdistributie (M 25) die op 11 november 2016 door de raad is aangenomen.

In de motie wordt gevraagd om:

- in samenspraak met belanghebbenden en andere relevante (mogelijke) partners na te gaan wat er nodig is, faciliterend, ruimte gevend en ondersteunend, om een pilot stadsdistributie te starten in de binnenstad;
- voor 1 juni 2017 een voorstel aan de raad te presenteren uitgaand van een ambitie om in 2017 dus nog deze collegeperiode, te starten met een experiment;
- hierbij waar nodig ook financieringsmogelijkheden, noodzakelijke aanpassingen in regelgeving en andere relevante randvoorwaarden, nodig om hiervoor een keuze te kunnen maken, aan te geven".

Op basis van deze motie heeft het college van B&W op 12 juni 2017 ingestemd met een startnotitie stadslogistiek en de ondertekening van de Greendeal Zero Emissie Stadslogistiek (ZES). Er zijn in het kader van de startnotitie middelen beschikbaar gesteld voor het opstellen van een actieplan stadslogistiek en het voorbereiden en uitvoeren van pilots.

De afgelopen tijd is gewerkt aan de twee sporen, namelijk

1. Het opstellen van het actieplan stadslogistiek (denk-spoor)
2. Het voorbereiden van pilots op het gebied van stadslogistiek (doe-spoor)

Bij beide sporen wordt intensief samengewerkt met het Zwolle Fonds, City Centrum, Koninklijke Horeca Nederland, BBZ (Bewonersvereniging Binnenstad), EVOFenedex, Provincie Overijssel en TLN. Ook zijn hierbij bedrijven als Cycloon Fietskoeriers, PostNL, UPS, DHL, Tielbeke, Wehkamp, Sligro, e.d. betrokken.

Het actieplan stadslogistiek is gereed. Hierin staat hoe de ambities en de doelen van de Greendeal ZES (Zero Emissie Stadslogistiek) in Zwolle kunnen gerealiseerd en wat gedaan moet worden om in Zwolle in 2025 volledig schone stadslogistiek te hebben. Het actieplan is in samenspraak met de betrokken partners opgesteld. Hierin wordt ook specifiek ingegaan op de rol die de gemeente kan spelen om slimme en schone stadslogistiek in Zwolle mogelijk te maken.

Centraal in het actieplan staat het instellen van een zo genaamd "ZES"-loket/stadslogistiek makelaar door de gemeente. Dit loket vormt 1 centraal aanspreekpunt binnen de gemeente zowel voor ondernemers, inwoners en initiatiefnemers als intern. Daarnaast begeleid de logistiek makelaar de pilots vanuit de gemeente en is deze ook ambassadeur en aanjager voor schone stadslogistiek.

In het actieplan wordt verder beschreven wat de gemeente doet om ervoor te zorgen dan schone stadslogistiek wordt gestimuleerd. Het gaat hierbij zowel om het aanpassen van de laad- en lostijden (venstertijden), handhaving, stimuleren als informeren.

Ook wordt in het actieplan de uitvoering van de volgende pilots beschreven.

- "Electrische vrachtfietsen stimulering"

Ondernemers uit de (binnen)stad krijgen informatie over electrische vrachtfietsen en kunnen deze met korting aanschaffen.

- "Stop en drop" plaatsen in de Binnenstad:

het realiseren van een beperkt aantal laad- en losplaatsen met stroomvoorziening voor belevering van gekoelde producten (o.a. bier, groente, vlees, e.d.) van horeca-zaken in de Binnenstad

- "Multifunctionele city-hubs"

Het realiseren van een aantal afleverpunten aan de rand van de Binnenstad voor bewoners en bedrijven waar onder andere pakketten kunnen worden afgehaald, bakfietsen kunnen worden gehuurd, overslag van pakketten in schone voertuigen en dergelijke.

- "Overslagpunt aan de stadsrand"

Realisatie van een centraal overslagpunt waar grotere ladingen van vrachtauto's worden overgeslagen en vervolgens gebundeld worden afgeleverd met kleine en schone electrische voertuigen en/of (bak)fietsen.

Kernboodschap

Zwolle wil in 2025 de stadslogistiek volledig schoon (Zero Emissie) hebben en hiermee een concrete bijdrage leveren aan de ambities van de strategische visie "Binnenstad bruist". Stadslogistiek is geen doel op zich. Het dient een positief effect te hebben op economie, milieu, veiligheid, leef kwaliteit en bereikbaarheid van de binnenstad. In het actieplan stadslogistiek wordt de ambitie van de gemeente Zwolle op het gebied van stadslogistiek concreet gemaakt.
Hierin wordt aangegeven wat nodig is om, samen met de betrokken organisaties en bedrijven, de ambities en doelen te kunnen bereiken. Kern hiervan is dat initiatieven vanuit de markt gestimuleerd en waar mogelijk ondersteund worden en dat de markt aangeeft wat men van de gemeente verwacht. Ook zal de gemeente waar nodig haar beleid aanpassen, handhaving plegen en actief informeren. De gemeente zorgt hierbij voor een duidelijk aanspreekpunt in de vorm van een ZES-loket/stadslogistiek makelaar en een intensief overleg met de betrokken organisaties en bedrijven..

Consequenties

De komende tijd wordt gewerkt aan de uitvoering van de pilots en het instellen van het “ZES-loket/stadslogistiek makelaar” en waar nodig aanpassen van verordeningen voor de toelating van voertuigen in de Binnenstad. Verder zal samen met de Provincie Overijssel en betrokken stake holders gewerkt worden aan een meerjaren uitvoeringsprogramma stadslogistiek 2020 – 2022. Dit vormt onderdeel van de meerjaren uitvoerinsgagenda van de mobiliteitsvisie.

Communicatie

Er zal actief over stadslogistiek, en met name de pilots, gecommuniceerd worden vanuit het "ZES-loket".

Vervolg
Samen met de Provincie Overijssel, de Regio Zwolle en de betrokken organisaties zal actief gewerkt worden aan de uitvoering van het actieplan en een meerjaren uitvoeringsprogramma stadslogistiek worden opgesteld als onderdeel van het meerjaren uitvoeringsprogramma van de mobiliteitsvisie.

Openbaarheid
Het voorstel is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50264

Onderwerp Actieplan stadslogistiek

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

op weg naar emissievrije **STADSLOGISTIEK ZWOLLE**

Schoner, Minder, Slimmer 2025

september 2018

Start pilots Zwolle

februari 2018

Informatienota Raad/
Startdocument Mobiliteitsagenda -
Op weg naar 2030

19 juni 2017

Zwolle tekent samen met Enschede, Deventer en Provincie Overijssel:
Green Deal Zero Emmission Stadslogistiek.

12 juni 2017

College stemt in met:
Startnotitie Stadslogistiek

18 april 2017

Strategische Agenda:
Zwolle Bruist 2017-2022

11 november 2016

Raad stemt in met motie Stadslogistiek

Zwolle

denken & doen

Actieplan stedelijke logistiek

September 2018

Colofon

Auteurs
Ilse Bink (&Morgen)
Joeri Jongeneel (&Morgen)
Ard Hunnersen (Gemeente Zwolle)

&Morgen
Mariaplaats 4b
3511 LH Utrecht

+31 (0)30 215 50 80
info@enmorgen.nl
www.enmorgen.nl

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 4

1.1 Aanleiding 4

1.2 Doelstelling 5

1.3 Raakvlakken beleid 5

1.4 Projecten en maatregelen 7

1.5 Proceshuis 7

1.6 Methode 7

2. HUIDIGE STADSLOGISTIEK 8

2.1 Gemeentelijke regelgeving 8

2.2 Beperkingen laden en lossen 9

2.3 Omvang huidige logistiek 11

3. ACTIEPLAN: BELEID EN PILOTS 13

3.1 Rol van de gemeente 13

3.2 Thema's 14

3.3 Goed geregeld 16

3.3.1 Aanpassing van de venstertijden en mogelijkheid instelling milieuzone 16

3.3.2 Randvoorwaarden m.b.t. slim en schoon vervoer 18

3.3.2 Handhaving 19

3.3.4 Stakeholders 20

3.3.5 Aanpak beleidsaanpassing 20

3.4 Goed gedrag 21

3.4.1 ZES loket 21

3.4.2 Communicatieplan 21

3.4.3 Voorbeeldfunctie gemeente Zwolle 22

3.4.4 Aanpak goed gedrag 22

3.5 Slimme logistiek en schone techniek 23

3.5.1 Pilot: Stop&Drop 23

3.5.2 Pilot: Cityhub 24

3.5.3 Pilot: Overslagpunt 24

3.5.4 Project: vrachtfietsstimulering 25

3.5.5 Aanpak slimme logistiek en schone techniek 26

3.6 Onderzoek en monitoring 27

3.7 Kosten en financiering.....28
3.8 Samen denken en doen.....28
4. BIBLIOGRAFIE.....30
BIJLAGE 1: SELECTIEF TOEGANGSSYSTEEM EN VENSTERTIJDEN.....31
BIJLAGE 2: REACTIES CONCEPT ACTIEPLAN APRIL 2018.....34

1. Inleiding

Stadslogistiek is zoals in iedere stad ook in Zwolle een ‘gegeven’: winkels, horeca, bedrijven en ook steeds vaker particulieren moeten immers beleverd worden. De vervoersbewegingen van bestel- en vrachtauto’s hebben een negatieve impact op bereikbaarheid, veiligheid, luchtkwaliteit en de algehele beleving van de (binnen)stad. In de Mobiliteitsvisie, de Strategische Agenda Binnenstad en het Beter Benutten-programma staat benoemd dat deze negatieve impact door stadslogistiek verminderd moet worden.

De gemeente staat daarin niet alleen, ook bij ondernemers, verenigingen, bewoners (van de binnenstad) en logistieke partijen bestaat de wil om de stadslogistiek slimmer en schoner te maken. Daarbij is nadrukkelijk aangegeven dat alle partijen ‘hun steentje’ moeten, en zullen, bijdragen. Gezamenlijk moet dus actie ondernomen worden in de vorm van pilots bestaande uit een combinatie van maatregelen, fysieke aanpassingen, nieuwe logistieke concepten, (investeringen in) schonere voertuigen, etc. De rollen, concrete inspanningen en beoogde effecten van de pilots worden benoemd en toegeschreven. Dit, aangevuld met een beschrijving van de huidige ‘logistieke situatie’, vormt het Actieplan Stadslogistiek.

1.1 Aanleiding

Er zijn een aantal redenen waarom Gemeente Zwolle wil dat de huidige manier van het bevoorraden van de stad en afvoeren van goederen en afval uit de stad wijzigt.

Dit heeft ten eerste te maken met maatschappelijke trends. Verwachtingen van klanten zijn toegenomen (alles overal en altijd kunnen krijgen en directe levering aan huis van bestellingen via internet) terwijl de overlast van het goederenverkeer minder getolereerd wordt (congestie, veiligheid, uitstoot, leefbaarheid). Daarbij is er steeds meer strijd om de beschikbare ruimte, hoe die gebruikt wordt, door wie en wanneer.

Ten tweede past stadslogistiek in het beleid van de gemeente Zwolle. Gemeente Zwolle heeft de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend. Daarmee is bekrachtigd om met ‘living labs’ tot effectieve maatregelen te komen voor slimme en schone stadslogistiek met als ambitie emissievrije logistiek in de binnenstad in 2025.

Ten derde vragen verschillende partijen in de stad om gemeentelijk beleid op het gebied van stadslogistiek. Er zijn gesprekken gevoerd met stakeholders uit het bedrijfsleven en hieruit blijkt dat er draagvlak is voor

stadslogistiek. De stakeholders geven aan dat er behoefte is aan een stimulerende rol van de overheid, experimenteerruimte en waar nodig regulering.

Ten vierde biedt een actieplan stadslogistiek een goede basis voor alle partijen om de gestelde doelen te behalen. Op basis van een gerichte analyse van trends en ontwikkelingen, logistieke bewegingen en marktinitiatieven kan de rol en taakverdeling tussen de markt en overheid worden vastgesteld. En kunnen de mogelijke maatregelen, regelgeving en andere randvoorwaarden worden benoemd.

Ten vijfde is in het raadsbesluit van november 2016 opgeroepen tot actie in de vorm van een pilot(s).

Tot slot wil gemeente Zwolle schone en efficiënte stadslogistiek inzetten om de beste binnenstad van Noordoost Nederland te worden.

1.2 Doelstelling

T.a.v. stadslogistiek staat in de strategische agenda Binnenstad het volgende vermeld:
"De gemeente wil verder onderzoek doen naar de mogelijkheden van stadsdistributie. Door middel van een experiment kan worden bezien welke potentie dit concept heeft voor de Zwolse binnenstad. Het beter reguleren van het vrachtverkeer kan wezenlijk bijdragen aan de leefbaarheid van de binnenstad, zeker als met de komst van Zara, Primark en Hudsons Bay de goederenstromen verder zullen toenemen. Concreet kan stadsdistributie de vorm krijgen door goederenstromen te bundelen en vanaf overslagpunten verder te distribueren, bijvoorbeeld ook via elektrische wagens of fietstransporteurs. In de binnenstadvisie 2030 is als doel gesteld om het aantal logistieke bewegingen fors terug te dringen. Uitgaande van een toenemende etalagefunctie van winkels in combinatie met directe aan huis-leveringen. Stadsdistributie kan hieraan bijdragen."

Stadslogistiek kent hiermee 2 hoofddoelen:

- Schoner: schonere voertuigen, betere milieuprestatie (bijv. elektrische voertuigen, vrachtfietsen). Op dit gebied streeft Zwolle naar zero-emissie goederenvervoer in de binnenstad in 2025.
- Minder: minder voertuigbewegingen, hogere efficiency (bijv. bundeling, optimalisatie locatie/beheer van laad-/losplekken). Op dit gebied streeft Zwolle naar de top 3 van Nederland.

1.3 Raakvlakken beleid

Stadslogistiek of stadsdistributie wordt in verschillende actuele beleidsstukken genoemd:

Beleidsstuk	**Korte omschrijving**
Coalitieakkoord (2018)	Als het gaat om stadsdistributie stimuleren we innovatieve en duurzame oplossingen. Met als doel emissie loze stadsdistributie.
Agenda Duurzaamheid (mei 2016)	Als onderwerp staat hierin: 'vernieuwende vormen van stadsdistributie'
Motie Stadsdistributie (ingediend in november 2016)	Hierin staat de actie om samen met relevante partijen een pilot voor stadsdistributie te starten in de binnenstad van Zwolle met belanghebbenden en andere (mogelijk) relevante partners. Om samen met deze partijen na te gaan wat nodig is om een pilot stadsdistributie te starten in de binnenstad van Zwolle. En hierbij aan te geven hoe de rol van de gemeente er uit ziet (vb. op faciliterend, ruimtegevend en ondersteunend niveau) de financieringsmogelijkheden, noodzakelijke aanpassingen in regelgeving en andere relevante randvoorwaarden die nodig zijn.
Strategische Agenda 'Zwolle bruist' (18 april 2017 door de Raad vastgesteld)	In de agenda is de ambitie uitgesproken dat de leefbaarheid van de binnenstad verbetert moet worden, door de binnenstad gericht autoluw te maken en te investeren in het bereikbaar en toegankelijk houden van de binnenstad. En is als doel gesteld om een experiment uit te voeren om het aantal logistieke bewegingen in de binnenstad te verminderen.

Green Deal Zero Emission Stadslogistiek (19 juni 2017)	Provincie Overijssel heeft samen met de gemeenten Enschede, Deventer en Zwolle de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend (net als andere gemeenten, zoals Utrecht, Nijmegen, Delft en Groningen en bedrijven en organisaties). Doel is om op landelijke schaal te komen tot emissievrije stadslogistiek in 2025. Om hier te komen worden regionale of lokale ‘living labs’ uitgevoerd tot 2020. En moeten deze ‘living labs’ worden opgeschaald na 2020. Er wordt hierbij ingezet op schoon vervoer en de vermindering van het aantal voertuigbewegingen.
Startnotitie stadsdistributie	De Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek is de aanleiding geweest voor het schrijven van een startnotitie voor stadsdistributie die samen met betrokken stakeholders is opgesteld. Tijdens werksessies met betrokken stakeholders voor de startnotitie zijn diverse ideeën om stadsdistributie in de binnenstad van Zwolle slimmer en schoner te maken ontstaan en gedeeld.
Beter Benutten Zwolle Kampen	In dit project wordt actief ingezet op het verminderen van het aantal vrachtauto’s in de spits.

1.4 Projecten en maatregelen

Naast het ‘denken’ (in doelen, ambities, beleid) is het ‘doen’ (in projecten, pilots, maatregelen) even belangrijk. In 2017 is een project opgestart en zijn samen met stakeholders drie pilots benoemd:

Project: Vrachtfietsstimulering
Pilots: Overslagpunt, Cityhub en Stop & Drop

Een toelichting op dit project en deze pilots te terug te vinden in hoofdstuk 3.

1.5 Proceshuis

Probleemstelling, doelen en aanpak staan hieronder schematisch aangegeven in het ‘proceshuis’

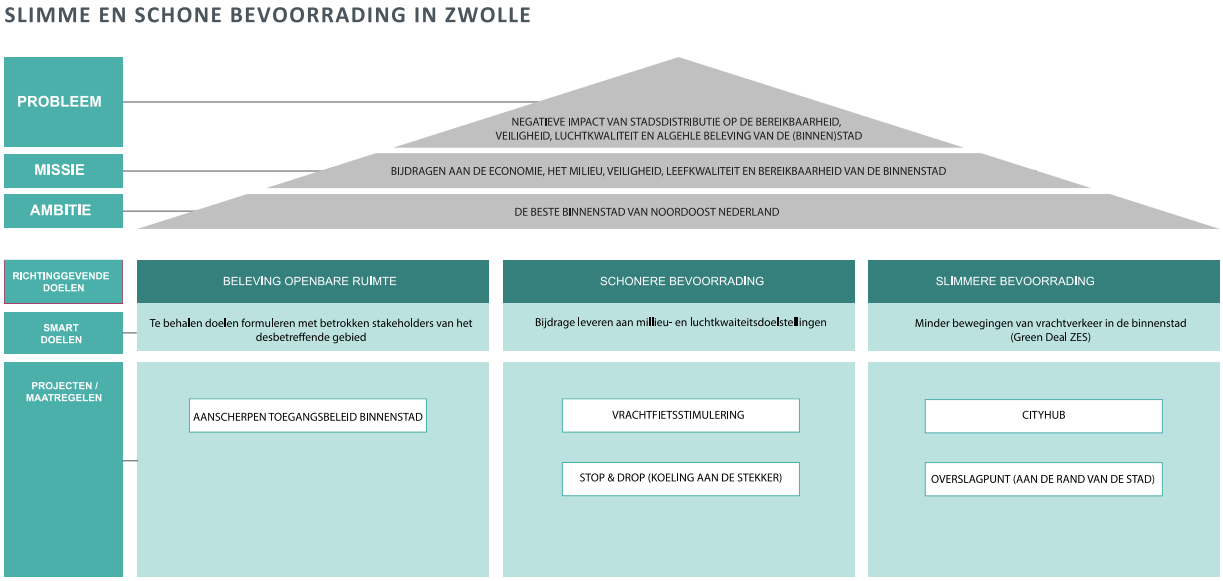

1.6 Methode

Het figuur hieronder beschrijft de methode die gebruikt wordt voor de totstandkoming van het actieplan en de uitvoering van de eerste stappen hiervan. Dit actieplan richt zich in eerste instantie op de binnenstad, maar is in de toekomst uit te breiden naar het ‘nieuwe centrum’ (binnenstad en schil).

2. Huidige stadslogistiek

Er wonen ongeveer 3.600 inwoners in de historische binnenstad van Zwolle. De binnenstad van Zwolle wordt omringd met water. Acht bruggen verbinden de binnenstad met de rest van Zwolle. Dit actieplan richt zich in eerste instantie op maatregelen die effect hebben op de bevoorrading van de binnenstad van Zwolle. In de toekomst zullen ook actieplannen voor andere gebieden, woonwijken en werklocaties worden gemaakt. Dit op basis van de gebiedsindeling van Beter Benutten (Hessepoort, A28 zone (Deltion), Voorstepoort, Hanzeland en Oosterenk).

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie met betrekking tot stadslogistiek in de binnenstad beschreven met een kleine blik op de omliggende omgeving. Dit, omdat de binnenstad schil de komende jaren steeds meer transformeert naar woon en verblijfsgebied en de gemeente Zwolle in het kader van de omgevingsvisie over het centrumgebied praat (Spoorzone, binnenstad en binnenstad schil).

2.1 Gemeentelijke regelgeving

In onderstaande tabel is in een overzicht opgenomen op welke wijze de gemeente Zwolle bevoorrading en vrachtverkeer in de stad reguleert.

Gemeentelijk beleid ten aanzien van logistiek en vrachtverkeer	
Bereikbaarheidsplan Binnenstad (2006)	Grotere beleidskader voor verkeersbesluiten, het inregelen van het pollersysteem en andere maatregelen in de binnenstad. In het Bereikbaarheidsplan zijn o.a. vastgelegd: • Uitbreiding van het voetgangersgebied met Grote Markt, Melkmarkt en Rodetorenplein • Knip van de doorgaande route via de Buitenkant en de Jufferenwal • Bevoorradingsroutes door de binnenstad
APV	In de APV is het parkeren van grote voertuigen binnen de bebouwde kom gereguleerd (’s nachts en in het weekend verboden)
Verordening Selectieve Toelating	Deze verordening regelt wie er onder welke voorwaarden met een voertuig in het voetgangersgebied mag komen. Met deze verordening wordt o.a. geregeld dat verse/bederfelijke waren ook buiten de venstertijden kunnen worden aangeleverd.
Parkeerverordening	Tijdelijke parkeervergunning voor aannemers, service en onderhoud bedrijven etc.
Verkeersbesluiten, bebording etc.	• Aanwijzing als voetgangersgebied van een aantal straten en pleinen in de binnenstad, uitgezonderd bevoorradend verkeer binnen venstertijden • Lengte beperking voor voertuigen in de Diezerstraat en het Broerenkerkplein en omgeving • Eénrichting verkeer in o.a. de Nieuwstraat en de Sassenstraat • Aanduiding van laad en los plekken
Parkeerbeleid	• Betaald parkeren in o.a. de binnenstad, Dieze en Assendorp • Geen speciale voorziening voor bevoorraden

Autoluw

In verband met de leefbaarheid in de binnenstad wordt gebruikgemaakt van pollers die de binnenstad autoluw maken door middel van het afsluiten voor autoverkeer. Aan hulpdiensten, bussen, taxi's en anderen kan ontheffing worden verleend.
Er is een proef met een camerasysteem in de Kerkstraat. Alle informatie over pollers, selectieve toelating, vergunningen, toegangspassen, transponders en de proef aan de Kerkstraat staat beschreven in bijlage 1.

Zie bijlage 1: Selectief toegangssysteem en venstertijden

2.2 Beperkingen laden en lossen

Een voertuig mag niet langer dan de tijd die nodig is voor het laten in- of uitstappen van passagiers en onmiddellijk laden en lossen van goederen staan op binnen de gemeente gelegen voor openbaar verkeer openstaande terreinen en weggedeelten is verboden (Rijksoverheid, 2016).

In het Voertuigreglement van gemeente Zwolle staat wat de maximale afmeting en maximaal gewicht van een voertuig op de weg mag zijn. Als hiervan afgeweken wordt is een ontheffing van de Rijksdienst voor Wegverkeer in Zwolle nodig. Ook voertuigen zonder kentekens, zoals een trekker en combines hebben een ontheffing van de Rijksdienst voor Wegverkeer in Zwolle nodig (RDW, n.b.).

Het is niet toegestaan om gevaarlijke stoffen te vervoeren buiten de daarvoor aangewezen wegen en weggedeelten. Deze wegen zijn aangeduid met borden die dit vermelden. Wil iemand dit toch dan moet een ontheffing worden aangevraagd (deze kan eventueel door de gemeente worden geweigerd in verband van de openbare veiligheid) (Gemeente Zwolle, n.b. (a)).

Voetgangerszone
In de voetgangerszone geldt als beperking dat voertuigen niet langer mogen zijn dan 12 meter. De voetgangerszone is op onderstaande kaart in blauw weergegeven. De meest gebruikte logistieke routes zijn in zwart weergegeven. Waar eenrichtingsverkeer van toepassing is, staat een pijl die de verplichte rijrichting aangeeft. De pollers staan aangegeven in een geel/rode stip. De cameratoegang aan de Kerkstraat staat aangegeven met een rood/witte stip.

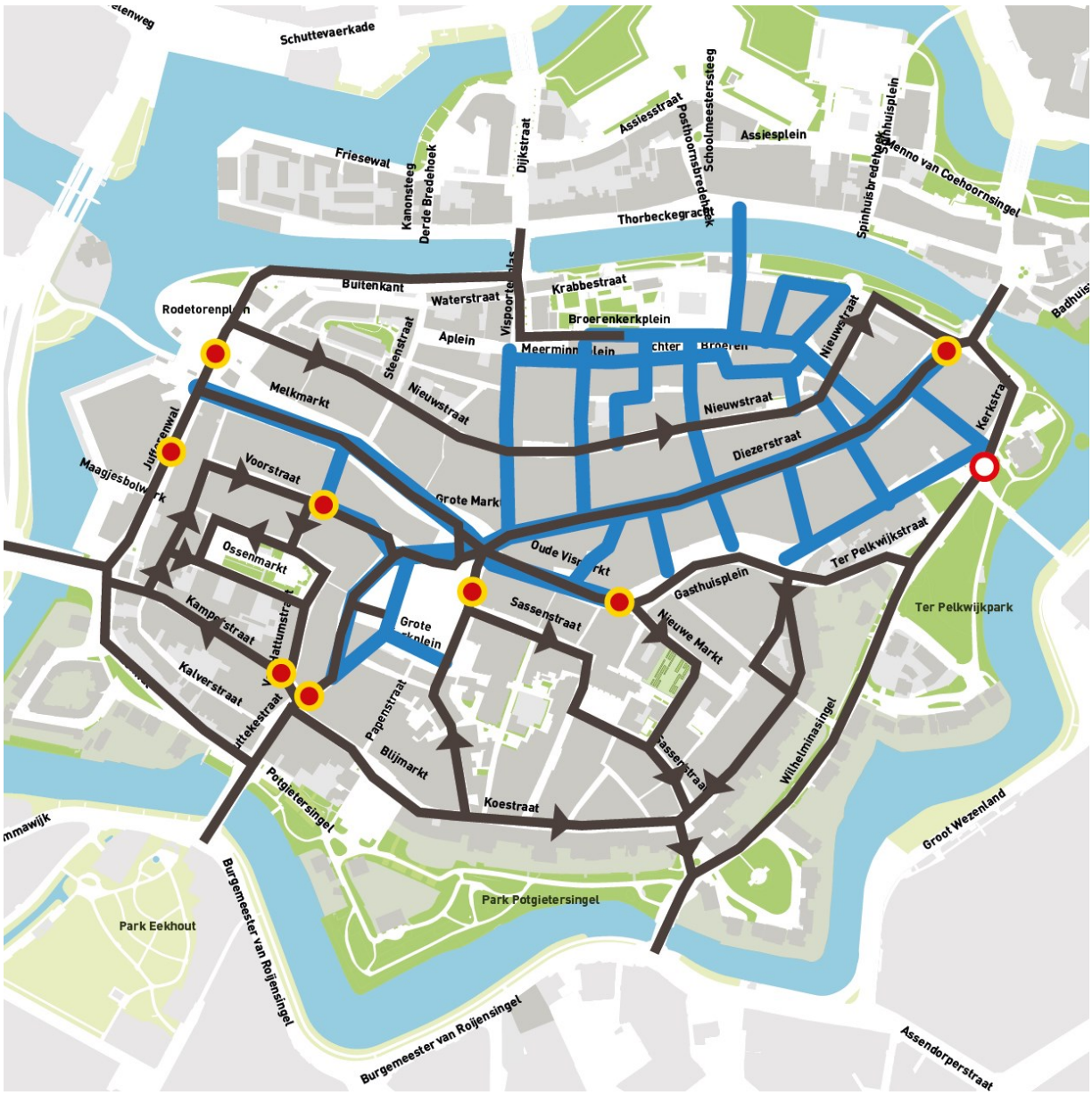

Conclusie en aanbeveling

Het gebied van de binnenstad met de grachten als fysieke grenzen leent zich uitstekend om als zero-emissie zone aan te wijzen (in 2025). Het selectief toegangssysteem is een goed handhavingsinstrument, of het nu met pollers en/of camera's werkt. Een voor dieselvoertuigen steeds restrictiever en voor zero-emissie-voertuigen ruimer toelatingsbeleid kan in Zwolle relatief eenvoudig uitgevoerd worden.

2.3 Omvang huidige logistiek

Om een beeld te krijgen van de huidige bevoorrading is in deze paragraaf uitgegaan van een onderzoek, uitgevoerd door twee studenten van Windesheim. De studenten zijn de straten op gegaan en hebben zes dagen in de week de voertuigen die goederen afleveren in de binnenstad geobserveerd.

Uit onderzoek (Kogelman & Koers, 2017), uitgevoerd door studenten van Windesheim, blijkt dat er in de binnenstad van Zwolle gemiddeld 455 laad- en losactiviteiten in de branches horeca en foodservice, pakketdiensten en retail per week zijn.

Hiervan gebeurd:

- 9% met een personenauto (40 ritten)
- 43% met een bestelauto (195 ritten)
- 48% met een vrachtauto (220 ritten)

Uit onderzoek van de studenten blijkt ook dat goederen grotendeels vervoerd worden met rolcontainers (42%) en 36% met kratten.

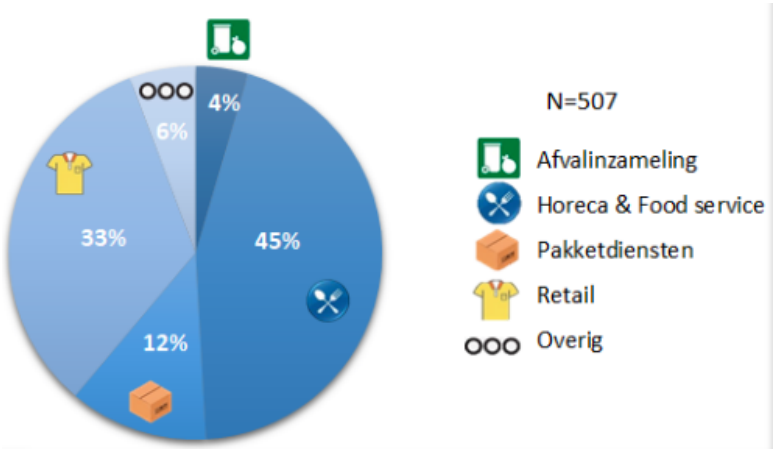

Ritten per branche

In de branche horeca wordt zowel gebruik gemaakt van bestelauto's als vrachtauto's om goederen te vervoeren. De verhouding is ongeveer fiftyfifty. De helft van deze leveringen betreft geconditioneerd vervoer. De pakketdiensten zetten in 75% van de gevallen een bestelbus in. De overige 25% wordt geleverd door een vrachtauto. In de retail is de vrachtauto het meest gebruikte vervoermiddel (60%). 26% wordt gedaan met een bestelbus en al het overige met een personenauto.

Op donderdag worden de meeste goederen geleverd. De minste leveringen vinden plaats op zaterdag.

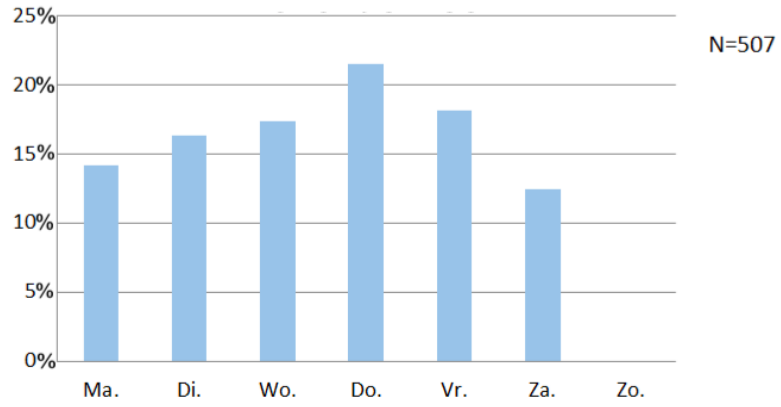

Ritten per dag

De meeste goederen worden in de binnenstad geleverd in de ochtend tussen 9.00 en 12.00 uur (34%). Dit komt doordat de venstertijden in de ochtend zijn. Uit het onderzoek blijkt ook dat veel vervoerders buiten het pollergebied laden en lossen en aan de rand van het venstergebied staan.

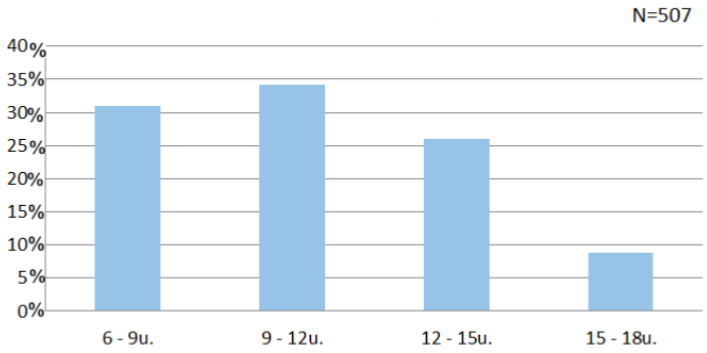

Ritten per tijdsperiode

Conclusie en aanbeveling

Het onderzoek van de studenten geeft een beeld van de huidige logistieke bewegingen die op dit moment in de binnenstad van Zwolle plaatsvinden. Hieruit komt het beeld dat er grofweg 100 voertuigen elke dag in de binnenstad rondrijden, waarvan ongeveer 35 tussen 9 en 12 uur.

Voor Gemeente Zwolle is het verstandig na te gaan of dit onderzoek voldoende onderbouwd is om dienst te doen als nulmeting. Door middel van een nulmeting kan tijdens en na de uitvoering van de pilots gemonitord worden welke effecten zijn behaald en kunnen de projecten eventueel tussentijds bijgestuurd worden. Daarnaast kan door middel van een nulmeting worden bepaald welke smart-doelen de gemeente per pilot wil behalen. Het is aan te raden om een nulmeting uit te voeren specifiek per pilot. Op die manier is de data consistent met de vraag.

3. Actieplan: beleid en pilots

Zwolle wil de schone en efficiënte stadslogistiek inzetten voor de beste binnenstad van Noord-Oost Nederland. Stadslogistiek is geen doel op zich. Het dient een positief effect te hebben op economie, milieu, veiligheid, leefkwaliteit en bereikbaarheid van de binnenstad en daarmee bij te dragen aan de ambitie van de Strategische Agenda Binnenstad.

Slimmer en schoner

Schoner

Uit het onderzoek van de studenten (Kogelman & Koers, 2017) blijkt dat alle huidige ritten kunnen worden verschoond. De goederen die nu met een personenauto worden geleverd kunnen vervangen worden door een bakfiets. Goederen die met een bestelauto geleverd worden, kunnen deels worden vervangen door aflevering per bakfiets of licht elektrisch voertuig (LEV-voertuig). Ook de goederen die nu per vrachtwagen worden afgeleverd, kunnen deels worden gedaan per bakfiets, LEV-voertuig of elektrische vrachtwagen. Dit betekend dat in totaal 211 ritten per vrachtfiets kunnen worden gemaakt (46%), 122 ritten per LEV-voertuig (27%) en 122 ritten met een elektrische vrachtauto (27%).

Slimmer

Ritten kunnen aan de rand van de (binnen)stad worden gecombineerd. Er kan gebruik worden gemaakt van een zogenoemde hub. Uit onderzoek van de studenten blijkt dat hierdoor 106 ritten minder kunnen plaatsvinden.

3.1 Rol van de gemeente

De gemeente Zwolle kan op verschillende manieren sturen op stadslogistiek en kan hierin verschillende rollen aannemen. Namelijk reguleren, stimuleren, faciliteren of te regisseren. De tabel hieronder beschrijft kort wat deze rollen inhouden.

Rol	Omschrijving	Voorbeeld maatregel stadslogistiek
Reguleren	Moeten. Het vaststellen van beleid, regelgeving en contractvorming. Er wordt beroep gedaan op iemand zijn loyaliteit en plichtsbesef.	Afsluiting winkelstraat met paaltjes. In gemeente Nijmegen zijn bijvoorbeeld de beweegbare paaltjes gekoppeld aan het kenteken, dat geregistreerd moet staan bij de gemeente.
Stimuleren	Willen. Subsidiëren, lobbyen, goede voorbeelden geven, convenanten. Invloed door prikkelen van belangen en voorkeuren.	Afspraken maken met (grote horeca) leveranciers dat de levertijden in de ochtend zijn. Start eventueel in combinatie met 'sleutelbevoorrading', waarbij de chauffeur een sleutel van de zaak heeft en al kan leveren voordat de onderneming open gaat. In juli 2015 hebben gemeente, ondernemers en bewoners van de Korte Putstraat (een horecastraat) in 's-Hertogenbosch het convenant 'Samen werken en het samen leven" ondertekend. Aanleiding hiervoor was de overlast die bewoners ondervonden door onder andere transport op gewenste uren en milieuaspecten, zoals afvalverwerkingen en veiligheidsnormen. Uitkomst van dit convenant is dat een grote horecaleverancier is gaan bevoorraden met een stille wagen op zonne-energie. Daarnaast heeft een grote horecaleverancier de sleutel van een aantal horecazaken die later op de dag open gaan, zodat deze bedrijven ook in de ochtend bevoorraad kunnen worden.

Faciliteren	Weten. Communiceren, kennis delen, organiseren. Invloed door kracht van informatie, analyse en argumenten.	Reserveren van laad- en losplekken, zodat de chauffeur niet meer op zoek hoeft naar een parkeerplek. In Amsterdam is in oktober 2016 met een tweejarige proef gestart om parkeerplekken voor bestelauto's te reserveren. Dit om rondjes rijdende bestelauto's en dubbel parkeren tegen te gaan. Hierdoor neemt de parkeerdruk en verkeersoverlast af. PostNL heeft zijn bestelwagens ingezet voor deze proef. De bestelwagens staan in verbinding met een centraal systeem dat de optimale route plant om pakketten af te leveren en reserveert daarnaast de slimme parkeerplaatsen op de route. De chauffeur krijgt op zijn/haar navigatiesysteem te zien waar naartoe gereden moet worden.
Regisseren	Mogen. Initiëren, eisen stellen, realiseren, inkoopbeleid. Invloed door legitimeren, ruimte geven onder voorwaarden.	Vaststellen en handhaven van (nieuwe) venstertijden. Venstertijden zijn de tijden waartussen bevoorraad mag worden in een bepaald gebied. De gemeente Groningen ziet strenger toe op de bevoorrading van winkels op afgesproken tijden. Vervoerders die buiten de afgesproken tijden bevoorraden worden bekeurd. De gemeente heeft het middagvenster afgeschaft, behalve voor voertuigen die een ontheffing hebben, zoals elektrische voertuigen.

3.2 Thema's

De route van schonere en slimmere stadslogistiek tot aan zero-emissie in 2025 loopt langs vier thema's:

1. Het goed regelen van stadslogistiek, zoals het aanscherpen van toegangsbeleid ten behoeve van schoon vervoer en het geven van privileges aan koplopers. De gemeente Zwolle heeft hierin een regulerende rol.
2. Goed gedrag tot stand brengen, bijvoorbeeld door het starten van een campagne of als gemeente Zwolle voorbeeldgedrag te vertonen. Gemeente Zwolle moet hiervoor een stimulerende rol innemen.
3. Slimme logistiek, vooral gericht op bundeling van goederenstromen. Gemeente Zwolle moet een faciliterende rol aannemen, om ruimte te bieden aan deze pilots.
4. Schone techniek, bijvoorbeeld elektrische voertuigen (en oplaadinfrastructuur). Gemeente Zwolle kan hierin het best een regisserende rol innemen.

De gehele route moet de overheid samen met de markt afleggen, al zal de overheid het voortouw moeten nemen voor 'goed regelen' en 'goed gedrag' en staan de private partijen meer aan de lat voor 'slimme logistiek' en 'schone techniek'. In onderstaande grafiek staan de acties uitgezet in de route naar zero-emissie stadslogistiek in 2025.

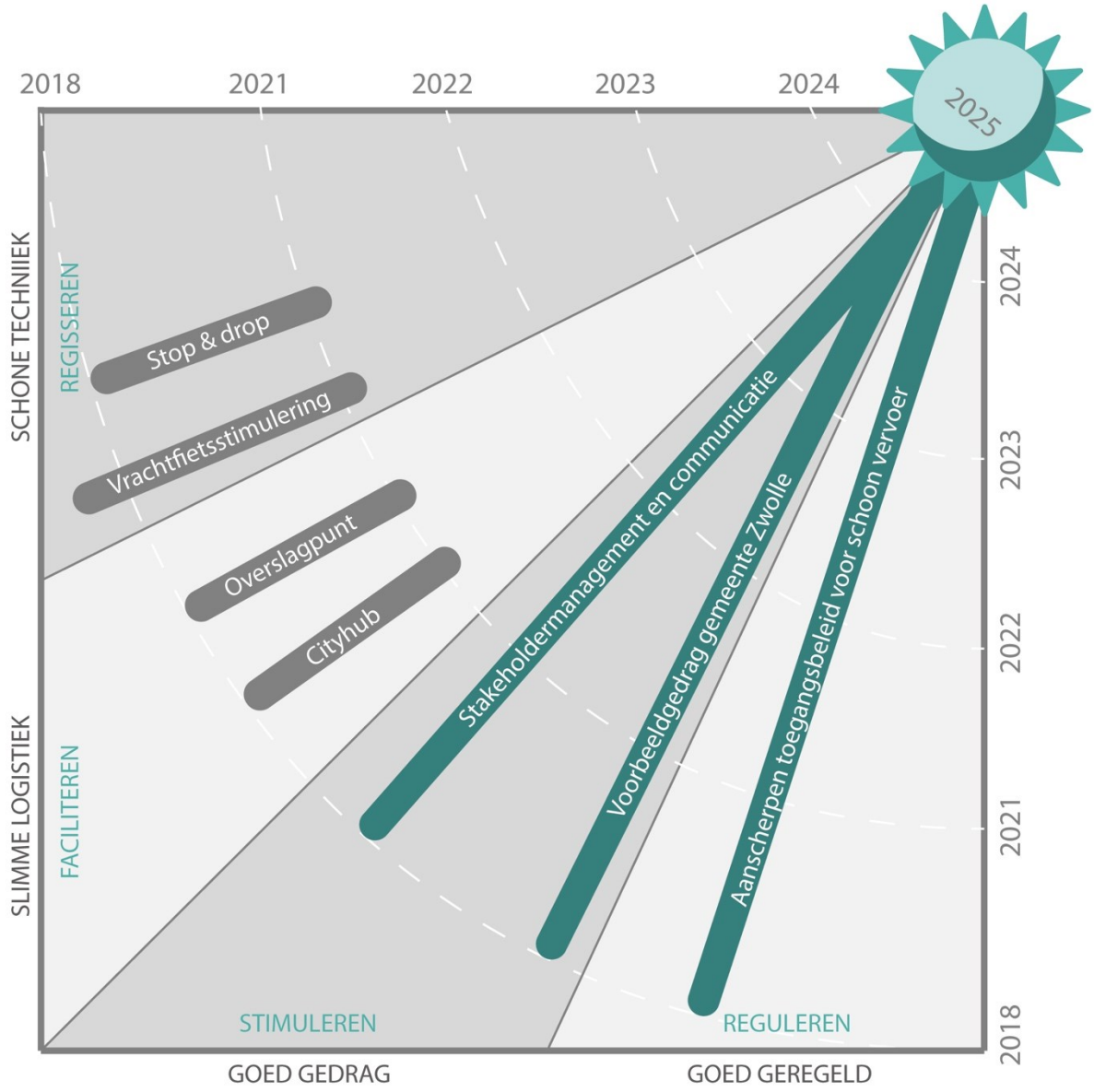

In grijs is het project vrachtfietsstimulering en de pilots, Stop&Drop, overslagpunt en cityhub, weergegeven. Met de pilotprojecten spant Zwolle zich in om toe te werken naar een Zero Emission Stadslogistiek in Zwolle. Bij de thema's 'goed gedrag' en 'goed geregeld' is de gemeente in de lead.

Voor de vier pilots zijn procesplannen geschreven die helpen bij de uitvoering van de desbetreffende pilots. Deze worden toegelicht in paragraaf 3.5. In dit actieplan gaan we in op de groen/blauwe acties waarbij de uitvoering van deze acties specifiek bij gemeente Zwolle ligt en stippen we kort aan wat de drie pilots en project inhouden en aan welke doelen de pilots bijdragen.

- **Overslagpunt** aan de rand van de stad: vooral bedoeld voor 'incidenteel vervoer'. Dat stopt aan de rand van de stad en lost daar zijn lading. Dat wordt vervolgens (emissievrij) gebundeld en met andere 'drops' de binnenstad in gebracht.
  Resulteert in: slimme bundeling, afname aantal ritten en uitstoot en een veiligere en leefbaardere stad.
- **Cityhub**: een overslagpunt aan de rand van de binnenstad, vooral bedoeld voor pakket(diensten). De pakketdiensten rijden tot de cityhub en vanaf de cityhub worden de pakketten gebundeld en emissievrij naar de voordeur van het afleveradres gebracht.
  Resulteert in: slimme bundeling, afname aantal ritten en uitstoot, veiliger en leefbaarder stad.

- **Stop&Drop**: specifiek voor de horeca belevering met gekoelde bakwagens. De koeling wordt aan de stekker gezet zodat de dieselmotor uit kan. Vanaf dit stekkerpunt wordt de hele wagen 'leeggelopen' Resulteert in: slimme bundeling, afname aantal ritten en uitstoot, veiliger en leefbaarder stad.
- **Vrachtfiets**: probeeractie voor ondernemers uit de regio Zwolle Kampen, Stedendriehoek en Twente. Ondernemers kunnen een week lang gratis een elektrische vrachtfiets uitproberen. Bevalt de fiets dan krijgt de ondernemer maximaal 1500 euro subsidie op de vrachtfiets.
  Resulteert in: deze actie is al afgerond. Deze maand (april 2018) worden de resultaten verwacht.

Meten van de resultaten
Resultaten kunnen gemeten worden aan de hand van het aantal opgegeven ritten door de betrokken partijen, en dat te vergelijken met het aantal ritten voor de pilot. Dat resulteert in een aantal bespaarde ritten en/of kilometers. Daarmee wordt berekend wat de verminderde uitstoot is.
Op basis van gegevens over de tijden dat een vrachtwagen stilstaat om te worden uitgeladen wordt berekend wat de bespaarde uitstoot is van de dieselmotoren van de koelsystemen.

3.3 Goed geregeld

Doel van het aanscherpen van het toegangsbeleid is om schoon (elektrisch) vervoer gedurende de tijd meer de ruimte te geven in de (binnen)stad en vies (diesel) vervoer steeds minder (tot 2025).

Het beleid aanscherpen ter bevordering van schoon vervoer kan gedaan worden door:

1. Aanpassen van de venstertijden
2. Randvoorwaarden opstellen m.b.t. schoon en slim vervoer
3. Handhaving en registratie

Het is belangrijk stakeholders te betrekken in dit proces, om op die manier zorg te kunnen dragen voor (voldoende) draagvlak. En te kunnen waarborgen dat het aangescherpte toegangsbeleid past bij bijvoorbeeld meerjarenplannen van het Rijk met betrekking tot emissievrije logistiek.

3.3.1 Aanpassing van de venstertijden en mogelijkheid instelling milieuzone

Het reguleren van bevoorrading gebeurt in de meeste steden via het venstertijdenbeleid. Dat kan samengaan met een voetgangerszone of anderszins. Beleid ten aanzien van venstertijden geeft directe mogelijkheden tot sturing, maar vooral ten aanzien van tijden.

Praktijkvoorbeeld

Gemeente Utrecht

De binnenstad van Utrecht wordt vanaf 2025 niet meer bevoorraad met vrachtwagens en bestelbussen die op brandstof rijden (AD, 2017). De gemeente heeft hierover een convenant afgesloten met onder andere ondernemers en vervoerders. De afspraken gelden voor het voetgangersgebied. Bevoorrading van winkels en horeca mag dan alleen met voertuigen die niets uitstoten, maar aangedreven worden door, bijvoorbeeld, een elektrische motor.

Onderstaande grafiek geeft aan wat gemeente Utrecht voor ogen heeft als het gaat om de venstertijden (Gemeente Utrecht, 2017). Op deze manier wil de gemeente stapsgewijs verschoning afdwingen. Blauw zijn de venstertijden voor iedereen die voldoen aan de milieuzone eisen (in gemeente Utrecht is een milieuzone van kracht). Groen gaat om de venstertijden die alleen voor voertuigen gelden die voldoen aan de eisen van extra schoon vervoer). Grijs betreft de tijd waarin het gebied gesloten is voor alle bevoorradingsverkeer (uitgezonderd zeer specifieke ontheffingen).

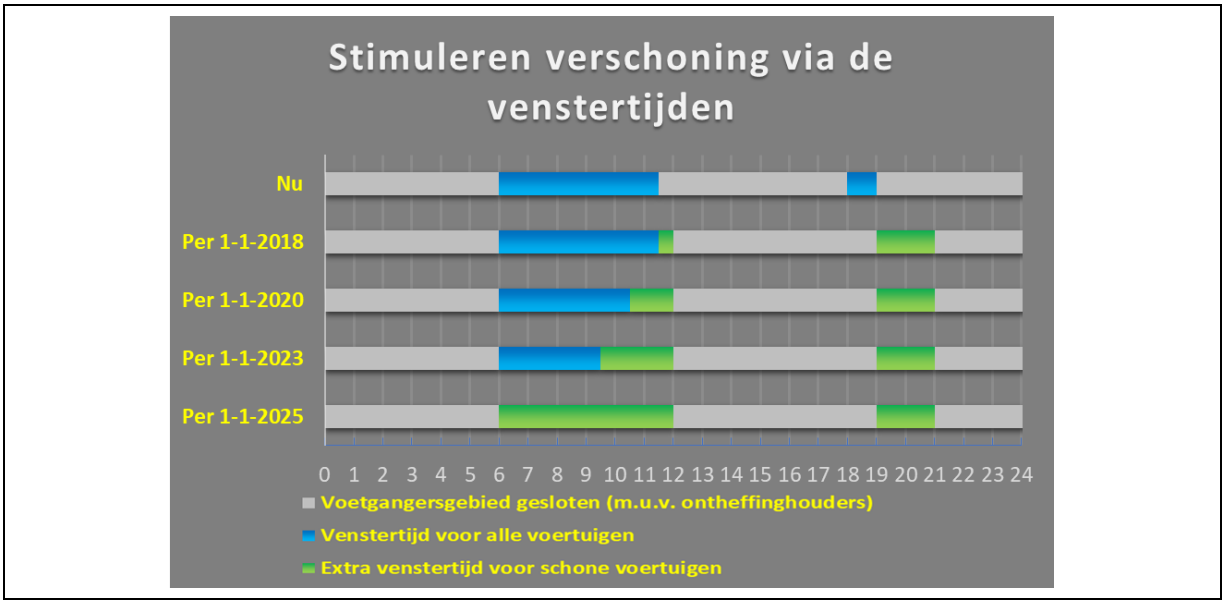

Op dit moment zijn er plaatselijke regels voor de stimulering van schone vrachtauto's door instelling van milieuzones.
Belangenorganisaties TLN en Evofenedex geven aan dat het niet wenselijk is dat er een lappendeken aan regels voor toegang van vracht- en bestelauto's ontstaat in verschillende binnensteden. Zij pleiten daarom voor uniformering van regels. In 2005 zijn afspraken over de invoering van milieuzones vastgelegd in een landelijk convenant 'Stimulering schone vrachtauto's en milieuzonering'.
Dit jaar heeft staatssecretaris Stientje van Veldhoven (Infrastructuur en Waterstaat) in een kamerbrief laten weten met gemeenten om de tafel te gaan om de lappendeken van milieuregimes te uniformeren. Het kabinet gaf in het regeerakkoord aan dat het Rijk het initiatief neemt voor een landelijke aanpak. Een systeem met eenduidige categorieën en borden voor milieuzones. De staatssecretaris wil dat gemeenten voor bestel- en personenauto's vanaf 2020 alleen nog maar kunnen kiezen uit twee typen milieuzones. De 'gele' en de 'groene' variant. In de 'gele variant' mogen vanaf 2020 bestel- en personenauto's met een dieselmotor van voor 2001, de milieuzone niet meer in. In de 'groene variant' mogen alleen bestel- en personenauto's met een dieselmotor die gebouwd is na 2006 de zone nog in. Tot 2025 zijn de regels gericht op het weren van dieselvoertuigen en na 2025 met de mogelijkheid om een 'zero emissie zone' in te stellen voor alle voertuigen. De staatssecretaris wil ook strengere normen voor zwaarder vrachtverkeer, vanaf 2022 mogen alleen nog maar vrachtwagens met Euro6-motoren de milieuzone in. En ook hier geldt dat gemeenten dan vanaf 2025 een 'zero emissiezone' mogen instellen.
De Tweede Kamer moet op dit voorstel nog akkoord geven. Bij akkoord zullen de ondernemers met dieselbestelauto's vanaf 2020 nagaan met welk regime zij te maken hebben.
Als Zwolle besluit een milieuzone in te stellen is het zeer verstandig hier rekening mee te houden.

Er dient een antwoord geformuleerd te worden op onderstaande vragen om te bepalen op welke manier de venstertijden het best aansluiten bij de doelstelling van de gemeente (slimme en schone stadslogistiek, die bijdraagt aan een bruisende binnenstad van Zwolle).

- Welke venstertijden kunnen voor zero-emissievoertuigen (zowel vracht- als bestelauto's) worden uitgebreid naar de avond, na sluitingstijd van de winkels?
- Wil gemeente Zwolle het mogelijk maken dat voertuigen met een Piek-certificaat (stil laden en lossen) een uur eerder dan de (huidige) venstertijden mag laden en lossen?
- Wil gemeente Zwolle toestaan dat emissievrije vrachtvoertuigen gebruik mogen maken van de busbaan?

- Op welke tijden kan het afval het best worden opgehaald? (Bijvoorbeeld in de avond in plaats van de ochtend)
- Besteed aandacht aan de afbakening van de gebieden met venstertijden. Wat betekent bijvoorbeeld een (uitbreiding of inperking) van de venstertijd in een deel van het gebied voor de aanrijroutes?

3.3.2 Randvoorwaarden m.b.t. slim en schoon vervoer

Het is mogelijk om aanvullende eisen te stellen aan het venstertijdenbeleid. Steeds vaker worden venstertijden ingesteld voor bevoorrading waarbij sommige partijen privileges kunnen krijgen ook buiten deze vastgestelde tijden te leveren bijvoorbeeld door gebruik te maken van (kleine) elektrische voertuigen.

Er dient een antwoord geformuleerd te worden op onderstaande vragen.

- Wil gemeente Zwolle privileges bieden aan schone voertuigen, door de venstertijden breder te maken voor deze partijen?
- Kan gemeente Zwolle het goede voorbeeld worden, door eigen goederen alleen nog maar te bestellen bij partijen die zero-emissie kunnen leveren?

Op landelijk niveau wordt onder regie van I&W een masterplan bestelauto's ontwikkeld met als doel om zero-emissie voertuigen te stimuleren. Dit met als sterke ambitie om in 2025 met zero-emissie bestelverkeer de binnenstad te bevoorraden. Op dit moment heeft het (nog) niet de voorkeur om full truck loads te vervangen door elektrische bestelauto's, omdat dit meer vervoersbewegingen met zich mee brengt (wat op haar beurt weer meer verkeersonveilige situaties en opstoppen als gevolg heeft).

3.3.2 Handhaving

Goede handhaving is randvoorwaardelijk voor het (laten) slagen van de pilots. Het handhaven van het toegangsbeleid kan op verschillende manieren worden ingericht. Concreet moet worden gecontroleerd of een voertuig over de juiste vergunning of ontheffing beschikt, hiervoor zijn de volgende methodes:

- Door buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's): die lopen rond en kunnen controleren of het (stilstaande) voertuig beschikt over een vergunning of ontheffing. De pakkans is bij deze techniek relatief laag
- Door camera's: vaste ANPR-camera's die bij alle toegangswegen moeten staan. Plaatsing en gebruik van camera's kent strenge eisen in verband met privacy, net als verwerking van de gefotografeerde kentekens. Het referentiebestand van uitgegeven vergunningen of ontheffingen dient feilloos te zijn. Buitenlandse kentekens zijn een uitdaging. Pakkans is hoog, misschien te hoog, omdat risico op (automatisch) uitschrijven van boetes weinig ruimte biedt voor coulance.
- Door pollers: in de straat verzinkbare palen die met een pasje en op afstand omhoog of omlaaggaan. Omdat de straten op gezette tijden echt fysiek worden afgesloten ervaren bewoners, ondernemers, hulpdiensten en anderen die in het afgesloten gebied (altijd) in moeten kunnen komen hinder. Omdat de pollers altijd omlaag moeten kunnen gaan als je het gebied uitrijdt zonder een pasje aan te bieden, is de 'pakkans' niet 100%. Je kan het gebied namelijk ook inrijden (net) voordat de pollers omhooggaan.
- Slimme laad- en losplek: op dit moment lopen er experimenten om laad- en losplekken 'slim' te maken. Met een combinatie van sensoren, LoRa en andere technieken wordt inzichtelijk welk voertuig op een laad-en losplaats staat. Een dergelijke plek kan bijvoorbeeld ook gereserveerd worden. Staat er een 'verkeerd' voertuig? Dan krijgt de dichtstbijzijnde BOA een signaal. Deze techniek staat nog in kinderschoenen en richt zich meer op slim gebruik van ruimte dan op handhaving van toegang, maar kan bij brede uitrol daar wel een rol in spelen.

Praktijkvoorbeeld

Gemeente Groningen

De gemeente Groningen ziet strenger toe op de bevoorrading van winkels op afgesproken tijden. Vervoerders die buiten de afgesproken tijden bevoorraden worden bekeurd. De gemeente heeft het middagvenster afgeschaft, behalve voor voertuigen die een ontheffing hebben, zoals elektrische voertuigen (TTM, 2017).

De gemeente Groningen heeft in 2016 aangegeven dat ze vrachtwagens die de winkels bevoorraden weren uit de binnenstad (Groot Groningen, 2016). Hier staat tegenover dat de leveranciers in de ochtend een uur langer de tijd hebben om te leveren aan winkels. Doel is om de overlast die vrachtwagens voor de voetgangers veroorzaken aan te pakken. Vrachtwagens mogen nu tussen 05.00 en 12.00 uur de stad in (dit was tot 11.00 uur). Kleine elektrische voertuigen mogen wel buiten de vastgestelde tijden de binnenstad in. De gemeente wil hiermee stimuleren dat leveranciers gaan investeren in duurzame en minder vervuilende vrachtwagens.

Actief handhaven op de (bestaande) regels rondom toegang, laden en lossen kan veel overlast wegnemen en is randvoorwaardelijk voor het laten slagen van de pilots. Dit vraagt ruimte voor handhaving in menskracht en (innovatieve) middelen.

TLN en Evofenedex pleitten voor een landelijk loket als het gaat om het aanvragen van een vergunning om de binnenstad in te mogen, zodat de vervoerders niet voor iedere gemeente (of zelfs stadsdeel) een apart aanvraagtraject moeten doorlopen. Daar wordt in het kader van de Green Deal ZES en de waarschijnlijkheid dat in 2025 binnensteden alleen emissievrij mogen worden bevoorraad waarschijnlijk gehoor aan gegeven door ministerie van I&W.

3.3.4 Stakeholders

Aanscherpen van het toegangsbeleid raakt bewoners, bedrijven, leveranciers en bezoekers. Het is van belang de volgende stakeholders te betrekken bij de totstandkoming van aangescherpt toegangsbeleid:

- Gemeente Zwolle
- TLN
- Evofenedex
- Ondernemersvereniging Citycentrum
- ZwolleFonds
- Horeca Nederland
- Bewoners uit de binnenstad
- VNO-NCW
- Afvaldiensten

Breng (naar aanleiding van gesprekken) per stakeholder in beeld wat de bezwaren en voordelen zijn en welke aandachtpunten van belang zijn als het toegangsbeleid wordt aangescherpt. Er kan gewerkt worden met commissies met vertegenwoordigers van de verschillende groeperingen. Op die manier kan de gemeente ervoor zorgen dat er flankerend beleid is (alternatieven) en zorgen voor een goede onderbouwing van de te nemen (verkeers)besluiten. Randvoorwaardelijk is een duidelijk (politiek gedragen) eindbeeld.

3.3.5 Aanpak beleidsaanpassing

Actie: in 2018 verkenning uitvoeren en het verkeersbesluit aanpassen. Start in 2019 met de uitvoering. Dit met als doel schoon bevoorradingsvervoer in 2025.

Hieronder is een planning met betrekking tot het aanpassen van het toegangsbeleid ter bevordering van schoon vervoer weergegeven voor de korte termijn, waarbij gemeente Zwolle in de lead is.

Periode **Activiteit**	**Q1 2018**	**Q2 2018**	**Q3 2018**	**Q4 2018**	**Q1 2019**	**Q2 2019**	**Q3 2019**	**Q4 2019**
Betrek stakeholders								
Voer verkenning nieuw toegangsbeleid uit								
Pas het verkeersbesluit aan								
Start uitvoering (nieuw) toegangsbeleid inclusief handhaving								
Monitor								
Actieplan Stadslogistiek overige Beter Benutten gebieden opstellen								
Evalueer (en stel eventueel bij)								

De pilots en het project waar nu onderzoek naar wordt gedaan (Stop&Drop, overslagpunt aan de rand van de stad, Cityhub en de vrachtbakfietsen) dragen allemaal (ook) bij aan het stimuleren van andere vormen van logistiek. Het is verstandig enige ruimte aan te geven in het (ver)nieuwe(nde) toegangsbeleid, waardoor ook in de toekomst ruimte geboden kan worden aan dergelijke pilots en experimenten.

Benodigde middelen en inschatting van de kosten
De volgende middelen zijn (minimaal) nodig om de acties voor 'goed geregeld' in te vullen.

Beleidsaanpassingen : dient opgepakt te worden door een beleidsmedewerker die dit onderwerp in zijn portefeuille heeft/krijgt. Geen externe middelen noodzakelijk.

Succesfactor
Alle maatregelen in het kader van 'goed geregeld' als effect dat er meer ruimte wordt geboden aan schoon en slim goederenvervoer in de (binnen)stad van gemeente Zwolle. Deze acties zijn geslaagd als:

- Een gedragen (ver)nieuw(d) toegangsbeleid dat wordt goedgekeurd door de gemeenteraad

3.4 Goed gedrag

Om goed gedrag te stimuleren is goede communicatie en zorgvuldig stakeholdermanagement van belang. Dit is een belangrijke onderlegger voor de uitvoering van het project (vrachtfietsstimulering) en de pilots (Stop&Drop, overslagpunt en de Cityhub). Een ZES loket (zero emissie stadslogistiek loket) bij gemeente Zwolle en een zorgvuldig opgesteld communicatieplan kan hieraan bijdragen.
'Practice what you preach'. Gemeente Zwolle kan natuurlijk zelf ook het goede voorbeeld geven om op die manier anderen te laten zien dat het anders kan en inspireren.

Er zijn drie manieren waarop de gemeente Zwolle goed gedrag kan stimuleren:

1. door een ZES loket
2. een communicatieplan
3. vertonen van voorbeeldgedrag

3.4.1 ZES loket

Voor de uitrol van het project, de pilots en toekomstige initiatieven hebben aanbieders, bijvoorbeeld pakketdiensten, ondersteuning van de gemeente nodig. Deze ondersteuning kan onder andere bestaan uit het mogen gebruiken van de fysieke ruimte, privileges en ontheffingen, publiciteit, actief samenbrengen van partijen of een subsidie.

Om van elkaar te weten wat nodig is en wat de een de ander kan bieden, biedt het ZES-loket de uitkomst. Dit 'loket' is één aanspreekpunt binnen gemeente Zwolle waar partijen die voor zero-emissie stadslogistiek in Zwolle willen gaan terecht kunnen. Dit punt vangt de vragen op en zorgt dat 'de antwoorden' binnen de gemeente opgehaald worden. Het ZES-loket is telefonisch of per e-mail te bereiken en zal ook geregeld fysiek open gaan. Dat door (eens in de 4 a 5 weken) een overleg te organiseren waar alle partijen bij elkaar komen. Het ZES-loket is nadrukkelijk bedoeld om samenwerking te bevorderen (ook tussen 'concurrenten') en de beweging richting zero-emissie stadslogistiek te versnellen.

De vertegenwoordiger ('stadslogistiek makelaar') van het ZES-loket heeft dan ook als functie om marktpartijen aan te jagen en stimuleren schoon en/of slim te vervoeren. Naar inschatting is de stadslogistiek makelaar hier gemiddeld 20 uur per week aan kwijt.

3.4.2 Communicatieplan

Er moet aandacht besteed worden aan de wijze en het moment waarop de stakeholders geïnformeerd en betrokken worden. Het is daarom van belang de afdeling communicatie van gemeente Zwolle aan het begin van dit proces te betrekken en gezamenlijk een communicatiestrategie op te stellen.

3.4.3 Voorbeeldfunctie gemeente Zwolle

Het verdient de aanbeveling om als gemeente Zwolle het goede voorbeeld te geven. Onderzoek of het mogelijk is alleen bij 'schone' leveranciers te bestellen. Op die manier kan gemeente Zwolle andere inspireren en mede een volwaardige bijdrage leveren aan de doelstellingen op het gebied van schone en slimme stadslogistiek

3.4.4 Aanpak goed gedrag

In deze paragraaf is de planning voor alle acties met betrekking tot 'goed gedrag' te vinden. Hierbij is de gemeente Zwolle in de lead.

Planning

Periode / Activiteit	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019
Stel communicatiestrategie op								
Voer communicatiestrategie uit								
Zet ZES-loket op								
Start uitvoering ZES-loket								
(eerste) evaluatie ZES-loket								
Onderzoek de mogelijkheden om als gemeente voorbeeldgedrag te vertonen								
Start uitvoering voorbeeldgedrag								
Monitor voorbeeldgedrag								
Evalueer voorbeeldgedrag								

Benodigde middelen en inschatting van de kosten

De volgende middelen zijn (minimaal) nodig om de acties voor 'goed gedrag' in te vullen.

Communicatie : medewerker afdeling communicatie van gemeente Zwolle (interne uren)
ZES loket : stadslogistiek makelaar (medewerker gemeente Zwolle) voor 20 uur per week
Voorbeeldgedrag : stadslogistiek makelaar (medewerkers gemeente Zwolle) voor 4 uur per week

Succesfactor
Alle maatregelen in het kader van ‘goed gedrag’ hebben het effect dat andere partijen aan het denken worden gezet ook stappen te zetten een bijdrage te leveren aan een leefbare binnenstad van Zwolle door op een slimme en/of schone manier met hun bevoorrading om te gaan.
Deze acties zijn geslaagd als:

- Als het ZES loket minimaal 10 vragen van marktpartijen naar tevredenheid kan beantwoorden.

3.5 Slimme logistiek en schone techniek

Na een aantal stakeholdermeetings zijn 3 drie pilots benoemd. Het gaat om:

- **Overslagpunt** aan de rand van de stad: vooral bedoeld voor ‘incidenteel vervoer’. Dat stopt aan de rand van de stad en lost daar zijn lading. Dat wordt vervolgens (emissievrij) en gebundeld met andere ‘drops’ de binnenstad in gebracht.
- **Cityhub**: een overslagpunt aan de rand van de binnenstad, vooral bedoeld voor pakket(diensten). De pakketdiensten rijden tot de cityhub en vanaf de cityhub worden de pakketten gebundeld en emissievrij naar de voordeur van het afleveradres gebracht.
- **Stop&drop**: specifiek voor de horeca belevering met gekoelde bakwagens. De koeling wordt aan de stekker gezet zodat de dieselmotor uit kan. Vanaf dit stekkerpunt wordt de hele wagen ‘leeggelopen’.

Daarnaast is het project **vrachtfietsstimulering** vorig jaar december van start gegaan.

3.5.1 Pilot: Stop&Drop

Bij de belevering van gekoelde producten moet de koel- en vriesinstallatie van beleverende vrachtauto’s blijven draaien. Bij bestelbusjes is de koeling gekoppeld aan de eigen motor, bij vrachtwagens wordt vaak gebruikgemaakt van een eigen dieselmotor. Deze motor is soms minder schoon dan de motor van de vrachtwagen zelf.

Een Stop&Drop-punt is een laad- en losplek met een elektriciteitsvoorziening. Daar kan de koel- of vriesinstallatie van een vrachtauto ‘aan de stekker’. De chauffeur bezorgt de goederen dan vanuit die plek bij klanten binnen een bepaalde straal. Dat zijn meer afleverpunten dan bij reguliere belevering waarbij de vrachtwagen meer van afleverpunt naar afleverpunt wordt gereden.

Voordelen van het gebruik van Stop&Drop zijn:

- ✓ Minder kilometers
- ✓ Minder overlast van lossende vrachtwagens
- ✓ Minder geluidsoverlast
- ✓ Minder luchtvervuiling

De gemeente heeft 19 februari 2018 een werksessie georganiseerd met drie horecaleveranciers (Sligro, Hanos en Bidfood) en vertegenwoordigers van de horecaondernemers en bewoners uit de binnenstad. Daar is besloten aan de slag te gaan met een pilot Stop&Drop in de binnenstad van Zwolle om op die manier bij te dragen aan een bruisende binnenstad.

In het projectplan Stop&Drop staan de projectstappen beschreven.

Wat levert Stop&Drop op?

- Stop&Drop-plaatsen dragen bij aan verminderen van uitstoot doordat vrachtwagens elektriciteit gebruiken om te koelen tijdens het lossen. Ook wordt bespaard op kilometers doordat vanuit slechts

een aantal plekken de binnenstad beleverd gaat worden. Vrachtwagens hoeven dus minder rond te rijden.
- Door te koelen met elektriciteit in plaats van diesel wordt eveneens het geluid van een ronkende koelmotor voorkomen.
- Het draagt bij aan de veiligheid doordat vrachtwagens stilstaan op plaatsen waar ruimte is, en niet meer midden op straat, hetgeen in de huidige praktijk dikwijls het geval is.
- Stiller, schoner en veiliger.

3.5.2 Pilot: Cityhub

Een multifunctionele hub met white label aan de rand van de binnenstad met de mogelijkheid voor bijvoorbeeld de volgende functies; bakfiets huren, parkeerplekken voor auto en fiets, 'mini' overslagpunt voor pakketdiensten, mogelijkheid om goederen thuis af te (laten) leveren met bakfiets of elektrische bestelbus, boodschappen hier af te leveren, een kluizenwand, waar bewoners en ondernemers hun pakket kunnen ophalen (onafhankelijk van een bepaalde pakketdienst) etc.

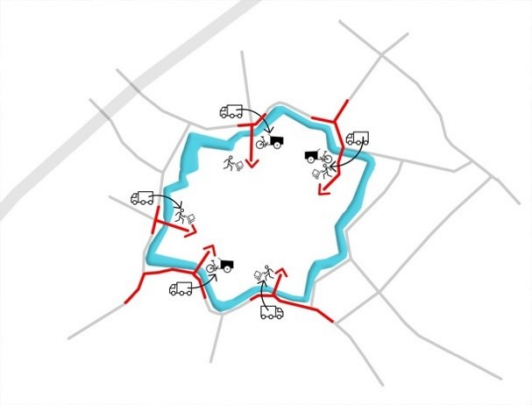

De gemeente heeft tijdens de werksessie op 19 februari 2018 is met verschillende pakketdiensten gesproken. De pakketdiensten gaan allemaal al vanuit eigen initiatief aan de slag met belevering van pakketten met de fiets. De gemeente wil dit uiteraard graag stimuleren, bijvoorbeeld door gezamenlijk te kijken naar stallingsruimte voor de pakketfietsen die hiervoor worden ingezet. Daarnaast zien de partijen voordelen in een servicepunt waar ondernemers en bewoners goederen op kunnen halen.
De gemeente draagt graag bij aan deze plannen. Om de plannen verder te concretiseren en hier acties aan te koppelen komt de gemeente binnenkort met alle betrokken stakeholders nogmaals bij elkaar.

Wat levert de Cityhub op?
- De Cityhub draagt bij aan het verminderen van het aantal ritten in de binnenstad. Door bundeling van pakketten draagt het bij aan minder ritten, minder uitstoot, en het vergroten van veiligheid en leefbaarheid.
- Doordat goederen kunnen worden opgehaald bij de Cityhub, vermindert de hoeveelheid ritten van bezorgdiensten. Ook herhalende ritten nemen af, doordat pakketten niet meer thuis worden afgeleverd maar op een centrale plek. De bewoners kunnen dan zelf het moment van afhalen kiezen.
- Het gebruik van (bak)fietsen door bezorgdiensten draagt bij aan een schonere binnenstad. Gezond voor alle partijen.

3.5.3 Pilot: Overslagpunt

Een overslagpunt voor zendingen van grotere goederen (groter dan een 'pakketje' tot een pallet of drie) die daarvandaan gebundeld en met (schoon) vervoer in de binnenstad worden afgeleverd. Vervoerders hoeven dan niet met een (grote) vrachtwagen de binnenstad in voor die ene zending.

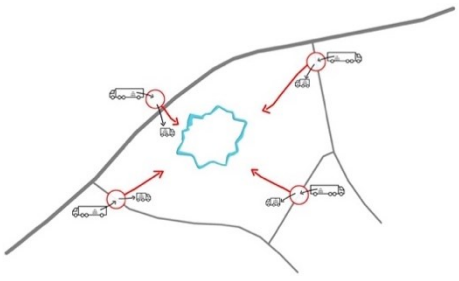

Waarbij de volgende voorwaarden van toepassing zijn: (snel)oplaadpunten, goede businesscase en neutraliteit van het punt.

Tielbeke en Cycloon kijken naar mogelijkheden om samen een overslagpunt te creëren aan de rand van de stad. Op dit moment stellen Cycloon en Tielbeke gezamenlijk randvoorwaarden op die nodig zijn om een overslagpunt te realiseren. De gemeente gaat daarna samen met alle betrokken partijen aan de slag.

Wat levert het overslagpunt op?

- Door bundeling van goederen aan de rand van het stadscentrum wordt bespaard op ritten naar de binnenstad. Niet meer elke afzonderlijke zending wordt met een auto of vrachtwagen de binnenstad ingereden, maar de gebundelde stromen.
- Bij de last mile kan bovendien gekozen worden voor schoner vervoer. Dat kunnen schonere auto's zijn, maar ook (bak)fietsen of andere schone voertuigen.
- De afname van het aantal ritten draagt bij aan een schonere, veilige en leefbare binnenstad.

3.5.4 Project: vrachtfietsstimulering

Op dit moment loopt er een probeeractie voor (elektrische) vrachtfietsen. Dit wordt aangeboden door Beter Benutten Zwolle Kampen Netwerkstad. Tijdens dit project kan een ondernemer één week gratis een vrachtfiets kan uitproberen. Er wordt gezorgd voor een reserveringsysteem en helpdesk. Indien de ondernemer positief is kan de fiets/trailer gekocht of gehuurd kan worden via een van de aanbieders. De ondernemer krijgt hiervoor 1500,- euro subsidie voor maximaal één fiets per ondernemer en maximaal 10 fietsen in de regio Zwolle. Leveranciers van de vrachtfietsen zijn: Urban Arrow, Centaur Cargo, Bust Bike, Hoj. Scholten Fietsgoed.Fietsgoed.nl
Het vervoer kan ook worden uitbesteed. Dan volgt een maatwerktraject met bijvoorbeeld een fietskoerier. Er kan gekozen worden uit verschillende vrachtfietsen. De actie is 6 december 2017 van start gegaan en duurt twee maanden.

Wat levert de vrachtfietsstimulering op?

- De bakfietsstimulering draagt bij aan een afname van het aantal ritten met busjes of auto's. Bedrijven gebruiken een bakfiets in plaats van een auto om hun goederen te vervoeren of bestellingen af te leveren.
- Het gebruik van bakfietsen in plaats van auto's of busjes vergroot de leefbaarheid en de veiligheid.
- De bakfiets is een schone en gezonde logistieke modaliteit.

Wat is het resultaat van de vrachtfietsactie?

In totaal hebben 6 bedrijven uit Zwolle gebruik gemaakt van de bakfietsactie. Dit heeft geresulteerd in 185 minder autoritten per week.

De volgende punten zijn ter verbetering aangegeven:

- Ga zorgvuldig om met keuze van de periode waarin de proef wordt uitgevoerd. In dit geval was gekozen voor de drukke maanden rondom kerst, niet handig.
- Blijf goed communiceren met betrokken stakeholders over veranderingen met betrekking tot de pilot. In dit geval veranderde het te verkrijgen subsidiebedrag van €1.000,- naar €1.500,-. Dat was niet duidelijk gecommuniceerd.
- Zorg voor een zeer eenvoudig systeem om de pilot en de resultaten te monitoren.

3.5.5 Aanpak slimme logistiek en schone techniek

In deze paragraaf is de globale planning voor alle acties met betrekking tot ‘slimme logistiek’ en ‘schone techniek’ te vinden. Een uitgebreide planning is te vinden in de projectplannen van de desbetreffende pilot.

Planning

Periode / Activiteit	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019
Uitvoering project vrachtfiets								
Uitvoering pilot Stop&Drop								
Uitvoering pilot cityhub								
Uitvoering pilot overslagpunt								

Evaluatie van de pilot Stop&Drop, Cityhub en overslagpunt vinden eind Q2/begin Q3 2019 plaats. Van de vrachtfietsactie vond deze plaats in april 2018 en zal plaatsvinden eind Q2 2019.

Benodigde middelen en inschatting van de kosten

De volgende middelen zijn (minimaal) nodig om de acties voor ‘slimme logistiek’ en ‘schone techniek’. Omdat het project van de vrachtfietsactie al is afgerond staan de middelen daarvan niet in deze rapportage beschreven.

Projectmanagement pilots : logistiek makelaar voor de projectsturing voor gemiddeld 16 uur per week

Succesfactor

Alle maatregelen in het kader van ‘slimme logistiek’ en ‘schone techniek’ hebben het effect een fysieke verandering bij te dragen. Uitvoering van de maatregelen moet zorgen voor schonere kilometers en minder kilometers als het gaat om het in en uit rijden van de (binnen)stad voor de bevoorrading. Deze maatregelen zijn geslaagd als:

- Uitvoering van de drie pilots in samenwerking met de stakeholders.
    - Minder CO2 wordt uitgestoot voor de bevoorrading van de binnenstad. Waarbij de hoeveelheid per pilot wordt vastgesteld.
    - Minder kilometers wordt gereden voor de bevoorrading van de binnenstad. Waarbij de hoeveelheid per pilot wordt vastgesteld.

3.6 Onderzoek en monitoring

Zoals ook beschreven in verschillende aanpakken moet er zorg worden gedragen voor gedegen onderzoek en monitoring voor de acties die genomen gaan worden. Hieronder is een overzicht te vinden van de onderzoeken en manier van monitoring die wij (minimaal) adviseren. Door uitvoering van deze onderzoeken en manier van monitoren kan gedurende de uitvoering van de pilots eventueel worden bijgestuurd en na afronding van de pilots worden bepaald of deze wel of niet succesvol was.

Bij de monitoring moet rekening gehouden worden met externe effecten. Een nulmeting in de winter en eindevaluatie in de zomer kan bijvoorbeeld een vertekend beeld geven door het seizoen. Dit zijn factoren die in een eindevaluatie duidelijk gecommuniceerd moeten worden.

	Onderzoek/ monitoring / Activiteit	Uitvoeren van een nulmeting	Data analyse (1-meting)	Afnemen (tussentijdse) enquête (om ervaringen en prestaties op te halen	Afnemen eind enquête	Interview betrokken stakeholders (ophalen ervaringen)	Social media monitoren (reactie op communicatie acties)
Goed geregeld	**Aanscherpen toegangsbeleid**	x	x			x	x
Goed gedrag	**Voorbeeldgedrag gemeente Zwolle**	x	x	x	x	x	x
	Stakeholdermanagement en communicatie			x	x	x	x
Slimme logistiek	**Cityhub**	x	x			x	x
	Overslagpunt	x	x			x	x
Schone logistiek	**Stop&Drop**	x	x			x	x

3.7 Kosten en financiering

In onderstaand overzicht worden de begrote kosten van de maatregel gepresenteerd

Maatregel	**Budget ex BTW**
1. Goed gedrag (communicatieplan, voorbeeldgedrag, ZES-loket)	€19.200 projectkosten intern voor stadslogistiek makelaar (bemensing ZES-loket)
2. Goed geregeld (toegangsbeleid)	€0,- (intern)
3. Schone logistiek (Stop&Drop)	€20.000,- projectkosten gebaseerd op plaatsing 4 stekkerpunten
4. Slimme logistiek (Cityhub en overslagpunt)	€22.000,- projectkosten voor drie punten voor kluizen/vrachtfietsen van pakketdiensten. PM kosten overslagpunt. Kan gaan naar 'vouchers' voor vervoerders
5. Projectmanagement met betrekking tot alle maatregelen (stakeholdermanagement, opstellen actieplan,	€30.800,-

3.8 Samen denken en doen

Door samen met stakeholders de pilots te ontwikkelen en uitvoeren wordt draagvlak en commitment gecreëerd. Het draagt bij aan het gezamenlijk ervaren van nut en noodzaak ten aanzien van het bijdragen aan schone stadslogistiek. Het hogere doel – een aantrekkelijke bruisende binnenstad – is waar iedereen beter van wordt. Resultaten kunnen alleen worden bereikt door samen denken en doen. Gemeente Zwolle neemt het voortouw door te reguleren, faciliteren, regisseren en stimuleren.

Door het slimmer aan te pakken, door krachten en werk te bundelen, door schoner en gezonder te werken wordt de binnenstad voor iedereen aantrekkelijker, schoner, veiliger en nog meer een plaats waar je graag wilt zijn.

De pilots worden door diverse stakeholders uitgevoerd en ondersteund. De tabel hieronder geeft per stakeholder aan wat zijn/haar rol is bij de desbetreffende activiteiten die bijdragen aan slim, schoon en minder vrachtvervoer in de binnenstad van Zwolle.

A (accountable) = eindverantwoordelijk
R (responsible) = verantwoordelijk voor de uitvoering
C (consulted) = kan geraadpleegd worden
I (informed) = iemand die achteraf geïnformeerd wordt

De gemeente Zwolle in voor alle activiteiten de eindverantwoordelijke. Daarnaast is gemeente Zwolle betreffende 'goed geregeld' en 'goed gedrag' activiteiten ook de uitvoerder. Voor de 'slimme en schone logistiek' pilots geldt dat marktpartijen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. De gemeente heeft hierin een ondersteunende rol.

	Stakeholder / Activiteit	Gemeente Zwolle	TLN	Evofenedex	Ondernemings-vereniging Zwolle	Zwolle Fonds	Horeca Nederland	Bewoners uit de binnenstad van Zwolle	Afval-vervoerders	Pakketdiensten	Vervoerders overslagpunt	Horeca leveranciers
Goed geregeld	**Aanscherpen toegangsbeleid**	**A/R**	**C**	**C**	**C**	**I**	**C**	**I**	**I**	**C**	**C**	**C**
Goed gedrag	**Voorbeeldgedrag gemeente Zwolle**	**A/R**	**C**	**C**	**I**	**I**	**C**	**I**	**I**	**I**	**I**	**I**
	Stakeholdermanagement en communicatie	**A/R**	**C**	**C**	**I**	**I**	**I**	**I**	**I**	**I**	**I**	**I**
Slimme logistiek	**Cityhub**	**A**	**C**	**C**	**C**	**I**	**I**	**C**	**-**	**R**	**I**	**C**
	Overslagpunt	**A**	**C**	**C**	**C**	**I**	**I**	**I**	**-**	**I**	**R**	**C**
Schone logistiek	**Stop&Drop**	**A**	**C**	**C**	**I**	**I**	**C**	**C**	**-**	**I**	**I**	**R**

4. Bibliografie

AD. (2017, september 15). *Bevoorrading deel utrechtse binnenstad zonder diesel en benzine*. Opgeroepen op maart 2017, van https://www.ad.nl/utrecht/bevoorrading-deel-utrechtse-binnenstad-zonder-diesel-en-benzine~a76582b2/

Gemeente Den Haag. (2018, Maart). Convenant Stedelijke distributie. *Samen voor een leefbare stad*. Den Haag.

Gemeente Utrecht. (2017). *Raamwerk Zero Emission Stadsdistributie*. Opgeroepen op maart 2017, van Bestuur en organisatie: https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/bestuur-en-organisatie/initiatief-en-invloed/Adviezen_van_wijkraden/Binnenstad/2017-10-Raamwerk-Zero-Emission-Stadsdistributie.pdf

Gemeente Zwolle. (n.b. (a)). *Bijzonder transport en gevaarlijke stoffen ontheffing*. Opgeroepen op februari 2018, van https://www.zwolle.nl/bijzonder-transport-en-gevaarlijke-stoffen-ontheffing

Gemeente Zwolle. (n.b. (b)). *Toegang gebied pollersysteem*. Opgeroepen op februari 2018, van Parkeren bedrijven: https://www.zwolle.nl/ondernemen/bedrijvenloket/parkeren-bedrijven/toegang-gebied-pollersysteem

Groot Groningen. (2016, september 9). *Vrachtwagens geweerd uit de binnenstad*. (R. Lamberst, Producent) Opgeroepen op november 2017, van http://grootgroningen.com/blog/2016/06/09/vrachtwagens-geweerd-uit-de-binnenstad/

RDW. (n.b.). *Rijksdienst voor Wegverkeer*. Opgeroepen op februari 2018, van https://www.rdw.nl/

Rijksoverheid. (2016, juni 01). *Parkeerverordening 2016*. Opgeroepen op februari 2018, van http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zwolle/CVDR406073/CVDR406073_1.html

Rijksoverheid. (2018 (a), januari 01). *Wegenverkeerswet 1994*. Opgeroepen op januari 2018, van http://wetten.overheid.nl/BWBR0006622/2018-01-01

Rijksoverheid. (2018 (b), januari 01). *Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)*. Opgeroepen op januari 2018, van http://wetten.overheid.nl/BWBR0004826/2018-01-01

TTM. (2017, oktober 6). *Groningen scherpt handhaving venstertijden aan*. Opgeroepen op maart 2018, van https://www.ttm.nl/nieuws/gemeente-groningen-scherpt-handhaving-venstertijden-aan/92081/

Bijlage 1: selectief toegangssysteem en venstertijden

De binnenstad van Zwolle wordt door middel van pollers (verzinkbare verkeerspaaltjes) fysiek afgesloten voor motorvoertuigen. Pollers zijn in de straat verzinkbare verkeerspaaltjes die buiten bevoorradingstijden omhoog staan. Het is dan niet mogelijk om met de auto, bestelbus of vrachtwagen de binnenstad te bereiken. Deze toegangspaaltjes hebben tot doel om de binnenstad autoluw te maken en zo de leefbaarheid van de binnenstad te bevorderen.

Pollers
De pollers zijn omlaag:

- maandag van 06.00 uur tot 13.00 uur en
- dinsdag tot en met zaterdag van 06.00 uur tot 12.00 uur.

Dit zijn de **venstertijden**, de tijdzone waarbinnen leveranciers de bedrijven in de binnenstad kunnen bevoorraden. De rest van de dag zijn de pollers omhoog en is de binnenstad dus niet toegankelijk voor motorvoertuigen. Het pollergebied uitrijden kan altijd, ook buiten de venstertijden.

Voor enkele uitzonderingsgevallen geldt dat een pollerpas of transponder kan worden aangevraagd die ook buiten de bevoorradingstijden toegang geeft tot het pollergebied (en overige afsluitingen). Hiervoor komen in aanmerking:

- bewoners in het door pollers afgesloten gebied; (vanaf 18.00 uur en op koopavond vanaf 21.00 uur)
- bedrijven in het door pollers afgesloten gebied; (vanaf 18.00 uur en op koopavond vanaf 21.00 uur)
- hulpdiensten;
- bevoorradingsverkeer met een bederfelijke of kostbare lading.
- bouw-, installatie- en reparatieverkeer
- taxi's
- huisartsen en zorgverlenende instanties
- gehandicapten
- gemeentelijke, intergemeentelijke en provinciale diensten
- nutsbedrijven

Er gelden geen aparte regels voor pakketdiensten.

De Kamperstraat wordt in het weekend met pollers afgesloten en alleen bewoners en bedrijven in de Kamperstraat, hulpdiensten, huisartsen en verloskundigen komen in aanmerking voor een ontheffing.

Pollerpas en transponder
Als een voertuig buiten de bevoorradingstijden de stad in wil moet een pollerpas of transponder worden aangevraagd. Een pas kost €53,65 en een transponder €106,40. Een transponder wordt alleen uitgegeven aan hulpdiensten en taxibedrijven. Een pas kan worden aangevraagd door bewoners van het desbetreffende gebied, hulpdiensten, bevoorradingsverkeer met bederfelijke of kostbare lading, bouw, installatie- en reparatieverkeer, taxi’s, huisartsen en zorgverlenende instanties, gehandicapten, gemeentelijke, intergemeentelijke en provinciale diensten en nutsbedrijven.

Geldigheid pollerpas en transponder
De passen en transponders zijn een jaar geldig. Dit wordt stilzwijgend verlengd.

Check kenteken bij aanvraag en mutatie
Zowel bij aanvraag van een vergunning als bij een mutatie van het opgegeven kenteken, controleert Gemeente Zwolle of het betreffende kenteken op naam staat van de aanvrager. Indien een vergunningshouder de vergunning op een ander voertuig van toepassing wil laten zijn, kan hij met de gemeente bellen. Een mutatie is dan snel geregeld.

Verleende vergunningen (toegangspassen)
Aan de volgende partijen is een vergunning verleend. Die is gekoppeld aan het kenteken. Een wijziging van het kenteken kan telefonisch worden doorgegeven. Bij aanvraag van de vergunning, en bij wijziging van een kenteken wordt gecheckt of het kenteken op naam staat van de vergunninghouder. Vergunning is verleend aan:
- 350 Diensten, zoals gemeente, taxibedrijven, artsen, verloskundigen, servicediensten;
- 33 Bedrijven, gevestigd in de binnenstad;
- 4 Bewoners, gevestigd in de binnenstad;
- 4 Overig, zoals gehandicapten.

De **voordelen** van het gebruik van pollers zijn:

- Pollers zorgen voor een fysieke barrière. Dat is duidelijk voor de weggebruiker: je kunt er gewoon niet langs. Vanuit verkeerskundig oogpunt een duidelijk middel in de regulering van het verkeer.
- Vanuit het oogpunt van veiligheid - met het oog op terreurdreiging en grote aanslagen - is die fysieke barrière ook een sterk punt. Ongewenste personen en mensen met kwade bedoelingen kunnen niet zomaar de drukke binnenstad bereiken

De **nadelen** van het gebruik van pollers zijn:

- Pollers zijn een duur systeem. In aanschaf en in onderhoud.
- Pollers brengen aanzienlijke risico's met zich mee. Er kunnen ongelukken gebeuren op het moment dat iemand langs of over een poller rijdt, terwijl die net omhooggaat. Kans hierop bestaat indien zojuist een bus of ander toegestaan voertuig de poller is gepasseerd. De poller blijft dan nog enige tijd naar beneden, alvorens na een aantal seconden weer automatisch omhoog te gaan.
- Pollers zijn niet goed toepasbaar op drukke of onoverzichtelijke kruisingen/verkeerssituaties. Zij vormen daar zelfs een risico omdat zij in alle hectiek gewoonweg over het hoofd gezien kunnen worden. De pollers in de Kerkstraat zijn daar een voorbeeld van.

Proef in de Kerkstraat
In de Kerkstraat is 1 februari 2017 een proef gestart waarbij handhaving op basis van kentekens plaatsvindt. De pollers gaan om die reden een jaar lang niet naar boven op deze locatie.
Voor ontheffing van de afsluiting in de Kerkstraat komen alleen bussen, taxi's, hulpdiensten, huisartsen en verloskundigen in aanmerking. Door middel van een camerasysteem wordt de kentekencontrole uitgevoerd.

Tijdens de proef ontvangen overtreders bij een eerste overtreding een brief met daarin uitleg over het systeem met cameratoezicht. Bij de tweede overtreding ontvangt de overtreder een waarschuwing. Bij de derde overtreding ontvangt de overtreder een boete (CJIB).

Uitkomsten proef en overwegingen vervanging pollers
Op dit moment zijn de uitkomsten van de proef nog niet bekend. De resultaten worden in de loop van 2018 verwacht. Dan wordt opnieuw bekeken wat voor Zwolle een goed systeem is, en of het systeem met pollers of met kentekenregistratie daaraan kan voldoen.

Kentekenregistratiesysteem
De **voordelen** van het gebruik van een kentekenregistratiesysteem zijn:

- Minder gevoelig voor technisch falen en mankementen
- Veel lagere risico's
- Goedkoper, doordat het onderhoud en de risicobeheersing minder kost in vergelijking tot een poller.

De **nadelen** van het gebruik van een kentekenregistratiesysteem zijn:

- Het camerasysteem is geen fysieke barrière. Je kunt er dus gewoon doorrijden. Dat gebeurt ook want er vinden dagelijks tussen 25 en 50 overtredingen plaats bij de proef in de Kerkstraat.
- Het vergt goede administratie, omdat kentekens aan het kentekenregistratiesysteem gekoppeld moeten worden. Dat systeem is of maakt gebruik van data van de RDW, aangevuld met data van de gemeente. Sommige data wordt landelijk ingevoerd (bijvoorbeeld alle waardentransport-voertuigen), terwijl andere data door de gemeente moet worden ingevoerd (bijvoorbeeld data van hulpdiensten, en alle voor de gemeente specifieke ontheffingen). Als er een ander voertuig gebruikt moet worden (bijvoorbeeld omdat het voertuig gerepareerd moet worden) moet de mutatie van kenteken aan de gemeente worden doorgegeven. Dat proces kost tijd en is omslachtig voor leverancier en de gemeente.
- Vanuit het oogpunt van veiligheid is het voor kwaadwillende geen fysieke belemmering om de stad in te rijden.

Handhaving
Behalve het camerasysteem aan de Kerkstraat, vindt op dit moment geen actieve handhaving op de stadstoegang plaats. Ook is het zo dat handhavers parkeren prioriteren boven overtredingen op het gebied van de wegenverkeerswet en van de toegangssystemen in de binnenstad (het niet houden aan venstertijden). Daarin speelt mee dat laatste boetes door CJIB worden geïnd, en naheffingen met betrekking tot parkeren door de gemeente zelf.
Er is op dit moment geen inzicht in de mate waarop er voertuigen binnen de venstertijden rondrijden terwijl dat niet is toegestaan.

Bijlage 2: reacties concept actieplan april 2018

Feedback TLN op concept actieplan (april 2018)	Reactie gemeente Zwolle
Ten eerste een mooi plan. Complimenten voor de stimuleringsregeling cargobike. Deze is voor zover ik weet uniek. Tevens is het goed dat ondernemers in de plannen worden betrokken en er gekeken wordt naar andere steden. Onlangs heeft Den Haag ook een convenant ondertekend. Deze zou wat TLN betreft ook een goed voorbeeld kunnen zijn.	Dank! Het convenant van Den Haag gebruiken we ter inspiratie.
Op landelijk niveau wordt onder regie van I&W een masterplan bestelauto's ontwikkeld met als doel om zero-emissie voertuigen te stimuleren. Dit met als sterke ambitie om in 2025 met zero-emissie bestelverkeer de binnenstad te bevoorraden.' (pagina 16). Het vervangen van full truck loads door bestelauto's niet wenselijk is. Om één vrachtauto te vervangen zijn 13 busjes nodig. Dus meer vervoersbewegingen waardoor congestie toeneemt en verkeersveiligheid vermindert. Zie ook https://www.tln.nl/actueel/nieuws/Paginas/Staatssecretaris-schone-vrachtautos-houden-toegang-tot-binnensteden.aspx	Deze opmerking is opgenomen als kritische noot in het actieplan (pagina 16).
Privileges voor ondernemers die al voor 2025 investeren in ZE-voertuigen. Deze zijn er blijkbaar nog niet en terecht dat de vraag in dit plan gesteld wordt. Mogelijkheden zijn: verruiming toegang buiten de venstertijden (voorbeeld Utrecht staat in plan) en meer laad- en losmogelijkheden. Wellicht is het gebruik busbanen nog een mogelijkheid (zoals in Groningen).	De eventuele mogelijkheid om gebruik te maken van busbanen door ZE-voertuigen is in het actieplan opgenomen als onderzoeksvraag bij het onderdeel 'schone logistiek' (pagina 16)
Voor de GD ZES voert Frits Lintmeijer (oud-wethouder Utrecht) gesprekken met een 14-tal gemeenten (wellicht is Zwolle hierbij aangehaakt). In een onlangs gehouden bijeenkomst o.l.v. Aad Veenman (boegbeeld Topsector en nu ook trekker van de GD ZES-tafel) gaf Frits aan dat met deze gemeenten is be(af)gesproken om in 2018/2019 te komen tot een definitie van de binnenstad (staat ook al in jullie plan), incentives aan ondernemers die ZE-voertuigen inzetten voor 2025, handhaving (onderzocht moet worden of gebruik kan worden gemaakt van één gecombineerd systeem) en ook het verschonen van het gemeentelijk wagenpark is onderdeel van de gesprekken. TLN heeft aangegeven dat het goed zou zijn wanneer gemeenten en bedrijfsleven gezamenlijk een order voor een x-aantal ZE-voertuigen bij een van de grote truckfabrikanten kunnen neerleggen, zodat wanneer bijv. Volvo in 2019 ZE-trucks kan leveren, deze dan ook beschikbaar komen voor de Nederlandse markt. Ik wil dit idee ook aan jullie meegeven.	Dank. Dit wordt ter kennisgeving meegenomen. Bij een eventuele pilot in deze trant nemen we contact op met TLN.
Feedback Evofenedex op concept actieplan (april 2018)	**Reactie gemeente Zwolle**
Evofenedex staat positief tegenover de actieve houding die de gemeente Zwolle inmiddels inneemt t.a.v. stadslogistiek voor het kernwinkelgebied. Wij zijn verheugd dat de gemeente vorig jaar de Green deal Zes heeft ondertekend en dat er pilots zijn gestart op het gebied van horeca belevering (stop&drop), cityhub en overslagpunten. Ook de vrachtfietsactie ondersteunen wij van harte! Wij zijn graag bereid om een actieve rol te spelen bij de verdere uitrol van de pilots d.m.v. publicatie op onze website en in onze bladen en vermelding bij leden (bijeenkomsten).	Dank!
Wel privileges/ geen verkrapping venstertijden Om innovaties te stimuleren zijn wij voorstander van het geven van privileges aan leveranciers en vervoerders die investeren in bundelingsinitiatieven en elektrisch aangedreven voertuigen. Een verkrapping van venstertijden voor fossiel aangedreven vracht-en bestelauto's wijzen wij op dit moment af. Een dergelijke verkrapping voor deze voertuigen leidt door het ontbreken alternatieven tot inefficiënte logistiek, hogere kosten, meer drukte in het kernwinkelgebied tijdens de venstertijden, meer voertuigkilometers en CO2 uitstoot. De beschikbaarheid en inzetbaarheid (wat betreft techniek/actieradius) van elektrisch aangedreven voertuigen is op dit moment helaas nog zeer beperkt. Massaproductie van elektrische vrachtauto's verwachten wij pas vanaf 2022. Het aandeel elektrische bestelauto's bedraagt momenteel circa 1%. Een landelijk bestelautomasterplan moet grootschalige en economische rendabele inzet mogelijk maken. Het Rijk heeft voornemens voor een dergelijk plan, inclusief financiële stimulering.	Dit is ter kennisgeving meegenomen.
Slimmere en schonere distributie: wel realistisch en werkbaar. Wij ondersteunen de doelstelling om te komen tot een slimmere en schonere stadsdistributie. Evenals Zwolle hebben wij de Green Deal Zes ondertekend. Wel vinden wij dat de maatregelen om te komen tot een emissieloze stedelijke distributie realistisch en werkbaar moeten zijn. Dit zorgt immers voor draagvlak onder de diverse stakeholders en voor maatregelen die effectief zijn. Bij het nemen van maatregelen is actieve betrokkenheid van vervoerders, leveranciers en binnenstadsondernemers voor ons essentieel. Overwegingen en motieven om al dan niet aan de slag te gaan met verduurzaming of bundeling van goederenstromen bij bedrijven dienen bij het uitwerken van plannen en beleid meegenomen te worden. Op basis hiervan kunnen mogelijke belemmeringen worden weggenomen en realistische en werkbare plannen en maatregelen worden uitgewerkt.	Dit is ter kennisgeving meegenomen.
Zorg voor goede onderbouwing van beleid en maatregelen Het actieplan trekt conclusies en doet aanbevelingen op basis van een onderzoek dat door twee studenten vorig jaar is uitgevoerd. Dit onderzoek levert weliswaar inzicht op in karakteristieken van de bevoorrading maar biedt een te smalle basis als onderbouwing voor wijziging van beleid en uitvoering van specifieke maatregelen. Nader (praktisch) onderzoek naar de karakteristieken van bevoorrading waarbij motieven en wensen van diverse stakeholders zijn meegenomen vinden wij noodzakelijk bij de uitwerking van beleid en maatregelen. Dit onderzoek kan overigens prima door (groepen van) studenten worden uitgevoerd met actieve betrokkenheid van belanghebbenden en stakeholders.	In het actieplan is een nieuw hoofdstuk monitoring en evaluatie opgenomen (hoofdstuk 3.6). Daarnaast is in het actieplan aangegeven dat het gewenst is per pilot een passende 0 en 1-meting uit te voeren (pagina 11 en 24)

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Herinrichting Weversgildeplein
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Westenberg, Anton
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Herinrichting Weversgildeplein Bijlage: Ontwerp herinrichting Weversgildeplein en directe omgeving

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Het collegebesluit inzake de herinrichting van het Weversgildeplein en directe omgeving.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 23 oktober 2018

Onderwerp	Herinrichting Weversgildeplein
Versienummer	V 0.1

Portefeuillehouder R. de Heer

Informant A. Westenberg
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/ Programma, Project en Proces
Telefoon 06 490 568 70
Email a.westenberg@zwolle.nl

Bijlagen: Ontwerp herinrichting Weversgildeplein en directe omgeving

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het collegebesluit inzake de herinrichting van het Weversgildeplein en directe omgeving.

Datum 23 oktober 2018

Inleiding
Al langere tijd wordt met betrokkenen gesproken over het Weversgildeplein. De reden van deze gesprekken is dat dit plein weinig toegankelijk is. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de onevenwichtige vorm van de bestrating (keivormig) en anderzijds door verzakkingen en hoogteverschillen. De huidige bestrating vormt een risico en kan aanleiding zijn voor valpartijen. Daarnaast is het nagenoeg onmogelijk om op het Weversgildeplein een terras ten behoeve van het Pestengasthuys op te stellen vanwege de oneffenheden in de bestrating.

Kernboodschap
De bestrating rondom het Pestengasthuys, inclusief het Weversgildeplein, wordt vervangen. In het ontwerp is rekening gehouden met het hergebruik van materialen. Een gedeelte van de huidige bestrating wordt hergebruikt en de overige bestrating is vrijgekomen bij werkzaamheden aan de Kleine A. Ook wordt de trap en hellingbaan naar het Pestengasthuys voorzien van bestaande natuursteen elementen die nog op de werf liggen. De gele steen die wordt gebruikt sluit aan bij de herbestrating van de Weeshuispassage en zal ook in de toekomst op meerdere plekken in het Broerenkwartier worden gebruikt.
Aan de zijkant van het Pestengasthuys wordt ruimte gecreëerd voor een 2^{e} terrasopstelling. Door de aanleg van dit terras vervallen er twee parkeerplaatsen welke elders in de Nieuwstraat gecompenseerd kunnen worden.

Consequenties
In 2017 heeft de raad ingestemd met een ruimtelijk kader voor het Broerenkwartier. Hierin worden o.a. zichtlijnen en routes verbeterd en wordt wonen als functie toegevoegd om het gebied toekomstbestendiger te maken. Tevens wordt ingezet op een kwalitatieve inrichting van de openbare ruimte. Het aanpakken van de pleinen en de stegen en het verbeteren van zichtlijnen in het gebied vormen een rode draad in de plannen. Deze voorgestelde en relatief bescheiden herinrichting past in dit toekomstbeeld. Door de herinrichting van het Weversgildeplein en de directe omgeving krijgt het plein weer een nette uitstraling Herinrichting van de openbare ruimte om het Pestengasthuys maakt de locatie gebruiksvriendelijker, voor zowel de bezoeker als de ondernemer. De relatie met de Nieuwstraat verbetert. Hergebruik van een aantal materialen maakt de herinrichting bovendien duurzaam.
Voor het opstellen van het ontwerp, de uitwerking daarvan en de uitvoering is een bedrag van € 55.000 benodigd. Deze kosten worden gedekt uit de post voor kapitaallasten van investeringen in openbare ruimte.

Communicatie
We brengen de omwonenden/vastgoedeigenaren schriftelijk op de hoogte van het besluit en van de nieuwe planning. Tevens laten we de omwonenden van het Weversgildeplein en de omgeving weten wanneer de werkzaamheden gaan starten en waar ze terecht kunnen met eventuele vragen/opmerkingen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Vervolg
Nadat het Definitief Ontwerp gereed is zullen de werkzaamheden aanbesteed gaan worden. De planning is dat er in het 1^{e} kwartaal van 2019 kan worden begonnen met de werkzaamheden.

Datum 23 oktober 2018

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50253

Onderwerp Herinrichting Weversgildeplein

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Herinrichting Weversgildeplein

Drie Pistolengang

Korte Smeden

Nieuw plantvak
Opsluiting met keien daar
waar grenzend aan klinkers

Bestaande natuursteen
band behouden

Weversgildeplein

Keien vervangen door
gebakken klinkers WF vrijgekomen
bij werkzaamheden Kleine A

Bestaand natuursteen vak
aanpassen:
4 m. extra natuursteen band
benodigd.

Drie fietsnietjes
plaatsen

Vier fietsnietjes (uitneembaar)
plaatsen in fietsvak (16 p)

Nieuw verhoogd plantvak

Drie fietsnietjes plaatsen
in fietsvak (11 p)

Bordes aanpassen
+ natuursteen traptreden
+ hellingbaan

Van 7 naar 5
parkeerplaatsen

Van 7 naar 5
parkeerplaatsen

Nieuw plantvak

Nieuwe gele klinker

Nieuw haagblok
+ plantvak

Nieuw haagblok

Nieuwstraat

Gele klinker DF
Bestaand

Gebakken klinker
Hergebruik

Gele klinker DF
Nieuw

Haagblok
Nieuw

Natuursteen
band

Plant
opslu

Gele klinker DF
Nieuw

Haagblok
Nieuw

Gemeente Zwolle | Oktober 2018 | Schaal 1:100 | Formaat A2

N

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording motie wijkbezoeken door gemeente
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Westerdiep, Serge (2010)
medeopstellers	
afdeling	Communicatie
bijlagen	Voorstel: Informatienota Motie wijkbezoeken door gemeente Bijlage: Motie wijkbezoeken door gemeente

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De beantwoording van de raadsmotie ‘wijkbezoeken door gemeente’, d.d. 18-6-2018.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 24 oktober 2018

Onderwerp	Motie wijkbezoeken door gemeente
Versienummer	V2

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant S Westerdiep
Afdeling Wijk- en beheermanagement
Telefoon 038 498 2010
Email S.Westerdiep@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de raadsmotie ‘wijkbezoeken door gemeente’, d.d. 18-6-2018

Datum 24 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In een motie vraagt de gemeenteraad een structuur te bedenken waarbij burgemeester en wethouders in gesprek gaan met de stad, met speciale aandacht voor groepen die niet vanzelfsprekend bereikt en gehoord worden. De tekst van de motie luidt: “De gemeenteraad roept het college op om op een eigentijdse - bij elke wijk of kern passende - vorm, een structureel overleg tussen inwoners, het college van B&W te organiseren waarbij raadsleden aanwezig kunnen zijn. Bij deze aanpak extra inzet te plegen - door middel van creatieve en innovatieve vormen van communicatie die aansluiten bij de belevingswereld van wijkbewoners - om zoveel mogelijk inwoners te bereiken en mee in gesprek te komen; in het bijzonder inwoners waarvoor de overheid geen vanzelfsprekend gesprekspartner is (non-usual suspects)”.

Kernboodschap

De inzet die de gemeenteraad vraagt in de motie sluit aan bij hoe we in Zwolle (willen) werken. Samen met de stad geven we vorm aan zo goed mogelijke communicatie en participatie. Dat gebeurt op een groot aantal divers opgezette bijeenkomsten waarvoor op voorhand al wordt nagedacht hoe we zo goed mogelijk belanghebbenden kunnen betrekken. We doen dat op basis van de kennis over de verschillende inwonersgroepen in een buurt en hun leefstijlen, op op basis van de opgave in een gebied. De meeste van die bijeenkomsten zijn openbaar toegankelijk en worden daarom vooraf bekendgemaakt. Ook de gemeenteraad en (leden van) het stadsbestuur kunnen hierbij aanwezig zijn en meedenken en -praten. Dat gebeurt ook regelmatig. De bijeenkomsten dienen zo als toetssteen voor beleidsvorming. Raadsleden kunnen de opbrengsten van deze sessies gebruiken om hun volksvertegenwoordigende rol verder invulling te geven. Voorbeelden van dergelijke bijeenkomsten zijn Spoorzonecafés, wijkfestivals, begeleidingsgroepen voor maatschappelijke voorzieningen en informatiebijeenkomsten over nieuwe vormen van energie(opwekking). Het nu in ontwikkeling zijnde proces van Start voor de Start zet de komende periode in op een nog betere afstemming van gemeentelijke processen op de wensen en vragen van de diverse doelgroepen en gebieden in de stad.

Toelichting

Goede, doordachte communicatie en participatie is belangrijk. Zwolle zet daar ook consequent op in. Momenteel bijvoorbeeld via het interne Op-Koersprogramma dat ambtenaren onder meer motiveert om structureel en tijdig in gesprek te gaan met de mensen waar we samen de stad mee maken. Zoveel mensen, zoveel wensen. Daarom organiseren we ook bijeenkomsten in alle soorten en maten. Bij het organiseren van al die bijeenkomsten wordt vooraf nagedacht hoe ze zo goed mogelijk aansluiten bij de belanghebbenden. Bijvoorbeeld door op basis van burgerschapstijlen in de Zwolse buurten te bepalen welke vorm van overleg wijkbewoners het meest aanspreekt. En door na te denken hoe belanghebbenden het best vooraf geïnformeerd kunnen worden over een bijeenkomst. Bovendien wordt via aanvullende communicatie de uitkomst van dergelijke bijeenkomsten verder verspreid. Zodat ook mensen die niet aanwezig konden of wilden zijn geïnformeerd blijven. Vaak is er dan ook nog een reactiemogelijkheid.

Uitgangspunt van al die sessies is dat het moet aansluiten bij de leefwereld en de leefstijlen van Zwollenaren. De meeste bijeenkomsten zijn nadrukkelijk niet bedoeld om louter informatie uit te venten. Om sec informatie uit te wisselen hebben we in Zwolle op de gebruiker toegesneden kanalen zoals www.zwolle.nl, social media en servicetelefoonlijn 14038. .

Omdat de stad dynamisch is, is de manier waarop bijeenkomsten voor Zwollenaren georganiseerd worden dat ook. We proberen dus steeds beter aan te sluiten bij de wensen en mogelijkheden van Zwollenaren om informatie te krijgen en uit te wisselen met de gemeente. Onder de noemer Start voor de Start, dat ook opgenomen is in het collegeakkoord, wordt bij ontwikkelingen waarbij de gemeente betrokken is ook vroegtijdig nagedacht over participatie op maat. Deze inzet sluit aan bij de uitkomsten van de raadswerkgroep die zich begin 2018 over burgerparticipatie gebogen heeft: zorg dat de juiste mensen uit de stad tijdig betrokken worden en ook weten wanneer ze wel en wanneer ze (nog) niet kunnen meedenken, -praten en -doen.

We vinden het ook belangrijk dat communicatie en participatie op deze wijze effectief en ook efficiënt georganiseerd wordt. De raad noemt in de motie de niet meer als zodanig georganiseerde wijkdialogen: periodieke bijeenkomsten waar allerhande wijkzaken uitgewisseld werden. Veel van de zaken die daar op tafel kwamen - met name meldingen over de fysieke leefomgeving - worden inmiddels op een voor wijkbewoners veel directere wijze afgehandeld, met name via de servicetelefoon 14038, via de website zwolle.nl, onze social-mediakanalen, via de gemeentelijke WijkServicePunten in de Zwolse wijken, én via de vele bijeenkomsten waar bewoners en ambtenaren elkaar treffen in de stad. Ook voor deze servicekanalen geldt dat we ernaar streven de dienstverlening waar mogelijk te verbeteren.
Door de manier van werken hebben we nu meer tijd en aandacht om juist díe onderwerpen die daarom vragen echt met elkaar te bespreken, tijdens bijeenkomsten op maat.

Communicatie

Niet actief

Vervolg

De bestaande inzet op maatwerk rondom communicatie en participatie en de bijbehordende bijeenkomsten maken (ook) onderdeel uit van het proces van Start voor de Start. Daarbij wordt tijdig en integraal nagedacht over het goed betrekken van belanghebbenden bij een ontwikkeling in de stad. De komende periode wordt Start voor de Start verder ontwikkeld.

Openbaarheid

Deze beantwoording is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Datum 24 oktober 2018

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50638

Onderwerp Beantwoording motie wijkbezoeken door gemeente

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Gewijzigd M 2-14

MOTIE: wijkbezoeken door gemeente.

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op 18 juni 2018, gehoord hebbende de beraadslagingen over het coalitieakkoord op 4 juni

Constaterende dat:

- De structurele vormen van overleg tussen de gemeente en de inwoners van de verschillende Zwolse wijken en kernen (de wijkdialogen) zijn afgeschaft.

Van mening dat:

- Het hebben van goed en structureel contact tussen inwoners van de verschillende wijken of kernen, het college van B&W wenselijk en van belang is.

Roept het College op:

- om op een eigentijdse - bij elke wijk of kern passende – vorm, een structureel overleg tussen inwoners, het college van B&W te organiseren waarbij raadsleden aanwezig kunnen zijn. Bij deze aanpak extra inzet te plegen - door middel van creatieve en innovatieve vormen van communicatie die aansluit bij de belevingswereld van wijkbewoners - om zoveel mogelijk inwoners te bereiken en mee in gesprek te komen; in het bijzonder inwoners waarvoor de overheid geen vanzelfsprekend gesprekspartner is (non-usual Suspects).

En gaat over tot de orde van de dag.

CDA	PvdA	SP	D'66
Jan Nabers	Youcef Ben Ali	Brammert Geerling	Sonja Paauw

CU	GroenLinks	VVD	Swollwacht
Gerdien Rots	Remko de Paus	Thom van Campen	Silvia Bruggenkamp

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Loon, Joris van
medeopstellers	Doorne, Jeroen van (3248) Tjepkema, Syb (2133)
afdeling	Leefomgeving en Mobiliteit
bijlagen	Voorstel: Informatienota Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht Bijlage: brief aan de Provincie Overijssel met reactie ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht d.d. 04-09-2018

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Kennis te nemen van de door het college vastgestelde reactie op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 29 oktober 2018

Onderwerp	Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder W. Dogger

Informant J. van Loon
Afdeling Ruimtelijke Planvorming / ECR
Telefoon 038 498 2756
Email J.van.Loon@zwolle.nl

Bijlagen 1. brief aan de Provincie Overijssel met de reactie op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht d.d. 4 september 2018.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Kennis te nemen van de door het college vastgestelde reactie op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht.

Datum 29 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In december 2020 start een nieuwe concessie voor het openbaar vervoer. De concessie is (veel) groter dan de huidige concessie West-Overijssel en heeft een doorlooptijd van tien jaar. Voor deze concessie IJssel-Vecht is nu een ontwerp Programma van Eisen verstrekt. Waar de Provincie(s) (als opdrachtgever(s) van het openbaar vervoer) de gemeenten in de concessie regio om reactie hierop vragen. Voordat deze als basis voor de aanbesteding zal worden gebruikt. Het college heeft hiervan gebruik gemaakt.

Kernboodschap
De gemeente geeft door haar reactie een duidelijk inhoudelijk signaal af met het streven het behoud van goed, toekomstbestendig (openbaar) vervoer in Zwolle en de regio. En geeft de wens aan het proces van aanbesteding te koppelen aan een bredere visie op het (openbaar) vervoer. Zoals de relatie met spoor, auto en fiets (keten) en de relatie met ruimtelijke en economische ontwikkelingen in en rond Zwolle. Hierover heeft de gemeente Zwolle juist de provincie Overijssel gevraagd aanvullende onderzoeken te doen en de uitkomsten daarvan te betrekken bij de aanbesteding.Ook wordt in de reactie gepleit voor meer grip, visie en duidelijkheid op de doorontwikkeling van het openbaar vervoer. En op de rollen en verantwoordelijkheden van opdrachtgever, concessiehouder en wegbeheerders. Tegelijk wordt ingegaan op aanbod, waarbij niet alleen een vervoerkundige benadering nodig is maar ook gedacht moet worden aan behoud van maatschappelijke functie van het openbaar vervoer.

Naast de inhoudelijke argumenten zoals opgenomen in de schriftelijke reactie zijn er andere manieren waarop we onze invloed uitoefenen zijn onder meer:
- Ambtelijk overleg met de provincie;
- Deelname aan provinciale bijeenkomsten
- Bestuurlijk overleg

Per onderdeel en setting is een passende reactie gegeven. Dat betekent ook dat reacties ten aanzien van specifieke lijnen en haltes op dit moment niet worden benoemd. Pas wanneer een nieuwe concessiehouder/aanbieder bekend is zal op basis van hun plannen meer detaillering en overleg mogelijk zijn.
Daarnaast kunnen ook maatschappelijke belangengroepen in deze fase hun reactie aan de provincie duidelijk maken, zodat deze kunnen worden meegenomen in het proces.

Consequenties
De reactie op het ontwerp Programma van Eisen kent geen risico's. Echter, duidelijk is geschetst dat in het ontwerp PvE inhoudelijke richtingen worden bepaald die in een latere fase consequenties kunnen hebben voor de gemeente. Dat kan op diverse vlakken zijn, zoals het maken van kosten voor de wegbeheerder of de realisatie van haltes op wens van een nieuwe aanbieder. En het ontbreken van een duidelijke visie en afspraken zoals de doorontwikkeling en verduurzaming van het openbaar vervoer. Specifiek is aangegeven dat er behoefte is om in de concessie (financiele) ruimte te houden voor de ontwikkeling van nieuwe vormen van kleinschalig vervoer om flexibel in te kunnen spelen op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen die kunnen leiden tot een veranderde vervoersvraag.
Gevraagd is om hierover zo spoedig mogelijk helderheid te verschaffen.

Datum 29 oktober 2018

Communicatie

Vervolg
Bijgevoegde reactie is verzonden aan de provincie Overijssel. In de komende maanden blijven we ons inzetten voor een goed en toegankelijk openbaar vervoer in Zwolle en de regio.

Openbaarheid

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50045

Onderwerp Reactie college op het ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

bericht

Ruimtelijke Planvorming

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
J.van.Loon@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Provincie Overijssel
Eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
t.a.v. de heer J.A. Sytsma
Luttenbergstraat 2
8012 EE ZWOLLE

Uw kenmerk	2018/0432869
Ons kenmerk	
Behandeld door	Joris van Loon
Datum	18 oktober 2018
Onderwerp	Ontwerp Programma van Eisen IJssel-Vecht

Geachte heer Sytsma,

Op 4 september ontvingen wij van u het Ontwerp-Programma van Eisen (hierna: O-PvE) voor de aanbesteding van de OV-concessie IJssel-Vecht. Hartelijk dank daarvoor.

Met deze brief geven wij graag onze reactie op het O-PvE. U beschrijft dat de provincies Flevoland, Gelderland en Overijssel gezamenlijk opdrachtgever zijn van de aanbesteding. En dat de belangrijkste kaders in de Nota van uitgangspunten van 2017 zijn benoemd.

U geeft aan dat voor de nieuwe OV-concessie voor reizigers en provincies een betaalbaar en toekomst vast openbaar vervoer biedt dat aansluit op de wensen en behoeften van de gebruikers. Daarom zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. De Concessies geven zo goed mogelijk invulling aan veranderende vervoerbehoeften en kwaliteitseisen van reizigers in de provincies Flevoland, Gelderland en Overijssel.
2. De kern van de Concessies, zijnde een sterk en voor reizigers en provincies betaalbaar Kernnet, verder versterken, om de toekomstvastheid van het Openbaar Vervoer te kunnen waarborgen.
3. De Concessies bieden ruimte voor de ontwikkeling en uitvoering van nieuwe vervoersvormen/mobiliteitsdiensten binnen en buiten de concessie, om in veranderende vervoerbehoeften van de inwoners te kunnen blijven voorzien.
4. De Concessies maken het mogelijk landelijk overeengekomen afspraken over verdere verduurzaming van het Openbaar Vervoer (waar mogelijk versneld) te realiseren om een prettige leefomgeving in de provincies te realiseren.

Verder geeft u aan dat de nieuwe vervoerder in de nieuwe concessie de ruimte krijgt om het vervoeraanbod op het Kernnet verder te versterken. Daar waar de vervoervraag gering is kan de vervoerder voorstellen doen om het lijngebonden OV te verschuiven van aanbodgericht (met een vaste dienstregeling) naar vraaggericht, meer flexibel openbaar vervoer. Hierover heeft en houden Gedeputeerde Staten in samenspraak met stakeholders als de gemeenten de regie.

Verder heeft u eisen geformuleerd voor duurzaamheid en de transitie naar zero emissie openbaar vervoer, welke zijn opgenomen in de Nota van Uitgangspunten en zijn afgestemd op de landelijke afspraken hierover.

Deze afspraken voorzien in de instroom van uitsluitend zero emissie materieel vanaf het jaar 2025. De concessiehouder krijgt de ruimte om deze versneld te realiseren mits dit niet ten koste gaat van het OV-aanbod. De stadsdiensten uit de A- en de B-categorie (Apeldoorn, Zwolle en Lelystad) dienen vanaf de start van de concessie emissievrij te zijn.

Tijdens de concessieperiode (2020-2030) is het mogelijk:
1. voor aantrekkelijk openbaar vervoer te zorgen voor de reizigers dat aansluit op hun mobiliteitsbehoefte;
2. in te spelen op nieuwe ontwikkelingen in de samenleving op het gebied van openbaar vervoer, mobiliteit en duurzaamheid;
3. ruimte en uitdaging te bieden aan de concessiehouder door functioneel omschreven eisen en hem opbrengstverantwoordelijk te maken;
4. aan te blijven sluiten op de doelen van de concessieverlener.

Reactie
De gemeente Zwolle heeft ambitie. Zo is in de Omgevingsvisie opgenomen dat de stad verder gaat verstedelijken. De bereikbaarheid van de stad en regio komt daarmee verder onder druk te staan.
Een groot deel van de verplaatsingen naar Zwolle vindt plaats binnen de regio Zwolle (Daily Urban System). De regio is sterk aangewezen op de werkgelegenheid en onderwijsinstellingen. De reistijdverhouding tussen het interregionale openbaar vervoer en de auto is goed in de spitsuren voor reizen van/naar het centrumgebied van Zwolle. Voor andere economische werklocaties in Zwolle is dit ongunstiger. Om die reden willen wij de positie van het railnetwerk in Zwolle en de regio versterken, het aantal knooppunten vergroten en daar het openbaar vervoer op afstemmen

Als gemeente Zwolle zijn we (in afstemming met de provincie Overijssel) bezig met het opstellen van een nieuwe Mobiliteitsvisie voor de komende 10 a 15 jaar. Een van de kansrijke elementen ten aanzien van het opvangen van de verwachte mobiliteitsgroei is het heroverwegen van het Openbaar Vervoer. Op dit moment rijden hebben vrijwel alle buslijnen een herkomst, bestemming of tussenstop op het station. Als gemeente Zwolle zien we juist ook kansen in het ontwikkelen van zogenaamde Hub's of overstaplocaties, waarmee 1) het station ontlast wordt, 2) de reistijdverhouding tussen OV en auto verbetert en 3) de kosten mogelijk beperkt worden.

In de huidige uitvraag wordt een eventueel ambitieus programma niet heel concreet gemaakt. De concessie-uitvraag heeft een looptijd van (tenminste) 10 jaar. Met de huidige uitvraag lijkt vooralsnog alleen maar oud-voor-nieuw te worden ingeruild, met her en der wijzigingen op accenten.
Wij betreuren het dat het vooralsnog enige visie over het openbaar vervoer in de toekomst in dit O-PvE ontbreekt. Er lijkt hiermee de komende jaren weinig tot geen

ruimte voor vernieuwingen of andere inzichten, anders dan eventuele initiatieven vanuit de concessiehouder.

En dat deze uitvraag de mogelijkheid om multimodale concessies te realiseren gedurende de komende 10 jaren in de weg lijkt te staan. Multimodale concessies bieden de reizigers de beste garantie voor een goed op elkaar afgestemd netwerk van vervoersmogelijkheden.
In overleg met de provincie en recent overleg d.d. 1 oktober 2018 is afgesproken dat gezamenlijk twee onderzoeken gehouden (gaan) worden waarvan de uitkomsten nog meegenomen kunnen worden bij de aanbesteding en uiteindelijke concessie. De onderzoeken zijn:

A. Het opstellen gebiedsplan wonen, mobiliteit en parkeren centrumgebied. Waarin studie wordt gedaan naar de raakvlakken en de gevolgen van verdichting , functiemenging en transitie voor de vervoerstromen. Waaronder de OV-routes, haltes en de mogelijke betekenis van mobiliteitsconcepten zoals mobility as a service. De betekenis van ketenverplaatsingen en de verschillende rollen van stakeholders zoals vervoerder, corporaties, ontwikkelaars en bedrijven wordt hierin benoemd.
B. Een studie naar de wijze waarop we komen tot multi modale overstaplocaties. Waarbij onderzoek wordt gedaan welke regionale buslijnen rechtstreeks naar bestemmingen aan de ring kunnen gaan door realisatie van overtaplocaties, met als doel reistijdverkorting voor het openbaar vervoer en het stationsgebied te ontlasten.

Advies
De gemeente Zwolle adviseert meer rekening te houden met een veranderende mobiliteit en de transitie. De werkelijkheid is complex. Welke veranderingen we beogen is middels dit O-PvE onduidelijk. Ook het tempo waarin andere vervoersconcepten zich aanbieden is onbekend voor wegbeheerder, concessieverlener en concessiehouder. En juist de andere vervoersconcepten zijn geen onderdeel van deze concessieverlening.
De gemeente Zwolle wil graag een actieve rol spelen in zowel de voorbereiding als uitvoering van de concessie. En bij het voorstel om ook de betrokken partners en stakeholders in de stad en regio (zoals scholen en bedrijven) een duidelijke positie te geven bij de uitvoering van de concessie en met name de ontwikkeling van nieuwe mobiliteitsdiensten. Ook de samenhang en samenwerking met het programma beter benutten en vervolgprogramma slim en duurzaam is hierin van belang.

Door een intensievere samenwerking met alle betrokkenen komen we tot een betere visieontwikkeling en borging van flexibiliteit en doorontwikkeling t. Wij adviseren de geformuleerde eisen t.a.v. de realisatie van vervoersplannen, evaluatie en ontwikkelmomenten op de ambitie aan te passen.
Tevens adviseren wij in de toekomst multimodale voordelen mogelijk te maken. De gemeente Zwolle werkt graag actief in regio zwolle verband samen met provincie, gemeenten en andere partners aan een gezamenlijke studie naar het optimaal benutten van het regionaal spoor, samen met het busverkeer en ketenmobiliteit om daarmee de bereikbaarheid en leefbaarheid te verbeteren. Dit vormt onderdeel van de

mobiliteitsagenda west Overijssel en het omgevingsplan regio Zwolle. Wij adviseren de uitkomsten hiervan mee te nemen in de concessie.

Rol wegbeheerder / gemeente Zwolle
Het Ontwerp PvE omschrijft de rol van de gemeente. Zo is hierin de gemeente Zwolle verantwoordelijk gesteld voor de aanleg, beheer en beschikbaar stellen van de infrastructuur. Tevens wordt hierin gesuggereerd dat de concessiehouder bij wegwerkzaamheden hoe dan ook door de wegbeheerder wordt gecompenseerd. Hier wordt verwezen naar het samenwerkingsconvenant openbaar vervoer West Overijssel. Waarin taken en verantwoordelijkheden zijn benoemd en ten aanzien van werkzaamheden slechts onder voorwaarden compensatie mogelijk is.
Bij voorstellen tot wijziging in de lijnvoering is gebruik van de huidige infrastructuur inclusief bestaande haltes vertrekpunt. Ontwikkeling en planvorming door de concessiehouder zoals routewijzigingen is mede afhankelijk van investeringen in de infrastructuur. Wij zien hierin een grote bedreiging in de vernieuwingsdrang de bij de concessiehouder wordt belegd en de haalbaarheid van ambities in een businessmodel. En mogelijk ongelijke behandeling gezien de nieuwe concessiegrenzen.

Advies
In het O-PvE moet helder zijn wanneer er sprake is van compensatie. Daarnaast is om doorontwikkeling/transitie in het openbaar vervoer mogelijk te maken, uitzicht omtrent de uitvoerbaarheid van infrastructurele aanpassingen gewenst. Huidig vertrekpunt is dat de gemeente Zwolle geen aan het openbaar vervoer gelabelde middelen beschikbaar heeft voor infrastructurele aanpassingen. Wij adviseren de concessieverlener hiervoor de nodige reserveringen in acht te nemen.

Scope en duur concessie
Het O-PvE en de toelichting stralen vertrouwen uit in de vernieuwingsdrang en –kracht. Hierin wordt de transitie bij de nieuwe concessiehouder belegd. Waarbij zij in de ontwikkeling gebonden zijn aan huidige lijnen, financiële kaders vanuit de opdrachtgever, derden, overlegstructuren en wegbeheerders zoals de gemeente Zwolle. Daar zit een groot risico.

Uitgangspunt is een ‘ademende’ concessie die die de concessiehouder stimuleert om steeds zo goed mogelijk in de vervoersbehoeften van reizigers te voorzien. In het O-PvE wordt niet duidelijk wat de vervoersbehoeften binnen Zwolle en de regio concreet zijn.
Tevens gaat het O-PvE uit van het bij de concessiehouder beleggen van het analyseren van trends en knelpunten, maar ook de doorontwikkeling en transitie door het omarmen van mobiliteitsconcepten. Met als doel het vervoer optimaal af te stemmen op de behoeften van Reizigers. De trends en transitie zitten vooral in de opkomst van de vervoersdiensten die juist geen onderdeel zijn van deze concessie. De vraag is dan ook hoe concessiehouders kunnen ontwikkelen.

Het komt erop neer dat alle kleinschalige alternatieven buiten de concessie om worden geregeld en/of aan de vrije markt en participatiemaatschappij worden overgelaten. In de concessie zullen alleen reguliere bussen voor meer dan acht personen worden ingezet. De gemeente Zwolle betwijfelt of de markt zal inspringen op het ontwikkelen en aanbieden van kleinschalige mobiliteitsconcepten.

Als gevolg van de keuzes is het gevaar dat de samenhang in het vervoerssysteem verloren gaat doordat regie op het totale aanbod ontbreekt.
Het is van belang dat concessiehouders de gelegenheid krijgen in de totale reis te voorzien. Van deur tot deur. Dat kan bijvoorbeeld door het inzetten van grote bussen middels de (buurt)bussen, belbussen, door concessiehouder gearrangeerde meerij-initiatieven en door fietsen beschikbaar te stellen bij belangrijke haltes en OV knooppunten. De vervoerder kan hierbij ook het doelgroepenvervoer inschakelen via afspraken met de uitvoerders daarvan.

<u>Maatwerkoplossingen</u>
Een deel van de maatwerkoplossingen is nu nog niet als openbaar vervoer gedefinieerd en valt daarmee niet onder de Wet Personenvervoer 2000. Het regeerakkoord geeft aan dat pilots mogelijk zijn in alternatieve vormen van vervoer. En dat het OV een goed alternatief dient te zijn voor de auto, waarbij het belang van de reiziger voorop staat. Van A naar B. En dat wet en regelgeving wordt aangepast zodanig dat OV-bedrijven flexibel en vraaggericht vervoer mogen aanbieden. Ook is er ruimte voor experiment voor provincies die met nieuwe vormen van doelgroepenvervoer, openbaar vervoer en deelsystemen willen experimenteren.

Tot het moment dat wet- en regelgeving is aangepast zijn er wellicht tussenoplossingen mogelijk. Het O-PvE geeft aan dat de concessieverlener bij C-lijnen kan besluiten andere mobiliteitsdiensten. En zelfs dat Concessiehouder kan besluiten c-lijnen op te heffen zonder alternatieve mobiliteitsdienst.
Deze tussenoplossing resulteert mogelijk in het gebrek aan stimulans voor doorontwikkeling bij de concessiehouder.

Gezien de doelstellingen als de Reiziger centraal, de transitie en de beperkende wet- en regelgeving is centrale regie over alle vervoersystemen belangrijk.

De gemeente Zwolle maakt zich zorgen over de status van de maatwerkoplossingen, als deze bestaand regulier OV op basis van het PvE mogen vervangen bij een te geringe vervoervraag.

De concessieverleners verwachten veel van concessiehouders voor het aanbieden op het vlak van doorontwikkeling en maatwerkoplossingen (OV-vangnet). De vraag is wat gebeurt als een “dienst” verliesgevend is en weer wordt opgeheven. Wie zorgt er dan voor dat het “gat” opgevuld gaat worden of wordt de reiziger c.q. de inwoners aan hun lot worden overgelaten?
De gemeente Zwolle heeft grote zorgen voor het bereikbaar c.q. mobiel houden van de inwoners en bezoekers van de stad en regio. Deze concessie vraagt in het kader van bereikbaarheid mogelijk om anders denken: hoe het OV gebruikt kan worden om mobiliteit tegen te gaan . Bij ‘nieuwe wijken’ door bijvoorbeeld vanaf dag 1 te

voorzien in goed openbaar vervoer om daarmee de aanschaf van een 2e auto en extra mobiliteit te voorkomen. . Door de opbrengstverantwoordelijkheid bij de concessiehouder te beleggen staat de wordt de concurrentiepositie van het OV ten opzicht van de auto niet verbeterd.

Advies
De gemeente Zwolle adviseert het O-PvE aan te passen door expliciet ruimte voor andere vervoersconcepten onder verantwoordelijkheid van de concessiehouder mogelijk te maken. Zoals de pilots als uitgevoerd in Rijssen Holten met flexibele lijnvoering en kleinschalige voertuigen.
En in de uitvraag de gelegenheid kleinschalige mobiliteitssystemen (die strikt juridisch niet binnen het OV passen) aan de concessie te koppelen en eventueel als pilots mogelijk te maken om hierdoor openbaar vervoer en publiek vervoer te combineren in het concessiegebied. Zo valt te denken aan pilot Kampen met (private) busjes en koppeling met andere vervoersstromen zoals het WMO-vervoer.
Tevens adviseren wij voor pilots en andere mobiliteitsconcepten middelen te reserveren om daadwerkelijk te kunnen experimenten met kleinschalige vervoerconcepten en andere mobiliteitsdiensten.

Concessieduur
De gemeente Zwolle vindt het verstandig gezien de duur van de concessie naast permanente monitoring, op meerdere momenten het verloop te evalueren en op basis daarvan de gang van zaken bij te sturen. Mede omdat in het begin van de concessie Zwolle er wellicht nog naweeën zij van het verplaatste busstation. Maar er ook werkzaamheden worden uitgevoerd zoals de realisatie van de fietsenkelder aan de centrumkant van het station en de toe leidende wegen. Hierdoor is intensieve samenwerking nodig. Bijvoorbeeld een review elke 3 jaar met alle betrokken partijen vergroot de mogelijkheid voor aanpassingen.
De mid-term review zoals benoemd valt nagenoeg gelijktijdig met de oplevering van het tweede ontwikkelplan. Gezien de noodzaak om evaluatie en ontwikkeling mee te kunnen nemen in de planvorming pleit de Gemeente Zwolle voor een correcte tijdspanne tussen beide momenten.

Aanbod
Mobiliteit is in transitie. Het O- PvE gaat uit van het behoud van huidige OV-lijnen. Waarbij ontwikkelruimte is geformuleerd in eisen voor de A/B en C lijnen.

Om reden van flexibiliteit gebruikt u deze indeling in combinatie met minimale eisen t.a.v. bediening. Feitelijk betekenen de eisen een verdere verschraling van het openbaar vervoer. In de toelichting is aangegeven dat reizigers op straat niets van de driedeling merken. Echter bestaat de kans dat een Zwolse Stadsbus straks minder rijdt, zodat reizigers dit wel degelijk merken. Dat staat voor de Gemeente Zwolle niet gelijk aan ‘de Reiziger Centraal’ . Minder OV (lagere frequentie) leidt aantoonbaar tot vereenzaming, en staat in contrast met de ambitie voor een inclusieve stad.

Datum 21 september 2018
Ons kenmerk

U verwacht hiermee dat de concessiehouder ruimte heeft voor vernieuwing en ontwikkeling. En dat dit OV netwerk aansluit bij de vervoersbehoeften.

Waarbij voor de A-lijnen (de sterke lijnen die een hoofdnetwerk vormen en economische kernen verbinden) de kaders strak zijn, en er geen ontwikkelruimte is behoudens aanpassing van ritfrequentie.
De B-lijnen (in Zwolle betreft het alle stadslijnen) minimaal het 1e jaar gereden dienen te worden conform het huidige niveau. Maar na het 1e jaar de concessiehouder het aanbod/aanpassingen in de bediening van de corridors mag doen en anders mag invullen. Het is de gemeente Zwolle onbekend wat de concessieverlener en daarmee de concessiehouder verstaat onder corridors.

En de concessiehouder C lijnen kan vervangen door andere mobiliteitsdiensten.
En van de C-lijn wordt omschreven dat deze lijnen
- niet optimaal aansluiten bij behoefte,
- beleidsmatig minder belangrijke functie hebben;
- op voorstel van de concessiehouder dan wel op verzoek van aan het OV netwerk kan worden toegevoegd.

Deze indeling vormt het uitgangspunt voor de eerste vijf jaar. Daarna kunnen de concessieverleners, in het kader van een zogenaamde Midterm Review (in 2025) besluiten de indeling van de lijnen op basis van het Ontwikkelplan voor de tweede vijf jaar aan te passen. Mogelijk betekent dit alleen een aanpassing van bijvoorbeeld een A, naar een B-lijn.
Of betreft het een volledige wijziging van een lijn (andere routevoering/ toevoeging) De gemeente Zwolle vraagt zich af wat zijn de criteria voor de afwegingen. En in hoeverre speelt de financiën, betrokkenheid en medewerking van de wegbeheerder hierin een rol spelen.
Verder is een minimum aantal hubs voorgeschreven binnen Zwolle, te weten Bergkloosterweg, Busstation en Katwolderplein/Centrum. Aanvullende hubs/verkenning hiernaar ontbreekt alsmede eisen t.a.v. deze hubs t.a.v. voorzieningen en locatie. De concessieverlener kan gedurende de concessie wel hubs toevoegen of laten vervallen. Dit oogt flexibel, maar in de praktijk weerbarstig. Voor realisatie van een nieuw hub zijn meer stakeholders dan alleen concessiehouder en concessieverlener noodzakelijk en is mede afhankelijk van beschikbare middelen.

Bij concessieverlening dient de inschrijver een vervoerkundige visie op de mobiliteit uitwerken op een aantal thema's/ onderdelen. Voor de gemeente Zwolle is het onduidelijk waar deze visie concreet aan moet voldoen, hoe hierop getoetst wordt en op welke manier dit bij de concessieverlening betrokken wordt. Ook spelen vragen zoals wie deze visie beoordeelt, wanneer de visie goed of juist niet goed is.

Advies
Dit pleit er weer voor om in gezamenlijkheid met de provincie en eerder benoemde stakeholders een visie uit te werken en te integreren in het programma ven Eisen. En de gemeenten en andere stakeholders actief bij de beoordeling van de visie van de concessiehouder te betrekken.

Datum 21 september 2018
Ons kenmerk

Stadsdiensten
De bereikbaarheid en ontsluiting van de wijken in Zwolle met het openbaar vervoer is voor de gemeente Zwolle een belangrijke randvoorwaarde voor het functioneren van de stad en participeren van bewoners aan de maatschappij. Wij pleiten voor openbaar vervoer niet alleen op de hoofdinfra, maar ook meer in de haarvaten van de wijken. Het gedurende de concessie zondermeer opheffen van stadsdienstlijnen in Zwolle past niet in onze visie voor het duurzaam bereikbaar en toegankelijk houden van de stad voor bewoners en bezoekers en de inclusieve maatschappij die wij voorstaan. Wanneer bestaande stadsdiensten dreigen te komen te vervallen is een alternatieve vorm van openbaar vervoer wat ons betreft het (minimale) uitgangspunt.

Minimumeisen bedieningstijden en frequenties
Het O-PvE geeft aan dat gedurende de looptijd de concessieverlener jaarlijks kan besluiten de minimumeisen aan te passen, indien de vervoerbehoefte daarvoor aanleiding geeft. Dit impliceert dat de huidige ondergrens nog verder omlaag kan, wat voor de Gemeente Zwolle niet acceptabel is. Terwijl wij ook beseffen dat het huidige OV op momenten ook vooral lucht vervoert (in stille uurtjes).

Ten aanzien van de dienstregeling en frequentie is het van belang aan te sluiten bij de OV-tijden zoals vertrek- en aankomst van treinen. Teneinde een goede deur- tot deur bereikbaarheid te kunnen faciliteren en concurrerend te kunnen zijn t.o.v. de auto zoals verwoord in het regeerakkoord 2017-2021.
De genoemde minimumbedieningsfrequenties in de avonduren doen geen recht aan het mobiel houden van onze inwoners- en bezoekers. Zo zijn voor B-lijnen in de avond na 20.00 uur, zaterdag en zondag geen minimum eisen gesteld. En voor C-lijnen in het geheel niet.

Voor specifiek scholierenlijnen is het gewenst dat de bediening wordt afgestemd op de schooltijden. Voor de stadslijnen en streeklijnen is minimaal bediening in het weekend, alle (koop)zondagen in Zwolle en in de avond gewenst voor de bereikbaarheid en ontsluiting van de stad als centrumfunctie van de regio.
Verder is op 1 oktober ambtelijk met het ministerie va n I&W en de provincie in het kader van beter benutten spoor afgesproken dat specifiek ten aanzien van scholieren vervoer en mogelijk ook bedrijfsvervoer een gezamenlijke studie gaan doen naar de ontwikkeling en potentie van deze stromen. Om te komen tot gezamenlijke visie, nieuwe oplossingen en mogelijke pilots. Wat weer invloed heeft op de gestelde eisen in het O-PvE.

In het O-PvE is tevens is een vakantiedienstregeling opgenomen. . De gemeente Zwolle pleit voor zorgvuldige omgang gezien de regionale verschillen en vakantiespreiding.

Nieuwe wijken
Binnen de looptijd van de komende concessie staat ook Zwolle niet stil. De planning is dat Zwolle tot 2040 groeit tot 140.000 inwoners. Hiervoor zijn in de komende jaren circa 10.000 woningen nodig. Om deze groei goed te kunnen opvangen is een van de uitgangspunten in de Omgevingsvisie Deel 1 het versterken van de stedelijkheid en een groter centrumgebied. Stadshagen wordt afgebouwd, maar mogelijk wordt ook nog

gezocht naar nieuwe woningbouwlocaties. In het voorliggende O-PvE lijkt geen rekening te zijn gehouden met een mogelijke uitbreiding van buslijnen tijdens de looptijd van de concessie. Het openbaar vervoer is echter een middel om de groei van de automobiliteit te beteugelen, zie ook de doelstellingen van het regeerakkoord 2017-2021.

Advies:
Geef bij de aanbesteding voldoende informatie over de ontwikkelingen en mobiliteitsopgave van de regio Zwolle. En daag ze uit om openbaar vervoer (multimodaal) door te ontwikkelen, te promoten en daarmee een waardig alternatief te vormen voor de auto.

Duurzaamheid
De gemeente Zwolle juicht verduurzaming van het wagenpark toe. Verduurzaming van concessies is vanuit reizigersperspectief echter niet het belangrijkste punt. Het is mogelijk gunstig voor het imago van het OV.

Door in het O-PvE de eisen van verduurzaming in combinatie met opbrengst verantwoordelijkheid neer te leggen bij de concessiehouder wordt verduurzaming een financieel risico. Omdat onder andere het voor de vervoerder moeilijker wordt een sluitende businesscase te maken door de gewijzigde afschrijvingstermijnen van het materieel. En de vervoerder tevens verantwoordelijk is voor de financiering, realisatie en proces rondom laadinfrastructuur.

Als concessieverlener en uiteindelijk concessiehouder is het gewenst om de ambitie te hebben meer reizigers te trekken door het OV aantrekkelijker te maken. Dat is van belang vanuit duurzaamheidsoogpunt. De gemaakte afspraken op landelijk niveau over verduurzaming van het OV zal mogelijk sneller gaan dan het reguliere autopark. In het kader van de verduurzaming is het daarom zaak een verschuiving te bewerkstelligen van automobiliteit naar OV-mobiliteit. De gemeente Zwolle ambieert dat in de nieuwe concessies dit transitieproces een plek krijgt.
De provincie kiest voor met de in het O-PvE opgenomen eisen dieselbussen en overige voertuigen op diesel op de weg houden. Met de huidige technologieën is het mogelijk om het (openbaar) vervoer volledig emissievrij of emissie-arm te laten rijden. Daarmee kan een grote slag geslagen worden in de vermindering van de luchtvervuiling in de provincie en de verbetering van de gezondheid. Juist hybride bussen, die nu al op de markt beschikbaar zijn, kunnen goed worden ingezet voor streekvervoer. Deze ritten beginnen en eindigen in de stad en kunnen die stukken door dichtbewoond gebied emissievrij uitvoeren. Als tussenstap kiest u voor de veel schonere EuroVI bussen.

De gemeente Zwolle zou graag meer ambitie zien in verduurzaming van het OV. En in de concessie in te zetten op de inzet van emissievrij vervoer in de stad door inzet van hybride- of waterstofbussen voor het streekvervoer en emissievrij busvervoer in de stad.

Ten aanzien van duurzaamheid is de gemeente positief over het principe dat het stadsvervoer in Zwolle vanaf de start van de concessie elektrisch dient te zijn. Wij

beschouwen dit als een zeer welkome bijdrage in ons beleid dat gericht is op het optimaliseren van de leefbaarheid, met name in de binnenstad.

Wel roept dit de vraag op wie de laadinfra en de daarvoor benodigde ruimte zal financieren. De gemeente gaat uit dat de realisatie van laadinfrastructuur door concessieverlener wordt gefinancierd.
In het O-PvE geeft u aan dat de Concessieverleners overwegen om zelf de basisvoorzieningen te realiseren op verplichte locaties. De gemeente Zwolle vraagt zich daarbij af wat waar deze overweging vanaf hangt, wanneer dit duidelijk wordt en wat verplichte locaties zijn. En dat hierover tijdig overleg wordt gevoerd met de wegbeheerder of eigenaar en belanghebbenden inzake de ruimtelijke impact en inpassing van noodzakelijke laadinfrastructuur. De gemeente Zwolle gaat ervan uit dat de concessieverlener inhoudelijk en financieel in dit proces voorziet (inclusief eventuele informatieavonden, bezwaarprocedures etcetera).

toegankelijkheid
De Gemeente Zwolle is vindt toegankelijkheid erg belangrijk. Ook voor het openbaar vervoer. In het kader van het formuleren van de eisen is het van belang inzicht te hebben in doelgroep, verwachtingen, wensen en landelijke richtlijnen. Het is van belang dat in het O-PvE voldoende ingegaan wordt in de toegankelijkheid van het materieel voor rolstoelers, rollator en kinderwagen. Dit geldt ook voor vervangend vervoer en versterkingsritten.

Wij zien in het O-PvE niet terug de verplicht voor chauffeurs om te helpen bij instappen? Zonder hulp is het voor sommige mensen niet mogelijk om goed gebruik te maken van het OV (bijvoorbeeld hulp bij vastzetten).

Ook wordt in het kader van aanbod in relatie met toegankelijk niet ingegaan op bestemmingen die altijd bediend dienen te worden met openbaar vervoer, ook bij lage reizigersaantallen. Hierbij denken wij aan belangrijke bestemmingen zoals winkelcentra, begraafplaatsen, doktersposten, bejaardentehuizen, etc.

Advies
De Gemeente Zwolle en de Stichting Toegankelijkheid ontvangen veel klachten over de toegankelijkheid van het openbaar vervoer en het gedrag van chauffeurs. Zij beleven het openbaar vervoer anders dan de reguliere reiziger. In het kader van monitoring van de klantbeleving adviseren wij deze specifieke doelgroepen uit te lichten.
Ook adviseren wij minimaal een instructie door ervaringsdeskundigen op te nemen in het eisenpakket. Tenslotte adviseren wij in het vervolg de kennis en expertise van belangenorganisaties zoals Rover en Toegankelijk Zwolle te betrekken.

Seniorenraad
De Seniorenraad Zwolle heeft ambtelijk een reactie op de aanbesteding opgesteld. Deze sturen wij mee met het verzoek deze integraal mee te nemen in de beoordeling, reactie en vervolg.

Datum 21 september 2018

Ons kenmerk

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u zich wenden tot de heer J. van Loon (telefoonnummer 038-4982756).

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Datum 21 september 2018
Ons kenmerk

bijlage onderverdeling lijnen Zwolle in O-PvE

A-lijn
71 Emmeloord-Zwolle
29 Zwolle-Coevorden
83 Zwolle – Dedemsvaart
100 – Nunspeet - Zwolle
201 Apeldoorn NS - Zwolle
202 Apeldoorn NS – Vaassen – Zwolle
203 Apeldoorn NS - Hattum - Zwolle

B-lijn
40 – Zwolle-Meppel
74 Kampen-Genemuiden-Hasselt-Zwolle
161 Deventer-Zwolle
166 Raalte- Zwolle
167 Ommen-Zwolle
171 Zwolle-Vollenhove
649 Zwolle- Dedemsvaart (scholierenlijn)
664 Lemelerveld – Zwolle (scholierenlijn)
668 Zwolle-Herfte (scholierenlijn)
200 Nunspeet-Zwolle

641 Zwolle-Kampen-Emmeloord-Urk (scholierenlijn)
1 Stadshagen– station - Oosterenk Stadsdienst
2 Holtenbroek - Station - Ittersumbroek
3. Berkum – Station – Assendorp
4. Ittersumerbroek – Station – Aalanden
5. Station – centrum – Westenholte
7 Station – Oosterenk
8. Station – Assendorp – Oosterenk
9. Station – Deltion campus

C-lijn
10 Stadshagen – Deltion Campus C
12 Station – Centruim - Zwartewaterallee
267 Zwolle-Ommen
503 Zwolle-Heino (Buurtbus)
609 Zwolle- Heerde – Deltion Campus (scholierenlijn)
640 Zwolle – Meppel (Scholierenlijn)
600 Nunspeet – Elburg - Zwolle Deltion (scholierenlijn)
601 Apeldoorn- Zwolle Detltion (scholierenlijn)
602 Epe – Zwolle Deltion (scholierenlijn)
609 Zwolle busstation – Deltion – Heerde transferium (scholierenlijn)

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Busweiler, Trudy (038-4982801)
medeopstellers	Kuijpers, Frans (4405) Oostveen, Niels van
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De stappen die zijn gezet in 2018 om te komen tot de overheids-bv en vooruit te blikken naar de verdere realisatie.
De beantwoording van de toezeggingen 204 *betrokkenheid raad bij doorontwikkeling Overheids-BV naar publiek-private samenwerking* en 220 *opdrachtformulering nieuwe Overheids-BV*

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 5 november 2018

Onderwerp	Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA
Versienummer	V2.1

Portefeuillehouder Heer, de R.

Informant A.G. Busweiler
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / ZWMO
Telefoon 038 498 2801
Email T.Busweiler@zwolle.nl

Bijlagen -

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De stappen die zijn gezet in 2018 om te komen tot de overheids-bv en vooruit te blikken naar de verdere realisatie.

De beantwoording van de toezeggingen 204 *betrokkenheid raad bij doorontwikkeling Overheids-BV naar publiek-private samenwerking* en 220 *opdrachtformulering nieuwe Overheids-BV*

Datum 5 november 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De afdeling Werk, Re-integratie en Arbeidsontwikkeling (WRA) van de gemeente Zwolle en SW-bedrijf Wezo NV werken vanaf 2015 samen in een netwerkorganisatie en leveren gezamenlijk een bijdrage aan het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt in de regio Zwolle; inwoners met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt uiteindelijk tot die arbeidsmarkt laten toetreden. Om te komen tot een toekomstbestendige samenwerking heeft het college van burgemeester & wethouders, na consultatie van de gemeenteraad, op 9 januari 2018 besloten dat beide organisaties opgaan in een op te richten overheids-bv.

Met deze informatienota blikken we enerzijds terug op wat in 2018 is gerealiseerd, anderzijds een vooruitblik op wat nog komen gaat in 2018 om de samenvoeging te volbrengen. Met de informatienota worden de toezeggingen 204 en 220 afgedaan.

Kernboodschap
Voor de oprichting van de overheids-bv zijn flinke stappen gezet, met resultaten als:
- een organisatieplan met een positief advies van de Bijzondere Ondernemingsraad
- een akkoord over het sociaal plan met de vakbonden
- naamgeving en huisstijl

De komende maanden wordt verder gewerkt aan de inrichting van de bv.

Terugblik 2018
Op 9 januari 2018 heeft het college B&W besloten een overheids-bv op te richten ten behoeve van het uitvoeren van de Participatiewet en Wet sociale werkvoorziening voor wat betreft het begeleiden en ontwikkelen van mensen die daartoe in staat zijn naar betaald werk en het al dan niet met andere organisaties ontplooien van activiteiten ter realisering van het doel.

Na het collegebesluit is gestart met het opstellen van het organisatieplan. Het plan kent vijf basisprincipes:
- Werkgevers aan kop: zij hebben de werkplekken voor de doelgroep van de Participatiewet. De organisatie-inrichting wordt gerealiseerd in aansluiting met de verschillende werkbranches. De branchegerichte werkwijze is begin 2017 geïntroduceerd.
- Betrouwbare en herkenbare partner in de regio zijn. Ten behoeve van onze partners een eenduidige aanpak en regionale samenwerking (ondernemers, onderwijs en overheid). De standplaats is vooralsnog de huidige locatie van Wezo N.V. (Lingenstraat). Dat neemt niet weg dat medewerkers ook (kunnen) werken vanuit andere plekken in de stad, bijvoorbeeld partners als uitzendbureaus.
- Realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt als een gezamenlijke en gedeelde doelstelling van de overheid en haar partners, waarbij goed werkende publiek-private samenwerking het instrument is.
- Duidelijke navelstreng met de gemeente Zwolle, zoals samenwerking met de afdeling Inkomensondersteuning, RMC en Sociale wijkteam.
- Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening: verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende werk voor de SW-medewerkers

Het organisatieplan, waarbij een Bijzondere Ondernemings Raad (BOR: samengesteld uit de OR van Wezo en de OR van de gemeente Zwolle), advies heeft gegeven, is afgerond. Parallel aan het proces met de BOR is gewerkt aan een sociaal plan. Op basis van het sociaal plan behouden alle medewerkers per saldo een gelijkwaardig arbeidsvoorwaardenpakket en is een werkgarantie van toepassing van 3 plus 2 jaar (3 jaar vanaf datum samenvoeging, 1 januari 2019, en 2 jaar bij ontstaan boventalligheid door organsiatiewijziging jaar.
De vakbonden hebben hun leden geraadpleegd en zijn akkoord met het sociaal plan.

Naamgeving en huisstijl
Een nieuwe organisatie verdient een nieuwe naam en uitstraling. De werkgroep communicatie bestaande uit medewerkers van Wezo en WRA hebben onder begeleiding van IQ Media een traject doorlopen om te komen tot de naam en huisstijl. Het betrekken van de medewerkers van beide organisaties was een belangrijk onderdeel van dit proces.

Dit alles heeft geresulteerd in de onderstaande naam:

tiem
Samen aan de slag

Vooruitblik
De komende maanden staan in het teken van de werkelijke realisatie van de samenvoeging van de afdeling WRA en Wezo NV. De eerste stappen voor de implementatie van het organisatieplan zijn gestart onder leiding van een stuurgroep.

Dienstverlening
De samenvoeging heeft allerlei gevolgen, zo ook voor de dienstverlening aan cliënten van WRA en Wezo NV. Bij een dergelijke wijziging is het essentieel om de (vertegenwoordigers) van cliënten te betrekken. De Participatieraad Zwolle wordt betrokken als klankbord zodra de contouren van de dienstverleningsaanpak zichtbaar worden. Het is belangrijk daarbij op te merken, dat naast de veranderingen, de continuïteit van de dienstverlening aan de doelgroepen geborgd blijft.

Plaatsing
In juli zijn verkennende gesprekken met medewerkers gevoerd. De plaatsingsprocedure begint met de sleutelposities (management) direct onder de directeur en parallel de plaatsing van de andere medewerkers. Zoals eerder benoemd wordt tegelijkertijd de vorming van de Raad van Advies gestart.

Opdracht

De opdracht aan TIEM BV staat in de uitvoeringsovereenkomst die wordt gesloten tussen het college en TIEM BV. De uitgangspunten van de uitvoeringsovereenkomst zijn op hoofdlijnen en in deze paragraaf toegelicht.

De uitvoeringsovereenkomst bestaat uit een:

- *statisch deel*

Dit geldt voor een periode van drie jaar. In het statisch deel worden het juridisch en financieel kader en het toezicht op de BV als verbonden partij vastgelegd. Het kader biedt TIEM BV een stabiele omgeving waarbinnen zich de komende jaren kan ontwikkelen.

Het statisch gedeelte betreft de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening, en de Participatiewet voor de delen die betrekking hebben op arbeidsinschakeling. Dit laatste betekent dat TIEM BV gemandateerd wordt om alle personen, die onder de doelgroep van de Participatiewet vallen, te ondersteunen bij hun arbeidsinschakeling en ze re-integratievoorzieningen aan te bieden gericht op het verkrijgen van betaald werk.
Het financieel kader voor de opdracht is het budget dat de gemeenteraad hiervoor in de begroting van de gemeente opneemt en de begroting van TIEM BV die door de AVA wordt vastgesteld.

- *dynamisch deel*

De ontwikkelopgave voor TIEM BV wordt in het dynamisch gedeelte van de uitvoeringsovereenkomst opgenomen en in principe per jaar geformuleerd. Het kan ook tussentijds worden bijgesteld als actuele ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Dit vraagt om actief opdrachtgeverschap van de gemeente. Bij de ontwikkelopgave worden passende indicatoren geformuleerd. Het vertrekpunt voor de ontwikkelgave is de realisatie van de inclusieve arbeidsmarkt op basis van de drie pijlers van de Human Capital Agenda (HCA): beschikbaarheid, wendbaarheid en inclusiviteit. Hierin richt TIEM BV zich primair op de inclusiviteit. De raad wordt geïnformeerd over de invulling van de ontwikkelopgave door TIEM BV in relatie tot de Human Capital Agenda, zodra het managementteam inclusief de directeur-bestuurder van TIEM BV aangesteld is.

De nadruk in de ontwikkelopgave voor TIEM BV is, om samen met o.a. werkgevers, werk naar die mensen brengen voor wie een reguliere baan (nog) niet is weggelegd. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of met een arbeidshandicap matchen vaak niet op bestaande reguliere banen en vacatures. Het doel is om samen met werkgevers deze mensen te ontwikkelen en begeleiden naar banen die voor deze mensen passend zijn gemaakt door jobcarving of jobcreation. Indicator is het aantal gerealiseerde betaalde banen en plaatsingen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het samenwerken met werkgevers wordt vormgegeven vanuit het Werkgeversservicepunt Regio Zwolle (WSP). Het WSP adviseert en ondersteunt werkgevers in de regio bij uiteenlopende arbeidsmarktvraagstukken. TIEM BV maakt onderdeel uit van de netwerksamenwerking tussen alle gemeenten en het UWV in de Regio Zwolle. WSP biedt een groot en divers aanbod van personeel, met en zonder afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is om samen met werkgevers meer banen voor meer mensen te realiseren. Indicator is het aantal gerealiseerde duurzame publiek-private samenwerkingsverbanden met werkgevers, waardoor er meer banen voor meer mensen worden gerealiseerd.

Naast de ontwikkelopgave blijft TIEM BV ook verantwoordelijk voor voldoende werk voor de SW-medewerkers, bij voorkeur zo regulier mogelijk en het naar werk begeleiden van mensen die onder de Participatiewet vallen en die voldoende zelfredzaam zijn om met een korte interventie zelf aan de slag te komen.

Professioneel partnerschap
Naast de opdracht in de uitvoeringsovereenkomst wordt ook een document opgesteld over de positie van TIEM BV als professionele, betrouwbare en herkenbare partner in de keten van arbeidsontwikkeling in regionaal verband.

Consequenties
-

Communicatie
Aan de bekendmaking van de naam van de organisatie, TIEM BV is een communicatiestrategie gekoppeld. Deze wordt de komende maanden uitgerold.

Vervolg
We informeren de raad in het voorjaar van 2019 (zodra het managementteam inclusief de directeur-bestuurder van TIEM BV aangesteld is) over de invuling van de ontwikkelopgave door TIEM BV in relatie tot de Human Capital Agenda.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50298

Onderwerp Stand van zaken samenvoeging Wezo en WRA

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Bereikbaarheid Stadshagen (beantwoording motie)
portefeuillehouder	Monique Schuttenbeld
informant	Stuij, Rene
medeopstellers	Loon, Joris van
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Bereikbaarheid Stadshagen Bijlage: 2018-03-12 M10-2 Bereikbaarheid Stadshagen

Voorgesteld besluit raad

Kennis nemen van de beantwoording van de motie ‘Bereikbaarheid Stadshagen’ (M10-2) van 12 maart 2018 van de fracties VVD, D66, PvdA, Swollwacht en ChristenUnie.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 10 oktober 2018

Onderwerp	Bereikbaarheid Stadshagen
Versienummer	4

Portefeuillehouder	wethouder Schuttenbeld
Informant	Joris van Loon en René Stuij
Eenheid/Afdeling	Project-, programma- en procesmanagement
Telefoon	0646884494
Email	r.stuij@zwolle.nl
Bijlagen	1

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De beantwoording van de motie ‘Bereikbaarheid Stadshagen’ (M10-2) van 12 maart 2018 van de fracties VVD, D66, PvdA, Swollwacht en ChristenUnie.

Bijlage
Motie ‘Bereikbaarheid Stadshagen’ (M10-2), 12 maart 2018

Datum 10 oktober 2018

Inleiding
Op 12 maart 2018 heeft u de motie ‘Bereikbaarheid Stadshagen’ aangenomen (motie M10-2). De motie roept op om:

- De bereikbaarheid van Stadshagen te monitoren. Met name de verkeersdruk op de ontsluitingswegen Stadshagenallee en Mastenbroekerallee;
- Na te denken of er verbeteringen ten aanzien van de bereikbaarheid mogelijk zijn en consequenties van deze eventuele opties in kaart te brengen;
- Hierin al het verkeer mee te nemen (ook fiets en openbaar vervoer).

Aanleiding voor de motie is de verkeersdruk op bepaalde momenten in de wijk terwijl de wijk nog volop in ontwikkeling is. In deze notitie volgt de beantwoording van de motie. Deze notitie start met de achtergrond van de ontwikkeling van de wijk. Vervolgens worden de monitoringsresultaten overlegd, waarna achtereenvolgens ingegaan wordt op het autoverkeer in de wijk, het fietsverkeer en het openbaar vervoer. De notitie sluit af met voorstellen voor maatregelen ter verbetering van de bereikbaarheid die wij onderzoeken.

Kernboodschap
We monitoren de bereikbaarheid van Stadshagen structureel. We zien een aantal plekken waar verbeteringen aan de infrastructuur wenselijk is. We onderzoeken de mogelijkheden. Daarnaast constateren we dat Stadshagen nog niet af is en op diverse plekken nog infrastructuur wordt gerealiseerd wat zal bijdragen aan een betere bereikbaarheid.

Argumenten
<u>Achtergrond</u>
Stadshagen is volop in ontwikkeling. En dat is al zo sinds 1996. De opzet van Stadshagen is zo gekozen dat autoluwe woonbuurten zijn ontstaan vanuit een wens om een veilige, leefbare en rustige wijk te creëren. Vanuit dit concept zijn de hoofdverbindingen voor autoverkeer buiten de buurten om geleid. Voor fietsverkeer, openbaar vervoer en hulpdiensten zijn verbindende routes binnendoor gerealiseerd. Hierdoor is de fiets vaak een aantrekkelijker alternatief voor de auto. Het centrumgebied is voor alle verkeersdeelnemers direct bereikbaar gemaakt, alleen de auto kan niet door het centrum heen rijden. Deze opzet van de wijk is op grote schaal in Nederland toegepast.

De eerste bouwontwikkelingen van Stadshagen zijn ontworpen vanuit de gedachte van een maakbare stad, strak georganiseerd met rechte lijnen en veel symmetrie (Milligen en Schoonhorst). De laatste jaren meer en meer naar een organisch groeimodel waarbij iedere ontwikkeling op zich staat en de aansluiting gezocht moet worden met de omgeving (Werkeren en Frankhuis). De infrastructuur is hierin volgend geweest. De ideeën over de wijze waarop de infrastructuur vorm moest krijgen was daarmee passend bij het beeld van die tijd en de ruimtelijke ontwikkeling zoals gedacht. Het tijdsbeeld in de beginjaren waarbij de weidsheid en het polderlandschap werden benadrukt zie je terug in het wegenpatroon zoals de Mastenbroekerallee (breed opgezette laan). In latere fases ging het om een meer organische ontwikkeling met een kleinschaligere opzet. Ook dit is terug te zien in bijvoorbeeld de opzet van de ontsluitingswegen in het zuidwestelijke deel waar een kleinschaliger karakter is, zonder brede middenberm en waarbij de bebouwing dichter op de weg staat. Ook de technologische ontwikkeling speelt een rol. Daar waar bij de Mastenbroekerallee woningen nog op enige afstand van de weg staan is dat, met de komst van geluidsreducerend asfalt, bij de Havenzathenallee niet meer het geval.

Datum 10 oktober 2018

Inmiddels wonen er in Stadshagen 24.000 inwoners en groeit de wijk door naar ruim 30.000 inwoners in 2028. Een stad op zich. Dat zie je ook terug in het verkeersbeeld. Stadshagen krijgt te maken met tot enkele jaren geleden niet voorkomende problemen als congestie tijdens de ochtendspits. De groei van de wijk vraagt om het nauw volgen van de nieuwe verkeersstromen en het waar mogelijk oplossen van knelpunten. Tegelijk is realisme nodig. In een bestaande omgeving kunnen we niet zondermeer fysieke aanpassingen doorvoeren. Ook de inwoners van Stadshagen moeten wennen aan het idee van een drukkere wijk waar een congestievrije afwikkeling van het verkeer op spitstijden niet gegarandeerd kan worden simpelweg omdat het onmogelijk is de infrastructuur voor die beperkte momenten in te richten.

Monitoring

In Stadshagen wordt het verkeer al enkele jaren actief gemonitord. Met behulp van verkeerslichten, visuele tellingen en telapparatuur wordt het verkeer op diverse plekken in de wijk regelmatig geteld. Voor de zomer is dit uitgebreider gedaan om onder andere het effect van de openstelling van de Belvédèretunnel te meten.

Uit het monitoringsonderzoek, uitgevoerd door bureau Royal Haskoning DHV (RHDHV), blijkt dat op hoofdlijnen de infrastructuur van Stadshagen toereikend is voor zowel de huidige als toekomstige (doorkijk naar 2030) situatie, maar dat er wel aandachtspunten zijn. Die concentreren zich op twee locaties:

- *De rotonde Eli Heimanslaan/Havezathenallee*: Voor deze rotonde ontstaan één keer per werkdag wachtrijen (waarbij de wachttijden kunnen oplopen tot 5 minuten) doordat dit een belangrijke ontsluiting de wijk uit is voor verschillende buurten en tevens een belangrijke route naar grote scholen. Met de openstelling van de Belvédèretunnel is de situatie al verbeterd. Toch is er nog sprake van congestie in de ochtend rond de aanvangstijden van de basisscholen (die hun aanvangstijden al gespreid hebben tussen 8.15 en 8.45 uur).
- *De oprijdbaarheid en oversteekbaarheid van de Havenzathenallee*: In dit deel van de wijk ontbreken de middengeleiders op de weg waardoor het opstellen van auto’s in een middenstrook niet mogelijk is. Dit leidt tot problemen bij het oprijden van de Havezathenallee vanuit de buurten. Die problemen hebben betrekking op wachttijden voordat de Havezathenallee opgereden kan worden en gevoelens van onveiligheid.

Datum 10 oktober 2018

Autoverkeer

De hoofdinfrastructuur van Stadshagen is gerealiseerd met uitzondering van delen in Breezicht en Tippe. Figuur 1 geeft het eindbeeld van de hoofdinfrastructuur voor de wijk Stadshagen weer.

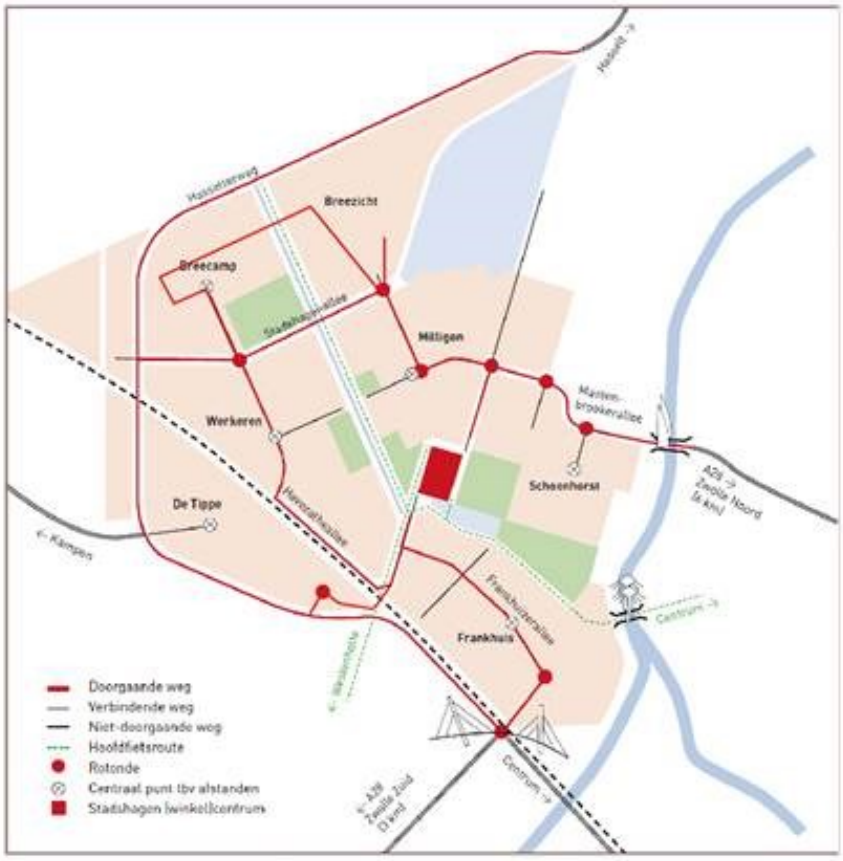

Figuur 1: Autostructuur Stadshagen

Infrastructuur

De hoofdinfrastructuur is opgebouwd uit:

- Een doorgaande route van- en langs Stadshagen (Hasselterweg, paarse lijn) met een maximumsnelheid van 70 km/uur. De Hasselterweg kent 4 ontsluitingen naar en van de wijk.
- De vier aansluitingen zijn de gebiedsontsluitingswegen (Stadshagenallee, Belvédèrelaan, Frankhuizerallee en Zwolseweg) met een maximumsnelheid van 50 km/uur.
- De vijfde ontsluiting van de wijk is de route via de Mastenbroekerallee en Middelweg naar de Zwartewaterallee met een maximumsnelheid van 50 km/uur.
- Op de overige wegen, in de woonbuurten, geldt een snelheid van 30 km/uur.

De infrastructuur is voor de auto vorm gegeven als een omgekeerd ‘U’. Hierdoor is rondrijden in de wijk niet mogelijk en maakt in principe alleen bestemmingsverkeer gebruik van de wegen in de woonstraten.

Er is een grote diversiteit in stedenbouwkundige opbouw van de wijk en vormgeving. Dit is ook terug te zien in de vormgeving van de gebiedsontsluitingswegen. Deze wegen zien er dan ook niet eenduidig uit. De verschillen in ontwerp dragen daarmee niet bij aan herkenbaarheid voor weggebruikers. De

huidige wegenstructuur is in Stadshagen al dusdanig uitgekristalliseerd dat grote aanpassingen hierin niet mogelijk zijn. In het verleden is al werk gemaakt van het verbeteren van de herkenbaarheid voor de noordelijke ontsluitingsroute (Mastenbroekerallee, Milligerlaan en Stadshagenallee) en zuidelijke ontsluitingsroute (Frankhuizerallee, Belvédèrelaan en Havezathenallee). Voornamelijk door middel van aanpassingen in bewegwijzering. Dit vraagt nog nadere aandacht.

Capaciteitsknelpunten
Klachten over verkeersdrukte komen vooral over de ontsluiting van de buurten Breecamp en Werkeren. Met de uitbreiding van de buurt Breezicht voor ogen vormt die ontsluiting een belangrijk aandachtspunt. Om die reden is versneld de Laan der Molens gerealiseerd. Hiermee hebben de bewoners en bezoekers van voorzieningen in de buurt een tweede ontsluitingsmogelijkheid gekregen. Ook de openstelling van de Belvédèretunnel heeft een gunstig effect op de verkeersafwikkeling op de Havezathenallee.
Dit laat onverlet dat op spitstijden het verkeer rondom met name de rotonde Eli Heimanslaan/Havezathenallee op wachttijden kan rekenen. Tellingen en observaties wijzen uit dat die pieken relatief kort duren, maximaal 30 minuten bij aangaan van scholen in de ochtend. Door bureau RHDHV is onderzoek gedaan naar een tweetal verbetervarianten. Het gaat dan om het uitbreiden van de rotonde met een extra bypass vanaf de Eli Heimanslaan of vanaf de Havezathenallee. Uit het onderzoek blijkt dat de verkeerssituatie hiermee wel verbetert voor de Eli Heimanslaan. Desondanks blijven wachtrijen op de Stadshagenallee bestaan tijdens de ochtendspits. Dit heeft te maken met het vele fietsverkeer wat in de voorrang de oversteek maakt naar de scholen in Breecamp. De combinatie van een verbeterde oprijbaarheid vanuit de Eli Heimanslaan in combinatie met blijvende congestie op de Stadshagenallee heeft als ongunstig effect dat bewoners door Breezicht en Breecamp zullen gaan rijden. Nader onderzoek naar verbetering van deze situatie is dan ook nodig. Dit onderzoek zal zich moeten richten op het bieden van een goed alternatief voor de fietser.

Een ander knelpunt is de oprijdbaarheid en voor langzaam verkeer de oversteekbaarheid van de Havenzathenallee. De Havenzathenallee loopt langs het spoor, door de buurt Werkeren naar de rotonde bij de Eli Heimanslaan. Deze route door Stadshagen wordt veelvuldig gebruikt door langzaam verkeer en gemotoriseerd verkeer. Omdat op kruispunten al het verkeer bij elkaar komt heeft het verkeer moeite om deze weg op te rijden en over te steken. Het verkeersveiliger maken van deze oversteken door een herinrichting en herkenbaar profiel moet leiden tot verbetering. Positief is dat de openstelling van de Belvédèretunnel reeds geresulteerd heeft in een verlaging van de verkeersdruk op de Havezathenallee.

Parkeren
Het parkeren bij voorzieningen, met name scholen, vormt een derde aandachtspunt. Door omwonenden, maar ook door ouders die hun kinderen brengen, wordt overlast ervaren van al het autoverkeer rondom deze voorzieningen. Ook heeft deze druke met autoverkeer impact op de verkeersveiligheid rondom de voorzieningen. Met de scholen zijn we hierover in gesprek om gezamenlijk een campagne te starten voor het stimuleren van fietsgebruik en de overlast tijdens haal- en brengmomenten inzichtelijk te maken.

<u>Fietsverkeer</u>
De fietser heeft in Stadshagen een streepje voor op het autoverkeer. Eén van de belangrijkste uitgangspunten op het gebied van verkeer en vervoer in Stadshagen is namelijk dat de routes voor

fietsverkeer naar bestemmingen in de wijk en elders in de stad in principe korter en sneller moeten zijn dan die van het autoverkeer. Voor fietsers (en ook voetgangers) zijn er dan ook directe verbindingen in de wijk en routes naar andere delen van de stad waar met de auto vaak een omweg moet worden genomen.

Het fietsroutenetwerk in Stadshagen in is figuur 2 weergegeven. Het netwerk bestaat uit hoofdfietsroutes (blauwe lijnen), reguliere fietsroutes (rode lijnen) en recreatieve routes. Nog niet alle delen van de routes zijn gerealiseerd.

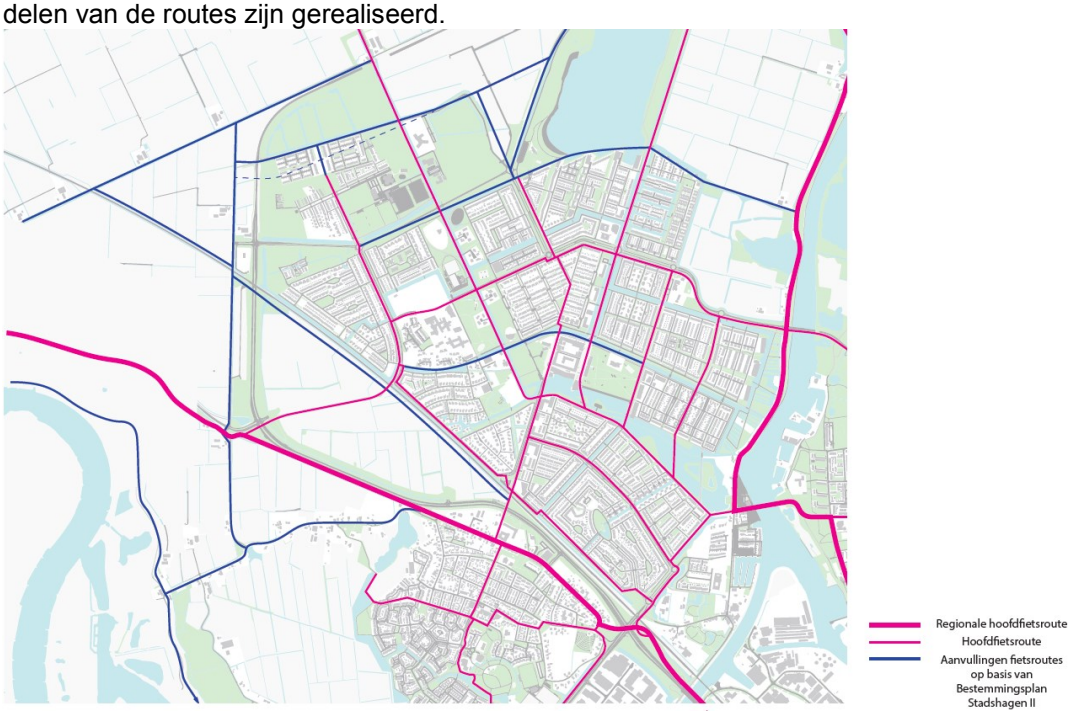

Figuur 2: Fietsroutes in en rondom Stadshagen

Het succes van de fiets in Stadshagen heeft ook gevolgen voor de routes die in het verlengde van de wijk liggen, bijvoorbeeld de doorgaande routes vanuit Stadshagen naar de binnenstad. Het is dan ook een wens om deze routes te versterken. In het huidige fietsnetwerk ontbreken nog een aantal logische verbindingen die kunnen bijdragen aan verbetering van het netwerk in de toekomst. De volgende verbindingen onderzoeken wij op mogelijkheden voor verbetering:

- De fietsroute door de Grassenbuurt (vanaf Milligerlaan tot aan het Winkelcentrum). Deze route is aanwezig, maar is niet herkenbaar. Onderzoek richt zich op het beter zichtbaar maken van de route.
- Ditzelfde geldt voor de route vanuit het centrum richting de Havezathentunnel.
- Een fietsroute parallel langs de Stadshagenallee.
- Het faciliteren van tweerichtingenfietsverkeer op de rotonde Milligerlaan/Klokkengieterlaan.

Naast het versterken van het fietsroutenetwerk speelt het drukker worden op fietspaden. De breedte van fietspaden is dan ook een aandachtspunt waarvoor in bestaande situaties niet gemakkelijk fysieke ingrepen zijn te doen. Daar waar het wel kan worden aanpassingen gedaan zoals het verbreden van de fietsstroken op de Twistvlietweg en fietsverkeer in twee richtingen faciliteren op de ronde Frankhuizerallee/Bastionstraat.

Datum 10 oktober 2018

Een ander aandachtspunt is het gevoel van verkeersonveiligheid van fietsers op kruisingen met gebiedsontsluitingswegen waar fietsers geen voorrang hebben op autoverkeer. Langzaam en gemotoriseerd verkeer maken hier vaak gebruik van dezelfde verkeersruimte. Middengeleiders ontbreken op sommige plekken en de fysieke ruimte om die alsnog te realiseren is er niet. Wat wel kan is deze oversteken met een herkenbaar profiel zichtbaarder maken.

Tot slot heeft het fietsparkeren in het Winkelcentrum de aandacht. Afgelopen zomer is in overleg met de Winkeliersvereniging besloten tot een stallingsverbod in de winkelstraat De Wade. In de plannen voor de uitbreiding van het Winkelcentrum wordt nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden om het centrum meer fietsluw te maken en de fietser hier ook voldoende in te faciliteren.

Openbaar vervoer

De wijk kent twee soorten openbaar vervoer: de trein en de bus. De ingebruikname van het station Stadshagen is uitgesteld. Een snelle ingebruikname van het station zal positief bijdragen aan de bereikbaarheid van de wijk. De nieuwe dienstregeling 2019 sorteert hier ook op voor door betere aansluitingen vanuit de wijk op het station.

De bus rijdt in de huidig situatie niet door de buurten Breecamp en Breezicht. Tevens betreft het hier een route één richting op wat vaak tot lange reistijden leidt. In overleg met de Provincie heeft de Provincie een nieuw vervoerplan voorgesteld waarmee de verbindingen voor openbaar vervoer in Stadshagen verbeteren. Logischere, betere en frequente verbindingen die, anders dan nu, het merendeel van de wijk omvatten. In figuur 3 valt op te maken dat de woonbuurten Breecamp en Breezicht nu bediend worden (blauwe lijn) en dat op diverse plekken haltes aan beide zijden van de weg worden gerealiseerd (de bollen langs de blauwe lijn). Er wordt nu onderzocht op welke wijze nieuwe bushaltes ingepast kunnen worden. Met het nieuwe vervoerplan komen ook bushaltes te vervallen. Er vindt overleg plaats met de Provincie om de halte aan de Havezathenallee (bij 't Hoge Huis) te behouden.

Figuur 3: Nieuw routevoorstel bus Stadshagen

Datum 10 oktober 2018

Communicatie
Twee keer per jaar zijn er bewonersbijeenkomsten in de verschillende buurten van Stadshagen om bewoners te informeren over ontwikkelingen die spelen in de wijk en kennis te nemen van ideeën en opmerkingen uit de buurt. Deze bijeenkomsten benutten we ook om de bewoners te informeren over infrastructurele maatregelen. Ook via de website zullen we hierover informeren.

Vervolg
De analyse van de verkeerssituatie en de monitoring leiden tot de volgende mogelijkheden voor verbetering van de infrastructuur die tot februari 2019 nader uitgewerkt worden:

- Verbeteringen van het hoofdfietsroutenetwerk door beter zichtbaar maken (Grassenbuurt vanaf Milligerlaan tot aan Winkelcentrum en richting Havezathentunnel) en, onderzoeken mogelijkheden nieuwe fietsroute (parallel langs de Stadshagenallee).
- Het opstarten van een campagne met scholen voor het stimuleren van fietsgebruik naar voorzieningen en veilig weggebruik door fietsers.
- Uitwerken aanpassingsmogelijkheden rotonde Eli Heimanslaan/Havezathenallee.
- Het uitwerken van de mogelijkheden voor verbetering van de oprijdbaarheid van de Havenzathenallee.
- Inpassen van nieuwe bushaltes.

Die voorstellen onderzoeken we op haalbaarheid, ook financiële haalbaarheid. Daaronder valt ook het onderzoek naar dekking van de kosten. Een deel kan mogelijk ten laste van de grondexploitatie Stadshagen, maar een deel van de maatregelen valt daar buiten en daarvoor zal een ander dekkingsvoorstel moeten volgen. De uitwerking en realisatie van deze verbeteringen nemen we op in de lopende werkzaamheden voor Stadshagen.

Openbaarheid
Deze informatie nota voor de raad is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50300

Onderwerp Bereikbaarheid Stadshagen (beantwoording motie)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

M10-2

MOTIE
Bereikbaarheid Stadshagen

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op 12 maart 2018.
Gehoord hebbende de beraadslagingen d.d. 29/01/2018 m.b.t. ontwikkeling Breezicht

Constaterende dat:
- Stadshagen een wijk in ontwikkeling is. Er moet nog veel bijgebouwd worden;
- Momenteel de verkeersdruk op momenten reeds behoorlijk hoog is;
- Verkeersdruk op de Frankhuizerallee hoog is en 2 deelwijken ontsluit;
- De Stadshagenallee een veel groter deel van Stadshagen ontsluit. Ook delen die nog niet gebouwd zijn.

Overwegende dat:
- Goede bereikbaarheid belangrijk is om de wijk aantrekkelijk en leefbaar te houden;
- Stadshagen nog lang niet volgebouwd is.

Verzoekt het College:
- De bereikbaarheid van Stadshagen te monitoren. Met name de verkeersdruk op de ontsluitingswegen Stadshagenallee en Mastenbroekerallee;
- Na te denken of er verbeteringen ten aanzien van de bereikbaarheid mogelijk zijn en consequenties van deze eventuele opties in kaart te brengen;
- Hierin al het verkeer mee te nemen (ook fiets en openbaar vervoer);
- De raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD
~~Aly van der Vegte~~
Thom van Campen

D66
Mark Oldengarm

CU
Reinier Mulder

PvdA
Jan Slijkhuis

Swollwacht
Marcel Mulder

Tegen: SP en fractie Cetin
Aangenomen 12-03-2018

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	SMZ en Allemaal Zwolle
portefeuillehouder	Monique Schuttenbeld
informant	Tuinman, Anton (2460)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota SMZ en Allemaal Zwolle

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
Kennis te nemen van de stand van zaken omtrent de museale samenwerking in Zwolle

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 29 september 2018

Onderwerp	SMZ en Allemaal Zwolle
Versienummer	

Portefeuillehouder H.M.M. Schuttenbeld.

Informant AB Tuinman
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 2460
Email AB.Tuinman@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Kennis te nemen van de stand van zaken omtrent de museale samenwerking in Zwolle

Datum 29 september 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 30 oktober 2017 heeft de gemeenteraad van Zwolle ingestemd met de uitwerking 'Advies museale samenwerking Zwolle'. Twee weken daarvoor op 16 oktober 2017 heeft er een brand gewoed in het Drostenhuis, welke onderdeel is van de gebouwen van SMZ. Deze brand heeft ertoe geleid dat de uitwerking van de museale samenwerking complexer is geworden. De gevolgen van de brand hebben eind december 2017 geleid tot een overeenkomst tussen de gemeente en het Stedelijk Museum Zwolle.

Het lijkt ons goed om u te informeren over de stand van zaken op het gebied van Personeel, Collectie, Gebouwen en Stichting Allemaal Zwolle.

Kernboodschap
De raad informeren over de stand van zaken rondom het proces Museale samenwerking Zwolle. Dit betreft met name op het gebied van personeel, collectie, gebouwen, bestuur en Allemaal Zwolle.

Personeel:
Een deel van het voormalige personeel van het SMZ is per 1 januari 2018 in dienstgetreden bij de stichting Allemaal Zwolle. Van het overige personeel heeft bijna iedereen een vasstellingsovereenkomst getekend. Enkele medewekers zijn per 1 januari 2018 uit dienst gegaan. In verband met de brand zijn enkele medewerkersper 1 juni 2018 uit dienst gegaan.
Met twee medewerkers is er geen overeenstemming bereikt. Voor deze medewerkers is per 1 juli 2018 een ontslagvergunning verleend door het UWV.

Collectie:
Met het SMZ bestuur is overeenstemming bereikt over de overgang van het eigendom van de collectie naar de gemeente. Door middel van de onderlinge overeenkomst garandeert de gemeente de zorg voor de Zwolse Collectie. De collectie is onder beheer gebracht bij HCO (Historisch Centrum Overijssel), op basis van een collectiebeheerovereenkomst met prestatieafspraken. HCO is gevraagd om door middel van een commissie van externe deskundigen met een advies te komen over de Zwolse collectie. Wat is Zwols en waardevol en wat niet. Tevens is het HCO gevraagd om een collectiebeheersplan en met een collectiebeleidsplan op te stellen. Het doel is om de collectie beheersbaar te houden en er goed voor te zorgen voor het nageslacht. De gemeenteraad kan, zoals eerder aangekondigd, een voorstel bij de PPN 2020 verwachten omtrent de status van de totale collectie en een eventueel restauratieplan.

Gebouwen:
Door de brand moest SMZ oa. eerst de brandschade afhandelen met de verzekeringsmaatschappij. Dit proces heeft de nodige tijd in beslag genomen. Inmiddels is er een akkoord bereikt tussen SMZ, Gemeente en Verzekeringsmaatschappij over de hoogte van het schadebedrag. De overdracht van de gebouwen van SMZ naar de gemeente heeft plaatsgevonden op vrijdag 21 september 2018. De totale collectie is door HCO in een gecertificeerd depot ondergebracht. De laatste gesprekken met de beoogd aannemer lopen en de verwachting is dat er in november begonnen kan worden met het herstel. Tijdens de werkzaamheden zullen zowel de binnentuin als het nieuwbouw deel gebruikt worden voor opslag etc. Hierdoor is het praktisch niet mogelijk om de binnentuin of het nieuwbouw deel te gebruiken

voor exposities tijdens de verbouwing. Bij het herstel van het gebouw wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de wensen van Stichting Allemaal Zwolle en de eventuele komst van een archeologisch hotspot.

Bestuur SMZ:
Het bestuur van SMZ heeft zich de afgelopen periode ingezet om de uitvoering van de verschillende raadsbesluiten mogelijk te maken. De collectie is overgedragen aan de gemeente, met daarbij de ontvangen garanties omtrent een zorgvuldig collectiebeheersbeleid. De gebouwen zijn recent overgedragen aan de gemeente. De subsidierelatie is inmiddels gestopt. Het SMZ gaat op termijn over tot liquidatie van de stichting. De gemeente zal, daar waar nodig, het SMZ hierbij ondersteunen.

Stichting Allemaal Zwolle:
Allemaal Zwolle heeft tot doel de historische verhalen van de stad Zwolle op eigentijdse, veelzijdige en aansprekende wijze levend te houden en te presenteren. Centraal punt vormt het Drostenhuis en nieuwbouwvleugel aan de Melkmarkt. Aangezien de verwachting is dat de gebouwen pas eind 2019 beschikbaar komen na de renovatie, vindt de programmering van Allemaal Zwolle tot die tijd uitsluitend op verschillende locaties in de stad plaats, waarbij nadrukkelijk wordt samengewerkt met de lokale (erfgoed)partijen.
Activiteiten en resultaten tot nu:

- Voor 26 nieuwe informatiezuilen van de gemeente Zwolle in en rond de binnenstad levert Allemaal Zwolle historische verhalen en afbeeldingen. Begin 2018 zijn de eerste vijf zuilen geplaatst.
- In samenwerking met Academiehuis De Grote Kerk en Museum de Fundatie is in de periode 15 december 2017 – 11 februari 2018 met een tentoonstelling en app aandacht besteed aan het feit dat de bekende Zwolse schilder Gerard ter Borch 400 jaar geleden in Zwolle geboren werd.
- In Academiehuis De Grote Kerk heeft Allemaal Zwolle in de periode 22 maart - 3 juni 2018 een expositie over de eerste Zwolse persfotograaf Dolf Henneke gerealiseerd. Ook is er een boek over Henneke verschenen. De gratis expositie trok in minder dan drie maanden tijd meer dan 30.000 bezoekers en leverde veel media-aandacht op, waaronder elke week een artikel in de Peperbus.
- Tijdens Monumentendag 2018 en in de herfstvakantie organiseerde Allemaal Zwolle samen met theatergroep de Jonge Honden een theatrale rondleiding door de geschiedenis van het station. Meer dan 500 mensen, waaronder veel ouders met kinderen, kochten een ticket terug naar het verleden en maakten oa. een ritje in een bus van Schutte.

Verder wordt er gewerkt aan een uitwerking van het museale concept voor het Drostenhuis (voorjaar 2019), met onder andere educatie en een nadere doelgroepbepaling. Thema's voor de programmering van Allemaal Zwolle in 2019 zijn oa. Democratie (100 jaar vrouwenkiesrecht, maart 2019) en 200 jaar Willemsvaart (augustus /september 2019). Videopresentatie 1e zolder Peperbus (april 2019).

Consequenties
Het Stedelijk Museum Zwolle heeft haar taken beeindigd. De gemeente heeft de collectie en de gebouwen overgenomen. Het herstel van de gebouwen gaat zsm van start en Stichting Allemaal Zwolle is van start gegaan.

Datum 29 september 2018

Communicatie
Voorafgaand aan het informeren van de raad, zijn er collegebesluiten genomen omtrent het bestuur SMZ en de collectie. De pers en de raadsleden worden uitgenodigd bij de start van de herstelwerkzaamheden.

Vervolg
Na het herstel van de brandschade gaat Stichting Allemaal Zwolle vanaf eind 2019 het Drostenhuis exploiteren met de verhalen van Zwolle. Het bestuur van SMZ is verantwoordelijk voor het uiteindelijk opheffen van SMZ. Opening belevingscentrum in de voormalige panden van SMZ, begin 2020.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50306

Onderwerp SMZ en Allemaal Zwolle

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Chillplekken voor jongeren in Stadshagen (beantwoording motie)
portefeuillehouder	Monique Schuttenbeld
informant	Stuij, Rene
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Chillplekken voor jongeren in Stadshagen Bijlage: 2018-03-12 M9-2 Chillplekken voor jongeren in Stadshagen

Voorgesteld besluit raad

Kennis nemen van de beantwoording van de motie ‘Chillplekken voor jongeren in Stadshagen’ (M9-2) van 12 maart 2018 van de fracties PvdA, D66, GroenLinks, SP, VVD, D66, PvdA, VVD, ChristenUnie en CDA en de motie hiermee als afgedaan te beschouwen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 10 oktober 2018

Onderwerp	Chillplekken voor jongeren in Stadshagen
Versienummer	3

Portefeuillehouder wethouder Schuttenbeld

Informant Wubbe-Jan Wieske en René Stuij
Eenheid/Afdeling Project-, programma- en procesmanagement
Telefoon 0646884494
Email r.stuij@zwolle.nl

Bijlagen 1

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De beantwoording van de motie ‘Chillplekken voor jongeren in Stadshagen’ (M9-2) van 12 maart 2018 van de fracties PvdA, D66, GroenLinks, SP, VVD, D66, PvdA, VVD, ChristenUnie en CDA en de motie hiermee als afgedaan te beschouwen.

Bijlage
Motie ‘chillplekken voor jongeren in Stadshagen’ (M9-2), 12 maart 2018

Datum 10 oktober 2018

Inleiding
Op 12 maart 2018 heeft de gemeenteraad de motie ‘Chillplekken voor jongeren in Stadshagen’ aangenomen (motie M9-2). De motie roept ons op om:

- In nieuwbouwplannen rekening te houden met ruimte voor voorzieningen voor de doelgroep 12 jaar en ouder.
- In samenspraak met jongeren te onderzoeken wat voor soort voorzieningen zij nog nodig hebben.

Aanleiding voor de motie is de groei van de wijk en het gegeven dat de wijk nu al heel veel jongeren huisvest. U constateert dat, ondanks een eerdere motie uit 2013, voorzieningen voor jongeren van 12 tot 18 jaar ontbreken. Deze notitie start met een overzicht van de demografische ontwikkeling van de wijk en de wel aanwezige voorzieningen. Vervolgens wordt ingegaan op de fysieke ruimte voor jongeren die beschikbaar is en de uitkomsten van het onderzoek onder jongeren naar de voorzieningen die nog gewenst zijn.

Kernboodschap
De wijk Stadshagen kent absoluut en relatief de meeste jongeren van Zwolle. Die jongeren verdienen onze aandacht. Daarom houden we rekening met mogelijke voorzieningen voor jongeren in nieuwbouwplannen, betrekken we jongeren bij de ontwikkeling van plannen via de jeugdwerkers in de wijk en dragen we zorg voor regelmatige afstemming met jeugdwerkers. De behoeften van jongeren die nu bekend zijn vullen we concreet in.

Argumenten
<u>Achtergrond</u>
In Stadshagen bevinden zich zo’n 2.558 jongeren in de leeftijd 12 t/m 18 jaar (cijfers CBS 2016). Daarmee is dit de wijk van Zwolle waar zowel in absolute aantallen als relatief de meeste jongeren wonen. Op bijna alle onderdelen van de jongerenindex 2016 scoort Stadshagen op of boven het Zwolse gemiddelde (het gaat dan om de opgroeicontext, participatie, geestelijke gezondheid en fysieke gezondheid van jongeren). Uit een enquête onder jongeren in dit stadsdeel van Travers in 2016, komt naar voren dat 97% van de jongeren de wijk een fijne plek vindt om op te groeien (met als meest genoemde redenen: ‘ik ken veel leuke mensen’, ‘het is een rustige wijk’, ‘er is genoeg te doen’). Dit zijn positieve signalen waaruit blijkt dat Stadshagen voor een groot deel van de jongeren een prettige plek is om te wonen en te verblijven. Maar uit dezelfde enquête blijkt ook dat 28% van de jongeren van mening is dat er onvoldoende te doen is in de wijk.

Als we kijken naar het aantal voorzieningen in de wijk welke speciaal zijn gericht op jongeren, dan is dit, naast de sportvoorzieningen, beperkt. Sportvoorzieningen zijn in ruime mate aanwezig (korfbal, voetbal, tennis, diverse trapvelden/basketbalvelden/skatebaan), maar met één jongerencentrum en één gefaciliteerde hangplek wordt terecht aandacht gevraagd voor andere voorzieningen in de wijk. Vooral ook omdat de komende jaren de wijk doorgroeit naar 30.000 inwoners waarbij de verwachting is dat de groep jongeren groeit naar 3.000 in 2028.

<u>Nieuwbouwplannen</u>
De komende jaren zijn er nog drie grote nieuwbouwontwikkelingen voorzien in Stadshagen. Dit betreffen de buurt Breezicht (1.100 woningen), de buurt De Tippe (1.250 woningen) en de uitbreiding

Datum 10 oktober 2018

van het winkelcentrum. Op deze locaties wordt ruimte gereserveerd om voorzieningen, ook voor jongeren, te kunnen huisvesten.
Zo is in de nog te ontwikkelen buurt Breezicht in het hart van de buurt strategisch een gebied gereserveerd dat beschikbaar is voor voorzieningen waar op termijn behoefte aan is. Een voorziening voor jongeren zou hier prima kunnen passen.
Voor de buurt De Tippe zijn we gestart met planvorming en ook hier zullen we ruimte reserveren voor voorzieningen, ook voor jongeren. Er moet dan vooral gedacht worden aan het gebied nabij het station Stadshagen.
De aanbesteding voor de uitbreiding van het winkelcentrum is gestart. Expliciet is in deze aanbesteding aandacht gevraagd voor het realiseren van een maatschappelijke voorziening met een focus op jeugd. Marktpartijen zullen daar in hun planvorming rekening mee moeten houden.
In de diverse nieuwbouwplannen wordt dus nadrukkelijk rekening gehouden met nieuwe voorzieningen waar ondermeer de jeugd een plek kan krijgen.

Wensen jongeren
Uit gesprekken met jongerenwerkers (september 2017) zijn de wensen van jongeren deels bekend. Het gaat om het overkappen van hangplekken en faciliteren van nieuwe hangplekken. Ook is er een wens voor een tweede jeugdontmoetingsplaats naast het jongerencentrum Level Z. Te denken valt aan een jongerencafé. Naar aanleiding hiervan is gewerkt aan nieuwe hangplekken bij de Wijkboerderij De Stadshoeve en de vuurplaatsen aan de Milligerplas. De mogelijkheden voor een jongerencafé worden betrokken bij de uitbreiding van het Winkelcentrum.

De motie was aanleiding om ook op andere wijze input te verkrijgen van jongeren. We hebben een social media-campagne gehouden waarin jongeren werden opgeroepen om hun ideeën aan te dragen. Ondanks de aandacht die dit gegenereerd heeft (19.680 keer is de actie bekeken en Travers, Stichting Stadshagen Totaal en scholen hebben aandacht besteed aan de actie) leverde dit weinig concrete resultaten op. De resultaten die we hebben ontvangen richten zich op het verbeteren van de bestaande skatebaan of verwezenlijken van een nieuwe skatebaan en de wens om een fastfood-restaurant in de wijk. Ten aanzien van de skatebaan onderzoeken we de mogelijkheden. Met de uitbreiding van het winkelcentrum komt er ruimte voor meerdere eetgelegenheden.

Communicatie
We informeren de jongeren die gereageerd hebben op de social media-campagne over de wijze waarop we omgaan met hun voorstellen.

Vervolg
Naar aanleiding van de social media-campagne is gesproken met jongerenwerkers. We hebben met deze jongerenwerkers afgesproken geregeld (2 keer per jaar) in overleg te blijven over wat er leeft onder jongeren en vanuit dit platform jongeren actief te benaderen over hun wensen. Dat is bijvoorbeeld al concreet opgepakt ten aanzien van de hangplek in het Twistvlietpark. Recent zijn, in samenspraak met de jongeren die gebruik maken van de plek, afspraken gemaakt voor het overkappen van de hangplek en wordt onderzoek gedaan naar het verlichten van de hangplek en het bieden van WiFi.

Datum 10 oktober 2018

Openbaarheid
Deze informatie nota voor de raad is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50436

Onderwerp Chillplekken voor jongeren in Stadshagen (beantwoording motie)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

PvdA D66 GROEN LINKS SP

M 9-2

VVD ChristenUnie Zwolle CDA

Motie: Chillplekken voor jongeren in Stadshagen

De raad van Zwolle in vergadering bijeen op 12 maart 2018:

Constaterende dat:

- er weer volop gebouwd gaat worden in Stadshagen;
- Stadshagen heel veel jongeren huisvest;
- er op dit moment nog steeds voorzieningen ontbreken voor jongeren van 12-18 jaar (ondanks een eerdere motie uit 2013);
- dit ook blijkt uit het buurt-voor-buurtonderzoek
- er bij de nieuw te bouwen wijk Breezicht wel rekening wordt gehouden met voorzieningen voor kinderen tot 12 jaar;
- dit voor 12+-ers niet het geval is.

Van mening dat:

- deze jongeren een plek verdienen in hun wijk waar ze kunnen chillen/hangen;
- dit goed is voor zowel de jongeren als voor de leefbaarheid in de hele wijk;
- het college moet inspelen op deze behoefte met de ontwikkelplannen voor de nieuw te bouwen wijken.

Roept het college op:

- in haar nieuwbouwplannen rekening te houden met ruimte voor voorzieningen voor de doelgroep 12 jaar en ouder
- in samenspraak met jongeren te onderzoeken wat voor soort voorzieningen zij nog nodig hebben
- de raad op de hoogte te stellen van de uitkomsten van dit onderzoek

PvdA Zwolle	D66 Zwolle	GroenLinks	SP
Patty Wolthof	Mark Oldengarm	Michiel van Harten	Sandra Drost

VVD	ChristenUnie	CDA
Aly van de Vegte	Reinier Mulder	martijn vd veen
Thom van Campen		

Met algemene stemmen aangenomen 12-03-2018

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Uitspraak hoger beroep clïenten(raad) Meesterwerk
portefeuillehouder	Klaas Sloots
informant	Zee, Manja van der
medeopstellers	Heegsma, Theo (2182)
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota uitspraak hoger beroep clïenten(raad) Meesterwerk

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in het hoger beroep in het geschil tussen clienten/cliëntenraad van Meesterwerk en het college van burgemeester en wethouders, waarbij het college in het gelijk is gesteld.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 31 oktober 2018

Onderwerp	uitspraak hoger beroep clïenten(raad) Meesterwerk
Versienummer	V1.

Portefeuillehouder Klaas Sloots

Informant Manja van der Zee/Theo Heegsma
Afdeling Juridische Zaken / AF
Telefoon 038 498 2182
Email TJ.Heegsma@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in het hoger beroep in het geschil tussen clienten/cliëntenraad van Meesterwerk en het college van burgemeester en wethouders, waarbij het college in het gelijk is gesteld.

Inleiding
Met de raadsinformatienota van 18 december 2017 is de raad geïnformeerd over het hoger beroep dat het college heeft ingesteld tegen de uitspraken van de rechtbank Noord Nederland. Deze uitspraken betroffen de beroepschriften van een tweetal individuele cliënten en de cliëntenraad van Meesterwerk. Tevens werd mededeling gedaan van de voorlopige voorziening die is gevraagd om te bereiken dat de uitspraken van de rechtbank worden geschorst. Behandeling van het verzoek tot voorlopige voorziening vond plaats op 12 februari 2018 en de behandeling van het hoger beroep op 18 april 2018. Toegezegd is de gemeenteraad te informeren over de uitspraken in deze procedures.

Kernboodschap
Met deze uitspraken in hoger beroep is een einde gekomen aan de juridische procedure die namens de cliëntenraad van Meesterwerk en twee individuele cliënten is gevoerd tegen de aanzegging van de gemeente dat de cliënten van Meesterwerk die een beschermd wonen voorziening afnemen in 2017 naar een andere zorgaanbieder moesten worden overgedragen.

Toelichting:
Onderwerp van deze juridische procedures was de schriftelijke aanzegging in maart 2017 aan de bestaande cliënten van Meesterwerk dat het college de subsidierelatie met Boer en Zorg/Meesterwerk heeft beëindigd en deze cliënten als gevolg hiervan naar andere zorgaanbieders zullen worden overgedragen. De cliënten en cliëntenraad van Meesterwerk hebben tegen deze aanzegging bezwaarschriften ingediend. Het college oordeelde dat voornoemde aanzegging geen besluit was en verklaarde om die reden de bezwaarschriften als niet ontvankelijk. Tegen dat besluit van het college zijn twee cliënten en de cliëntenraad van Meesterwerk in beroep gegaan bij de rechtbank. De rechtbank Noord Nederland heeft op 7 december 2017 de ingestelde beroepen gegrond verklaard. De rechtbank oordeelde dat bedoelde aanzeggingen van het college wel een besluit zijn en droeg het college onder meer op om uiterlijk 19 januari 2018 een nieuw besluit op de ingediende bezwaarschriften te nemen. Ook oordeelde de rechtbank ten aanzien van de twee individuele cliënten dat tot en met zes weken na deze nieuwe beslissing op bezwaar aan hen met terugwerkende kracht

een PGB moest worden verstrekt dat hen in staat stelt om een maatwerkvoorziening bij Meesterwerk af te nemen.

Het college zag voldoende aanleiding om tegen de uitspraak van de rechtbank in hoger beroep te gaan en een voorlopige voorziening te vragen. De behandeling van de voorlopige voorziening heeft niet tot een uitspraak geleid omdat de advocaat van de twee cliënten en cliëntenraad tijdens de zitting instemde met het voorstel om de uitvoering van de rechtbankuitspraak vrijwillig op te schorten tot de uitspraak in hoger beroep er is.

De Centrale Raad van Beroep (hierna: CRvB) heeft vervolgens op 3 oktober jl uitspraak gedaan. De CRvB heeft de door het college ingestelde hoger beroepen gegrond verklaard en de door het college aangevallen rechtbankuitspraken van 7 december 2017 vernietigd.

In de zaak van de cliëntenraad heeft de CRvB geoordeeld dat de cliëntenraad geen belanghebbende is. De CRvB heeft niet geoordeeld over de vraag of de schriftelijke aanzeggingen van het college besluiten zijn waartegen bezwaar en beroep kan worden gemaakt. In deze zaak is het beroep van de cliëntenraad tegen de beslissing op bezwaar van het college van Zwolle van 16 juni 2017 alsnog dus ongegrond verklaard.

In de zaak van de twee individuele cliënten heeft de CRvB geoordeeld dat zij destijds geen procesbelang meer hadden bij een uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland. De periode waarop zij recht hadden op een PGB voor de maatwerkvoorziening beschermd wonen was ten tijde van de rechtbankuitspraak (d.d. 7 december 2017) al verstreken. Beiden hebben pas ná de uitspraak van de rechtbank Noord Nederland een nieuwe melding gedaan voor een maatwerkvoorziening beschermd wonen. Onder die omstandigheden is het belang bij een uitspraak in het door hen ingestelde beroep komen te vervallen. Ook in deze uitspraak wordt niet ingegaan op de vraag of de schriftelijke aanzeggingen sluiten zijn waartegen in bezwaar kan worden gegaan. De eerdere beroepen van beide cliënten zijn daarom alsnog niet-ontvankelijk verklaard door de CRvB.

De CRvB heeft zich na de zitting op 18 april lang beraden op een uitspraak en de beide zaken uiteindelijk op formele punten afgedaan. We hebben veel aandacht besteed aan de handelwijze van de gemeente Zwolle, die erop was gericht om zo goed mogelijk te zorgen voor een zeer kwetsbare groep mensen en deze over te dragen naar andere zorgaanbieders. Naar onze mening heeft die handelwijze het gemakkelijker gemaakt voor de CRvB om de zaken nu op formele punten af te doen.

Consequenties
Als gevolg van deze uitspraken behoeft er niet meer inhoudelijk te worden beslist op de in 2017 ingediende bezwaarschriften van cliënten en cliëntenraad. Ook is het college niet meer gehouden om ten aanzien van de twee individuele clienten met terugwerkende kracht een PGB toe te kennen.

Communicatie
We blijven conform afspraak terughoudend in het communiceren over deze zaken in het belang van de betrokken cliënten. Enkel in geval van (pers)vragen zullen we deze beantwoorden.

Datum 31 oktober 2018

Vervolg

Een vijftal cliënten van Meesterwerk waarvan de looptijd van de indicatie beschermd wonen in 2017 is verstreken heeft eind vorig jaar een aanvraag voor beschermd wonen in de vorm van een PGB te besteden bij Meesterwerk BV ingediend. Deze aanvragen zijn afgewezen. Tegen deze afwijzingen hebben de clienten bezwaarschriften ingediend die thans nog in behandeling zijn. In het kader van deze behandeling vindt op dit moment een uitvoerig en op de individuele aanvrager gericht onderzoek plaats.

Ondanks de inspanningen die er in 2017 door gemeente en Centrale Toegang van de GGD zijn gepleegd om beschermd wonen clienten van Meesterwerk over te dragen naar andere zorgaanbieders verblijven er vanuit hun eigen keuze nog steeds een beperkt aantal cliënten (7) met een geldige beschermd wonen indicatie bij Meesterwerk, waarvoor Meesterwerk per 1 januari 2018 geen vergoeding van de gemeente ontvangt. Indien deze cliënten besluiten om een overstap naar een andere aanbieder te maken, kunnen ze zich melden bij de Centrale Toegang en zorgen we samen met de cliënten voor een passende oplossing.

Openbaarheid

Deze raadsinformatienota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50455

Onderwerp Uitspraak hoger beroep clïenten(raad) Meesterwerk

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Herinrichting Rembrandtlaan
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Bosch, Willem (2765)
medeopstellers	Vrouwe, Anne (2527)
afdeling	Leefomgeving en Mobiliteit
bijlagen	Voorstel: Informatienota Herinrichting Rembrandtlaan Bijlage: 1. Herinrichtingsplan Rembrandtlaan Bijlage: 2. Klimaatbeelden

Voorgesteld besluit raad

Kennis nemen van het integrale herinrichtingsplan Rembrandtlaan

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 23 oktober 2018

Onderwerp	Herinrichting Rembrandtlaan
Versienummer	V.2

Portefeuillehouder William Dogger

Informant W.A. Bosch
Afdeling Ruimtelijke Planvorming / EC
Telefoon 038 498 2765
Email WA.Bosch@zwolle.nl

Bijlagen 1. Herinrichtingsplan Rembrandtlaan
2. Klimaatbeelden

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Kennis nemen van het integrale herinrichtingsplan Rembrandtlaan

Datum 23 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De objectieve en subjectieve verkeersonveiligheid op de Rembrandtlaan-Monteverdilaan is al jaren een probleem. In 2017 is daarom gestart met de voorbereiding van het project herinrichting Rembrandtlaan-Monteverdilaan en heeft u hiervoor bij de knelpunten 2017 middelen beschikbaar gesteld. In 2018 is daar de aanpak van de rotonde Rembrandtlaan/Dijkstraat als black-spot aan toegevoegd, waarvoor bij de knelpunten 2018 middelen beschikbaar zijn gesteld.
De Rembrandtlaan is een belangrijke en drukke fietsverbinding van en naar de binnenstad. Ook de stadsbus heeft z'n haltes op de Rembrandtlaan voor de bediening van dit deel van de wijk.
Het is echter ook een route waar we van gebruikers en bewoners klachten ontvangen over de gereden snelheden en de veiligheid in de straat en waar sprake is van wateroverlast bij hoosbuien en hittestress bij hoge temperaturen (bijlage 2).
Samen met een klankbordgroep van bewoners, ondernemers en gebruikers is gekeken naar de herinrichting van de straat.

Kernboodschap
Het herinrichtingsplan is in 2017 gestart als een verkeersveiligheidsproject. Door de interactie met bewoners en adviseurs van andere beleidsterreinen is een integrale innovatieve aanpak voor de herinrichting van de Rembrandtlaan ontstaan, waarbij verkeersveiligheid, bereikbaarheid, klimaatadaptatie, hittestress en maatschappelijk draagvlak in onderlinge samenhang zijn meegenomen. De inrichting tot fietsstraat in combinatie met de nieuwe rotonde bij de Minervalaan sluit beter aan bij de vormgeving van een 30-km gebied. Bovendien is expliciet gezocht naar mogelijkheden om de openbare ruimte klimaatadaptiever en hittestress-bestendiger in te richten.
Dit heeft geleid tot het bijgevoegde ontwerp (bijlage 1). Per locatie/aspect zijn de consequenties beschreven.

Consequenties

1. **De wegvakken Rembrandtlaan en Monteverdilaan**

De Rembrandtlaan krijgt vanaf rotonde Drijbersingel tot aan het kruispunt met de Minervalaan een nieuwe fietsstraatprofiel met rood asfalt. Aan de zijkanten komen klinkerstroken in een afwijkende kleur. En in het midden komt een middenstrook met een klinkerprint of een afwijkende grovere slijtlaag. Op de klinkerstroken kunnen auto's uitwijken wanneer zij elkaar passeren, maar ze zijn vooral bedoeld om duidelijk aan te geven dat de fietser op de rijbaan rijdt. De stroken aan de zijkant worden uitgevoerd met een waterdoorlatende klinkerverharding, zodat het regenwater ter plekke wordt geïnfiltreerd in de bodem. Het profiel van de Rembrandtlaan is vergelijkbaar met het profiel van de Tesselschadestraat. De water passerende kantstroken zijn wel nieuw.
Het gedeelte Monteverdilaan tussen de A28 en de Zwartewaterallee wordt versmald met de aanleg van bushaltes op de rijbaan. De aansluitingen van de Nijverheidsstraat en de inrit van de Rembrandtflat worden voorzien van inritblokken.

2. **Het kruispunt met de Minervalaan/Esdoornstraat**

Het kruispunt van de Minervalaan/Esdoornstraat met de Rembrandtlaan wordt uitgevoerd als rotonde. De rotonde heeft een snelheid remmende werking en vormt daarnaast een duidelijke overgang van het

50 km/u gebied naar het 30 km/u gebied. Om de rotonde mogelijk te maken worden de huidige bushaltes verplaatst naar de Monteverdilaan.
Het kruispunt met de Minervalaan wordt met de aanleg van een rotonde veel groener, omdat de hoeveelheid verharding op deze kruising sterk vermindert. Daarbij wordt de rotonde op een unieke, klimaat adaptieve manier uitgevoerd. In plaats van de standaard situatie, waarbij het midden van de rotonde het hoogste punt is, wordt bij deze rotonde het midden juist het laagste punt. Het groen in het midden van de rotonde wordt een soort wadi, omdat het kruispunt met de Minervalaan het laagste punt is van de Rembrandtlaan. Dit is de plek waar bij stortbuien normaal wateroverlast ontstaat. (bijlage 2)
Door de rotonde als waterberging in te zetten, leveren we een bijdrage aan het klimaatbestendig maken van dit deel van de stad.

3. Rotonde Dijkstraat-Schuttevaerkade-Rembrandtlaan

Deze rotonde is een blackspot. Bij bijna alle ongevallen is de fietser betrokken. Het middeneiland en de aansluitende wegvakken van de 30 km-wegen Rembrandtlaan en Dijkstraat op deze rotonde worden heringericht om de verkeersveiligheid te verhogen. De aansluitingen vanuit de 30 km/u-zones worden beter in overeenstemming gebracht met de erftoegangsfunctie. Daarnaast wordt door de herinrichting van het middeneiland het autoverkeer beter geattendeerd op het conflict met het kruisende (fiets)verkeer voordat men de rotonde oprijdt.

4. Oversteek Hobbemastraat

De oversteek van de Hobbemastraat blijft ook in de nieuwe situatie in klinkerbestrating, waarbij gekozen wordt voor een mengeling van donkere en lichte klinkers (clair- obscur). Daarbij wordt de oversteek uitgevoerd als zebra. De kosten vormen een integraal onderdeel van het wegvak Rembrandtlaan.

5. Parkeren

Als gevolg van de herinrichting zal het aantal parkeerplaatsen in de omgeving van de Rembrandtlaan toenemen. Daarbij kunnen de bestaande parkeerplaatsen een halve meter worden versmald, omdat in het nieuwe fietsstraat profiel een rabatstrook langs de parkeerplaatsen loopt. Hierdoor worden de trottoirs breder. Op een aantal plekken in de Rembrandtlaan worden voor de fiets stallingsvoorzieningen gerealiseerd. Deze stallingen gaan ten koste van een parkeerplaats. Omdat als gevolg van de herinrichting ook nieuwe parkeerplaatsen gerealiseerd worden, neemt het totaal aantal parkeerplaatsen toe. Om de inrichting klimaatadaptiever te maken worden de parkeerplaatsen ook in water passerende bestrating uitgevoerd.

6. Hittestress en groen

Bij de inrichting van de Rembrandtlaan is het vergroenen van de straat een belangrijk uitgangspunt. Er komen bomen bij. De boomspiegels worden groter gemaakt en samen met de fietsparkeervakken vergroend.

7. Financiën

De kosten voor de herinrichting van de gehele route incl. de maatregelen voor klimaatadaptatie, vergroenen e.d. zijn geraamd op € 1.250.000.
Met uitzondering van de subsidie Waterveiligheid en Klimaatbestendigheid IJVD van € 90.000 zijn de overige kredieten (totaal € 1.160.000) beschikbaar op basis van reeds genomen besluiten.

Het beschikbare budget voor de herinrichting van deze route bedroeg € 950.000 waarvan een DU&VV-subsidie van 75% van de Provincie Overijssel à € 712.500 ter verbetering van de verkeersveiligheid en een eigenbijdrage van € 237.500.ter verbetering van de verkeersveiligheid.
Een deel van de Rembrandtlaan komt volgend jaar in aanmerking voor onderhoud aan de verharding en met de herinrichting wordt dit deel van de stad klimaatbestendiger. Vanuit de beheerbegroting ('Grijs' en 'Blauw') wordt op basis hiervan een bijdrage verleend van € 210.000.
Door het innovatieve karakter van dit herinrichtingsplan (integratie verkeer, klimaat en beheer) is de kans groot dat op basis van de subsidieregeling Waterveiligheid en Klimaatbestendigheid IJssel-Vechtdelta een subsidie wordt verleend aan dit project van € 90.000. Indien deze subsidie wordt verleend zal dit aan uw raad worden voorgelegd als onderdeel van een breder subsidiepakket van waterveiligheid- en klimaatbestendigheidsmaatregelen.

Communicatie
Het herinrichtingsplan is op een inloopavond in de Creatieve Cooperatie op 17 juli toegelicht. Ca. 30 bewoners en ondernemers van de Rembrandtlaan hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om te komen kijken en een toelichting te krijgen. Bovendien staat het plan op de site van de Gemeente Zwolle.
Het plan is met brede instemming ontvangen met een enkele kleine kanttekening bijv. over de exacte locatie van de fietsparkeerplekken of de groeninvulling.
Extra aandacht is gevraagd voor de notoire hardrijders m.n. in de avonduren.

Vervolg
Het plan wordt momenteel uitvoeringsgereed gemaakt. De voorbereidingen voor het verleggen/vernieuwen van kabels en leidingen zijn gestart evenals de te nemen verkeersmaatregelen tijdens de uitvoering (verkeersmanagement).
De daadwerkelijke uitvoering start in het voorjaar van 2019 en duurt ca. een half jaar.
In overleg met de politie wordt specifiek gekeken naar de aanpak van de notoire hardrijders op de Rembrandtlaan.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50458

Onderwerp Herinrichting Rembrandtlaan

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

LEGENDA

- Rood asfalt
- Zwart asfalt (streetprint)
- Zwarte klinker
- Bestaande klinker
- Accent bestrating
- Trottoirtegels
- Boom bestaand
- Boom kappen
- Boom nieuw
- Haag
- Lage beplanting
- Bloeiende beplanting
- Gras
- Fietsenstalling

ONTWERP REMBRANDTLAAN

buiten gewoon

Zwolle

Bijlage 2 Klimaatadaptatie

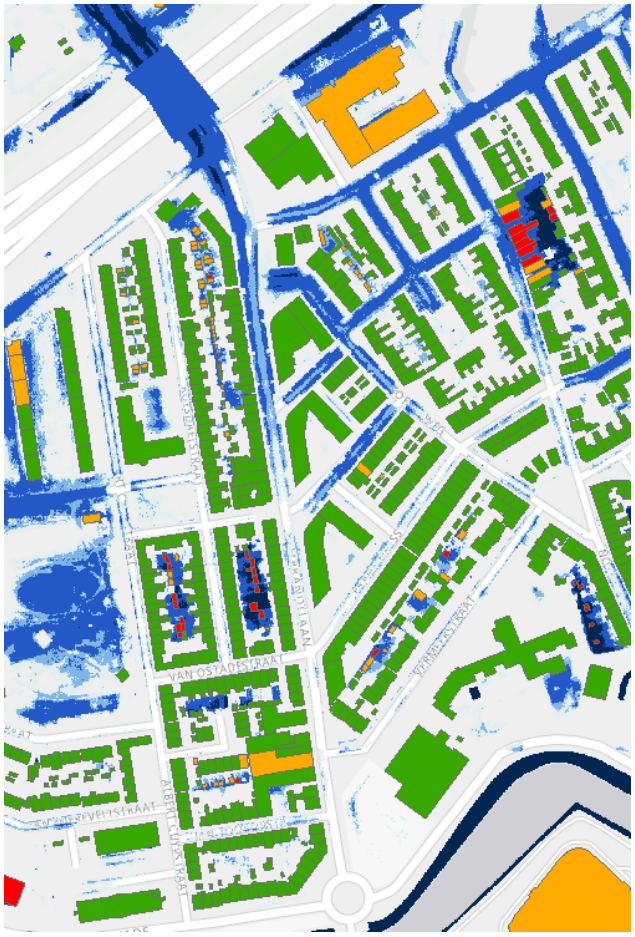

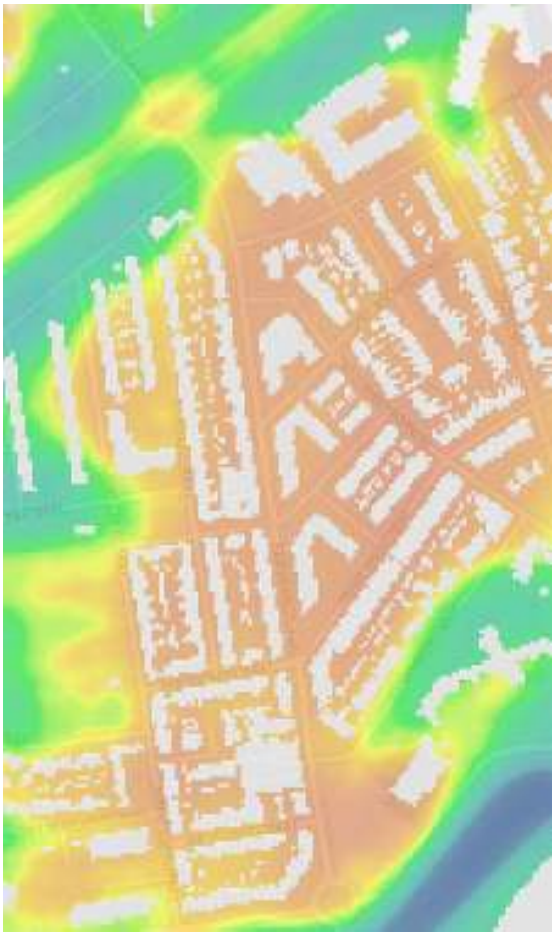

Hierboven de beelden*: links wateroverlast en rechts hitte.*

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Hijlkema, Silvan (2529)
medeopstellers	Flier, Angela (2698)
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Informatienota Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering Bijlage: Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering

Voorgesteld besluit raad

Voorgesteld wordt om kennis te nemen van:

1. Het onderzoeksrapport van voedingsbodems naar radicalisering;
2. de wijze waarop het college omgaat met de aanbevelingen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 5 november 2018

Onderwerp	Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering
Versienummer	V1.2

Portefeuillehouder Henk Jan Meijer

Informant S. Hijlkema / A. Flier
Afdeling Fysieke Leefomgeving / Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 2529
Email s.hijlkema@zwolle.nl / a.flier@zwolle.nl

Bijlagen 1. Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het onderzoeksrapport van voedingsbodems naar radicalisering;
2. de wijze waarop het college omgaat met de aanbevelingen.

Datum 5 november 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Radicalisering en extremisme is één van de prioriteiten in de veiligheidsvisie 2015-2018. Omdat een succesvolle aanpak tegen dit fenomeen niet alleen kan bestaan uit repressie, lieten we onderzoek doen naar de mate van voedingsbodems van radicalisering onder jongeren en de mate waarin ons beleid hierop aansluit. Het Verwey-Jonker Instituut en Bureau Beke voerden dit onderzoek uit in 2017 en 2018. Hierbij informeren we u over de belangrijkste onderzoeksbevindingen en de aanbevelingen. U leest ook hoe het college omgaat met de aanbevelingen.

Kernboodschap
Uit het onderzoeksrapport blijkt dat er in Zwolle geen sprake is van een brede voedingsbodem van radicalisering. De onderzoekers concluderen dat het belangrijk blijft om alert te zijn voor dit thema vanuit veiligheids- en sociaal-preventief beleid, omdat risico's op radicalisering altijd aanwezig kunnen zijn en omdat er bij een klein aandeel van de jongeren een aantal voedingsbodems aanwezig zijn.

Toelichting
Uit het onderzoeksrapport blijkt dat er in Zwolle geen sprake is van een brede voedingsbodem van radicalisering. De onderzoekers concluderen dat het belangrijk blijft om alert te zijn voor dit thema vanuit veiligheids- en sociaal-preventief beleid, omdat risico's op radicalisering altijd aanwezig kunnen zijn en omdat er bij een klein aandeel van de jongeren een aantal voedingsbodems aanwezig zijn.

De onderzoekers keken naar drie dimensies die een voedingsbodem voor radicalisering kunnen vormen: een sociale dimensie, een religieuze dimensie en een politieke dimensie. Ten aanzien van elke dimensie zijn een aantal aandachtspunten gevonden die een potentiële voedingsbodem voor radicalisering kunnen zijn – deze spelen doorgaans bij een klein deel van de bevraagde jongeren. De onderzoekers identificeren vier thema's waarop de gemeente zich kan of zou moeten richten om het beleid te laten aansluiten bij de actuele praktijk. Dit betreft: (1) ervaren achterstelling; (2) wij-zij denken; (3) thuissituatie en opvoeding; (4) vertrouwen in instituties (inclusief media) en (5) reactief beleid.

De onderzoekers doen zeven aanbevelingen. Het college benut deze als basis voor het versterken van de aanpak tegen radicalisering. Hieronder leest u per aanbeveling hoe het college daarmee omgaat.

Aanbeveling 1: Verbreed het beleid aangaande radicalisering, zodat dit niet alleen gewelddadig jihadisme maar ook links- en rechtsextremisme omvat.

De aanpak van radicalisering richt zich van oorsprong primair op gewelddadig jihadisme, omdat van die vorm de laatste jaren de meeste en reële dreiging uitgaat (zie bijvoorbeeld de dreigingsbeelden van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid). Toch kunnen ook andere vormen van extremisme zich manifesteren. Daarom gaan we ook met die signalen zorgvuldig om, worden die veredeld en desgewenst geagendeerd voor specialistische casusoverleggen. Ook krijgen andere vormen van extremisme aandacht in het sociaal-preventieve beleid (zie aanbeveling 3).

Aanbeveling 2: Investeer in preventief beleid dat wordt gedragen door de afdelingen (en de professionals die binnen deze domeinen werkzaam zijn) die zich richten op cultuur, onderwijs, jeugd, sociale wijkteams, sport, werk, participatie en veiligheid.

In het kader van preventie onderhouden we relaties met sleutelfiguren, moskeeën en partners in de stad over dit onderwerp. Ook worden medewerkers getraind ter bewustwording en signalering. Daarnaast kennen we verschillende initiatieven die impliciet bijdragen aan het voorkomen van criminaliteit in het algemeen en aan het tegengaan van radicalisering in het bijzonder. Denk bijvoorbeeld aan de doelstellingen van het jeugdbeleid of de activiteiten van Travers Welzijn. We schrijven hieronder bij de andere aanbevelingen waar we het preventieve beleid willen verdiepen en expliciteren.

Aanbeveling 3. Besteed aandacht aan het voorkomen en het omgaan met discriminatie onder jongeren.

In Zwolle krijgen jongeren op een aantal middelbare scholen zogenoemde THINK-lessen. Dit is een sociaal-emotionele leerlijn met als doel om het probleemoplossend vermogen van jongeren te vergroten. In deze lessen is onder meer aandacht voor aspecten die relatie hebben met het wij-zij denken of discriminatie. We bespreken de onderzoeksbevindingen van dit rapport met onze partners van THINK, St. Vechterweerd (Marietje Kessels-project) en Artikel 1. Met hen verkennen we of en hoe het voorkomen van discriminatie, maar ook het weerbaar maken hiertegen onderdeel kan uitmaken van het huidige aanbod.

Aanbeveling 4. Integreer het tegengaan van wij-zij denken in bestaand beleid en initiatieven, bijvoorbeeld binnen het cultuureducatiebeleid, de leerlijn THINK en de Cruyff-courts.

De leerlijn THINK leent zich goed voor het tegengaan van wij-zij denken en hiervoor is ook al aandacht in de lessen (zie ook aanbeveling 3). We vinden de huidige sport- en cultuuractiviteiten voldoende bijdragen aan het tegengaan van het wij-zij denken, ondanks dat dit niet het primaire doel is van deze activiteiten. Zowel bij sport- als bij cultuuractiviteiten houden we rekening met culturele invloeden en zijn medebepalend voor het aanbod dat we hiervoor aanbieden. Vaak dragen deze activiteiten ook bij aan het tegengaan van het wij-zij denken. Denk bijvoorbeeld aan de Street League competitie waarin jongeren in wijken en buurten tegen elkaar voetballen, in samenwerking met allerlei partners waaronder PEC Zwolle. Hierdoor ontstaan er spelenderwijs mooie verbindingen tussen jongeren met verschillende achtergronden.

Aanbeveling 5. Investeer in diversiteits-sensitief werken binnen de sociale wijkteams om ouders met een migratieachtergrond beter te bereiken en bij hun hulpvraag aan te sluiten.

We vinden het belangrijk dat sociale wijkteams diversiteit-sensitief kunnen werken. We gaan daarom medewerkers hierin trainen. Omdat het specifiek gaat over het bereiken van ouders, richten we de training op medewerkers die ook vanuit die context het verschil kunnen maken. Denk hierbij aan schoolmaatschappelijk werkers. Daarnaast volgen medewerkers ook trainingen in de bewustwording van radicalisering en het kunnen signaleren van radicaliserende jongeren. Door het versterken van deze vormen van deskundigheid krijgen medewerkers handvatten om beter te kunnen aansluiten bij hulpbehoevenden met een migratieachtergrond.

Aanbeveling 6. Onderzoek in hoeverre initiatieven die een bijdrage (kunnen) leveren aan het vergroten van het vertrouwen van jongeren in instituties (bijvoorbeeld jongerenraden, democratiespelen,

politiekids, koppelwerk en lessen mediawijsheid) daarin slagen en in hoeverre zij de juiste doelgroepen bereiken.

Het college gaat geen nieuw onderzoek initiëren. In Zwolle zijn er verschillende initiatieven die positieve effecten kunnen hebben op het vertrouwen in instituties. We denken dat de mogelijke ontwikkelpunten voldoende aandacht krijgen in de reguliere samenwerkingsstructuren.

Aanbeveling 7. Communiceer helder over de wijze waarop professionals melding kunnen maken van vermoedens van radicalisering (bij wie, waar, hoe) en geef daarbij aan dat dit niet alleen voor religieus-extremisme, maar ook voor links- en rechtsextremisme mogelijk is.

Het versterken van de signaleringsstructuur heeft continu de aandacht. Tijdens trainingen leren professionals waar zij terecht kunnen met signalen. Omdat uit het onderzoek blijkt dat met name onderwijsprofessionals het soms onduidelijk vinden hoe zij met signalen kunnen omgaan, willen we dit extra onder de aandacht brengen. Dit doen we door samen met Stichting School & Veiligheid (SS&V) hierover in gesprek te gaan met de scholen die deelnamen aan dit onderzoek. SS&V kan scholen een kosteloos aanbod doen om dit thema een plek te geven in de schoolontwikkeling.

Consequenties
Een consequentie is dat de aanpak van radicalisering wordt versterkt. Het uitvoeren van dit besluit vraagt geen extra financiele middelen of coördinatie.

Communicatie
Het onderzoeksrapport is openbaar en gecommuniceerd richting de stakeholders van dit onderzoek. Ook communiceren de onderzoeksbureaus over dit rapport via hun reguliere nieuwskanalen.

Vervolg
De aanbevelingen vormen de basis voor het versterken van de aanpak tegen radicalisering.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50647

Onderwerp Onderzoeksrapport voedingsbodems radicalisering

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle

PREVALENTIE EN IMPLICATIES VOOR BELEID

Rozetta Meijer
Tom van Ham
Maaike van Kapel
Jolijn Broekhuizen
Anton van Wijk

Bureau Beke

Verwey-Jonker Instituut

Voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle

PREVALENTIE EN IMPLICATIES VOOR BELEID

Rozetta Meijer
Tom van Ham
Maaike van Kapel
Jolijn Broekhuizen
Anton van Wijk

Met medewerking van Maarten Kwakernaak

Bureau Beke

Verwey-Jonker Instituut

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

Aanleiding en onderzoeksvragen 3

Belangrijkste bevindingen 3

Conclusie 6

Aanbevelingen 7

1 Inleiding 8

1.1 Aanleiding 8

1.2 Onderzoeksvragen 9

1.3 Onderzoeksopzet 9

1.4 Leeswijzer 10

DEEL A: Prevalentie van voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle 11

2 Bevindingen onderzoek onder jongeren 12

2.1 Sociale dimensie 12

2.2 Religieuze dimensie 20

2.3 Politieke dimensie 23

2.4 Houding ten opzichte van andere culturen 31

2.5 Goedkeuren van geweld 35

2.6 Accumulatie van risicofactoren 35

2.7 Beleving van jongeren 37

2.8 Conclusie 37

3 Bevindingen onderzoek onder professionals en sleutelfiguren 39

3.1 Begrip radicalisering 39

3.2 Radicalisering en polarisering in de gemeente Zwolle 40

3.3 Kwetsbare groepen en voedingsbodems 41

4 Het beeld samengevat 43

DEEL B: Analyse van beleid 45

5 Factoren en thema's in het beleid 46

5.1 Beleidsmatige ontwikkelingen en kanttekeningen 46

5.2 Ervaren achterstelling 47

5.3 Wij-zij denken 48

5.4 Thuissituatie en opvoeding 49

5.5 Vertrouwen in instituties 51

5.6 Omgaan met radicalisering 53

DEEL C: Samenvattende conclusies en aanbevelingen 55

6 Conclusies 56

6.1 Belangrijkste bevindingen onderzoeksvragen 1, 2 en 3 56

6.2 Belangrijkste bevindingen onderzoeksvraag 4 57

7 Aanbevelingen 60

7.1 Inhoudelijke aanbevelingen 60

7.2 Aanbevelingen in relatie tot het werkproces 62

7.3 Tot slot 63

Literatuurlijst 64

Geraadpleegde beleidsdocumenten 66

Bijlage 1: Verantwoording onderzoeksmethoden 67

Bijlage 2: Tabellenoverzicht 72

Samenvatting

Aanleiding en onderzoeksvragen

Radicalisering is een proces waarin zich een bereidheid ontwikkelt om vanuit politieke of religieuze opvattingen over te gaan tot extremisme c.q. acties die buiten het kader van de wet vallen. Vanuit de behoefte om meer zicht te krijgen op voedingsbodems voor radicalisering in de gemeente Zwolle en de mate waarin deze voorkomen, heeft de gemeente het Verwey-Jonker Instituut en Bureau Beke gevraagd om een onderzoek uit te voeren. De uitkomsten van dit onderzoek moeten bijdragen aan preventief beleid dat de weerbaarheid van jongeren vergroot en radicalisering voorkomt. In het onderzoek stonden de volgende vijf vragen centraal:

1. In welke mate zijn voedingsbodems voor radicalisering aanwezig bij jongeren in Zwolle?
2. Hoe zijn de voedingsbodems te duiden?
3. Wat zijn, gezien de bevindingen uit vraag 1 en 2, de voedingsbodems waarop men zich in Zwolle zou kunnen of moeten richten?
4. In hoeverre sluit het huidige beleid daarop aan?
5. Wat zijn richtingen voor beleid?

Onderzoeksvragen 1 tot en met 3 zijn beantwoord op basis van een enquête onder 454 jongeren in het vierde leerjaar van het voortgezet onderwijs en interviews met professionals en vertegenwoordigers van gemeenschappen in Zwolle. Onderzoeksvraag 4 en 5 zijn beantwoord aan de hand van een documentanalyse van beleidsstukken uit de periode 2014-2018 op het gebied van jeugd, onderwijs, zorg, gezondheid, cultuur en veiligheid en interviews met beleidsmakers.

Belangrijkste bevindingen

Prevalentie van voedingsbodems voor radicalisering

In het onderzoek onder jongeren is gekeken naar drie dimensies die een voedingsbodem voor radicalisering kunnen vormen: een sociale dimensie, een religieuze dimensie en een politieke dimensie. De sociale dimensie brengt onder andere in beeld in hoeverre jongeren zich thuis voelen in Nederland, in hoeverre zij zich achtergesteld voelen en hoe zij hun opvoeding ervaren. Binnen de religieuze dimensie is aandacht voor de mate waarin jongeren zich verbonden voelen met een religie en de wijze waarop zij met vragen over hun geloof omgaan. Onder de politieke dimensie wordt ingegaan op het vertrouwen van jongeren in verschillende instituties (namelijk: de politiek, de media, de politie en het jongerenwerk). Aanvullend op deze dimensies is jongeren gevraagd naar de mate waarin zij geweld gelegitimeerd achten en naar hun mening over andere bevolkingsgroepen.

Onderwerpen binnen de *sociale dimensie* lijken bij een klein deel van de bevraagde jongeren een potentiële voedingsbodem voor radicalisering te zijn. Dit betreft voornamelijk jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond: ten opzichte van andere jongeren voelen zij zich vaker niet thuis in Nederland en achtergesteld vanwege hun culturele achtergrond. Ook zijn er wat betreft het pedagogisch klimaat waarbinnen deze groep jongeren opgroeien vaker indicaties van een problematische situatie die als voedingsbodem voor radicalisering kan fungeren.

Binnen de *religieuze dimensie* is gebleken dat iets meer dan een kwart van de bevraagde jongeren (28%) zich verbonden voelt met een religie. De aard van de vragen die christelijke en islamitische jongeren in relatie tot hun geloof hebben, loopt uiteen. Christelijke jongeren hebben overwegend existentiële vragen, terwijl islamitische jongeren vooral bezig zijn met het vinden van een antwoord op de vraag hoe zij een goede moslim

kunnen zijn. In vergelijking met andere religieuze achtergronden zoeken islamitische jongeren vaker op het internet naar antwoorden op hun vragen of volgen zij een lezing. De religieuze weerbaarheid van in het bijzonder islamitische jongeren is, vanwege de mogelijke radicale invloeden op het internet en bij personen die lezingen verzorgen, een aandachtspunt.

Binnen de *politieke dimensie* valt op dat een klein deel van de jongeren negatief is over de relatie met de politie en de wijze waarop deze handelt. Dit geldt vooral voor jongeren met een niet-westerse en islamitische achtergrond en jongeren die frequent worden aangesproken door de politie. In bredere zin laat het onderzoek zien dat het vertrouwen van een deel (20-30%) van de bevraagde jongeren in de politiek en de media matig tot laag is. Dit zal gedeeltelijk te verklaren zijn door de levensfase waarin deze jongeren zich bevinden. Verder valt op dat jongeren met een migratieachtergrond minder vertrouwen hebben in de media en politiek dan andere jongeren. Zij voelen zich vaker 'aangevallen' door Nederlandse politici en denken vaker dat de media geen eerlijk beeld geven over wat er in Nederland en de wereld gebeurt.

Jongeren zonder migratieachtergrond vallen in negatieve zin op waar het gaat om hun mening over vluchtelingen en migrantengroepen. Bij bijna twee op de tien bevraagde autochtone jongeren is op dat vlak sprake van een negatief sentiment. Tot slot vinden twintig jongeren in onze steekproef (4,5%) dat geweld geoorloofd is om een ander van de eigen mening te overtuigen.[1]

De geïnterviewde professionals en sleutelfiguren zien een gebrek aan maatschappelijk perspectief, het ontbreken van voldoende pedagogische betrokkenheid en het door jongeren tot zich nemen van gekleurde en/of onjuiste informatie als mogelijke voedingsbodems voor radicalisering. Een gebrek aan maatschappelijk perspectief en het door jongeren tot zich nemen van gekleurde of onjuiste informatie zien professionals vooral als voedingsbodem voor jongeren met een migratieachtergrond, wat in lijn is met de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek. In de opvoeding onderscheiden professionals verschillende potentiële voedingsbodems voor jongeren met een migratieachtergrond en een Nederlandse achtergrond. Bij de eerstgenoemde groep betreft het overwegend de pedagogische betrokkenheid van ouders, waarmee de opvoeding van jongeren met een migratieachtergrond op voorhand voor een achterstand kan zorgen (bijvoorbeeld op het vlak van taalbeheersing). Bij autochtone jongeren wordt met name de overdracht van zienswijzen – bijvoorbeeld over vluchtelingen of etnische minderheden – als een mogelijke voedingsbodem aangemerkt.

Gelet op de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek en de (groeps)interviews identificeren we vier thema's waarop de gemeente Zwolle zich kan of zou moeten richten om het beleid te laten aansluiten bij de actuele praktijk. Dit betreft: (1) ervaren achterstelling; (2) wij-zij denken; (3) thuissituatie en opvoeding en (4) vertrouwen in instituties (inclusief media).

Factoren en thema's in beleid

Op basis van de bestudeerde bronnen bespreken we puntsgewijs op welke wijze het preventieve beleid in de gemeente Zwolle aansluit op de vier bovengenoemde thema's. We geven daarbij concrete voorbeelden en benoemen aandachtspunten die binnen deze thema's kunnen worden onderscheiden.

Ervaren achterstelling

Een *gevoel* van achterstelling, of het nu terecht is of niet, kan een potentiële voedingsbodem voor radicalisering zijn. In de gemeente Zwolle worden maatregelen genomen om gelijke kansen op scholing, huisvesting en de arbeidsmarkt zoveel mogelijk te

1 Hierbij is niet uitgevraagd wat jongeren onder geweld verstaan. Dit kan variëren van verbaal geweld, het geven van een duw tot eventueel zwaardere vormen van geweld.

waarborgen. Er is bijvoorbeeld aandacht voor het positioneren van kwetsbare groepen in de arbeidsmarkt (onder andere door het bestrijden van laaggeletterdheid en het informeren van werkgevers over de meerwaarde van deze groepen). Daarnaast wordt actief beleid gevoerd om te voorkomen dat jongeren geen startkwalificatie behalen en wordt geïnvesteerd in het uitwisselen van eisen en wensen tussen werkgevers en onderwijsinstellingen om de aansluiting tussen onderwijs en werk te optimaliseren. Prestatieafspraken met corporaties en huurdersorganisaties moeten verder voorzien in een aanbod van goedkope woningen dat aansluit bij de vraag. Een aandachtspunt dat uit het onderzoek naar voren komt, is aandacht voor een vaak aan ervaren achterstelling gekoppeld begrip: discriminatie. Daarbij dient ook aandacht te zijn voor het in perspectief plaatsen van het onderwerp c.q. de soms gekleurde waarneming van jongeren en de werkelijkheid.

Wij-zij denken

Wij-zij denken – het onderscheid maken op basis van bijvoorbeeld geslacht, religie of politieke overtuiging – staat aan de basis van (het ontwikkelen van) negatieve attitudes ten opzichte van andere groepen.[2]

Om onderling begrip te vergroten en het ontstaan van wij-zij denken tegen te gaan, wordt vooral beleid gevoerd dat zich richt op het vergroten van de sociale cohesie. Voorbeelden zijn een actieve samenwerking tussen de verschillende in Zwolle aanwezige religieuze organisaties en het houden van straatbarbecues. Het is de vraag in hoeverre deze activiteiten de in dit onderzoek bedoelde jongeren bereiken. Andere activiteiten, zoals het realiseren van Cruyff-courts (waarbij jongeren afkomstig uit verschillende bevolkingsgroepen elkaar volgens professionals kunnen ontmoeten) en het subsidiëren van de leerlijn THINK, hebben hoogstwaarschijnlijk een groter bereik. Dit geldt bij uitstek voor laatstgenoemde, daar dit een leerlijn is waarin tijdens wekelijkse lessen op school wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van jongeren en het omgaan met verschillen. THINK is momenteel nog een proeftuin op zes scholen binnen het voortgezet onderwijs in de gemeente Zwolle. Ook jongerenwerkers kunnen een belangrijke rol vervullen bij het kanaliseren van frustraties die ten grondslag kunnen liggen aan het ontstaan van wij-zij denken. Borging van de kwaliteit en capaciteiten van medewerkers binnen het onderwijs en het jongerenwerk achten professionals om die reden van belang.

Thuissituatie en opvoeding

De gemeente investeert in het ondersteunen van ouders bij de opvoeding. Voor ouders van jongeren met lichte opvoed- en opgroeivragen zijn multidisciplinaire teams aanwezig op de scholen in Zwolle. Daarnaast zijn de sociale wijkteams mede ingericht om ouders bij de opvoeding te helpen. Professionals constateren dat de beperkte ouderbetrokkenheid van sommige ouders met een migratieachtergrond mede te wijten is aan taalachterstanden en een andere visie op de opvoeding. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de sociale vaardigheden van de kinderen en hun kansen binnen het onderwijs en aansluiting op de arbeidsmarkt. Om die reden worden er verschillende maatregelen genomen, waaronder de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Tegelijkertijd worden gezinnen met een migratieachtergrond door een combinatie van factoren (onvoldoende kennis over en aansluiting met andere culturen, naar binnen gekeerde houding van migrantengroepen) volgens respondenten nog te weinig bereikt. Rolmodellen c.q. medewerkers met een andere culturele achtergrond en het in ogenschouw nemen van culturele verschillen in de benadering van deze groepen (diversiteits-sensitief werken) worden als voorbeelden genoemd om het bereik onder gezinnen met een migratieachtergrond te vergroten.

2 Dit onderzoek heeft zich niet gericht op welke vlakken er in Zwolle sprake is van wij-zij denken en hoe daarop kan worden ingespeeld.

Vertrouwen in instituties

De gemeente Zwolle investeert op verschillende vlakken actief in jongerenparticipatie. Dit is bijvoorbeeld terug te zien in de Jongerenraad Zwolle – die de gemeenteraad en andere organisaties adviseert op het gebied van jongerenparticipatie. Daarnaast zijn er verschillende maatregelen die moeten voorzien in een (betere) relatie tussen politie en jongeren. Voorbeelden zijn het programma Politiekids en het koppelwerk, waarbij jeugd- of wijkagenten en jongerenwerkers samen in de wijk werken. In relatie tot de media is aandacht voor de wijze waarop jongeren kunnen omgaan met de veelheid aan informatie die via internet te vinden is. Voorbeelden van maatregelen om jongeren mediawijs te maken zijn de cursus Digisterker en het bewustmaken van jongeren over het eigen perspectief dat elke bron c.q. media heeft. In hoeverre deze maatregelen effect hebben, is niet bekend. Zo is het bijvoorbeeld de vraag in hoeverre met het koppelwerk ook de jongeren worden bereikt die aangeven negatieve ervaringen met de politie te hebben. Verder constateren professionals dat het veelal dezelfde jongeren zijn die zitting nemen in jongerenraden, en is onbekend in hoeverre de wensen van jongeren met een migratieachtergrond en/of een lage sociaaleconomische status voldoende naar voren komen. Tot slot vinden sommige professionals dat het beleid niet altijd voldoende aansluit bij de praktijk. Hun behoefte aan flexibiliteit in budgetten om de doelmatigheid van het bestede geld te vergroten, kan in het verlengde daarvan worden bezien.

Reactief beleid

In aanvulling op het preventieve beleid op voornoemde thema's, is in de gemeente Zwolle sprake van reactief beleid in de vorm van een casustafel 'Radicalisering' (hierna: casustafel). Hier wordt integraal samengewerkt tussen partijen in de strafrechtsketen om signalen van radicalisering te beoordelen en wegen. Professionals binnen onder andere het onderwijs, het jongerenwerk en de sociale wijkteams hebben een signalerende functie en kunnen – bij vermoedens van radicalisering – signalen doorzetten naar de casustafel. De casustafel radicalisering wordt door de bevraagde professionals ten tijde van het onderzoek vooral benut voor het melden van signalen van gewelddadig jihadisme en niet voor signalen van links- of rechtsextremisme. Aandachtspunten die professionals in relatie tot het reactieve beleid noemen zijn onder andere de borging van kennis over preventie en signalering van en interventie bij radicalisering. Daarnaast is niet bij alle professionals met een signalerende functie bekend waar zij vermoedens van radicalisering kunnen melden en hoe met hun melding wordt omgegaan. Hierbij gaat het vooral om onderwijsprofessionals. Tot slot is niet bij alle respondenten bekend dat zij ook signalen van links- en rechtsextremisme kunnen melden.

Conclusie

Uit het onderzoek onder jongeren komt naar voren dat er ten tijde van het onderzoek geen sprake is van een brede voedingsbodem voor radicalisering in Zwolle. De door ons bevraagde professionals en sleutelfiguren bevestigen deze waarneming. Wel achten zij alertheid voor radicalisering bij kwetsbare personen of groepen van belang, omdat juist bij kwetsbare groepen altijd het risico kan bestaan dat een persoon radicaliseert. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat een klein aandeel van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond kwetsbaarder is dan andere jongeren. Tegelijkertijd zien we ook bij een minderheid van de jongeren met een Nederlandse achtergrond een kwetsbaarheid op de voedingsbodem voor rechts-radicalisme. De resultaten vragen om aandacht voor radicalisering vanuit preventie, waarbij samenwerking plaatsvindt tussen de verschillende beleidsterreinen en er zowel voor religieus, als links- en rechtsradicalisme aandacht is. In dit onderzoek is een aantal suggesties gedaan voor de wijze waarop in de toekomst het sociaal-preventieve beleid vormgegeven kan worden. Centraal daarbij staan de onderwerpen die in dit onderzoek als mogelijke voedingsbodem naar voren zijn gekomen: ervaren achterstelling, wij-zij denken, thuissituatie en opvoeding en vertrouwen in instituties.

Aanbevelingen

1. Verbreed het beleid aangaande radicalisering, zodat dit niet alleen gewelddadig jihadisme maar ook links- en rechtsextremisme omvat.
2. Investeer in preventief beleid dat wordt gedragen door de afdelingen (en de professionals die binnen deze domeinen werkzaam zijn) die zich richten op cultuur, onderwijs, jeugd, sociale wijkteams, sport, werk, participatie en veiligheid.
3. Besteed aandacht aan het voorkomen van en het omgaan met discriminatie onder jongeren;
4. Integreer het tegengaan van wij-zij denken in bestaand beleid en initiatieven, bijvoorbeeld binnen het cultuureducatiebeleid, de leerlijn THINK en de Cruyff-courts.
5. Investeer in diversiteits-sensitief werken binnen de sociale wijkteams om ouders met een migratieachtergrond beter te bereiken en beter bij hun hulpvraag aan te sluiten.
6. Onderzoek in hoeverre initiatieven die een bijdrage (kunnen) leveren aan het vergroten van het vertrouwen van jongeren in instituties (bijvoorbeeld jongerenraden, democratiespelen, politiekids, koppelwerk en lessen mediawijsheid) daarin slagen en in hoeverre zij de juiste doelgroepen bereiken.
7. Communiceer helder over de wijze waarop professionals melding kunnen maken van vermoedens van radicalisering (bij wie, waar, hoe) en geef daarbij aan dat dit niet alleen voor religieus-, maar ook voor links- en rechtsextremisme mogelijk is.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Radicalisering is een complex probleem in de samenleving. Het kan gezien worden als een proces waarbij de opvattingen van een persoon of groep in toenemende mate op gespannen voet komen te staan met de democratische rechtsorde. Dit proces beslaat eveneens een groeiende bereidheid om consequenties aan deze opvattingen te verbinden in de vorm van acties of uitingen. Radicalisering leidt in dat geval tot extremisme; de persoon of groep is bereid activiteiten te ondernemen die over de grenzen van de wet gaan (NCTV, 2014).

Aan radicalisering kunnen verschillende politieke of religieuze opvattingen ten grondslag liggen. Bekend zijn onder meer rechts-, links-, moslim- en dierenextremisme. De afgelopen jaren staan moslimextremisme en rechtsextremisme sterk in de aandacht. *Rechtsextremistisch* gedachtengoed houdt een afkeer in van vluchtelingen en mensen met een andere etnische of religieuze achtergrond en de bereidheid om geweld te gebruiken tegen deze groepen. Hoewel er geen sprake lijkt te zijn van een groei van rechtsextremisme in Nederland, blijft het wel in min of meer dezelfde mate aanwezig (Tierolf, Van Kapel en Drost, 2017). Er lijkt daarnaast in de afgelopen jaren sprake te zijn van een groei van *moslimextremisme*. In 2013 constateerde de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) dat er signalen zijn die erop duiden dat een toenemend aantal jongeren in Nederland sympathiseert met de gewelddadige jihad. Gewelddadig jihadisme is een ideologische stroming binnen de politieke islam, die door middel van een gewapende strijd streeft naar een mondiale heerschappij van de islam en de heroprichting van de Islamitische Staat (NCTV, 2014).

Radicalisering is een *wicked problem* (Roberts, 2000): een probleem dat even ingewikkeld als hardnekkig is. Kenmerkend zijn de vele en gevarieerde oorzaken, actoren en facetten. Geen enkel radicaliseringsproces verloopt hetzelfde en de onderliggende problematiek kan verschillende domeinen betreffen. Vrijwel alle modellen (bijvoorbeeld Melis, 2007) starten vanuit de voedingsbodem voor radicalisering: de basis waardoor vooral jongeren vatbaar kunnen raken voor radicale invloeden.

De complexiteit van radicalisering vraagt om een even complexe aanpak – er is in feite ook sprake van een *wicked approach*. De vatbaarheid voor radicalisering van jongeren kan niet tegengegaan worden door één probleem aan te pakken. Een (preventieve) aanpak doorkruist alle domeinen: onderwijs, werkgelegenheid, zorg, veiligheid.

De gemeente Zwolle wil werken aan een preventieve aanpak van het *wicked problem* van radicalisering. Feitelijk betekent dit het voorkomen van het ontstaan van voedingsbodems voor radicalisering. De voedingsbodems kunnen betrekking hebben op een sociale dimensie (niet thuis voelen in Nederland, ervaren discriminatie, handelingsverlegenheid ouders, behoefte aan een positieve sociale identiteit), een religieuze dimensie (behoefte aan zingeving, onzekerheid over het geloof) en een politieke dimensie (ervaren achterstelling van de gemeenschap, het gevoel dat er met twee maten gemeten wordt, wantrouwen jegens instituties).

De gemeente wil graag meer zicht op de mate waarin voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle aanwezig zijn. Het heeft daarom het Verwey-Jonker Instituut en Bureau Beke gevraagd onderzoek te doen naar de voedingsbodems voor radicalisering, in het bijzonder naar die voor het gewelddadig jihadisme en rechtsextremisme. De uitkomsten van dit onderzoek moeten bijdragen aan preventief beleid dat de weerbaarheid van jongeren vergroot en radicalisering voorkomt.

1.2 Onderzoeksvragen

In het onderzoek staan de volgende vijf vragen centraal:

1. In welke mate zijn voedingsbodems voor radicalisering aanwezig bij jongeren in Zwolle?
2. Hoe zijn de voedingsbodems te duiden?
3. Wat zijn, gezien de bevindingen uit vraag 1 en 2, de voedingsbodems waarop men zich in Zwolle zou kunnen of moeten richten?
4. In hoeverre sluit het huidige beleid daarop aan?
5. Wat zijn richtingen voor beleid?

1.3 Onderzoeksopzet

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, is het onderzoek in twee fasen verdeeld. De eerste fase betreft de probleeminventarisatie: inzicht in de aanwezigheid van voedingsbodems voor radicalisering. De tweede fase betreft een reflectie op het bestaande beleid en eventuele lacunes vanuit de inzichten uit de eerste fase van het onderzoek. Fase 1 voorziet in een antwoord op de eerste drie onderzoeksvragen, terwijl fase 2 een antwoord geeft op onderzoeksvraag vier. Hieronder bespreken we kort de ingezette onderzoeksmethoden per fase. Een uitgebreidere verantwoording van de onderzoeksmethoden en een beschrijving van de onderzoekspopulatie is te vinden in bijlage 1.

1.3.1 Fase 1 - Verkrijgen van inzicht in voedingsbodems voor radicalisering

In de eerste fase van het onderzoek is vastgesteld in hoeverre voedingsbodems voor radicalisering aanwezig zijn in Zwolle. Er zijn drie verschillende type groepen bevraagd: jongeren, eerstelijnsprofessionals en vertegenwoordigers vanuit gemeenschappen.

Onderzoek onder jongeren

Ten behoeve van de probleeminventarisatie is een door Verwey-Jonker ontwikkelde vragenlijst afgenomen onder 454 jongeren tussen de veertien en zeventien jaar oud (gemiddelde van vijftien). De bevraagde jongeren zitten op een middelbare school in Zwolle en konden, dankzij medewerking van in totaal drie middelbare scholen, de vragenlijst digitaal invullen tijdens een daarvoor vrijgemaakt (les)uur. Hoewel leerlingen van alle onderwijsniveaus (vmbo, havo, vwo) een vragenlijst hebben ingevuld, is de nadruk gelegd op jongeren die onderwijs op vmbo-niveau volgen. De reden daarvoor is dat jongeren met een lager onderwijsniveau blijkens de literatuur vatbaarder zijn voor radicalisering. Van alle jongeren die een vragenlijst hebben ingevuld, is de meerderheid (57%) van het mannelijk geslacht en autochtoon (70%). Aanvullend op de vragenlijst is met tien procent van de jongeren (n=46) een individueel gesprek gehouden. In dit gesprek is verdiepend ingegaan op een aantal onderwerpen dat in de vragenlijst naar voren is gekomen.

Onderzoek onder eerstelijnsprofessionals en sleutelfiguren

Daarnaast is in het kader van de probleeminventarisatie gesproken met twintig eerstelijns-professionals. Zij zijn werkzaam binnen de domeinen 'jongerenwerk', 'onderwijs', 'politie' en 'welzijn'. Per domein is een focusgroep georganiseerd. Omdat niet alle personen met relevante informatie daarbij aanwezig konden zijn, zijn drie aanvullende telefonische interviews gehouden. Naast professionals zijn ook zes sleutelrespondenten vanuit de islamitische gemeenschap bevraagd. Tijdens de interviews is stilgestaan bij hetgeen professionals onder radicalisering verstaan, de mate waarin dit volgens hen in de gemeente Zwolle speelt, welke voedingsbodems zij in de gemeente waarnemen en welke groepen daar volgens hen mogelijk kwetsbaar voor zijn. Er is met andere woorden gevraagd naar de beleving van professionals en niet naar objectieve feiten. Tijdens de

focusgroepen en interviews is respondenten tevens gevraagd te reflecteren op de meest opvallende bevindingen uit het vragenlijstonderzoek.

1.3.2 Fase 2 - Beleidsmatige reflectie en advies

In de tweede fase van het onderzoek zijn de inzichten uit de eerste fase als uitgangspunt genomen voor het analyseren van het beleid van de gemeente Zwolle omtrent het voorkomen van radicalisering. Binnen de beleidsanalyse zijn twee activiteiten ondernomen. Allereerst hebben we beleidsstukken bestudeerd die tussen 2014 en 2018 op het gebied van jeugd, onderwijs, zorg, gezondheid, cultuur en veiligheid zijn opgesteld. Aanvullend is gesproken met acht professionals die werkzaam zijn in de domeinen 'onderwijs', 'veiligheid', 'welzijn' en 'werk & inkomen'. De vraagstelling in de gehouden (groeps)interviews spitste zich toe op de onderwerpen die, op basis van de onderzoeksbevindingen in fase 1, als relevant kunnen worden aangemerkt.

1.4 Leeswijzer

In het eerste deel van deze onderzoeksrapportage (deel A) geven we antwoord op de eerste drie onderzoeksvragen: de mate waarin voedingsbodems aanwezig zijn, de duiding daarvan en de voedingsbodems waar de gemeente zich, gezien de bevindingen, op zou kunnen richten. Het tweede deel van dit rapport (deel B) beantwoordt de vierde onderzoeksvraag: in hoeverre in het huidige beleid aandacht is voor deze voedingsbodems en op welke wijze. In het derde en laatste deel van deze rapportage (deel C) vatten we de bevindingen samen en geven we richtingen aan voor toekomstig beleid.

Deel A

Prevalentie van voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle

In dit deel bespreken we de bevindingen uit de eerste fase van het onderzoek: de prevalentie van voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle. Wij bespreken eerst de bevindingen uit de vragenlijsten en interviews onder jongeren (hoofdstuk 2) en vervolgens de interviews en focusgroepen onder eerstelijnsprofessionals en sleutelfiguren (hoofdstuk 3). Tot slot staan we in hoofdstuk 4 stil bij de implicaties van deze bevindingen.

2 Bevindingen onderzoek onder jongeren

In dit hoofdstuk gaan we in op de bevindingen uit de vragenlijst die onder jongeren op drie Zwolse scholen is afgenomen. Zoals eerder beschreven onderscheiden we drie dimensies die voor vatbaarheid voor radicalisering kunnen zorgen. Allereerst gaan we in op de bevindingen uit de sociale dimensie (1.1). Vervolgens op de religieuze dimensie (1.2) en de politieke dimensie (1.3). Zoals eerder aangegeven richten we ons in dit onderzoek ook op de voedingsbodem voor rechtsradicalisering. De hiertoe extra opgenomen dimensie 'de houding van jongeren ten opzichte van andere culturen' bespreken we in paragraaf 1.4. In paragraaf 1.5 beschrijven we de bevindingen van een enkele vraag rond het goedkeuren van geweld. In paragraaf 1.6 bespreken wij de accumulatie van risicofactoren, dat wil zeggen in hoeverre meerdere, en welke, voedingsbodems bij jongeren aanwezig zijn. In paragraaf 1.7 bespreken we de beleving van jongeren omtrent radicalisering, op basis van gesprekken die we voerden met 46 jongeren. We sluiten het hoofdstuk af met een concluderende paragraaf (1.8).

Tenzij anders vermeld zijn de analyses uitgevoerd over de antwoorden van 454 jongeren. Voor elk construct is getoetst of er verschillen zijn naar achtergrondkenmerken (etnisch-culturele achtergrond, opleidingsniveau, sekse, woonwijk en binnen of buiten Zwolle woonachtig). Bij deze vergelijkingen zijn jongeren die vragen met 'weet ik niet' beantwoorden niet meegenomen in de analyses. In de beschrijving van verschillen tussen groepen richten we ons op de relevante verschillen en benoemen we dan ook niet elk verschil in de tekst.

In dit hoofdstuk worden alleen significante verschillen genoemd. Een tabellenoverzicht van deze significante verschillen is te vinden in bijlage 2.

2.1 Sociale dimensie

De sociale dimensie richt zich op het gevoel geaccepteerd te worden in en verbonden te zijn met de samenleving. Wanneer iemand zich niet verbonden voelt met de samenleving, kan dit een voedingsbodem vormen voor radicalisering. Binnen deze dimensie onderscheiden wij de volgende factoren: *thuis voelen in Nederland, ervaren achterstelling, toekomstperspectief, zoektocht identiteit, behoefte aan avontuur, opvoedstijl en band met ouders, diversiteit van het netwerk, sociale cohesie – overbruggend contact.* Onderstaand bespreken we per factor de relatie tot radicalisering en de bevindingen. Vervolgens gaan we nader in op wat dit zegt over de mate van een voedingsbodem voor radicalisering binnen de sociale dimensie.

2.1.1 Thuis voelen, achterstelling, toekomstperspectief

Niet thuis voelen in Nederland

Mensen ontlenen een deel van hun identiteit aan de groepen waartoe zij behoren. Wanneer jongeren zich in beperkte mate thuis voelen in Nederland, kunnen zij op zoek gaan naar of nadrukkelijker kiezen voor groepslidmaatschap van een andere groep (Buijs, Demant & Hamdy, 2006). Als jongeren zich nergens echt thuis voelen, kan dit een voedingsbodem vormen voor radicalisering, omdat zij zich dan eerder aangetrokken kunnen voelen tot een radicale groep dan jongeren die een groter deel van hun identiteit aan Nederland ontlenen (Feddes, Nickolson & Doosje, 2015).

De meeste ondervraagde jongeren voelen zich thuis in Nederland (86% zeker). Een klein deel van de jongeren voelt zich helemaal niet (2%), een beetje (10%) of niet helemaal (2%) thuis in Nederland (jongeren konden kiezen uit de antwoordopties: ja, zeker; ja, een beetje; nee, niet helemaal; en nee, helemaal niet; zie Figuur 1). Daarnaast voelen jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond zich minder vaak thuis in Nederland dan jongeren met een Nederlandse achtergrond (7% van de jongeren met een migratieachtergrond voelt zich niet thuis versus 3% van de jongeren met een Nederlandse achtergrond).

Figuur 1: Mate waarin jongeren zich thuis voelen in Nederland, naar etnisch-culturele achtergrond (in %, N=454)

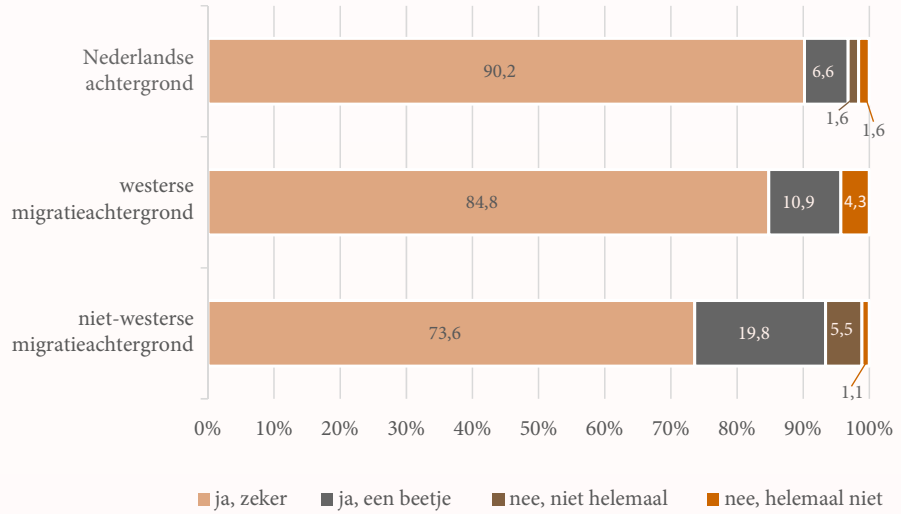

In een aanvullende open vraag is aan jongeren gevraagd hun antwoord toe te lichten. De jongeren die zich een beetje of zeker thuis voelen in Nederland geven vooral aan zich verbonden te voelen met Nederland, zich geaccepteerd te voelen en zichzelf te kunnen zijn. Ook noemen jongeren dat zij zich thuis voelen in Nederland omdat ze er geboren zijn en er sindsdien altijd zijn blijven wonen (zowel jongeren met als zonder een migratieachtergrond geven dit aan). Andere dingen die er volgens jongeren aan bijdragen dat ze zich thuis voelen, zijn het hebben van vrienden en familie in Nederland en het hebben van een vertrouwde omgeving. Ter illustratie enkele open antwoorden: *"Ja, Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik niet in Nederland thuis zou horen. Ik woon er, ben er geboren en word geaccepteerd"; "Ja, ik vind dat je hier in Nederland gewoon lekker kan zijn wie je bent, en dingen die je leuk vindt geaccepteerd worden."*

Verschillende jongeren (voornamelijk die zich 'een beetje' thuis voelen) geven aan dat ze liever in het buitenland zouden willen wonen. Als reden hiervoor noemen ze bijvoorbeeld het weer in Nederland, de aanwezigheid van verschillende culturen en zich (soms) niet geaccepteerd voelen. Van de 18 jongeren die zich *niet* thuis voelen in Nederland, geeft de meerderheid aan dat dit komt doordat ze zich hier niet veilig voelen. Daarnaast benoemen enkele jongeren meer persoonlijke redenen, zoals een onprettige thuissituatie of het liever in een ander land bij de vader willen wonen.

Ervaren achterstelling

Door ervaren achterstelling, dat wil zeggen het gevoel dat jijzelf of de groep waartoe je behoort minder kansen krijgt dan anderen of wordt gediscrimineerd, is het lastiger een positief zelfbeeld te hanteren en komt de sociale identiteit onder druk te staan (Tajfel & Turner, 1979, 1986). Jongeren hebben echter behoefte aan status en erkenning. Bovendien kan men behoefte krijgen aan politieke rechtvaardigheid of wraak voor de ervaren achterstelling. Radicale groepen kunnen inspelen op deze behoeften, waardoor ervaren achterstelling een voedingsbodem kan vormen voor radicalisering (Van den Bos, Loseman & Doosje, 2009; Doosje, Loseman & Van den Bos, 2013).

Van de in Zwolle geënquêteerde jongeren voelt 12% zich wel eens achtergesteld. Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond voelen zich vaker achtergesteld dan jongeren met een Nederlandse achtergrond (26% versus 6%).[3] Ter referentie: uit grootschalig onderzoek van de EUFRA (2017) onder mensen met een migratieachtergrond in 28 verschillende Europese landen, bleek dat bijna vier op de tien in de afge-

3 De term 'achterstelling' die wij gebruiken in plaats van de oorspronkelijke term 'discriminatie' om ook de voedingsbodem voor rechtsradicalisme in kaart te brengen, blijkt door 6 jongeren onvoldoende te zijn begrepen. Zij ervaren achterstelling vanwege andere redenen dan afkomst of cultuur, bijvoorbeeld omdat ze als laatste worden gekozen voor sportactiviteiten of niet als slim worden gezien. Met de resultaten van deze vraag moeten we dus qua implicaties enige voorzichtigheid betrachten.

lopen vijf jaar discriminatie heeft ervaren en een kwart in het afgelopen jaar. Hoewel er een verschil is tussen zich achtergesteld voelen en discriminatie ervaren, lijkt onze bevinding dat ongeveer een kwart van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond zich wel eens achtergesteld voelt, relatief laag. In Figuur 2 zijn ter illustratie de antwoorden van jongeren op de vraag over zich achtergesteld voelen weergegeven, naar etnisch-culturele achtergrond.

Figuur 2: Mate waarin jongeren zich achtergesteld voelen, naar etnisch-culturele achtergrond (N=454)

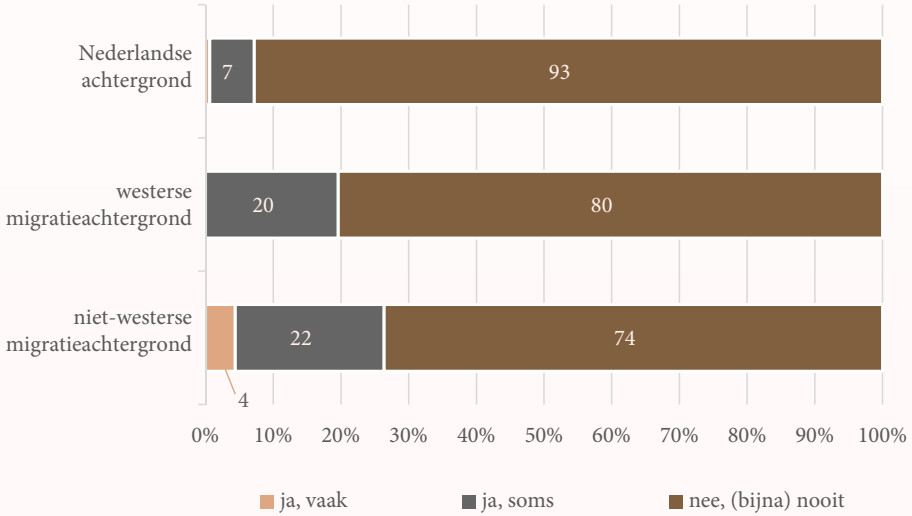

Van de jongeren die zich wel eens achtergesteld voelen, geeft het merendeel aan dat zij zich achtergesteld voelen omdat anderen vanwege hun afkomst of cultuur worden voorgetrokken. Daarnaast is de jongeren gevraagd hoe ze zich over de ervaren achterstelling voelen. De reacties hierop zijn divers. Een deel stelt hier boos over te zijn, dat het hen een vervelend en ondergewaardeerd gevoel geeft: *'niet echt al te blij', 'er komt natuurlijk woede'* en *'boos'*. Maar er is ook een deel dat aangeeft zich er weinig van aan te trekken: *'Vervelend maar het boeit me niet veel'*.

Aan de jongeren die zich achtergesteld voelen[4] is gevraagd wat zij in zo een geval meestal doen. De antwoorden hierop zijn weergegeven in Figuur 3.[5]

Bijna de helft van de jongeren geeft aan dat zij niets doen en zich er niet zo druk om maken. Opvallend is vooral dat slechts 3 jongeren, 5% van de jongeren die zich wel eens achtergesteld voelen, aangeven hiervan melding te maken bij een instantie, zoals het meldpunt discriminatie of de politie. Dit terwijl bijna een derde van de jongeren aangeeft niets te doen, maar wel degelijk zegt boos te zijn vanwege de ervaren achterstelling.

Figuur 3: Antwoorden op de vraag 'wat doe je (meestal) als je je achtergesteld voelt?' (N=56), jongeren konden meerdere antwoorden kiezen

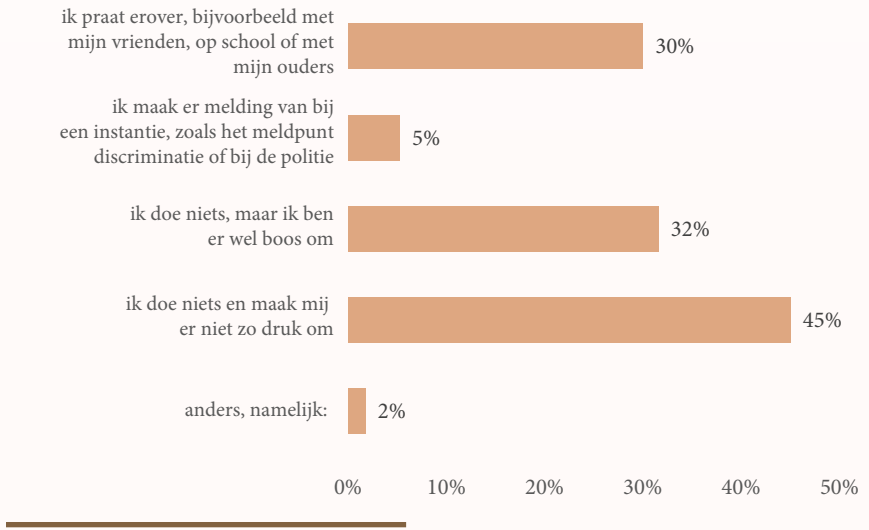

4 N=56

5 Eén jongere gaf een ander antwoord: '*gewoon zeggen tegen de docent*'.

Gebrek aan toekomstperspectief

Jongeren die weinig toekomstperspectief hebben, kunnen het gevoel hebben 'niets te verliezen te hebben' wanneer zij het radicale pad opgaan. Radicaliseren zal voor hen immers niet leiden tot verlies aan sociaal kapitaal (zoals een goed carrièreperspectief) maar juist een doel geven in het leven (Broekhuizen e.a., 2016).

Verreweg de meeste jongeren hebben het gevoel in de toekomst een redelijke (54% van de jongeren) tot grote kans (34%) te hebben op een goede baan in Nederland. 3% van de jongeren denkt hierop een kleine kans te hebben, 9% van de jongeren geeft aan niet te weten hoe groot deze kans is. Jongens schatten hun kansen op een goede baan in de toekomst lager in dan meisjes.

In Figuur 4 is weergegeven welke factoren volgens jongeren van invloed zijn op deze kans. Weergegeven is het aandeel jongeren dat aangeeft dat een factor van invloed is. Zoals in de figuur te zien is, is volgens jongeren voornamelijk opleiding bepalend voor kansen op een goede baan in Nederland: 85% van de jongeren noemt deze factor. Daarnaast kiezen jongeren geregeld (werk)ervaring, het aantal beschikbare banen in Nederland, en in mindere mate netwerk/contacten en leeftijd als beïnvloedende factoren.[6]

Figuur 4: Aandeel jongeren dat aangeeft dat een factor van invloed is op de kans dat zij in de toekomst een goede baan krijgen in Nederland (N=454)

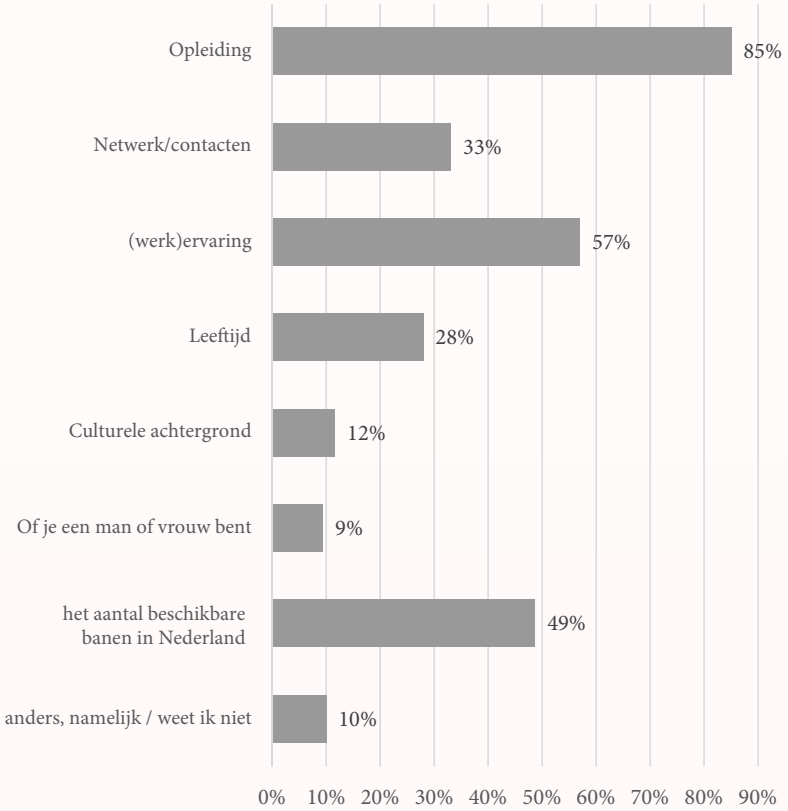

Jongeren met een (niet-westerse of westerse) migratieachtergrond denken beduidend vaker dat culturele achtergrond een rol speelt bij de kans op een goede baan. Tussen de 19% (westerse migratieachtergrond) en 22% (niet-westerse migratieachtergrond) van hen kiest dit antwoord, tegen 8% van de jongeren met een Nederlandse achtergrond.

6 257 jongeren kruisten meer dan twee antwoordopties aan. Hen vroegen we om aan te geven welke twee dingen volgens hen het belangrijkste zijn. Ook bij deze vraag werden vooral opleiding, (werk) ervaring, netwerk/contacten en het aantal beschikbare banen in Nederland aangekruist.

2.1.2 Zoektocht identiteit en behoefte aan avontuur

Als jongeren zoekend zijn naar hun identiteit, niet goed weten waar ze bij horen, kan dit een voedingsbodem zijn voor radicalisering (Feddes e.a., 2015). Radicale groepen kunnen namelijk inspelen op de behoefte om ergens bij te horen. Voor jongeren die zich aangetrokken voelen tot avontuur, op zoek zijn naar spanning en sensatie, kan deelname aan radicale groepen eveneens aantrekkelijk zijn (Feddes e.a., 2015). Radicale groepen kunnen hier bovendien op inspelen door een 'droombeeld' te schetsen van deelname aan de groep.

Veel van de in Zwolle bevraagde jongeren willen graag ergens bij horen en/of houden van spanning en sensatie (zie *Figuur 5*). Gezien de doelgroep (jongeren) is dit niet opmerkelijk. Dit is vanzelfsprekend ook geen directe aanleiding om te vermoeden dat er sprake is van radicalisering, maar kan in combinatie met andere factoren wel relevant blijken te zijn. Om die reden staan de antwoorden van jongeren hier vermeld.

2.1.3 Opvoedstijl en band met ouder(s)

Problemen binnen het gezinsleven kunnen op verschillende manieren een voedingsbodem voor radicalisering vormen. Een autoritaire opvoeding, waarbij ouders reageren met straf en sprake is van eenrichtingsverkeer in de communicatie, kan een risicofactor zijn voor radicalisering. Terwijl openstaan voor vragen en problemen van kinderen en responsief reageren door ouders juist een buffer kan vormen voor radicale invloeden (Pels, 2014). Samenhangend hiermee laat onderzoek onder radicaliserende jongeren zien dat zij vaak een gebrek aan emotionele steun vanuit het gezin ervaren. Daarnaast lijkt het aannemelijk dat het een risicofactor is als ouders weinig zicht hebben op wat hun kind doet en met wie hun kind omgaat. In dit geval is er immers meer kans dat een jongere onopgemerkt in aanraking komt met radicale groepen (op internet). En kunnen ouders geen tegenwicht bieden aan de (radicale) ideeën die hun kinderen online tegenkomen (Van Wonderen & Van Kapel, 2017).

Figuur 5: Antwoorden op vragen over zoektocht identiteit en behoefte aan avontuur (in %, N=454)

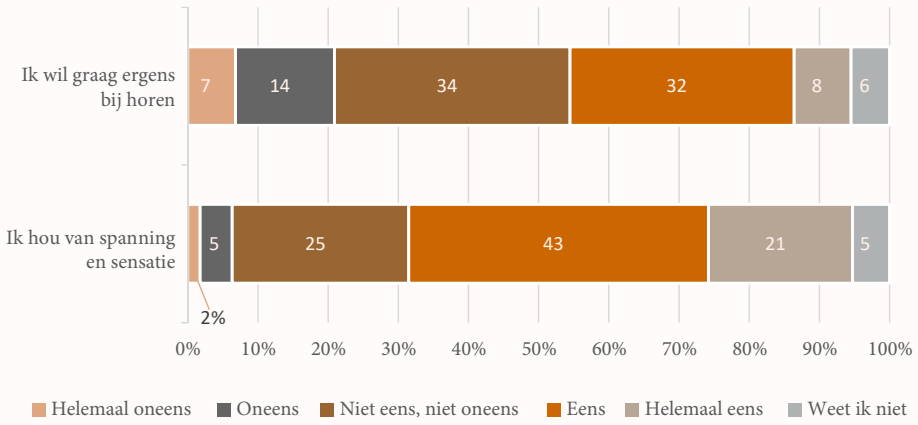

Wat betreft opvoedstijl en band met ouders komt een positief beeld uit de enquête naar voren. De meeste in Zwolle geënquêteerde jongeren hebben een sterke band met hun ouders.[7] Bij de meeste ondervraagde jongeren lijkt er geen sprake te zijn van een autoritaire opvoedstijl van hun ouders; verreweg de meeste jongeren geven aan dat hun ouders uitleggen waarom zij soms iets niet mogen.

Over de relatie met hun ouders kregen jongeren enkele stellingen voorgelegd. Zoals in Figuur 6 is te zien, is een klein aandeel jongeren het niet eens/niet oneens of (helemaal) oneens met deze stellingen.

7 De meeste jongeren (66%) wonen bij allebei hun ouders, 16% woont bij hun moeder, 14% afwisselend bij vader of moeder en 3% bij hun vader. Enkele jongeren wonen bij andere familieleden (broer, opa of oma) of geven aan op zichzelf te wonen.

Om een inschatting te maken van het aandeel jongeren waarbij het pedagogisch klimaat mogelijk aanleiding tot zorg geeft, is per jongere het gemiddelde van de antwoorden op deze stellingen berekend.[8]

Bij 7% van alle bevraagde jongeren ligt dit gemiddelde op een 3 of lager, oftewel deze jongeren zijn het gemiddeld oneens met de stellingen.

De indicatie van een mogelijk problematische relatie met de ouders zien we terug bij 13% van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond. Bij jongeren met een Nederlandse achtergrond is dit slechts 2% en bij jongeren met een westerse migratieachtergrond 6%. Dit verschil is vooral te verklaren doordat jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond minder vaak dan jongeren met een Nederlandse achtergrond aangeven dat ze met een probleem bij hun ouders terecht kunnen.

Verder komt naar voren dat ouders minder zicht lijken te hebben op jongens dan op meisjes: jongens geven vaker aan dat hun ouders niet weten wat zij op internet doen en dat hun ouders niet weten wat zij doen als ze niet thuis zijn. Ook is er - met name hierdoor - bij jongens vaker een indicatie van een problematische relatie met de ouders, namelijk bij 10% van de jongens versus 4% van de meisjes.

Figuur 6: Antwoorden van jongeren op de stellingen over hun ouders (in %, N=431-450)

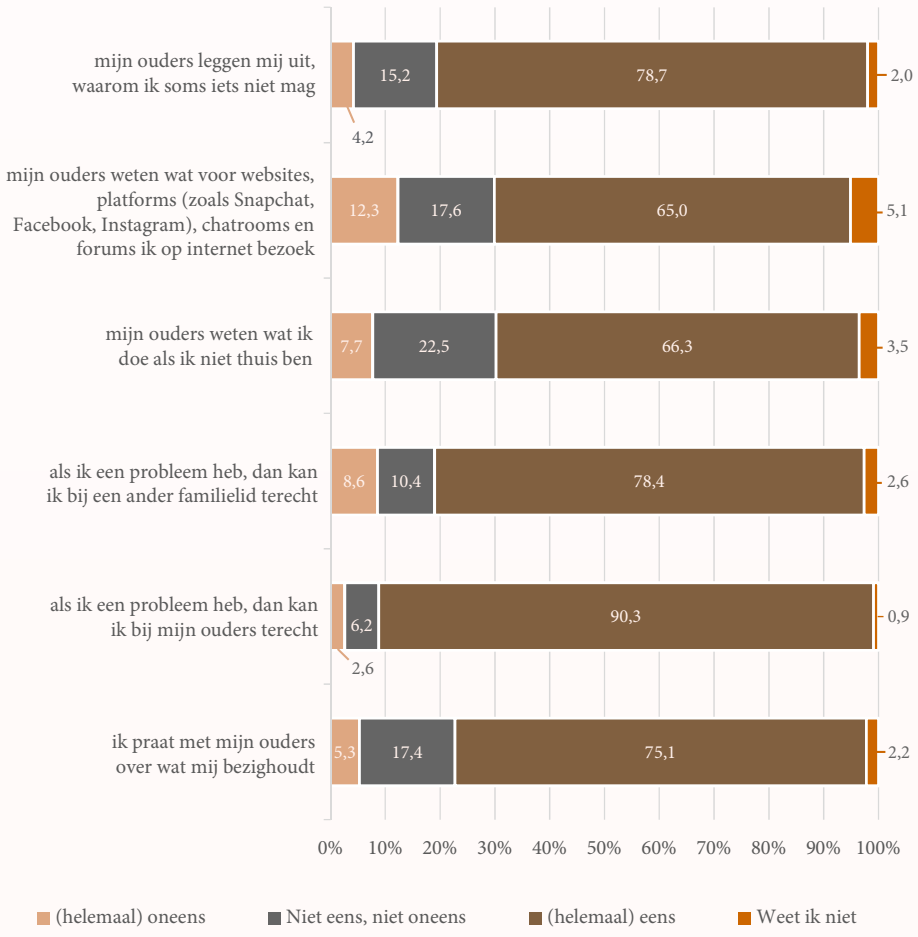

8 De zes stellingen vormen een betrouwbare schaal (α=.800).

2.1.4 Diversiteit netwerk

Wanneer een individu deel uitmaakt van verschillende groepen, komt hij of zij in aanraking met mensen met verschillende achtergronden en uiteenlopende meningen, waardoor zwart-wit denken moeilijker wordt. Diversiteit in groepslidmaatschap kan dus bijdragen aan weerbaarheid tegen extreme boodschappen (Mann, Doosje, Konijn, Nickolson, Moore & Ruigrok, 2015). Als we deze redenering omdraaien, dan kan een weinig divers netwerk een mogelijke voedingsbodem zijn voor radicalisering. Jongeren die met weinig verschillende meningen en ideeën in aanraking komen, zijn mogelijk ontvankelijker voor boodschappen van extreme groepen.

De vragenlijst bevat verschillende vragen rond de diversiteit van het netwerk van jongeren. Jongeren denken wisselend over de diversiteit van hun vriendengroep. In Figuur 7 staan hun antwoorden weergegeven.

Bij lager opgeleide jongeren lijkt er minder diversiteit te zijn in de vriendengroep. Vmbo b/k jongeren vinden minder vaak dan havo en vwo jongeren dat hun vrienden verschillend zijn. Ook vinden vmbo b/k jongeren vaker dat hun vrienden hetzelfde als zij denken vergeleken met havo/vwo jongeren. Ook de bevraagde jongeren die wonen in de wijk Aa-landen en jongeren die niet in Zwolle wonen, vinden minder vaak dat hun vrienden verschillend zijn, vergeleken met de jongeren uit andere wijken in Zwolle. Jongeren die in de wijk Stadshagen wonen vinden dit juist relatief vaak.

Figuur 7: Antwoorden van jongeren op de stellingen 'Mijn vrienden zijn …' (in %, N=452)

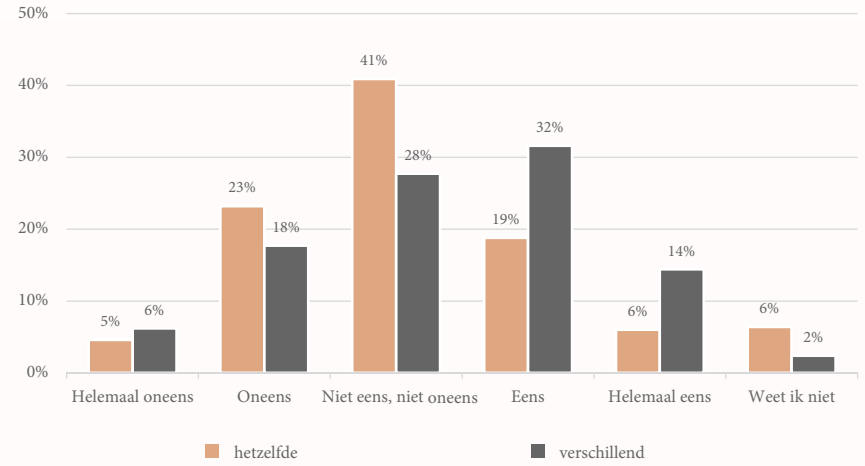

2.1.5 Sociale cohesie – overbruggend contact[9]

Overbruggend contact

Vier op de tien jongeren[10] hebben weinig zicht op de mate waarin in Zwolle contact is tussen bewoners met een Nederlandse en een andere achtergrond. Het merendeel van de jongeren die hier wel een mening over hebben, geeft aan dat er in Zwolle veel overbruggend contact is (56%). Slechts een enkeling stelt dat dit niet zo is (zie Figuur 8).

9 Welke vragen jongeren kregen over sociale cohesie, was afhankelijk van hun antwoord op eerdere vragen over hun achtergrond. Ten eerste kregen jongeren die alleen in Zwolle naar school gaan deze vragen niet voorgelegd, omdat aannemelijk is dat zij weinig zicht hebben op de sociale cohesie in Zwolle. Ten tweede kregen jongeren vragen gebaseerd op hun culturele achtergrond. Zo kregen jongeren met een Turkse achtergrond vragen over de omgang tussen mensen met een Turkse achtergrond onderling en over de omgang tussen mensen met een Turkse en mensen met een Nederlandse achtergrond. Die zich met alleen de Nederlandse bevolkingsgroep verbonden voelen, N=277.

10 Die zich met alleen de Nederlandse bevolkingsgroep verbonden voelen, N=277.

Figuur 8: Antwoorden op stelling: er is sprake van veel overbruggend contact in Zwolle (in %)

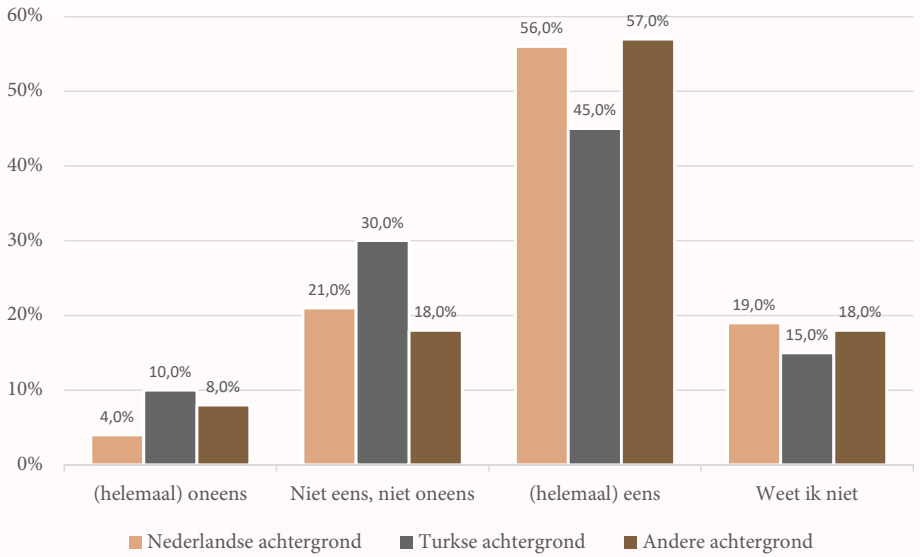

Verbindend contact

Jongeren met een migratieachtergrond kregen naast vragen over overbruggend contact vragen over verbindend contact: hechtheid binnen de diverse etnische of culturele gemeenschappen. We bespreken hier alleen de antwoorden van jongeren met een Turkse achtergrond, omdat de vragen over de hechtheid binnen de Antilliaanse, Marokkaanse, Somalische en Surinaamse gemeenschap door te weinig jongeren zijn beantwoord om hier uitspraken over te kunnen doen (per groep 1 tot 7 jongeren).

De hechtheid binnen de Turkse gemeenschap in Zwolle is volgens bevraagde jongeren met een Turkse achtergrond (N=20) groot. De meeste van hen (17 jongeren) vinden dat bewoners met een Turkse achtergrond in Zwolle veel contact met elkaar hebben; 13 van deze jongeren vinden dat bewoners met een Turkse achtergrond in Zwolle elkaar veel steun bieden. Met beide stellingen is slechts één jongere het (helemaal) oneens, de overige jongeren antwoordden 'niet eens, niet oneens' of 'weet ik niet'.

2.1.6 Conclusie sociale dimensie

Kijkende naar het geheel van antwoorden op de sociale dimensie komt er in Zwolle een vrij positief beeld naar voren. De meeste van de in Zwolle ondervraagde jongeren voelen zich thuis in Nederland, ervaren geen achterstelling en schatten hun kansen op een goede baan in de toekomst redelijk tot groot in. Het merendeel van de in Zwolle ondervraagde jongeren heeft een sterke band met hun ouders. Bovendien lijkt er sprake van sterk overbruggend contact in Zwolle tussen bewoners met een Nederlandse en een andere achtergrond. Slechts bij enkele jongeren is er sprake van kwetsbaarheid, bijvoorbeeld omdat zij zich achtergesteld voelen of vanwege een problematische relatie met de ouders.

Wat wel opvalt, is dat jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond[11] oververtegenwoordigd zijn binnen de groepen waarbij wel sprake is van risico's op de sociale dimensie. Zij voelen zich vaker dan andere jongeren niet thuis in Nederland en ervaren vaker dat zij achtergesteld worden. Ook denken jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond vaker dan andere jongeren dat culturele achtergrond van invloed is op hun kansen op een goede baan in de toekomst. Opleiding en (werk)ervaring spelen volgens hen echter ook een belangrijkere rol. Tot slot maken jongeren met een migratieachtergrond relatief vaker deel uit van de groep die mogelijk een problematische relatie met de ouders heeft.

Onder een klein deel van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond is er dus sprake van een kwetsbaarheid op de sociale dimensie van de voedingsbodem voor

11 Het is niet bekend welk deel van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond geboren is in Nederland.

radicalisering. Dit geldt ook – maar in een beduidend mindere mate - voor jongeren op vmbo basis of kader niveau en voor jongens.

2.2 Religieuze dimensie

De tweede dimensie van het onderzoeksinstrument is de religieuze dimensie. Het gaat hierbij om een behoefte aan zingeving, aan religieuze richting, en hoe jongeren met deze behoefte omgaan. Hieronder bespreken we achtereenvolgens de behoefte aan zingeving bij de jongeren, en de religieuze betrokkenheid en weerbaarheid van de gelovige jongeren. Tot slot bespreken we de voedingsbodem voor radicalisering, als het gaat om de religieuze dimensie.

2.2.1 Behoefte aan zingeving

Jongeren die op zoek zijn naar houvast en zingeving in hun leven, die bijvoorbeeld te maken hebben met een crisis op persoonlijk vlak, zijn gevoeliger voor radicale groepen, omdat deze vaak een duidelijke ideologie hebben die kan voorzien in de behoefte aan zingeving (Feddes e.a., 2015). Vooral wanneer jongeren wel een duidelijk doel willen hebben in hun leven, maar dit niet hebben, maakt dit hen vatbaar.

Het merendeel van de in Zwolle bevraagde jongeren geeft aan een duidelijk doel in hun leven te willen en meer dan de helft van de jongeren geeft aan goed te weten welke invulling zij aan hun leven willen geven (zie Figuur 9). Het combineren van deze resultaten leidt tot de bevinding dat een klein deel van de jongeren (13%) wél een duidelijk doel in hun leven wil, maar niet goed te weet wat hij/zij met zijn/haar leven wil doen.

Figuur 9: Antwoorden op de stelling: ik heb een duidelijk doel in mijn leven

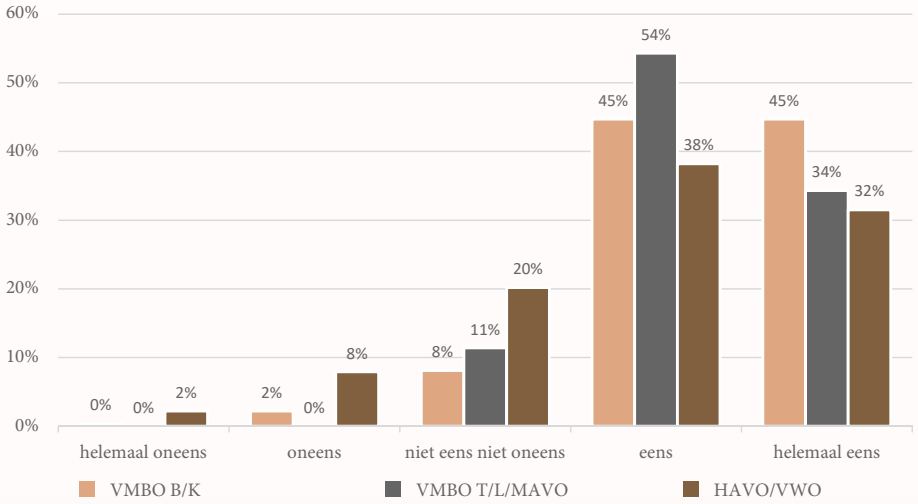

2.2.2 Religieuze betrokkenheid en weerbaarheid

Gebrekkige religieuze weerbaarheid vormt een mogelijke voedingsbodem voor radicalisering van (islamitische) jongeren (Broekhuizen e.a., 2016). Als jongeren weinig kennis hebben over hun geloof, vragen hebben over het geloof, en met deze vragen moeilijk terecht kunnen bij mensen in hun omgeving, kunnen zij vatbaar zijn voor de propaganda van radicale groepen. Radicale groepen kunnen bovendien aansluiten op de behoefte aan kennis over het geloof bij jongeren. Hoewel er ook imams en ouders met meer radicale denkbeelden zijn, lijkt de mogelijkheid met radicale ideeën in aanraking te komen het grootst als jongeren voor informatie op het internet gaan zoeken.

Religieuze achtergrond en betrokkenheid

Bijna drie op de tien van de in Zwolle geënquêteerde jongeren voelt zich verbonden met een religie of levensbeschouwelijke stroming[12]. De grootste groep voelt zich verbonden met het christendom, gevolgd door de islam. Het valt op dat islamitische jongeren het geloof beduidend vaker belangrijk vinden dan jongeren die zich verbonden voelen met het christendom of een ander geloof (zie Figuur 10).

De frequentie van het bezoek van kerk/moskee/andere plaatsen voor religieuze bijeenkomsten door de gelovige jongeren is wisselend. Ruim een kwart geeft aan deze plaatsen nooit te bezoeken, terwijl een kwart juist wekelijks of vaker gaat. Ook is gelovige jongeren gevraagd hoe vaak zij bidden. De meeste (81%) geven aan wel eens te bidden. Het grootste deel van hen bidt een paar keer per dag (35%) of een paar keer per week (31%).[13]

Figuur 10: Antwoorden op de vraag 'hoe belangrijk is je geloof voor jou', naar religieuze achtergrond (N=128)

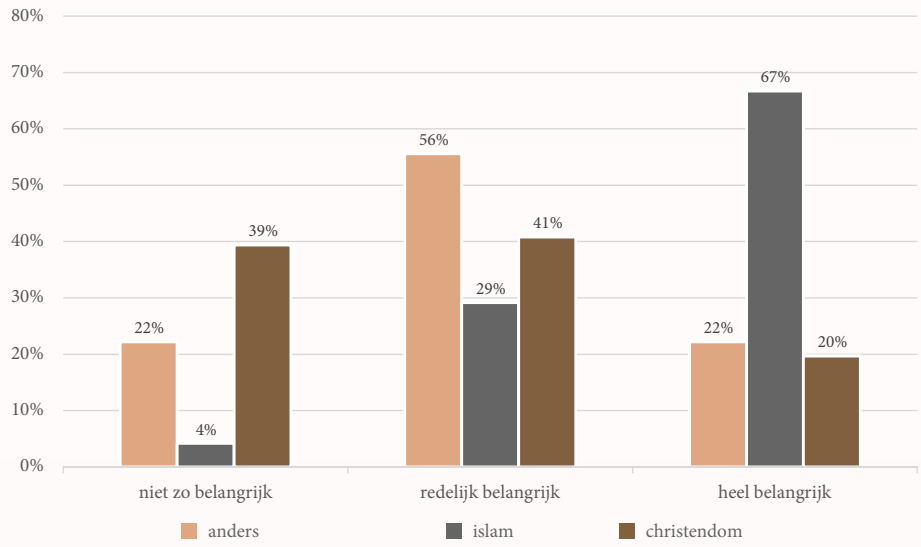

Behoefte aan kennis over geloof

Minder dan de helft van de gelovige jongeren (45%) heeft wel eens vragen over het geloof. Christelijke en islamitische jongeren verschillen niet van elkaar in de mate waarin zij vragen hebben over het geloof, maar wel in het type vragen dat zij hebben.[14] Islamitische jongeren vragen zich met name af hoe ze een goede of betere moslim kunnen zijn of waarom ze bepaalde dingen niet mogen doen of eten. Christelijke jongeren blijken zich meer bezig te houden met existentiële vragen, bijvoorbeeld over of God echt bestaat, waarom er verschillende geloven bestaan en hoe de wereld ontstaan is.

12 Verdere analyses zijn uitgevoerd over alleen deze jongeren, N=128.

13 N=103. De jongeren die 'anders namelijk' als antwoordoptie kiezen geven aan dat deze frequentie wisselend is ('ik heb geen vast bezoekingspatroon', 'zo vaak ik kan') of afhankelijk van de situatie ('met familie', 'wanneer er iemand overleden is').

14 N=57

Beschikbaarheid kennis over geloof

Jongeren stellen hun vragen over het geloof voornamelijk aan ouders, andere familieleden, of zij raadplegen hiervoor religieuze teksten (zie Figuur 11). Hoewel veel jongeren wel eens naar een moskee of kerk gaan, stellen maar weinig jongeren hier hun vragen over het geloof. Uit een nadere analyse blijkt wel dat, naarmate jongeren vaker een kerk of moskee bezoeken, zij ook vaker met hun vragen naar een imam, voorganger of dominee gaan.[15] Maar ook van de jongeren die een paar keer per maand of vaker naar een religieuze instelling gaan (N=47) stelt 55% hun vragen niet aan een vertegenwoordiger van deze instelling.

Ongeveer drie op de tien gelovige jongeren zoekt voor antwoorden op vragen over het geloof op internet; islamitische jongeren vaker dan christelijke jongeren. Islamitische jongeren noemen vaker dan christelijke jongeren lezingen over het geloof (13% vs. 0% van de christelijke jongeren) en het internet (40% vs. 24%) als bron van informatie voor antwoorden op vragen over het geloof.[16]

Figuur 11: Bronnen waar gelovige jongeren naar antwoorden op vragen over het geloof (zouden) zoeken (N=128, meerdere antwoorden mogelijk)

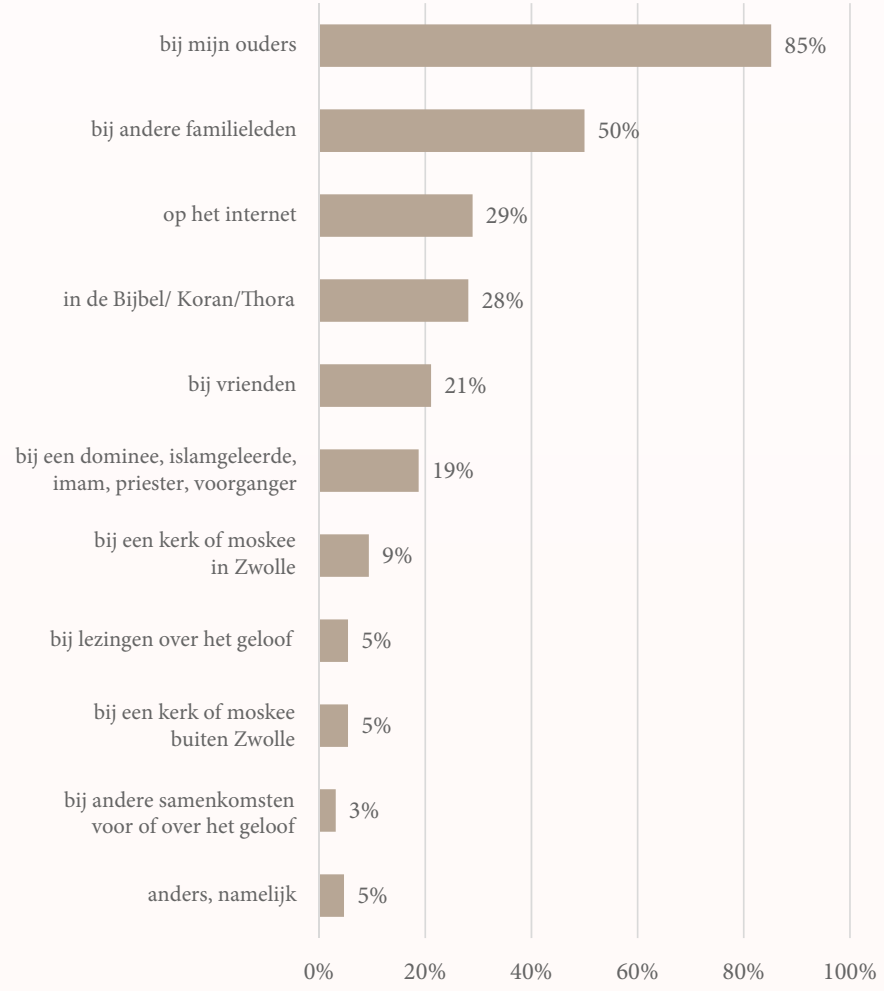

15 Chi2=42.178, p<.001.

16 Anders gelovige jongeren zijn niet meegenomen in deze vergelijkende analyses (N=119).

2.2.3 Conclusie religieuze dimensie

Hoewel we geen referentiemateriaal hebben, verrast het ons niet dat een deel van de ondervraagde jongeren behoefte heeft aan een duidelijk doel in het leven, maar dit niet heeft. Dit past immers sterk bij de adolescentiefase waarin jongeren zich bevinden. Ook is het naar verwachting dat gelovige jongeren vragen over het geloof hebben. Wat ons wel opvalt, is dat religieuze instellingen maar weinig door jongeren worden gebruikt om antwoorden op vragen over het geloof te vinden. In vergelijking met andere religieuze achtergronden zoeken islamitische jongeren vaker op internet naar antwoorden op hun vragen. Dit zou voor minder religieuze weerbaarheid en daarmee meer vatbaarheid voor radicalisering kunnen zorgen. Tegelijkertijd blijken gelovige jongeren juist wel met hun vragen naar hun ouders en andere familieleden te gaan. Dit leidt juist tot meer religieuze weerbaarheid en minder vatbaarheid voor radicalisering.[17]

Kortom: uit deze dimensie komt geen alarmerend beeld over de religieuze dimensie van de voedingsbodem voor radicalisering naar voren. Tegelijkertijd is het raadzaam oog te houden voor de invloed vanuit internet en lezingen over het geloof.

2.3 Politieke dimensie

De derde dimensie van het onderzoeksinstrument betreft de politieke dimensie. Het gaat hier om een gevoel van onrecht, achterstelling van 'de groep' en het gevoel dat er met twee maten gemeten wordt. Om hier zicht op te krijgen, kijken we in het onderzoeksinstrument naar het *institutioneel vertrouwen (opvattingen over de media, vertrouwen in de Nederlandse politiek, vertrouwen in en relatie met de politie, relatie met jongerenwerk)* en *de invloed van gebeurtenissen in de wereld op jongeren*. Onderstaand bespreken we de bevindingen en gaan we vervolgens in op wat deze zeggen over de voedingsbodem voor radicalisering.

2.3.1 Institutioneel vertrouwen

Wanneer jongeren weinig vertrouwen hebben in instituties, zoals de media, politie en jongerenwerk, en in de politiek, dan leidt dit tot meer vatbaarheid voor en daarmee tot minder weerbaarheid tegen radicaliserende invloeden (Mann e.a., 2015). Een specifieke politieke voedingsbodem voor jongeren met een islamitische achtergrond kan de perceptie zijn dat het lijden van moslimbroeders in de wereld veroorzaakt wordt, of in ieder geval niet wordt tegengegaan, door westerse overheden (Feddes e.a., 2015). De boosheid van sommige jongeren over het geweld tegen de 'in-groep' wordt aangewakkerd door de volgens hen eenzijdige berichtgeving in de media. Jongeren krijgen via sociale media, extreemlinkse of –rechtse websites of Arabische zenders als Al Jazeera een ander beeld te zien dan in de reguliere Nederlandse media.

Onderzoek laat daarnaast zien dat Nederlanders met een (niet-westerse) migratieachtergrond minder vertrouwen hebben in de politie (Arends & Schmeets 2015; Schmeets, 2015; Van Houwelingen, Huijnk & den Ridder, 2016; Broekhuizen e.a., 2015). Recent onderzoek van Broekhuizen, Van Kapel, Steketee & Roetman (2018) toont aan dat zes op de tien jongeren met een Marokkaanse achtergrond vindt dat de politie slachtoffers met een migratieachtergrond slechter behandelt. Het niet gelijkwaardig behandeld worden door een instituut, zoals de politie, kan bijdragen aan de voedingsbodem voor radicalisering.

17 Hier gaan we ervan uit dat het overgrote deel van de ouders een extreem religieus gedachtegoed eerder tegengaat dan stimuleert. In een enkele situatie zal het omgekeerde het geval zijn.

Opvattingen over media

Nederlandse televisie is veruit het meest genoemde medium waarmee jongeren de actualiteiten volgen[18] (zie Figuur 12). Hiernaast komt een groot deel van de jongeren aan informatie via vrienden/familie/kennissen in Nederland, Facebook, Nederlandse nieuws(web)sites en via Nederlandse kranten. Buitenlandse bronnen, zoals CNN, Turkse/Marokkaanse/Arabische tv of vrienden/familie/kennissen in het buitenland zijn minder populair, maar worden door een klein deel van de jongeren wel gebruikt. De jongeren die een andere bron van informatie aangeven, noemen voornamelijk Instagram, YouTube of sociale media. Ook noemen zij enkele specifieke internetsites, telefoon en radio.

Van de jongeren geeft 28% aan dat de Nederlandse media geen eerlijk beeld geven van wat er in Nederland en de rest van de wereld aan de hand is (19% niet echt, 8% helemaal niet). Het merendeel van de jongeren (60%) vindt dat dit wel het geval is, 12% geeft aan dit niet te weten.[19]

De 124 jongeren die vinden dat de Nederlandse media geen eerlijk beeld geven, is gevraagd toe te lichten waarom zij dit vinden. Hierop geeft een aantal jongeren aan dat de media een incompleet beeld geeft. Daarnaast geven jongeren als redenen aan dat in de media negatieve zaken te veel worden belicht, of dat zaken juist te positief worden belicht. Enkele jongeren vinden dat de media zaken overdrijven (bijvoorbeeld om kijkers te trekken); noemen dat de media niet objectief zijn; of vinden dat de media te snel of onzorgvuldig verhalen vertellen die onvoldoende gecheckt zijn. Ook geven meerdere jongeren algemene verklaringen, zoals dat de media liegen, dingen verdraaien

Figuur 12: Bron waardoor jongeren aan informatie komen over wat er in de wereld aan de hand is (meerdere antwoorden mogelijk, N=378)

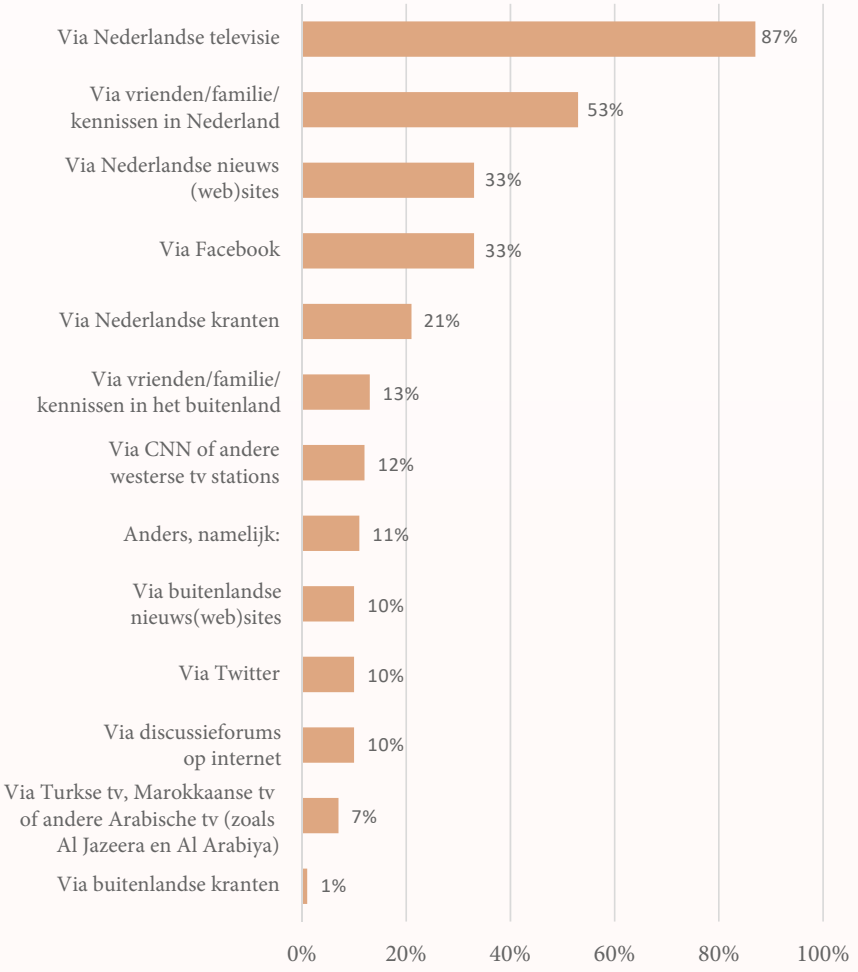

18 Deze vraag is uitsluitend beantwoord door jongeren die op een eerdere vraag aangaven gebeurtenissen in de wereld te volgen, N=378. Gemiddeld noemen jongeren drie verschillende bronnen waardoor zij aan informatie komen over wat er in de wereld aan de hand is. Het merendeel van de jongeren baseert zich naar eigen zeggen op 1-4 bronnen (84%).

19 N=450

of 'nep' zijn. Daarnaast noemen enkele jongeren dat de media discrimineren ('*Geven vaak buitenlanders de schuld*'; '*Ze laten niks goeds over moslimlanden zien alleen maar negatief*'). Tien jongeren noemen als reden dat aanslagen of andere gebeurtenissen in niet-westerse of islamitische landen te weinig door de media belicht worden.

Over de wijze waarop media rapporteren over mensen met een andere culturele achtergrond en over moslims denken de ondervraagde jongeren verschillend. In Figuur 13 zijn de antwoorden van jongeren op deze twee vragen weergegeven.

Figuur 13: Antwoorden van jongeren op stellingen 'In de Nederlandse media wordt vaak negatief gesproken over …' (in %, N=450)

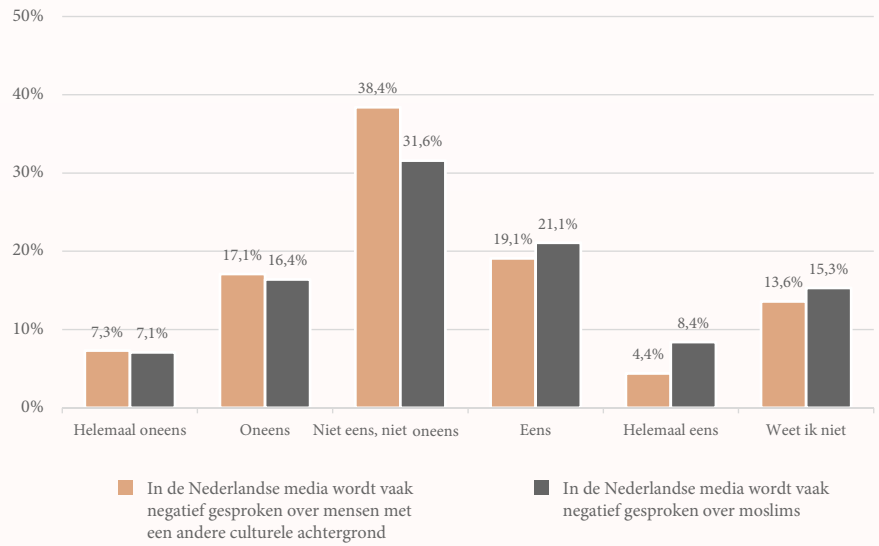

Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond maken vaker gebruik van niet-Nederlandse bronnen om kennis op te doen over wat er in de wereld gebeurt. Zij hebben minder positieve opvattingen over de Nederlandse media dan jongeren met een Nederlandse achtergrond (46% versus 31% gemiddeld).[20]

Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond vinden vaker dat de Nederlandse media geen eerlijk beeld geven van wat er in Nederland en de rest van de wereld aan de hand is en dat de media negatief zijn over personen met een andere culturele achtergrond en over moslims

Vertrouwen in Nederlandse politiek[21]

Een ander onderdeel van institutioneel vertrouwen is het vertrouwen in de politiek. Uit de beantwoording van een inleidende vraag op dit blok blijkt dat de interesse in de Nederlandse politiek beperkt is. Van de jongeren geeft 24% aan dat, als ze 18 jaar zijn, ze (waarschijnlijk of zeker) niet van plan zijn te gaan stemmen bij (landelijke) verkiezingen. Naarmate jongeren geïnteresseerder zijn in de politiek, zijn zij vaker van plan om te gaan stemmen. Jongeren op vmbo b/k niveau hebben relatief weinig interesse in de politiek, en zijn minder vaak van plan te gaan stemmen als ze 18 jaar zijn dan hoger opgeleide jongeren.

Gevraagd waarom ze niet van plan zijn te gaan stemmen, geven veel jongeren aan dat ze geen of weinig interesse in de politiek hebben of daar geen zin in hebben. Daarnaast geven meerdere jongeren redenen waaruit blijkt dat zij het belang van stemmen niet zien en/of beperkt vertrouwen hebben in de politiek ('*mijn stem voegt toch niks toe*', '*omdat er niet naar ons geluisterd wordt*', '*omdat je toch wordt bedonderd*', '*ik denk dat een verkiezing niks gaat helpen aan een betere samenleving*'). Tot slot benoemen jongeren het hebben van te weinig kennis over de politiek als reden.

20 Jongeren met een Turkse achtergrond vinden dit nog vaker dan jongeren met een andere niet-westerse migratieachtergrond.

21 N=451

De helft van de in Zwolle bevraagde jongeren (46%-52%) heeft geen uitgesproken mening over drie stellingen over politiek vertrouwen: zij beantwoorden deze stellingen met 'niet eens, niet oneens' of 'weet ik niet'. In Figuur 14 zijn de antwoorden per stelling weergegeven. Van de geënquêteerde jongeren vindt ruim een derde dat de personen die in Nederland de beslissingen nemen niet naar jongeren zoals hij/zij luisteren, bijna twee op de tien jongeren (19%) heeft geen vertrouwen in personen die in Nederland de beslissingen nemen en drie op de tien jongeren (30%) heeft niet het gevoel dat politici er ook voor hem/haar zijn. Een kleiner aandeel jongeren voelt zich wel eens persoonlijk aangevallen door Nederlandse politici (7%). Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond voelen zich relatief vaak persoonlijk aangevallen door Nederlandse politici (15%) in vergelijking met andere jongeren.

Figuur 14: Antwoorden op drie vragen over politiek vertrouwen (in %, N=451)

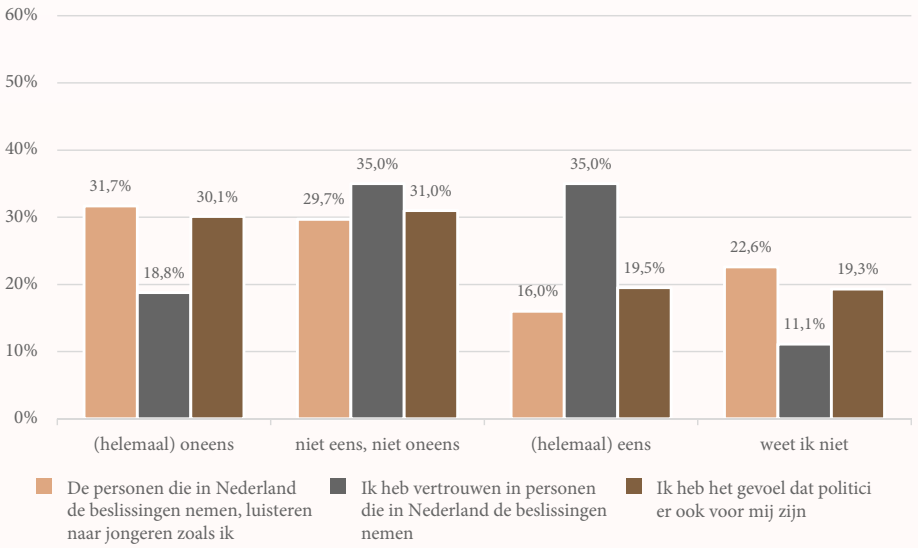

Een nadere analyse wijst uit dat 18% van de jongeren overwegend negatief is over de Nederlandse politiek. Dat wil zeggen dat zij gemiddeld een 2 of lager scoren op de drie stellingen over politiek vertrouwen.[22] Daarnaast blijkt er een verband te zijn tussen het vertrouwen dat jongeren hebben in de politiek en politici en stemgedrag. Hoe minder vertrouwen, des te minder jongeren van plan zijn om te gaan stemmen als ze 18 jaar zijn.

Relatie tussen jongeren en professionals in de buurt

In onderstaande gaan we in op de relatie tussen jongeren en professionals in de buurt: de politie en het jongerenwerk. Vragen over de onderlinge relatie met deze professionals zijn niet voorgelegd aan jongeren die buiten Zwolle wonen. De onderzoeksgroep voor deze vraag betreft daardoor 378 leerlingen.

De helft van de jongeren (53%) geeft aan nooit contact te hebben met de politie in Zwolle, de rest geeft aan wel eens door de politie aangesproken te worden (zie Figuur 15). De voornaamste reden die jongeren hiervoor noemen is het verzoek van de politie om hun legitimatie te tonen. Daarnaast worden jongeren aangesproken vanwege wetsovertredend of overlastgevend gedrag. Hieruit blijkt dat jongeren in Zwolle, wanneer sprake is van contact, veelal in contact komen met de politie vanwege een negatieve aanleiding; omdat de politie hen controleert of aanspreekt op ongewenst gedrag.

22 Op een vijfpuntsschaal van helemaal eens tot helemaal oneens.

Figuur 15: Antwoorden op de vraag 'Hoe vaak komt het voor dat de politie in Zwolle jou aanspreekt voor de volgende redenen?' (in %, N=378)

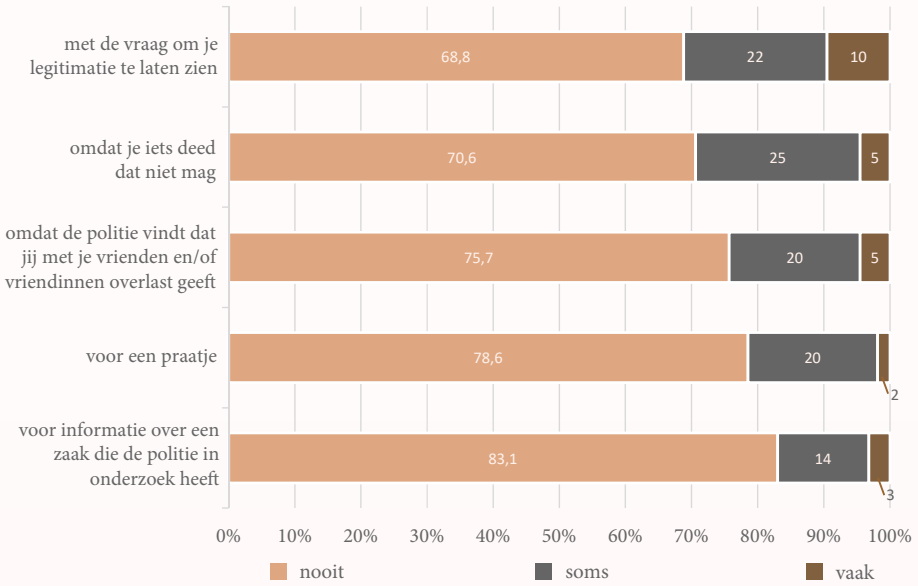

Een klein deel (6%) van de 378 jongeren geeft aan om andere, dan de hierboven genoemde redenen aangesproken te worden door de politie. In een open antwoordveld konden zij daar de reden voor aangeven. Een aantal van deze genoemde redenen blijkt tevens betrekking te hebben op wetsovertredend en overlastgevend gedrag. Verder noemen twee jongeren discriminatie ('*de overheid houd[t] niet van mijn ideologie*', '*ik ben zwart*') en één jongere slachtofferschap van criminaliteit.

Jongens en lager opgeleide jongeren geven vaker dan meisjes en hoger opgeleide jongeren aan dat ze door de politie aangesproken worden. Ook geven jongens vaker dan meisjes aan dat de politie hen aanspreekt omdat ze iets deden dat niet mag en met de vraag om hun legitimatie te laten zien. Daarnaast geven jongeren uit de wijken Stadshagen en Zwolle-Zuid iets vaker aan door de politie te worden aangesproken met de vraag om hun legitimatie te laten zien, in vergelijking met de bevraagde jongeren uit overige wijken in Zwolle.[23]

Ook is jongeren gevraagd hoe zij vinden dat de politie en jongerenwerkers in Zwolle omgaan met jongeren op straat (zie Figuur 16). Veel jongeren blijken geen mening over het jongerenwerk of de politie in Zwolle te hebben (zij antwoorden 'weet ik niet' of 'niet eens, niet oneens'). Degenen die wel een mening hebben zijn overwegend positief, bijna drie op de tien jongeren vindt dat de politie of jongerenwerkers in Zwolle goed omgaan met jongeren op straat. Jongeren lijken iets positiever over het jongerenwerk dan over de politie. Van de bevraagde jongeren vindt 14% namelijk juist *niet* dat de politie in Zwolle goed met jongeren omgaat, waar dit bij jongerenwerkers voor 7% van de jongeren geldt.

23 Onder 'overige wijken' in Zwolle vallen alle andere wijken waar geënquêteerde jongeren wonen, met uitzondering van de wijken Aa-landen en Holtenbroek.

Figuur 16: Antwoorden op de stellingen 'De politie/jongerenwerkers in Zwolle gaat/gaan goed om met jongeren op straat'(in %, N=378)

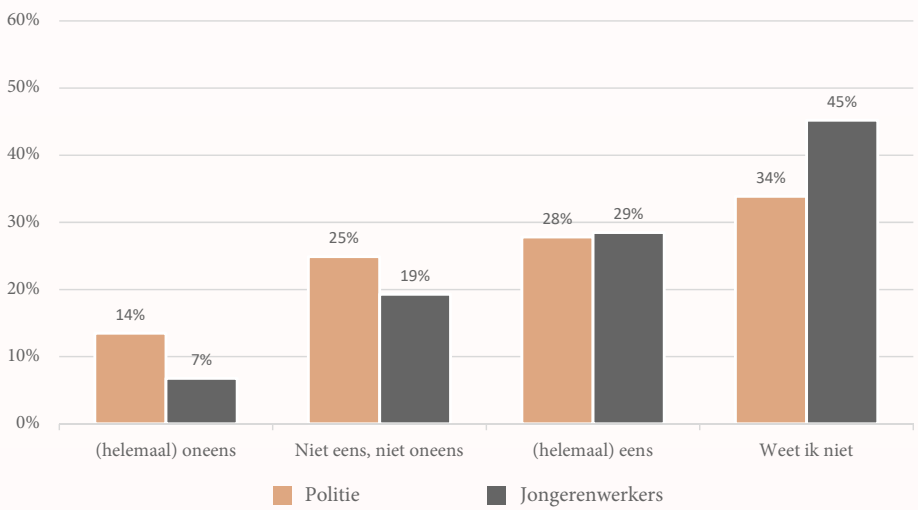

Tot slot beantwoordden jongeren drie vragen over de procedurele rechtvaardigheid van de politie.[24] Hun antwoorden staan weergegeven in Figuur 17. Het gaat hier nadrukkelijk om de beeldvorming over de politie, ongeacht of jongeren zelf contact hebben gehad met de politie. Figuur 17 laat zien dat een groot aandeel jongeren vindt dat de politie in Zwolle respectvol met jongeren omgaat. Over het uitleggen van beslissingen en acties zijn de bevraagde jongeren ook overwegend positief: 30% denkt dat dit vaak of (bijna) altijd gebeurt en 12% denkt (bijna) nooit. Daarnaast geeft een groot deel van de jongeren aan het antwoord op deze vragen niet te weten.

24 N=301-378. Dit construct is overgenomen van de ISRD-3 een grootschalig internationaal onderzoek onder scholieren. Wel zijn de stellingen lokaal gespecificeerd door 'in Zwolle' toe te voegen.

Figuur 17: Antwoorden op de vragen over procedurele rechtvaardigheid (in %, N=301-378)

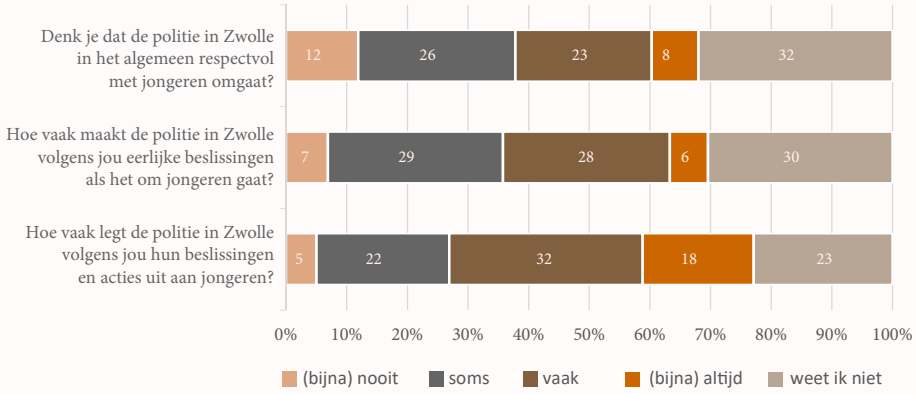

Een nadere analyse wijst uit dat 16% van de jongeren overwegend negatief is over de procedurele rechtvaardigheid van de politie in Zwolle. Dat wil zeggen, zij scoren gemiddeld lager dan een 2 op de drie stellingen over procedurele rechtvaardigheid.[25]

Ter referentie kijken we naar ander onderzoek waarin vergelijkbare vragen zijn gesteld aan 968 Nederlandse jongeren (Broekhuizen e.a., 2018). De in Zwolle geënquêteerde jongeren lijken ten opzichte van dit onderzoek iets positiever te zijn over de procedurele rechtvaardigheid van de politie. Zo denkt 18% van de jongeren in Zwolle dat de politie (bijna) altijd respectvol met jongeren omgaat, tegenover 7% van de jongeren in het onderzoek van Broekhuizen e.a. (2018).

25 N=271. Op een schaal van 1 (bijna) nooit tot 4 (bijna) altijd. De drie vragen over procedurele rechtvaardigheid vormen een betrouwbare schaal, α=.777.

Tot slot blijkt dat jongeren negatiever zijn over de politie in Zwolle naarmate zij vaker worden aangesproken door de politie in Zwolle omdat zij iets deden dat niet mag, met de vraag om legitimatie te laten zien, voor informatie over een zaak die de politie in onderzoek heeft, of omdat de politie vindt dat de jongere overlast geeft. Deze jongeren vinden minder vaak dat de politie goed met jongeren omgaat, en ervaren de politie als minder procedureel rechtvaardig.[26]

Ook jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond blijken minder vertrouwen te hebben in de politie dan de andere bevraagde jongeren. Zij vinden minder vaak dat de politie in Zwolle goed met jongeren omgaat op straat (16% vs. 28% gemiddeld), en ervaren minder procedurele rechtvaardigheid van de politie in Zwolle.

2.3.2 Invloed gebeurtenissen in de wereld[27]

Ruim acht op de tien bevraagde jongeren volgt gebeurtenissen in de wereld, zoals verkiezingen, oorlog, of aanslagen. Alle jongeren kregen drie stellingen voorgelegd om in kaart te brengen in hoeverre deze gebeurtenissen van invloed zijn op gevoelens van onrechtvaardigheid. Deze vragen zijn in de basis vooral gericht op gevoelens van groepsachterstelling van moslims. We legden de vragen echter (ter referentie) aan alle jongeren voor. In Figuur 18 zijn de antwoorden van jongeren op deze drie stellingen weergegeven.

Figuur 18: Antwoorden op drie stellingen over gebeurtenissen in de wereld (in %, N=450)

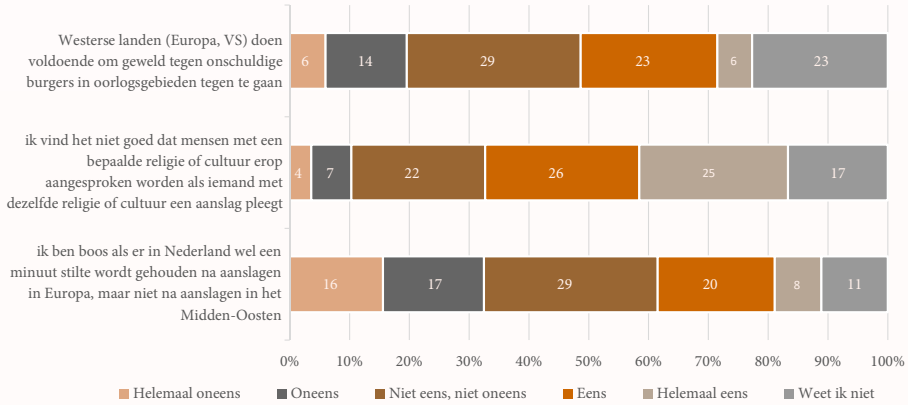

Een groot gedeelte van de jongeren hebben geen uitgesproken mening over deze stellingen ('weet ik niet' of 'niet eens, niet oneens'). Jongeren zijn verdeeld over de stelling dat ze boos zijn als geen minuut stilte wordt gehouden bij een aanslag in het Midden-Oosten, maar wel als deze in Europa plaatsvindt: waar 27% zich boos maakt hierover, geeft 32% aan juist niet boos te zijn over dit thema, terwijl 29% het hiermee niet eens, niet oneens is. Islamitische jongeren geven vaker aan boos te zijn over dit thema dan christelijke of niet-gelovige jongeren (54% versus 32% en 23%). Ook vinden gelovige jongeren vaker dan niet-gelovige jongeren het niet goed als mensen erop worden aangesproken als iemand met dezelfde religieuze of culturele achtergrond een aanslag pleegt. Deze verschillen gelden ook voor jongeren met een (niet-westerse of westerse) migratieachtergrond: zij geven vaker aan boos te zijn als er geen minuut stilte wordt gehouden na aanslagen in het Midden-Oosten (42% en 48% versus 24% bij jongeren

26 =323 en N=232

27 =450

met een Nederlandse achtergrond), en het niet goed te vinden als mensen erop aangesproken worden als iemand met dezelfde religie of cultuur een aanslag pleegt (73% en 76% versus 55%). Islamitische jongeren vinden juist minder vaak dan christelijke en niet-gelovige jongeren dat het Westen voldoende doet om geweld tegen burgers in oorlogsgebieden tegen te gaan.[28]

Verder lijkt de invloed van gebeurtenissen in de wereld op meisjes groter te zijn dan op jongens. Jongens zijn minder vaak dan meisjes boos wanneer geen minuut stilte wordt gehouden na aanslagen in het Midden-Oosten, en vinden het in mindere mate dan meisjes niet goed als mensen worden aangesproken op een aanslag door iemand met dezelfde religieuze of culturele achtergrond.

Daarnaast lijken hoger opgeleide jongeren meer gevoelens van onrechtvaardigheid te ervaren. Jongeren met een vmbo b/k opleidingsniveau zijn minder vaak boos als geen minuut stilte wordt gehouden na aanslagen in het Midden-Oosten en geven relatief weinig aan het niet goed te vinden als mensen op een aanslag door iemand met dezelfde religieuze of culturele achtergrond worden aangesproken. En jongeren van vmbo b/k niveau vinden juist relatief vaak dat het Westen voldoende doet in het tegengaan van geweld in oorlogsgebieden ten opzichte van jongeren met een hoger opleidingsniveau.

Tot slot lijkt de woonomgeving een rol te spelen in gevoelens van onrechtvaardigheid. Ten opzichte van andere wijken zijn de bevraagde jongeren uit de wijk Holtenbroek vaker boos wanneer geen minuut stilte wordt gehouden na aanslagen in het Midden-Oosten, en vinden zij het vaker niet goed als mensen worden aangesproken op een aanslag door iemand met dezelfde religieuze of culturele achtergrond.[29]

28 Dit geldt ook voor jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond, maar dit blijkt verklaard te worden doordat deze jongeren relatief vaak ook een islamitische achtergrond hebben.

29 Dit verschil wordt niet (volledig) verklaard uit het gegeven dat in de wijk Holtenbroek relatief veel jongeren met een migratie- of islamitische achtergrond wonen.

2.3.3 Conclusie politieke dimensie

De politieke dimensie bestaat uit vragen over het vertrouwen van jongeren in instituties, zoals de politie, jongerenwerk, media en politiek, en vragen over de invloed van gebeurtenissen in de wereld op jongeren. Opvallend is dat meer dan de helft van de jongeren geen mening heeft over het vertrouwen in instituties als de politiek, de politie en het jongerenwerk. Over het vertrouwen in de media zijn jongeren meer uitgesproken; de meesten zijn daarover positief. Hoewel de meeste jongeren geen mening hebben, of positief zijn over instituties, is er ook een aanzienlijke minderheid (tussen de 20 en 30%) die weinig vertrouwen heeft in instituties als de media en de politiek. Dit zal gedeeltelijk te verklaren zijn door de levensfase waarin deze jongeren zich bevinden. Over de politie en het jongerenwerk zijn minder jongeren negatief. Iets meer dan de helft van de bevraagde jongeren heeft nooit contact met de politie. Desalniettemin is een deel van de jongeren (14-16%) wel negatief over de politie – over hoe zij met jongeren omgaan en in hoeverre zij rechtvaardig optreden.

Als we de gehele politieke dimensie van de voedingsbodem voor radicalisering in beschouwing nemen, dan lijken jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond en jongeren met een islamitische achtergrond op verschillende punten kwetsbaarder te zijn dan andere jongeren. Zo voelen jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond zich vaker persoonlijk aangevallen door Nederlandse politici, in vergelijking met andere jongeren. Ze vinden ook minder vaak dat de politie in Zwolle goed met jongeren omgaat op straat en ervaren in vergelijking met andere jongeren minder procedurele rechtvaardigheid van de politie in Zwolle. Hiernaast geeft een relatief groot aandeel van de islamitische jongeren aan boos te zijn wanneer er in Nederland wel een minuut stilte wordt gehouden na aanslagen in Europa, maar niet na aanslagen in het Midden-Oosten. Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond maken vaker gebruik van niet-Nederlandse bronnen om kennis op te doen over wat er in de wereld plaatsvindt.

Ze vinden vaker dat de media niet eerlijk zijn en vinden vaker dat de media negatief zijn over personen met een andere culturele achtergrond en over moslims.

2.4 Houding ten opzichte van andere culturen

Voor dit onderzoek zijn aan het bestaande onderzoeksinstrument een aantal vragen toegevoegd om ook de mogelijke voedingsbodem specifiek voor rechts-radicalisme te meten. Het gaat om de volgende onderwerpen die de houding van jongeren ten opzichte van andere culturen en nieuwkomers meten: (1) gelijkwaardigheid van culturen; (2) bewaken van 'de Nederlandse cultuur' en (3) gevoelens over andere bevolkingsgroepen. De onderstaande analyses zijn uitgevoerd over de data van 450 jongeren, tenzij anders aangegeven.

2.4.1 Gelijkwaardigheid culturen

Jongeren kregen twee stellingen voorgelegd om inzicht te krijgen in de mate waarin zij verschillende culturen en godsdiensten als gelijkwaardig aan elkaar bestempelen. In Figuur 19 zijn de antwoorden van jongeren op deze stellingen weergegeven. Het merendeel van de ondervraagde jongeren vindt dat er gelijkwaardigheid in culturen moet zijn. Zij vinden dat iedereen, ongeacht cultuur of godsdienst, mag zeggen wat hij/zij vindt en recht heeft op evenveel kansen.[30] Een klein deel is het hier niet mee eens: een op de tien ondervraagde jongeren is het (helemaal) oneens met de stelling dat iedereen in Nederland mag zeggen wat hij/zij vindt. Daarnaast is 14% van de jongeren het (helemaal) oneens met de stelling dat alle jongeren in Nederland evenveel kansen krijgen. Tot slot heeft een deel van de jongeren geen uitgesproken mening over deze stellingen (zij antwoorden 'niet eens, niet oneens' of 'weet ik niet').

Figuur 19: Antwoorden van jongeren op de stellingen 'Het maakt niet uit wat je cultuur of godsdienst is, …' (in %, N=454)

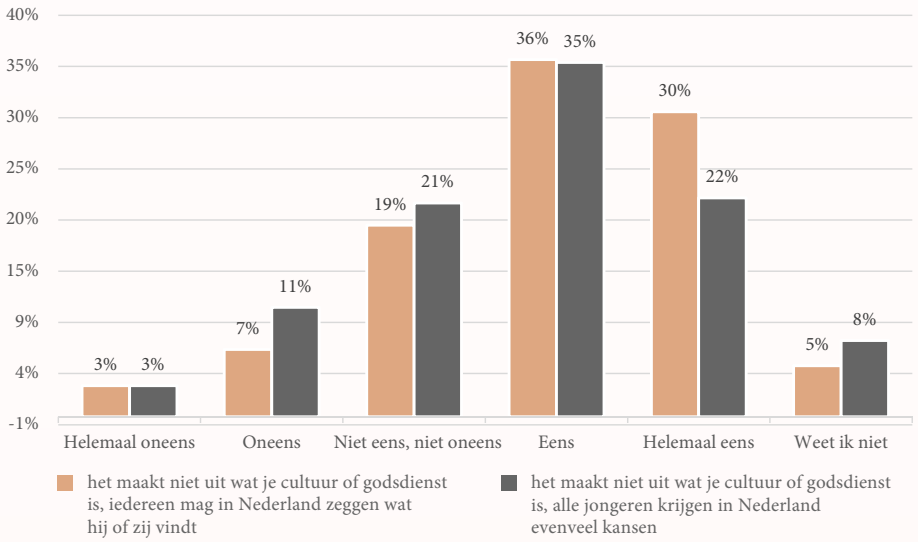

Jongeren met een (westerse of niet-westerse) migratieachtergrond zijn het vaker dan jongeren met een Nederlandse achtergrond eens met de stelling dat het niet uitmaakt wat je cultuur en godsdienst is, maar dat iedereen in Nederland mag zeggen wat hij/zij vindt. Ditzelfde geldt voor meisjes, zij zijn het hiermee vaker eens dan jongens, en voor jongeren op vmbo b/k niveau, zij zijn het met deze stelling vaker eens dan hoger opgeleide jongeren.

30 De stellingen kunnen ook geïnterpreteerd worden als vragen over de mening van jongeren over de huidige situatie in Nederland. Uit de analyse van de data is echter gebleken dat jongeren de vragen hebben opgevat zoals bedoeld: het weergeven van hun eigen opvattingen over gelijkwaardigheid van culturen.

2.4.2 Bewaken Nederlandse cultuur

Naast de vraag over gelijkwaardigheid van culturen en godsdiensten, hebben de jongeren ook drie stellingen beantwoord die gevoelens over het 'bewaken' van de Nederlandse cultuur in beeld brengen. In Figuur 20 zijn de antwoorden van jongeren op deze stellingen weergegeven.

Figuur 20: Antwoorden van jongeren op drie stellingen over het bewaken van de Nederlandse cultuur (in %, N=450)

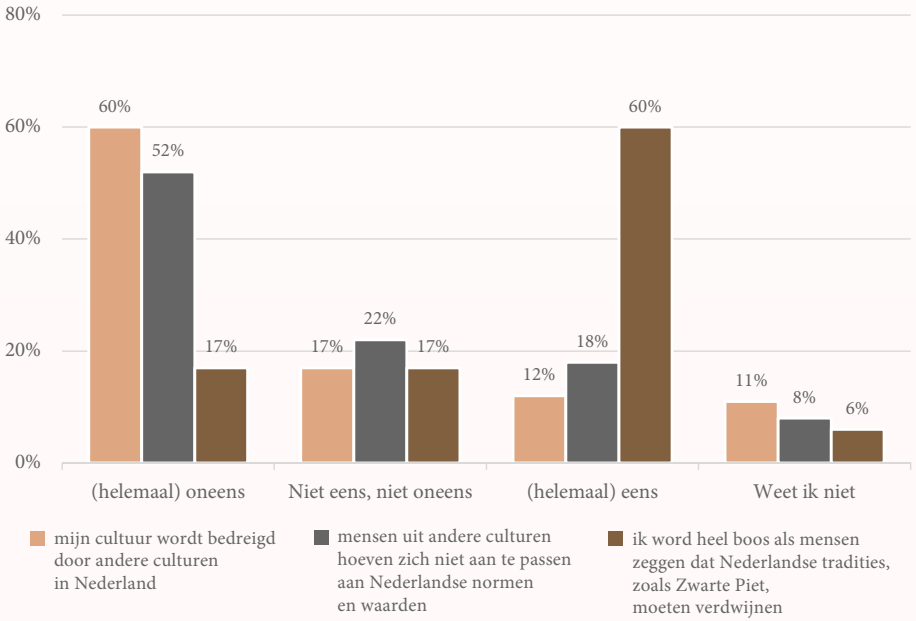

Een deel van de in Zwolle bevraagde jongeren geeft antwoorden die duiden op een behoefte de Nederlandse cultuur te bewaken. Zes op de tien jongeren geeft aan heel boos te worden als mensen zeggen dat Nederlandse tradities, zoals Zwarte Piet, moeten verdwijnen. De antwoorden van jongeren op de stelling dat mensen uit andere culturen zich *niet* hoeven aan te passen aan Nederlandse normen en waarden geven een vergelijkbaar beeld: meer dan de helft van de ondervraagde jongeren is het oneens met deze stelling. Een redelijk aandeel jongeren heeft geen uitgesproken mening over deze stellingen (zij antwoorden 'niet eens, niet oneens' of 'weet ik niet'). Een ander beeld schetsen de antwoorden op de stelling 'mijn cultuur wordt bedreigd door andere culturen in Nederland'. Een ruime meerderheid is het met deze stelling oneens. Ruim een op de tien jongeren is het met deze stelling eens.

Onder zowel jongeren met een Nederlandse als jongeren met een westerse migratieachtergrond treffen we meer sentimenten rond het 'bewaken' van de Nederlandse cultuur aan: zij vinden minder vaak dat mensen uit andere culturen zich *niet* hoeven aan te passen en zijn naar eigen zeggen vaker boos als mensen zeggen dat Nederlandse tradities zoals Zwarte Piet moeten verdwijnen. Ter illustratie zijn de antwoorden van jongeren op deze stelling naar etnisch-culturele achtergrond weergegeven in Figuur 21.

Figuur 21: Antwoorden op de stelling 'Ik word heel boos als mensen zeggen dat Nederlandse tradities, zoals Zwarte Piet, moeten verdwijnen' naar etnisch-culturele achtergrond (N=450)

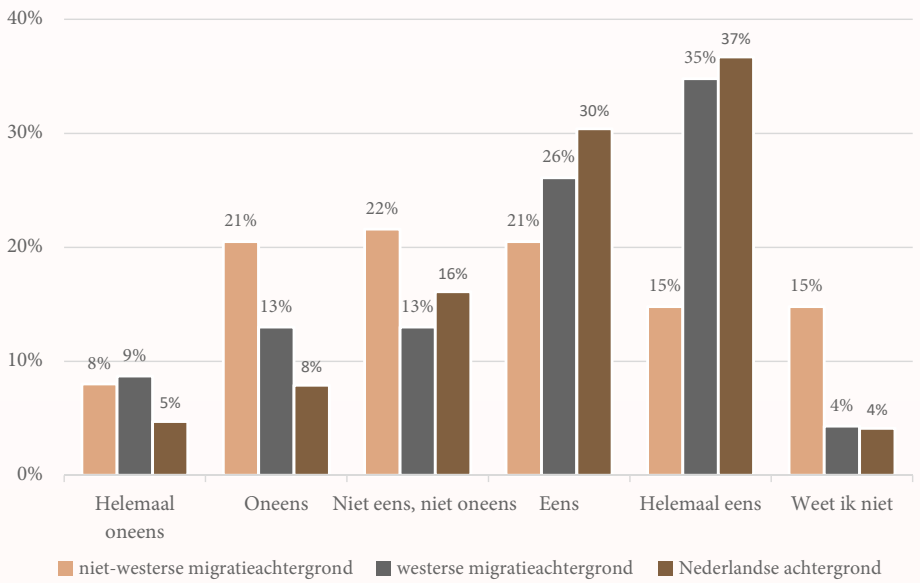

2.4.3 Gevoelens over andere bevolkingsgroepen

Tot slot is een vraag gesteld om inzicht te krijgen in de gevoelens van jongeren over verschillende bevolkingsgroepen. Jongeren is gevraagd aan te geven hoe positief of negatief zij denken over acht verschillende bevolkingsgroepen op een schaal van 1 (heel negatief) tot 7 (heel positief), waarbij een 4 een neutraal oordeel weergeeft. Jongeren blijken vaak neutraal te antwoorden als het gaat om hun gevoelens ten opzichte van verschillende bevolkingsgroepen, tussen de 37% en 50% kiest dit antwoord. Ruim een kwart van de respondenten (27%) heeft zelfs voor zes of meer bevolkingsgroepen 'neutraal' ingevuld.

Verder blijken de meningen van in Zwolle geënquêteerde jongeren over verschillende bevolkingsgroepen sterk te verschillen. Over vluchtelingen denken jongeren het minst positief: 25% van de jongeren kent vluchtelingen een negatief cijfer van 1 of 2 toe. In tabel 1 zijn de antwoorden voor alle bevraagde bevolkingsgroepen weergegeven.

Tabel 1: Beoordeling van verschillende bevolkingsgroepen door jongeren op een schaal van 1 (heel negatief) tot 7 (heel positief) (N=450)

	Gemiddelde	Cijfer 1-2	Cijfer 3-6	Cijfer 6-7
Vluchtelingen	3,69	25%	62%	14%
Syriërs	3,98	17%	66%	17%
Marokkanen	4,10	16%	64%	20%
Polen	4,14	13%	69%	17%
Turken	4,23	14%	62%	23%
Antillianen	4,47	8%	67%	25%
Surinamers	4,62	8%	62%	30%
Autochtone Nederlanders	4,74	7%	60%	33%

In de toelichting die jongeren op de beantwoording van deze vraag geven, stellen veel jongeren dat ze iedereen respecteren, dat iedereen gelijk is, of dat ze geen mening willen of kunnen geven over gehele bevolkingsgroepen. Enkele voorbeelden: *"Ik vind dat ik niet echt een oordeel over deze groepen mag vellen. Ik heb principieel geen negatieve gevoelens tegenover bevolkingsgroepen"* en *"Iedereen is hetzelfde, het maakt niet uit waar je*

vandaan komt." Er is echter ook een aantal jongeren dat zich in de toelichting negatief uit laat over bepaalde bevolkingsgroepen. Een aantal voorbeelden: *"Vluchtelingen zorgen voor overlast", "Oprotten met dat volk", "Ik mag buitenlanders niet", "Ja, vaak als er een overval wordt gepleegd zijn het Antillianen, Turken, Marokkanen"* en "*Alle buitenlanders die niks uitvreten moeten ze gewoon terugsturen*".

Omdat deze vraag voornamelijk bedoeld was om inzicht te krijgen in gevoelens over andere dan de eigen bevolkingsgroepen, kijken we specifiek naar de mening van jongeren met een Nederlandse achtergrond over migrantengroepen[31], en naar de mening van jongeren met een westerse en niet-westerse migratieachtergrond over autochtone Nederlanders. We zien dat 18% van de jongeren met een Nederlandse achtergrond gemiddeld een 3 of lager geeft (op een schaal van 7) aan andere bevolkingsgroepen. Oftewel, bijna twee op de tien in Zwolle bevraagde jongeren met een Nederlandse achtergrond denkt overwegend negatief over migrantengroepen. Kijkend naar de jongeren met een westerse en niet-westerse migratieachtergrond, zien we dat jongeren met een westerse migratieachtergrond[32] positiever over autochtone Nederlanders zijn dan jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond.[33] 76% van de jongeren met een westerse migratieachtergrond geeft autochtone Nederlanders een score tussen de 4 en 6, ten opzichte van 70% van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond. Verder blijkt dat 7% van de jongeren met een westerse migratieachtergrond gemiddeld een 3 of lager geeft aan autochtone jongeren. Bij jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond betreft dit 13%. Wanneer we vervolgens kijken naar verdere verschillen in achtergrondkenmerken, dan zien we dat voornamelijk jongeren met een Nederlandse achtergrond een negatieve houding hebben: zij denken negatiever over vluchtelingen en andere migrantengroepen dan jongeren met een westerse of niet-westerse migratieachtergrond. Daarnaast denken jongens over alle bevolkingsgroepen negatiever dan meisjes. Ook jongeren op vmbo b/k niveau denken negatiever over alle bevolkingsgroepen dan hoger opgeleide jongeren. Van de bevraagde jongeren denken jongeren die buiten Zwolle wonen negatiever over migrantengroepen dan jongeren die in Zwolle wonen.

2.4.4 Conclusie houding ten opzichte van andere culturen

Het grootste deel van de in Zwolle bevraagde jongeren uit zich neutraal of positief tegenover verschillende bevolkingsgroepen. Toch heeft een aanzienlijk deel van de jongeren een negatief beeld van andere bevolkingsgroepen. Een kwart van de bevraagde jongeren denkt zeer negatief over vluchtelingen. Bijna twee op de tien ondervraagde jongeren met een Nederlandse achtergrond denkt overwegend negatief over migrantengroepen. En 13% van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond denkt negatief over autochtone Nederlanders. Hiernaast zien we onder meer bij de helft van de bevraagde jongeren sentimenten rond het bewaken van de Nederlandse cultuur. Een klein deel van de jongeren is het er niet mee eens dat iedereen in Nederland - ongeacht cultuur en godsdienst – gelijkwaardig recht op meningsuiting heeft en evenveel kansen krijgt.

We zien meer voedingsbodem voor rechts-radicalisme onder jongeren met een Nederlandse achtergrond, jongeren op vmbo b/k niveau, jongens en jongeren die buiten Zwolle wonen. Jongeren met een Nederlandse achtergrond denken negatiever over migrantengroepen, tonen vaker sentimenten rond het bewaken van de Nederlandse cultuur en uiten minder opvattingen van gelijkwaardigheid tussen culturen. Opleidingsniveau en sekse zijn hiervoor ook zeker van belang: jongeren op vmbo b/k niveau en jongens zijn negatiever. Daarnaast denken jongeren die buiten Zwolle wonen relatief negatief over migrantengroepen.

31 N=316, betreft vragen over vluchtelingen, Syriërs, Marokkanen, Polen, Turken, Antillianen en Surinamers. Deze vragen vormen een betrouwbare schaal, α=.931.

32 N=46

33 N=88

2.5 Goedkeuren van geweld[34]

Het goedkeuren (of niet afkeuren) van geweld om anderen van een mening te overtuigen kan een indicatie zijn dat een jongere zich in (de beginfase van) een radicaliseringsproces bevindt.[35] Twintig van de bevraagde jongeren (4,5%) vinden dat mensen geweld mogen gebruiken om anderen van hun mening te overtuigen. De meerderheid van de jongeren (79%) is het hier juist mee oneens. Daarnaast valt op dat een redelijk aandeel jongeren geen uitgesproken mening heeft over de vraag of mensen geweld mogen gebruiken om anderen van hun mening te overtuigen.

Jongeren op vmbo b/k niveau vinden vaker dat mensen geweld mogen gebruiken om anderen van hun mening te overtuigen dan jongeren met een hoger opleidingsniveau; vrijwel alle jongeren die het met deze stelling eens zijn volgen vmbo b/k. Daarnaast vinden jongens vaker dan meisjes dat mensen geweld mogen gebruiken om anderen van hun mening te overtuigen (5% van de jongens vs. 4% van de meisjes). In Figuur 22 zijn ter illustratie de antwoorden van jongeren op deze vraag weergegeven naar opleidingsniveau.

2.6 Accumulatie van risicofactoren

Om meer zicht te krijgen op de vraag of er sprake is van een zorgelijke accumulatie van voedingsbodems voor radicalisering, is gekeken in hoeverre meerdere, en welke, voedingsbodems bij jongeren aanwezig zijn. Zijn er bijvoorbeeld jongeren die zich zowel achtergesteld voelen, weinig toekomstperspectief hebben, een moeizame relatie met de ouders hebben en weinig vertrouwen hebben in de media en politiek? En bij hoeveel jongeren is er sprake van een dergelijke accumulatie? Om dit vast te stellen is een schaal ontwikkeld van nul tot twintig.[36]

Figuur 22: Antwoorden op de stelling 'Mensen mogen geweld gebruiken om anderen van hun mening te overtuigen', naar opleidingsniveau (N=437)

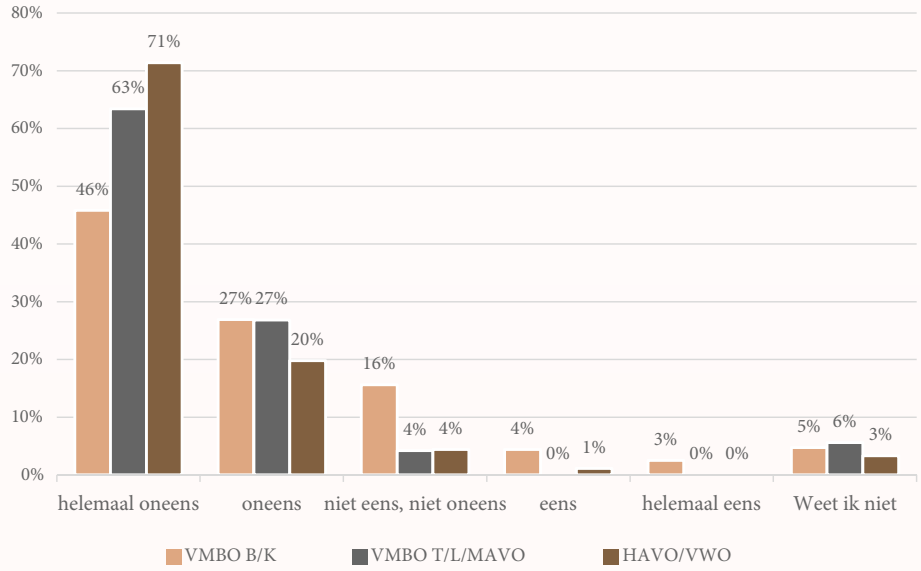

34 Hierbij is niet uitgevraagd wat jongeren onder geweld verstaan. Dit kan variëren van verbaal geweld, het geven van een duw tot eventueel zwaardere vormen van geweld.

35 Zo betreft de tweede trede van het bekende 'staircase to terrorism model' van Moghaddam: 'displacement of agression' (Moghaddam, 2005: pagina 164). Geweld tegen een of meerdere groepen van buitenstaanders wordt in deze trede als moreel acceptabel gezien.

36 Jongeren kregen punten als zij een vraag 'extreem' hadden beantwoord. Voor de meeste vragen hield dit in dat jongeren de uiterste antwoordmogelijkheid kozen (bijvoorbeeld 'nee, helemaal niet' op de vraag 'voel jij je thuis in Nederland?'). Bij risicofactoren waarbij meerdere vragen een betrouwbare schaal vormen (zoals de drie vragen over politiek vertrouwen) kregen jongeren punten als zij meer dan 1 standaarddeviatie afweken van het gemiddelde. Als jongeren niet 'extreem' antwoordden op de vraag/vragen, kregen zij voor deze risicofactor geen punten. Jongeren konden per risicofactor 0 tot maximaal 2 punten krijgen.

Niet alle risicofactoren zijn hierin meegenomen, omdat deze niet allemaal vertaalbaar zijn naar een schaal.[37] Een score van nul betekent dat er geen sprake is van accumulatie van risicofactoren, terwijl een score van twintig duidt op een accumulatie van alle gemeten risicofactoren die in de schaal zijn opgenomen. Een score van twintig wil overigens niet direct zeggen deze jongeren gaan radicaliseren. We weten immers dat elk radicaliseringsproces anders verloopt en afhankelijk is van verschillende triggerfactoren (Feddes e.a., 2015). Een accumulatie van meerdere voedingsbodems voor radicalisering kan er wel voor zorgen dat de jongere meer gevoelig is voor triggers die tot radicalisering kunnen leiden dan een jongere met een lagere score. Voorbeelden van dergelijke triggers zijn het verlies van een naaste, propaganda of een ontmoeting met een radicaal persoon.

2.6.1 Algemeen beeld

Uit de analyse blijkt dat bij bijna een vijfde van de jongeren geen sprake is van een accumulatie van risicofactoren; zij scoren een nul. De hoogste score op de schaal van 0 tot 20 betreft een 12. Geen van de jongeren scoort dus op alle risicofactoren opgenomen in de schaal. Negentig procent van de jongeren scoort tussen de 0 en een 4. Bij hen is dus een *beperkt* aantal risicofactoren voor radicalisering aanwezig. Tien procent van de jongeren scoort tussen de 4 en de 12, waarvan één procent (vijf personen) tussen de 8 en 12. De groep jongeren die tussen de 4 en 12 scoort, scoort vooral hoog op risicofactoren die te maken hebben met weinig vertrouwen in de politiek en media, verliesgevoelens met betrekking tot de Nederlandse cultuur en het idee dat de moslimgemeenschap wordt achtergesteld. Verder is te zien dat jongeren niet hoog scoren op risicofactoren die te maken hebben met de sociale dimensie (discriminatie, toekomstperspectief, thuissituatie).

Jongens blijken gemiddeld iets hoger te scoren op de accumulatie van risicofactoren dan meisjes en hetzelfde geldt voor jongeren met een migratieachtergrond ten opzichte van jongeren met een Nederlandse achtergrond. Er blijkt geen significant verschil in de score te zijn op basis van opleidingsniveau, religieuze achtergrond of het wonen binnen of buiten Zwolle.

2.6.2 Hoogste scores

Kijkend naar de één procent (vijf jongeren) die een 8 of hoger scoren, zien we dat deze jongeren op veel wisselende risicofactoren scoren. De jongere die een 12 scoort, scoort bijvoorbeeld op een verslechterde thuissituatie of relatie met ouders, weinig toekomstperspectief, weinig institutioneel vertrouwen, verliesgevoelens van de Nederlandse cultuur en een negatieve houding ten opzichte van andere bevolkingsgroepen. Vrijwel elke risicofactor komt wel eens voor bij deze groep jongeren, met uitzondering van 'zich persoonlijk aangevallen voelen door politici'. Een aantal risicofactoren komt bij meerdere jongeren terug. Dit zijn: (1) institutioneel vertrouwen[38], (2) een negatieve houding ten opzichte van andere culturen[39] en (3) een verslechterde thuissituatie of relatie met ouders. Alle vijf de jongeren scoren hoog op een gebrek aan politiek vertrouwen en negatieve gevoelens over andere bevolkingsgroepen. Deze 5 jongeren zijn allemaal jongens en volgens onderwijs op vmbo b/k niveau. Drie van hen wonen in Zwolle en twee niet. Vier van de jongeren hebben tot slot een Nederlandse achtergrond en één jongere een niet-westerse migratieachtergrond.

37 Er zijn 22 risicofactoren opgenomen in de berekening van de schaal. Niet meegenomen zijn: diversiteit van het netwerk, sociale cohesie, religieuze betrokkenheid en weerbaarheid, en gelijkwaardigheid van culturen.

38 Vertrouwen in de politiek, politie, media en omgang met professionals op straat.

39 Sentimenten rond het bewaken van de Nederlandse cultuur en negatieve gevoelens over andere bevolkingsgroepen.

2.6.3 Conclusie accumulatie van risicofactoren

In het onderzoek zijn er maar weinig jongeren waarbij er sprake is van een accumulatie van risicofactoren voor radicalisering. Bij de jongeren die wel hoog scoren, zijn weinig overeenkomsten in specifieke risicofactoren. Overeenkomend zijn wel hun scores op een gebrekkig institutioneel vertrouwen en anti-migratiesentimenten. Dit speelt echter bij een grotere groep dan alleen personen met een hoge score op de schaal van accumulatie van risicofactoren.

2.7 Beleving van jongeren

Na de afname van de vragenlijst is per klas met een tweetal jongeren gesproken over de inhoud van de vragenlijst en de mate waarin radicalisering een thema is dat binnen Zwolle speelt. In totaal is met 46 jongeren gesproken, waarvan 30 jongens en 16 meisjes. In eerste instantie is jongeren gevraagd of zij weten waar radicalisering voor staat. Vervolgens is doorgepraat over de vraag of en in hoeverre radicalisering speelt in Zwolle. De meeste jongeren geven aan niet precies te weten wat radicalisering betekent, maar hebben er wel bepaalde beelden bij. Ze linken radicalisering onder andere aan IS-strijders, terrorisme, geloof, geweld en conflicten, maar ook aan voetbalhooligans.

Na uitleg over de verschillende vormen van radicalisering[40], stellen jongeren dat ze niet in aanraking zijn gekomen met moslimradicalisme. Een aantal stelt dat er af en toe grappen worden gemaakt: jongens die de naam van Islamitische Staat roepen of spreken over het plegen van aanslagen. Jongeren denken echter niet dat moslimradicalisme speelt in Zwolle. In hun beleving is dat iets wat meer speelt in andere delen van Nederland, zoals in de grote steden.

Daarnaast geven jongeren aan in aanraking te komen met discriminerende en racistische opmerkingen. Meerdere jongeren geven aan dat ze in hun omgeving in aanraking komen met mensen die een negatieve houding hebben tegenover moslims, vluchtelingen en mensen met een andere culturele achtergrond. Een leerling stelt: "*In onze klas is dat wel, dat merk je wel (tegen buitenlanders). Niet de hele klas, maar een groep jongens. Als we het over een onderwerp hebben, worden er opmerkingen gemaakt.*" Ook benoemen enkele jongeren de rol van (sociale) media in het vormen van de denkbeelden over groepen personen met een niet-Nederlandse achtergrond. Vooral op sociale media zijn volgens een leerling jongeren minder terughoudend in het uiten van hun mening.

2.8 Conclusie

Aangaande de *sociale dimensie* van de voedingsbodem voor radicalisering komt er in Zwolle geen zorgelijk beeld naar voren. Slechts bij enkele jongeren blijkt sprake van kwetsbaarheid. Wat wel opvalt, is dat jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond oververtegenwoordigd zijn bij deze beperkte groep jongeren. Zij voelen zich vaker dan de andere bevraagde jongeren niet thuis in Nederland, ervaren dat zij achtergesteld worden en denken vaker dat culturele achtergrond de kans op een baan beïnvloedt. Hiernaast geven ze minder dan andere jongeren aan dat ze bij hun ouders terecht kunnen als ze een probleem hebben. Hoewel het een kleine groep jongeren betreft, is het raadzaam hiervoor aandacht te houden.

Er komt eveneens geen alarmerend beeld over de *religieuze dimensie* van de voedingsbodem voor radicalisering naar voren. Zo is het logisch dat jongeren in de pubertijd zoeken naar zingeving en dat ze vragen hebben over het geloof. Ook zien we dat

40 Moslimradicalisme is als volgt uitgelegd: personen die bijvoorbeeld voorstander zijn van aanslagen, de daden van IS goedkeuren, overwegen om zelf naar een oorlogsgebied uit te reizen om daar uit naam van de islam te vechten. Rechtsradicalisme uitgelegd als: personen die een afkeer hebben van vluchtelingen en mensen met een andere etnische of religieuze achtergrond en bereid zijn om geweld te gebruiken tegen deze groepen mensen.

jongeren met verschillende religieuze achtergronden vaak met hun vragen over het geloof naar hun ouders en andere familieleden gaan. Wat echter wel opvalt, is dat islamitische jongeren relatief vaak op internet zoeken naar antwoorden op hun vragen over het geloof en dat zowel christelijke als islamitische jongeren maar weinig met vragen naar een kerk of moskee gaan. Dit zou voor minder religieuze weerbaarheid en daarmee meer vatbaarheid voor radicalisering kunnen zorgen. Het is daarom raadzaam oog te houden voor de radicale invloed vanuit internet.

Aangaande de *politieke dimensie* van de voedingsbodem voor radicalisering laat het onderzoek zien dat het vertrouwen van de in Zwolle bevraagde jongeren in de politiek en media bij een deel van de jongeren (20-30%) laag is. Gedeeltelijk zal dit te verklaren zijn door de levensfase waarin deze jongeren zich bevinden. Het beeld van het vertrouwen van jongeren in Zwolse professionals – specifiek de politie en het jongerenwerk - is positiever. Desalniettemin is een deel van de jongeren wel negatief over hoe de politie en het jongerenwerk met jongeren omgaan. Vooral jongeren die vaker met de politie in aanraking komen, zijn negatiever over het optreden van de politie. Verder blijkt dat jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond en jongeren met een islamitische achtergrond op verschillende punten kwetsbaarder zijn dan andere jongeren. Zij voelen zich vaker dan andere jongeren persoonlijk aangevallen door Nederlandse politici. Ook heeft deze groep jongeren een negatievere houding ten opzichte van de politie in Zwolle dan andere bevraagde jongeren. Ze vinden bijvoorbeeld minder vaak dat de politie in Zwolle goed met jongeren omgaat op straat en ervaren in vergelijking minder procedurele rechtvaardigheid van de politie in Zwolle. Kortom, het is belangrijk te investeren in het vertrouwen van *alle* jongeren in instituties.

Met betrekking tot de *houding van de jongeren ten opzichte van andere culturen* valt op dat een redelijk deel van de bevraagde jongeren negatief denkt over andere bevolkingsgroepen. Ook valt op dat meer dan de helft van de bevraagde jongeren sentimenten uit rond het bewaken van de Nederlandse cultuur. In de nagesprekken met jongeren is naar voren gekomen dat zij op school of daarbuiten in aanraking komen met negatieve geluiden over moslims en vluchtelingen. Er lijkt in Zwolle (bij jongeren) dus sprake van sentimenten die een voedingsbodem voor rechts-radicalisme kunnen vormen. Nadere analyse laat zien dat deze voedingsbodem vaker voorkomt bij jongeren met een Nederlandse achtergrond, met een vmbo b/k niveau, bij jongens en bij jongeren die buiten Zwolle wonen.

Tot slot

Hoewel er geen referentiecijfers beschikbaar zijn waarmee we de uitkomsten in Zwolle met andere gemeenten kunnen vergelijken, geeft het vergelijken van jongeren op basis van achtergrondkenmerken wel enige duiding. Zo blijken jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond als het gaat om de sociale en politieke dimensie voor radicalisering kwetsbaarder te zijn dan andere jongeren. Het gaat echter nog steeds maar om een klein aandeel jongeren dat kwetsbaar is. Hoewel deze kleine groep jongeren wel degelijk aandacht behoeft, komt uit het onderzoek onder jongeren niet naar voren dat er een brede voedingsbodem voor radicalisering bij jongeren met een migratieachtergrond bestaat. Tegelijkertijd zien we bij een minderheid van de jongeren met een Nederlandse achtergrond een kwetsbaarheid op de voedingsbodem voor rechts-radicalisme. We constateren dat bijna twee op de tien jongeren met een Nederlandse achtergrond een negatieve houding heeft ten opzichte van andere culturen en bevolkingsgroepen.

3 Bevindingen onderzoek onder professionals en sleutelfiguren

In dit hoofdstuk gaan we in op de bevindingen uit de focusgroepen met professionals die werkzaam zijn binnen de gemeente Zwolle en sleutelfiguren uit etnische gemeenschappen die in de gemeente Zwolle wonen. De opbouw van dit hoofdstuk volgt de beleving of mening van de respondenten over de volgende onderwerpen: wat zij onder de begrippen radicalisering en polarisering verstaan, welke voedingsbodems zij op dit vlak waarnemen in de gemeente Zwolle en de groepen binnen de gemeente Zwolle die mogelijk kwetsbaar zijn.

3.1 Begrip radicalisering

Met het oog op eenheid van begrip hebben we respondenten gevraagd naar hun invulling van het begrip radicalisering. Vrijwel alle respondenten zien radicalisering als een ongrijpbaar en lastig af te bakenen begrip. De invulling van het begrip verschilt per persoon. Waar een deel van de respondenten allerlei vormen van gewelddadig gedrag onder de noemer van radicalisering schaart, maakt een aantal van de respondenten expliciet onderscheid tussen radicaal gedrag en radicalisering. Gewelddadig gedrag door voetbalsupporters en jeugdigen die elkaar aanmoedigen tot automutilatie zien laatstgenoemde respondenten als radicaal gedrag. De reden dat zij dit niet onder de noemer van radicalisering scharen is dat in dergelijke contexten een achterliggend ideologisch karakter ontbreekt. Daarbij merken vrijwel alle respondenten op dat het ideologisch karakter van radicalisering zich niet beperkt tot religie (i.c. de islam): '*Het kan bijvoorbeeld ook betrekking hebben op autochtone Nederlandse jongeren die een mening hebben over mensen uit andere culturen.*' Een implicatie hiervan is dat ook bijvoorbeeld links- en rechtsextremisme onder de noemer van radicalisering geschaard kunnen worden. Respondenten geven aan dat het begrip radicalisering zich in de praktijk echter beperkt tot radicalisering vanuit islamitisch perspectief. '*Wanneer we signalen krijgen dat het gedrag van een jongere op school aanleiding geeft tot zorg, plaatsen we dit bij moslims in de context van radicalisering. Bij mensen zonder een islamitische achtergrond doen we dat niet.*'

Verschillende respondenten geven aan dat de toegenomen aandacht voor radicalisering ertoe heeft geleid dat tegenwoordig anders wordt gekeken naar afwijkend gedrag. Zij verwijzen daarbij naar het gedrag van personen die lijden aan psychische problematiek. Heftige uitspraken ('*ik blaas de boel op!*') zouden in het verleden enkel in de context van psychisch welzijn worden bekeken. Tegenwoordig wordt er – ondanks de afwezigheid van ideologische gedrevenheid – toch rekening mee gehouden dat personen die dergelijke uitspraken doen, de daad bij het woord kunnen voegen. '*In die zin wordt tegen bepaald gedrag heel anders aangekeken dan pak hem beet tien jaar geleden.*' Ditzelfde geldt voor gedrag van leerlingen op school, waarbij docenten of anderen onterecht een relatie met radicalisering kunnen leggen. '*Een leerlinge schreeuwde tegen islamitische medeleerlingen dat zij hen allemaal dood zou maken. Dit was niet zozeer vanwege extreemrechtse sympathieën maar een uiting van de multiproblematiek waar deze leerlinge mee kampte.*' De verschillende interpretaties van het begrip radicalisering en de veranderde context waarin naar afwijkend gedrag gekeken wordt, leiden er volgens respondenten in de praktijk dan ook toe dat dit label te pas en te onpas gebruikt wordt. De maatschappelijke dynamiek kan daarop bovendien van invloed zijn: meerdere respondenten stellen dat in de nasleep van aanslagen in het buitenland plotseling een tijdelijke tunnelvisie kan ontstaan, waarbij afwijkend gedrag sneller in de context van radicalisering wordt geplaatst. '*De politie en andere partijen zijn dan zichtbaar op zogenaamde risicolocaties. Je weet dan zeker dat er aanhoudingen verricht zullen worden vanwege afwijkend gedrag. [..] Na een van die aanslagen in het buitenland, werd de eerste de beste autistische donkere man die onverstaanbaar aan het mompelen was met veel bombarie aangehouden.*'

Een term die tijdens de interviews in het verlengde van radicalisering veelvuldig valt, is polarisering. Respondenten doelen daarmee op tegenstellingen tussen groepen die

kunnen maar niet noodzakelijkerwijs hoeven uit te monden in spanningen. Leidend binnen het begrip polarisering is volgens hen het ontstaan van een wij-zij tegenstelling tussen groepen. De opkomst van het rechtspopulisme in binnen- en buitenland – wat zich onder andere manifesteert in de landelijke politiek – ziet een aantal respondenten als een van de oorzaken van polarisering.

3.2 Radicalisering en polarisering in de gemeente Zwolle

De door ons geraadpleegde respondenten zijn unaniem van mening dat Zwolle op het gebied van radicalisering als een gezonde gemeente kan worden aangemerkt, waar dit onderwerp op dit moment geen aanleiding geeft tot zorg. Volgens de respondenten gaat er in verhouding veel aandacht van professionals en organisaties naar radicalisering, afgemeten aan het aantal personen waarover signalen van radicalisering binnenkomen.[41] Aandacht in de landelijke media (‘*het wordt nu het met aanslagen in Europa dichterbij komt, groter gemaakt dan het is*’) en de grote impact die radicalisering kan hebben op de (inter)nationale veiligheid, zien zij als belangrijkste oorzaken daarvan. Ook polarisatie manifesteert zich volgens de gesproken respondenten (vrijwel) niet structureel in de gemeente Zwolle. Een uitzondering daarop is mogelijk de houding vanuit een deel van de Antilliaanse gemeenschap jegens autochtone Nederlanders: ‘*Vanwege het slavernijverleden zijn er nog steeds Antillianen die Nederlanders haten en om die reden niets met blanken te maken willen hebben.*’ Tot incidenten leidt dit echter niet. Datzelfde geldt voor verschillen in politieke kleur – bijvoorbeeld tussen leerlingen die respectievelijk op DENK of de PVV zouden stemmen indien zij stemgerechtigd zouden zijn – die rondom verkiezingstijd nadrukkelijker op de voorgrond kunnen treden. Wanneer de verkiezingen eenmaal zijn geweest, manifesteren verschillen zich echter niet meer.

Het voorgaande betekent niet dat radicalisering en polarisering onderwerpen zijn die in het geheel verwaarloosd kunnen worden. Een van onze respondenten vertelt bijvoorbeeld de afgelopen jaren met enkele tientallen jongeren gesprekken te hebben gevoerd die extreme uitlatingen deden – vaak zonder na te denken – of genieten van aanslagen tegen het Westen (‘*we hebben ze te pakken!*’). Binnen islamitische gemeenschappen is mede om deze reden, maar ook omdat wel degelijk voedingsbodems voor radicalisering aanwezig zijn, preventief aandacht voor radicalisering. Daarbij speelt vanzelfsprekend ook mee dat jongeren in Nederland zijn uitgereisd naar Syrië en andere landen waar zij namens islamitisch geïnspireerde groeperingen aanslagen hebben gepleegd. De vraag die binnen etnische gemeenschappen leeft, is of jongeren die het sociaal-maatschappelijk bezien moeilijk hebben, mogelijk extra gevoelig zijn voor radicalisering. Het aanpakken van deze sociaal-maatschappelijke problematiek – die als voedingsbodem voor radicalisering kunnen dienen – kan in de optiek van meerdere respondenten indirect bijdragen aan het terugdringen van radicalisering, maar zou volgens hen niet onder de noemer van radicalisering moeten worden uitgevoerd. De belangrijkste reden daarvoor is dat deze factoren ook bijdragen aan andere vormen van ongewenst gedrag, waaronder overlast en veelvoorkomende criminaliteit. ‘*In het verleden pleegde je overvallen of ging je drugs vervoeren, tegenwoordig scoor je met radicalisering.* Daarbij wordt ook gewezen op het profiel van slachtoffers van loverboys. ‘*Je ziet dat de kwetsbare meisjes die toen in de handen van loverboys zouden zijn gekomen, zich nu vaker bekeren.*’ In de volgende paragraaf gaan we nader in op de benoemde voedingsbodems en kwetsbare groepen.

41 Deze signalen worden behandeld en beoordeeld binnen de casustafel ‘Radicalisering’. We komen hierop terug in deel B, dat zich op het beleid richt.

3.3 Kwetsbare groepen en voedingsbodems

Van radicalisering – links, rechts of religieus geïnspireerd – is volgens respondenten in de gemeente Zwolle op dit moment geen sprake. Wel moet er volgens hen rekening mee gehouden worden dat iemand in de toekomst kan radicaliseren. Zij onderscheiden verschillende voedingsbodems die in de gemeente Zwolle aan radicalisering kunnen bijdragen.

3.3.1 Instabiele situatie

Respondenten stellen dat een instabiele situatie of een door personen ervaren 'leegte' – ongeacht de oorzaak daarvan – een voedingsbodem voor radicalisering kunnen zijn. Een voor jongeren geloofwaardig en positief alternatief, waarin zij iets kunnen betekenen of iemand zijn, kan volgens meerdere respondenten een belangrijke rol spelen binnen het radicaliseringsproces. Ronselaars kunnen gebruikmaken van deze kwetsbaarheid: '*Als je vaak te horen krijgt dat je niets waard bent en er komt iemand die zegt dat je wel wat waard bent, dan is dat prettig.*' Kwetsbare groepen die uit de interviews naar voren komen, zijn jongeren die zich afzetten tegen de eigen (etnische) gemeenschap en/of die op zichzelf aangewezen zijn, zoals alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's). Een etnische respondent vanuit een etnische gemeenschap benadrukt het belang van focus op deze kwetsbare groep(en). Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen 'oudkomers' – diegenen die relatief kort in oorlogsgebied hebben verbleven en hun voordeel hebben kunnen doen met onderwijs – en 'nieuwkomers'. Laatstgenoemden hebben langdurig in oorlogsgebied gewoond en lopen het risico sociaal-maatschappelijk bezien buiten de boot te vallen.

3.3.2 Wij-zij denken

Naast een instabiele situatie wordt het ontstaan van wij-zij denken door respondenten als basis voor radicalisering aangemerkt. Respondenten achten met name laagopgeleide jongeren kwetsbaar voor wij-zij denken, omdat bij hen in mindere mate sprake is van mogelijkheden tot reflectie. Opgemerkt wordt dat wij-zij denken geen aspect is dat zich nadrukkelijk in de gemeente Zwolle manifesteert, maar een onderwerp is dat door landelijke media wordt gevoed. '*In Zwolle gaat het feitelijk heel goed en is de tolerantie tussen verschillende groeperingen hoog. Berichtgeving en ontwikkelingen op nationaal en internationaal niveau maken het echter een uitdaging om dit zo te houden.*' Hierna geven we puntsgewijs weer welke factoren respondenten het sterkst van belang achten bij het ontstaan van een wij-zij perspectief in de gemeente Zwolle.[42]

1. Gebrek aan maatschappelijk perspectief

   Uit de interviews blijkt dat jongeren in Zwolle met een migratieachtergrond een gebrek aan maatschappelijk perspectief kunnen ervaren. Dit kan zich manifesteren in het gevoel achtergesteld te worden en geen gelijke kansen te krijgen ten opzichte van autochtone jongeren op het gebied van onderwijs, huisvesting en arbeidsmarkt. Daarnaast komt in meerdere gesprekken aan bod dat een deel van de jongeren met een migratieachtergrond het gevoel kan hebben dat er op hen neergekeken wordt. Ongeacht of deze beleving de realiteit reflecteert of niet, wordt dit door meerdere respondenten als zorgelijk aangemerkt omdat dit het wij-zij perspectief kan versterken. Een van de respondenten plaatst overigens als kanttekening dat deze aspecten ook voor bijvoorbeeld autochtone jongeren uit achterstandswijken kunnen gelden.

42 Dit kunnen thema's zijn die ook landelijk kunnen spelen. We hebben de respondenten uiteraard bevraagd vanuit hun kennis over de context in de gemeente Zwolle.

2. Pedagogische betrokkenheid en vorming

De meeste van de door ons gesproken respondenten verwijzen ook naar de rol van ouders als voedingsbodem voor radicalisering in de gemeente Zwolle. Deze rol kan zich op verschillende manieren manifesteren. Allereerst kan de opvoeding van ouders leiden tot een onjuist beeld over andere groepen. Dit geldt overigens zowel voor jongeren met een migratieachtergrond ('*de ouders van een van onze leerlingen had hem verteld dat de Holocaust nooit gebeurd is*') als autochtone jongeren: '*Ouders van autochtone jongeren moeten bij wijze van spreken 50 uur per week knallen en overal hard voor werken. Die vertellen dat asielzoekers niets hoeven te doen, hun kinderen horen dat en zij horen dat ook weer van andere kinderen waarvan de ouders dat zeggen. Zo ontstaat een verkeerd beeld.*' Daarnaast zijn ouders van jongeren met een migratieachtergrond volgens meerdere respondenten medeverantwoordelijk voor het maatschappelijk perspectief van hun kinderen die in de gemeente Zwolle opgroeien. Het onmachtig zijn van de Nederlandse taal ('*ouders spreken zelf nog lang niet altijd Nederlands, waardoor hun kinderen al met een taalachterstand aan de basisschool beginnen*') en gebrek aan ondersteuning ('*ouders laten de opvoeding soms helemaal bij de school')* zijn volgens hen aspecten die aan een gebrekkig maatschappelijk perspectief kunnen bijdragen. Voor meisjes met een migratieachtergrond geldt volgens meerdere respondenten bovendien dat deze sterk gecontroleerd worden door andere familieleden zoals broers en neven, en zich hierdoor mogelijk niet volledig kunnen ontplooien.

3. Gekleurde en/of onjuiste informatie

In de interviews is nadrukkelijk stilgestaan bij de invloed van onjuiste informatie of informatie uit gekleurde bronnen. Respondenten wijzen er op dat jongeren met een migratieachtergrond veelal nog nieuws vanuit het thuisland dan wel het Midden-Oosten ontvangen, wat mogelijk gekleurd of selectief van aard is. Daarnaast is gekleurde of onjuiste informatie online vindbaar of kan dit face-to-face worden verspreid. In relatie tot religie zien respondenten onder andere in de preken en lessen die in de gemeente Zwolle buiten de moskee gegeven worden ('huiskamerbijeenkomsten') een voedingsbodem van radicalisering. Deze bieden de gelegenheid voor ronselaars om kwetsbare jongeren te beïnvloeden. Daarnaast kan online te vinden informatie als voedingsbodem voor jongeren worden aangemerkt. '*Jongeren nemen eenzijdige en korte berichtgeving tot zich zonder zich in de materie te verdiepen. Zij zien of horen iets zonder bron en nemen dat klakkeloos aan.*' Dit laatste geldt volgens respondenten zowel voor religieuze als geopolitieke onderwerpen (zoals bijvoorbeeld het conflict tussen Israël en de Palestijnen).

4 Het beeld samengevat

In dit deel is via vragenlijstonderzoek onder schoolgaande jongeren in beeld gebracht welke mogelijke voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle aanwezig zijn. Daarbij is een onderscheid gemaakt in de sociale dimensie, de religieuze dimensie, de politieke dimensie, de houding ten opzichte van andere culturen en de mate waarin geweld gelegitimeerd wordt.

De bevindingen uit het vragenlijstonderzoek laten zien dat de voedingsbodem voor radicalisering binnen de *sociale dimensie* in beperkte mate aanwezig is. Zo geeft 4% van de bevraagde jongeren aan zich niet (helemaal) thuis te voelen in Nederland, voelt 12% van de ondervraagde jongeren zich wel eens achtergesteld en is 3% van mening een kleine kans te hebben op een baan in de toekomst. Achterstelling en een als negatief ervaren opvoedstijl en slechte(re) band met de ouders (7%) treden binnen deze dimensie procentueel gezien het meest op de voorgrond. Binnen de *religieuze dimensie* is gebleken dat iets meer dan een kwart van de bevraagde jongeren (28%) zich verbonden voelt met een religie. Voor iets meer dan een derde daarvan is het geloof zeer belangrijk. Bij vragen over het geloof doen jongeren niet alleen een beroep op ouders of familie; zij zoeken ook op internet en via lezingen naar antwoord op hun vragen. Dit maakt jongeren mogelijk minder weerbaar tegen radicale invloeden. Waar het gaat om de *politieke dimensie* valt op dat bijna een vijfde van jongeren (18%) weinig vertrouwen heeft in de politiek. Daarnaast is meer dan een kwart van de jongeren (28%) van mening dat de Nederlandse media geen of niet altijd een eerlijk beeld geven van hetgeen er in de wereld gebeurt. Verder is een klein deel van de bevraagde jongeren negatief over het optreden van de politie (14%) en het jongerenwerk (7%). Daarbij kan worden opgemerkt dat dit met name jongeren betreft die, voor zover uit hun antwoorden kan worden afgeleid, frequenter door politieagenten worden aangesproken vanwege wets- of regelovertredend gedrag. Tot slot is jongeren gevraagd naar hun mening over verschillende bevolkingsgroepen. Bijna twee op de tien jongeren denkt overwegend negatief over andere bevolkingsgroepen. Vooral over vluchtelingen zijn jongeren negatief (25%).

De resultaten uit de interviews sluiten grotendeels aan bij de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek. Potentiële voedingsbodems voor radicalisering in de gemeente Zwolle die professionals naar voren brengen, zijn een gebrek aan maatschappelijk perspectief, het ontbreken van voldoende pedagogische betrokkenheid en het door jongeren tot zich nemen van gekleurde en/of onjuiste informatie. Een gebrek aan maatschappelijk perspectief en het door jongeren tot zich nemen van gekleurde of onjuiste informatie worden overwegend als voedingsbodem benoemd voor jongeren met een migratieachtergrond. Dit past binnen de bevindingen uit de enquête, waaruit blijkt dat het vooral deze jongeren zijn die hoger scoren op deze onderwerpen binnen de sociale en religieuze dimensie. Professionals zien daarnaast in de opvoeding een risicofactor voor zowel jongeren met een migratieachtergrond als autochtonen. Waar in de optiek van respondenten het risico bij autochtone jongeren zich overwegend beperkt tot informatie en kennis die van ouders op kind wordt overgedragen, spelen bij jongeren met een migratieachtergrond ook andere facetten een rol. Daarbij wordt onder andere gewezen op het feit dat hun ouders onvoldoende zijn toegerust om hun kinderen van jongs af aan een gelijkwaardig maatschappelijk perspectief te bieden, onder andere doordat zij de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn en/of een andere visie hebben op de opvoeding en de rol van de maatschappij daarin. Deze observaties van professionals zijn grotendeels in lijn met de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek, waarbij jongeren met een migratieachtergrond aanmerkelijk vaker een negatief ervaren opvoedstijl en slechte(re) band met de ouders rapporteren.

Het voorgaande laat zien dat er verschillende potentiële voedingsbodems van radicalisering in de gemeente Zwolle kunnen worden onderscheiden. Uit het onderzoek onder jongeren komt niet naar voren dat er sprake is van een brede voedingsbodem voor radicalisering. De door ons bevraagde professionals bevestigen deze waarneming. Wel achten zij alertheid voor dit onderwerp voor kwetsbare personen of groepen van

belang, omdat juist binnen kwetsbare groepen – waar sprake is van een stapeling van risicofactoren – altijd het risico kan bestaan dat een persoon radicaliseert.

Op basis van de hiervoor beschreven bevindingen komen we tot de volgende vier hoofdthema's voor de beleidsanalyse, die we in het volgende deel van de rapportage beschrijven. Dit zijn achtereenvolgens 1) een gebrek aan maatschappelijk perspectief / ervaren achterstelling, 2) het ontstaan van wij-zij denken, 3) pedagogische betrokkenheid van ouders en 4) vertrouwen in instituties.

Deel B

Analyse van beleid

In dit deel bespreken we de bevindingen uit de tweede fase van het onderzoek: de reflectie op het beleid van de gemeente Zwolle aangaande de voedingsbodems die uit de eerste fase van het onderzoek naar voren zijn gekomen.

5 Factoren en thema's in het beleid

Uit Deel 1 komen vier thema's naar voren die de vatbaarheid van jongeren in Zwolle voor radicalisering kunnen vergroten. Deze thema's zijn: (1) ervaren achterstelling; (2) wij-zij denken; (3) thuissituatie en opvoeding en (4) vertrouwen in instituties (inclusief media). In de volgende paragrafen gaan we per thema in op het beleid van de gemeente Zwolle voor de betreffende voedingsbodem. We beperken ons daarbij tot het beleid uit de periode mei 2014 tot en met mei 2018 (één bestuurstermijn). We illustreren of, en zo ja, op welke wijze de genoemde thema's reeds terugkomen in het beleid van de gemeente Zwolle. Aanvullend schetsen we per thema een aantal aandachtspunten in het beleid. Dit doen we aan de hand van de opgevraagde documentatie en interviews met professionals die werkzaam zijn in de gemeente Zwolle en hier hun mening over gegeven hebben. Voordat we daarmee starten, schetsen we in paragraaf 5.1 enkele ontwikkelingen die van invloed zijn geweest op de totstandkoming van het beleid van de gemeente Zwolle en bespreken we enkele kanttekeningen.

5.1 Beleidsmatige ontwikkelingen en kanttekeningen

5.1.1 Afschaffing doelgroepenbeleid

De eerste ontwikkeling die van belang is om hier te benoemen, betreft de afschaffing van het doelgroepenbeleid in 2014. De gemeente Zwolle heeft vanaf 2011 gefaseerd afscheid genomen van het doelgroepenbeleid. Deze koerswijziging is in 2014 vastgesteld in de nota 'Inclusief Beleid'. Inclusief beleid houdt in dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende doelgroepen op basis van leeftijd of (culturele) achtergrond. Wel kan, al naar gelang de problematiek, worden gedifferentieerd in de aanpak (Gemeente Zwolle, 2013). Dit generieke beleid wordt als volgt verwoord door een van onze respondenten: '*De preventieve kant biedt de mogelijkheid om uitzonderingen te maken op de regel. Het is inclusief beleid, tenzij...*' Binnen dit inclusieve beleid wordt op basis van informatie bepaald of en zo ja welke groep(en) aanvullend op het algemene beleid extra investering behoeven.

5.1.2 Transities sociale domein

De tweede ontwikkeling betreft de transformaties in het sociale domein. In Zwolle is daarbij gekozen voor de oprichting van sociale wijkteams. Bewoners kunnen sinds januari 2015 met ondersteuningsvragen op het gebied van wonen, welzijn, zorg, opvoeding, daginvulling, inkomensondersteuning en leefbaarheid bij deze wijkteams terecht. De medewerkers van de wijkteams werken outreachend en zijn actief in de wijk, op scholen en voorschoolse voorzieningen (Gemeente Zwolle, 2014b).

5.1.3 Kanttekeningen

De onderzoeksvraag in hoeverre het huidige beleid aansluit bij de bevindingen uit de eerste fase van het onderzoek kent een inhoudelijk en procesmatig aspect. Inhoudelijk is van belang welke maatregelen worden getroffen die raken aan de potentiële voedingsbodems. Procesmatig speelt vervolgens mee in hoeverre deze maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd en ingezet als beoogd. Om te kunnen bepalen in hoeverre voldoende of onvoldoende aandacht is in het beleid voor de onderscheiden voedingsbodems, is het van belang om zicht te krijgen op de samenhang tussen de inhoudelijke en procesmatige aspecten. Daarbij zijn twee kanttekeningen te plaatsen. In de eerste plaats is het beleid van de gemeente Zwolle veelal omschreven in visiedocumenten waarin de strategische visie op het onderwerp en te behalen doelen zijn vastgesteld. Een concrete aanpak en in te zetten of ingezette maatregelen om deze doelen te behalen komen doorgaans niet aan bod in deze documenten. Ook de ervaringen met reeds ingezette maatregelen komen overwegend weinig aan bod in deze documenten. Een tweede kanttekening betreft dat niet elke maatregel binnen het beleid is geëvalueerd – wat begrijpelijk is. Daarmee hebben de door ons geraadpleegde bronnen – beleidsdocumenten en interviews met

professionals – onvoldoende zeggingskracht om een waardering (voldoende/onvoldoende) te geven aan het gevoerde beleid. Op basis van de bronnen kunnen we wel aangeven voor welke factoren er in het beleid al aandacht is en op welke vlakken professionals meerwaarde zien voor aanvullend beleid. In de volgende paragrafen gaan we op basis van de door ons geraadpleegde bronnen op deze onderwerpen in. De maatregelen die daarin genoemd worden, gelden ter illustratie. We beogen derhalve geen uitputtend overzicht van maatregelen te geven.

5.2 Ervaren achterstelling

5.2.1 Beleid op basis van documenten en gesprekken met respondenten

Scholing, huisvesting en de arbeidsmarkt zijn domeinen waarop de gemeente Zwolle investeert om gelijke kansen te realiseren voor al haar inwoners (Gemeente Zwolle, 2014a). Op het gebied van de arbeidsmarkt heeft de gemeente Zwolle zelf anoniem solliciteren ingevoerd (Gemeente Zwolle, 2017a).[43] Daarnaast zoekt de gemeente Zwolle de verbinding met werkgevers in de gemeente en de regio om uitsluiting tegen te gaan (Gemeente Zwolle, 2014a). Dit is volgens een respondent ook noodzakelijk, omdat het voor succesvol beleid van belang is dat werkgevers bepaalde (etnische) groepen niet uitsluiten. Om die reden is binnen het generieke onderdeel werkgeversdienstverlening aandacht voor het bevorderen van het bewustzijn bij werkgevers over de meerwaarde van kwetsbare groepen. Daarbij is ook nadrukkelijk aandacht geweest voor de positie en meerwaarde van statushouders, die volgens een respondent met name in kleinere gemeenten in de regio vaak van bijstand afhankelijk zijn ten gevolge van de houding van werkgevers. Daarbij merkt een van onze respondenten op dat praktische bezwaren (zoals taalbarrières) hier een oorzaak van kunnen zijn. De gemeente investeert dan ook in de bestrijding van laaggeletterdheid om de arbeidsparticipatie van (nieuwe) inwoners te vergroten (Gemeente Zwolle, 2017b).

Etnische minderheden vormen, vanwege het inclusieve beleid van de gemeente Zwolle, geen specifieke doelgroep. Om de arbeidsparticipatie te bevorderen is derhalve vooral een zorgelijke of kwetsbare situatie leidend bij de maatregelen die worden getroffen. De focus ligt daarbij op personen die naar het speciaal onderwijs gaan, jongeren zonder startkwalificatie (voortijdig schoolverlaters) en jongeren waarbij de kans groot is dat zij geen startkwalificatie zullen behalen. Onder andere via ‘Make it!’ – een project waarbij jongerenwerkers jongeren tussen de 16 en 23 jaar ondersteunen met het behalen van een startkwalificatie – wordt hierin geïnvesteerd in de gemeente Zwolle.[44]

Het beleid van de gemeente Zwolle spitst zich verder toe op het realiseren van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt om zo de kansen op werk te vergroten. Daartoe worden onder andere eisen en wensen tussen werkgevers en onderwijsinstellingen uitgewisseld en stellen werkgevers stageplaatsen (waar mogelijk met baangarantie) open. Verder krijgen jongeren tot 27 jaar ondersteuning vanuit maatschappelijke projecten of ondernemers als zij niet meteen betaald werk kunnen vinden. Dit krijgt onder andere gestalte in de vorm van een leerling-meester-gezel samenwerking (Gemeente Zwolle, 2014a).

Naast maatregelen op het gebied van onderwijs en werk, is in de gemeente Zwolle aandacht voor gelijke kansen op het gebied van huisvesting. Prestatieafspraken met corporaties en huurdersorganisaties moeten voorzien in een aanbod van goedkope woningen dat aansluit bij de vraag. Daarbij is expliciet aandacht voor de groep niet-studerende jongeren (Gemeente Zwolle, 2017b).

43 Na een evaluatie van deze maatregel, is ten tijde van de eindfase van dit rapport besloten te stoppen met anoniem solliciteren.

44 Zie www.traverswelzijn.nl/diensten/482/

5.2.2 Mogelijke aandachtspunten binnen het beleid

Er wordt nadrukkelijk beleid gevoerd in de gemeente Zwolle dat erop gericht is om iedereen gelijke kansen te bieden. Ongeacht of daadwerkelijk sprake is van achterstelling of niet, kan men dit wel zo ervaren. Het onderzoek laat zien dat in het bijzonder onder jongeren met een migratieachtergrond en/of met een lage sociaaleconomische status een *gevoel* van achterstelling kan leven. In de optiek van meerdere door ons gesproken respondenten is dit (lang) niet altijd terecht: zij stellen dat soms te snel naar anderen wordt gewezen door te stellen dat sprake is van discriminatie, zonder dat het eigen gedrag in ogenschouw genomen wordt. Desalniettemin kan een *gevoel* van achterstelling, of dit nu terecht is of niet, een voedingsbodem voor radicalisering zijn. Uit de door ons bestudeerde documentatie en gevoerde gesprekken komt naar voren dat dit onderwerp – en in het verlengde daarvan het omgaan met discriminatie – niet expliciet onderdeel uitmaakt van het beleid. Volgens respondenten kan hierop worden geïnvesteerd met het geven van voorlichting aan jongeren over wat discriminatie is, waar dit kan worden gemeld, welke handvatten er zijn om hiermee om te gaan en hoe de overheid tegen discriminatie optreedt. Dit kan de weerbaarheid van jongeren vergroten en ook de mogelijkheid bieden om het onderwerp in perspectief te plaatsen en balans aan te brengen tussen de soms gekleurde waarneming en de werkelijkheid. In de woorden van een respondent met een migratieachtergrond: '*Het is belangrijk om niet overal racisme en discriminatie in te zien. Als je daar gevoelig voor bent, kun je niet in Nederland leven. Discriminatie zit in de samenleving, in alle groepen en alle gemeenschappen. Daar moet je mee om leren gaan en het is belangrijk juist geen slachtofferrol aan te nemen.*'

5.3 Wij-zij denken

5.3.1 Beleid op basis van documenten en gesprekken met respondenten

Wij-zij denken bestaat onder andere uit (het ontwikkelen van) negatieve attitudes ten opzichte van andere groepen. Anders-zijn kan zich daarbij manifesteren op het gebied van bijvoorbeeld religie, herkomst en sociaaleconomische status. Er wordt geen specifiek beleid gevoerd om wij-zij denken en eventuele daaruit voortkomende spanningen tegen te gaan. Professionals benoemen dit ook niet als een thema dat in brede zin in de gemeente Zwolle speelt, maar stellen dat dit hoogstens bij individuele jongeren in problematische zin[45] voorkomt. Het ontstaan van wij-zij denken ligt volgens door ons gesproken respondenten voor een deel buiten de macht van de gemeente, omdat dit voortkomt uit uitspraken van landelijke politici (zoals Geert Wilders) of geopolitieke ontwikkelingen (waaronder de oorlog in Syrië en de opkomst van Islamitische Staat). '*In die gevallen kun je alleen maar in gesprek blijven met een jongere, bijvoorbeeld als jongerenwerker, en trachten dit gevoel te neutraliseren.*'

In de gemeente Zwolle wordt beleid gevoerd dat vanuit het perspectief van sociale cohesie en verbinding in de samenleving raakvlakken heeft met het voorkomen van een wij-zij perspectief. Uit gesprekken met respondenten komt bijvoorbeeld naar voren dat er een actief samenwerkingsverband tussen de verschillende in Zwolle actieve religieuze organisaties is. In de Cultuurnota 2016-2020 is bovendien expliciet aandacht voor verbinding, ontmoeting en samenwerking tussen inwoners van de gemeente Zwolle. Specifiek geldt dat voor jongeren in het primair en voortgezet onderwijs wordt geïnvesteerd in cultuurparticipatie via onder andere de amateurkunst. De gedachte daarachter is dat dit kan bijdragen aan de ontmoeting tussen verschillende mensen, het persoonlijk

45 Meerdere professionals geven aan dat wij-zij denken – zeker in de adolescentiefase – hoort bij een gezonde ontwikkeling.

welzijn en de sociale cohesie. Door het ontplooien van culturele talenten leren jongeren volgens de gemeente om de wereld niet op één manier te bekijken, maar om verschillende perspectieven te zien en een brede blik op de wereld te houden (Gemeente Zwolle, 2016b: 13).

Uit gesprekken met respondenten blijkt dat onder andere via Stichting Travers en andere welzijnsorganisaties getracht wordt jongeren al vanaf jonge leeftijd bij het maatschappelijk leven te betrekken via straat- en buurtcoaches, jongerenwerkers en straathoekwerkers. Verder subsidieert de gemeente het houden van straatbarbecues en zijn Cruyffcourts gerealiseerd om jongeren gezamenlijk aan het sporten te krijgen. Spelers van de lokale Betaald Voetbalorganisatie (BVO) PEC Zwolle zijn hier periodiek aanwezig.

Niet alleen op straat maar ook op school is aandacht voor het leggen van verbinding. Zo wordt op zes middelbare scholen gewerkt met de leerlijn THINK. In wekelijkse lessen bespreken mentoren en professionals van maatschappelijke en welzijnsorganisaties onderwerpen als gezondheid, omgaan met verschillen, vriendschappen, relaties en goed voor jezelf zijn. Binnen deze methodiek staan de 4 G's centraal: gebeurtenis, gedachte, gevoel en gedrag. Het doel van de leerlijn is om het probleemoplossend vermogen van jongeren te vergroten (Gemeente Zwolle, 2016a; Think op School, 2015).

5.3.2 Mogelijke aandachtspunten binnen het beleid

Het is de indruk van respondenten dat de wij-zij tegenstelling het scherpst ervaren wordt op sociaaleconomisch gebied, bijvoorbeeld omdat in bepaalde groepen of wijken in de optiek van mensen meer of te veel wordt geïnvesteerd. Duiding van deze tegenstelling en waar en hoe deze zich manifesteert is nog onduidelijk. Hiermee is de vraag of er op dit punt beleid gevoerd moet worden en hoe dat er dan uit moet zien, nog niet te beantwoorden. Uit de gesprekken komen wel een aantal aandachtspunten naar voren waarmee binnen het toekomstige beleid rekening kan worden gehouden. Allereerst vertellen meerdere respondenten dat bij scholen en/of docenten angst kan bestaan om bepaalde onderwerpen te adresseren vanwege de sterke reacties die dit bij leerlingen kan oproepen en/of niet de capaciteiten heeft om gevoelige onderwerpen te behandelen. Een voorbeeld van dergelijke onderwerpen zijn onder andere de aanslagen die in West-Europa hebben plaatsgevonden. Daarnaast kunnen er dilemma's bestaan in hoeverre scholen tegemoet moeten komen aan wensen van streng-islamitische ouders (bijvoorbeeld over het al dan niet meedoen aan activiteiten). Jongerenwerkers kunnen een belangrijke rol vervullen bij het tegengaan van wij-zij tegenstellingen. Mede om die reden wijst een aantal respondenten op het belang van de inzet van jongerenwerkers die zijn toegerust op hun taak. Het waarborgen van een continue inzet van kwalitatief goede jongerenwerkers kan volgens sommige respondenten een uitdaging zijn. Deze respondenten stellen dat jongerenwerkers namelijk liever werken in grotere (en daarmee meer uitdagende) steden dan Zwolle. De kwaliteit van het jongerenwerk op peil houden, wat van belang is om op deze en andere voedingsbodems in te spelen, is daarmee een aandachtspunt.

5.4 Thuissituatie en opvoeding

5.4.1 Beleid op basis van documenten en gesprekken met respondenten

Het is de verantwoordelijkheid van ouders om hun eigen kinderen op te voeden. Tegelijkertijd is het de realiteit dat niet elke ouder hiertoe voldoende toegerust is. De ondersteuning van ouders bij de opvoeding is om die reden een van de aandachtspunten van de gemeente Zwolle (Gemeente Zwolle, 2014c). Daarbij is aandacht voor positief opvoeden in samenwerking met de leefmilieus van en om jongeren heen, het vergroten van de zelfredzaamheid en het versterken van het gezinssysteem. In het kader van de opvoedende leefomgeving (de pedagogische *civil society*) wordt ook gewezen op de

rol van andere betekenisvolle volwassenen dan de ouders, zoals familie, buren, leerkrachten en religieuze instellingen (Gemeente Zwolle, 2014c).

De gemeente Zwolle ziet een primaire rol bij de ondersteuning in de thuissituatie en de opvoeding voor de sociale wijkteams en het onderwijs. Om die reden zijn, om tegemoet te komen aan vragen die ouders van jongeren met lichte opvoed- en opgroeivragen kunnen hebben, multidisciplinaire teams op de scholen aanwezig. Deze teams bestaan meestal uit een zorgcoördinator, jeugdarts of jeugdverpleegkundige, schoolmaatschappelijk werker, een leerplichtambtenaar en RMC-consulent. Ook andere plekken, zoals voorschoolse voorzieningen en wijkcentra, kunnen aanspreekpunten zijn voor ouders waar zij ervaringen met en vragen over het opvoeden kunnen uitwisselen (Gemeente Zwolle, 2014c). Om een adequate verbinding tussen de zorgstructuur op school en in de wijk te realiseren, maken schoolmaatschappelijk werkers en jeugdverpleegkundigen deel uit van de sociale wijkteams. Daarnaast is een ontwikkelagenda 'passend onderwijs en jeugdhulp' opgesteld om samenhang in het aanbod aan te brengen (Gemeente Zwolle, 2016c, 2016d).

Op basis van de bestudeerde documentatie blijkt dat burgers in de regel de sociale wijkteams weten te vinden en dat deze passende hulp en ondersteuning aangeboden krijgen (Gemeente Zwolle, 2016e, 2016f). Een aandachtspunt is het bereiken van personen met een migratieachtergrond: deze worden in mindere mate bereikt door de sociale wijkteams. Hieraan liggen, volgens een rekenkameronderzoek, verschillende oorzaken ten grondslag, waaronder (1) te weinig kennis bij de sociale wijkteams over de verschillende achtergronden, culturen en talen van migrantengroepen, (2) te weinig contacten met migrantengroepen en (3) een naar binnen gekeerde houding binnen sommige migrantengroepen (Rekenkamercommissie Zwolle, 2017). Een respondent vanuit het onderwijs constateert tevens dat het lastiger is om ouderbetrokkenheid te realiseren bij ouders van leerlingen met een migratieachtergrond. Taalachterstand en onvoldoende aangehaakt zijn bij de Nederlandse samenleving – onder andere door het pedagogisch klimaat waarin de kinderen opgroeien – ziet deze respondent als mogelijke oorzaken daarvan ('*Deze ouders leggen de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en het gedrag van hun kinderen buiten henzelf en vinden dat de scholen daarvoor zijn*'). Uit de gehouden interviews blijkt dat om die reden onder andere bezoekvrouwen worden ingezet. Dit zijn welzijnswerkers met een migratieachtergrond die trachten om geïsoleerde mannen en vrouwen te laten deelnemen aan de maatschappij en hun taalvaardigheden te verbeteren. Daarnaast wordt in een van de gevoerde gesprekken gerefereerd naar de inzet van buurtmoeders, die helpen om taalachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen. De Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) sluit hierop aan: door vroegtijdige opvang van kinderen te realiseren en gezinnen met beperkte financiële middelen te faciliteren in het gebruikmaken daarvan, kunnen kinderen al vanaf jonge leeftijd taal- en sociale vaardigheden ontwikkelen.

5.4.2 Mogelijke aandachtspunten binnen het beleid

Door te investeren in de opvoeding kan de weerbaarheid van jongeren worden vergroot. Het blijft op basis van de bestudeerde bronnen onvoldoende duidelijk in hoeverre er aandacht is voor diversiteits-sensitief werken binnen de sociale wijkteams en in hoeverre onder andere religieuze instellingen worden betrokken bij het versterken van de opvoedende leefomgeving (en waarom dat wel of niet wenselijk is). Deze aspecten sluiten aan bij een van de aandachtspunten binnen het beleid: het bereiken van groepen met een migratieachtergrond. Dit kan om uiteenlopende redenen moeizaam verlopen. Mede omdat er soms wantrouwen bestaat jegens overheidspartijen en sprake kan zijn van taalachterstanden en daarmee taalbarrières in de hulpverlening, schatten respondenten in dat het bereiken van minderheidsgroepen het meeste kans van slagen heeft via rolmodellen met een migratieachtergrond. Een uitdaging die respondenten in dit kader benoemen is dat medewerkers met een migratieachtergrond ook hun eigen conflicten

kunnen meebrengen. Dit is in het verleden onder andere tot uiting gekomen bij Turks-Nederlandse medewerkers die uiteenlopende politieke en ideologische visies hadden (respectievelijk sympathisanten van Gülen dan wel Erdogan) en om die reden niet met elkaar konden samenwerken. Daarnaast is uit sollicitatieprocedures gebleken dat medewerkers met een andere culturele achtergrond niet altijd ten dienste willen staan van andersdenkende personen of groepen: '*Ook medewerkers met een migratieachtergrond doen dus aan uitsluiting en brengen een eigen wij-zij perspectief mee*'. Daarnaast wordt stilgestaan bij het begrip diversiteits-sensitief werken, waarbij in de werkwijze tegemoet gekomen wordt aan in de betreffende cultuur geldende normen en waarden. Diversiteits-sensitief werken brengt uitdagingen met zich mee, bijvoorbeeld of, en zo ja, in hoeverre tegemoet gekomen wordt aan andere culturen: '*Het is bijvoorbeeld een dilemma of een flyer met informatie alleen in het Nederlands en het Engels of juist in veel meer talen verspreid moet worden. Hiervoor zijn zowel argumenten voor als tegen te geven.*'

Een ander genoemd aandachtspunt binnen het sociale domein is volgens respondenten het afstemmen van acties en interventies tussen verschillende domeinen, zoals het sociale wijkteam en de Leerplicht. Om te voorkomen dat de ene partij acties onderneemt die contrair zijn aan de acties van een andere partij, vindt op dit moment overwegend mondeling overleg plaats. Het is de ambitie om deze afstemming in de toekomst door middel van ICT geautomatiseerd te laten verlopen.

5.5 Vertrouwen in instituties

Het onderwerp '*vertrouwen in instituties*' behelst drie deelonderwerpen: vertrouwen in de politie, vertrouwen in professionals en vertrouwen in de media. We gaan hierna per deelonderwerp in op het bestaande beleid en aandachtspunten voor het beleid.

5.5.1 Beleid op basis van documenten en gesprekken met respondenten

Vertrouwen in de politiek

De gemeente Zwolle investeert in de relatie tussen jongere en overheid in de vorm van jongerenparticipatie. Hieraan wordt belang gehecht omdat dit de sociaalmaatschappelijke ontwikkeling van jongeren kan bevorderen en helpt om het lokale beleid te laten aansluiten bij de leefwereld van jongeren. Onder jongerenparticipatie verstaat de gemeente de invloed van jongeren op overheidsbeleid (politieke participatie), op organisaties die beleid uitvoeren (cliëntparticipatie) en de uitvoering van beleid door jongeren zelf (burgerparticipatie) (Gemeente Zwolle, 2014a, 2015). Jongerenparticipatie heeft in de gemeente Zwolle onder andere vorm gekregen in de Jongerenraad Zwolle (een adviesorgaan van de gemeenteraad), jongerenraden in de jeugdzorg, kinderplatforms in wijken, participatief jongerenwerk en de Jongerenraad van de provincie Overijssel. Om de drempel voor jongeren te verlagen, wordt ernaar gestreefd informatie in eenvoudige taal aan te bieden en deze te ontsluiten via kanalen die jongeren veelvuldig raadplegen. Om professionals en jongeren te enthousiasmeren, wordt gericht gecommuniceerd over de opbrengsten van jongerenparticipatie (Gemeente Zwolle, 2015). Op deze manieren wordt beoogd jongeren inspraak te geven in bijvoorbeeld de kindvriendelijke inrichting van wijken en jongeren te betrekken bij het formuleren van creatieve oplossingen voor vraagstukken die leven in de gemeente. In aanvulling op deze vormen van jongerenparticipatie worden gastlessen en democratiespelen op het voortgezet onderwijs en het MBO en HBO aanboden (gefinancierd door de Provincie Overijssel). Het doel van de gastlessen is leerlingen kennis te laten maken met politiek en democratie en hen inzicht te bieden in de wijze waarop verschillende bestuurslagen samenwerken en met elkaar te maken hebben (ProDemos, 2018a, 2018b).

Vertrouwen in de politie

Het onderhavige onderzoek laat zien dat een deel van de jongeren, en dan met name de jongeren die vaker vanuit een negatieve aanleiding in aanraking komen met de politie, aangeven zich onheus bejegend te voelen. In het beleid van de gemeente Zwolle is aandacht voor dit onderwerp via onder andere het programma Politiekids. Binnen dit programma ligt de focus op de ontmoeting van politie en kinderen tussen 7 en 11 jaar. De gedachte is dat wanneer (jonge) kinderen een positief beeld van de politie ontwikkelen, de jeugddelinquentie op termijn zal afnemen. Bovendien ontmoeten kinderen uit verschillende milieus elkaar in het project, wat ten goede kan komen aan onderling respect en verbinding. Met dit programma leren de kinderen anderen aan te spreken op regelovertredend gedrag en hen normen en waarden bij te brengen. In bredere zin spreken respondenten over het koppelwerk, waar sinds circa tien jaar in wordt geïnvesteerd om het contact tussen jongeren en de politie op een laagdrempelige wijze te verbeteren. Het koppelwerk bestaat uit een samenwerking tussen jongerenwerker en wijk- en jeugdagenten, die gezamenlijk de straat opgaan en ambulant werken.

Vertrouwen in de media

Een ander aspect binnen het onderwerp 'Vertrouwen in instituties' is mediawijsheid. In het cultuureducatiebeleid is aandacht voor het veranderende medialandschap. Daarin staat de vraag centraal hoe omgegaan kan worden met de overvloed aan informatie op internet (Gemeente Zwolle, 2016b). Daartoe wordt de cursus Digisterker aangeboden en zijn er adviseurs beschikbaar die vragen van onderwijsprofessionals, ouders en kinderen op het gebied van media-educatie kunnen beantwoorden.[46] Respondenten geven aan dat het belangrijk is om jongeren er bewust van te maken dat elke bron een eigen perspectief heeft en daarmee de beeldvorming kan beïnvloeden. Hieraan wordt op scholen aandacht besteed in het basisonderwijs en op de middelbare school ('mediawijsheid').

5.5.2 Aandachtspunten voor het beleid

Vertrouwen in de politiek

Uit de gesprekken met respondenten komen verschillende aandachtspunten in relatie tot jongerenparticipatie naar voren. Zij constateren onder andere dat het in de praktijk vaak dezelfde jongeren zijn die benaderd worden en bereid zijn om (desgevraagd) een bijdrage te leveren. Het is daarmee de vraag in hoeverre de wensen van jongeren met een migratieachtergrond en/of een lage sociaaleconomische status voldoende naar voren komen. Daarnaast is jongerenparticipatie nog niet op alle domeinen volledig tot wasdom gekomen, waaronder op het gebied van onderwijsbeleid.[47]

Vertrouwen in de politiek vertaalt zich ook in de tevredenheid over het contact tussen burger en – in dit geval – de gemeente. Respondenten benoemen tijdens de focusgroepen verschillende aspecten die kunnen leiden tot een negatieve beoordeling van het onderlinge contact en daarmee ook het vertrouwen in de politiek. Zo stellen respondenten dat de snelheid van het ambtelijk apparaat soms te wensen over kan laten, wat het vertrouwen in de overheid als gesprekspartner kan beïnvloeden. Ook professionals in de uitvoering laten een kritisch geluid horen. Meerdere respondenten zijn van mening dat het beleid niet altijd voldoende aansluit bij de praktijk, mede doordat dit '*vanachter het bureau*' wordt gemaakt. Daarbij bestaat bij enkele professionals ook enige onvrede over de doelmatigheid van investeringen, wat met name eventuele financiële overschotten betreft: '*Op sommige afdelingen blijven budgetten over en dat geld wordt*

46 https://stadkamer.nl/media-en-taaleducatie/digivaardig/algemene-informatie

47 Op basis van de door ons geraadpleegde bronnen is het niet mogelijk om iets te zeggen over de samenhang tussen jongerenparticipatie en vertrouwen in de politiek.

dan bij wijze van spreken over de balk gegooid om het maar op te maken, terwijl dit ook kan worden gebruikt om jongeren te ondersteunen bij het halen van een diploma.'

Vertrouwen in de politie

Er is onder andere in de vorm van koppelwerk beleid in de gemeente Zwolle om laagdrempelig contact tussen jongeren en de politie te bewerkstelligen. Het onderzoek biedt echter onvoldoende aangrijpingspunten om vast te stellen welke jongeren zich om welke reden(en) onheus behandeld voelen door de politie, in hoeverre dit gekleurde waarneming en werkelijkheid is en welke aanpak op dit vlak mogelijk gewenst is.

Vertrouwen in de media

De geraadpleegde bronnen laten zien dat in zekere mate aandacht is voor informatievaardigheden van kinderen waar het de omgang met (sociale) media betreft. Een lacune in het beleid dat professionals benoemen is de rol van ouders. Zij zouden explicieter bewust gemaakt kunnen worden over de media die hun kinderen veelal raadplegen.

5.6 Omgaan met radicalisering

5.6.1 Beleid op basis van documenten en gesprekken met respondenten

De gemeente Zwolle heeft, zo blijkt uit interviews, actief geïnvesteerd in contacten met aanspreekpunten binnen migrantengemeenschappen om de overheid voor deze gemeenschappen een gezicht te geven.[48] Hiermee werd gestart toen het onderwerp radicalisering een hoge beleidsprioriteit kreeg. Het doel van het leggen van deze contacten met aanspreekpunten was het krijgen van zicht op wat binnen deze gemeenschappen leeft en het ondersteunen van deze gemeenschappen bij het voorkomen van radicalisering. De bestaande contacten met onder andere de besturen van de in de gemeente gevestigde moskeeën worden als positief ervaren door zowel de gemeente als de betreffende personen zelf. Begin 2016 is een multidisciplinair kernteam radicalisering samengesteld in de gemeente Zwolle. Hierin zitten adviseurs en leidinggevenden van meerdere afdelingen, te weten: burgerzaken, inkomensondersteuning, jeugd, onderwijs, sociale wijkteams, veiligheid en werk, re-integratie en participatie. Vanuit dit kernteam is, in samenspraak met de Expertise-unit Sociale Stabiliteit van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, onder andere bepaald welke functionarissen trainingen op het gebied van radicalisering hebben gekregen.

Het voorgaande laat bovendien zien dat er op verschillende domeinen preventief beleid gevoerd wordt om radicalisering in algemene zin tegen te gaan (*preventieve kant*). Uit verschillende interviews blijkt dat professionals binnen onder andere het onderwijs, het jongerenwerk en de sociale wijkteams een signalerende functie hebben. Meldingen – bij vermoedens van radicalisering – kunnen onder andere worden gedaan bij de wijkmanager, de politie en het jongerenwerk, die signalen kunnen doorzetten naar de afdeling Veiligheid van de gemeente. Deze afdeling brengt signalen eventueel in bij de casustafel 'Radicalisering'. Binnen de casustafel 'Radicalisering' wordt integraal samengewerkt tussen de elf gemeenten in de regio IJsselland, de politie, het Veiligheidshuis, de Reclassering, het Openbaar Ministerie (OM), de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming Overijssel en de NCTV. Het doel van de casustafel is om jongeren waarover signalen van radicalisering zijn binnengekomen, binnenboord te houden. Daarnaast wordt bekeken hoe radicaliseringsprocessen kunnen worden gestopt en hoe gewelddadige uitingen, uitreizen en ronselen kunnen worden gestopt. De casustafel 'Radicalisering' heeft derhalve een *reactief* karakter. De verantwoordelijkheid die partijen daarbij afzonderlijk maar ook in de context van het gezamenlijke casusoverleg voelen, is groot. Om die reden wordt informatie zoveel als mogelijk gedeeld teneinde

48 Dit is vanzelfsprekend een ander contact dan bijvoorbeeld het contact dat professionals tot stand proberen te brengen in het kader van een hulpverleningstraject dat zich richt op het verbeteren van het pedagogisch klimaat.

het risico op radicalisering te kunnen beoordelen. De politie, het jongerenwerk en het onderwijs zijn drie partijen die veelvuldig contact hebben met jongeren en – in mindere mate – hun ouders. Deze partijen hebben daarmee een belangrijke signalerende en preventieve functie. De gemeente heeft geïnvesteerd in trainingen voor deze professionals. De door ons gesproken personen geven aan dat het risico bestaat dat kennis na een training 'wegloopt', juist omdat zorgen omtrent radicalisering – in ieder geval op dit moment – maar weinig voorkomen. Daarnaast constateren door ons gesproken respondenten dat het ook na het volgen van trainingen lastig blijft om bijvoorbeeld bij de casustafel binnengekomen signalen adequaat te kunnen duiden.

5.6.2 Aandachtspunten voor het beleid

Uit de met respondenten gehouden gesprekken is gebleken dat de focus in het beleid ligt op het omgaan met radicalisering vanuit religieus (i.c. islamitisch) perspectief. Dat betekent dat in de gemeente Zwolle tot op heden minder aandacht is voor links- en rechtsextremisme. In relatie tot deze twee onderwerpen en islamitische radicalisering achten respondenten het belangrijk om te weten wat er in de breedte in de gemeente Zwolle speelt. Hoewel signalen van links- en rechtsextremisme inmiddels ook bij de casustafel kunnen worden ingebracht, zijn de door ons gesproken respondenten niet van deze mogelijkheid op de hoogte. Communicatie hierover is derhalve een punt van aandacht.

Procesmatig is een aandachtspunt dat professionals vanuit onder andere het onderwijs niet altijd weten waar zij vermoedens van radicalisering kunnen adresseren. Het ontbreken van kennis over aanspreekpunten en het – dientengevolge – melding moeten doen op persoonlijke titel, kunnen als drempels voor het melden van signalen worden aangemerkt. Daarmee bestaat het risico dat signalen gemist worden. Verder wordt aangegeven dat burgers soms wel signalen willen melden, maar niet weten waar zij dit kunnen doen.

Deel C

Samenvattende conclusies en aanbevelingen

In dit derde en laatste deel van de rapportage vatten we de belagrijkste onderzoeksbevindingen samen en formuleren we op basis daarvan aanbevelingen voor de gemeenteZwolle.

6 Conclusies

6.1 Belangrijkste bevindingen onderzoeksvragen 1, 2 en 3

Onderzoeksvragen 1, 2 en 3 zijn:

1. In welke mate zijn voedingsbodems voor radicalisering aanwezig bij jongeren in Zwolle?
2. Hoe zijn de voedingsbodems te duiden?
3. Wat zijn, gezien de bevindingen uit vraag 1 en 2, de voedingsbodems waarop men zich in Zwolle zou kunnen of moeten richten?

In het onderzoek onder jongeren is gekeken naar drie dimensies die een voedingsbodem voor radicalisering kunnen vormen: een sociale dimensie, een religieuze dimensie en een politieke dimensie. De sociale dimensie brengt onder andere in beeld in hoeverre jongeren zich thuis voelen in Nederland, in hoeverre zij zich achtergesteld voelen en hoe zij hun opvoeding ervaren. Binnen de religieuze dimensie is aandacht voor de mate waarin jongeren zich verbonden voelen met een religie en de wijze waarop zij met vragen over hun geloof omgaan. Onder de politieke dimensie wordt ingegaan op het vertrouwen van jongeren in verschillende instituties (namelijk: de politiek, de media, de politie en het jongerenwerk). Aanvullend op deze dimensies is jongeren gevraagd naar de mate waarin zij geweld gelegitimeerd achten en naar hun mening over andere bevolkingsgroepen.

Onderwerpen binnen de *sociale dimensie* lijken bij een klein deel van de bevraagde jongeren een potentiële voedingsbodem voor radicalisering te zijn. Dit betreft voornamelijk jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond: ten opzichte van autochtonen voelen zij zich vaker niet thuis in Nederland en achtergesteld vanwege hun culturele achtergrond. Ook zijn er wat betreft het pedagogisch klimaat waarbinnen deze groep jongeren opgroeien vaker indicaties van een problematische situatie die als voedingsbodem voor radicalisering kan fungeren.

Binnen de *religieuze dimensie* is gebleken dat iets meer dan een kwart van de bevraagde jongeren (28%) zich verbonden voelt met een religie. De aard van de vragen die christelijke en islamitische jongeren in relatie tot hun geloof hebben, loopt uiteen. Christelijke jongeren hebben overwegend existentiële vragen, terwijl islamitische jongeren vooral bezig zijn met het vinden van een antwoord op de vraag hoe zij een goede moslim kunnen zijn. Met name islamitische jongeren maken bij het vinden van een antwoord op hun vragen gebruik van het internet of volgen lezingen. De religieuze weerbaarheid van in het bijzonder islamitische jongeren is, vanwege de mogelijke radicale invloeden op het internet en bij personen die lezingen verzorgen, een aandachtspunt.

Binnen de *politieke dimensie* valt op dat een klein deel van de jongeren negatief is over de relatie met de politie en de wijze waarop deze handelt. Dit geldt vooral voor jongeren met een niet-westerse en islamitische achtergrond en jongeren die frequent worden aangesproken door de politie op wets- of regeloverschrijdend gedrag. In bredere zin laat het onderzoek zien dat het vertrouwen van een minderheid van de bevraagde jongeren in de politiek en de media matig tot laag is, waarbij onder andere meespeelt dat jongeren met een migratieachtergrond zich vaker 'aangevallen' voelen door Nederlandse politici. Deze jongeren hebben ook een minder positief beeld van de Nederlandse media. Dit kan worden afgeleid uit het feit dat zij vaker dan autochtone jongeren denken dat deze geen eerlijk beeld geven over wat er in Nederland en de wereld gebeurt en dat de Nederlandse media vaak negatief spreken over mensen met een andere culturele achtergrond en moslims.

Jongeren zonder een migratieachtergrond vallen in negatieve zin op waar het gaat om hun mening over vluchtelingen en migrantengroepen. Bij bijna twee op de tien bevraagde autochtone jongeren is op dat vlak sprake van een negatief sentiment.

Tot slot vinden twintig jongeren in onze steekproef (4,5%) dat geweld geoorloofd is om een ander van de eigen mening te overtuigen.[49]

De geïnterviewde professionals en sleutelfiguren zien een gebrek aan maatschappelijk perspectief, het ontbreken van voldoende pedagogische betrokkenheid en het door jongeren tot zich nemen van gekleurde en/of onjuiste informatie als mogelijke voedingsbodems voor radicalisering. Een gebrek aan maatschappelijk perspectief en het door jongeren tot zich nemen van gekleurde of onjuiste informatie zien professionals vooral als voedingsbodem voor jongeren met een migratieachtergrond, wat in lijn is met de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek. In de opvoeding onderscheiden professionals verschillende potentiële voedingsbodems voor jongeren met een migratieachtergrond en een Nederlandse achtergrond. Bij eerstgenoemde groep betreft het overwegend de pedagogische betrokkenheid van ouders, waarmee de opvoeding van jongeren met een migratieachtergrond op voorhand voor een achterstand kan zorgen (bijvoorbeeld op het vlak van taalbeheersing). Bij autochtone jongeren wordt met name de overdracht van zienswijzen – bijvoorbeeld over vluchtelingen of etnische minderheden – als een mogelijke voedingsbodem aangemerkt.

Gelet op de bevindingen uit het vragenlijstonderzoek en de (groeps)interviews identificeren we vier thema's waarop de gemeente Zwolle zich kan of zou moeten richten om het beleid te laten aansluiten bij de actuele praktijk. Dit betreft: (1) ervaren achterstelling; (2) wij-zij denken; (3) thuissituatie en opvoeding en (4) vertrouwen in instituties (inclusief media).

6.2 Belangrijkste bevindingen onderzoeksvraag 4

Onderzoeksvraag 4 betreft de vraag in hoeverre het beleid van de gemeente Zwolle op de bevonden voedingsbodems voor radicalisering aansluit. Op basis van de bestudeerde bronnen bespreken we puntsgewijs op welke wijze het preventieve beleid in de gemeente Zwolle aansluit op de vier bovengenoemde thema's. We geven daarbij concrete voorbeelden en benoemen aandachtspunten die binnen deze thema's kunnen worden onderscheiden.

6.2.1 Ervaren achterstelling

Een *gevoel* van achterstelling, of het nu terecht is of niet, kan een potentiële voedingsbodem voor radicalisering zijn. In de gemeente Zwolle worden maatregelen genomen om gelijke kansen op scholing, huisvesting en de arbeidsmarkt zoveel mogelijk te waarborgen. Er is bijvoorbeeld aandacht voor het positioneren van kwetsbare groepen in de arbeidsmarkt (onder andere door het bestrijden van laaggeletterdheid en het informeren van werkgevers over de meerwaarde van deze groepen). Daarnaast wordt actief beleid gevoerd om te voorkomen dat jongeren geen startkwalificatie behalen en wordt geïnvesteerd in het uitwisselen van eisen en wensen tussen werkgevers en onderwijsinstellingen om de aansluiting tussen onderwijs en werk te optimaliseren. Prestatieafspraken met corporaties en huurdersorganisaties moeten verder voorzien in een aanbod van goedkope woningen dat aansluit bij de vraag. Een aandachtspunt dat uit het onderzoek naar voren komt, is aandacht voor een vaak aan ervaren achterstelling gekoppeld begrip: discriminatie. Daarbij dient ook aandacht te zijn voor het in perspectief plaatsen van het onderwerp c.q. de soms gekleurde waarneming van jongeren en de werkelijkheid.

49 Hierbij is niet uitgevraagd wat jongeren onder geweld verstaan. Dit kan variëren van verbaal geweld, het geven van een duw tot eventueel zwaardere vormen van geweld.

6.2.2 Wij-zij denken

Wij-zij denken – het onderscheid maken op basis van bijvoorbeeld geslacht, religie of politieke overtuiging – staat aan de basis van (het ontwikkelen van) negatieve attitudes ten opzichte van andere groepen.[50] Om onderling begrip te vergroten en het ontstaan van wij-zij denken tegen te gaan, wordt vooral beleid gevoerd dat zich richt op het vergroten van de sociale cohesie. Voorbeelden zijn een actieve samenwerking tussen de verschillende in Zwolle aanwezige religieuze organisaties en het houden van straatbarbecues. Het is de vraag in hoeverre deze activiteiten de in dit onderzoek bedoelde jongeren bereiken. Andere activiteiten, zoals het realiseren van Cruyff-courts (waarbij jongeren afkomstig uit verschillende bevolkingsgroepen elkaar volgens professionals kunnen ontmoeten) en het subsidiëren van de leerlijn THINK, hebben hoogstwaarschijnlijk een groter bereik. Dit geldt bij uitstek voor laatstgenoemde, daar dit een leerlijn is waarin tijdens wekelijkse lessen op school wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van jongeren en het omgaan met verschillen. THINK is momenteel nog een proeftuin op zes scholen binnen het voortgezet onderwijs in de gemeente Zwolle. Ook jongerenwerkers kunnen een belangrijke rol vervullen bij het kanaliseren van frustraties die ten grondslag kunnen liggen aan het ontstaan van wij-zij denken. Borging van de kwaliteit en capaciteiten van medewerkers binnen het onderwijs en het jongerenwerk achten professionals om die reden van belang.

6.2.3 Thuissituatie en opvoeding

De gemeente investeert in het ondersteunen van ouders bij de opvoeding. Voor ouders van jongeren met lichte opvoed- en opgroeivragen zijn multidisciplinaire teams aanwezig op de scholen in Zwolle. Daarnaast zijn de sociale wijkteams mede ingericht om ouders in de opvoeding te helpen. Professionals constateren dat de beperkte ouderbetrokkenheid van sommige ouders met een migratieachtergrond mede te wijten is aan taalachterstanden en een andere visie op de opvoeding. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de sociale vaardigheden van de kinderen en hun kansen binnen het onderwijs en aansluiting op de arbeidsmarkt. Om die reden worden er verschillende maatregelen genomen, waaronder de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Tegelijkertijd wordt vanuit de sociale wijkteams nog onvoldoende aansluiting gevonden bij gezinnen met een migratieachtergrond door een combinatie van factoren (onvoldoende kennis over en aansluiting met andere culturen, naar binnen gekeerde houding van migrantengroepen). Rolmodellen c.q. medewerkers met een andere culturele achtergrond en het in ogenschouw nemen van culturele verschillen in de benadering van deze groepen (diversiteits-sensitief werken) worden als voorbeelden genoemd om het bereik onder gezinnen met een migratieachtergrond te vergroten. De ervaringen van professionals op dit vlak suggereren wel dat zowel bij het inzetten van rolmodellen als diversiteits-sensitief werken stilgestaan moet worden bij de achterliggende redenen om daartoe over te gaan en mogelijke negatieve neveneffecten.

6.2.4 Vertrouwen in instituties (inclusief media)

De gemeente Zwolle investeert op verschillende vlakken actief in jongerenparticipatie. Dit is bijvoorbeeld terug te zien in de Jongerenraad Zwolle, die de gemeenteraad en andere organisaties adviseert op het gebied van jongerenparticipatie. Daarnaast zijn er verschillende maatregelen die moeten voorzien in een (betere) relatie tussen de politie en jongeren. Voorbeelden zijn het programma Politiekids en het koppelwerk, waarbij jeugd- of wijkagenten en jongerenwerkers samen in de wijk werken. In relatie tot de media is aandacht voor de wijze waarop jongeren kunnen omgaan met de veelheid aan informatie die via internet te vinden is. Voorbeelden van maatregelen om jongeren mediawijs te maken zijn de cursus Digisterker en het bewustmaken van jongeren over

50 Dit onderzoek heeft zich niet gericht op de vlakken waarop in Zwolle sprake is van wij-zij denken en hoe daarop kan worden ingespeeld.

het eigen perspectief dat elke bron c.q. media heeft (mediawijsheid). In hoeverre deze maatregelen effect hebben, is niet bekend. Zo is het bijvoorbeeld de vraag in hoeverre met het koppelwerk ook de jongeren worden bereikt die aangeven negatieve ervaringen met de politie te hebben. Verder constateren professionals dat het veelal dezelfde jongeren zijn die zitting nemen in jongerenraden, en is onbekend in hoeverre de wensen van jongeren met een migratieachtergrond en/of een lage sociaaleconomische status voldoende naar voren komen. Tot slot vinden sommige professionals dat het beleid niet altijd voldoende aansluit bij de praktijk. Hun behoefte aan flexibiliteit in budgetten om de doelmatigheid van het bestede geld te vergroten, kan in het verlengde daarvan worden bezien.

6.2.5 Reactief beleid

In aanvulling op het preventieve beleid op voornoemde thema's, is in de gemeente Zwolle ook sprake van reactief beleid in de vorm van een casustafel 'Radicalisering' (hierna: casustafel). Hier wordt integraal samengewerkt tussen partijen in de strafrechtsketen om signalen van radicalisering te beoordelen en wegen. Professionals binnen onder andere het onderwijs, het jongerenwerk en de sociale wijkteams hebben een signalerende functie en kunnen – bij vermoedens van radicalisering – signalen doorzetten naar de casustafel. De casustafel radicalisering wordt door de bevraagde professionals ten tijde van het onderzoek vooral benut voor het melden van signalen van gewelddadig jihadisme en niet voor signalen van links- of rechtsextremisme. Aandachtspunten die professionals in relatie tot het reactieve beleid noemen zijn onder andere de borging van kennis over preventie en signalering van en interventie bij radicalisering. Daarnaast is niet bij alle professionals met een signalerende functie bekend waar zij vermoedens van radicalisering kunnen melden en hoe met hun melding wordt omgegaan. Hierbij gaat het vooral om onderwijsprofessionals. Tot slot is niet bij alle respondenten bekend dat zij ook signalen van links- en rechtsextremisme kunnen melden.

7 Aanbevelingen

De onderzoeksbevindingen leiden tot verschillende aanbevelingen. Daarmee beantwoorden we onderzoeksvraag 5: Wat zijn, gezien de bevindingen, richtingen voor beleid? We maken daarbij een onderscheid tussen aanbevelingen die zich richten op de inhoud en aanbevelingen die zich richten op het (werk)proces. Een overzicht van de aanbevelingen staat weergegeven in box 1.

7.1 Inhoudelijke aanbevelingen

Een belangrijk onderzoeksresultaat is dat op dit moment geen sprake lijkt van een zorgelijke situatie waar het radicalisering onder jongeren in Zwolle betreft. Voedingsbodems van radicalisering komen in beperkte mate voor en van een accumulatie van risicofactoren is slechts sprake binnen een zeer kleine groep jongeren. Dat betekent overigens niet dat alertheid voor dit onderwerp minder noodzakelijk is. Personen en groepen waarbinnen zich een opeenstapeling van risicofactoren voordoet, zijn relatief kwetsbaar, waarmee ook vatbaarheid voor radicalisering een mogelijkheid blijft. Onze bevindingen suggereren dat het voor de hand ligt om naast aandacht voor de preventie van gewelddadig jihadisme, oog te hebben voor andere vormen van extremisme, zoals rechts- en linksextremisme. Daarnaast suggereren onze bevindingen dat het beleidsaccent dient te liggen op de preventie van radicalisering. Dit heeft tot gevolg dat niet alleen de afdeling veiligheid een nadrukkelijke rol moet krijgen binnen de aanpak van radicalisering, maar juist ook andere afdelingen die zich bezig houden met jeugd, onderwijs, sociale wijkteams, werk en participatie.

De bevindingen van het onderzoek suggereren dat de aandacht van het preventieve beleid zich kan richten op vier thema's: ervaren achterstelling, wij-zij denken, thuissituatie & opvoeding en vertrouwen in instituties (inclusief media). Aan deze thema's kan in de toekomst op verschillende wijzen vormgegeven worden. We bespreken de mogelijkheden hieronder.

7.1.1 Ervaren achterstelling

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat vooral jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond zich wel eens achtergesteld voelen (26%). Achterstelling komt niet per definitie voort uit discriminatie, maar de perceptie gediscrimineerd te worden kan daar wel een belangrijke oorzaak van zijn. Het is daarom raadzaam om in het gemeentelijk beleid oog te houden voor (1) het voorkomen van discriminatie onder jongeren (bijvoorbeeld middels voorlichting op scholen) en (2) het weerbaar maken van jongeren (met een migratieachtergrond) tegen discriminatie. Met dat laatste bedoelen we dat jongeren beter leren om te gaan met discriminatie en onderscheid weten te maken tussen situaties waarin daadwerkelijk sprake is van discriminatie en situaties waarin dat niet het geval is. Verschillende organisaties hebben trainingen ontwikkeld die jongeren helpen beter om te gaan met ervaren achterstelling. Enkele voorbeelden hiervan zijn Stichting Anne Frank ('Reageren op discriminatie'[51]), Diversion ('Gelijk = Gelijk'[52]), Stichting voor Interculturele Participatie en Integratie ('Diamant Weerbaarheid en Identiteit'[53]), Kennisplatform Integratie & Samenleving (This is me![54]) en de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS) (Reageren op discrimineren[55]). Ook heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in mei 2018 de 'Handreiking antidiscriminatiebeleid gemeenten'[56] uitgebracht. Deze handreiking ondersteunt gemeenten bij het vormgeven van hun lokaal antidiscriminatiebeleid.

51 http://www.annefrank.org/nl/Educatie/voor-docenten/Didactiek/Reageren-op-discriminatie/#tab

52 http://www.diversion.nl/cases/gelijk-gelijk/

53 https://www.s-ipi.nl/onze-methodieken-diamant-en-coach-je-kind/

54 https://www.kis.nl/publicatie/me-train-de-trainer en https://www.kis.nl/publicatie/me-methodiek-onderbouwing

55 https://www.socialestabiliteit.nl/onderwijs/training-reageren-op-discrimineren

56 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/04/26/bijlage-7-handreiking-antidiscriminatiebeleid-gemeenten

7.1.2 Wij-zij denken

In het beleid van de gemeente Zwolle is er geen *expliciete* aandacht voor het tegengaan van wij-zij denken (ofwel polarisatie). Wel is er beleid en zijn er initiatieven die een bijdrage zouden kunnen leveren aan het tegengaan van wij-zij denken. De aanbeveling is dan ook om het tegengaan van wij-zij denken, en in het bijzonder de beeldvorming over vluchtelingen, *explicieter* onderdeel te maken van al bestaand beleid en lopende initiatieven. Het cultuureducatiebeleid is hier een voorbeeld van. Kunst en cultuur kunnen worden ingezet als middel om tegenstellingen tussen 'wij' en 'zij' te verkleinen. Denk bijvoorbeeld aan theatervoorstellingen (voorbeelden zijn 'Outsiders'[57] en 'Bridging the Divide'[58]), films of het bezoeken van een educatieve tentoonstelling (bijvoorbeeld Fort van Democratie[59]). Voorbeelden van lopende initiatieven in Zwolle waar het tegengaan van wij-zij denken een prominentere plaats in zou kunnen innemen, zijn de leerlijn THINK en de Cruyff-courts. Binnen de leerlijn THINK kan dit bijvoorbeeld aan bod komen bij het onderdeel 'omgaan met verschillen'. Daarnaast kunnen de Cruyff-courts zorgen voor meer verbinding tussen jongeren met verschillende culturele en religieuze achtergronden, mits verschillende doelgroepen bereikt worden. Tot slot kunnen jongerenwerkers en docenten een belangrijke rol spelen in het vergroten van de bewustwording van jongeren over (mogelijke) negatieve gevolgen van wij-zij denken. Docenten en jongerenwerkers moeten daartoe wel voldoende toegerust zijn. Er zijn in het land verschillende trainingen voor docenten en jongerenwerkers ontwikkeld om het gesprek met jongeren hierover aan te kunnen gaan. Voorbeelden zijn de training 'Van Zij naar Wij'[60] van Stichting School & Veiligheid, 'Effectief nuanceren'[61] van Stichting Nieuw Wij en de training 'Omgaan met Extreme Idealen'[62] van de ESS.

7.1.3 Thuissituatie en opvoeding

In het gemeentelijk beleid is veel aandacht voor een stabiele thuissituatie en positieve opvoeding. Migrantenouders blijken echter nog onvoldoende te worden bereikt en ook is het de vraag of de geboden ondersteuning voldoende aansluit bij de opvoedvragen van migrantenouders (bijvoorbeeld over het opvoeden in twee culturen). Om migrantenouders beter te bereiken, bevelen wij aan in te zetten op diversiteits-sensitief werken binnen de sociale wijkteams. Het Kennisplatform Integratie & Samenleving heeft een diversiteitskader[63] opgesteld met praktische tips voor sociale wijkteams om diversiteits-sensitief werken in de praktijk te brengen. Daarbij is aandacht voor het kunnen verplaatsen in de leefwereld van burgers met een migratieachtergrond, bekend zijn met vindplaatsen van deze burgers, rekening houden met specifieke factoren die bij burgers met een migratieachtergrond kunnen spelen, het bieden van hulp die goed aansluit bij de etnische-culturele diversiteit van burgers en diversiteit binnen het wijkteam zelf.

7.1.4 Vertrouwen in instituties (politiek, politie en media)

De gemeente Zwolle heeft in haar beleid aandacht voor het vertrouwen van jongeren in instituties. Er worden een aantal initiatieven ondernomen die hier een bijdrage aan (kunnen) leveren. De precieze bijdrage van deze activiteiten aan het vergroten van het vertrouwen in de politiek en politie en het goed kunnen duiden van berichtgeving in de

57 http://wijzijndox.nl/voorstelling/outsiders/

58 https://www.formaat.org/wp-content/uploads/Formaat-Bridging-the-divide-spreads.pdf

59 https://www.fortvandedemocratie.nl/

60 https://www.schoolenveiligheid.nl/vanzijnaarwij/

61 https://www.nieuwwij.nl/wij-diensten/effectief-nuanceren/

62 https://www.socialestabiliteit.nl/omei

63 https://www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Publicaties/diversiteitskader-wijkteams.pdf

media zijn echter onbekend. Ook is onbekend of deze activiteiten de juiste doelgroepen voldoende weten te bereiken. Wij bevelen daarom aan om dit nader te onderzoeken.

Met betrekking tot *vertrouwen in de politiek* gaat het om initiatieven zoals jongerenraden en de vanuit de Provincie Overijssel gesubsidieerde gastlessen en democratiespelen van ProDemos. Dragen deze initiatieven bij aan het vertrouwen van jongeren in de politiek? Zijn meer jongeren na het volgen van de gastlessen en democratiespelen van plan om te gaan stemmen bij de volgende verkiezingen? En hoe kan de participatie van jongeren met een migratieachtergrond bij jongerenraden worden vergroot? Voor een overzicht van goede praktijkvoorbeelden van jeugdparticipatie in andere gemeenten, verwijzen we naar het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut naar de staat van jeugdparticipatie in Nederland uit 2016.[64]

Bij *vertrouwen in de politie* gaat het om initiatieven als het koppelwerk van wijk- en jeugdagenten en jongerenwerkers op straat en het programma Politiekids. In hoeverre slagen deze initiatieven erin politieagenten en jongeren te verbinden? Worden ook jongeren die een negatieve ervaring hebben gehad met de politie bereikt? Voorbeelden van andere programma's die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de relatie tussen jongeren en de politie zijn te vinden in een infographic[65] en publicatie[66] van het Kennisplatform Integratie & Samenleving over etnisch profileren.

Tot slot denken wij bij het onderwerp *vertrouwen in de media* aan de cursus Digisterker en de lessen mediawijsheid in het onderwijs. In hoeverre helpen deze initiatieven jongeren te begrijpen hoe media werken en hoe zij berichtgeving kunnen duiden? Welke bijdrage levert het daarnaast aan het versterken van hun weerbaarheid tegen radicale boodschappen op het internet? Een voorbeeld van een onderwijsprogramma dat is ontwikkeld om mediawijsheid te vergroten, betreft 'Newsroom'.[67] In dit door Stichting Peer Education, Diversion en de Roadshow Persvrijheid ontwikkelde programma gaan leerlingen met elkaar en met een ervaren journalist of andere mediamaker in gesprek over hun eigen aannames en maken ze kennis met de wereld van de media.

7.2 Aanbevelingen in relatie tot het werkproces

Veel eerstelijnsprofessionals hebben vanuit het reactieve beleid een signalerende functie: als zij een vermoeden van radicalisering hebben, worden zij geacht hiervan een melding te doen die vervolgens bij de casustafel beoordeeld wordt. Tijdens het onderzoek is gebleken dat niet alle professionals met een signalerende functie op de hoogte zijn van de plek of persoon waar zij met hun zorgen terecht kunnen. Dit geldt in het bijzonder voor professionals binnen het onderwijs. Dit kan tot gevolg hebben dat mogelijke signalen van radicalisering gemist worden. Een aanbeveling is derhalve om de wijze waarop professionals melding kunnen maken van vermoedens van radicalisering (bij wie, waar, hoe) goed te communiceren en aan te geven dat dit niet alleen voor religieus, maar ook voor links- en rechtsextremisme mogelijk is.

64 https://www.verwey-jonker.nl/doc/2016/staat-jeugdparticipatie-nederland-2016.pdf

65 https://www.kis.nl/artikel/infographic-hoe-voorkomt-u-etnisch-profileren

66 https://www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Publicaties/interventies-zonder-vooroordelen.pdf

67 http://diversion.nl/cases/newsroom/

Box 1: Aanbevelingen samengevat

1 Verbreed het beleid aangaande radicalisering, zodat dit niet alleen gewelddadig jihadisme maar ook links- en rechtsextremisme omvat.

2 Investeer in preventief beleid dat wordt gedragen door de afdelingen (en de professionals die binnen deze domeinen werkzaam zijn) die zich richten op cultuur, onderwijs, jeugd, sociale wijkteams, sport, werk, participatie, veiligheid.

3 Besteed aandacht aan het voorkomen van en het omgaan met discriminatie onder jongeren.

4 Integreer het tegengaan van wij-zij denken in bestaand beleid en initiatieven, bijvoorbeeld binnen het cultuureducatiebeleid, de leerlijn THINK en de Cruyff-courts.

5 Investeer in diversiteits-sensitief werken binnen de sociale wijkteams om ouders met een migratieachtergrond beter te bereiken en beter bij hun hulpvraag aan te sluiten.

6 Onderzoek in hoeverre initiatieven die een bijdrage (kunnen) leveren aan het vergroten van het vertrouwen van jongeren in instituties (bijvoorbeeld jongerenraden, democratiespelen, politiekids, koppelwerk en lessen mediawijsheid) daarin slagen en in hoeverre zij de juiste doelgroepen bereiken.

7 Communiceer helder over de wijze waarop professionals melding kunnen maken van vermoedens van radicalisering (bij wie, waar, hoe) en geef daarbij aan dat dit niet alleen voor religieus, maar ook voor links- en rechtsextremisme mogelijk is.

7.3 Tot slot

Uit het onderzoek onder jongeren komt naar voren dat er ten tijde van het onderzoek geen sprake is van een brede voedingsbodem voor radicalisering in Zwolle. De door ons bevraagde professionals en sleutelfiguren bevestigen deze waarneming. Wel achten zij alertheid voor radicalisering bij kwetsbare personen of groepen van belang, omdat juist bij kwetsbare groepen – waar sprake is van een stapeling van risicofactoren – altijd het risico kan bestaan dat een persoon radicaliseert. Dit vraagt aandacht voor radicalisering vanuit preventie. In dit onderzoek is een aantal suggesties gedaan voor de wijze waarop in de toekomst aan het sociaal-preventieve beleid vormgegeven kan worden. Centraal daarbij staan de onderwerpen die in dit onderzoek als mogelijke voedingsbodem naar voren zijn gekomen: ervaren achterstelling, wij-zij denken, thuissituatie en opvoeding en vertrouwen in instituties.

Literatuurlijst

Arends, J. & Schmeets, H. (2015). *Sociaal en institutioneel vertrouwen in Nederland.* Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Aussems, C. (2016). *Moslims in Nederland 2014.* Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.

Bakker, E. & Bont, R. de (2016). Belgian and Dutch jihadist foreign fighters (2012-2015): characteristics, motivations and roles in the war in Syria and Iraq. *Small Wars & Insurgencies*: *27*(5), 837-857.

Blokland, T. (2009). Het belang van publieke familiariteit in de openbare ruimte. B en M: tijdschrift voor beleid, politiek en maatschappij, *3*(36), 183-191.

Bos, K. van den, Loseman, A. & Doosje, B. (2009). *Waarom jongeren radicaliseren en sympathie krijgen voor terrorisme: onrechtvaardigheid, onzekerheid en bedreigde groepen.* Universiteit Utrecht en Universiteit van Amsterdam.

Broekhuizen, J. (2017). *Zicht op radicalisering: over de ontwikkeling van een onderzoeksinstrument.* Utrecht: KIS/Verwey-Jonker Instituut.

Broekhuizen, J., Hermens, F., Kapel, M. van & Wonderen, R. van, (2016). *Naar een signaleringsinstrument voor de voedingsbodem voor radicalisering in wijken: een verkenning van de mogelijkheden.* Utrecht: KIS/Verwey-Jonker Instituut.

Broekhuizen, J., Kapel, M. van, Steketee, M. & Roetman, L. (2018). *Vertrouwen in een rechtvaardige behandeling door de politie: een analyse van de ISRD-3: een grootschalig internationaal onderzoek onder scholieren.* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut/Kennisplatform Integratie en Samenleving.

Broekhuizen, J., Meijer, R., & Kapel, M. van (2018). *Onderzoeksinstrument Zicht op Radicalisering: een evaluatie van de enquête gericht op jongeren.* Utrecht: KIS/Verwey-Jonker Instituut.

Broekhuizen, J., Stokkom, B. van, Schaap, D. & Maier, D. (2015). *Serieus nemen: over het vertrouwen van burgers in de Amsterdamse politie.* Amsterdam: politie/gemeente Amsterdam/VU.

Buijs, F. J., Demant, F. & Hamdy, A. (2006). *Strijders van eigen bodem: radicale en democratische moslims in Nederland.* Amsterdam: Amsterdam University Press.

Doosje B., Loseman, A. & Bos, K. van den (2013). Determinants of Radicalization of Islamic Youth in the Netherlands: Personal Uncertainty, Perceived Injustice , and Perceived Group Threat. *Journal of Social Issues*, *69*(3), 586-604.

EUFRA (2017). Second European Union minorities and discrimination survey: main results. Luxemburg: Publications Office of the European Union.

Feddes, A. R., Nickolson, L. & Doosje, B. (2015). *Triggerfactoren in het Radicaliseringsproces.* Expertise-unit Sociale Stabiliteit/Universiteit van Amsterdam.

Houwelingen, P. van, Huijnk, W. & Ridder, J. den (2016). *Participatie en vertrouwen van niet-westerse migranten.* In: Huijnk, W. & Andriessen, I. (red.), Integratie in zicht? De integratie van migranten in Nederland op acht terreinen nader bekeken. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Mann, L., Doosje, B., Konijn, E. A., Nickolson, L., Moore, U. & Ruigrok, N. (2015*). Indicatoren en manifestaties van weerbaarheid van de Nederlandse bevolking tegen extremistische boodschappen: een theoretische en methodologische verkenning.* Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Melis C. (2007). *Amsterdam and radicalisation: the municipal approach.* In: Ministerie BZK en Ministerie van Justitie (ed.) Radicalization in broader perspective (40-48) Den Haag: NCTV.

Moghaddam, F. M. (2005). The staircase to terrorism: A psychological exploration. *American Psychologist, 60*(2), 161-169.

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid [NCTV] (2014). *Het mondiaal jihadisme: een fenomeenanalyse en een reflectie op radicalisering.* Den Haag: NCTV.

Pels, T. (2014). *Voorkomen van radicalisering: óók een pedagogische opdracht!* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Roberts, N.C. (2000) Wicked Problems and Network Approaches to Resolution. *The International Public Management Review*, Vol. 1(1), pp. 1-19.

Schmeets, H. (2015). *Ontwikkelingen in sociaal en institutioneel vertrouwen.* In: Sociale samenhang 2015: Wat ons bindt en verdeelt. Den Haag/Heerlen/Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Slootman, M. & Tillie, J. (2006). *Processen van radicalisering: waarom sommige Amsterdamse moslims radicaal worden.* Amsterdam: Gemeente Amsterdam/ IMES.

Tajfel, H. & Turner, J. C. (1979). *An Integrative Theory of Intergroup Conflict.* In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), The Social Psychology of Intergroup Relations. Monterey, CA: Brooks-Cole.

Tajfel, H. & Turner, J. C. (1986). *The social identity theory of inter-group behavior.* In S. Worchel & W. G. Austin (Eds.), Psychology of Intergroup Relations. Chicago: Nelson-Hall

Tierolf, B., Kapel, M. van & Drost, L. (2017). *Zesde rapportage racisme, antisemitisme en extreemrechts geweld in Nederland. Incidenten, aangiftes, verdachten en afhandeling in 2016.* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Wonderen, R. van & Capel, S. (2017). *Weerbaar opvoeden tegen radicalisering: beschrijving, onderbouwing en praktijkevaluatie van een preventieve aanpak van radicalisering onder islamitische jongeren.* Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.

Geraadpleegde beleidsdocumenten

Gemeente Zwolle (2013). *Nota inclusief beleid*. Zwolle: Gemeente Zwolle

Gemeente Zwolle (2014a). *Coalitieakkoord 2014-2018*. Geraadpleegd via https://zwolle.pvda.nl/nieuws/coalitieakkoord-2014-2018/ (25 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2014b). *Iedereen telt mee! Uitvoeringsprogramma Sociale wijkteams*. Zwolle: Gemeente Zwolle

Gemeente Zwolle (2014c). *Beleidsplan Jeugdhulp 2015-2016*. Geraadpleegd via: https://www.zwolle.nl/sites/default/files/beleidsplan_jeugdhulp_2015_-2016_0.pdf (26 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2015). *Visie en aanpak jongerenparticipatie*. Zwolle: Gemeente Zwolle

Gemeente Zwolle (2016a). *Strategische onderwijsagenda Zwolle 2016-2020*. Geraadpleegd via https://zwolle.pvda.nl/wp-content/uploads/sites/292/2016/09/Strategische20onderwijsagenda202016-2020.pdf (22 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2016b). *Cultuurnota 2016-2020*. Geraadpleegd via https://www.zwolle.nl/sites/default/files/cultuurnota-zwolle-2016-2020.pdf (21 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2016c). *Krachten bundelen voor De toekomst van Zwolle. Deel 1 – Visie en uitgangspunten*. Geraadpleegd via: https://www.zwolle.nl/nieuws/ontwikkelagenda-passend-onderwijs-en-jeugdhulp-vastgesteld-0 (26 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2016d). *Krachten bundelen voor De toekomst van Zwolle. Deel 2 – Doen en leren*. Geraadpleegd via: https://www.zwolle.nl/nieuws/ontwikkelagenda-passend-onderwijs-en-jeugdhulp-vastgesteld-0 (24 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2016e). *Transformatie in het sociaal domein. Voortgang en aanpak*. Geraadpleegd via https://www.zwolle.nl/sites/default/files/nota-transformatie-sociaal-domein-voortgang-en-aanpak-april-2016-incl-moties-14-23-en-11-1_0.pdf (25 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2016f). *Programmabegroting 2017*. Geraadpleegd via: https://zwolle.begroting-2017.nl/ (23 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2017a). *Gemeente Zwolle past selectieprocedure aan na proef anoniem solliciteren*. Geraadpleegd via https://www.zwolle.nl/actueel/gemeente-zwolle-past-selectieprocedure-aan-na-proef-anoniem-solliciteren (26 februari 2018)

Gemeente Zwolle (2017b). *Programmabegroting 2018*. Geraadpleegd via https://zwolle.begroting-2018.nl/ (26 februari 2018)

ProDemos. Huis voor democratie en rechtstaat (2018a). *Gastles in de provincie Overijssel*. Geraadpleegd via https://www.prodemos.nl/voor-provincies/jongerenparticipatie/goed-voorbeeld-samenwerking-prodemos-en-overijssel/gastles-provincie-overijssel/ (23 februari 2018)

ProDemos. Huis voor democratie en rechtstaat (2018b). *Democratiespel Overijssel*. Geraadpleegd via https://prodemos.nl/samenwerking/voor-provincies/jongerenparticipatie/goed-voorbeeld-samenwerking-prodemos-en-overijssel/democratiespel-overijssel/ (23 februari 2018

Rekenkamercommissie Zwolle (2017). *Van exclusief beleid naar exclusieve aandacht. Evaluatie van het inclusief beleid*. Geraadpleegd via https://www.zwolle.nl/sites/default/files/Rekenkamerrapport%20%27Van%20exclusief%20beleid%20naar%20exclusieve%20aandacht%27%202017_0.pdf (26 februari 2018)

Think op school (2015). *Think op Talentstad*. Geraadpleegd via: https://www.thinkopschool.nl/ (25 februari 2018)

Bijlage 1: Verantwoording onderzoeksmethoden

Fase 1 Verkrijgen van inzicht in voedingsbodems voor radicalisering

In de eerste fase van het onderzoek is vastgesteld in hoeverre voedingsbodems voor radicalisering aanwezig zijn in Zwolle. Er zijn drie verschillende type groepen bevraagd: jongeren, eerstelijnsprofessionals en vertegenwoordigers vanuit gemeenschappen.

Onderzoek onder jongeren

Het onderzoek onder jongeren heeft op drie middelbare scholen in Zwolle plaatsgevonden. De selectie van deze drie scholen is, in samenspraak met de onderzoekers, door de gemeente Zwolle gemaakt. Voor deze selectie is gekeken naar een aantal kenmerken van de leerlingenpopulatie. Ten eerste is gelet op de etnisch-culturele diversiteit, hetgeen van belang is gezien we onder andere de voedingsbodem voor gewelddadig jihadisme willen onderzoeken.[68] Ten tweede ligt in het onderzoek de nadruk op het vmbo-niveau, omdat jongeren met een lagere sociaaleconomische positie in de regel kwetsbaarder en daarmee vatbaarder zijn voor radicalisering (Bakker & Bont, 2016). De gemeente Zwolle is samen met de onderzoekers naar de scholen gegaan om nadere toelichting op het onderzoek te geven en om een verzoek tot medewerking aan het onderzoek te doen. Alle drie de scholen stemden hiermee in. Het veldwerk heeft plaatsgevonden in 25 klassen uit het vierde leerjaar op drie verschillende middelbare scholen. In totaal namen 454 jongeren deel aan het onderzoek; waarvan 78% van de jongeren vmbo (basis, KB, GL of TL) of mavo volgt.

Voorafgaand aan de uitvoering van het onderzoek zijn ouders van leerlingen geïnformeerd over het onderzoek en het doel van het onderzoek. Ouders konden bezwaar aantekenen indien zij liever niet wilden dat hun kind aan het onderzoek deelnam. In totaal hebben ouders van drie leerlingen bezwaar aangetekend. Deze leerlingen hebben niet deelgenomen aan het onderzoek. Ook is voorafgaand aan de afname van de vragenlijst met een teamleider binnen de scholen gesproken over spanningen of incidenten. Dit zou immers de antwoorden van leerlingen kunnen beïnvloeden. Uit de gesprekken kwamen echter geen aanwijzingen hiervoor naar voren.

Voor het onderzoek onder jongeren zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden ingezet. Voor de kwantitatieve dataverzameling is gebruik gemaakt van het instrument dat door het Verwey-Jonker Instituut binnen het Kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS) is ontwikkeld om de voedingsbodem voor radicalisering van islamitische jongeren lokaal vast te stellen. Dit instrument brengt de voedingsbodem op drie dimensies in kaart: een sociale, religieuze en politieke dimensie.[69] Informatie over het tot stand komen van dit instrument is na te slaan in de rapportage *'Zicht op radicalisering. Over de ontwikkeling van een onderzoeksinstrument'* (Broekhuizen, 2017) en de onderliggende rapportage van Broekhuizen, Hermens, Van Kapel en Van Wonderen (2016).

De gemeente Zwolle heeft gekozen om niet alleen onderzoek te laten doen naar de voedingsbodem voor radicalisering onder islamitische jongeren (waar het onderzoeksinstrument zich oorspronkelijk tot beperkte), maar ook de voedingsbodem voor rechtsradicalisering te onderzoeken. Om die reden is aan het bestaande onderzoeksinstrument – en zo ook aan de enquête voor jongeren - een extra thema toegevoegd. Het kwantitatieve onderzoeksinstrument voor jongeren meet hiermee niet alleen meer de voedingsbodem voor radicalisering onder islamitische jongeren, maar ook de

68 Gewelddadig jihadisme vindt plaats uit naam van de islam. Nederlandse moslims hebben relatief vaak een (Turkse, Marokkaanse of andere) migratieachtergrond (Aussems, 2016).

69 Het onderscheid tussen een sociale, religieuze en politieke dimensie is voor het eerst gemaakt door Slootman & Tillie (2006).

voedingsbodem voor negatieve attitudes van jongeren ten opzichte van andere bevolkingsgroepen, ongeacht de achtergrond van de jongeren.

De enquête werd online afgenomen tijdens een mentor-lesuur of een les maatschappijleer. Gemiddeld waren leerlingen 15 minuten bezig met het invullen van de vragenlijst (met een maximum van 30 minuten invultijd).

Na de afname van het onderzoeksinstrument is met gemiddeld twee leerlingen per klas kort gesproken over de moeilijkheidsgraad en de inhoud van de vragenlijst. Dit diende voor de evaluatie van de vragenlijst, die gelijktijdig liep.[70] De uitkomsten van deze evaluatie die voor de duiding van de bevindingen van het onderzoek in Zwolle relevant zijn, worden in het resultatenhoofdstuk vermeld. Ook is met deze leerlingen, op verzoek van de gemeente, gesproken over de vraag in hoeverre radicalisering speelt in Zwolle. In totaal is met 46 leerlingen gesproken, waarvan dertig jongens en zestien meisjes.

Representativiteit

Zoals eerder benoemd, is bij de selectie van scholen gelet op etnisch-culturele achtergrond en opleidingsniveau van de leerlingen. Hierdoor is aannemelijk dat de onderzoeksgroep op deze punten afwijkt van de populatie (alle jongeren in Zwolle). In tabel 2 is de verdeling van jongeren naar deze achtergrondkenmerken weergegeven, zowel voor de populatie als voor de onderzoeksgroep. Hierin is te zien dat in de onderzoeksgroep relatief wat meer jongeren met een migratieachtergrond zitten dan onder alle 15- en 16-jarigen in Zwolle. Daarnaast is vooral de verdeling naar opleidingsniveau verschillend. In de onderzoeksgroep zijn veel meer jongeren op vmbo b/k niveau dan onder de leerlingenpopulatie in Zwolle.

Tabel 2 Onderzoeksgroep vergeleken met populatie (15-16-jarigen in Zwolle/leerlingen uit het vierde leerjaar op 1-10-2017) naar administratieve culturele achtergrond en opleidingsniveau

Administratieve culturele achtergrond	Populatie (15-16-jarigen in Zwolle)	Onderzoeksgroep
Nederlandse achtergrond	81%	70%
Niet-westerse migratieachtergrond	15%	20%
Westerse migratieachtergrond	5%	10%

Opleidingsniveau	Leerlingenpopulatie	Onderzoeksgroep
vmbo b/k	24%	62%
vmbo tl of mavo	27%	16%
havo	29%	17%
vwo	20%	3%

Referentiekader

De gemeente Zwolle is de eerste gemeente waar het kwantitatieve onderdeel van het onderzoeksinstrument is afgenomen. Eerder is alleen het kwalitatieve deel van het onderzoeksinstrument ingezet (interviews met jongeren, professionals en sleutelfiguren) in de gemeente Delft. Dit betekent dat er vanuit andere gemeenten op dit moment nog geen referentiegegevens beschikbaar zijn. Dat wil zeggen: gegevens op basis waarvan vast te stellen is dat een bepaalde bevinding in Zwolle hoger of lager dan gemiddeld (of dan een andere gemeente) is en daarmee dat er *relatief* veel of juist weinig voedingsbodem voor radicalisering is.

Door verschillen weer te geven tussen jongeren op basis van achtergrondkenmerken, zoals waar ze wonen (binnen of buiten Zwolle) of culturele achtergrond (wel of niet

70 De data van de afname van de enquête in Zwolle is gebruikt voor een evaluatie van het onderzoeksinstrument. De bevindingen staan beschreven in: Onderzoeksinstrument *Zicht op radicalisering: Een evaluatie van de enquête gericht op jongeren* (Broekhuizen, Meijer & Van Kapel, 2018).

een migratieachtergrond), ontstaat wel een indicatief beeld van relatief veel of weinig voedingsbodem voor radicalisering. Daarnaast zullen we, daar waar relevant en mogelijk, verwijzen naar resultaten van andere onderzoeken.

Beschrijving onderzoekspopulatie

Aantal leerlingen en klassen

In Zwolle zijn er op 1 oktober 2017 2971 jongeren in de leeftijd 15-16 jaar:[71] de onderzoekspopulatie waarover we uitspraken willen doen. Om met 95% zekerheid uitspraken te kunnen doen over alle jongeren met een foutmarge van 5% is een onderzoeksgroep nodig van 341 jongeren. Het onderzoeksinstrument is uiteindelijk afgenomen onder een beduidend hoger aantal, namelijk onder 460 leerlingen. De totale onderzoekspopulatie betreft 454 leerlingen; zes respondenten zijn verwijderd vanwege de onwaarschijnlijkheden van hun antwoorden.[72]

Het instrument is afgenomen in 24 klassen, waarvan het merendeel vmbo basis of kader (16 klassen). De overige klassen betroffen de mavo (3 klassen) de havo (4 klassen) en het vwo (1 klas). Zoals eerder toegelicht, leggen we, in afstemming met de gemeente Zwolle, meer de focus op vmbo-niveau dan op havo- en vwo-niveau.

Woonlocatie, leeftijd en sekse

Van de 454 geënquêteerde jongeren wonen er 295 in Zwolle, voornamelijk in de wijken Stadshagen (99 jongeren) en Zwolle-Zuid (59 jongeren). 155 jongeren wonen buiten Zwolle, van 4 jongeren is het niet bekend waar ze wonen. De jongeren die de vragenlijst hebben ingevuld zijn tussen de 14 en 17 jaar oud, waarbij de gemiddelde leeftijd van de jongeren 15 jaar is.

71 Gegevens aangeleverd door de gemeente Zwolle.

72 Zij hebben hoogstwaarschijnlijk de vragenlijst niet eerlijk ingevuld.

Tabel 3: Woonlocatie onderzoeksgroep (n=454)

Woonlocatie	Aantal
Zwolle – Stadshagen	99
Zwolle-Zuid	59
Zwolle (overige wijken)	137
Buiten Zwolle	155
Onbekend	4

Tabel 4: Leeftijd onderzoeksgroep (n=454)

Leeftijd	Aantal	%
14	17	4
15	266	59
16	155	34
17	14	3
Onbekend	2	0,4

Tabel 5: Geslacht onderzoeksgroep (n=454)

Geslacht	Aantal	%
Man	259	57
Vrouw	195	43

Opleidingsniveau

Het merendeel van onze respondenten volgt het opleidingsniveau vmbo basis of vmbo kader (voortaan vmbo b/k). De overige respondenten hebben vmbo theoretische leerweg, mavo, havo of vwo als opleidingsniveau. De verdeling van de jongeren over verschillende opleidingsniveaus is weergeven in tabel 6.

Tabel 6: Respondenten per opleidingsniveau (n=454)

opleidingsniveau	Aantal	%
vmbo b/k	280	62
vmbo tl of mavo	71	16
Havo	77	17
vwo	14	3
onbekend	12	3

Culturele achtergrond

De leerlingen is gevraagd naar hun eigen geboorteland en het geboorteland van hun ouders. Hiermee bepaalden we op basis van de CBS definitie de zogenaamde 'administratieve culturele achtergrond van de leerlingen'. Van alle respondenten heeft 70% een Nederlandse achtergrond. Daarnaast is de onderzoeksgroep vrij divers (zie tabel 7). De diversiteit aan achtergronden zorgt ervoor dat de meeste 'groepen' niet groot genoeg zullen zijn om betrouwbaar afzonderlijke uitspraken over te doen. We hebben daarom drie overkoepelende categorieën gemaakt:

- jongeren met een Nederlandse achtergrond
- jongeren met een westerse migratieachtergrond
- jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond

Onderstaande tabel weergeeft het aantal leerlingen per culturele groep en de gehanteerde indeling in drie categorieën.

Tabel 7: Leerlingen naar administratieve culturele achtergrond[73]

culturele achtergrond	Aantal	%	Indeling
Antilliaans	15	3	niet-westerse migratieachtergrond
Marokkaans	7	2	
Surinaams	10	2	
Turks	24	5	
Overig niet-westers	35	8	
Indonesisch	25	6	westerse migratieachtergrond
Overig westers	21	5	
Nederlands	317	70	Nederlandse achtergrond

Onderzoek onder eerstelijnsprofessionals

Naast het bevragen van jongeren, is middels focusgroepen en telefonische interviews onderzoek gedaan onder eerstelijnsprofessionals naar de (mate van) voedingsbodems onder jongeren voor radicalisering. Deze eerstelijnsprofessionals zijn geselecteerd door de gemeente en vervolgens door de onderzoekers benaderd voor een (groeps)interview. Tijdens de interviews werd met een topiclijst gewerkt. In de gevoerde gesprekken is

73 Op basis van de classificatie van het CBS wordt een Indonesische achtergrond tot 'westerse migratieachtergrond' gerekend. "*Veel van de personen uit Indonesië of voormalig Nederlands-Indië zijn van Nederlandse afkomst*", zie: https://www.cbs.nl/nr/rdonlyres/267857779-aafe-4b39-ad07-59f34dcd44c8/0/index1119.pdf.

stilgestaan bij de onderwerpen radicalisering en polarisering, wat respondenten onder deze begrippen verstaan, welke voedingsbodems zij in relatie tot deze onderwerpen waarnemen in de gemeente Zwolle en welke groepen binnen de gemeente Zwolle hier mogelijk kwetsbaar voor zijn. De focusgroepen zijn gehouden met medewerkers vanuit de domeinen 'jongerenwerk', 'onderwijs', 'politie' en 'welzijn'. Bij drie van de vier focusgroepen zijn vier personen gesproken. Bij een focusgroep (i.c. de politie) waren vijf personen aanwezig. Tevens zijn drie telefonische interviews gehouden met respondenten vanuit het jongerenwerk, het onderwijs en het welzijnswerk. In totaal is met twintig eerstelijnsprofessionals gesproken. Omwille van de aan hen toegezegde anonimiteit, staan hun namen niet in een bijlage vermeld.

Onderzoek onder vertegenwoordigers van gemeenschappen

Tot slot is in de eerste fase ook gesproken met vertegenwoordigers van gemeenschappen. Zij zijn door de gemeente Zwolle geïnformeerd over het onderzoek en verzocht om hieraan hun medewerking te verlenen. Van diegenen die bereid waren de onderzoekers te woord te staan in een interview, heeft de gemeente de contactgegevens aan de onderzoekers verstrekt. Zij zijn vervolgens individueel bevraagd aan de hand van een topiclijst. Aan hen zijn dezelfde vragen voorgelegd als aan eerstelijnsprofessionals. De onderzoekers hebben zes interviews met sleutelrespondenten vanuit de islamitische gemeenschap gehouden.

Fase 2 Beleidsmatige reflectie en advies

In de tweede fase van het onderzoek zijn de inzichten uit de eerste fase als uitgangspunt genomen voor het analyseren van het beleid van de gemeente Zwolle omtrent het voorkomen van radicalisering, en is gekeken naar eventuele lacunes in het gevoerde beleid. Deze analyse heeft plaatsgevonden aan de hand van een scan van beleidsdocumenten en middels focusgroepen en interviews met beleidsambtenaren van de gemeente Zwolle.

Documentanalyse

Voor de uitvoering van de scan van beleidsdocumenten hebben de onderzoekers alle relevante beleidsstukken die tussen 2014 en 2018 op het gebied van jeugd, onderwijs, zorg, gezondheid, cultuur en veiligheid zijn opgesteld bij de gemeente Zwolle opgevraagd. Deze beleidsstukken zijn vervolgens aan de hand van een topiclijst in het licht van de uitkomsten van fase 1 van het onderzoek geanalyseerd.

Focusgroepen en interviews

Naast de documentanalyse, zijn de beschreven bevindingen gebaseerd op twee focusgroepen en twee individuele interviews. Daarmee zijn in totaal acht personen vanuit de domeinen 'Onderwijs', 'Veiligheid', 'Welzijn' en 'Werk & Inkomen' bevraagd. Leidend voor de onderwerpen die aan bod zijn gekomen, waren de bevindingen uit de eerste fase. Deze bevindingen zijn vertaald naar een topiclijst die tijdens de interviews is nagelopen. De selectie van respondenten vond plaats vanuit de gemeente. Aanvullend op deze interviews is gebruikgemaakt van informatie die uit de andere gehouden (groeps) interviews naar voren is gekomen.

Bijlage 2: Tabellenoverzicht

In onderstaande tabellen is weergegeven welke verschillen er zijn gevonden tussen verschillende groepen jongeren. We bekeken hiervoor in hoeverre etnisch-culturele achtergrond, opleidingsniveau, sekse, woonwijk en wel of niet in Zwolle wonen een rol spelen. In een aantal gevallen toetsten we ook voor verschillen naar religieuze achtergrond. In onderstaande tabellen is d.m.v. een +, ++ of +++ aangegeven als er een verband is gevonden, dat wil zeggen dat jongeren met verschillende achtergrondkenmerken significant van elkaar verschillen. Het ontbreken van een verschil tussen groepen is aangegeven door middel van een 0. Een enkele keer komt het voor dat de ene groep wel significant verschilt van een andere, maar een andere niet. Of dat voor één van de vragen wel een verschil is maar niet voor allemaal. Dit is aangegeven door middel van een +/-.

Tabel 8 Verschillen naar achtergrondkenmerken op de sociale dimensie[74]

	Etnisch-culturele achtergrond	Opleidings-niveau	Sekse	Woonwijk	Binnen/buiten Zwolle
Thuis voelen	++	0	0	0	0
Achtergesteld voelen	+++	0	0	0	0
Toekomstperspectief	0	0	++	0	0
Culturele achtergrond van invloed op baankansen	++	0	0	0	0
Zoektocht identiteit	0	++	0	0	0
Behoefte aan spanning en sensatie	0	0	0	0	0
Band met ouders, opvoedstijl					
Zicht buitenshuis	0	0	+	0	0
Zicht internet	0	0	+++	0	0
Praten met ouders	0	0	0	0	0
Terecht kunnen bij ouders	++	0	0	0	0
Terecht kunnen bij andere familie	0	0	0	0	0
Autoritaire opvoedstijl	0	0	0	0	0
Gemiddeld lager dan 3	+	0	+	0	0
Diversiteit netwerk					
Diversiteit vrienden	0	++	+/-	+/-	+/-

+++p<.001, ++ p<.01, + p<.05 , 0 geen verschil, +/- deels verschil

74 N = 401-454

Tabel 9: Verschillen naar achtergrondkenmerken op de religieuze dimensie[75]

	Religieuze achtergrond	Etnisch-culturele achtergrond	Opleidings-niveau	Sekse	Woonwijk	Binnen/ buiten Zwolle
Behoefte aan duidelijk doel	0	0	+++	0	0	0
Niet goed weten wat met leven wil doen	0	0	++	+	0	++

+++p<.001, ++ p<.01, + p<.05 , 0 geen verschil

Tabel 10: Verschillen naar achtergrondkenmerken op de religieuze dimensie[76]

	Religieuze achtergrond
Belang van geloof	+++
Mate van vragen over geloof	0
Bronnen van informatie over geloof	++/+

+++p<.001, ++ p<.01, + p<.05 , 0 geen verschil

Tabel 11: Verschillen naar achtergrondkenmerken in institutioneel vertrouwen[77]

	Etnisch-culturele achter-grond	Opleidings-niveau	Sekse	Woonwijk	Binnen/ buiten Zwolle
Opvattingen media					
Gebruik media	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Eerlijkheid media	++	0	0	0	0
Media negatief over andere culturen	++	0	0	+	++
Media negatief over moslims	+++	0	0	+	+
Politiek vertrouwen					
Interesse politiek	0	+++	0	0	0
Intentie om te stemmen	0	+++	0	0	0
Politiek vertrouwen	0	0	0	0	0
Persoonlijk aangevallen door politici	++	0	0	0	0
Contact organisaties, politie					
Contact met politie	0	++	++	+/-	0
Mening politie	+	0	0	0	0
Mening jongerenwerk	0	0	0	0	0
Procedurele rechtvaardigheid	++	0	0	0	0

+++p<.001, ++ p<.01, + p<.05 , 0 geen verschil, +/- deels verschil

75 N=429-442

76 N=429-442

77 N=201-451

Tabel 12: Verschillen naar achtergrondkenmerken in invloed gebeurtenissen in de wereld[78]

	Etnisch-culturele achtergrond	Religieuze achtergrond	Opleidings-niveau	Sekse	Woonwijk	
Boos bij geen minuut stilte na aanslagen Midden-Oosten	+++	+++	++	+++	++	+
Niet goed mensen aangesproken op aanslag	++	+	+++	++	++	++
Westerse landen doen voldoende tegengaan geweld	+	+	+	0	0	0

+++p<.001, ++ p<.01, + p<.05 , 0 geen verschil

78 N = 337-400

Tabel 13: Verschillen naar achtergrondkenmerken in houding t.o.v. andere culturen[79]

	Etnisch-culturele achtergrond	Religieuze achtergrond	Opleidings-niveau	Sekse	Woonwijk	
Iedereen mag zeggen wat hij/zij vindt	+++	+++	++	0	0	+
Iedereen krijgt evenveel kansen	0	0	0	0	0	++
Cultuur wordt bedreigd	+	+	0	0	0	0
Andere culturen hoeven niet aan te passen	+++	0	+	0	0	
Boos over Zwarte Piet	+++	0	0	0	0	
Oordeel vluchtelingen	++	+++	+++	0	0	
Oordeel autochtoon	0	+	+++	0	0	
Oordeel migrantengroepen	+++	+++	+++	++	++	

+++p<.001, ++ p<.01, + p<.05 , 0 geen verschil

Tabel 14: Verschillen naar achtergrondkenmerken in goedkeuren/niet afkeuren van geweld[80]

	Etnisch-culturele achtergrond	Opleidings-niveau	Sekse	Woonwijk	Binnen/ buiten Zwolle
Mensen mogen geweld gebruiken om anderen van hun mening te overtuigen	0	+++	++	0	0

+++p<.001, ++ p<.01, + p<.05 , 0 geen effect

79 N=389-450

80 N=425-437

Bureau Beke

Verwey-Jonker Instituut

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Zwolle
Auteurs	Rozetta Meijer, MSc Drs. Tom van Ham Maaike van Kapel, MSc Drs. Jolijn Broekhuizen Dr. mr. Anton van Wijk
Met medewerking van	Maarten Kwakernaak, MSc
Omslag	Ontwerppartners, Breda
Illustratie	Roy Scott, Icon Images
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht T (030) 230 07 99 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website: http://www.verwey-jonker.nl.

ISBN 978-90-5830-904-4

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2018.
Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.
Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.
The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Het Verwey-Jonker Instituut en Bureau Beke voerden in opdracht van de gemeente Zwolle onderzoek uit naar de voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle en de implicaties daarvan voor het preventiebeleid. In dit rapport beschrijven we de bevindingen van het onderzoek dat middels een enquête onder jongeren en interviews met jongeren, eerstelijnsprofessionals, sleutelfiguren en beleidsmedewerkers is uitgevoerd. Het rapport bestaat uit drie delen. In deel 1 geven we antwoord op de vraag welke voedingsbodems voor radicalisering in Zwolle aanwezig zijn. In deel 2 gaan we in op de vraag in hoeverre de gemeente Zwolle in haar beleid al aandacht heeft voor het tegengaan van deze voedingsbodems. In deel 3 staan we tot slot stil bij de gevolgen van deze bevindingen voor de preventie van radicalisering en doen we aanbevelingen voor beleid.

Verwey-Jonker Instituut

VERWEY-JONKER INSTITUUT
Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht

T 030 230 07 99
E secr@verwey-jonker.nl
I www.verwey-jonker.nl

Bureau Beke

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid Ijsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland)
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Dijk, Ria van (2830)
medeopstellers	
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Informatienota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid Ijsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland) Bijlage: 1. Uniform beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, handhaving 2019 - 2021

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van het door het college vastgestelde VTH uitvoeringsbeleid IJsselland voor de OD taken 2019 - 2021

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 1 november 2018

Onderwerp	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid IJsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland)
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder W. Dogger

Informant H. van Dijk
Afdeling Fysieke Leefomgeving
Telefoon 038 498 2830
Email H.van.Dijk@zwolle.nl

Bijlagen 1. Uniform beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving 2019 - 2021 (taken Omgevingsdienst IJsselland)

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het door het college vastgestelde VTH uitvoeringsbeleid IJsselland voor de OD taken 2019 - 2021

Inleiding
Hierbij bieden wij u het uniform beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving 2019 – 2021 (taken Omgevingsdienst IJsselland) aan.

Afgelopen half jaar is een werkgroep met vertegenwoordigers van gemeenten, provincie en Omgevingsdienst IJsselland (hierna: OD) bezig geweest met de voorbereiding van het gezamenlijke en uniforme beleid voor de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (hierna: VTH) voor de taken die aan de OD zijn overgedragen.

Deze opdracht vloeit voort uit de wettelijke verplichting om te komen tot dit uniforme uitvoeringsbeleid, vastgelegd in het Besluit omgevingsrecht (Bor). Het beleidsplan is een plan op hoofdlijnen en is geschreven voor de periode 2019 – 2021. Deze periode sluit aan bij de termijn waarop verwacht wordt dat de Omgevingswet er is.

Kernboodschap
Een uniform VTH-beleid voor de taken die aan de OD zijn overgedragen. Dit beleid legt het minimale uit te voeren niveau vast. Elke gemeente kan aanvullend hierop zijn/haar bestuurlijke prioriteiten door de OD laten uitvoeren. Deze bestuurlijke prioriteiten kunnen worden opgenomen in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma en de daaraan verbonden jaaropdracht aan de OD.

Consequenties
Wij voldoen aan de wettelijke verplichting voor uniform beleid OD taken
Het is aan de bevoegde gezagen om voor de uit te voeren basistaken (milieu) door de OD een uniform VTH-beleid op te stellen waarin doelen worden gesteld die de OD moet behalen. Dit blijkt uit de toelichting op artikel 7.2, tweede lid, Besluit omgevingsrecht zoals vermeld in het Staatsblad.
Per 1 januari 2018 is de Omgevingsdienst IJsselland opgericht, dat bestaat uit elf gemeenten en de provincie Overijssel. In IJsselland is besloten om het basistakenpakket door middel van een convenant uit te breiden tot het basistakenpakket (BTP) + IJssellandse variant. Binnen de samenwerking van de OD dienen de gemeenten en de provincie Overijssel ten minste dit takenpakket te laten uitvoeren. Het nu voorliggende uniforme VTH uitvoeringsbeleid geldt voor alle taken die aan de OD zijn overgedragen.

In lijn met de in 2016 door de raad vastgestelde Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht gemeente Zwolle hebben de in het uniforme beleid gestelde doelen (hoofdstuk 4) in ieder geval betrekking op de dienstverlening, de uitvoeringskwaliteit van diensten en producten en de financiën.
In hoofdstuk 5 en in de bijlagen van het uniforme beleid zijn de verschillende strategieën opgenomen, met in bijlage 3 de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS).

Beleid thuistaken
Naast het nu voorliggende uniforme VTH uitvoeringsbeleid OD taken zal ieder bevoegd gezag voor de VTH-taken die niet aan de OD zijn overgedragen, de zogeheten “thuistaken” (zoals bouwen, kappen afwijking bestemmingsplan), zelf een VTH beleidsplan op moeten stellen. Het proces om te komen tot dat beleidsplan is gestart, met het voornemen medio 2019 het VTH beleidsplan voor de thuistaken vast te kunnen laten stellen. Op deze thuistaken ligt niet de verplichting van regionale uniformiteit.

Lokale keuzes blijven mogelijk
Dit uniforme beleidsplan legt het minimale uit te voeren niveau vast. Elke gemeente / provincie kan aanvullend hierop zijn/haar bestuurlijke prioriteiten door de OD laten uitvoeren. Deze bestuurlijke prioriteiten kunnen worden opgenomen in het jaarlijks op te stellen VTH uitvoeringsprogramma en de daaraan gekoppelde jaaropdracht aan de OD.

Doorontwikkeling
Het nu voorliggende uniforme beleidsplan is opgesteld op hoofdlijnen. Het betreft een basisdocument dat zal worden doorontwikkeld. Deze doorontwikkeling zal worden gevoed vanuit de beleidscyclus (Big Eight). Via evaluaties (jaarverslagen) zullen er bijstellingen volgen. De OD zal hierbij om inbreng worden gevraagd. Dit heeft onder meer betrekking op de streefwaarden, zoals opgenomen in paragraaf 4.2.1. van het beleidsplan. Over de wijze waarop deze streefwaarden gemonitord gaan worden zal op korte termijn een ambtelijke werkgroep een voorstel opstellen. Deze werkgroep zal bestaan uit vertegenwoordigers van de OD en de deelnemers in de OD.

Communicatie en vervolg
Het uniforme beleid wordt na instemming van het college geplaatst op de website van de gemeente Zwolle en gepubliceerd in het Gemeenteblad. Wij sturen het collegebesluit naar de Provincie (in haar rol van Interbestuurlijk Toezicht (IBT)) en de directeur van de OD IJsselland.

Openbaarheid
Dit uniform beleid is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50834

Onderwerp Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid Ijsselland (taken Omgevingsdienst IJsselland)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Uniform beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving 2019 – 2021 (taken Omgevingsdienst IJsselland)

Werkgroep uniform VTH-beleid
IJssellandse gemeenten en provincie Overijssel

SAMENVATTING **3**

1. INLEIDING **4**

1.1 AANLEIDING 4
1.2 DOEL VAN HET PLAN 4
1.3 SCOPE VAN HET PLAN 5
1.4 ONTWIKKELINGEN 5
1.5 LEESWIJZER 7

2. MISSIE, VISIE EN UITGANGSPUNTEN **8**

2.1 MISSIE 8
2.2 VISIE 8
2.3 UITGANGSPUNTEN VTH-BELEID 8
2.4 SAMENWERKING 9

3. GEBIEDSBESCHRIJVING: PROBLEEM- EN RISICOANALYSE **12**

3.1 PROBLEEMANALYSE 13
3.2 RISICOANALYSE 14

4. DOELEN VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING **15**

4.1 ALGEMENE DOELSTELLING VTH 15
4.2 KWALITEITSMANAGEMENT 16
4.2.1 DOELEN, INDICATOREN, STREEF- EN RICHTWAARDEN 17
4.2.2 KWALITEITSZORG EN KWALITEITSBORGING 20

5. VTH-STRATEGIEËN **21**

5.1 INLEIDING 21
5.2 PREVENTIESTRATEGIE 21
5.3 VERGUNNINGENSTRATEGIE 22
5.4 TOEZICHTSTRATEGIE 23
5.5 SANCTIESTRATEGIE 23
5.6 GEDOOGSTRATEGIE 23

6. ORGANISATIE EN INRICHTING VAN DE UITVOERING **24**

6.1 ORGANISATORISCHE CONDITIES 24
6.2 UITGANGSPUNTEN INFORMATIEVOORZIENING 25
6.3 ONDERMIJNING 26

7. BIJLAGEN **26**

BIJLAGE 1: VERGUNNINGENSTRATEGIE 27
BIJLAGE 2: TOEZICHTSTRATEGIE (VORMEN EN WERKWIJZE VAN TOEZICHT) 34
BIJLAGE 3: LANDELIJKE HANDHAVINGSSTRATEGIE (LHS) 37
BIJLAGE 4: GEDOOGSTRATEGIE 50

SAMENVATTING

Gemeenten en provincies zijn verantwoordelijk voor alle taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de fysieke leefomgeving.

Sinds 1 juli 2017 is duidelijk dat de basistaken milieu door een omgevingsdienst moeten worden uitgevoerd. De gemeenten en provincies zijn en blijven echter het bevoegde gezag. Per 1 januari 2018 is de Omgevingsdienst IJsselland opgericht, die bestaat uit elf gemeenten en de provincie Overijssel. In IJsselland is besloten om het basistakenpakket door middel van een convenant uit te breiden tot het basistakenpakket (BTP) + IJssellandse variant.

Sinds 1 juli 2017 zijn gemeenten en provincies verplicht een uitvoerings- en handhavingsbeleid op te stellen waarin wordt aangegeven welke doelen zij zichzelf stellen bij de uitvoering (lees: vergunningverlening) en handhaving en welke activiteiten zij gaan uitvoeren om de doelen te bereiken. Voor handhaving bestond deze verplichting al, voor uitvoering is deze verplichting nieuw.

Het is aan de bevoegde gezagen om voor de uit te voeren basistaken door de Omgevingsdienst IJsselland een uniform VTH-beleid op te stellen waarin doelen worden gesteld die de Omgevingsdienst IJsselland moet behalen. Dit blijkt uit de toelichting op artikel 7.2, tweede lid, Besluit omgevingsrecht (Bor). Hierin staat aangegeven dat de bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst er gezamenlijk zorg voor dragen dat een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de omgevingsdienst schriftelijk wordt vastgelegd in een beleidsdocument voor zover het de basistaken betreft.

Dit beleidsplan ziet op het uniforme uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de taken zoals deze door gemeenten en provincie zijn ingebracht in de Omgevingsdienst IJsselland. Het is een beleidsplan op hoofdlijnen voor een periode van drie jaar.

Dit beleidsplan legt het minimale uit te voeren niveau vast. Elke gemeente / provincie kan aanvullend hierop zijn/haar bestuurlijke prioriteiten door de Omgevingsdienst IJsselland laten uitvoeren. Deze bestuurlijke prioriteiten kunnen worden opgenomen in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma VTH en de daaraan gekoppelde jaaropdracht aan de Omgevingsdienst IJsselland.

Elke gemeente / provincie zal naast dit beleidsplan ook beleid moeten opstellen voor de overige VTH-taken van de fysieke leefomgeving. Individueel kunnen partners ervoor kiezen om dit beleidsplan ook (deels) van toepassing te verklaren op deze overige VTH-taken, de zogenoemde thuistaken. Hierbij betrekken zij de adviseurs.

1. INLEIDING

Voor u ligt het uniforme beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van alle gemeenten en de provincie in de regio IJsselland, zoals bedoeld in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht (hierna: Bor) (Stb 2017-193). Dit uitvoerings- en handhavingsbeleid[1] is het beleid voor de taken (milieu) die door de Omgevingsdienst IJsselland (hierna: OD) vanaf 1 januari 2018 worden uitgevoerd. In dit hoofdstuk worden de aanleiding en het doel van dit plan toegelicht. In deze inleiding komen de landelijke wets- en beleidsontwikkelingen op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving, die mede bepalend zijn voor de invulling van dit plan, beknopt aan bod. De leeswijzer biedt inzicht in de onderwerpen die in dit beleidsplan aan de orde komen.

1.1 Aanleiding

Met het in werking treden van de wet VTH (14 april 2016), als wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), en de wijziging van het Bor (1 juli 2017), is het aan de bevoegde gezagen om voor de in artikel 7.1 van het Bor bedoelde basistaken (milieu) voor de Omgevingsdienst IJsselland uniform VTH-beleid op te stellen.

Onder het pakket van basistaken (BTP) wordt de vergunningverlening (uitvoering), het toezicht en de handhaving van omgevingvergunningen milieu, meldingen Activiteitenbesluit milieubeheer en beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming verstaan. In IJsselland is het basistakenpakket bij convenant uitgebreid tot het basistakenpakket plus IJssellandse variant.
Als onderdeel van het BTP gelden ook de BRIKS-taken voor zover de provincie bevoegd gezag is. Deze taken worden uitgevoerd door de OD.

Binnen de samenwerking van de Omgevingsdienst IJsselland laten de gemeenten en de provincie Overijssel ten minste dit takenpakket uitvoeren. Het Bor geeft in paragraaf 7.2 procescriteria voor het op te stellen uitvoerings- en handhavingsbeleid. Zo moet het beleid uniform zijn en moeten er doelen worden gesteld die de OD moet behalen. Het Bor geeft daarnaast aan dat waar nodig dient te worden afgestemd met beleid dat is opgesteld door andere bestuursorganen zoals die van de latende organisaties, de waterschappen en andere OD's in aangrenzende regio's (in geval van bijvoorbeeld ketentoezicht). Ook moet de vaststelling in overeenstemming met het Openbaar Ministerie plaatsvinden.

1.2 Doel van het plan

Dit beleidsplan is opgesteld op hoofdlijnen. Het betreft een basisdocument dat zal worden doorontwikkeld. Deze doorontwikkeling zal worden gevoed vanuit de beleidscyclus (Big-8 of Big Eight).

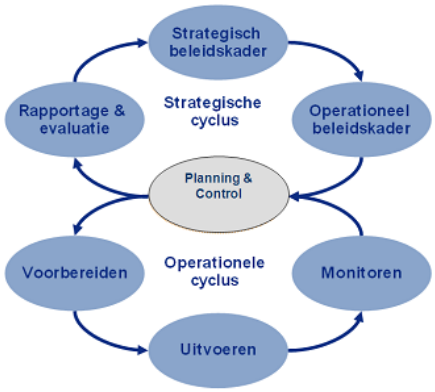

[1] Het Bor beschrijft de wettelijke regeling voor het opstellen van een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid.

Via evaluaties (in jaarverslagen) kunnen er bijstellingen volgen. De OD wordt hierbij om inbreng gevraagd.

Uitgangspunt van dit beleidsplan is dat het voor een periode van drie jaar wordt vastgesteld. Deze periode sluit aan bij de verwachte inwerkingtreding van de Omgevingswet (2021).

Het beleid is uniform binnen de OD. Dit laat echter onverlet dat elke gemeente zijn eigen autonomie heeft voor wat betreft de taken VTH.
Het beleid legt hierom het minimale uit te voeren niveau vast, zoals vastgelegd in wet- en regelgeving en de Kwaliteitscriteria 2.1. Elke deelnemer kan aanvullend hierop zijn/haar bestuurlijke prioriteiten door de OD laten uitvoeren. Deze bestuurlijke prioriteiten kunnen worden opgenomen in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma en de daaraan voortkomende jaaropdracht aan de OD.

1.3 Scope van het plan

Dit beleidsplan ziet op de taken zoals deze zijn ingebracht in de Omgevingsdienst IJsselland. Individueel kunnen partners ervoor kiezen om dit beleidsplan ook van toepassing te verklaren op de zogenoemde thuistaken.

1.4 Ontwikkelingen

Bij de totstandkoming van dit beleidsdocument is rekening gehouden met landelijke beleidsontwikkelingen en (toekomstige) wijzigingen in wetgeving, waaronder:

Evaluatie wet VTH
In juni 2017 is er een rapportage opgeleverd van de evaluatie van de wet VTH, genaamd *Op weg naar een volwassen stelsel.* De aanleiding voor deze evaluatie ligt in de wet zelf. De wet VTH schrijft voor dat binnen vijf jaar na inwerkingtreding een evaluatie moet plaatsvinden van de doeltreffendheid en effecten van de wet in de praktijk.

De evaluatie was bedoeld om een antwoord te geven op de vraag: Wat zijn de effecten van de wet VTH in de praktijk en zijn deze in lijn met de doelen zoals geformuleerd door de wetgever?

Er worden in de rapportage 8 conclusies geformuleerd. Naar aanleiding van deze conclusies zijn aanbevelingen gedaan voor enerzijds het ministerie van (destijds) I&M en anderszijds voor provincies, gemeenten en omgevingsdiensten.

De voor dit VTH beleid meest relevante aanbevelingen betreffen:

1. Investeer in goede kwaliteit van de uitvoering van de milieutaken.
2. Ga na op welke wijze raden/staten geïnformeerd willen worden over de uitvoering van het VTH-beleid.
3. Verbind de beleids- en de uitvoeringcycli door de omgevingsdienst om inbreng te vragen bij het formuleren van beleidsdoelen, uitwerken van het beleid enzovoorts.
4. Omgevingsdiensten moeten een rol pakken in beleidsvorming, om de uitvoerbaarheid te borgen en kennis en expertise in te brengen.

Met het in gezamenlijkheid opstellen van dit beleid wordt onder meer invulling gegeven aan deze aanbevelingen.

Verordening kwaliteit VTH
De Verordening kwaliteit VTH geeft uitvoering aan de wettelijke opdracht uit de wet VTH om regels te stellen voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht (basistakenpakket). Daarnaast is er de verplichting om zorg te dragen voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van overige taken.

Elk van de partners binnen de OD heeft een Verordening kwaliteit VTH vastgesteld voor het gehele terrein van de Wabo. De verordening gaat uit van een brede reikwijdte en is dus van toepassing op alle Wabo-taken: zowel de thuistaken, de basistaken, als extra (niet verplichte) taken die worden uitgevoerd door de OD en de taken die op nog op een andere manier zijn georganiseerd.

In de verordening is een verplichting opgenomen om te voldoen aan de Kwaliteitscriteria 2.1 en om doelen uit te werken op de navolgende onderwerpen:

- Uitvoeringskwaliteit
- Dienstverlening
- Financiën

Deze uitwerking van de doelen is opgenomen in hoofdstuk 4 van dit beleidsplan.

Kwaliteitscriteria versie 2.1

Artikel 5 van de Verordening kwaliteit VTH verwijst naar de Kwaliteitscriteria 2.1. Het artikel bepaalt dat op de uitvoering en handhaving van de betrokken wetten de kwaliteitscriteria op het gebied van deskundigheid en beschikbaarheid van toepassing zijn.
In de Packagedeal van 2009 (tussen Ministerie, VNG en IPO) is afgesproken dat als maatstaf voor de borging van kwaliteit van organisatie en uitvoering van de Wabo-taken een set kwaliteitscriteria ontwikkeld zou worden voor de deskundigheid en beschikbaarheid binnen de organisatie en de borging van processen. Eind 2009 was de eerste set kwaliteitscriteria (versie 2.0) beschikbaar voor de VTH-taken. Deze was opgesteld door een brede groep praktijkdeskundigen uit gemeenten, provincies en het rijk. Deze eerste set was niet altijd even duidelijk en leidde bij toetsing tot discussie. Soms lag de lat (te) hoog of verkeerd. Daarom is deze set in 2012 aangepast met behulp van feedback die op de criteria kwam vanuit medewerkers van gemeenten, provincies en milieudiensten. Het resultaat is de huidige set Kwaliteitscriteria 2.1.

De criteria hebben zowel betrekking op de kwaliteit van de organisatie als de kwaliteit van de medewerkers. Voor de organisatie betekent dit dat er een sluitende beleidscyclus is, en een inhoudelijke ondergrens, en dat de taken belegd worden bij organisaties die continuïteit in de uitvoering kunnen garanderen. Op medewerker niveau betekent dit dat voldoende deskundigheid en 'vlieguren' (frequente uitvoering) gevraagd worden om de taken adequaat uit te kunnen voeren. Daarnaast zijn er spelregels opgesteld hoe om te gaan met de Kwaliteitscriteria 2.1 waardoor meer maatwerk mogelijk is om te voldoen aan de criteria.

Nu de omgevingsdiensten in het land een aantal jaren draaien is er geconstateerd dat de kwaliteitscriteria toe zijn aan een revisie. Hiervoor is momenteel een werkgroep op landelijk niveau aan het werk. De resultaten hiervan worden in 2019 verwacht.

Omgevingswet

Het huidige omgevingsrecht is verbrokkeld en verdeeld over vele tientallen wetten, besluiten (AMvB's) en ministeriële regelingen. Er zijn aparte wetten voor ruimtelijke ordening, bouwen, verschillende milieuthema's (geluid, lucht, geur, bodem etc.), externe veiligheid, water, mijnbouw, monumentenzorg, natuur, landschap en ecologie infrastructuur. Deze verbrokkeling leidt tot afstemmings- en coördinatieproblemen en verminderde kenbaarheid en bruikbaarheid voor alle gebruikers.

De Omgevingswet is nodig om te komen tot één afgestemd instrumentarium voor de integrale aanpak van nieuwe initiatieven en de duurzame ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Om dit voor elkaar te krijgen zijn vier verbeterdoelen benoemd:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De Omgevingswet streeft naar een uitwerking met een compactere overheid wat onder andere zou moeten leiden tot mogelijke privatisering van taken. Een eerste uitwerking is de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, die voor (een deel van) de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen het toezicht wil privatiseren.
Dit beleid is opgesteld, rekening houdende met de uitgangspunten van de Omgevingswet en de verwachte inwerkingtreding daarvan in 2021.

1.5 Leeswijzer

Dit beleidsdocument start met een samenvatting en een inhoudsopgave. Hoofdstuk 1 bestaat uit deze inleiding. In hoofdstuk 2 komen missie, visie en uitgangspunten aan de orde. In hoofdstuk 3 staan een gebiedsbeschrijving en de probleem- en risicoanalyse voor VTH. In hoofdstuk 4 belichten we de doelen van VTH en de kwaliteitsborging. De VTH-strategieën zijn opgenomen in hoofdstuk 5 en de diverse bijlagen. Hoofdstuk 6 beschrijft de organisatie en de middelen, die nodig zijn voor de uitvoering van dit plan. In hoofdstuk 7 zijn de bijlagen toegevoegd.

2. MISSIE, VISIE EN UITGANGSPUNTEN

In dit hoofdstuk zijn de missie en de visie geformuleerd, die leidend zijn voor het VTH-beleid. Hierbij zijn enkele kernwaarden benoemd voor het werk op het terrein van VTH. Voor de VTH-werkzaamheden zijn verder procesdoelen vastgesteld, deze worden behandeld onder de uitgangspunten. Tenslotte is onder samenwerking beschreven welke partners er zijn en welke rol partijen vervullen.

2.1 Missie

Met het vaststellen van dit beleid willen we de volgende missie uitwerken:

Een veilige, gezonde leefomgeving voor alle inwoners en het versterken van bedrijven in regio IJsselland.

2.2 Visie

In de oprichtingsfase van de Omgevingsdienst IJsselland hebben de deelnemende gemeenten en de provincie gezamenlijk een visie geformuleerd omtrent de uit te voeren VTH-taken. Deze is ook als uitgangspunt gehanteerd voor dit VTH-beleid:

Wij willen onze missie realiseren door voorop te lopen met vernieuwende werkmethoden, actuele expertise en moderne ICT voorzieningen. Het is onze ambitie om dienstverlenend en deskundig te zijn richting inwoners en bedrijven. We zijn duidelijk over wat wel en niet kan, treden op waar dat nodig is en werken proactief aan een duurzame ontwikkeling.

In de eerste drie jaar wordt prioriteit gegeven aan de ontwikkelopgaven: borgen en doorontwikkelen van politieke sensitiviteit en lokale binding, anticiperen op de inwerkingtreding Omgevingswet, wet VTH, Wet natuurbescherming en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (strategie).

De IJssellandse gemeenten en provincie trekken in nauwe professionele samenwerking op met de Omgevingsdienst IJsselland, om de hierboven geformuleerde ambities uit te voeren.

2.3 Uitgangspunten VTH-beleid

Aan de hand van voorgaande missie, visie, kernwaarden en op basis van diverse beleidsstukken van deelnemende gemeenten en provincie zijn uitgangspunten voor het VTH – beleid geformuleerd. Dit beleid bedoelt vast te leggen hoe de gemeente/provincie in het VTH werkveld haar taken uitvoert. De volgende procesdoelen worden met onderhavig beleidsplan beoogd:

Voldoen aan (wettelijke) kwaliteitseisen
Met dit beleidsplan wordt geregeld dat wordt voldaan aan de wettelijke vereisten die door de Wabo en het Bor worden gesteld aan (het proces van) vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Op basis van de Wabo en het Bor moet de uitvoeringsorganisatie aan bepaalde eisen voldoen. Zo moet:

- de personeelsformatie vastliggen;
- de financiële en personele middelen in de begroting zijn gewaarborgd;
- de organisatie buiten kantooruren bereikbaar en beschikbaar zijn (milieu);
- werkprocessen zijn vastgesteld;
- vergunningverlening en toezicht fysiek van elkaar zijn gescheiden.

Voor de verschillende inrichtingen is er voor vergunningverlening en toezicht een roulatieschema, zodat niet altijd dezelfde vergunningverleners en toezichthouders zijn betrokken bij één inrichting.

Risicogericht werken
De laatste jaren is de landelijke tendens om binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving risicogericht te (gaan) werken.
Voor toezicht en handhaving is er een risicoanalyse uitgevoerd en worden er op basis daarvan prioriteiten gesteld. Toezicht en handhaving wordt gericht op die aspecten waar de risico's het grootst zijn en het naleefgedrag laag is. De gegevens van de risicoanalyse worden elk jaar gebruikt bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma worden voor het betreffende jaar de prioriteiten bepaald.
Deze systematiek zal voor het onderdeel vergunningverlening op korte termijn ook verder worden ontwikkeld (toetsingsniveau afhankelijk van risico's).

Efficiënt, helder en transparant werken
De werkzaamheden in het VTH-taakveld moeten zo efficiënt mogelijk verlopen. Dit geldt zowel voor het beleidsproces als voor de uitvoering. Waar nodig worden ondersteunende tools ingezet. Het proces moet zodanig worden ingericht dat helder en transparant is in hoeverre de gestelde doelen zijn gerealiseerd.

Integraal werken
Met het integrale karakter willen we benadrukken dat een aanvrager één vergunning kan aanvragen voor alle activiteiten en dat deze integraal wordt beoordeeld. Bij handhaving wordt er niet alleen per deelaspect gehandhaafd, maar bij geconstateerde overtredingen worden alle van belang zijnde aspecten meegewogen en zo nodig wordt ook op basis van verschillende wet- en regelgeving samen opgetreden. De vergunningverleners, toezichthouders en juristen werken bij vergunningverlening, toezicht en handhaving zoveel mogelijk samen met (externe) partners zoals de Veiligheidsregio IJsselland, Politie, GGD, woningbouwverenigingen, NVWA, waterschappen, Openbaar Ministerie, sociale recherche, douane en de Inspectie Leefomgeving en Transport.

Programmatisch, planmatig en cyclisch werken
Het nieuwe Bor schrijft een programmatische manier van werken voor. De algemene doelstellingen (afkomstig uit dit beleid) worden jaarlijks uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. In het uitvoeringsprogramma wordt opgenomen welke concrete prioriteiten en doelen voor het betreffende jaar worden gesteld en wordt de capaciteit voor dat jaar verdeeld. De prioriteiten worden gebaseerd op de risicoanalyse en het bijbehorende ambitieniveau zoals weergegeven in dit beleid. Aan het einde van het kalenderjaar wordt het uitvoeringsprogramma geëvalueerd (jaarverslag VTH). Op basis van de evaluatie wordt het uitvoeringsprogramma voor het daarop volgende jaar vastgesteld. Deze werkwijze sluit aan bij het Big-8 model uit de Kwaliteitscriteria 2.1.

2.4 Samenwerking

Voor de realisatie van dit beleid, de bijbehorende doelen en van het uitvoeringsprogramma is een samenwerking nodig of nuttig met diverse partners. Welke partners wij in de eerste plaats onderscheiden zijn de volgende:

- *Buurgemeenten en omgevingsdiensten*
  De zogenaamde "Basistaken (BTP) + IJssellandse variant" waar dit beleidsdocument over gaat, worden voor de gemeenten uitgevoerd door de Omgevingsdienst IJsselland. Dit is een zelfstandige organisatie, die de 11 IJssellandse gemeenten en de Provincie Overijssel samen besturen. De gemeente heeft alleen met de eigen omgevingsdienst te maken. De provincie Overijssel heeft taken belegd bij beide omgevingsdiensten in Overijssel, en de zogenoemde BRZO-taken bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). Als eigenaren

van de omgevingsdienst, wordt het beleid door de gemeenten en provincie op- en vastgesteld en in opdracht uitgevoerd door de OD.

- *Provincie Overijssel*
  De provincie Overijssel heeft een aantal verschillende rollen ten aanzien van de VTH-taken:
  - Voor bepaalde categorieën bedrijven is de provincie het bevoegd gezag, terwijl de uitvoering van de VTH-taken door de OD worden gedaan.
  - De provincie is door de wetgever aangewezen als interbestuurlijk toezichthouder (IBT) op de uitvoering van de VTH-taken door de gemeenten. In een verordening heeft zij vastgelegd op welke aspecten van het proces zij toezicht uitoefent, en hoe zij dat doet. Zo zal o.a. het opstellen van een uniform beleid door IBT worden getoetst.
  - Bij wet heeft de provincie tevens een coördinerende rol. Deze heeft zij bijvoorbeeld opgepakt door de bestuurlijke opdrachtverlening voor dit beleid te coördineren.

- *Ministerie van Justitie en Veiligheid*
  Wanneer de toezichthouders van de OD overtredingen constateren, treedt de vastgestelde landelijke handhavingsstrategie in werking. Indien met betrekking tot de overtreding feitelijk moet worden gehandhaafd, wordt dit binnen de maatwerkafspraken inzake mandatering uitgevoerd door de OD. Waar mandatering niet aan de orde is wordt de zaak overgedragen aan de gemeente of provincie voor een handhavingstraject. Het bestuurlijke handhavingstraject kan er toe leiden dat zaken aan het Openbaar Ministerie worden overgedragen voor een strafrechtelijk traject. De handhavingsstrategie (zie bijlage 3) geeft aan wanneer dit zal gebeuren. Omgekeerd kan het gebeuren dat medewerkers van de politie milieuovertredingen constateren. Zij dragen dit dan aan de gemeente of provincie over. Deze landelijke handhavingsstrategie is tot stand gekomen in overleg met het OM, verder is er geen structureel overleg tussen politie/OM/gemeenten/provincie over milieu aangelegenheden. In het doorlopende driehoeksoverleg zijn de afgelopen jaren geen milieuzaken aan de orde geweest. In voorkomende gevallen wordt bij aanvragen een Bibob[2] onderzoek gedaan in samenwerking met het betreffende onderdeel van het ministerie.

- *Waterschap Drents en Overijsselse Delta, Vechtstromen en Rijn en IJssel en Zuiderzeeland*
  De waterschappen zijn actief op het grondgebied van gemeenten en provincie met vergunningen en toezicht. Deze taken gaan niet over naar de omgevingsdienst. Het komt voor dat bedrijven voor bepaalde taken de gemeente als bevoegd gezag hebben (bv bouw en milieu), en het waterschap voor andere (lozing afvalwater op oppervlaktewater). Het waterschap is bevoegd gezag voor directe lozingen (direct op oppervlaktewater) en is geen bevoegd gezag voor indirecte lozingen (lozingen op het riool). Het waterschap houdt wel toezicht op indirecte lozingen en draagt het voor de handhaving over aan de OD. Het is aan de directeur van de Omgevingsdienst om met het Waterschap afspraken te maken over operationele samenwerking, zoals bijvoorbeeld gecoördineerde acties.

- *Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)*
  De ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) bewaakt en bevordert de veiligheid van het transport op de weg, in de scheepvaart, in de lucht en op het spoor. Ook zet de ILT zich in voor een veilige en gezonde leefomgeving, door toezicht op de veiligheid van bouwwerken en drinkwater, de beperking van risico's van gevaarlijke stoffen en industrieën, de verantwoorde verwerking van afval en de preventie en sanering van vervuilingen in bodem en water. De Inspectie Leefomgeving en Transport is een inspectiedienst van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Bepaalde taken van het ILT lijken op die van de Omgevingsdienst, alleen heeft zij andere bedrijven waar zij toezicht op houdt. Ook met het ILT kan de directeur van de Omgevingsdienst afspraken maken over operationele samenwerking, zoals bijvoorbeeld gecoördineerde acties. Daarnaast is het ILT interbestuurlijk toezichthouder voor de provinciale taken.

[2] Onderzoek in het kader van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob), waarbij de integriteit van houders en/of aanvragers van vergunningen worden getoetst bij het landelijk bureau BIBOB.

- *Veiligheidsregio IJsselland*
  De Veiligheidsregio IJsselland kan worden ingezet voor advisering op externe veiligheid en brandveiligheidsgebied bij vergunningverlening en handhaving. Daarnaast worden gecoördineerde handhavingsacties geïnitieerd met diverse diensten, waar toezichthouders van de gemeente en/of de omgevingsdienst aan mee doen.

- *GGD*
  De GGD kan worden ingeschakeld voor de medische milieukunde. De laatste jaren staat het milieu als gezondheidsbepalende en gezondheidsbedreigende factor zeer sterk in de belangstelling. Waar begin vorige eeuw vooral aandacht werd besteed aan biologische vervuiling van het leefmilieu en de bijhorende infectieziekten (cholera, difterie, tbc enz.), ligt de nadruk in de geïndustrialiseerde landen tegenwoordig veel meer op chemische en fysische verontreiniging en de relatie met het vaker voorkomen van ziektes zoals kanker en luchtwegproblemen. Binnen de openbare preventieve gezondheidszorg is dan ook vrij recent een nieuwe discipline ontstaan, de medische milieukunde. De GGD vult deze taak in. Medische milieukunde houdt zich bezig met de invloed van milieufactoren op de gezondheid, met als doel het beschermen van de gezondheidtegen milieuverontreiniging en de gezondheid te bevorderen via positieve omgevingsfactoren. De GGD voert risicobeoordelingen uit, adviseert over maatregelen en geeft voorlichting hierover.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING: PROBLEEM- EN RISICOANALYSE

In Overijssel zijn 2 omgevingsdiensten: OD IJsselland en OD Twente. De OD IJsselland bestaat uit elf gemeenten: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle en daarnaast de provincie Overijssel.

De OD IJsselland beslaat een totale oppervlakte van 1695 km², herbergt circa 515.000 inwoners en heeft een vergunningenbestand van circa 17.770 bedrijven.
De regio vormt een van de vijf politiedistricten in Oost-Nederland. Het werkgebied van de OD IJsselland is (gedeeltelijk) congruent met de grenzen van andere samenwerkingsverbanden. Het werkgebied valt samen met dat van de Veiligheidsregio IJsselland en de GGD en omvat delen van het gebied van de Regio Zwolle (samenwerkingsverband van 20 gemeenten, verdeeld over vier provincies), het Waterschap Vechtstromen, Waterschap Drents-Overijsselse Delta, Waterschap Vallei en Veluwe en Waterschap Rijn en IJssel.
De regio valt binnen het verzorgingsgebied van waterbedrijf Vitens.
De OD werkt waar nodig samen met bovengenoemde samenwerkingsverbanden.
In lijn met de bestuurscultuur in IJsselland vindt de samenwerking plaats op basis van vertrouwen en gelijkwaardigheid.

De bevolking in IJsselland heeft een stevige en nuchtere handelsmentaliteit die zich niet snel voor laat staan op haar economische succes. De regio kenmerkt zich door betrokken inwoners, die de schouders eronder willen zetten en de handen uit de mouwen willen steken. Die open staan voor nieuwe ontwikkelingen en met een blik naar buiten met elkaar nieuwe kansen willen creëren. Samen dingen tot stand brengen is hier heel normaal.

Terrein
IJsselland kent een zeer gevarieerd landschap met twee belangrijke rivieren (IJssel en Vecht). Zij voeren water af richting het IJsselmeer. Het gebied De Weerribben (gemeente Steenwijkerland) markeert de overgang naar de Noordoostpolder.
In het gebied IJsselland zijn verspreid aanwezige bossen. Het landschap is zeer gevarieerd. Van de Sallandse Heuvelrug in het oosten van het gebied via bossen en weilanden naar de open rivierklei gebieden langs de IJssel.
Over de snelwegen A28 van en naar Groningen en de A1 van en naar Duitsland en het westen van het land vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Ook vindt er vervoer van gevaarlijke stoffen over de spoorwegen plaats.
Zwolle is een belangrijk knooppunt van spoorwegen. De regio kent veel hoogspanningsleidingen. In noord-zuid richting tussen Ommen en Deventer lopen ondergrondse buisleidingen voor transport van met name olie en gas.
In Ommen bevindt zich een belangrijk knooppunt van gasleidingen met een meng- en compressorstation.

Historie
IJsselland kent een typerende menging van stedelijkheid en landelijkheid. De regio kent delen die nog erg agrarisch van karakter zijn. Langs de randen van de zandgronden en de kleigronden in het westen van het gebied zijn in het verleden veel landgoederen ontstaan die nu nog hun stempel drukken op het landschap. In de steden is daarnaast een rijk industrieel verleden. Dit geldt met name voor Deventer en Zwolle, maar ook meerdere kleinere plaatsen. Deze historie heeft op diverse plekken zijn sporen nagelaten in ondergrondse en bovengrondse vervuilingen.

Heden
De regio kent twee grote stedelijke kernen: Deventer en Zwolle. Bedrijvigheid is vooral sterk in dienstverlening, logistiek, rubber en kunststofindustrie, agrarische sector, toerisme en onderwijs. In de regio zijn veel afvalverwerkers actief.
Het stedelijke netwerk Regio Zwolle (samenwerkingsverband van 20 gemeenten, verdeeld over vier provincies) is een van de motoren van de Overijsselse economie en cultuur. Financieel gezonde familiebedrijven vormen het fundament van het succes van Regio Zwolle. Meer dan 75% van de bedrijven is een familiebedrijf en gezamenlijk zijn ze een bindmiddel, een onmisbare motor van de economie. Deze MKB-bedrijven hebben hun wortels diep in de regionale grond en zijn daardoor betrokken bij de regio en haar inwoners.
In de IJssellandse gemeenten buiten het stedelijk netwerk zijn op milieugebied vooral de agrarische bedrijven van belang. Hier speelt een veelzijdige problematiek. Schaalvergroting in de landbouw gedurende de laatste decennia heeft tot gevolg dat enerzijds bedrijven die zich verder ontwikkelen een meer industriele werkwijze ontwikkelen en anderzijds dat bedrijfsgebouwen van afbouwende en stoppende bedrijven een andere bestemming moeten krijgen danwel worden afgebroken. Ook in de kleinere kernen zijn diverse bedrijven met milieugevoelige activiteiten, denk bijvoorbeeld aan afvalverwerkende bedrijven en toeleveringsbedrijven voor de landbouw zoals landbouwloonbedrijven en diervoederbedrijven
Er is veel watertoerisme rondom Giethoorn, Vollenhove en Kampen.
Een aparte vermelding verdient de transportsector. Door IJsselland lopen zowel over de weg als over het spoor belangrijke grensoverschrijdende transportaders, denk hierbij ook aan vervoer van gevaarlijke stoffen.

Inrichtingenbestand
Het werkgebied milieu beslaat een inrichtingenbestand van circa 17.770 bedrijven. Hierbij zijn een aantal bedrijven waar een hoog milieurisico aanwezig is en die om deze reden onder de verantwoordelijkheid van de provincie vallen (denk aan BRZO en RIE bedrijven). Er zijn bedrijven die voor hun activiteiten een vergunning nodig hebben van de gemeente, maar verreweg de meeste bedrijven hoeven slechts een melding te doen en vallen daarmee onder het Activiteitenbesluit milieubeheer met algemene regels.

Van het inrichtingenbestand is ruim 20% agrarisch (in ruime zin, dat wil zeggen ook akkerbouw, bosbouw en viskwekerijen).
In de provincie Overijssel zijn er 105 provinciale bedrijven, waarvan 45 in IJsselland.

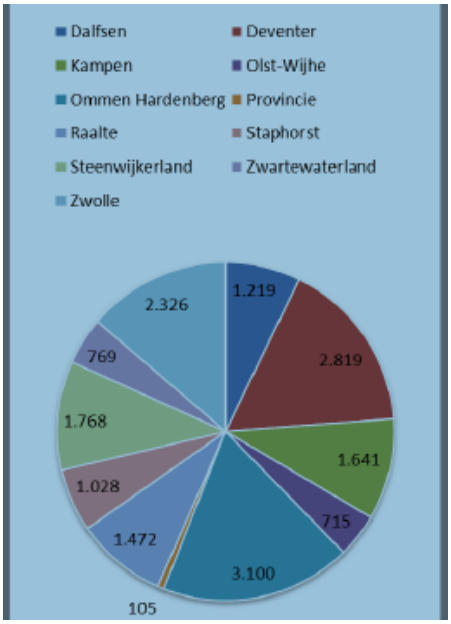

Onderverdeling inrichtingen in 2016

3.1 Probleemanalyse

Al jaren ligt de nadruk op veiligheid bij vergunningverlening, toezicht en handhaving op milieugebied. Daarnaast heeft duurzaamheid een steeds prominentere plaats gekregen. Dit is terug te zien in branchegericht energietoezicht bij bedrijven, maar ook wordt bij vergunningverlening en reguliere controles steeds meer aandacht besteed aan energie. Ook leefbaarheid (klachten) staat hoog op de agenda.
Aspecten die vanuit het specifieke verleden van IJsselland de laatste jaren veel aandacht hebben gekregen en ook blijven krijgen zijn: vuurwerk, asbest, luchtwasinstallaties en klachten over geluid- en stankoverlast, daarnaast is er veel ingezet op LPG-tanks.
Omdat in IJsselland nagenoeg alle bedrijvigheid voorkomt die ook landelijk aanwezig is, krijgen ook zaken die landelijk in de aandacht zijn gekomen de nodige prioriteit in IJsselland.

Denk hierbij aan de opslag van gevaarlijke stoffen na de grote brand in Moerdijk, of gebruik van RVS in zwembaden.

3.2 Risicoanalyse

In de risicoanalyse is per branche geïnventariseerd hoe groot de risico's zijn en hieruit volgt de intensiteit van de vergunningverlening en het toezicht. In IJsselland gebruiken alle gemeenten,de provincie en de omgevingsdienst dezelfde risicoanalyse voor toezicht en handhaving. Het model werkt op basis van de formule: Risico = Kans x Effect. De elementen 'kans' (hoe groot is de kans op een bepaalde ongewenste situatie) en 'effecten' (wat is de impact van een misstand) worden door experts ingevuld door middel van allerlei thema's met variabelen. Aan de variabelen kunnen door experts op basis van data uit ervaring scores worden toegekend en weegfactoren. De totaalscore bepaalt het risico op een 5-puntenschaal. Van 'zeer groot risico' tot 'zeer klein risico'. De probleemanalyse zelf wordt uitgevoerd op ambtelijk niveau door middel van een deskundigenpanel. Om tot een juiste weging van de risico's te komen, is het nodig om ook bestuurlijke prioriteiten mee te wegen. Dit leidt tot een totaaloverzicht van prioriteiten. De resultaten worden doorvertaald naar strategieën, de uitvoeringsorganisatie en de jaarlijkse programma's. Het stellen van prioriteiten betekent dat er handhavingstaken zijn met een hoge prioriteit waar veel instrumenten op worden ingezet. Anderzijds zijn er ook taken met en lage prioriteit, waarop weinig of geen instrumenten worden ingezet.
De uitkomst van de risicoanalyse legt het minimale uitvoeringsniveau vast. In 2019 wordt door een ambtelijke vertegenwoordiging uit gemeenten, provincie en omgevingsdienst de huidige risicoanalyse geactualiseerd en in het bestuurlijk besluitvormingsproces gebracht. De resultaten van de risicoanalyse worden na vaststelling gebruikt bij de jaarplanning voor 2020. Met het oog op de ophanden zijnde Omgevingswet, waarbij de outcome een belangrijke rol zal spelen, zal de risicoanalyse na 2020 opnieuw worden ontwikkeld en vastgesteld.

4. DOELEN VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING

4.1 Algemene doelstelling VTH

Met dit beleid voldoen we aan de Kwaliteitscriteria 2.1 en werken we de doelen van de Verordening kwaliteit VTH uit. Uitgangspunt daarbij is de missie *'Een veilige, gezonde leefomgeving voor alle inwoners en het versterken van bedrijven in regio IJsselland'.* Het is onze ambitie om dienstverlenend en deskundig te zijn richting inwoners en bedrijven. We zijn duidelijk over wat wel en niet kan, treden op waar dat nodig is en werken proactief aan een duurzame ontwikkeling. We willen onze missie realiseren door voorop te lopen met vernieuwende werkmethoden, actuele expertise en moderne ICT voorzieningen (zie ook hoofdstuk 2).

Het verlenen van vergunningen, het houden van toezicht op de naleving en het handhaven van regels doen we ook om bij te dragen aan een "hoger doel". De nieuwe Omgevingswet die tientallen wetten en honderden regels over de leefomgeving bundelt, geeft in artikel 1.3 als maatschappelijk doel:

"Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, gericht op het in onderlinge samenhang:
a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
b) het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies."

Hieronder zijn deze subdoelen op hoofdlijn uitgewerkt. Een nadere uitwerking zal plaatsvinden in het uitvoeringsprogramma. Op deze manier ontstaat een helder verband tussen dit beleidskader en het uitvoeringsprogramma. Dit biedt goede mogelijkheden om de voortgang van onze doelen te monitoren. Een van de belangrijkste manieren om dit te realiseren is het verbeteren van het naleefgedrag.

Fysieke veiligheid
Bij veiligheid praten we over het borgen van de veiligheid in de brede zin van het woord. Bouwveiligheid, brandveiligheid, maar ook milieu gerelateerde veiligheid, zoals het zorgvuldig omgaan met gevaarlijke stoffen bij bedrijven. Waar mogelijk bieden we ruimte eigen verantwoordelijkheid te nemen. Doen zij dat niet, dan treden wij op. Op het gebied van veiligheid doen wij geen concessies!

Gezondheid
'Gezondheid als het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven'.

Omgevingskwaliteit
De kwaliteit van de omgeving gaat over belevings-, gebruiks- en toekomstwaarde. Dit heeft te maken met welstand maar ook een prettige leefomgeving voor inwoners en bedrijven. Dit betekent dat wij hinder, overlast en ergernissen zoveel mogelijk proberen te voorkomen. Denk aan geluidsoverlast, parkeeroverlast, dumpen van afval en bodemverontreinigingen.

Duurzaamheid
Duurzaamheid in ons vakgebied gaat over bevorderen van het gebruik van duurzame materialen in de bouw, het stimuleren van energiebesparende maatregelen bij bedrijven en innovatie.
De komende jaren gaan we met name tijdens milieucontroles meer en nadrukkelijker aandacht geven aan dit onderwerp (SER Energieakkoord).

Naast de algemene doelstelling voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn er specieke doelstellingen per taakveld. Ook naleefgedrag maakt hiervan een belangrijk onderdeel uit.

Naleefgedrag gaat over een het nakomen van regels over leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid. Wij willen het naleefgedrag bevorderen door toezicht uit te voeren, maar ook in te zetten op voorlichting en het doel van regels uit te leggen. De meeste inwoners en bedrijven blijken dan bereid de voor hen geldende regels na te leven. Bij hen die dat niet doen treden wij consequent op.

Voor de te onderscheiden subdoelen hanteren wij de volgende beleidsdoelen en indicatoren:

Algemene doel milieu	**Beleidsdoelen**	**Indicatoren**
Fysieke veiligheid/ gezondheid	• Het zorgdragen voor een veilig gebruik en opslag van gevaarlijke stoffen • Het zorgdragen voor een goede luchtkwaliteit en voorkomen van uitstoot van schadelijke stoffen	• Aandeel van de controles waarbij geen sprake is van overtreding van wetgeving. • Aandeel van de controles waarbij geen sprake is van zware overtredingen van de wetgeving. • Aantal bestuursrechtelijke handhavingstrajecten, waarbij onderscheid in overtredingen op de gedragsvoorschriften en treffen van voorzieningen.
Omgevingskwaliteit/ Leefbaarheid	• Voorkomen van hinder en overlast door inrichtingen • Een proactieve houding van de maatschappij (burgers en bedrijven) ten aanzien van de zorg voor het milieu waardoor het naleefgedrag en de leefomgeving verbeteren. • Klachten worden opgepakt waarbij anonieme klachten alleen worden opgepakt als veiligheid een aspect kan zijn.	• Klachten en verzoeken om handhaving • Klachtenanalyse • Aandeel controles zonder overtreding (naleef gedrag) • Aandeel hercontroles • Aantal gestarte en afgesloten toezichtdossiers • Aandeel bestuurlijke handhavingstrajecten
Duurzaamheid	• Het bevorderen van het gebruik van duurzame materialen bij bedrijven en het stimuleren in het nemen van energiebesparende maatregelen	• EED (energie audit voor bepaalde grote bedrijven) • Resultaten energietoezicht bedrijven • Aandeel van de controles waarbij het aspect energiezuinigheid/ energiebesparing meegenomen.

4.2 Kwaliteitsmanagement

Een belangrijk deel van de besluitvorming over de kwaliteit van de uitvoering vindt decentraal plaats door de desbetreffende bevoegde gezagen. Leidend hierin is de afspraak met het kabinet dat er een landelijk kwaliteitsniveau moet worden gerealiseerd en behouden. Op basis hiervan heeft de VNG in samenwerking met het IPO op basis van de Kwaliteitscriteria 2.1. een modelverordening opgesteld. In de verordening is een verplichting opgenomen tot het opstellen van doelen voor uitvoeringskwaliteit, dienstverlening en financiën. Deze drie doelen zijn ook opgenomen in de Verordening kwaliteit VTH die elke partner binnen de OD heeft vastgesteld voor het gehele terrein van de Wabo (zie ook paragraaf 1.4).
In deze paragraaf worden deze doelen nader uitgewerkt.

4.2.1 Doelen, indicatoren, streef- en richtwaarden

Op basis van de vastgestelde Verordening kwaliteit VTH moeten de navolgende doelen worden uitgewerkt:

Uitvoeringskwaliteit:
De mate waarin een product voldoet aan de juridische en organisatorische doelen (zoals geformuleerd in de relevante wet- en regelgeving en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur) en bijdraagt aan de omgevingsdoelen. M.a.w. de inhoudelijke kwaliteit.

Dienstverlening:
De manier waarop (in communicatie, snelheid, service) de organisatie met belanghebbenden (aanvragers, omgeving klagers, etc.) omgaat.

Financiën:
De inzet van middelen in relatie tot de kwaliteit van de geleverde diensten/producten.

Hieronder zijn bovenstaande doelen verder uitgewerkt. Per beleidsdoel zijn indicatoren opgesteld waarmee kan worden bepaald of aan de gestelde doelen kan worden voldaan. Ook zijn er, indien mogelijk, streefwaarden opgenomen per beleidsdoel.

Daarbij wordt opgemerkt dat de doelen die gesteld zijn, streefwaarden zijn. Dit omdat gebleken is dat nog niet elke gemeente de gevraagde aspecten registreert en er ook nog geen nulmeting is uitgevoerd. Hierom zijn er het eerst komende jaar nog geen cijfers beschikbaar. Deze dienen eerst beschikbaar te komen. Na het opdoen van enige jaren ervaring, kunnen, waar wenselijk en waar mogelijk, de streefwaarden worden omgezet naar grenswaarden. Indien nog niet voldaan kan worden aan de onderstaande doelen en/of richtwaarden, dan zal dat in het uitvoeringsprogramma worden opgenomen. De omgevingsdienst dient dan ook verantwoording af te leggen aan gemeenten.

Uitwerking kwaliteitsdoelen:

Algemeen doel	Beleidsdoelen	Indicatoren	Voorbeeld Streefwaarde
• Uitvoerings-kwaliteit	• We beschikken over een actueel inrichtingenbestand	• % vergunnings- en melding plichtige inrichtingen die beschikken over een vergunning, dan wel melding (Type B en C inrichtingen)	98%
	• Verleende vergunningen zijn actueel	• % vergunningen die jaarlijks wordt geactualiseerd	• 20% van vergunning-plichtige bedrijven-bestand wordt jaarlijks getoetst op actualiteit (=5-jaarlijkse actualisatie) • 100% van RIE4 en BRZO bedrijven-bestand wordt jaarlijks geactualiseerd (=jaarlijkse

			actualisatie)
	• In geval van instellen beroep is het bezwaar/beroep ongegrond of niet ontvankelijk	• % procedures van vergunningen, intrekkingen, actualisering en maatwerkvoorschriften waarbij bezwaar-/beroepsschriften ongegrond dan wel niet ontvankelijk zijn	• 95%
		• % procedures van handhavingszaken / verzoeken om handhaving waarbij bezwaar-/beroepsschriften ongegrond dan wel niet ontvankelijk zijn	• 85%
	• Klachten worden geregistreerd en geanalyseerd (trendanalyse)	• Aantal klachten • Uitgevoerde klachtenanalyse	• Jaarlijkse klachten–analyse
	• De landelijk vastgestelde handhavingsstrategie (LHS) wordt gehanteerd	• Aantal keren dat er is afgeweken van de LHS	• Jaarlijkse analyse op de afwijkingen van de LHS
	• Er is een hoog naleefgedrag	• In max. % van de 1e controles is sprake van zware overtredingen van de wetgeving (als bedoeld in de LHS A4, B3, B4, C2, C3, C4, D1, D2, D3, D4)	• 5%
		• In max. % van de 1e controles is sprake van overtreding van wetgeving (als bedoeld in de LHS A1, A2, A3, B1, B2, C1	• 40%
	• Opvolging van 1e controle is hoog	• % hercontroles waarbij een eerder geconstateerde overtreding weer wordt geconstateerd	• <5%
	• energiezuinigheid/ energiebesparing wordt meegenomen in VTH proces	• % vergunningen/meldingen waarbij aspect energiezuinigheid/besparing wordt meegenomen	• 80%

• Dienstverlening (gedrag)	• De organisatie is goed bereikbaar	• 24 uurs bereikbaarheid ingesteld:
		  • Milieumeldpunt (MMP)
		  • Digitale informatie-verstrekking via website
			• 100%

	• Verzender krijgt snel antwoord na schriftelijk verzoek via brief of mail	• Aantal dagen na ontvangst verzenden van ontvangstbevestiging	• 3 werkdagen (brief), per omgaande (mail)
	• Informeel verzoek (informatie)	• Aantal dagen na ontvangst verzenden van reactie (kan ook procesvoorstel zijn)	• 3 werkdagen
	• Formeel verzoek (op brief of mail)	• Aantal dagen na ontvangst verzenden van inhoudelijke reactie van OD naar gemeente / provincie (voor zover van toepassing)	• 20 werkdagen
	• Klanten zijn tevreden	• Klanttevredenheid op van te voren bepaalde onderwerpen	• 1e meting 2020, meting eens per 3 jaar
• Dienst-verlening (proces)	• Beschikkingen en meldingen worden tijdig afgehandeld	• % buiten de termijn verleende meldingen en beschikkingen	0%
		• Max. % gevallen waarin de beslistermijn wordt verlengd.	• 40%
	• Klanten hebben inzicht in VV of HH proces	• % brieven inzake procedures waarin proces en voortgang zijn opgenomen	• 100%
	• Klachten worden behandeld	• % klachten in behandeling	• 95%
		• Aantal dagen na indiening in behandeling	• 3 werkdagen
	• Na aanzegging wordt een HH besluit genomen	• % aanzeggingen waarop een HH besluit wordt genomen of schriftelijke reactie wordt gegeven	• 100%
	• Er is een optimale dienstverlening	• Aantal gegronde klachten over dienstverlening	• Vergelijkbaar met soortgelijke organisatie (benchmark)
• Financiën	• In 2021 wordt een aanvang gemaakt met outputfinanciering, overeenkomstig het bedrijfsplan	•	• Binnen drie jaar
	• We heffen kosten-dekkende leges indien mogelijk	• Vastgestelde legesverordening	• 100%

4.2.2 Kwaliteitszorg en Kwaliteitsborging

Kwaliteitszorg gaat over het doorlopen van een cyclisch (werk)proces waarbij het uitgangspunt "goed zijn is beter willen worden" de intentie ervan krachtig weergeeft.

Aan de uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot vergunningen, meldingen, ontheffingen, controles (toezicht) en handhavingsacties liggen diverse beleidsdocumenten en (werk)processen ten grondslag. Niet alleen in het kader van kwaliteitszorg moet het (werk) proces transparant en vastgelegd zijn. Ook voor het creëren van een zogeheten 'level playing field' voor burgers en bedrijven is dat een vereiste.
De procescriteria bieden de kaders voor het kwaliteitssysteem van het bevoegd gezag.
De basis voor de procescriteria is afkomstig uit de Plan Do Check Act (PDCA)-cyclus, ofwel de beleidscyclus, dubbele regelkring of 'Big Eight' geheten.

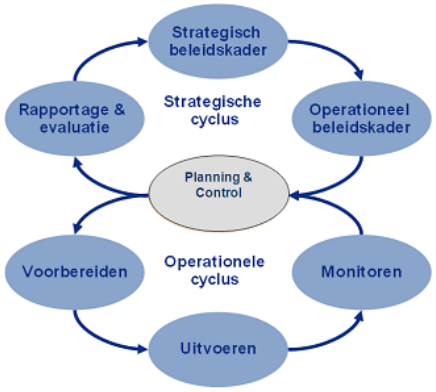

Ook op alle kritieke punten van overdracht in het hoofdproces van vergunningverlening en toezicht en handhaving dient goed nagedacht te worden over de borging van kwaliteit.
Een gesloten kwaliteitscyclus zorgt dat we leren van onze interventies.

Uitgangspunten kwaliteitsborging
Systematische kwaliteitszorg kent een aantal elementen, waaronder:

1. Verantwoordelijkheid beleggen voor het ontwikkelen en in stand houden van kwaliteitszorg en het rapporteren over de voortgang;
2. Zorg dragen voor kwaliteitsbeleid en – doelstellingen welke gericht zijn op het continu verbeteren, evalueren en (zo nodig) bijstellen;
3. Zorg dragen voor een kwaliteitsprogramma inclusief planning;
4. Borging werkwijze in cultuur en systemen;
5. Het managen van verbeterpunten;
6. Vergelijking en auditing: interne en externe ogen houden ons scherp;

De gezamenlijke IJssellandse gemeenten en de provincie borgen in samenwerking met de OD de kwaliteit en verbeteren deze continu.

5. VTH-STRATEGIEËN

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de strategieën voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De grondslagen van een nieuw stelsel voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Wabo.

De preventiestrategie is een overkoepelende strategie en vormt samen met de overige strategieën het kader voor het gezamenlijke VTH-beleid.

5.2 Preventiestrategie

Bij preventie gaat het om het voorkomen van aantasting van de leefomgeving of ontstaan van risico's, door het geven van voorlichting en zorgdragen voor een heldere communicatie over de kaders waar partijen in de samenleving zich aan moeten houden.

Veel schade aan de fysieke leefomgeving kan worden voorkomen door vroegtijdig helder te maken welke kaders en regels er gelden. Dit vereist een goede en gerichte voorlichting en communicatie richting inwoners, bedrijfsleven, bezoekers en, in algemene zin, belanghebbenden. Het vroegtijdig betrekken van en waar mogelijk samenwerken met partners en stakeholders is belangrijk. Het vraagt ook van de OD om aanvragen, overtredingen, klachten en maatschappelijke vraagstukken integraal te behandelen en op te pakken en daarbij ook oog te hebben voor de preventieve werking van beleidsmaatregelen op andere beleidsvelden dan waar de aanvraag, klacht, overtreding of vraag betrekking op heeft.

De gemeenten en de provincie zetten in hun VTH-beleid dan ook expliciet in op preventie, vanuit een goede voorlichting, communicatie en overleg. Uitgangspunt daarbij is dat de meeste initiatiefnemers en aanvragers bereid zijn te voldoen aan de gestelde regels en kaders. Voorwaarde daarvoor is dat ze daarvan tijdig en goed op de hoogte zijn gebracht door de OD. Vanuit deze basisgedachte wordt ingezet op een preventieve insteek om te voorkomen dat het naleven van de regels moet worden afgedwongen met het inzetten van dwangmiddelen. Helderheid verschaffen over de geldende kaders gebeurt via onder meer de gemeentelijke website, de OD website, klantencontacten en waar nodig in aansluiting daarop met deskundige medewerkers backoffice, overleggen met belangrijke stakeholders, zoals: het bedrijfsleven, agrariërs, horeca en tijdens bilaterale contacten met initiatiefnemers en aanvragers van vergunningen en tijdens het toezicht op bedrijven en activiteiten. Partijen die als intermediair een bijdrage kunnen leveren rond deze voorlichting en zo het realiseren van een reëel verwachtingspatroon bij de gebruikers van de leefomgeving, worden daarin gefaciliteerd. Het vraagt tegelijkertijd ook binnen de gemeenten en provincie zelf om een goede afstemming tussen de diverse beleidsvelden.

In de contacten over VTH-aangelegenheden staat een klantgerichte, pragmatische en oplossingsgerichte benadering van initiatiefnemers en aanvragers centraal. Daarbij geldt als

beperking: voor zover dat dit binnen de gestelde wettelijke en gemeentelijke kaders mogelijk is. Uitgangspunt is een klantgerichte en klantvriendelijke benadering waarbij binnen de vigerende kaders steeds gezocht wordt naar een passende oplossing. Als een initiatiefnemer/aanvrager er met de geboden informatie op de website en vanuit het KCC niet uitkomt is er altijd een gesprek met de behandelend medewerker mogelijk. Hiermee wordt voorzien in een professionele en klantvriendelijke dienstverlening.
Wij sluiten daarvoor aan bij de belevingsprincipes (zie hieronder) op basis van de Omgevingswet. Belevingsprincipes zijn richtlijnen voor de gewenste klantbeleving. Deze belevingsprincipes zijn opgesteld op basis van klantbehoeften uit het landelijk uitgevoerde kwalitatieve klantonderzoek en de klantgerichte strategie van de Omgevingswet.

Tijdens een eventueel vooroverleg of contact wordt gestreefd om al direct tot een zo goed mogelijke inschatting betreffende de haalbaarheid van een initiatief op aanvraag te komen. Ook na het constateren van een overtreding van de regels wordt geprobeerd waar dat mogelijk is eerst in overleg met partijen of via bemiddeling tussen partijen tot een werkbare oplossing te komen. Zo mogelijk kan dit ertoe leiden om zaken alsnog te legaliseren. De OD spant zich in het aantal klachten zo klein mogelijk te houden. Het afhandelen van klachten en meldingen heeft binnen de OD een zeer hoge prioriteit, hetgeen inhoudt dat klachten en meldingen indien urgent direct worden opgepakt en voor het overige er een snelle opvolging van klachten is geborgd.

5.3 Vergunningenstrategie

Onderdeel van het nieuwe stelsel voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is het formuleren van een strategie voor de uitvoering: de vergunningenstrategie. Bij het voorbereiden van deze strategie is gebruik gemaakt van enkele andere vergunningenstrategieën[3].

Doel en reikwijdte van de vergunningenstrategie

Vergunningverlening levert een bijdrage aan het reguleren van de milieudruk en het verbeteren en handhaven van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Voor het bepalen van de acceptabele milieukwaliteit worden de verschillende belangen tussen de voorgenomen activiteiten en de gevolgen voor de fysieke leefomgeving zorgvuldig afgewogen.

Voor toezicht en handhaving zijn al geruime tijd strategieën in gebruik, maar voor vergunningverlening is het werken met een strategie nog geen gangbare praktijk. Deze vergunningenstrategie is algemeen van opzet en biedt de kaders en uitgangspunten voor het

[3] Vergunningenstrategie Omgevingsrecht, IPO, conceptversie 19 april 2017; Regionale VTH-strategie 2016-2019, RUD NHN; milieuplan provincie Groningen 2017-2020, provincie Groningen, 24 maart 2017.

taakveld vergunningverlening en de keuzemomenten hierin. Een gedegen uitvoering verkleint het risico op bezwaar en beroep en op uitvoeringsproblemen bij toezicht en/of handhaving. De vergunningenstrategie is opgenomen in bijlage 1.

5.4 Toezichtstrategie

Door toezicht te houden controleren we of vergunningvoorschriften en regels worden nageleefd. Voor de medewerkers die de controle uitvoeren maakt de toezichtstrategie duidelijk hoe zij hun werk moeten doen (bijvoorbeeld in gelijke gevallen gelijk optreden).

Goed toezicht begint met een goede voorbereiding. Dat betekent dossieronderzoek, verzamelen van aanvullende relevante informatie en opstellen van een controle-checklist. Tijdens het daadwerkelijke toezicht controleren we of er sprake is van overtredingen en laten die waar nodig herstellen. Maar belangrijker nog, we proberen overtredingen te voorkomen, zodat we niet sanctionerend hoeven op te treden. Ofwel, hoe kan de toezichthouder ongewenst gedrag ombuigen naar gewenst gedrag? Voor zowel onze toezichthouders als bedrijven en inwoners heeft dat voordelen.
Geven van voorlichting is, zoals al eerder gesteld, daarbij een essentiële stap. Dat zal niet altijd het gewenste effect hebben. In dat geval ontkomen we er niet aan de volgende stap in de nalevingsstrategie te zetten: sanctioneren. De toezichtstrategie is opgenomen in bijlage 2.

5.5 Sanctiestrategie

Om handhavingsdoelen te kunnen realiseren, is het noodzakelijk afspraken te maken over de manier waarop we vorm geven aan handhaving. Hiervoor zoeken we aansluiting bij de zogeheten Landelijke handhavingsstrategie (LHS).

De LHS is een beleidskader voor de bestuursrechtelijke- en strafrechtelijke handhaving. Het doel van deze strategie is uitvoering geven aan de beginselplicht tot handhaven, passend optreden bij overtredingen, in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes maken en interventies kiezen en toepassen op eenduidige wijze. Dit kan op zowel strafrechtelijke wijze (bestraffend) als bestuursrechtelijk (gericht op het herstel van de situatie). De keuze van de in te zetten bestuursrechtelijke sanctie vindt plaats aan de hand van de in de strategie opgenomen interventieladder en interventiematrix. Daarbij zijn het gevolg van de overtreding en het gedrag van de overtreder bepalend voor de wijze hoe er gehandhaafd wordt. De landelijke handhavingsstrategie is opgenomen als bijlage 3.

5.6 Gedoogstrategie

Er zijn uitzonderlijke situaties denkbaar waarin het opleggen van sancties niet gewenst is. In dat geval kunnen we een overtreding gedogen. Onder gedogen wordt verstaan het expliciete schriftelijke besluit van een bestuursorgaan om tegen een bepaalde overtreding niet handhavend op te treden terwijl het bestuursorgaan in beginsel juridisch bevoegd en feitelijk in staat is om op te treen. Gedogen is echter wel aan voorwaarden gebonden. We volgen hiervoor de landelijke gedoogstrategie “Gedogen in Nederland”. Deze is nagenoeg hetzelfde als de gedoogstrategie die eerder was opgenomen in de Handhavings- en gedoogstrategie Fysieke Leefomgeving Overijssel en welke sommige gemeenten nog hanteren. Op basis daarvan bepalen we in welke situaties we het opleggen van sancties tijdelijk achterwege laten.

Gedogen staat op gespannen voet met ons doel om het naleefgedrag te verbeteren en een betrouwbare organisatie te zijn. Met dat gegeven, beperken we gedogen tot zeer bijzondere situaties, waarbij er op korte termijn uitzicht bestaat op het opheffen van de overtreding of op het legaliseren van de situatie, bijvoorbeeld doordat een vergunning verleend kan worden. De gedoogstrategie staat als onderdeel van de landelijke handhavingsstrategie in bijlage 4.

6. ORGANISATIE EN INRICHTING VAN DE UITVOERING

Er gelden voor de uitvoering van taken voorwaarden ten aanzien van de organisatie, de inrichting en de informatievoorziening van een omgevingsdienst. Het Besluit omgevingsrecht beschrijft welke taken in ieder geval door een omgevingsdienst moeten worden uitgevoerd. Daarnaast bevat het besluit criteria voor het uniforme uitvoerings- en handhavingsbeleid. De IJssellandse gemeenten en de provincie hebben een Verordening kwaliteit VTH vastgesteld. De bepalingen over het basistakenpakket (milieu) zijn gebaseerd op de landelijke kwaliteitscriteria en uniform voor de omgevingsdienst. De bevoegde gezagen bieden hiermee een kader voor kwaliteit, dat met deze beleidsnota verder wordt ingevuld.

6.1 Organisatorische condities

Mandaat
De gemeenten en provincie zijn en blijven het bevoegd gezag en behouden de bestuurlijke en politieke verantwoordelijkheid over de taken die de OD IJsselland op het gebied van VTH, onder de Wabo, uitvoert. De OD, in casu de directeur, kan gemandateerd worden om namens het bevoegd gezag te handelen. Hieronder kunnen vallen de mandatering van enkelvoudige milieutoestemmingen, bestuurlijke handhavingsbevoegdheden zoals oplegging van een last onder dwangsom, last onder bestuursdwang of intrekking van een vergunning of ontheffing.

De primaire doelstelling van het Rijk bij de oprichting van omgevingsdiensten is het bereiken van een geobjectiveerd en gelijkgeschakeld handhavingsniveau in de regio. Daarnaast draagt mandatering als een van de elementen bij aan een verbetering van de doelmatigheid als gevolg van standaardisering en harmonisering van processen. Bij een verregaande vorm van mandatering kan een OD borgen dat er voor vergelijkbare overtredingen in principe dezelfde maatregelen worden genomen. De OD hanteert in dit kader de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS; zie bijlage 3). Wanneer er geen sprake is van mandaat aan de OD, is het van belang om te monitoren of er in de regio sprake is van gelijke behandeling op basis van de LHS.

Mandatering betreft geen overdracht van bevoegdheden (zoals bij delegatie), maar de bevoegdheid om in naam van een ander te handelen. Bij het uitvoeren van mandaat behoort een hoge mate van bestuurlijke sensitiviteit. Dat wil zeggen dat de gemandateerde directeur tijdig en adequaat het bevoegd gezag betrekt bij eventueel gevoelige zaken. Uit de afzonderlijke mandaatregelingen van de deelnemers aan de OD blijkt welke taken en bevoegdheden aan de directeur OD zijn gemandateerd.

Bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden
De directeur van de OD draagt er zorg voor dat taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de interne functies worden vastgelegd; inclusief de aansturing van de buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's). Daarnaast wordt voorzien in een beschrijving van de werkprocessen waarin wordt vastgelegd op welke wijze vergunningverleners en handhavers de werkzaamheden uitvoeren.
Inzichtelijk dient te zijn of aan de gestelde eisen van de Verordening kwaliteit VTH wordt voldaan (vlieguren, opleidingniveau e.d.).

Scheiding vergunningverlening, toezicht en handhaving
Bij de inrichting van de OD is uitgegaan van een procesgerichte sturing. Inhoudelijk ligt het zwaartepunt bij de kernprocessen vergunningverlening, toezicht & handhaving en specialismen (o.a. bodem, geluid, etc.). Deze kernprocessen worden organisatorisch gescheiden uitgevoerd. De OD kent afzonderlijke afdelingen voor Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Specialistisch advies.

Er geldt een functiescheiding op persoonsniveau tussen vergunningverlening enerzijds en toezicht en handhaving anderzijds. Medewerkers vergunningverlening worden niet belast met milieutoezicht of –handhaving en andersom.

Roulatiesysteem
Om te voorkomen dat er een te nauwe band ontstaat tussen toezichthouder en personen werkzaam bij de te controleren branches en geografische gebieden (vaste handhavingsrelatie), moet een handhavingsorganisatie bij grotere en omvangrijkere controles een roulatiesysteem hebben, overeenkomstig de Verordening Kwaliteit VTH.

Bereikbaarheids- en beschikbaarheidsregeling
Om bereikbaar te zijn voor spoedeisende klachten en/of meldingen buiten kantoortijd is een bereikbaarheids- en beschikbaarheidsregeling van belang. Het Besluit omgevingsrecht geeft aan dat de organisatie van de bestuursorganen en van de omgevingsdienst ook buiten de gebruikelijke kantooruren bereikbaar en beschikbaar is. Voor IJsselland is een regeling voor 24 uurs bereikbaarheid ingevoerd. De piketregeling geldt 24 uur per dag het hele jaar door.

Aansturing en monitoring
In het systeem waarin de uitvoering van basistaken bij de OD is ondergebracht, zijn de gemeenten en provincie opdrachtgever en de OD opdrachtnemer. Naast die zakelijke relatie zijn de gemeenten en provincie ook eigenaar van de OD. Er is dus sprake van eigenaarschap én opdrachtgeverschap. Dit vergt afstemming op diverse vlakken. Binnen de OD zijn de directeur en zijn managers verantwoordelijk voor de inhoudelijke gang van zaken. Daarnaast is er een algemeen bestuur en een uit hun midden gekozen dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur zal voornamelijk (maar zeker niet uitsluitend) vanuit het eigenaarschap handelen. Om het opdrachtgeverschap goed af te stemmen heeft de OD voor iedere partner een accountmanager aangewezen. De accountmanager heeft regelmatig overleg met de ambtelijk verantwoordelijke bij de partner. Daarnaast vindt regelmatig een ambtelijk opdrachtgeversoverleg plaats. Daarbij overleggen de ambtelijk verantwoordelijken van de partners met de directeur en managers van de OD over de voortgang.

6.2 Uitgangspunten informatievoorziening

De partners en OD in IJsselland werken met de IJssellandse VTH Informatievoorziening (IJVI). IJVI is voor de OD de informatievoorziening, waarin wordt gewerkt, archivering vindt plaats via de koppeling en zaaksysteem op lokaal niveau. Voor gemeenten en provincie varieert de mate waarin de informatievoorziening wordt gewerkt. Een aantal partners gebruikt de voorziening volledig, ook voor andere Wabo-taken, andere partners gebruiken de voorziening slechts voor de milieutaken en een aantal partners gebruiken de voorziening alleen om te raadplegen. De Veiligheidsregio maakt ook gebruik van IJVI.

Inspectieview milieu
De wet VTH gaat uit van verplichte samenwerking en informatie-uitwisseling door de betrokken bestuursorganen. Het gaat hierbij onder meer over informatie-uitwisseling met betrekking tot gemeentegrensoverschrijdende handhaving (ketentoezicht op grondstromen en asbestafval). De verplichting om handhavingsinformatie uit te wisselen en handhavingsinformatie te verstrekken beperkt zich tot het basistakenpakket. Om dit te realiseren wordt aansluiting op de Inspectieview Milieu voor omgevingsdiensten verplicht.

Inspectieview milieu is een virtueel dossier waarin inspecteurs over informatie over inspectieobjecten kunnen raadplegen. Deze informatie is voor toezichthouders en handhavers toegankelijk via een beveiligde website. De informatie, zoals de resultaten van inspecties, is afkomstig van inspectiediensten die hun data hiervoor beschikbaar stellen.

De verplichting tot aansluiting is ingegaan bij de wijziging van het Bor op 1 juli 2017. Hiervoor is gekozen om een aantal omgevingsdiensten de ruimte te geven hun ICT-systeem op orde te brengen voor aansluiting op Inspectieview Milieu. Het is de bedoeling dat er voor het in werking treden van de Omgevingswet een landsdekkend functionerend systeem van informatie-uitwisseling bestaat.

6.3 Ondermijning

Ondermijning, ook wel ondermijnende criminaliteit, betekent de vermenging van de onderwereld en de bovenwereld. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit is naast een strafrechtelijk probleem vooral ook een sociaal-maatschappelijk probleem omdat het de waarden en normen in de samenleving aantast. Criminele investeringen in de bovenwereld kunnen leiden tot vervlechting van onder- en bovenwereld met grote gevolgen voor het ondernemersklimaat en de sociale cohesie en het risico op verpaupering van wijken en buurten. Daarnaast tast de georganiseerde ondermijnende criminaliteit het rechtsgevoel van burgers en ondernemers aan. Criminelen richten zich in sommige gevallen op het verwerven van maatschappelijke posities en zoeken soms de confrontatie met de overheid door bedreiging van ambtenaren en bestuurders. Om deze ongewenste situatie vroegtijdig te kunnen ondervangen worden er door de provincie en gemeenten diverse acties ondernomen. Zo zal onder andere in nauwe samenwerking met de omgevingsdienst ondermijning een aandachtsgebied zijn bij vergunningverlening en handhaving.

7. BIJLAGEN

1. Vergunningenstrategie
2. Toezichtstrategie (vormen en werkwijze van toezicht)
3. Landelijke Handhavingsstrategie (LHS)
4. Gedoogstrategie

Bijlage 1: vergunningenstrategie

De vergunningenstrategie verstaat onder vergunningverlening:
- Het verlenen, (gedeeltelijk) weigeren, wijzigen of (gedeeltelijk) intrekken van een omgevingsvergunning (mogelijk als onderdeel van een legalisatietraject);
- Het verlenen van een ontheffing;
- Het behandelen van een melding;
- Het opstellen van een maatwerkvoorschrift en/of gelijkwaardigheid;
- Het opstellen van een gedoogbeschikking (zie hiervoor de gedoogstrategie);
- Het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen (vvgb);
- Het besluit nemen over het al dan niet vereisen van een MER (m.e.r.-beoordeling);
- Het actualiseren van een vergunning.

De strategie heeft betrekking op alle wet- en regelgeving waarvoor de provincie en de gemeenten binnen het domein van het omgevingsrecht bevoegd gezag zijn. De uitvoering is gericht op een integrale benadering van wetten en besluiten die vallen onder de Wabo, de Waterwet en de Wet natuurbescherming.

De vergunningenstrategie is een *beslissingsondersteunend model* bij het komen tot een bij de omgeving passend kader bij elk besluit. De vergunningenstrategie heeft de volgende doelen:
- vaststellen van gezamenlijke uitgangspunten die het bevoegd gezag kan toepassen in de zorg voor de leefomgeving;
- mogelijk maken van ruimtelijk-economische initiatieven met acceptabele gevolgen voor de fysieke leefomgeving;
- maximaal inzetten van mogelijkheden voor innovatie; onder meer op het gebied van veiligheid, gezondheid en duurzaamheid;
- uniformeren van het proces van vergunningverlening ter vermindering van regeldruk;
- bieden van uitgangspunten voor het werken als één overheid;
- signaleren en verkleinen van het risico op latere omgevingsproblemen.

Met het vaststellen van de vergunningenstrategie voldoet het bevoegd gezag aan de eis uit de Wabo om een strategie voor vergunningverlening toe te passen. De uitvoering van vergunningverlening aan de hand van een strategie past in een cyclisch proces waarvoor de BIG 8 wordt gebruikt (plan, do, check, act).

Uitvoeren vergunningenstrategie
Het speelveld van de vergunningenstrategie wordt gevormd door twee assen. Deze assen zijn de technisch-inhoudelijke complexiteit en de sociaal-maatschappelijke complexiteit van de situatie, die klein of groot kunnen zijn. De assen worden als volgt beschreven:

Technisch-inhoudelijke complexiteit
In het geval de aanvraag of de actualisatie een technisch-inhoudelijk complexe situatie betreft en/of de activiteit daarvan binnen een gebied ligt of komt te liggen dat een grote dynamiek kent en/of gevoelige functies herbergt, zal bij toekenning van de vergunning zorgvuldig worden overwogen of er naast standaard voorschriften (ook) specifieke voorschriften moeten worden opgenomen. Vaak gaat het om uitgebreide procedures. Wordt de aanvraag in een beperkte of geen technisch-inhoudelijke complexe situatie behandeld, dan volstaan vooral standaard-voorschriften en er is sprake van reguliere procedure (omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM), milieuneutraal veranderen).

Sociaal-maatschappelijke complexiteit
Als de sociaal-maatschappelijke complexiteit van de situatie daarentegen groot is, ligt het totstandkomingsproces gecompliceerder. Bijvoorbeeld vanwege de betrokken inrichting of initiatiefnemer en diens voorgeschiedenis of economisch belang en/of aanwezige belangenorganisaties die zich roeren. In dat geval moet er bestuurlijke afwegingsruimte worden ingevuld en is het proces minstens zo belangrijk als de inhoud. Afstemming, overleg

en/of samenwerking zijn noodzakelijk tussen de OD, het bevoegd gezag (ambtelijk en bestuurlijk), de inrichting of initiatiefnemer in kwestie en belanghebbenden derden.

Het kan zijn dat er veel klachten uit de omgeving komen of dat er een actieclub actief is. Bij een geringe of afwezige sociaal-maatschappelijke complexiteit kan het proces dat leidt tot een vergunning betrekking gemakkelijk worden doorlopen. Indien de sociaal-maatschappelijke complexiteit echter groot is, dan is ook het proces van totstandbrenging gecompliceerder. In dat geval moet de beschikbare bestuurlijke afwegingsruimte (ten volle) worden benut en waar mogelijk in overleg, afstemming en samenwerking met de betrokken belanghebbenden.

In combinatie leiden beide assen tot vier typen vergunningen en meldingen. Zie onderstaande afbeelding.

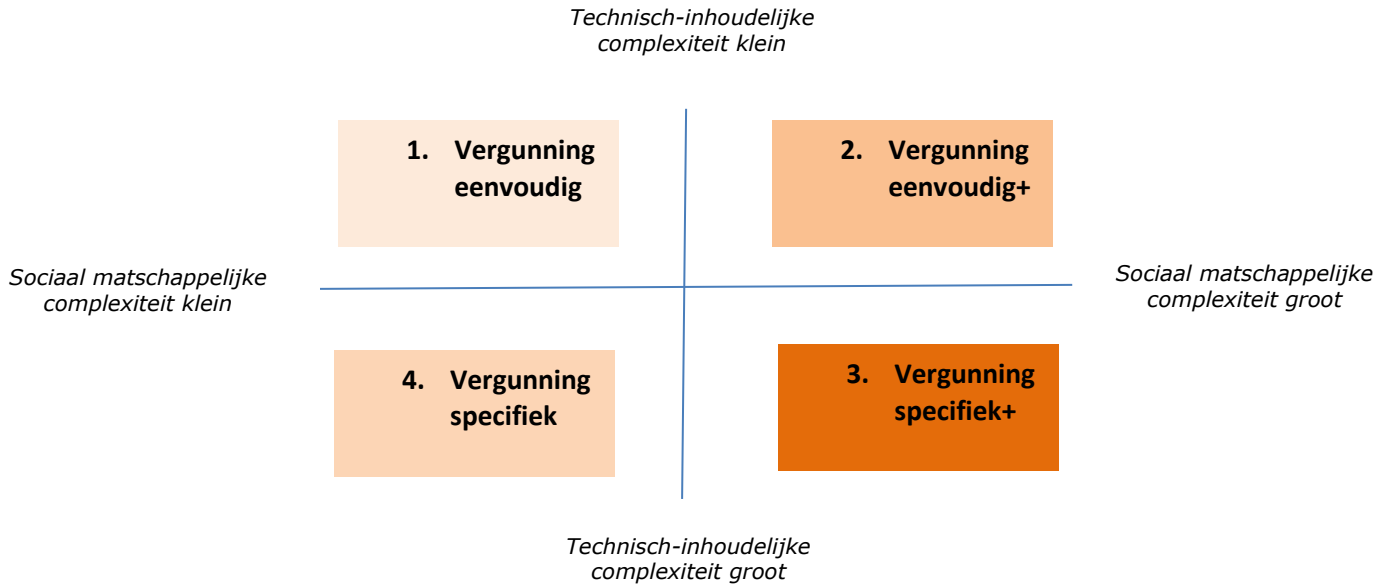

In bovenstaand schema is de kleur van het type vergunning donkerder naarmate de inspanningen om het type vergunning te leveren en het aantal betrokkenen over het algemeen groter is.

De toelichting op de vier typen vergunningen is hierna opgenomen in ‘onderdeel vergunningen.

Werkwijze bij meldingen, maatwerkvoorschriften en/of gelijkwaardigheid
Bovenstaande typering is breder bruikbaar dan vergunningen en kan naar analogie worden toegepast voor het behandelen van meldingen en het opstellen van maatwerkvoorschriften en/of gelijkwaardigheid in het kader van algemene maatregelen van bestuur. De werkwijze op basis van bovenstaande figuur voor meldingen is ‘hierna opgenomen in ‘onderdeel meldingen’.

Samenwerken op basis van de vergunningenstrategie
Met de toepassing van de vergunningenstrategie is het instrument vergunningverlening maximaal in te zetten voor het bereiken van bestuurlijke ambities en beleidsdoelen voor de omgeving. Hiervoor is het noodzakelijk dat de omgevingsdienst en de betrokken bevoegde gezagen gericht met elkaar samenwerken. Uitgangspunt is dat met een efficiënte werkwijze een kwalitatief hoogwaardig product wordt geleverd. Aan de voorkant is dit klantgericht en waar mogelijk flexibel georganiseerd. Aan de achterkant zijn de processen duidelijk en uniform

vormgegeven en worden aanvragen/meldingen behandeld op basis van het uitvoeringskader dat wordt toegelicht in de volgende paragraaf.

Bij de toedeling van taken is het uitgangspunt dat de frontoffice is ondergebracht bij de bevoegde gezagen. Het 'gemeenteloket' (of: 'provincieloket') is hiermee voor burgers en bedrijven dé ingang ten aanzien van het omgevingsrecht. Achter het loket bevinden zich de afzonderlijke gemeentelijke of provinciale disciplines en de Omgevingsdienst IJsselland voor de taken ten aanzien van milieu. Het bevoegde gezag verzorgt de registratie en de intake van de klantvraag. Dit laatste houdt in dat onderzocht wordt welke toestemmingen nodig zijn voor een bepaalde activiteit. Uitgangspunt is dat bij meervoudige cases het casemanagement bij de het bevoegd gezag ligt en bij enkelvoudige cases (alleen milieu) bij de omgevingsdienst. In de gevallen waar de provincie het bevoegd gezag is, ligt het casemanagement ook bij meervoudige cases bij de omgevingsdienst.

Organiseren/begeleiden van het overleg met de aanvrager (vooroverleg)
Om kwaliteit te leveren, beoordelen de gemeenten/provincie en de Omgevingsdienst IJsselland zo vroeg mogelijk plannen en initiatieven integraal, mede op basis van de vergunningenstrategie. Daarbij worden partners, adviseurs en belanghebbende derden betrokken. Het betekent dat de omgevingsdienst deelneemt aan een gemeentelijk en/of regionaal overleg, deelneemt aan een vooroverleg bij een initiatief, in het behandelteam van de gemeente wordt opgenomen én inzage heeft in het volledige dossier in verband met milieurisico's in relatie tot politieke en/of maatschappelijke gevoeligheden.

Elke deelnemer bepaalt zelf in hoeverre de mogelijkheid wordt geboden tot vooroverleg. Dit wordt afgestemd met de OD.

Behandelen vergunningaanvragen en meldingen
Voor een kwalitatief goede beoordeling wordt bij het behandelen van een aanvraag om een vergunning of een melding een lijn gevolgd op basis van 4 elementen: omgevingsgerichtheid, transparantie, differentiatie, professionaliteit en samenwerking (zie hierna).

Door ontwikkelen vergunningenstrategie
Deze vergunningenstrategie is algemeen van opzet en bevat geen inhoudelijke kwaliteitsnormen ten aanzien van verschillende milieuthema's. Tot op zekere hoogte beschikt het bevoegd gezag over beleidsruimte om normeringen ten aanzien van emissies te reguleren (zie artikel 2.14 Wabo). Het beleidsinstrument van vergunningen en algemene regels wordt ingezet om een bepaalde, gunstige toestand van het milieu te bereiken of te behouden. In afstemming met de omgevingsdienst kan in de toekomst worden besloten om deze vergunningenstrategie aan te vullen met kwalitatieve beoordelingskaders voor de verschillende milieuthema's.

Actualisatie van vergunningen
Het bevoegd gezag heeft de taak een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de milieudruk met het instrument vergunningen. Het is om die reden noodzakelijk de actualiteit van de vergunningen te bewaken.[4] Aanleidingen en uitgangspunten voor actualisatie zijn:

- *Wijziging van regelgeving en beleid*

Vergunningen zijn onder andere gebaseerd op de regelgeving en het beleid uit de periode van verlening. Het actuele VTH-beleid en de toets of de vergunning daaraan voldoet vormt een vast onderdeel van de actualisatie.

[4] Wabo, art. 2.30 (juncto Bro, art. 5.10) bepaalt dat het bevoegd gezag verplicht is om regelmatig te bezien of de vergunningvoorschriften nog toereikend zijn. Dit vanwege de ontwikkelingen op het gebied van de technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu en de ontwikkelingen met betrekking tot de kwaliteit van het milieu.

- *Leeftijd en samenstelling van de vergunning*

Indien een vergunning ouder is dan vijf jaar, zijn de voorschriften mogelijk niet meer actueel, dan wel is het dossier mogelijk niet meer overzichtelijk door –later verleende- uitbreidings- of wijzigingsvergunningen. De omgevingsdienst toets een keer per 5 jaar of een vergunning nog actueel is en bij BRZO / RIE4 jaarlijks. Per 1 januari 2018 geldt een actualisatieplicht om binnen 1 jaar na wijziging van het Landelijk afvalplan (LAP) de vergunningvoorschriften te hebben gewijzigd. Bij de frequentie van toetsing wordt rekening gehouden met de omvang van emissies en aard van de risico's.

Risicoanalyse
Aan de hand van de risicoanalyse en andere beschikbare informatie worden in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's prioriteiten voor regulering vastgesteld.

Vergunningaanvragen en meldingen waarbij het niet naleven van de voorschriften leidt (of kan leiden) tot grote schade aan de leefomgeving, de volksgezondheid, de veiligheid en natuur worden intensiever behandeld dan vergunningaanvragen en meldingen waarbij dit minder is.

Vergunningaanvragen zijn vraag gestuurd. Jaarlijks wordt daarom een toets uitgevoerd op de vergunningen om te bepalen welke vergunningen dienen te worden geactualiseerd. De uitkomsten van de risicoanalyse worden gebruikt om een prioritering aan te brengen in de te actualiseren vergunningen en de frequentie die aangehouden wordt voor het actualiseren. Voorts worden op grond van de risicoanalyse keuzes in het uitvoeringsprogramma gemaakt voor wat betreft de zwaarte van de toetsing van meldingen.

- *Wettelijke termijnen voor actualisatie bij nieuwe BBT-conclusies*

Indien er nieuwe Best Bestaande Technieken (BBT)-conclusies in Europees verband zijn vastgesteld, worden deze binnen vier jaar geïmplementeerd in vergunningen voor de inrichtingen met één of meer IPPC-installaties. De omgevingsdienst bereidt de aanpassingen van deze vergunningen tijdig voor.

- *Nieuwe BBT-documenten in wet- en regelgeving*

Nieuwe BBT-documenten die zijn vastgesteld voor Nederland moeten worden geïmplementeerd in de vergunningen. Ook door wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen aanpassingen in de vergunningen noodzakelijk zijn. De omgevingsdienst bereidt deze wijzigingen tijdig voor.

- *Handhavings- of incidentbevindingen*

Uit een inspectie kan naar voren komen dat een vergunning op een bepaald onderdeel niet meer toereikend is. Om (herhaling van) incidenten te voorkomen bestaat de verplichting om de vergunning zo mogelijk te actualiseren. De omgevingsdienst geeft hier invulling aan.

- *Programmatische aanpak actualisaties*

Het jaarprogramma bevat een overzicht en de planning van uit te voeren actualisaties. Dit gebeurt op basis van een overzicht van alle vergunningen met leeftijd, voorzienbare ontwikkelingen die aanleiding geven tot mogelijke aanpassingen van vergunningen, de resultaten van de actualisatietoetsen en de bedrijven waar sprake is van overlast voor de omgeving.

ONDERDEEL VERGUNNINGEN

1. Vergunning eenvoudig

De vergunning is technisch-inhoudelijk noch sociaal-maatschappelijk complex. De vergunning bestaat vooral uit standaardvoorschriften. De vergunning kan zelfstandig door de omgevingsdienst worden voorbereid.

Voorbeeld: Een betonmortelbedrijf wil de grondstoffenopslag verplaatsen en de productiecapaciteit niet verhogen. Het bedrijf ligt op een gezoneerd bedrijventerrein. Er zijn geen locatiespecifieke problemen te verwachten. Technisch-inhoudelijk noch sociaal-maatschappelijk complex. Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) is vereist en daarnaast een melding Activiteitenbesluit met eventueel maatwerk voor geluid. Toepassing van o.a. het geluidbeleid van het bevoegd gezag.

2. Vergunning specifiek

De situatie is technisch-inhoudelijk complex, maar de sociaal-maatschappelijke complexiteit is klein. De vergunning kan zelfstandig door de omgevingsdienst worden voorbereid. De relatief grote technisch-inhoudelijke complexiteit maakt dat de vergunning vooral bestaat uit specifieke voorschriften.

Voorbeeld: Een laboratoriumbedrijf wil een aantal experimenten uitvoeren. Bij de experimenten worden genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) gebruikt (aangewezen EU-categorie, waarvoor vergunningplicht geldt). Het bedrijf is gevestigd op een bedrijventerrein, sociaal-maatschappelijk gezien zijn er geen problemen te verwachten. Technisch-inhoudelijk is het een lastige aanvraag waarmee bevoegd gezag en omgevingsdienst geen ervaring hebben voor wat betreft risico's en bepaling van specifieke vergunningvoorschriften. Via de landelijke kennis- en infrastructuur komen casemanager en vergunningverlener in contact met een soortgelijke aanvraag.

3. Vergunning eenvoudig+

De situatie is technisch-inhoudelijk gezien niet complex, maar de sociaal-maatschappelijke impact is groot. Vanwege de relatief kleine technisch-inhoudelijke complexiteit kan er een vergunning worden opgesteld die hoofdzakelijk bestaat uit standaardvoorschriften. De sociaal-maatschappelijke complexiteit gebiedt dat dit gebeurt met extra aandacht voor zorgvuldige afstemming, overleg en/of samenwerking tussen de omgevingsdienst, het bevoegd gezag (ambtelijk en bestuurlijk), de inrichting of initiatiefnemer in kwestie en belanghebbenden derden.

Voorbeeld: Het voornemen bestaat een hostel te vestigen in een bestaand bedrijfsgebouw dat voor die nieuwe bestemming uitgebreid dient te worden met een keukengebouw en een gebouw met slaapgelegenheid voor 150 personen. Technisch-inhoudelijk niet complex voor wat betreft bouwvoorschriften, milieuvoorschriften en voorschriften over brandveiligheid. Het centrum stuit echter op grote bezwaren vanuit de omgeving. Sociaal-maatschappelijke context is groot. Voordat de vergunningverlener aan de slag gaat, moet het bevoegd gezag communicatie strategisch toepassen.

4. Vergunning specifiek+

De situatie is zowel technisch-inhoudelijk als sociaal-maatschappelijk complex. De technisch-inhoudelijke complexiteit maakt dat er een vergunning moet worden opgesteld die vooral bestaat uit specifieke voorschriften. De sociaal-maatschappelijke complexiteit gebiedt dat dit gebeurt met extra aandacht voor zorgvuldige afstemming, overleg, en/of samenwerking tussen de omgevingsdienst, het bevoegd gezag (ambtelijk en bestuurlijk), de inrichting of initiatiefnemer in kwestie en belanghebbenden derden.

Voorbeeld: Een groot agrarisch bedrijf dat valt onder de IPPC-richtlijn (preventie en bestrijding van verontreiniging) wil uitbreiden met een co-vergistingsinstallatie. Er is een aanpassing van het bestemmingsplan nodig en daarnaast omgevingsvergunning voor bouw, milieu, Wet natuurbescherming (i.v.m. N2000-gebied) en Waterwet. Omwonenden hebben eerder bezwaar gemaakt tegen het bedrijf in verband met geuroverlast. Technisch-inhoudelijk en sociaal-maatschappelijk een complexe aanvraag, waarin het casemanagement een belangrijke rol vervult. Toepassing van o.a. het geurbeleid van het bevoegd gezag.

ONDERDEEL MELDINGEN

1. Melding eenvoudig

Melding beoordelen en in beginsel geen actieve opvolging geven.

Voorbeeld: een bedrijf meldt het plaatsen van een propaantank. Het bedrijf is gevestigd in het buitengebied, de tank wordt vervolgens de bijgeleverde tekening geplaatst op een afstand van 20 meter van enig bouwwerk. Een erkende installateur plaats de tank. De melding wordt beoordeeld op indieningsvereisten, gepubliceerd en overgedragen aan toezicht.

2. Melding specifiek

Melding beoordelen en waar nodig actief opvolging geven door het stellen van maatwerkvoorschriften en/of gelijkwaardigheid.

Voorbeeld: een meldingsplichtig bedrijf (type B) met een opslag voor gevaarlijke stoffen (<10 ton) is van plan gevaarlijke stoffen af te tappen uit verpakkingen in de opslag en meer gevaarlijke stoffen als werkvoorraad buiten de opslag aan te houden dan de PGS-15 toestaat. Er is een melding Activiteitenbesluit vereist die moet worden beoordeeld op indieningsvereisten en specifieke omschrijving van aard en omvang van de nieuwe activiteiten. Voor deze activiteiten is een maatwerkbesluit vereist en afstemming nodig met I-SZW (medebevoegd gezag) en eventueel advies van de veiligheidsregio (brandveiliheid werkvloer, doorvoeringen in brandcompartiment).

3. Melding eenvoudig+

Melding beoordelen en actief opvolgen met extra aandacht voor het informeren van belanghebbenden (bevoegd gezag ambtelijk/bestuurlijk, belanghebbende derden).

Voorbeeld: naar aanleiding van een melding dat in een horecagebouw een sekswinkel wordt gevestigd (wijziging inrichting) informeert het bevoegd gezag omwonenden voordat de melding in de krant wordt gepubliceerd.

4. Melding specifiek+

Melding beoordelen en actief opvolgen door het waar nodig stellen van maatwerkvoorschriften en/of gelijkwaardigheid met extra aandacht voor het informeren en betrekken van belanghebbenden (bevoegd gezag ambtelijk/bestuurlijk, belanghebbende derden).

Voorbeeld 1: een groot bouwwerk staat op de nominatie om te worden gesloopt. In verband met asbest in het bouwwerk is een melding Bouwbesluit vereist voor de sloop (>10m3 bouw- en sloopafval) en de aanwezigheid van asbest. Voor de verwerking van het steenachtig bouw- en sloopafval wordt een mobiele puinbreker ingezet. Daarvoor is een melding nodig op basis van het Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval.. De helft van een rijbaan wordt tijdelijk gestremd inclusief een parkeerstrook. De omwonenden worden in een bijeenkomst geinfomeerd over de plannen en de voorgestelde maatregelen ter voorkoming van overlast (stof, geluid) en ter voorkoming van onrust vanwege de verwijdering van asbest (mannen in witte pakken…)

Voorbeeld 2: een BRZO-bedrijf is van plan een meldingsplichtige wijziging (Activiteitenbesluit) doovoeren. Het betreft het vernieuwen van de uitpandige opslagtanks voor afvalolie. De oude constructie wordt gesloopt en er wordt een nieuwe (uitpandige) opslag gerealiseerd. De capaciteit gaat van 80 naar 120m3. Voor het onderdeel Milieu is een melding Activiteitenbesluit vereist. De wijziging heeft impact op het (geconsolideerd) BRZO-dossier en het inspectieplan.

Behandelen vergunningaanvragen en meldingen

Omgevingsgerichtheid

- toetsen van de (nieuwe) activiteit aan de belasting op het milieu;
- inhoudelijk beoordelen van de aanvraag na een integrale beoordeling en toetsing van de weigeringsgronden;
- voorkomen van onaanvaardbare belasting voor de omgeving (natuur, milieu, mens en dier);
- toetsen aan het model van technisch-inhoudelijke en sociaal-maatschappelijke complexiteit;
- adresseren van (mogelijk) politiek-bestuurlijke aandachtspunten;
- adresseren van (mogelijk) aanwezige maatschappelijke onrust in de omgeving van de (nieuwe) activiteit, het werken conform communicatiestrategie: vroegtijdig verbinding zoeken met partners, versterken relaties in- als extern;
- bepalen van mogelijkheden tot innovatie en duurzaamheid in de voorschriften behorende tot de vergunning;
- werken vanuit de kernthema's integraliteit, uniformiteit, gelijke procedures en gelijke voorschriften bij vergelijkbare aanvragen.

Transparantie

- afstemmen van de vergunningverlening op landelijke algemene regelgeving en landelijke standaarden en op het gemeentelijk en/of het provinciaal beleid;
- zorgdragen voor een vergunning die op maat is opgesteld, helder, transparant, openbaar en digitaal beschikbaar is, begrijpelijk is voor burger en bedrijf en die handhaafbaar is;
- baseren van voorschriften op Best Bestaande Technieken (BBT) met waar nodig en mogelijk toepassen van zogenoemde doelvoorschriften;
- overzichtelijk vastleggen van alle verleende/niet geaccepteerde en geweigerde vergunningen/meldingen per bedrijf, zodat alle wettelijke verplichtingen van een bedrijf op ieder moment inzichtelijk is voor OD en bevoegd gezag;
- zorgdragen voor de mogelijkheid het VTH-beleid van het bevoegd gezag digitaal te raadplegen.

Differentiatie

- intensief behandelen van aanvragen om een vergunning voor activiteiten die bij niet-naleven schade kunnen veroorzaken aan natuur, milieu, mens en dier met aandacht voor mogelijk maatregelvoorschriften. Aanvraag (activiteit), besluit (vergunning) en voorschriften (exacte condities) worden in detail geformuleerd;
- toepassen van maatregel(middel)voorschriften wanneer landelijke voorschriften onvoldoende helder zijn in de toepassing op een specifieke situatie of als er sprake is van slecht naleefgedrag.

Professionaliteit en samenwerking

- opleveren van de vergunningverlening met een eerste toezichtbezoek bij technisch-inhoudelijk en sociaal-maatschappelijk complexiteit groot met als doel de toets van vergunningverlening en overdracht naar toezicht;
- het toetsen of vergunning handhaafbaar is (4-ogen principe);
- publiceren (ontwerp-)vergunning;
- het behandelen van zienswijze;
- deelnemen aan de geborgde (landelijke) kennisinfrastructuur, die verbonden is aan de taakuitvoering door het bevoegd gezag of de omgevingsdienst;
- uitwisselen van kennis en goede voorbeelden.

Bijlage 2: Toezichtstrategie (vormen en werkwijze van toezicht)

We zetten onze toezichtcapaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk in. Zo vindt er gepland toezicht plaats op basis van vooraf gemaakte keuzes (risicoanalyse). De planning wordt jaarlijks vastgelegd in een uitvoeringsprogramma. Niet alles is echter vooraf in te plannen. Ongewone voorvallen of klachten kunnen toezicht noodzakelijk maken. Dit niet geplande toezicht is over het algemeen niet goed voor te bereiden en doet een aanslag op de beschikbare middelen die voor het geplande toezicht waren voorzien. In het uitvoeringsprogramma worden, op basis van (te ontwikkelen) kentallen, uren gereserveerd voor niet gepland toezicht. We zetten verschillende vormen van toezicht in.

Wat is toezicht?
Onder het houden van toezicht wordt hier verstaan alle werkzaamheden die door of namens een bestuursorgaan worden verricht om na te gaan of voorschriften van verordeningen, vergunningen, ontheffingen en meldingen[5] worden nageleefd. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door speciaal daarvoor aangewezen toezichthouders. Een toezichthouder is een persoon bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift. Van dit toezicht houden gaat een belangrijk preventief effect uit.

De werkzaamheden bestaan in de praktijk uit het uitvoeren van controles, zonder dat van een overtreding van een wettelijk voorschrift hoeft te zijn gebleken. Er kan worden gecontroleerd door (al dan niet met afspraak) een bezoek aan een activiteit, een bedrijf of een bouwwerk te brengen. Dit kan ook een "ongepland" bezoek zijn naar aanleiding van wat tijdens een algemene inspectieronde wordt geconstateerd of naar aanleiding van een klacht of een (melding van een) ongewoon voorval. Samengevat: onder toezicht wordt verstaan het controleren of en in hoeverre wettelijke bepalingen worden nageleefd. Soms is het toezicht administratief van aard en soms kan dit zelfs op afstand.

De eventuele overtredingen van de regels en voorschriften worden tijdens het uitoefenen van toezicht gesignaleerd en daarop worden dan eventuele acties ondernomen. Er zijn twee hoofdvormen van toezicht te onderscheiden, namelijk preventief en repressief toezicht.

Preventief toezicht is het controleren van wettelijke bepalingen zonder dat daartoe een aanleiding bestaat in de vorm van concrete aanwijzingen voor niet-naleving van de wettelijke bepalingen. Preventief toezicht heeft dan het karakter van regulier toezicht.

Er wordt van repressief toezicht gesproken als het toezichtbezoek gebaseerd is op aanwijzingen van niet-naleving van gestelde regels, bijvoorbeeld bij een klacht, of een ongewoon voorval of na een hercontrole.

Doel van toezicht en deze strategie
Toezicht en handhaving staan regelmatig hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. Naleving van regelgeving is in onze samenleving namelijk geen vanzelfsprekendheid. Gezien de risico's van bepaalde maatschappelijke activiteiten in de fysieke omgeving, die in het verleden tot incidenten en rampen hebben geleid en die dat nu en in de toekomst nog steeds kunnen doen, is naleving van regels, die die risico's trachten te beheersen, van cruciaal belang.

Het doel van toezicht is dat het naleven van de gestelde regels leidt tot een kleinere kans op het ontstaan van risico's. Voorwaarde daarbij is wel dat de gestelde regels eenduidig, correct en duidelijk zijn gesteld en toepasbaar zijn op de betreffende situatie. De druk op de controles op activiteiten, van vergunningen, ontheffingen en meldingen, waarmee wordt toegezien op de

[5] Het betreft alle besluiten die gelden als een algemeen geldend voorschrift (wet en verordening) of een beschikking (vergunning en alle voor individuele gevallen geldende voorschriften die met een vergunning kunnen worden gelijkgesteld, zoals een melding en een ontheffing). Een bestuursorgaan geeft een vergunning, waarbij aan een bedrijf, een particulier of een overheidsinstantie toestemming wordt verleend om een bepaalde activiteit (die zonder vergunning verboden is en niet mag worden uitgevoerd) toch voor een bepaalde periode en onder voorschriften uit te voeren (Wabo, art. 2.1).

naleving van de gestelde regels, is groot. Daarom worden er eisen gesteld aan de wijze waarop het toezicht wordt uitgevoerd. De mate waarin regels worden nageleefd is afhankelijk van de spontane naleving maar ook van controle en sancties. In deze strategie wordt aangegeven welke vormen van toezicht gehanteerd kunnen worden. In het jaarlijkse toezichtsprogramma wordt aangegeven waar welke vorm van toezicht wordt ingezet.

De toezichtstrategie is een beslissingsondersteunend systeem dat gericht is op het op een zelfde wijze uitvoeren van toezichtwerkzaamheden in overeenkomstige gevallen. De doelen hiervan zijn het bereiken van transparantie, professionaliteit, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor diegenen waarop het toezicht zich richt en het voorzien in een hoge mate van effectiviteit en efficiency voor de uitvoerende diensten, zodanig dat de zo hoogst mogelijke maatschappelijke effecten tegen de zo laagst mogelijke inspanningen en kosten worden bereikt. De strategie heeft betrekking op de werkwijze die wordt gevolgd voor dat deel van het traject dat loopt van het toezichtsprogramma tot en met het al dan niet constateren van de overtreding en het waar nodig bepalen van de ernst van de overtreding. Zodra een overtreding is geconstateerd wordt overgegaan op een andere strategie. Dit zal over het algemeen de sanctiestrategie zijn. In uitzonderlijke gevallen kan worden besloten de gedoogstrategie te volgen.

Vormen van toezicht
Het toezicht, dat door en voor de gemeenten en de provincie wordt verricht wordt opgenomen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Om effectief en doelmatig te werk te gaan is het vaak nodig om de verschillende vormen van toezicht naast elkaar te hanteren. De OD kiest uiteindelijk voor de meest optimale vorm.

Wij onderscheiden de volgende vormen van toezicht.
1. Toezicht bij oplevering
2. Periodiek toezicht
3. Thematisch toezicht
4. Gebiedsgericht toezicht
5. Administratief toezicht
6. Toezicht n.a.v. klachten en ongewone voorvallen
7. Toezicht tijdens lopende handhavingsprocedures

1. Toezicht bij oplevering
Deze vorm is gekoppeld aan het afgeven van een omgevingsvergunning of het accepteren van een melding voor nieuwe activiteiten of wijzigingen daarvan. Het gaat hier om een zogenaamde *oplevercontrole*, waarbij wordt nagegaan of aan de voorschriften en eisen wordt voldaan, zoals opgenomen in de vergunning en/of regelgeving. Omdat er sprake is van een nieuwe of andere situatie, is extra aandacht vereist voor de uitvoering of aanwezigheid van voorgeschreven voorzieningen en bekendheid met de vigerende regels. Deze oplevercontrole levert een goed beeld op hoe het gesteld is met de naleving van regelgeving en kan dan ook van invloed zijn op de frequentie waarin in de toekomst toezicht wordt uitgeoefend.

2. Periodiek toezicht
Reeds bestaande inrichtingen, objecten of installaties worden op basis van een risicoanalyse volgens een bepaalde frequentie bezocht. Belangrijk hierbij is het risico van omgevingsveiligheid. Een voorbeeld hiervan vormt de jaarlijkse controle bij de klasse III bedrijven.

3. Thematisch toezicht
Deze vorm van toezicht richt zich op een bepaald thema uit de regelgeving. Zo wordt in een korte tijd inzicht verkregen in het naleefgedrag voor dat thema. Aanleiding kan zijn het vermoeden dat op dit punt de regels niet in acht worden genomen. Vaak vallen dit soort controles binnen een project waarvoor een projectplan wordt geschreven. Een voorbeeld hiervan is de controle op het onderhoud van grote stookinstallaties in gebouwen in het kader van duurzaamheid.

4. Gebiedsgericht toezicht

In dit geval spreken we van toezicht in het vrije veld of op basis van bijvoorbeeld een beheerplan of het bedrijvenbestand. Deze vorm van toezicht is meer gericht op het preventief aanwezig zijn in een stadsdeel, op een industrieterrein of in het buitengebied. Het is belangrijk dat bij het toezicht rekening wordt gehouden met de kans dat niet naleving van de regels zich zal voordoen en activiteiten niet bij ons bekend zijn terwijl men dit wel had moeten melden (zicht krijgen op illegale activiteiten)

5. Administratief toezicht
Deze vorm wordt ook wel de controle 'van achter het bureau' genoemd. Een administratieve controle richt ziet op de juiste registratie van wettelijke verplichtingen Dus bijvoorbeeld een controle of aan keurings- en certificeringsverplichtingen is voldaan. Indien daartoe aanleiding bestaat zal er een controle ter plaatse worden gehouden.

6. Toezicht n.a.v. klachten en ongewone voorvallen
Reden voor deze controle is een binnengekomen klacht of melding van een calamiteit of mogelijk illegale situatie.

7. Toezicht tijdens lopende handhavingsprocedures
Als uitvloeisel van de onder punt 1 tot en met 6 uitgevoerde toezichtsvormen kan zijn dat een handhavingsprocedure wordt gestart om overtredingen op te heffen. Tijdens deze procedure is het nodig een vinger aan de pols te houden of de illegale situatie al dan niet is opgeheven en/of sancties nodig zijn. Het gaat hier dus om controles die worden gehouden na een vooraanschrijving, een opgelegde dwangsom- of bestuursdwangbeschikking of genomen beschikking tot gedogen of het intrekken van een vergunning. De controle richt zich alleen op de overtreding(en) waarop de brief of beschikking betrekking heeft. Van de controle wordt een verslag gemaakt dat moet voldoen aan de eisen die zijn vastgelegd in het protocol *'bestuurlijke controle'*.

Toezicht tijdens de verschillende fasen
Toezicht vindt op verschillende momenten plaats. De toezichtstrategie biedt hiervoor een aantal richtlijnen om een uniforme aanpak van controles van bedrijven, instellingen en objecten te bereiken. Dit mede omdat toezicht op de verschillende aspecten door verschillende toezichthouders plaatsvindt, eventueel al dan niet gezamenlijk in het kader van het integrale aspect. We kennen daarin verschillende fasen.

De realisatiefase heeft voornamelijk te maken met de activiteiten slopen, inrichten, aanleggen en bouwen. Het toezicht kan plaatsvinden op onderdelen (op basis van prioriteitstelling), maar kan ook een controle van alle vigerende regelgeving en vergunde voorschriften betekenen.

Bij de beheer- of gebruiksfase is allereerst sprake van planmatige (on)aangekondigde controles, de zogenaamde bedrijfs-, instellings- of objectcontrole. De controles kunnen wat betreft diepgang en reikwijdte verschillen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een deelcontrole en een volledige controle. Het betreft beiden visuele controles. De deelcontrole is gericht op een beperkt aantal thema's of onderwerpen. Een volledige controle is juist gericht op meerdere of alle thema's of onderwerpen. Controles in de beheer- of gebruiksfase kunnen op verschillende manieren worden georganiseerd. Per bedrijf of gebied, per thema of onderwerp, zoals:
- specifieke aspecten;
- branchegericht;
- ketencontrole;
- geveltoezicht.

Tot slot bestaat nog de sloopfase. Tijdens deze fase worden betreffende bouwwerken gesloopt en wordt een controle uitgevoerd van alle geldende wet- en regelgeving en vergunde voorschriften.

Bijlage 3: Landelijke handhavingsstrategie (LHS)

Uit het oogpunt van rechtsgelijkheid en het creëren van een level playing field is de achterliggende jaren gewerkt aan de ontwikkeling van een landelijke handhavingsstrategie. Het doel van de landelijke handhavingsstrategie is uitvoering geven aan de beginselplicht tot handhaven, passend interveniëren bij iedere bevinding, in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes maken en interventies op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen, landelijk door het bestuurlijk bevoegd gezag / de Omgevingsdiensten, landelijke inspecties, politie en het Openbaar Ministerie.

Onderstaand de interventiematrix waarbij de (mogelijke) gevolgen van de overtreding en het gedrag van de overtreder bepalend zijn voor de reactie op een geconstateerde overtreding.

1. Toepassingsbereik
Voor de Wabo en de in artikel 5.1 van de Wabo opgenomen wetten is de landelijke handhavingsstrategie voor gebruik in het VTH stelsel opgeleverd. Het overnemen en invoeren van de landelijke handhavingsstrategie is onderdeel van de VTH kwaliteitscriteria voor Wabo bevoegde overheden. Dit waarborgt landelijke eenduidigheid in twee opzichten, te weten:
1. dat iedere bevinding een passende interventie krijgt; en
2. dat het proces om tot een passende interventie te komen overal hetzelfde verloopt.

Lokale/regionale bestuurlijke afwegingsruimte zit gezien het voorgaande in keuzes over toezichtprioriteiten en de manier van toezicht houden, maar niet in het toepassen van de landelijke handhavingsstrategie. De landelijke handhavingsstrategie is een landelijk geldend afwegingsinstrument dat iedereen volgt om van bevinding naar interventie te komen. Dit onderstreept dat de landelijke handhavingsstrategie vooral een instrument is voor uitvoerders.

2. Visie landelijke handhavingsstrategie
Als richtinggevende visie zijn de volgende vijf uitgangspunten van het nieuwe VTH-stelsel voor de Wabo voor de handhaving geoperationaliseerd.

2.1 Onafhankelijkheid – sterke, slagkrachtige en onafhankelijke handhavingsinstanties.
Handhavingsinstanties en hun medewerkers handelen consequent en vasthoudend op basis van de geldende wet- en regelgeving en de landelijke handhavingsstrategie. Het belang van sterke, slagkrachtige en onafhankelijke handhavingsinstanties is groot. Provincies en gemeenten dragen hier als bevoegd gezag voor de Wabo aan bij, door voor de aan hun Omgevingsdiensten opgedragen taken een duidelijk en ruim mandaat te verstrekken, op grond waarvan de directeur bevoegd is tot het toepassen van bestuursrechtelijke interventies, waaronder sancties.

2.2 Professionaliteit en vakmanschap – training, opleiding, kennis- en informatie-uitwisseling.
Handhavers wegen de ernst van de bevinding, het gedrag van de normadressaat en de feiten en omstandigheden van de situatie. Handhavers bepalen vervolgens welke interventie in het specifieke geval passend is. Dit vereist professionaliteit en vakmanschap. Handhaving-instanties brengen en houden daarom de voor handhaven vereiste kennis en kunde op peil en ondersteunen binnen hun organisaties een cultuur waarin (elkaar aanspreken op) kennis en informatie uitwisselen, samenwerken en handhavers die zich blijven ontwikkelen vanzelfsprekend zijn.

Ook uitwisseling van kennis en leerervaringen tussen handhavingsinstanties is van groot belang. De landelijke handhavingsstrategie op papier is immers het begin, maar waar het vervolgens om gaat is dat alle instanties de papieren strategie op soortgelijke wijze blijven toepassen en daarover met elkaar in contact blijven en leerervaringen en beste praktijken uitwisselen. Anders bestaat de kans dat praktijken ongewild toch weer uit elkaar gaan lopen.

Landelijk overleg over de implementatie en uitvoering van de landelijke handhavingsstrategie gebeurt tijdens de implementatieperiode voor wat het omgevingrecht betreft in het Implementatieberaad. Regionaal overleg ter zake vindt plaats in (de voorportalen van) het door de provincie geïnitieerde Bestuurlijk Handhavingsoverleg (BHO) van de bevoegde

overheden en het Functioneel Parket van het OM.

2.3 Betrouwbaarheid – beginselplicht tot handhaven en verantwoording afleggen.
Handhavingsinstanties hebben een beginselplicht tot handhaven. Handhavend optreden is zowel eerlijk tegenover normadressaten uit het oogpunt van een gelijk speelveld, als tegenover de maatschappij die ervan uit mag gaan dat handhavers zodanig optreden dat haar rechtsgevoel wordt gerespecteerd en de leefomgeving veilig, schoon en gezond blijft.

In het VTH-stelsel is de primaire verantwoordingsrelatie die van het bevoegd gezag aan het eigen democratisch controlerend orgaan (bijvoorbeeld Gemeenteraad en Provinciale Staten in het geval van gemeenten respectievelijk provincies). De toepassing van de landelijke handhavingsstrategie is onderdeel van deze verantwoordingsrelatie.

2.4 Eenvoud – een passende interventie bij iedere bevinding en hoe daar toe te komen.
Met de landelijke handhavingsstrategie wordt ingezet op een passende interventie bij iedere bevinding. Handhavers hanteren de landelijke handhavingsstrategie bij iedere bevinding en maken daarbij gebruik van de in de strategie opgenomen instrumenten. Omwille van rechtsgelijkheid waarborgt dit passend interveniëren en eenduidig optreden, dat wil zeggen: het in vergelijkbare zaken maken van vergelijkbare keuzes en het op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen van interventies, landsbreed.

Een passende interventie wil zeggen dat de interventie, gegeven de verzamelde feiten en de beoordeling van de aard en/of omstandigheden van de bevinding en de normadressaat, zo effectief en efficiënt mogelijk leidt tot spoedig herstel van de situatie voor de bevinding, naleving waarborgt, herhaling voorkomt en/of straft daar waar dit passend is of noodzakelijk om de normadressaat tot naleven te bewegen, dan wel de norm te bevestigen.

Dit betekent dat twee keuzen noodzakelijk zijn:
1. Hoe wordt er opgetreden: alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- én strafrechtelijk, of alleen strafrechtelijk?
2. Welke interventie(s) wordt (worden) ingezet?

Ad. 1
Hoe wordt opgetreden is vastgelegd in hoofdstuk 3 van deze landelijke handhavingsstrategie. Bestuursrechtelijk optreden is vooral gericht op het herstellen van de situatie, dat wil zeggen op het in overeenstemming brengen met de wet- en regelgeving, opdat vastgesteld beleid wordt geëffectueerd. Strafrechtelijk optreden is vooral gericht op het straffen van de overtreder en het wegnemen van diens wederrechtelijk genoten (concurrentie)voordeel. Bestuurs- en strafrechtelijk optreden dienen daarnaast allebei tot ontmoediging, ofwel tot individuele en algemene preventie. Omdat deze aspecten vaak tegelijk aan de orde zijn, is een weloverwogen inzet van het bestuursrecht en/of het strafrecht conform de landelijke handhavingsstrategie noodzakelijk.

Ad. 2
De keuze van de in te zetten bestuursrechtelijke interventie(s) vindt plaats aan de hand van de in hoofdstuk 3 van de landelijke handhavingsstrategie opgenomen interventieladder en interventiematrix, waarbij het spoedig herstellen van de situatie voor de bevinding de eerste prioriteit is.

2.5 Gezamenlijkheid – overleg, afstemming en planmatig en informatiegestuurd gezamenlijk optreden.
Toezicht houden gebeurt op basis van door bevoegde overheden bestuurlijk vastgestelde handhavingsprogramma's, inclusief financiering en menskracht, die zijn afgestemd met alle bij het omgevingsrecht betrokken instanties. Afgestemde handhavingsprogramma's en de landelijke handhavingsstrategie borgen in combinatie dat de overheden planmatig gezamenlijk optreden, bij het toezicht en bij bevindingen die tijdens dat toezicht zijn gedaan. Informatie is voor goede risicoanalyses en daarop gebaseerde handhavingsprogramma's onontbeerlijk.

3. Realisatie landelijke handhavingsstrategie – stappenplan
Dit hoofdstuk geeft een stappenplan voor het toepassen van de in hoofdstuk 2 opgenomen visie. Startpunt van het stappenplan is een tijdens het toezicht gedane bevinding.

3.1 Stap 1 – Positionering bevinding in de interventiematrix

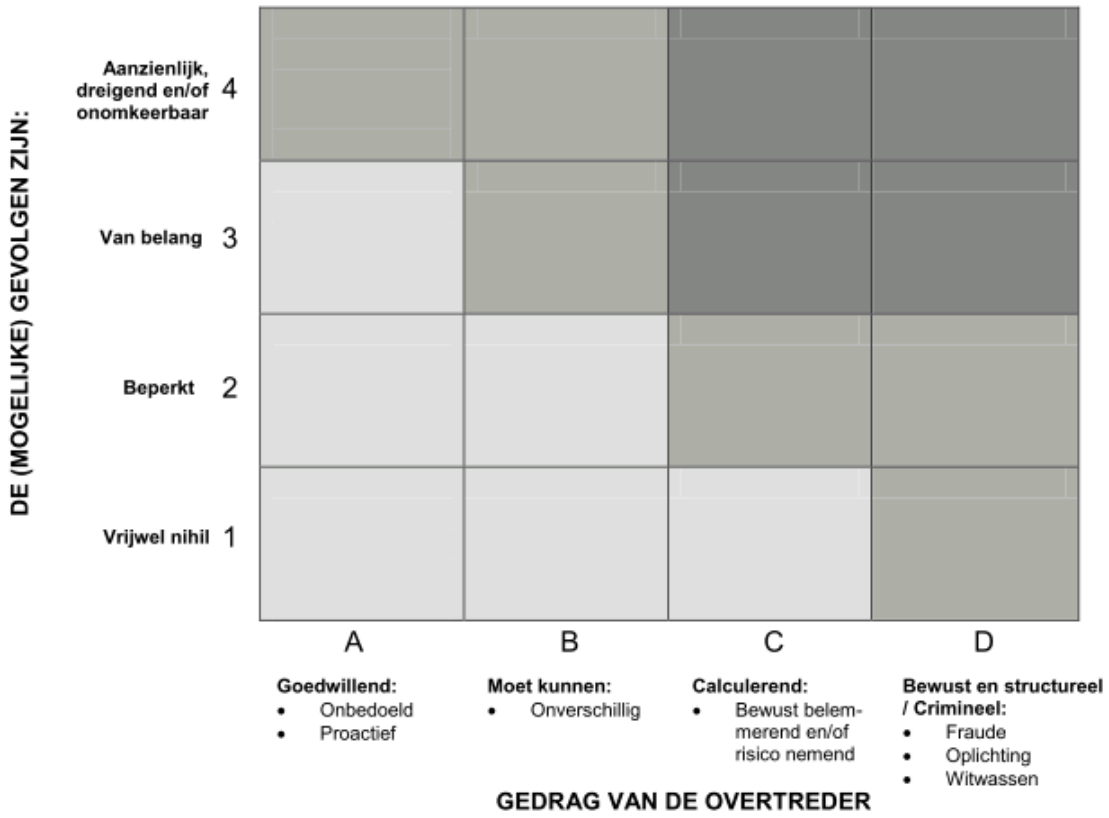

Legenda

	Lichte segmenten. Bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.
	Middensegmenten. Bestuursrechtelijk, bestuursrechtelijk én strafrechtelijk of strafrechtelijk optreden is aangewezen. Strafrechtelijk optreden komt vooral in beeld, naarmate er (meer) verzwarende aspecten zijn (zoals 'verkregen financieel voordeel').
	Zware segmenten. Strafrechtelijk optreden is in elk geval aangewezen, terwijl in veel gevallen ook bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.

Figuur 2: De interventiematrix

De handhaver bepaalt ten eerste in welk segment van de in figuur 2 opgenomen interventiematrix hij de bevinding positioneert door:
(1) het beoordelen van de gevolgen
van de bevinding voor milieu, natuur, water, veiligheid, gezondheid en/of maatschappelijke relevantie en (2) het typeren van de normadressaat. Geldt enkel voor bevindingen die een overtreding zijn.

Ad. 1
De gevolgen van bevindingen beoordeelt de handhaver als:
1. vrijwel nihil; of
2. beperkt; of
3. van belang – er is sprake van aanmerkelijk risico dat de bevinding maatschappelijke onrust geeft en/of milieuschade, natuurschade, waterverontreiniging en/of doden, zieken of gewonden (mens, plant én dier) tot gevolg heeft; of
4. aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar – onder andere het geval als de overtreding maatschappelijke onrust en/of ernstige milieuschade, ernstige natuurschade, ernstige waterverontreiniging en/of doden, zieken of gewonden (mens, plant én dier) tot gevolg heeft.

Ad. 2
De handhaver typeert de normadressaat als:
A. goedwillend, proactief en geneigd om de regels te volgen, de bevinding is het gevolg van onbedoeld handelen; of
B. onverschillig/reactief, neemt het niet zo nauw met het algemeen belang, heeft een onverschillige houding, de bevinding en de gevolgen van zijn handelen laten hem koud; of
C. is opportunistisch en calculerend, er is sprake van het bewust belemmeren van controlerenden, er is sprake van mogelijkheidsbewustzijn, maar de gevolgen van het handelen worden op de koop toe genomen, bewust risico nemend; of
D. bewust en structureel de regels overtredend en/of crimineel of deel uitmakend van een criminele organisatie, houdt zich bezig met fraude, oplichting of witwassen.

Bij de typering van de normadressaat kijkt de handhaver dus verder dan de bevinding op zich en neemt hij diens gedrag en toezicht- en handhavinghistorie mee in beschouwing. Als de handhaver niet in staat is om de normadressaat te typeren, dan is typering B (onverschillig/reactief) het vertrekpunt.

De handhaver bepaalt tot slot of er sprake is van verzachtende of verzwarende argumenten. Bij verzachtende argumenten wordt de in de interventiematrix gepositioneerde bevinding één segment naar links en vervolgens één segment naar onder verplaatst. Bij verzwarende argumenten, waaronder recidive, is de verplaatsing één segment naar rechts en vervolgens één segment naar boven. Als er meer verzachtende of verzwarende argumenten zijn, levert dit toch maar één verplaatsing op.

Als legalisatie van de bevinding mogelijk is, is dat de aangewezen weg gelet op de hieruit voortvloeiende rechtszekerheid voor alle betrokkenen. Dit laat het toepassen van de landelijke handhavingsstrategie en de interventiematrix onverlet, omdat er maatregelen nodig kunnen zijn om de overtreding te beëindigen en de gevolgen te beperken of weg te nemen. Bij het toepassen van de interventiematrix is de mogelijkheid van legalisatie een verzachtende omstandigheid.

Er kunnen tot slot omstandigheden zijn om bij een bevinding van handhaven af te zien op basis van een vastgestelde gedoogstrategie. Onder gedogen wordt verstaan het expliciete besluit van een bestuursorgaan om tegen een bepaalde overtreding niet handhavend op te treden. De nota 'Gedogen in Nederland' bevat het landelijke kader voor gedogen: een gedoogsituatie is van tijdelijke aard doordat het handelen binnen afziebare tijd ophoudt dan wel doordat waarschijnlijk een vergunning zal worden verleend. Ingeval tot gedogen wordt besloten dient het landelijke kader voor gedogen onverkort te worden gevolgd. Gedogen laat eventuele strafvervolging door het OM overigens onverlet.

3.2 Stap 2 – Bepalen verzwarende aspecten
De handhaver bepaalt of er verzwarende aspecten zijn die moeten worden betrokken bij de afweging om het bestuurs- en/of strafrecht toe te passen. Hoe meer verzwarende aspecten, des te groter de reden om naast bestuursrechtelijk ook strafrechtelijk te handhaven. Vooral voor bevindingen die na stap 1 in de middensegmenten van de interventiematrix zijn gepositioneerd (A4, B3, B4, C2 en D2), kunnen de verzwarende aspecten reden zijn om

naast bestuursrechtelijk ook strafrechtelijk op te treden. De volgende verzwarende aspecten worden afgewogen:

1. Verkregen financieel voordeel (winst of besparing). De normadressaat heeft door zijn handelen financieel voordeel behaald of financieel voordeel halen was het doel.

2. Status verdachte / voorbeeldfunctie. De normadressaat is: een regionaal of landelijk maatschappelijk aansprekende of bekende (rechts)persoon, een overheid, een toonaangevend brancheonderdeel, een certificerende instelling, een persoon die een openbaar ambt bekleedt, de eigen organisatie.

3. Financiële sanctie heeft vermoedelijk geen effect. Een bestuurlijke boete kan waarschijnlijk niet geïnd worden of is waarschijnlijk door de normadressaat als (bedrijfs)kosten ingecalculeerd.

4. Combinatie met andere relevante delicten. Andere handelingen zijn gepleegd ter verhulling van de feiten, zoals valsheid in geschrift, corruptie of witwassen.

5. Medewerking van deskundige derden. De normadressaat is bij zijn handelen ondersteund door deskundige derden, zoals vergunningverlenende of certificerende instellingen, keuringinstanties en brancheorganisaties. De handhaver moet onderbouwen op grond van welke aanwijzingen hij het vermoeden heeft dat de deskundige derde op de hoogte was en/of medewerking heeft verleend aan de geconstateerde bevinding(en).

6. Normbevestiging. Bij dit aspect geldt dat het doel van de handhaving ligt in het onder de aandacht brengen van het belang van een bepaalde norm bij de branche of bij het bredere publiek. Strafrechtelijke handhaving vindt mede plaats in het kader van normhandhaving of normbevestiging met het oog op grotere achterliggende te beschermen rechtsbelangen. Hierbij speelt de openbaarheid van het strafproces een grote rol. Als in het openbaar, door middel van een onderzoek ter terechtzitting of de publicatie van een persbericht bij een transactie of strafbeschikking, verantwoording wordt afgelegd van gepleegde strafbare feiten krijgt de normhandhaving of normbevestiging het juiste effect.

7. Waarheidsvinding. Soms kan strafrechtelijk optreden met toepassing van opsporingsbevoegdheden met het oog op de strafrechtelijke waarheidsvinding en afdoening aangewezen zijn. Bijvoorbeeld als een controle of inspectie aanwijzingen aan het licht brengt dat er meer aan de hand is, maar de bestuursrechtelijke instrumenten ontoereikend zijn om de waarheid aan het licht te brengen.

3.3 Stap 3 – Bepalen of overleg van het bestuur met politie en OM, dan wel van politie en OM met het bestuur, over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht geïndiceerd is

De handhaver bepaalt of overleg over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht geïndiceerd is op basis van de beoordeling van de bevinding met de interventiematrix (stap 1) en de afweging van verzwarende aspecten (stap 2). Dit overleg beoogt een weloverwogen inzet van het bestuursrecht, het bestuurs- én strafrecht of alleen het strafrecht. Dit overleg is derhalve tweerichtingsverkeer: bestuursrechtelijke handhavers zoeken indien noodzakelijk het overleg op met politie en OM en omgekeerd.

Overleg over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht is altijd noodzakelijk als de handhaver de bevinding na stap 1 heeft gepositioneerd in de middensegmenten (A4, B3, B4, C2, D2 en D1) of zware segmenten (C3, C4, D3 en D4) van de interventiematrix. Overleg kan ook zinvol zijn bij bevindingen die de handhaver weliswaar heeft gepositioneerd in de lichte segmenten van de interventiematrix (A1, A2, A3, B1, B2 en C1), maar waarbij er op grond van stap 2 sprake is van één of meer verzwarende aspecten.

In situaties waarin een handhavingsinstantie een BSBm oplegt is overleg met het OM niet

geïndiceerd en is strafrechtelijk optreden door het OM niet aan de orde.

Als de handhaver concludeert dat overleg over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht geïndiceerd is, wordt gehandeld op basis van vooraf tussen bestuursrechtelijke handhavingsinstanties, politie en OM gemaakte algemene afspraken over hun samenspel. Alleen zo kan accuraat en effectief optreden in voorkomende gevallen worden gewaarborgd, in het bijzonder als er sprake is van spoed en heterdaad. Situaties waarin de vooraf gemaakte algemene afspraken niet voorzien, zullen apart door handhavingsinstantie, politie en OM worden beoordeeld, in een regulier overleg of door middel van ad hoc overleg als snelheid vereist is. Uit het overleg volgt hoe de betreffende bevinding wordt opgepakt: alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- én strafrechtelijk of alleen strafrechtelijk. Het laatste veelal startend met een opsporingsonderzoek onder leiding van de Officier van Justitie.

Tenslotte is, afgezien van de interventiematrix, aangifte bij het OM standaard als toezicht-houders de volgende ernstige bevindingen doen:
☐ Situaties waarin bewust het toezicht onmogelijk wordt gemaakt, zoals het weigeren van toegang, intimidatie, geweldsdreiging, fraude, vernietiging van bewijs en poging tot omkoping.
☐ Situaties waarin de toezichthouder constateert dat er opzettelijk mensen in gevaar worden gebracht, door onder andere: sabotage, vernieling of het bewust verstrekken van verkeerde informatie.

3.4 Stap 4 – Optreden met de interventiematrix

De landelijke handhavingsstrategie gaat uit van het in principe zo licht mogelijk starten met interveniëren gericht op herstel en het vervolgens snel inzetten van zwaardere interventies als naleving uitblijft. De handhaver gebruikt de interventiematrix van figuur 3 daarbij als volgt:
1. De handhaver kijkt naar de interventies in het segment van deze interventiematrix waarin hij de bevinding eerder met behulp van stap 1 (paragraaf 3.1) heeft gepositioneerd.
2. De handhaver kiest voor de minst zware (combinatie) van de in het betreffende segment opgenomen interventies, tenzij de handhaver motiveert dat een andere (combinatie van) interventie(s) in de betreffende situatie passender is.

De interventies in de (segmenten van de) matrix lopen van beneden naar boven op in zwaarte. In bijlage 2 staan alle interventies eveneens van licht naar zwaar toegelicht.

Waar in de matrix van figuur 3 ‘PV’ staat betreft het de middelzware en zware segmenten die in stap 3 zijn afgestemd tussen handhavingsinstantie en OM. Als in overleg is besloten dat het OM niet optreedt, zijn er in deze situaties de in figuur 3 aangegeven op herstel en/of op bestraffing gerichte bestuursrechtelijke interventies om te overwegen, en ook de BSBm als strafrechtelijke interventie.

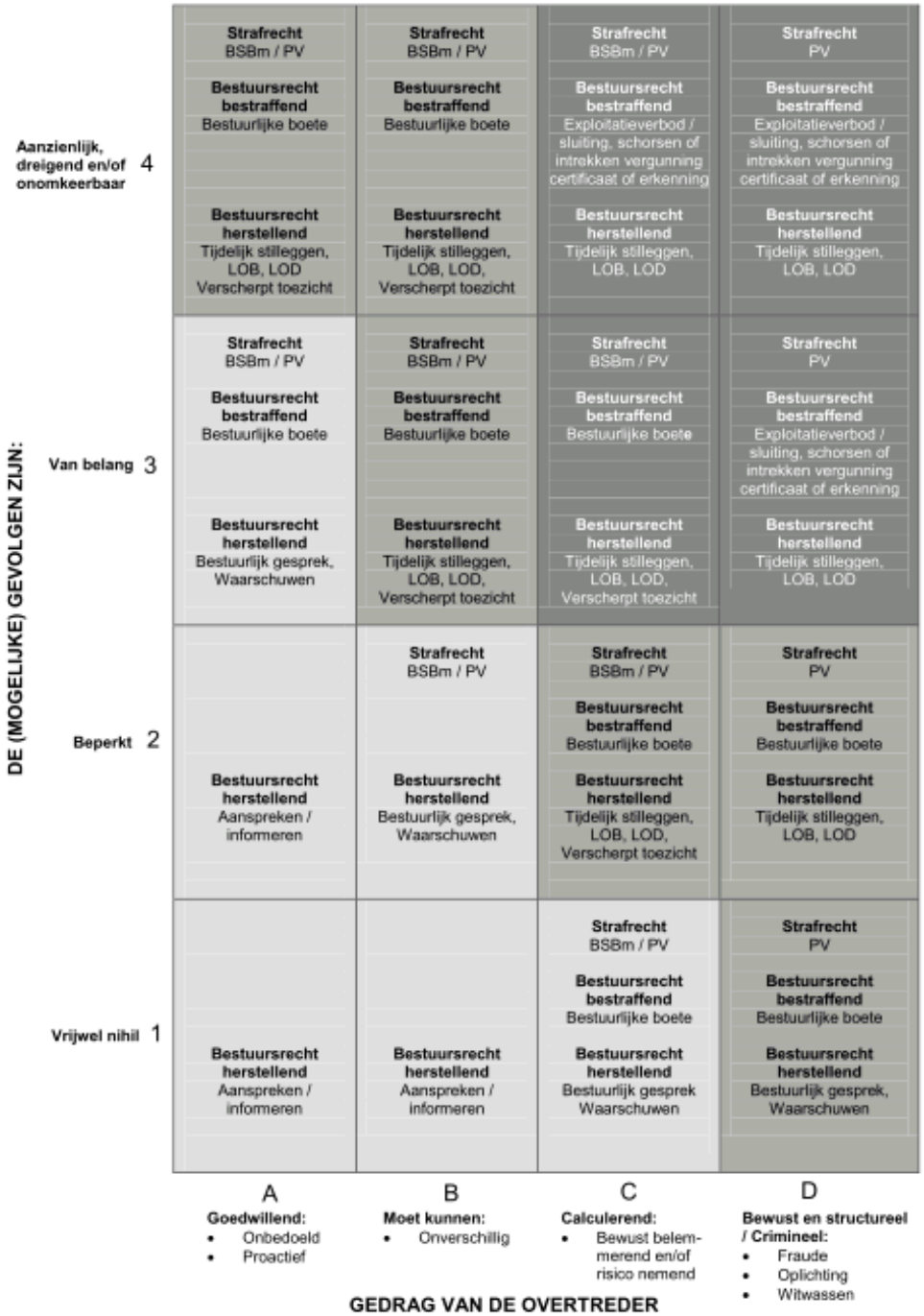

De handhaver zet de betreffende (combinatie van) interventie(s) in totdat sprake is van naleving. Als naleving binnen de door de handhaver bepaalde termijn uitblijft, pakt de handhaver direct door, door middel van het inzetten van een zwaardere (combinatie van) interventie(s). In algemene zin geldt voor termijnen het volgende:

☐ Gedragsvoorschriften dienen direct in acht genomen te worden. Hiervoor dient geen of hooguit een zeer korte termijn te worden gesteld om de overtreding te beëindigen en/of herhaling ervan te voorkomen.

☐ In alle andere gevallen – waaronder ook plannen of voorzieningen waarvoor investeringen vereist zijn – geldt: hoe urgenter de situatie des te korter de termijn. Daarbij rekening houdend met de technische en organisatorische realiseerbaarheid in die

termijn.

Het optreden in stap 4, zoals tot nu toe beschreven, heeft betrekking op gedane bevinding(en) die op grond van de interventiematrix worden aangepakt. Uiteraard kunnen handhavingsinstanties aanvullend ook hun toezichtstrategie bij het betreffende bedrijf als zodanig aanpassen, in de zin van bijvoorbeeld het verhogen/verlagen van de toezichtfrequentie, het initiëren van de herijking van de vergunningensituatie, et cetera.

3.5 Stap 5 – Vastlegging

De doorlopen stappen en genomen beslissingen worden verifieerbaar en transparant vastgelegd volgens de binnen de handhavingsinstantie geldende administratieprocedures en -systemen, zodanig dat hieruit kan worden afgeleid dat is voldaan aan: het motiverings-beginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het verbod van willekeur en het verbod van misbruik van bevoegdheid.

Bijlage A bij landelijke handhavingsstrategie – Begrippen

Begrip	Toelichting
Beginselplicht tot handhaven	Uitgangspunt dat het bevoegd gezag verplicht is om op te treden bij een geconstateerde overtreding. De term 'beginselplicht' impliceert dat er omstandigheden kunnen zijn om van handhaven en/of het opleggen van een sanctie af te zien. Dit is in het recht geregeld via artikel 5:5 Awb (het bestuursorgaan legt geen bestuurlijke sanctie op voor zover voor de overtreding een rechtvaardigingsgrond bestond) en artikelen 39 en verder van het Wetboek van strafrecht (strafuitsluitingsgronden). Uit de rechtspraak volgt voorts dat overwogen kan worden van handhaven af te zien als er concreet zicht op legalisatie bestaat, of wanneer handhavend optreden zodanig onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen, dat van optreden in die concrete situatie behoort te worden afgezien.
Bestuurlijk handhavingoverleg	Een overleg onder coördinatie van de provincie waaraan de handhavingpartners deelnemen. Het BHO stelt uitgaande van de landelijke handhavingprioriteiten de regionale / lokale handhavingprioriteiten vast.
Bestuurlijk Omgevingsberaad	Centraal bestuurlijk overleg over het stelsel VTH o.l.v de Minister van IenM, gericht op afstemming van de verschillende taken en verantwoordelijkheden. Aan het Bestuurlijk omgevingsberaad doen in ieder geval mee: de ministers van I&M en V&J, drie vertegenwoordigers van de omgevingsdiensten, vertegenwoordigers van de bevoegde overheden en het OM.
Bestuurlijke boete	Een boete die door een daartoe bevoegde overheidsdienst zonder tussenkomst van het OM of een rechter kan worden opgelegd. Het CJIB verzorgt de inning en incasso van bestuurlijke boetes van diverse overheidsdiensten, waaronder de NVWA, de Inspectie SZW en de Inspectie Leefomgeving en Transport.
Bestuurlijke strafbeschikking milieu	Een strafrechtelijke boete die bij strafbeschikking wordt opgelegd ter afdoening van relatief eenvoudige overtredingen. De gevallen waarin dit instrument kan worden toegepast zijn opgenomen in het Feitenboekje Bestuurlijke strafbeschikking milieu- en keurfeiten.
Bevinding	Waarneming die ten aanzien van een bepaald onderwerp van onderzoek tijdens een inspectie wordt gedaan. Na beoordeling ervan kunnen bevindingen leiden tot de kwalificatie wel/geen overtreding.
Functioneel Parket	Specialistisch, landelijk opererend onderdeel van het OM, dat zich toelegt op de bestrijding van complexe fraude en milieucriminaliteit.
Fysieke leefomgeving	De fysieke leefomgeving omvat de inrichting van de woonwijk/gemeente inclusief de wegen, parken, industrieterreinen. De kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt deels bepaald door de milieukwaliteit.
Gedoogstrategie	Een bestuurlijk vastgesteld document, waarin is vastgelegd in welke situaties en onder welke condities inzet van sancties tegenover overtreders tijdelijk achterwege kan blijven.
Handhaving	Het door toezicht bewerkstelligen en zo nodig met toepassing van bestuursrechtelijke of strafrechtelijke middelen bereiken dat de regelgeving wordt nageleefd.
Handhavingprogramma	Op onderkende risico's en vastgestelde prioriteiten gericht handhavingactiviteitenprogramma, inclusief financiering en capaciteit.
Interventie	Actieve handeling om een geconstateerd probleem op te lossen.
Legalisatietoets	Toets om na te gaan of legalisatie van een overtreding mogelijk is.
Motiveringsbeginsel	In de Algemene wet bestuursrecht vastgelegd beginsel dat de overheid haar besluiten goed moet motiveren: de feiten moeten kloppen en de motivering moet logisch en begrijpelijk zijn.

Nalevingstrategie	Bestuurlijk vastgesteld document, waarin is vastgelegd met welke instrumenten naleving wordt gerealiseerd en welke rol handhaving daarbinnen speelt. Een nalevingstrategie bevat in ieder geval een toezichtstrategie, een sanctiestrategie en een gedoogstrategie.
Normadressaat	Natuurlijke of rechtspersoon voor wie een bepaalde norm of voorschrift geldt.
OM	Openbaar Ministerie.
Omgevingsdiensten	Diensten van provincies en gemeenten voor de uitvoering van de VTH-taken. De Omgevingsdiensten werden eerder ook wel aangeduid als Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's).
Rechtsgelijkheid	Rechtsbeginsel dat bepaalt dat gelijke gevallen gelijk dienen te worden behandeld en ongelijke verschillend naar de mate van het verschil.
Rechtvaardigingsgrond	Omstandigheid die de wederrechtelijkheid van een handeling bij nader inzien wegneemt. Mogelijke reden om uiteindelijk geen sanctie op te leggen.
Sanctie	Straf of maatregel die wordt toegepast als rechtsregels worden overschreden.
Sanctiestrategie	Bestuurlijk vastgesteld document, waarin de basisaanpak voor het bestuursrechtelijk en strafrechtelijk optreden bij overtredingen is vastgelegd. De sanctiestrategie omvat ten minste: a. een op elkaar afgestemd bestuursrechtelijk – strafrechtelijk optreden tegen overtreding van de gestelde milieunormen; b. een passende reactie op geconstateerde overtredingen; c. een stringentere reactie bij voortduring van de overtreding; d. een regeling voor optreden tegen overtredingen door de eigen organisatie en andere overheden; e. transparantie over te stellen termijnen voor het opheffen van (standaard)overtredingen en over de zwaarte van sancties daarvoor.
Schulduitsluitingsgrond	Omstandigheid die de verwijtbaarheid van een handeling bij nader inzien wegneemt. Mogelijke reden om uiteindelijk geen sanctie op te leggen.
Strafuitsluitingsgronden	Er zijn twee categorieën strafuitsluitingsgronden: rechtvaardigheids-gronden en schulduitsluitingsgronden. Zie aldaar.
Strategische milieukamer	Overleg tussen het Functioneel Parket van het OM, de inspecteurs-generaal van de ILT, NVWA en de Inspectie SZW, de Nationale Politie, een vertegenwoordiging van de Omgevingsdiensten en het bestuurlijk bevoegd gezag. De SMK stelt de landelijke prioriteiten vast voor de strafrechtelijke handhaving en de afstemming van de strafrechtelijke handhaving op de bestuurlijke handhaving.
Toezicht	Het controleren of en in hoeverre wettelijke bepalingen worden nageleefd.
Toezichtstrategie	Bestuurlijk vastgesteld document, waarin is vastgelegd welke vormen van toezicht worden onderscheiden en wat de basiswerkwijze daarbij is.
VTH kwaliteitscriteria	Kwaliteitscriteria die inzichtelijk maken welke kwaliteit burgers, bedrijven en instellingen, maar ook overheden onderling en opdrachtgevers mogen verwachten bij de uitvoering of de invulling van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH taken).
Zorgvuldigheidsbeginsel	In de Algemene wet bestuursrecht vastgelegd rechtsbeginsel, dat de overheid een besluit zorgvuldig moet voorbereiden en nemen: correcte handeling van de burger, zorgvuldig onderzoek naar de feiten en belangen, procedure goed volgen en deugdelijke besluitvorming.

Bijlage B bij landelijke handhavingsstrategie – Toelichting interventies van licht naar zwaar

Bestuursrecht herstellend

Aanspreken/informeren
Aanspreken/informeren is een informele interventie (geen wettelijke basis) naar aanleiding van een inspectie die ertoe moet leiden dat de normadressaat naleeft of in staat is na te leven. Aanspreken/informeren gebeurt mondeling, door het verstrekken van schriftelijke informatie of door verwijzing naar websites. Aanspreken/informeren is vooral aan de orde bij goedwillende normadressaten die onbedoeld niet naleven en die gemotiveerd zijn de niet naleving zo snel mogelijk zelf op te lossen.

Waarschuwen – brief met hersteltermijn
Waarschuwen betekent dat de normadressaat naar aanleiding van een inspectie een waarschuwingsbrief ontvangt. Daarin is opgenomen welke maatregelen of voorzieningen getroffen moeten worden om na te leven en binnen welke (redelijke) termijn. In de brief staat ook dat de handhavingsinstantie verdergaande bestuursrechtelijke interventies zal nemen (LOB, LOD), als blijkt dat de in de waarschuwingsbrief opgenomen maatregelen of voorzieningen niet zijn getroffen na het verstrijken van de termijn.

Bestuurlijk gesprek
Een bestuurlijk gesprek met (de leiding van) de normadressaat in kwestie is een aanvullende escalerende interventie op waarschuwen.

Verscherpt toezicht
Verscherpt toezicht als interventie betreft het naar aanleiding van een inspectie meer of intensiever toezicht houden op de normadressaat. Een bestuurlijk gesprek zal hier vaak aan vooraf gaan. Verscherpt toezicht moet worden aangekondigd, alsook onder welke voorwaarden het verscherpt toezicht weer zal worden opgeheven.

Last onder dwangsom – LOD
Een last onder dwangsom is een op herstel gerichte interventie voor het ongedaan maken van overtredingen en/of het voorkomen van verdere/herhaalde overtreding. De normadressaat krijgt een verplichting (een last) opgelegd om binnen een gegeven termijn de overtreding te beëindigen door iets te doen of na te laten op straffe van het verbeuren van een dwangsom wanneer de last niet tijdig wordt uitgevoerd. De op te leggen dwangsom moet voldoende hoog zijn om de overtreding te beëindigen. Een last onder dwangsom kan alleen worden opgelegd als hiervoor een wettelijke bevoegdheid bestaat.

Het opleggen van een last onder dwangsom gebeurt volgens zorgvuldig te volgen stappen. In het algemeen worden de volgende stappen doorlopen:
1. Bestuurlijke waarschuwing, dat wil zeggen: het bekend maken van het voornemen om een last onder dwangsom op te leggen met een hersteltermijn plus de termijn om zienswijzen bekend te maken. > Indien niet tijdig hersteld:
2. Sanctiebeschikking, dat wil zeggen: het opleggen van een last onder dwangsom met een hersteltermijn. > Indien niet tijdig hersteld:
3. Verbeuren en innen dwangsom.

Last onder bestuursdwang – LOB
Een last onder bestuursdwang is een op herstel gerichte interventie voor het ongedaan maken van een overtreding waarbij de handhavingsinstantie, wanneer de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd, op kosten van de overtreder, een overtreding beëindigt door zelf daadwerkelijk in te (laten) grijpen. Een last onder bestuursdwang kan alleen worden toegepast als hiervoor een wettelijke bevoegdheid bestaat.

Voor de last onder bestuursdwang gelden dezelfde zorgvuldig te doorlopen stappen als voor de last onder dwangsom. Ook hier kan, bijvoorbeeld in spoedeisende situaties, van deze stappen worden afgeweken:

1. Bestuurlijke waarschuwing, dat wil zeggen: het bekend maken van het voornemen om een last onder bestuursdwang op te leggen met een hersteltermijn plus de termijn om zienswijzen bekend te maken. > Indien niet tijdig hersteld:
2. Sanctiebeschikking, dat wil zeggen: het opleggen van een last onder bestuursdwang met een hersteltermijn. > Indien niet tijdig hersteld:
3. Uitvoeren bestuursdwang.

In spoedeisende situaties en bij ernstige overtredingen is de last onder bestuursdwang de meest geschikte bestuursrechtelijke interventie. De handhavingsinstantie kan verzoeken om onmiddellijke beëindiging van de overtreding. Als blijkt dat de normadressaat niet bereid is aan dit verzoek te voldoen, kan de handhavingsinstantie zelf en in spoedeisende gevallen zonder voorafgaande last feitelijk optreden. Wel moet de handhavingsinstantie zo spoedig mogelijk nadien alsnog een formele sanctiebeschikking uitvaardigen.

Tijdelijk stilleggen
Tijdelijk stilleggen betekent dat activiteiten of voertuigen als gevolg van de overtreding tijdelijk worden stilgelegd, tot de overtreding is hersteld en van naleving sprake is. Er kan aanleiding zijn om bij tijdelijk stilleggen beleid en/of politiek te informeren. Tijdelijk stilleggen kan onder de LOB vallen.

Bestuursrecht bestraffend

Bestuurlijke boete
Een bestuurlijke boete is een bestuurlijke bestraffende sanctie die door een daartoe bevoegde overheidsdienst zonder tussenkomst van het OM of een rechter kan worden opgelegd. Het CJIB verzorgt de inning en incasso van bestuurlijke boetes van diverse overheidsdiensten, waaronder de NVWA, de Inspectie SZW en de Inspectie Leefomgeving en Transport. Een bestuurlijke boete houdt de onvoorwaardelijke verplichting in tot betaling van een geldsom en kan naast een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang worden opgelegd. Het opstellen van het boeterapport gebeurt door de toezichthouder/handhaver, maar de kennisgeving, beschikking en inning gebeuren door het boetebureau (o.a. CJIB). De maxima en bandbreedtes van boetebedragen zijn veelal vastgelegd in de wetgeving. Een belangrijk verschil met de BSBm is dat bezwaar en beroep
bij het bestuursorgaan dienen te worden aangetekend, terwijl de normadressaat tegen de BSBm in verzet kan komen bij het OM.

Schorsen of intrekken vergunning, certificaat of erkenning
Als de normadressaat houder is van een begunstigend besluit (vergunning of ontheffing), dan kan het geheel of gedeeltelijk intrekken van dat besluit een passende interventie zijn. Deze interventie is met name passend als de normadressaat niet in actie komt naar aanleiding van eerdere correctieve interventies, zoals een last onder dwangsom. Het geheel of gedeeltelijk intrekken van een begunstigend besluit is een vergaande interventie die zorgvuldig moet worden voorbereid.

Exploitatieverbod, sluiting
Voor niet vergunningplichtige normadressaten bestaat de mogelijkheid op basis van de Fraudewet om het bedrijf te sluiten of de exploitatie ervan te verbieden. Ook dit zijn vergaande interventies die zorgvuldig moeten worden voorbereid en waarbij het informeren van beleid en politiek noodzakelijk is.

Strafrecht

Bestuurlijke strafbeschikking milieu – BSBm
De bestuurlijke strafbeschikking milieu is een op het strafrecht (artikel 257ba Wetboek van Strafvordering) gebaseerde interventie die daartoe bevoegde handhavingsinstanties zonder tussenkomst van het OM kunnen opleggen. Voor feiten uit het zogenoemde 'Feitenboekje Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu- en Keurfeiten' wordt een combibon uitgeschreven (geldboete) die ter afdoening wordt gezonden aan het Centraal Justitieel Incassobureau

(CJIB). De BSBm kan los van (óf óf), parallel met (én én) of volgtijdelijk aan (eerst…dan…) op herstel gerichte interventies worden ingezet.

De BSBm is bedoeld voor relatief eenvoudige overtredingen, waarbij er over de schuldvraag geen twijfel bestaat. De 'Richtlijn bestuurlijke strafbeschikkingsbevoegdheid milieu- en keurfeiten' geeft in paragraaf 2.7 de beleidsvrijheid binnen gestelde grenzen aan en in paragraaf 2.8 de contra-indicaties voor het uitvaardigen van een BSBm. Als geen BSBm kan worden uitgevaardigd is in veel gevallen overleg met het OM noodzakelijk.

Proces-verbaal (PV)
BOA's die een strafbaar feit vermoeden of constateren, kunnen een PV opmaken. Dit optreden valt onder het strafrechtelijk optreden dat in deze landelijke handhavingsstrategie is geregeld. Een PV is de basis voor het verdere optreden van het OM dat kan leiden tot sancties als: een geldboete, een werkstraf, een gevangenisstraf, ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, publicatie van het vonnis, stillegging van de onderneming en verbeurdverklaring.

Bijlage 4: Gedoogstrategie

Bij gedoogsituaties dient te worden aangesloten bij de huidige (constante) jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State.
"Slechts onder bijzondere omstandigheden kan worden gedoogd. Dat kan zich voordoen als sprake is van concreet zicht op legalisatie. Ook kan handhavend optreden zodanig onevenredig zijn in verhouding tot de daarmee te dienen belangen dat van optreden in die concrete situatie behoort te worden afgezien". In dit hoofdstuk worden enkele handreikingen gegeven over gedogen van overtredingen [6].

Het landelijke beleidskader inzake gedogen [7] opgesteld door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en de Minister van Verkeer en Waterstaat en de jurisprudentie van de bestuursrechter zijn als uitgangspunt gebruikt bij het opstellen van dit hoofdstuk. Aan het landelijke beleidskader voor gedogen kunnen geen rechten worden ontleend.

Het motto vanuit de preventie is: 'Handhaven is goed, maar preventie is beter.' Wanneer toezicht echter tot handhaven leidt is daadwerkelijk handhaven de regel en gedogen de uitzondering. Uitsluitend met uitzicht op legalisatie en/of opheffen van de strijdigheid kan het middel gedogen onder voorwaarden uitkomst bieden en aanvaardbaar worden ingezet. Op de juiste wijze ingezet, kan gedogen dan zorgen voor de nodige flexibiliteit die in de sfeer van een bepaald normencomplex noodzakelijk is.

Karakter van de gedoogstrategie
Deze gedoogstrategie heeft het karakter van een beleidsregel (in de betekenis die de Algemene wet bestuursrecht daaraan toekent): "een algemene regel over de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van de handhavingsbevoegdheid van een bestuursorgaan."
De Awb bepaalt ook: "Het bevoegde gezag handelt overeenkomstig de beleidsregel, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen[8].

Wat is gedogen?

Definitie van gedogen:
het bestuur dat bevoegd is tot handhaving ziet willens en wetens (tijdelijk) af van optreden tegen een overtreding.
Verschillende vormen:
- stilzwijgend (achteraf);
- uitdrukkelijk (vooraf of achteraf);
- al dan niet onder bepaalde voorwaarden;
- al dan niet vooruitlopend op legalisatie (gekwalificeerd gedogen)

6 De basis hiervoor vormt de nota "Grenzen aan gedogen" van het Ministerie van Justitie (SDU Uitgevers, ISBN 90399 1156 8).
7 Bestaande uit de 'eerste gedoogbrief' van de ministers VROM en Verkeer en Waterstaat van 28 mei 1990, TK 1989-1990, 21 137, nr. 269, de 'tweede gedoogbrief' van de ministers van VROM en Verkeer en Waterstaat van 10 oktober 1991, onder de titel 'Gezamenlijk beleidskader in zake het terugdringen van het gedogen van milieuovertredingen', TK 1991-1992, 22 343, nr. 2 en de kabinetsnota 'Grenzen aan gedogen', TK 1996-1997, 25 085, nrs. 1-2.
8 De inherente afwijkingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht.

De bevoegdheid om te gedogen kan worden afgeleid uit het discretionaire karakter van de handhavingsbevoegdheden. In de jurisprudentie wordt een aantal eisen aan het gedogen gesteld:

Eisen:
- uitdrukkelijk schriftelijk gedogen;
- tijdelijke karakter (bij voorkeur vooruitlopend op vergunningverlening);
- verbonden aan voorwaarden;
- betrokkenheid van belanghebbenden (hoorplicht van art. 4:7 en 4:8 Awb)

Grensvlak tussen handhaven en gedogen

De overgang tussen handhaven en gedogen is vloeiend. Wanneer houdt handhaving op en begint gedogen? Formeel gezegd: handhaving is het opleggen van een sanctie tegen een overtreding. Als geen sanctie wordt opgelegd, gedoogt het bestuur. En juist hier schijnt enige differentiatie op zijn plaats.
Is het de bedoeling een evenwichtig handhavingsbeleid te voeren (het optreden tegen overtredingen om een adequaat niveau van normbevestiging en naleving te bereiken) dan vraagt dat om een zekere prioriteitstelling.

Wordt daardoor voor bepaalde normovertredingen geen actief handhavingsbeleid gevoerd, dan is er geen sprake van gedogen. Als een bestuursorgaan na een zorgvuldige belangenafweging gedoogt - al dan niet onder het stellen van voorwaarden - is er sprake van expliciet gedogen. Komt gedogen voort uit het onvermogen of uit onwil tot handhaven (regelgeving is slecht uitvoerbaar, handhavende instantie is slecht geëquipeerd, weinig capaciteit etc.) dan is sprake van impliciet gedogen. Gedogen op laatstgenoemde gronden is onaanvaardbaar[9].

Als voldaan wordt aan de vereisten voor gedogen maar de te gedogen overtreding is ontstaan als gevolg verwijtbaar gedrag van de zijde van de overtreder wordt door de politie proces-verbaal opgemaakt. Wanneer de gedoogtermijn is verstreken en de strijdigheid bestaat nog of voorwaarden van een gedoogbeschikking niet worden nageleefd kan alsnog handhavend worden opgetreden.

Wanneer is gedogen aanvaardbaar?

Op de juiste wijze ingezet, kan gedogen zorgen voor de nodige flexibiliteit die in de sfeer van een bepaald normencomplex noodzakelijk is [10]. Het bestuur kan de gevolgen van het gedogen voor een groot deel zelf in de hand houden door:
- duidelijkheid te verschaffen over wat wordt gedoogd,
- hoelang zal worden gedoogd,
- wiens overtreding wordt gedoogd
- en onder welke condities wordt gedoogd.

Gedogen is aanvaardbaar:
- Slechts in uitzonderingsgevallen en
- onder voorwaarde dat de situatie beperkt is in omvang en/of tijd.

Gedogen dient:
- expliciet en na zorgvuldige kenbare belangenafweging plaats te vinden, en
- aan controle te zijn onderworpen.

Gelet op het algemeen belang dat gediend is met handhaving, zal in geval van overtreding van een wettelijk voorschrift het bestuursorgaan dat bevoegd is om met bestuursdwang of een last

9 Overigens kan gedogen alleen plaatsvinden als er sprake is van het niet naleven van een voorschrift of regeling.

10 Zie Handhaven met effect: “gedogen is de smeerolie van het besturen; teveel smeerolie leidt echter tot glibberig optreden”).

onder dwangsom op te treden, in de regel van deze bevoegdheid gebruik moeten maken. Slechts onder bijzondere omstandigheden mag van het bestuursorgaan worden gevergd dit niet te doen. Dit kan zich voordoen indien concreet uitzicht op legalisatie bestaat of er sprake is van een overmacht- of overgangssituatie. Dit is een situatie waarbij het achterliggend belang beter gediend is met het tijdelijk afzien van handhavend optreden. Hieronder worden deze situaties kort toegelicht.

Overmachtsituatie
Bij een dergelijke situatie heeft het handhaven van wettelijke regels ongewenste consequenties uit oogpunt van het door de overtreden rechtsregel beschermde belang. In dit soort situaties biedt de afweging van belangen weinig ruimte. De situatie dwingt tot het laten prevaleren van een bepaald belang boven de andere betrokken belangen. Het is een onvoorziene situatie waarin de overtreding in beginsel niet voor (tijdelijke) legalisatie in aanmerking komt en het ontstaan van de situatie het resultaat is van omstandigheden die buiten de beschikkingsmacht en schuld van de overtreder liggen. Een tijdelijke storing bij een afvalverwerkingsbedrijf waardoor bij de toeleveranciers meer afval of afval gedurende een langere tijd moet worden opgeslagen dan is toegestaan is een voorbeeld van een overmachtsituatie.

Overgangssituatie
In overgangssituaties kan gedogen aanvaardbaar zijn als de consequenties van handhaving niet in redelijke verhouding staan tot de belangen die met (onmiddellijke) handhaving gemoeid zouden zijn. Bij een *overgangssituatie* kan het bijvoorbeeld gaan om:

- de situatie waarin nieuwe regelgeving in voorbereiding is en redelijkerwijs mag worden verwacht dat daarmee de overtreding spoedig wordt gelegaliseerd;
- situaties waarin een overtreding voortvloeit uit een uitspraak van de bestuursrechter waarbij een verleende vergunning door de bestuursrechter is vernietigd op formele gronden, terwijl de activiteit redelijkerwijs alsnog (ten volle) vergunbaar moet worden geacht.

Gedogen kan aanvaardbaar zijn als het achterliggende belang, dat een norm primair beoogt te beschermen, in uitzonderingsgevallen, die de wetgever niet heeft voorzien, beter gediend is met (tijdelijk) al dan niet onder voorwaarden afzien van handhaving. Ook kan een zwaarder wegend belang gedogen soms rechtvaardigen. Rechtsbeginselen kunnen er toe leiden dat ook andere belangen dan het door de norm te beschermen belang moeten worden meegenomen in de afweging.

Voor al deze omstandigheden geldt dat zij slechts in uitzonderingsgevallen en onder zorgvuldige belangenafweging kunnen worden toegepast mits het gedogen zoveel mogelijk in omvang en tijd beperkt is.

Gedogen beperken in omvang en/of tijd
Gedogen is slechts aanvaardbaar zolang en voor zover zich de betreffende uitzonderingssituatie voordoet. Zodra de formele gedoogtermijn is verstreken, of er andere omstandigheden zijn die de gedoogsituatie doen beëindigen, wordt overgegaan tot handhaving. Ook kan de noodzaak om te gedogen weggenomen worden door de situatie te legaliseren. Is (tijdelijke) legalisering van de overtreding mogelijk, dan verdient dit altijd de voorkeur boven gedogen. De situatie mag slechts tijdelijk worden gedoogd. Dit betekent dat er een concrete eindtermijn moet worden genoemd. De totale tijdspanne waarover wordt gedoogd, moet zo kort mogelijk zijn.

Gedogen expliciet en na zorgvuldige kenbare belangenafweging
Gedogen moet altijd in de vorm van een beschikking. Een gedoogbeschikking dient expliciet en na zorgvuldige kenbare belangenafweging te worden genomen. Ook moet de

gedoogbeschikking uiteraard voldoen aan de overige eisen die de Algemene wet bestuursrecht aan besluiten stelt.
Alleen als gedoogbeschikkingen expliciet en dus ook schriftelijk zijn genomen en tevens van een zorgvuldige en kenbare motivering zijn voorzien, zijn ze ook daadwerkelijk onderworpen aan de mogelijkheid van controle. Het besluit zal ook duidelijk moeten zijn over de gedragingen die gedoogd worden en over de (eind)termijnen en de voorwaarden die aan het gedogen gesteld worden. Ook moet in de beschikking een verwijzing staan dat derden alsnog tegen de toestemming bezwaar kunnen maken. Noodzakelijk is ook dat in de beschikking vermeld staat dat het de verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie voor de strafrechtelijke rechtshandhaving onverlet laat.

Gedogen aan controle onderwerpen
Wil de overheid geloofwaardig zijn dan is het van evident belang dat de gedogende instantie zelf de controle uitoefent. Een actieve houding en extra aandacht zijn dus vereist.

Dat gedoogbeschikkingen niet moeten worden verward met echte vergunningen blijkt vooral wanneer de handhaving van gedoogvoorwaarden aan de orde is.
Gedoogvoorwaarden bevatten de condities waaronder het bestuur bereid is geen gebruik te maken van de handhavingsbevoegdheid. Indien de overtreder zich niet aan de condities houdt riskeert hij een sanctie. Omdat de overtreding van gedoogvoorwaarden niet kan worden gezien als de overtreding van een wettelijk voorschrift, kan de overtreding van dergelijke voorwaarden geen grondslag vormen voor het nemen van een sanctiebeschikking. Wel kan een dergelijke overtreding de aanleiding vormen voor een sanctie ter zake van de oorspronkelijke overtreding.

Uitgangspunt is dat aan de inzet van de bestuurlijke handhavingsinstrumenten een belangafweging vooraf dient te gaan. Het feit dat het bestuur een bepaalde overtreding heeft gedoogd, is een factor die op verschillende plaatsen in die belangenafweging een rol speelt waarbij de belangen van de overtreder, van derden en het algemeen belang zorgvuldig dienen te worden afgewogen.
Dat kan ertoe leiden dat ondanks het eerdere gedogen toch kan worden opgetreden. Om te voldoen aan de evenredigheidseis van art. 3:4, tweede lid, Awb kan het echter nodig zijn de overtreder enigszins tegemoet te komen, door hem bijvoorbeeld een langere termijn te gunnen, feitelijke medewerking te verlenen bij het ongedaan maken van de overtreding en - in een uitzonderlijk geval - door financiële compensatie aan te bieden voor tenietgegane investeringen (bijvoorbeeld indien er sprake was van vooraf gekwalificeerd gedogen en de overtreder onder invloed daarvan investeringen heeft verricht).

Afstemming met de handhavingspartners
- *Interne afstemming*: Binnen een handhavende organisatie dient een gedoogbeschikking goed afgestemd te worden. Zo zal er binnen een gemeente veelal overleg moeten plaatsvinden tussen milieu, brandweer, ruimtelijke ordening en bouwen, om te voorkomen dat een situatie uit het ene oogpunt zou worden gedoogd terwijl dit op de andere gebieden niet mogelijk is.
- *Externe afstemming*: Om een weloverwogen belangenafweging te kunnen maken is het van belang dat ook de handhavingspartners bij het nemen van gedoogbeschikkingen betrokken worden. Op grond van het landelijk beleidskader inzake gedogen wordt de VROM-Inspectie voorafgaand aan het besluit om te gedogen om een reactie op de concept-gedoogbeschikking gevraagd. Daarnaast wordt het Openbaar Ministerie op de hoogte gebracht van de ontstane gedoogsituatie. Aangezien gedoogbesluiten alleen in beperkte mate bestuurlijke handhaving toelaten is de rol van politie en Openbaar Ministerie heel belangrijk. Immers het gedoogbesluit laat de mogelijkheid voor strafrechtelijk handhaving onverlet. Het bestuur kan pas handhavend optreden wanneer de gedoogbeschikking is

ingetrokken. Zouden zich overtredingen voordoen dan kan strafrechtelijk optreden snel en adequaat het nalevingsgedrag bevorderen. De dreiging van strafrechtelijk optreden kan tevens een drukmiddel vormen voor de naleving van de gedoogvoorwaarden. Hierover dient, zoals boven al vermeld, wel melding te worden gemaakt in de gedoogbeschikking.

Een afschrift van de gedoogbeschikking wordt gezonden aan: *het Openbaar Ministerie; de Politie; de Inspectie Leefomgeving en Transport en zonodig andere betrokken instanties*.

Procedurele eisen voor een gedoogbeschikking

Beslissing tot gedogen is beschikking
Uit de Algemene wet bestuursrecht en de door de bestuursrechter gevormde jurisprudentie volgt ondubbelzinnig dat de schriftelijke beslissing om te gedogen moet worden aangemerkt als een beschikking[11]. Een beslissing om te gedogen moet berusten op een verzoek van de inrichtinghouder.
In de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat de aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk moet worden ingediend. De aanvraag moet ondertekend zijn en tenminste de volgende informatie bevatten (artikelen 4:1, 4:2 Awb):

- de naam en het adres van de aanvrager;
- de dagtekening;
- een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd;
- gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover de aanvrager redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.

Motivering
De aanvrager moet in zijn gedoogverzoek gemotiveerd ingaan op de bijzondere omstandigheden die naar diens oordeel gedogen in zijn geval rechtvaardigen. Daarbij kan aansluiting gezocht worden bij de bijzondere omstandigheden die in het algemeen aanleiding kunnen zijn voor een gedoogsituatie: concreet zich op legalisatie (ontvankelijke aanvraag is ingediend, en voorlopige inschatting is 'vergunbaar'), onevenredigheid van handhaving in het licht van de daarmee te dienen belangen, andere verantwoorde bescherming van het belang dat de overtreden rechtsregel beoogt te beschermen.

Verlenging geldigheidsduur gedoogbeschikking
Voor een verlenging van de geldigheidsduur van een besluit om te gedogen moet opnieuw aan de inhoudelijke eisen worden getoetst. Een besluit tot verlenging van de geldigheidsduur moet ook gebaseerd zijn op een schriftelijk en gemotiveerd verzoek.

Voorbereiding besluit tot gedogen
De voorbereiding van een besluit om te gedogen dient plaats te vinden met in achtneming van de afdelingen 3.2 en 4.1.2 van de Awb. In afdeling 3.2 is vastgelegd dat een besluit zorgvuldig moet worden voorbereid. Dit betekent dat het bestuursorgaan bij de voorbereiding de nodige kennis over de relevante feiten en af te wegen belangen vergaart (artikel 3:2 Awb) en een goede belangenafweging maakt (artikel 3:4 en 3:5 Awb). In afdeling 4.1.2 is geregeld dat de aanvrager en/of andere belanghebbende in principe in de gelegenheid moeten worden gesteld hun zienswijze naar voren te brengen voordat het besluit om te gedogen daadwerkelijk wordt genomen. De zienswijze kan naar keuze mondeling of schriftelijk naar voren worden gebracht (artikel 4:9 Awb). De ingediende zienswijze wordt betrokken bij de verdere besluitvorming. Overigens hoeft niet in alle gevallen gelegenheid te worden geboden voor het indienen van een zienswijze (zie de uitzonderingen in de artikelen 4:7 en 4:8 van de Awb). Daarnaast kan het bestuursorgaan op grond van artikel 4:11 van de Awb de toepassing van de procedure

[11] Een beschikking is een besluit dat niet van algemene strekking is.

achterwege laten voor zover de vereiste spoed zich daartegen verzet, de belanghebbenden al de gelegenheid hebben gehad hun zienswijze bij een eerdere beschikking of bij een ander bestuursorgaan naar voren te brengen en zich sindsdien geen nieuwe
feiten of omstandigheden hebben voorgedaan of het met de beschikking beoogde doel slechts kan worden bereikt indien de belanghebbende daarvan niet al tevoren in kennis is gesteld.

In het voorgaande wordt gesproken over de voorbereidingen van een besluit om te gedogen. Maar wat als het bestuursorgaan het gedoogverzoek wil afwijzen? Over het algemeen wordt aangenomen dat het afwijzen van een gedoogverzoek geen besluit is. Slechts in bijzondere gevallen wordt het afwijzen van een gedoogverzoek door de bestuursrechter gezien als een besluit.

Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als aan het gedoogverzoek zeer klemmende, concrete gronden voor het aannemen van een rechtsplicht tot gedogen ten grondslag liggen. Hier moet de opmerking gemaakt worden dat de jurisprudentie over het zijn van een bijzonder geval zeer casuïstisch is en geen eenduidig beeld schetst.

Dat het afwijzen van een gedoogverzoek in de meeste gevallen niet als een besluit kan worden aangemerkt, betekent dat de Awb niet van toepassing is op dergelijke beslissingen. Tegen een dergelijke beslissing kan dus bijvoorbeeld geen bezwaar worden gemaakt.

Wel dient het bestuursorgaan bij een dergelijke beslissing de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur in acht te nemen. In de praktijk komt het dus wel voor dat het bestuursorgaan dat van plan is een gedoogverzoek af te wijzen van te voren de aanvrager om zijn mening hierover vraagt.

In overeenstemming met het landelijk beleidskader inzake gedogen wordt, in het geval het bevoegd gezag voornemens is een gedoogbeschikking vast te stellen, de VROM-Inspectie voorafgaand aan het nemen van dat besluit in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op de concept-gedoogbeschikking.

<u>Gedoogvoorwaarden</u>
Gedoogvoorwaarden bevatten de condities waaronder het bevoegde gezag bereid is geen gebruik te maken van ter beschikking staande bestuursrechtelijke handhavingsinstrumenten. Daarbij moet vooral gedacht worden aan beschermende voorwaarden die ervoor zorgen dat het door de overtreden rechtsregel beschermde belang genoegzaam is gewaarborgd en voorkomen wordt dat in zoverre (materieel) gezien een verslechtering optreedt ten opzichte van een legale situatie. Voor zover aan de orde en mogelijk sluiten de gedoogvoorwaarden aan bij de voorschriften die aan een nog te verlenen de vergunning zullen worden verbonden. Bij overmachtsituaties worden aan het besluit om te gedogen zodanige voorwaarden verbonden dat de mogelijk nadelige gevolgen voor het door de rechtsregel beschermde belang zoveel mogelijk worden beperkt en geneutraliseerd. In de beschikking kan worden opgenomen dat de gedoogvoorwaarden gedurende de geldigheidsduur van de gedoogbeschikking kunnen worden aangevuld of gewijzigd. Als één of meerdere gedoogvoorwaarden niet worden nageleefd zal het bevoegde gezag in de meeste gevallen eerst manen tot naleving van de gedoogvoorwaarden. Als de situatie daarna niet verandert dan wordt het besluit tot gedogen ingetrokken en wordt alsnog handhavend opgetreden tegen de overtreding. Dit handhavend optreden zal geschieden overeenkomstig de ‘Handhavingsstrategie’.

<u>Beslistermijn en opschorting beslistermijn</u>
Op een aanvraag om te gedogen wordt beslist overeenkomstig afdeling 4.1.3 van de Awb. Dit betekent dat op een aanvraag om te gedogen in principe binnen acht weken na ontvangst wordt beslist (artikel 4:13 Awb). De aanvraag moet dan wel voldoen aan de eisen: de aanvrager moet gemotiveerd aangeven welke bijzondere omstandigheden naar diens oordeel

gedogen in dit geval rechtvaardigen. Is het verzoek niet of niet voldoende gemotiveerd en zijn er aanvullende gegevens nodig om te kunnen beslissen op de aanvraag dan kan de beslistermijn worden opgeschort (artikelen 4:5 en 4:15 Awb). De beslistermijn wordt in dat geval opgeschort met ingang van de dag waarop het betreffende bestuursorgaan de aanvrager uitnodigt de aanvraag aan te vullen, tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

Soms is het niet mogelijk om binnen acht weken te beslissen op een aanvraag om te gedogen bijvoorbeeld omdat de zaak heel complex is. In dat geval kan het betreffende bestuursorgaan een andere beslistermijn vaststellen. Deze termijn moet echter wel redelijk zijn en de aanvrager moet daarvan in kennis worden gesteld (artikel 4:15 Awb).

Bekendmaking en publicatie gedoogbesluiten

Het besluit om te gedogen wordt bekendgemaakt met inachtneming van afdeling 3.6 van de Awb. Dit betekent dat de bekendmaking van een besluit om te gedogen gebeurt door toezending of uitreiking van dit besluit aan de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden. De bekendmaking is van belang omdat anders de gedoogbeschikking niet in werking treedt.

Naast de bekendmaking van het besluit wordt een kennisgeving van het besluit of de zakelijke inhoud van het besluit gepubliceerd in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad. Dit om extra transparant te zijn. In de kennisgeving wordt aangegeven dat tegen het besluit om te gedogen door belanghebbenden bezwaar kan worden gemaakt bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen en wel binnen 6 weken nadat het besluit om te gedogen bekend is gemaakt. Ook wordt aangegeven bij welke bestuursrechter daarnaast kan worden verzocht een voorlopige voorziening te treffen ten aanzien van het besluit om te gedogen.

verzoek

Zwolle

Concernstaf

Stadhuis
Grote Kerkplein 15
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14 038
J.van.Dijk@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Financiën
van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw kenmerk	
Ons kenmerk	ZWCS2018-1
Behandeld door	Jan van Dijk
Datum	13 november 2018
Onderwerp	Voorkomen hogere belastingdruk door duurzaamheidsmaatregelen

Geachte heer Mulder,

De Zwolse gemeenteraad heeft op 9 november jongstleden de begroting 2019 vastgesteld. Tijdens de vergadering over deze begroting is de motie "Geen perverse prikkels door verduurzaming" aangenomen. De gemeenteraad is van mening dat maatregelen in het kader van verduurzaming niet moeten leiden tot hogere publieke lasten voor inwoners en bedrijven. Een dergelijke demotiverend effect moet worden voorkomen.

We staan voor een grote opgave op het vlak van energietransitie. De realisatie van deze opgaven vergt forse inspanning van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden. Van ons overheden mag in dit kader worden verwacht dat wij inzetten op creatie van de juiste condities waaronder de energietransitie kan worden vormgegeven, gestimuleerd en (verder) aangejaagd. Dit betekent ook dat, daar waar nodig, wij ons inspannen om eventuele belemmerende factoren weg te nemen. In dit kader vraagt de Zwolse gemeenteraad aandacht voor het volgende.
Voor diverse belastingen/heffingen, zoals bijvoorbeeld de onroerende zaakbelasting, waterschapslasten en eigen woningforfait, geldt de WOZ-waarde als grondslag. Door de duurzaamheidsmaatregelen stijgt de WOZ-waarde van onroerende zaken en neemt conform systematiek de lastendruk voor inwoners en bedrijven toe.

In Zwolle zijn we ons aan het oriënteren op de mogelijkheden om de demotiverende effecten in het belastingstelsel te beperken. Zo heeft de gemeenteraad vorig jaar middels de motie "Vergroening leges" een gemeentelijke pilot ontwikkeld en geïmplementeerd die toeziet op vermindering van de leges bij het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. Maar wij constateren ook dat een deel van lastendruk het gevolg is van de landelijke fiscale wet- en regelgeving en derhalve geven wij de commissie Financiën ten behoeve van haar besluitvorming op 15 november aanstaande over het Belastingplan in overweging maatregelen te treffen om de hierboven genoemde demotiverende effecten te voorkomen en de benodigde energietransitie verder te stimuleren.

Op opdrachten die door gemeente Zwolle worden verstrekt, zijn de algemene inkoopvoorwaarden van gemeente Zwolle van toepassing, gedeponeerd bij KvK Zwolle onder nummer 3132.

verzoek

Datum 13 november 2018
Ons kenmerk ZWCS2018-1

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

BERLIMONT CMC CONSULTING
BELGIUM – THE NETHERLANDS
Postbus 10503, 2501 HM Den Haag

Aan alle Gemeenteraden van Nederland,
de Colleges van Burgemeester en Wethouders,
de 3 betrokken Commissies Tweede Kamer,
de 3 betrokken Ministers en Ministeries,
het Bestuur Verbond van Verzekeraars,
het VNG-Bestuur & Commissies & Directie.

Verzoek nietigverklaring van 3 WMO Overeenkomsten Afkoop Regresrecht sinds 2015, vanwege falen en dwalen.

Zoals u bekend is poneren wij al jaren de stellingen dat deze Overeenkomsten in strijd zijn met de (Grond-)wet en zéér nadelig voor duizenden letselschadeslachtoffers per jaar en de gemeenten. Want tenslotte zijn er ook al 88 gemeenten die onlangs een beroep hebben gedaan op het Fonds Tekortgemeenten (200 miljoen) waar deze onnodige verstrekkingen ook deels uit worden betaald.

Een evt. verlenging per 1-1-2019 is aantoonbaar volstrekt onrechtmatig (en blijvend risicovol) en daarom dienen de 3 gesloten Convenanten (sinds 2015) ook te worden vernietigd zodat de dramatische rechtsgevolgen met terugwerkende kracht kunnen worden hersteld.

Het (via SP-motie Van Nispen) door de Commissie Justitie en Veiligheid aan VVD-Minister Dekker gevraagde onderzoek heeft geleid tot het (via de VNG) door landsadvocaat Pels Rijcken opgestelde advies waarin onze stellingen volledig worden onderschreven: **Letselschadeslachtoffers zijn en kunnen niet worden verplicht zich bij de WMO te melden.** Minister Dekker rapporteerde de Kamer hierover op 26-6-2018. Het is 100% anders dan de sinds 2015 door VNG en Verzekeraars geregelde deal. Aanpassingen zijn noodzakelijk. De vele juridische argumenten worden al jaren door ons zo gesteld.

De Convenanten zijn nietig van rechtswege vanwege onbepaalbaarheid (Art.6.227 BW), in strijd met de goede zeden (Art.3.40 BW), dwaling (Art.6.228 BW) en vele andere wet- en regelgeving.
In strijd met Grondwet Artikel 10; alle privacy-rechten worden geschonden en is er onnodige privé-inmenging door overtreding van toen Wbp en nu AVG Algemene verordening gegevensverwerking.
Maar ook is in het geheel niet voldaan aan vereisten van zorgvuldigheid, motivering en relativiteit.
Honderden Colleges zijn de VNG klakkeloos gevolgd èn buiten hun Gemeenteraden om, geheel in strijd met Gemeentewet Art. 169 (informatieplicht) bij overeenkomsten met ingrijpende gevolgen.
Dus voor duizenden burgers en alle gemeentelijke begrotingen vanwege de van verzekeraars overgenomen miljoenenrisico's (Art. 212 Gemeentewet). Dat heet en is onbehoorlijk bestuur.

De Verzekeraars en VNG (en dus de gemeentes!!) hebben al 4 jaar lang onrechtmatig gehandeld.
Het is onvoorstelbaar dat de VNG en Verzekeraars het bericht van de Minister op 26-6-2018 niet hebben aangegrepen om hun cruciale fouten, hun collectieve dwalingen en hun onwetmatig en onrechtmatig handelen te herstellen door het Convenant 2018 direct te beëindigen per 1-7-2018. VNG en gemeenten beschuldigen nu de verzekeraars. Zou dat dan 'uitlokking' of 'misleiding' zijn of een totaal gebrek aan kennis? En moeten we het eigen handelen van VNG en gemeenten hier niet gelijkwaardig stellen en afkeuren. Ze waren er toch zelf echt bij. VNG-directeur J. Kriens tekende al die jaren zelf(!), met eigen advocaten en senior-beleidsmedewerkers als voorbereidende VNG-functionarissen.

BERLIMONT CMC CONSULTING
BELGIUM – THE NETHERLANDS
Postbus 10503, 2501 HM Den Haag

Nu VNG/VvV niet van zins zijn met alle partijen (Berlimont CMC Consulting en de Stichting Letselschade en Gerechtigheid zijn geweigerd!) naar oplossingen te zoeken, zijn er 4 mogelijkheden om de steeds doorlopende kwalijke gevolgen voor duizenden letselschadeslachtoffers te herstellen. Gevolgen sinds 2015 maar ook de hierin meegenomen vele duizenden slachtoffers van vóór 2015.

Beëindiging kan éénzijdig, collectief, individueel, vrijwillig of gedwongen op de volgende 4 wijzen:

1) De 3x aangegane Overeenkomsten Regresrecht (sinds 2015) kunnen door de partijen/ondertekenaars, dus VNG en/of VvV, nietig worden verklaard.
De snelste en simpelste oplossing. Wel moeilijk voor VNG om alle fouten te erkennen natuurlijk.

2) Iedere deelnemende gemeente kan deze 3 aangegane Overeenkomsten Afkoop Regresrecht nietig verklaren want door uw deelname bent u directe contractpartij geworden.
letwat omslachtiger want dan krijgen we 380 wel/niet procedures met juridische chaos.

3) Iedere belanghebbende/burger kan op eigen titel nietigheid van rechtswege inroepen.
Dit zal op 31 oktober 2018 sowieso worden gedaan. U krijgt hiervan ook bericht.

4) Conform WMO Art. 2.6.8 kan WMO-verantwoordelijk Minister Hugo de Jonge ingrijpen middels een aanwijzing aan het College van de deelnemende gemeente vanwege ernstige tekortkomingen.

Alle betrokken partijen hebben de wettelijke/morele plicht herstel ten spoedigste te bewerkstelligen.

Wij verzoeken daarom het Hoofdbestuur VNG (in haar vergadering op 1-11-2018) de 3 sinds 2015 gesloten Overeenkomsten Afkoop Regresrecht nietig te verklaren, en met de Stichting Letselschade en Gerechtigheid en Berlimont CMC Consulting cs te overleggen om de veroorzaakte gevolgen voor èn rechtspositie van letselslachtoffers zo spoedig mogelijk (conform de wet) te herstellen.

Met vriendelijke groet,

Berlimont CMC Consulting
Maarten Brekelmans, senior legal advisor
06-26692617

30 oktober 2018
Mede opgesteld door en namens de Stichting Letselschade en Gerechtigheid te Schijndel,
via haar voorzitter Maria J. Smulders.

Aan College Burgemeester en Wethouders **URGENT** Schijndel, 12 november 2018.
Aan Gemeenteraadsleden

Mevr. M.J. Smulders
Gasthuisstraat 12
5481 HG Schijndel

Betreft: Het inroepen van de vernietigbare rechtshandeling WMO Regres Overeenkomsten 2015-2016, 2017, 2018.

Geacht College Van Burgemeester en Wethouders, Geachte Gemeenteraadsleden,

Ik roep **NIETIGHEID** in van de 3 WMO Regres Overeenkomsten 2015-2016, 2017, 2018 tussen VNG en het Verbond van Verzekeraars (VvV), waaraan uw gemeente als individueel VNG deelnemer via een handtekening van VNG directeur mevrouw J. Kriens, met uw 2/3 x herhaalde B&W instemming, bewust hebt deelgenomen en deelneemt. Deze WMO Regres Overeenkomsten tussen VNG en Verzekeraars zijn nimmer rechtsgeldig tot stand gekomen. Daarom zijn deze 3 WMO Regres Overeenkomsten hiermee per direct, met terugwerkende kracht vernietigd. Zij worden geacht nooit te hebben bestaan. Voor vernietiging zijn vele juridische argumenten in 3 hoofdredenen aan te geven:

1) Bij de voorbereiding en de totstandkoming, sinds 2014, zijn de partijen VNG en VvV ernstig te kort geschoten door **zich niet te houden aan de basisbeginselen van A) zorgvuldigheid, B) motivering, C) het verbod van willekeur en het evenredigheidsbeginsel, D) het verbod van détournement de pouvoir.**
   Doel, inhoud en strekking van de 3 WMO Regres overeenkomsten (Convenant en Toelichting) zijn in strijd met geldende normen en waarden zoals verankerd in de Grondwet en overige Wet- en regelgeving, (o.a. de Wet WMO en WMO Verordeningen). Alle Nederlandse burgers worden getroffen door dit soort 'verkapte onrechtmatige regelgevingen' die letselschadeslachtoffers en belastingbetalers ernstig blijvend benadelen.
2) Deze 3 WMO Regres Overeenkomsten zijn vanaf dag één, 1-1-2015, (incl. voor het gemak door de Verzekeraars meegenomen alle voorliggende schadeveroorzakende gebeurtenissen van vóór 2015) **in strijd met geldende Wetgeving, de Grondwet, de WBP en de AVG.** Hierdoor hebben de VNG en U en de Verzekeraars deze Wetgeving overtreden. Dat zijn geen "nieuwe inzichten" maar tekort aan inhoudelijke kennis dus een gebrek aan zorgvuldigheid. Geldend voor iedere individuele gemeente die zelf actie had kunnen ondernemen.
3) Deze 3 WMO Regres Overeenkomsten zijn nietig omdat in de 378 deelnemende gemeenten **niet/nooit is voldaan aan de Gemeentewet,** b.v**.** Art. 169 lid 4, informatieplicht bij ingrijpende gevolgen en Art. 212, het aangaan van grote financiële risico's van onbepaalde waarde met zelfs een levenslang open einde.
   Het College is meestal wel bevoegd volgens de Gemeentewet om overeenkomsten te sluiten (Art. 160). Maar in dit geval blijkt het College van B&W dus handelingsonbevoegd te zijn geweest.

Verzoek:

*1 Graag ontvang ik uw instemming met de **inroeping nietigheid** voor de 3 WMO Regres Overeenkomsten. Bij het uitblijven van uw instemming zal aan de rechter een verklaring voor recht worden aangevraagd.

*2 Dit laatste blijft uiteraard achterwege als u als deelnemende partij deze 3 WMO Regres Overeenkomsten **zelf direct nietig verklaart**. Dat kunt u onmiddellijk doen, waarbij tegelijkertijd de 3 ontvangen afkoopbedragen WMO Regres dienen te worden teruggestort aan de VNG.

*3 Graag word ik namens Stichting Letselschade en Gerechtigheid met de heer Brekelmans, senior legal advisor, door u uitgenodigd voor een korte presentatie, op uw aankomende VNG BALV, 30 november 2018 te Utrecht. Om voor u daarin duidelijk en helder te zijn over het onbepaalde risico voor de Gemeenten, de strijdigheden en de oplopende victimisatie voor letselschadeslachtoffers evenals de privacy schendingen.

VNG en het Verbond van Verzekeraars hebben nu besloten, 7/8 november 2018 gepubliceerd: WMO-overeenkomst afkoop Regresrecht beëindigd per 2019. Dus niet meer verlengen per 1-1-2019. O.a. op grond van genoemde overwegingen die – zoals u bekend zijn - al jaren door Berlimont CMC en Stichting Letselschade en Gerechtigheid herhaaldelijk bij u, VNG en VvV onder de aandacht zijn gebracht. Voor letselschadeslachtoffers extra onnodig procedure leed, procedure inmenging en procedure verlenging. Nu door de 2 externe juridische adviezen van VNG en VvV bevestigd.

Uw formele reactie op dit verzoek onder *1 en *2 zie ik graag per omgaande tegemoet.
Met vriendelijke groet.

M.J. Smulders

Er is geen toestemming om deze gegevens via social media, op welke wijze dan ook, te verspreiden. Deze informatie mag alleen gelezen worden voor het doel en de mensen waarvoor dit geschreven is en die ik het persoonlijk ter beschikking heb gesteld. Voorkom opslag in data-(provider)-netwerken. Uw medewerking met betrekking tot mijn privacy wordt op prijs gesteld. Mede gelet op de WBP en AVG per 25-05-2018 verplicht van toepassing.

M.J. Smulders
Gasthuisstraat 12
5481 HG Schijndel

OP PERSOONLIJKE TITEL

Schijndel, maandag 12 november 2018.

Aan alle Gemeenteraden van Nederland

Betreft: Nietig verklaren WMO Regres afkoop overeenkomsten 2015 – 2016, 2018, 2018.

Geachte Gemeenteraadsleden van Nederland,

Van het **burger initiatief Brekelmans/Smulders**, betreffende WMO Regres afkoop 2015 – 2018, ben ik een van de initiatiefnemers.
Bijgaand op persoonlijke titel mijn inroeping van NIETIGHEID van de vernietigbare rechtshandeling van de WMO afkoop Regres Overeenkomsten 2015 – 2016, 2017, 2018.

Zelf, als letselschadeslachtoffer ondervind ik persoonlijk doorlopend de negatieve, kwalijke gevolgen van de nu nog bestaande WMO afkoop Regres overeenkomsten 2015 – 2018. Van deze **nu nog bestaande** WMO afkoop Regres zal ik en met mij vele letselschadelotgenoten, zoals ook in uw gemeente aanwezig zijn, levenslang last houden van de gevolgen van dit gedrocht, van een wettelijk verboden Convenant.
Géén WMO afkoop Regres Overeenkomsten betekent géén WMO Sociaal Domein cliënt en geen beroep op het WMO budget voor schadevergoedingen waar een commerciële schadeverzekeraar de premies voor geïncasseerd heeft. Geen onbeheerste risico's voor het gemeentelijk WMO budget. Tegelijkertijd betekent het géén onnodige, extreme privacy schendingen, niet alleen van het letselschadeslachtoffer maar van de hele leefeenheid. En een 100% schadevergoeding volgens de Nederlandse Grondwet, die anders is dan hekkensluiter de WMO Sociale Voorziening.

U, College B&W, de Raadsleden en dus ook uw afdelingen Financiën en WMO Sociaal Domein hebben sinds okt. 2017 doorlopend attenderende en onderbouwende actuele stukken hierover ontvangen van Berlimont CMC en Stichting Letselschade en Gerechtigheid. Op vele plaatsen ontvangen met hoon maar nu bevestigt en erkent door 2 adviezen van gerenommeerde advocatenbureaus te weten: Pels Rijcken (VNG) en NautaDutilh (Verbond van Verzekeraars).

Het lijkt mij het beste als ook u namens uw gemeente, als lid VNG en deelnemer aan het Convenant, voor zover nog nodig, dit agendeert voor de VNG BALV op 30 november 2018 (melden bij de VNG vóór 23 november a.s.).

Er is toch een spreekwoord: "Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald". Dan is het nu de allerhoogste tijd voor u om in actie te komen. Ik wens u veel wijsheid bij uw beslissing.

Met vriendelijke groet.
Hoogachtend,

M.J. Smulders

Er is geen toestemming om deze gegevens via social media, op welke wijze dan ook, te verspreiden. Deze informatie mag alleen gelezen worden voor het doel en de mensen waarvoor dit geschreven is en die ik het persoonlijk ter beschikking heb gesteld. Voorkom opslag in data-(provider)-netwerken. Uw medewerking met betrekking tot mijn privacy wordt op prijs gesteld. Mede gelet op de WBP en AVG per 25-05-2018 verplicht van toepassing.

From: "Secretariaat Gemeentesecretaris Heumen" <secretariaatgemeentesecretaris@heumen.nl>
Date: 6 Nov 2018 16:55:13 +0100
To: "Secretariaat Gemeentesecretaris Heumen" <secretariaatgemeentesecretaris@heumen.nl>
Cc: "Secretariaat Burgemeester Heumen" <Secretariaat.Burgemeester@heumen.nl>;"Dirk van Eeten" <DvEeten@heumen.nl>
Subject: (raadsgriffie) Kinderpardon
Attachments: Brief gemeente Heumen aan Staatssecretaris over Kinderpardon.pdf, Reactie opverzoek versoepelen meewerkcriterium kinderpardon en versnellingasielprocedures.pdf

Geacht college,

Ter informatie ontvangt u hierbij de brief dd. 9 oktober van de gemeente Heumen aan staatssecretaris Harbers van Justitie en Veiligheid inzake het kinderpardon. Inmiddels hebben wij een reactie van de staatssecretaris ontvangen, deze is tevens voor u ter informatie bijgevoegd.

Met vriendelijke groet,

mr. D.C. van Eeten
Gemeentesecretaris gemeente Heumen

GEMEENTE HEUMEN

ARCHIEF

VERZONDEN
11 OKT. 2018

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
De heer M.G.J. Harbers
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Uw brief van: ---
Uw kenmerk: ---
Bijlage(n): 1
Onderwerp: Kinderpardon

Malden, 9 oktober 2018
Ons kenmerk: Kinderpardon
Registratienr.: 18.0013000
Behandeld door: mr. D.C. van Eeten
Telefoonnummer: 14 024

Geachte heer Harbers,

Op donderdag 27 september heeft de gemeenteraad van de gemeente Heumen naar aanleiding van een ingediende motie – bijlage 1 - gesproken over kinderen die na een vaak jarenlang verblijf in ons land, na afloop van een asielprocedure toch ons land moeten verlaten. De beweegredenen voor de indieners van de motie zijn dat deze kinderen geworteld zijn in Nederland, in de Nederlandse cultuur geïntegreerd zijn, de Nederlandse taal spreken e.d. Het vertrek naar een voor hen vaak onbekende omgeving met andere gewoonten, zeden, cultuur, taal e.d. heeft een enorme impact op deze kinderen.

Onze gemeenteraad heeft ons bij motie opgeroepen bij u te pleiten voor een oplossing voor deze groep kinderen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door versoepeling van het meewerkcriterium van het Kinderpardon. Daarnaast roepen wij u op om de regelingen rondom asielprocedures zo (snel) in te richten dat deze problematiek ophoudt te bestaan.

Op verzoek van de lokale fracties van de VVD en de lokale partij DGH (Democraten Gemeente Heumen) delen wij u mede dat deze fracties zich niet inhoudelijk hebben uitgelaten over de motie en tegen de motie hebben gestemd. Zij zijn, van mening dat het om een kwestie gaat van de landelijke politiek, waarover de raad van Heumen geen besluit(en) hoeft te nemen.

Ter uitvoering van de aangenomen motie ontvangt u deze brief. Een afschrift van deze brief hebben wij aan de leden van de Tweede Kamer en aan alle gemeenten gezonden.

Hoogachtend,
DvE

BURGEESTER EN WETHOUDERS VAN HEUMEN

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. D.C. van Eeten drs. G.M. Mittendorff

Motie

Titel: Kinderpardon

Agendapunt: 12

De gemeenteraad van Heumen bijeen op: 27 september 2018.

Constaterende dat:

- Kinderen zijn geworteld als ze minstens vijf jaar als minderjarige in Nederland zijn nadat zij een verblijfsvergunning hebben aangevraagd;
- de meeste van deze kinderen wordt tegengeworpen dat zij en/of hun ouders te weinig hebben meegewerkt aan vertrek, het meewerkcriterium;
- het meewerkcriterium van het Kinderpardon zo strikt wordt toegepast dat bijna geen enkel geworteld kind nog een kinderpardon kan krijgen; inmiddels wordt 98% van de aanvragen afgewezen;
- het uitgangspunt van het Kinderpardon is dat kinderen na vijf jaar zo zijn geworteld dat ze mogen blijven.

Overwegende dat:

- Hierdoor momenteel voor ongeveer 400 in Nederland gewortelde kinderen uitzetting naar een land waarvan ze vaak de taal niet eens spreken dreigt;
- het uitzetten van deze gewortelde kinderen naar landen die voor hun vreemd zijnen de lokale gemeenschap kan ontwrichten en de ontwikkeling van deze kinderen geweld aan doet;
- het noodzakelijk is om dringend te pleiten bij het kabinet om de procedure van het Kinderpardon te versoepelen. Het ook voor in de gemeente Heumen gewortelde kinderen die langer dan vijf jaar in Nederland verblijven van groot belang is dat ze hier mogen blijven omdat het thuis van deze kinderen in Nederland ligt;
- de ontwikkeling van kinderen geschaad wordt wanneer ze onder dwang teruggestuurd worden nadat ze in Nederland geworteld zijn.

Verzoekt het college:

- Bij de staatssecretaris van justitie en veiligheid te pleiten voor een oplossing voor deze groep kinderen, bijvoorbeeld door versoepeling van het meewerkcriterium van het Kinderpardon;

- bij de staatssecretaris van justitie en veiligheid te pleiten voor een regeling waarmee wordt voorkomen dat kinderen zich hier kunnen wortelen wanneer bij aankomst in Nederland/Heumen blijkt dat een asielzoekersgezin veilig terug kan;

- deze motie te versturen naar alle gemeenten en de leden van de Tweede Kamer.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ingediend door:

Eerste indiener
Fractie: GroenLinks
L. Schuurman

Volgende indiener(s)
Fractie(s):
CDA
R. de Graaf

D66
B. Smelik

PvdA
A. Stunnenberg

Gemeente Heumen
05 NOV. 2018
Ingekomen

Ministerie van Justitie en Veiligheid

18.0014253

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Gemeente Heumen
Mevrouw G.M. Mittendorff
Postbus 200
6580 AZ MALDEN

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv
Contactpersoon
T 070 370 78 75

Ons kenmerk
2387129

Uw kenmerk
18.0013000

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Datum 31 oktober 2018
Onderwerp Kinderpardon

Geachte mevrouw Mittendorf,

Hartelijk dank voor uw brief waarin u aangeeft dat de gemeenteraad van Heumen in zijn vergadering van 27 september 2018 een motie heeft aangenomen om te pleiten voor een oplossing voor de positie van langdurig in Nederland verblijvende kinderen die zijn afgewezen voor het Kinderpardon.

De gemeenteraad heeft naar aanleiding van deze motie besloten te verzoeken om een oplossing voor deze groep kinderen, bijvoorbeeld door versoepeling van het meewerkcriterium van het kinderpardon.

Deze voorgestelde versoepeling is niet wat het kabinet voorstaat. In 2013 is een overgangsregeling (het 'Kinderpardon') en een definitieve regeling gericht op langdurig in Nederland verblijvende kinderen geïntroduceerd. Beide regelingen zijn op 1 februari 2013 in werking getreden. Op de overgangsregeling kon tot 1 mei 2013 een beroep worden gedaan. De overgangsregeling heeft voor een aanzienlijke groep jongeren een oplossing geboden. De definitieve regeling voor langdurig verblijvende kinderen kent geen einddatum. Deze regeling is restrictiever dan de overgangsregeling. Met de definitieve regeling is er beleid gekomen waaraan objectief kan worden getoetst of de overheid een vergunning dient te verlenen op basis van langdurig verblijf. Over deze regeling is uitgebreid gesproken met de Tweede Kamer en ook is de redelijkheid en de uitleg ervan onderwerp geweest van rechterlijke procedures bij rechtbanken en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De definitieve regeling heeft naar zijn aard betrekking op een klein aantal personen. Dit is er onder meer in gelegen dat van de vreemdeling (of diens ouders) verwacht wordt dat de vreemdeling actief heeft gewerkt aan zijn vertrek. Het loslaten of het versoepelen van de voorwaarde dat door vreemdelingen actief is gewerkt aan terugkeer doorkruist te zeer de mogelijkheden om een effectief migratiebeleid te voeren. Illegaal verblijf wordt daardoor onnodig gestimuleerd.

Directoraat-Generaal
Migratie
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
31 oktober 2018

Ons kenmerk
2387129

In de kabinetsformatie is ten aanzien van de definitieve regeling langdurig verblijvende kinderen afgesproken dat de regeling in haar huidige vorm gehandhaafd blijft. Dit is in het regeerakkoord zo ook neergelegd.

Daarnaast verzoekt de gemeenteraad de regelingen rondom asielprocedures zo (snel) in te richten dat wordt voorkomen dat kinderen zich hier kunnen wortelen wanneer bij aankomst in Nederland/Heumen blijkt dat een asielzoekersgezin veilg terug kan.

Ik acht snelle asielprocedures, het verminderen van de stapeling van aanvragen, en snelle terugkeer als in rechte vaststaat dat iemand geen recht heeft op verblijf in Nederland van groot belang. Dat is nodig om in de toekomst te voorkomen dat er een groep langdurig verblijvende kinderen zonder bestendig verblijfsrecht ontstaat.

Door meerdere kabinetten zijn maatregelen genomen om snellere asielprocedures te realiseren en het stapelen van vreemdelingrechtelijke procedures, waar mogelijk, te voorkomen. Ook het huidige kabinet zet zich hiervoor in. Onder andere door flexibilisering van de asielketen, waarmee sneller duidelijkheid moet worden geboden over de kans op inwilliging of afwijzing van het asielverzoek. Aanvullend op deze maatregelen heb ik besloten om een onafhankelijke onderzoekscommissie te zullen instellen om een onderzoek te doen naar alle aspecten die bijdragen aan het langdurig verblijf van vreemdelingen, zelfs na één of meerdere afwijzingen, alsmede mogelijke oplossingen om langdurig verblijf zonder bestendig verblijfsrecht tegen te gaan.

Hoogachtend,

Mark Harbers
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

PostNL
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

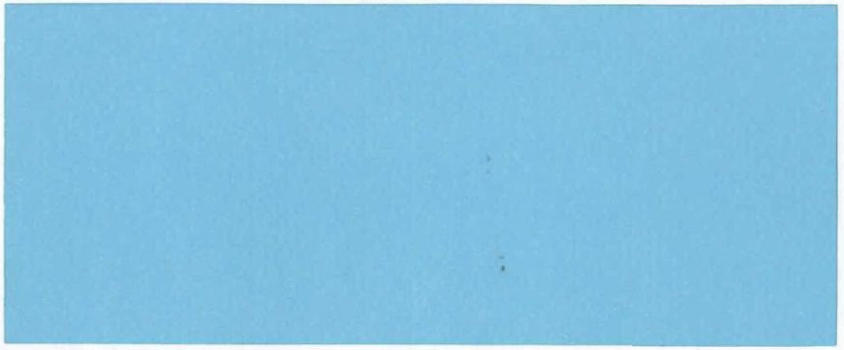

Gemeente Heumen
05 NOV. 2018
Ingekomen

RD6CC #8511XDX#DD#DDDD#

Ministerie van Justitie en Veiligheid

From:	Hans Dekker
Subject:	1) Bewustzijn Houtstook Overlast en 2) vragen aan de gemeenteraad en B&W
Date:	maandag 12 november 2018 9:30:14
Attachments:	Houtrook algemeen Preview kopie.pdf

Geachte Griffie,
Mag ik u vragen per direct bij uw gemeenteraad, burgemeester en wethouders het onderwerp "**Bewustzijn Houtstook Overlast**" weer op tafel te leggen.
Onderaan kunt u lezen
dat ik ook een aantal vragen heb ik waar ik antwoord op wil hebben.

Mag ik u hierbij vragen om de volgende acties voor te stellen, te bespreken.

ACTIE 1:
HOUTSTOOK FOLDER PER POST OPSTUREN AAN ALLE BEWONERS VAN UW GEMEENTE

ACTIE 2:
VIA HUIS AAN HUISBLADEN BEWUSTZIJN VERHOGEN TAV DE SCHADELIJKE EFFECTEN VAN HOUTSTOOK

ACTIE 3:
BEWONERS VAN UW GEMEENTE HET GEBRUIK VAN HOUT- OF PELLETKACHEL TE ONTRADEN

ACTIE 4:
NIEUWKOMERS BINNEN UW GEMEENTE OOK DEZE FOLDER TOE TE STUREN

ACTIE 5:
UZELF GEEFT OOK HET GOEDE VOORBEELD EN STOPT ZELF MET HOUTSTOOK

DE REDEN HIERVOOR:
De hout- en pelletkachels worden steeds meer gebruikt terwijl al jaren lang mensen hier schadelijke effecten op hun
gezondheid door ervaren. Ultrafijnstof is reukloos en hoe kleiner de deeltjes hoe gevaarlijker ze zijn voor de volksgezondgheid,
niemand uitgezonderd.

De statistieken liegen er niet om. Leest u maar weer hieronder:

https://www.luchtfonds.nl/algemeen/hoogste-tijd-om-iets-te-doen-aan-de-sluipmoordenaar-die-houtrook-heet/
https://www.luchtfonds.nl/houtrook/steeds-meer-gemeenten-in-actie-tegen-overlast-open-haard-en-houtkachel/

Goed stoken bestaat niet want ook dit is zeer vervuilend. Houtstook geeft 15% meer CO2 af dan steenkool en ook de image houtcyclus laat zien
dat opgestookt hout niet door aanplant kan worden gecompenseerd. Resthout hoort opgenomen te worden door de natuur en de bodem en
heeft een hoge ecologische waarde. Laat dat hout liggen en zoek een schoon alternatief, houtstook of biomassa hoort daar niet bij.

REFERENTIES:
Alternatief 1) https://houtrookvrij.nl/wp-content/uploads/2013/07/houtrookvrij_brochure2015.pdf
Alternatief 2) Houtrook algemeent Preview kopie.pdf (zie attachment)

De volgende vragen wil ik graag beantwoord zien door uw gemeente:

1. Wat heeft uw gemeente het laatste jaar gedaan aan bestrijding van houtrook ?
2. Vindt u de bewustzijnscampagne binnen uw gemeente een success ?
3. Wist u dat in Amersfoort, bijna 60% van de mensen in een POLL aangaven overlast te ervaren ?
4. Wist u dat pelletkachels door de verspreiding van ultrafijnstof nog gevaarlijker zijn ?
5. Heeft u zelf last van houtstook ?
6. Wat gaat u doen binnen uw gemeente om houtstook een halt toe te roepen.

www.houtrookvrij.nl
www.luchtfonds.nl

Hans Dekker
Rehorstplein 20, 3815 MK
Amersfoort

Virusvrij. www.avg.com

DE HOUTCYCLUS

LET OP:

Duurt minimaal 100 jaar
voor de CO2 schuld is ingelost

(-) Afname Biodiversiteit
(-) Stofuitstoot bij verwerken van hout
(-) Kaalslag bossen -> Versterking broeikaseffect
(-) Visuele verontreiniging (Landschap)
(-) Rijke humuslaag spoelt weg = erosie
(-) Toename stof bij droogte -> Overlast
* Vereist controle t.a.v. de kwaliteit
* Incl. verwerking tot pellets

(+) CO2 opname

(1) BOMEN

(2) HOUTKAP

(3) TRANSPORT

(4) VERBRANDING

CYCLUS

(-) Vervuiling vrachtauto's
(-) Overlast verkeer

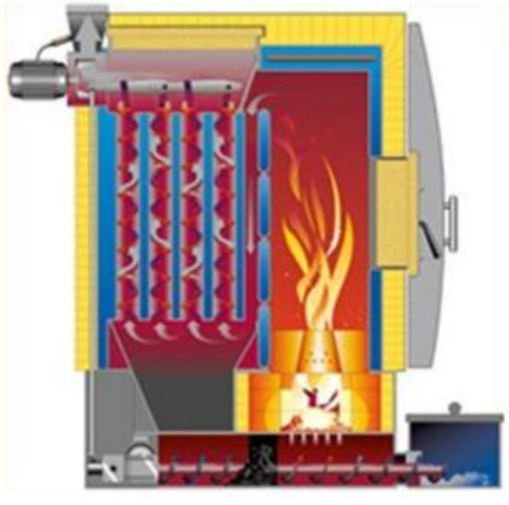

(-) Emissie CO2, Methaan
(-) Emissie (Ultra)fijnstof
(-) Emissie Aerosolen
(Benzeen, Formaldehyde, Dioxines, PAK's)

LEGENDA:
(-) = Negatieve Consequentie
(+) = Positieve Consequentie

Luchtfonds
Schone lucht in de woonomgeving

NOS en RTL Nieuws: Staatssecretaris Stientje van Veldhoven**:** “Schone lucht is van levensbelang, een veilig niveau voor luchtverontreiniging bestaat niet”.
NOS: Overlijdensrisico nummer 2: Fijnstof !
RTL: Gezondheidsklachten door houtkachels. Ties (10): Soms last van benauwdheid, het voelt alsof mijn longen en keel worden dichtgeknepen.
Radar: Houtrook is wel degelijk bijzonder schadelijk.
Elsevier: Houtstook is het allersmerigst voor gezondheid, milieu en klimaat.
Zembla: Hout stoken is vervuilender dan steenkool.
De Monitor: Rook geeft een verhoogde kans op een aantal soorten kanker. Je zal wel gek zijn om je daaraan bloot te stellen.
NRC Checkt: Houtrook substantiële bron van luchtvervuiling. Dat klopt !
Volkskrant: Is twee uur hout stoken gelijk aan 10 uur autorijden? Ja dat klopt.
Trouw: Biomassa grotere klimaatkiller dan steenkool. Het stoken van hout en Biomassa is niet CO2 neutraal en niet milieuvriendelijk.
AD: Houtkachels veroorzaken dodelijke hartziekten en kanker, aldus Deense wetenschappers.
WHO in NRC: Fijnstof is de “stille moordenaar”, onzichtbaar maar heel dodelijk, vooral de kleine fractie PM2.5.
Trouw: De knusse houtkachel is eigenlijk een NO-GO!

KNAW: Vertrouwen in Biomassa en Houtstook is misplaatst.
Trouw: De geur van een brandend houtvuurtje geeft sinds de oertijd een gevoel van veiligheid. Maar nu weten we beter: het is een en al fijnstof en levensgevaarlijk.
AD: Peiling regio Amersfoort: 59% ervaart overlast van houtrook.
Milieudefensie: Iedereen heeft recht op schone lucht.

Kijk voor meer informatie ook op: www.houtrook.nl en www.houtrookvrij.nl

Luchtfonds
Schone lucht in de woonomgeving

Heerlijk die frisse lucht. Wij genieten er graag van. Schone lucht is van levensbelang.

Maar mogen de buren uw gezondheid in gevaar brengen? Of mag u de gezondheid van uw buren in gevaar brengen?
Nee natuurlijk niet. Maar zonder het te weten, doen velen dat wel door te stoken met hout. Hout stoken vervuilt de lucht en is slecht voor uw gezondheid en die van uw buren.
De rook komt ongewenst bij de buren binnen. Daarom hebben wij deze informatiefolder voor u gemaakt.

Bij het stoken van hout in houtkachels, pelletkachels, open haarden, vuurkorven e.d. komen zonder dat de meesten van u dat weten, meer dan 20 bekende gifstoffen vrij die uw gezondheid ernstig kunnen schaden: fijnstof, dioxine, benzeen, en andere PAKs. Daar wordt u niet blij van.
Net als bij tabaksrook kunt u er kanker, hart- en vaatziekten, luchtweginfecties en longziektes, zoals astma en COPD van krijgen.

Daarom is het einde van de houtkachel in zicht omdat u en wij schone lucht willen in onze woonomgeving en in gezondheid willen leven.

www.luchtfonds.nl

Luchtfonds
Schone lucht in de woonomgeving

Houtrook is een gevaar voor uw gezondheid

Verschillende GGD's deden onderzoek en hun conclusies zijn duidelijk.

GGD Amsterdam

GGD Amsterdam: *"Houtrook is ongezond. Daarom vindt de GGD dat het stoken van hout geheel vermeden moet worden.*
Houtrook geeft veel overlast en gezondheidsklachten bij omwonenden. Hout stoken is niet CO2 neutraal en daarom niet duurzaam. Ook barbecues (op hout), terraskachels en vuurkorven kunnen ernstige overlast veroorzaken. Een houtvuur verspreidt veel meer vervuiling dan andere soorten verwarming."

GGD Groningen: *"Ook als je de rook niet ziet maar wel ruikt, zijn er gevaarlijke stoffen in de lucht. Veel hogere piekwaarden gemeten dan verwacht! Ook het stoken van schoon hout veroorzaakt klachten. Strafbaar stellen van rook en stank, analoog aan lawaai."*

GGD Groningen
Samen werken aan gezondheid

Door het stoken van hout komt er zelfs meer kankerverwekkend fijnstof PM2.5 in de lucht dan door de 8 miljoen personenauto's in Nederland, en dat ook nog eens in uw woonomgeving.

Bron: Emissieregistratie.nl

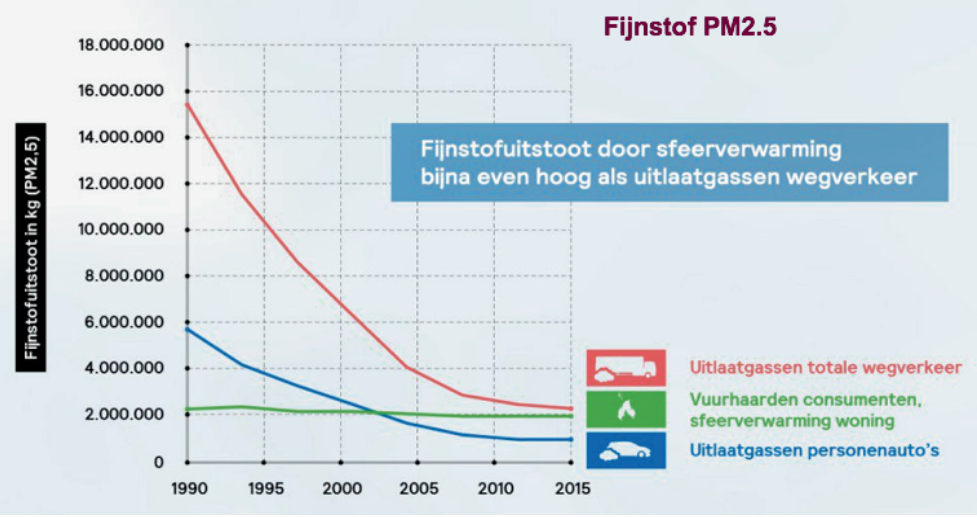

Luchtfonds
Schone lucht in de woonomgeving

Hout stoken geeft 2x meer CO2 dan aardgas

Niet alleen voor uw gezondheid en die van uw buren, maar **ook voor het milieu en het klimaat is het noodzakelijk dat er een einde komt aan het stoken van hout,** houtpellets en biomassa. Klimaatdoelen zijn anders niet haalbaar. Hout is 2x meer CO2 dan aardgas.

Verstandig of schoon stoken bestaat niet, net zoals verstandig roken niet bestaat. Hout stoken is altijd slecht, ook als u alle "regels" in acht neemt. Elke kachel en elk stuk hout zou een sticker moeten hebben zoals op een pakje sigaretten. "Stoken is dodelijk".

Verbranden van hout is ook niet duurzaam. Waarschuwing van 659 wetenschappers aan het Europese Parlement: ***"****Zelfs indien de bossen die worden gekapt ten behoeve van houtverbranding volledig worden herplant, zal de verhoging van de CO2 (Carbon) in de atmosfeer nog vele decennia tot eeuwen blijven bestaan."*

Van: wim <wim@burgercomitenl.nl>
Verzonden: vrijdag 26 oktober 2018 16:44:20
Aan: <Undisclosed recipients:>
Onderwerp: Volksreferendum 2019

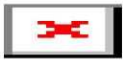

Volksreferendum buiten de Kieswet, 20 maart 2019

Aan: Gemeenteraad, B&W en voorlichting

Geachte heer, mevrouw.

Met de teloorgang van het Raadgevend Referendum vindt een volgende verschuiving plaats in het Nederlandse politieke landschap, de overgangsfase naar het Bindend Correctief Referendum zoals de Staatscommissie Remkes dit verwoordt. Waar de overheid het laat afweten neemt de burger het over.

Burgercomite Nederland heeft, in overleg met organisaties als Meer Democratie, het voortouw genomen in het organiseren van **Volksreferenda buiten de Kieswet**. Het eerste referendum is gepland op 20 maart 2019 tijdens de Verkiezingen voor de Provinciale Staten met als onderwerp de zorgen rond de Klimaatverschuiving en de gedachte Energietransitie. Het laatste gaat om vele honderden miljarden euro's, geen sinecure derhalve.

Zo'n Volksreferendum stelt de reguliere kiezer een vraag via een Ja/Nee stemformulier. Ter legitimering zal dit worden ingevuld direct nadat de kiezer het stemlokaal verlaat. Derhalve geen misverstand over kiesgerechtigd zijn.

Hiervoor is een tafeltje nodig pal of zo dicht mogelijk naast het stemlokaal. Deze plm 8,000 tafels worden bezet door vrijwilligers. Democratie van-door-voor de burger, daar kan je als gemeente geen nee tegen zeggen.

Om te voorkomen dat onze vrijwilligers vanuit een tent, bus of camper met tafels en voedsel gaan sjouwen voor de deur van het stemlokaal, vragen we uw medewerking door:

1. Het beschikbaar stellen van een tafel met stoel in het gebouw waar de stembureaus zijn gevestigd;
2. Onze vrijwilligers dezelfde verzorging (lunch, koffie, sanitair) te bieden als uw reguliere stembureauleden;
3. De voorzitter te verzoeken een oogje te houden op de gang van zaken.

Daarnaast hopen wij dat u wilt faciliteren in de vorm van lokale publiciteit, kopiëren van stemformulieren en een stemkliko. Wellicht dat u een onkostenpotje op de plank vindt.
Maar geen medelijden met ons, al bekostigen wij alles uit eigen zak. Het ultieme feest van de democratie, daar doe je toch alles voor? Wij wel.

Graag vernemen we het standpunt van de Raad en B&W hierin.

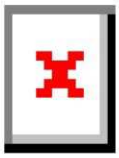

Met vriendelijke groet,
Willem Spaans
vz Burgercomite Nederland
+3170 3507070
burgercomitenl.nl

Antwoord van het informatiepunt verkiezingen:

Geachte heer Tempel,

Op 26 oktober heeft het Burgercomité Nederland u een e-mail gestuurd. Daarin vraagt het Burgercomité u bij monde van haar voorzitter medewerking te verlenen aan door het Burgercomité te organiseren 'volksreferenda'. Het comité vraagt u onder andere om naast (of zo dicht mogelijk bij) het stemlokaal een tafel en stoel te plaatsen ten behoeve van het volksreferendum van het Burgercomité. Daarnaast vraagt het Burgercomité u om verzorging, stembiljetten, een stembus en publiciteit voor het zogenoemde volksreferendum te faciliteren.

Op 20 maart 2019 vinden er in de stemlokalen in uw gemeente al minimaal twee stemmingen plaats: een provinciale staten- en een waterschapsverkiezing. Artikel J 6 van de Kieswet bepaalt dat de gemeenteraad kan bepalen dat tegelijkertijd in het stemlokaal ook een, door de gemeenteraad uitgeschreven, stemming plaatsvindt. Denk bijvoorbeeld aan een op grond van een dorpsraadverordening te organiseren dorpsraadverkiezing. Daarvan is in casu geen sprake. Hieruit volgt dat een zogenoemd volksreferendum niet tegelijkertijd met een stemming op grond van de Kieswet in het stemlokaal kan plaatsvinden. De Kieswet staat het niet toe.

Als het Burgercomité niet in het stemlokaal, maar daarbuiten (edoch binnen het gebouw waarin het stemlokaal zich bevindt) zitting neemt, is er strikt genomen iets meer mogelijk. Ook dan moet echter voorkomen worden dat zich bij het stemlokaal omstandigheden voordoen die de behoorlijke voortgang van de zitting van het stembureau onmogelijk maken (art. J 35 – J 38 Kieswet). Het moet voor kiesgerechtigden duidelijk zijn welke stemmingen er door de overheid worden georganiseerd, wat deze inhouden en hoe deze verlopen. Dat betekent dat het voor kiezers volstrekt duidelijk moet zijn dat het volksreferendum van het Burgercomité niet wordt georganiseerd door, en niet onder controle staat van, de gemeente en dat deelname eraan niet verplicht is (en door kiezers ook niet als zodanig wordt ervaren). Als dat niet of onvoldoende duidelijk is, ligt het niet voor de hand om hieraan mee te werken. Anderzijds staat de Kieswet er niet aan in de weg dat derden buiten het stemlokaal, enquêtes, een exit poll of een volksreferendum houden.

Wat de voorzitter van het stembureau betreft: van hem (of haar) kan niet worden gevraagd om ook de gang van zaken van het volksreferendum in het oog te houden (dat bovendien plaatsvindt buiten het stemlokaal). Dit zou teveel beslag leggen op de werkzaamheden van de voorzitter voor de officiële stemmingen. Ook zijn gemeenten uiteraard niet verplicht om vrijwilligers van het Burgercomité bij wijze van service te verzorgen met bijvoorbeeld een lunch.

Hopend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

mr. K. (Kyra) Wigard
Juridisch medewerker

INFORMATIEPUNT VERKIEZINGEN
Bezoekadres: Muzenstraat 85, 2511WB Den Haag
Postadres: Postbus 20011, 2500 EA Den Haag

T 070-426 7329
E informatiepunt@kiesraad.nl
W www.kiesraad.nl

FOLLOW US ON twitter

100 JAAR KIESRECHT

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen ChristenUnie over de verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Loon, Joris van
medeopstellers	
afdeling	Leefomgeving en Mobiliteit
bijlagen	Voorstel: Beantwoording artikel 45 vragen fractie ChristenUnie - verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De bijgevoegde beantwoording van de Artikel 45-vragen van dhr. R. van de Belt en mevr. J. Elshof-Rook (ChristenUnie) met het onderwerp “de verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan.”

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 18 oktober 2018

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen over de verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan.
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder W. Dogger

Informant J. van Loon
Afdeling ZWLM - Leefomgeving en Mobiliteit
Telefoon 038 498 1989
Email J.van.loon@zwolle.nl

Bijlagen Schriftelijke Vragen n.a.v. gesprekken met verontruste bewoners over verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De bijgevoegde beantwoording van de Artikel 45-vragen van dhr. R. van de Belt en mevr. J. Elshof-Rook (ChristenUnie) met het onderwerp “de verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan.”

Inleiding
Naar aanleiding van geuite zorgen van omwonenden over de verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan heeft de ChristenUnie schriftelijke vragen gesteld.

Kernboodschap

1. Is het college bekend met de signalen van deze bewoners en zo ja, wat heeft het college ondernomen om deze situatie te verbeteren?
   Antwoord:
   De fractie duidt twee van elkaar te onderscheiden verkeerszaken. Ten eerste dat bewoners constateren dat er op de Werkerlaan hard wordt gereden met bijna ongevallen als gevolg. Ten tweede dat in het buitenland geregistreerde vrachtwagens op de route Werkerlaan komen en eigenlijk op de doorgaande route via de N331 (Hasselterweg) moeten rijden. Waarbij kerende vrachtwagens voor gevaarlijke situaties zorgen.

   Voor wat betreft de rijsnelheid krijgt de gemeente Zwolle over meerdere wegen meldingen over te hard rijden. Waarbij aantal en aard meldingen over de Werkerlaan geen aanleiding is geweest voor maatregelen anders dan de aanwezige verkeersmaatregelen. Daadwerkelijke ongevallen op dit stuk rijbaan zijn niet geregistreerd, op dit wegvak is daarmee vooral sprake van subjectieve verkeersonveiligheid. Dat komt mogelijk door het verschil in snelheid tussen gemotoriseerd en langzaam verkeer.

   De Werkerlaan is opgedeeld in een deel binnen en buiten de bebouwde kom. Voor wat betreft het deel binnen de bebouwde kom heeft de fietser en voetganger een eigen plek en zijn er verkeersremmende voorzieningen aanwezig. Het gedeelte buiten de bebouwde kom is een erftoegangsweg en als onderdeel van een hoofdfietsroute voorzien van suggestiestroken en een

maximumsnelheid van 60 km/uur. Gezien de lange rechtstand zijn hogere snelheden door gemotoriseerd verkeer hier niet ondenkbaar. Dit verkeersgedrag is lastig te beïnvloeden, ook niet met extra maatregelen. Omdat de Werkerlaan tevens fungeert als route voor loonbedrijven en landbouwvoertuigen zijn extra snelheidsremmende maatregelen lastig inpasbaar, met mogelijk geen of zeer gering effect op automobilisten. De suggestie om plantenbakken te plaatsen heeft in relatie met het bouwverkeer weinig effect in verband met de noodzakelijke breedte voor de doorgang. Daarnaast ondervinden fietsers hiervan soms overlast en bestaat de kans op klemrijden.

Het verhogen van de verkeersveiligheid op het deel buiten de bebouwde kom is mogelijk door het realiseren van een vrijliggende fietsvoorziening, bijvoorbeeld op de wijze zoals langs de Ruimzichtweg. Op dit moment is er geen budget beschikbaar voor dergelijke aanpassingen.

Voor wat betreft vrachtverkeer in de richting van Hasselt zijn er langs de Stadshagenallee borden geplaatst om te verwijzen naar de doorgaande route via de Hasselterweg. Deze staan niet langs de Milligerlaan. Gezien de nog te realiseren woningbouw in Breecamp en Breezicht zullen wij blijvend het vrachtverkeer attenderen op de wensroute buiten Stadshagen om. Indien hiervoor aanvullende of duidelijker bebording noodzakelijk is zijn wij bereid deze te plaatsen.

2. Zo nee, is het college dan bereid om met de bewoners over de situatie in gesprek te gaan om te komen tot een oplossing voor het verbeteren van de veiligheid aan het genoemde deel van de Werkerlaan?
   Antwoord:
   De gemeente Zwolle is altijd bereid een gesprek aan te gaan over de verkeersveiligheid. Dit doen wij via gangbare kanalen zoals de wijkverkeersteams. Waarin meldingen en klachten integraal besproken worden met wijkbeheer, politie en wijkverkeerskundige. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er op dit moment geen budget beschikbaar is voor grote aanpassingen.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk 50434

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen ChristenUnie over de verkeerssituatie in Stadshagen aan de Werkerlaan

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen CDA inzake Zwolse scholen en de AVG
portefeuillehouder	Michiel van Willigen
informant	Kuiper, Nico (2394)
medeopstellers	Vries, Daphne de (3373)
afdeling	Juridische zaken
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen Zwolse scholen en AVG

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
de beantwoording van de artikel 45 vragen van de Fractie van het CDA over Zwolse scholen en de AVG.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 17 oktober 2018

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Zwolse scholen en AVG
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder M.W.J. van Willigen

Informant J.N. Kuiper
Afdeling Juridische Zaken / ZWJZ
Telefoon 038 498 2394
Email JN.Kuiper@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. de beantwoording van de artikel 45 vragen van de Fractie van het CDA over Zwolse scholen en de AVG.

Datum 17 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Raadslid de heer A. Spaans heeft op 28 september 2018 namens de fractie van het CDA vragen gesteld over Zwolse scholen en de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming).
In deze informatienota beantwoorden wij deze vragen.

Kernboodschap
Het college heeft de vragen als volgt beantwoord.

1. Is de worsteling van de Zwolse scholen met het toepassen van de AVG bij u bekend?
Dit signaal is bij ons niet specifiek bekend gemaakt. In zijn algemeenheid zien we dat organisaties in de afgelopen maanden gewerkt hebben aan het implementeren van de AVG. Dat geldt ook voor scholen. Het is daarin zoeken naar manieren om zowel recht te doen aan de privacy van de leerlingen als aan de behoefte om 'gewoon' school te kunnen zijn met elkaar, met alles wat daarbij hoort.

2.. *Wat is de taak van de gemeente met betrekking tot dit specifieke onderwerp en waar heeft de gemeente wel en waar heeft de gemeente geen invloed op?*
Gemeente Zwolle heeft als organisatie in relatie tot het onderwijs geen specifieke rol en taak op het terrein van de AVG. Als gemeente hebben we kennis van de AVG, zoals deze voor ons van toepassing is. We beschikken niet over de specifieke kennis hoe de uitwerking in het onderwijs is.
Scholen hebben daarin een eigen rol en verantwoordelijkheid.

3. Zijn er in Zwolle protocollen opgesteld, waarin staat hoe om te gaan met het gebruik van sociale media?
Er zijn binnen de Zwolse organisatie geen afzonderlijke protocollen voor het om gaan met sociale media. Wel is in een organisatiebrede bewustwordingstraining aandacht gevraagd voor dilemma's en afwegingen daarbij. Wat het gebruik van sociale media in het onderwijs betreft; het is aan de onderwijsbesturen zelf om dit vorm te geven.

4. Zijn er specifieke protocollen of handreikingen opgesteld voor scholen?
Er zijn meerdere organisaties, bijvoorbeeld Kennisnet, PO-Raad, VO-Raad en NJI, die specifiek het onderwijs kunnen ondersteunen bij dergelijke vraagstukken en daarvoor documentatie hebben.

5. Zijn er op alle scholen bijeenkomsten gehouden voor leerkrachten, ouderraad en (groeps)ouders?
De onderwijsbesturen bepalen zelf op welke wijze zij leerkrachten, ouderraad en ouders hierover informeren.

6. Ziet u een rol voor de gemeente om de grote verscheidenheid aan maatregelen bij de onderwijsinstellingen in Zwolle terug te kunnen dringen? Indien u dit vindt, hoe ziet u dan de verdere uitwerking en op welke termijn zou dit gereed kunnen zijn?
Nee, we zien geen rol. Onderwijsbesturen maken zelf de keuze hoe zij de AVG implementeren. Natuurlijk kunnen wij bij vragen meedenken met het onderwijsbestuur. Tegelijkertijd onderkennen we dat de specifieke kennis belegd is bij bijvoorbeeld Kennisnet, PO-Raad, VO-raad, NJI. Zij zijn daarin een betere partner dan wij.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Datum 17 oktober 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50431

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen CDA inzake Zwolse scholen en de AVG

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en ChristenUnie inzake Toekomst Nooterhof
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Have, Stef ten (2154)
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en ChristenUnie - Toekomst Nooterhof Bijlage: GroenLinks en ChristenUnie - Toekomst Nooterhof

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van de beantwoording van de door Groen Links en Christenunie gestelde Artikel-45 vragen over de Nooterhof

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 24 oktober 2018

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Nooterhof
Versienummer	1.0

Portefeuillehouder William Dogger

Informant S. ten Have
Afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement / OW
Telefoon 038 498 2154
Email S.ten.Have@zwolle.nl

Bijlagen 1. Raadsvragen GL/CU Nooterhof

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De beantwoording van de door Groen Links en Christenunie gestelde Artikel-45 vragen over de Nooterhof

Datum 24 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Groen Links en de Christenunie hebben artikel 45 vragen gesteld over de stand van zaken en toekomstige invulling van de Nooterhof. Met deze informatienota geven wij antwoord op de gestelde vragen.

Kernboodschap
In maart 2018 is uw Raad geinfomeerd over het feit dat Landstede na 12 jaar stopt met het beheer van het Doepark Nooterhof en de gemeente op zoek gaat naar een nieuwe invulling. Met de antwoorden op de gestelde vragen wordt u geinformeerd over de stand van zaken.

Beantwoording

1. Op welke termijn verwacht het college te komen met een toekomstvisie/nieuwe invulling voor het Doepark en wanneer zullen deze plannen met de raad gedeeld worden?

Antwoord:
De afgelopen periode is er vooral gewerkt aan het goed afronden van de lopende afspraken met Landstede na een beheersovereenkomst van 12 jaar en het overdragen van het beheer van Doepark Nooterhof terug aan de gemeente per 1 opktober. Verder zijn er gesprekken gevoerd met de stichting Earthship over de toekomst van het Earthship. Deze ontwikkeling heeft onmiskenbaar een samenhang met de invulling van het doepark. Het park is namelijk eigendom van de gemeente, het vastgoed in het gebied is dat niet. Daarnaast wordt gewerkt aan een visie op de nieuwe invulling van het gebied, concept hiervan is in afronding en zal daarna ook met betrokkenen besproken worden. Deze visie zal naar verwachting voor het eind van het jaar aan de raad gestuurd worden. Zodra dit is gedeeld zal ook het proces om te komen tot een nieuwe invulling concreter kunnen worden ingevuld. Naar aanleiding van het bericht in het voorjaar dat er gezocht gaat worden naar een nieuwe invulling hebben trouwens veel potientiele initiatiefnemers vanuit allerlei verschillende invalshoeken contact gezocht en hun interesse kenbaar gemaakt.

2. Is het college van plan om het groene, speelse en laagdrempelige karakter van het park te behouden?

Antwoord:
Uitgangspunt bij het komen tot een visie op de nieuwe invulling voor het gebied zijn dat het groene karakter, de openbare toegankelijkheid en huidige waarde voor de stad van het park behouden blijft. Het is immers een zeer gewaardeerde plek in de stad. Groen, speels en laagdrempelig sluit daar zeker bij aan.

3. Is het college bereid de kennis en inzet van vrijwillige (moes-)tuiniers en de op het terrein aanwezige imker voor de toekomst te behouden?

Antwoord:
De activiteiten van de imker en tuiniers hebben altijd onder de vlag van Landstede plaatsgevonden en een belangrijke bijdrage geleverd aan het doepark. Er wordt onderzocht of de huidige initiatieven een plek kunnen krijgen in de toekomstige invulling. Het college wil in dit stadium echter niet vooruitlopen op een nieuwe invulling en daar een toezegging over doen. Het in dit stadium vastleggen van dergelijke eisen zou beperkend kunnen werken op de invulling van het geheel, terwijl er juist ook wordt gezocht naar nieuwe initiatieven.

4. Ziet het college kans om hen in de tussentijd ook te betrekken bij het beheersplan zoals dat door ROVA momenteel wordt opgesteld?

Antwoord:
Vanaf 1 oktober is het beheer van het doepark in handen van de gemeente. Er zal de komende tijd het nodige onderhoud gepleegd worden, wat precies wordt op dit moment geïnventariseerd. Dit onderhoud is beperkt en vooral gericht op het in stand houden van de kwaliteit van het park in afwachting op een nieuwe invulling. Er zal dus ook geen uitgebreid beheersplan opgesteld worden. Input van mensen die het gebied kennen kan altijd welkom zijn, maar er zal nog niet voorgesorteerd worden op een nieuwe invulling.

5. Is het college bereid om samen met partners te onderzoeken welke rol de Nooterhof kan hebben in het aanbod van natuureducatie?

Antwoord:
Natuureducatie heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in het doepark. Uit de reacties die uit de stad gekomen zijn blijkt dat er ook waarde gehecht wordt aan deze educatieve component. Er zijn ook al gesprekken geweest met partners waarin dit punt aan de orde is gekomen, dit wordt dus zeker onderzocht.

6. Zwolse Natuurclubs hebben aangegeven graag een rol te willen spelen bij de toekomstige invulling van het Doepark. Is het college bereid dat aanbod serieus te onderzoeken?

Antwoord:
Nadat de Zwolse Natuurclubs hebben aangegeven wel een rol te zien in de nieuwe invulling, is hierover ook oriënterend gesproken. De zoektocht hierbij is wel welke rol dit dan zou zijn en hoe dit in te koppelen is aan andere initiatieven. De gemeente gaat bij de nieuwe invulling namelijk op zoek naar een goede beheerder die voor het geheel verantwoordelijk is. De ervaring leert dat ‘losse’ initiatieven hier ook bij gebaat zijn.

7. Utrecht heeft een aansprekende vorm gevonden in www.Utrechtnatuurlijk.nl. Natuur, milieu en duurzaamheid worden dichtbij de stadsbewoner gebracht. Kan ook voor Zwolle zo’n ‘het geheel is meer dan de som der delen’ worden gerealiseerd?

Antwoord:

Er zijn in het land meerdere voorbeelden waarbij er een geslaagde combinatie is gemaakt tussen een fysieke plek en natuureducatie. Naast Utrecht is Assen hiervan ook een goed voorbeeld. Er wordt zeker gekeken welke elementen hieruit in Zwolle gebruikt zouden kunnen worden. Daarbij is het wel belangrijk om in gedachten te houden dat in het geval van de Nooterhof het park wel eigendom is van de gemeente, maar de gebouwen in het gebied niet.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50587

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en ChristenUnie inzake Toekomst Nooterhof

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

GROENLINKS ChristenUnie Zwolle

Vragen o.b.v. art. 45 reglement van orde

Aan: College van B&W
Van: GroenLinks Zwolle, Eildert Noorda / ChristenUnie Zwolle, Jacob Raap
Datum: 29 september 2018
Onderwerp: Toekomst Nooterhof

Geacht College,

Onlangs brachten ondergetekenden een bezoek aan Doepark de Nooterhof en spraken wij de huidige, zeer betrokken beheerder van het Earthship. Na jaren een bruisende, groene hotspot te zijn geweest kwam nu het beeld naar voren dat, door beëindiging van activiteiten van Landstede, de zaken worden afgebouwd en afscheid werd genomen van (moes)tuin vrijwilligers. Bovendien is er bij deze betrokkenen nog grote onduidelijkheid over de toekomst van de Nooterhof. We begrepen via de ambtelijke lijn dat de gemeente Zwolle op korte termijn het beheer over het Doepark overneemt. Dat brengt ons op de volgende vragen:

1. Op welke termijn verwacht het college te komen met een toekomstvisie/nieuwe invulling voor het Doepark en wanneer zullen deze plannen met de raad gedeeld worden?

2. Is het college van plan om het groene, speelse en laagdrempelige karakter van het park te behouden?

3. Is het college bereid de kennis en inzet van vrijwillige (moes-)tuiniers en de op het terrein aanwezige imker voor de toekomst te behouden?

4. Ziet het college kans om hen in de tussentijd ook te betrekken bij het beheersplan zoals dat door ROVA momenteel wordt opgesteld?

5. Is het college bereid om samen met partners te onderzoeken welke rol de Nooterhof kan hebben in het aanbod van natuureducatie?

6. Zwolse Natuurclubs hebben aangegeven graag een rol te willen spelen bij de toekomstige invulling van het Doepark. Is het college bereid dat aanbod serieus te onderzoeken?

7. Utrecht heeft een aansprekende vorm gevonden in www.Utrechtnatuurlijk.nl. Natuur, milieu en duurzaamheid worden dichtbij de stadsbewoner gebracht. Kan ook voor Zwolle zo'n 'het geheel is meer dan de som der delen' worden gerealiseerd?

Namens de fractie van GroenLinks,
Eildert Noorda

Namens de fractie van de ChristenUnie,
Jacob Raap

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen PvdA m.b.t. de Weeshuispassage
portefeuillehouder	René de Heer
informant	Westenberg, Anton
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen Weeshuispassage Bijlage: PvdA - Weeshuispassage

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De beantwoording artikel 45-vragen over de Weeshuispassage.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 23 oktober 2018

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Weeshuispassage
Versienummer	

Portefeuillehouder R. de Heer

Informant A.Westenberg
Afdeling PPP
Telefoon 038 498 2660
Email A.Westenberg@zwolle.nl

Bijlagen Artikel 45 vragen Weeshuispassage PvdA

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording artikel 45-vragen over de Weeshuispassage.

Datum 23 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 5 oktober 2018 zijn er door de fractie van het PvdA artikel 45-vragen gesteld over de Weeshuispassage. Met deze informatienota wordt u geïnformeerd over de beantwoording van deze vragen.

Kernboodschap

Vragen
1. Wat is er tot op heden gedaan om de langdurige winkelleegstand in de Weeshuispassage aan te pakken? Wat zijn daarvan de resultaten?

Antwoord:
Uw raad is in januari 2018 geïnformeerd over de stand van zaken van de gebiedsontwikkeling van het Broerenkwartier. Daarbij zijn ook het Voorbereidingsdocument Broerenkwartier en het Uitwerkingsdocument Varianten en Kernwaarden Broerenkwartier met u gedeeld. Op basis van deze documenten hebben zowel HMO als de gemeente meerdere gesprekken gevoerd met eigenaren en initiatiefnemers in het gebied. Daarbij hebben de eigenaren en initiatiefnemers een positieve grondhouding. Dit vertaalt zich ook in het feit dat alle partijen deelnemen aan een door HMO geïnitieerd architectencollectief. Middels dit collectief zullen er nadere randvoorwaarden opgesteld worden voor de gebiedsontwikkeling als ook voor de deelgebieden daarvan. Inmiddels is de passage heringericht en de overkapping verwijderd.
Eén eigenaar, welke een substantieel bezit heeft in het gebied, heeft vergevorderde plannen om zijn panden te her-ontwikkelen ten behoeve van nieuw te vestigen retailer(s). De verwachting is dat deze plannen nog dit jaar kunnen worden gepresenteerd en de daarbij benodigde procedures kunnen worden opgestart. Wij zullen uw raad eind 2018 hierover informeren.

2. Wat zijn de mogelijkheden om de leegstaande winkels tijdelijk anders te bestemmen en/of tegen lagere prijzen tijdelijk te verhuren (bv ten behoeve van expositieruimte of pop-up-stores)?

Antwoord:
Dit soort initiatieven worden zeker aangemoedigd en omarmen we ook. Zo zijn het afgelopen jaar regelmatig ruimtezoekende partijen in contact gebracht met pandeigenaren. Het is ons bekend dat momenteel één van deze partijen nagenoeg overeenstemming heeft met een pandeigenaar over een tijdelijke huurperiode. Als gemeente hebben wij tijdelijk het pand naast het Vliegerhuys gebruikt als Climate Hangout om de klimaatopgave onder de aandacht te brengen. De gemeente heeft echter zelf geen eigendom in het gebied en is daarbij dan ook volledig afhankelijk van de intenties van de eigenaren en potentiële huurders.
Wij constateren dat de leegstand in de Weeshuispassage ook in stand wordt gehouden vanuit het toekomstperspectief van de pandeigenaren. Dit met het oog op de verdere ontwikkelingen in het gebied op basis waarvan retailers zich duurzaam willen vestigen in het gebied. Met het her-ontwikkel plan, zoals die bij de beantwoording van vraag 1 is benoemd, verwachten wij een positieve impuls in de rest van de Weeshuispassage.

3. Wat zijn de mogelijkheden om de leegstand in de Weeshuispassage te gebruiken om de gemeentelijke kunstcollectie te exposeren (zoals door de wethouder benoemd in De Stentor van 5-10-2018: “Bijvoorbeeld met exposities in scholen, wijkcentra, verzorgingscentra of leegstaande panden in de binnenstad. Zwollenaren moeten kunnen meegenieten van deze verborgen schat”).

Antwoord:
Dit zou een prima tijdelijke invulling kunnen zijn en zullen wij in de toekomstige gesprekken met de vastgoedeigenaren ook naar voren brengen. Daarbij moet wel aangetekend worden dat de gemeente hiervoor geen budget beschikbaar heeft. Primair zullen wij de vastgoedeigenaren ook blijvend stimuleren tot een structurele invulling alsmede de daarbij behorende (her-)ontwikkel plannen voortvloeiende uit de afspraken welke gemaakt zijn in het kader van het verwijderen van de kapconstructie in de Weeshuispassage.

4. Zijn de vastgoedeigenaren bereid aan het voorgaande mee te werken? Zo nee, welke mogelijkheden biedt de leegstandswet dan om hun betrokkenheid te vergroten?

Antwoord:
De bereidheid zal ongetwijfeld aanwezig zijn bij de vastgoedeigenaren maar zij zullen, gezien hun toekomstplannen, geen bereidheid tonen om financieel te investeren ten behoeve van tijdelijke verhuur. Aangezien ook potentiële huurders behoudend zijn om financieel te investeren in tijdelijke huur zijn er slechts beperkte mogelijkheden.
Op basis van de leegstandwet kan een vastgoedeigenaar, indien aan de voorwaarden is voldaan, relatief eenvoudig een vergunning aanvragen om tijdelijke verhuur mogelijk te maken. Burgemeester en wethouders mogen daarbij geen aanvullende voorwaarden meer stellen aan vergunningverlening. De leegstandwet is echter geen drukmiddel voor een gemeente maar kan het voor vastgoedeigenaren makkelijker maken om tijdelijke huurcontracten te sluiten. De toepassing van de leegstandwet is bij vastgoedeigenaren algemeen bekend.

5. In de beslisnota Broerenkwartier uit april 2017 werd gesproken over " een aantrekkelijk programma, beleving en een uitstekend verblijfsklimaat": wat is en wordt er gedaan om deze ambities te realiseren?

Antwoord:
Met de provincie en HMO leggen wij budget bij elkaar voor placemaking Broerenkwartier waarvoor momenteel ideeën worden uitgewerkt waaronder Winters Zwolle. In zijn algemeenheid proberen wij bij evenementenaanvragen te zorgen dat die ook een placemakingsfunctie hebben voor het Broerenkwartier zoals World Street Painting 2018. Ook hebben wij bijvoorbeeld het geveltuinen-project nadrukkelijk in het Broerenkwartier gestimuleerd, een tijdelijke aanlegsteiger mogelijk gemaakt in de Thorbeckegracht en een tijdelijk groen-paviljoen op Achter de Broeren gerealiseerd.
Voor de invulling van de structurele ambitie verwijzen wij hierbij naar het antwoord op vraag 1 en willen wij u graag in december van dit jaar verder informeren over de huidige stand van zaken rondom de ontwikkelingen in het Broerenkwartier.

Datum 23 oktober 2018

Consequenties
nvt

Communicatie
nvt

Vervolg
nvt

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50594

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen PvdA m.b.t. de Weeshuispassage

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Zwolle, 05-10-2018

Art. 45 vragen Weeshuispassage.

Geachte College van B&W,

Het Broerenkwartier is een gebied dat sinds 2015 de bijzondere aandacht heeft van de raad, maar zeer zeker ook van de ondernemers en van de bezoekers van de stad. Er is in 2015 tijdelijk een inspirator aangesteld en er is geld beschikbaar gesteld voor ingrepen in het gebied.
Tot welke inspiratie dit heeft geleid, is nog niet voor iedereen zichtbaar. Met het beschikbaar gestelde geld is een aantal ruimtelijke ingrepen gepleegd, maar qua inhoud en sfeer ligt de Weeshuispassage er nog steeds somber en wezenloos bij.

Vele ideeën zijn geopperd en gepasseerd om van dit gebied een aantrekkelijk woon- en winkelgebied te maken. Bijna anderhalf jaar geleden (mei 2017) stelde de raad de beslisnota Broerenkwartier vast en werd er geld beschikbaar gesteld om dit gebied nieuw leven in te blazen.
Op 22-01-2018 werd de gemeenteraad geïnformeerd met de informatienota 'Tussenstand revitalisering Broerenkwartier'.
Daaruit bleek onder meer dat de vastgoedeigenaren in de Weeshuispassage vast wil houden aan de retailfunctie en er bij hen "voorzichtige bereidheid is om te verkennen hoe het gebied versterkt kan worden door andere functies".
Oftewel: de enorme leegstand wordt geaccepteerd in afwachting van huurders, van nieuwe winkels, terwijl bekend is dat mensen steeds meer via internet winkelen.

Tot op heden ligt de Weeshuispassage er daarom nog leeg en verlaten bij. Er is sprake van nagenoeg volledige leegstand in dit winkelgebied. Wie vanuit de Hudsons Bay naar de C&A en Waanders wil lopen, waant zich in een scène van Dante's voorgeborchte, waar verloren zielen doelloos ronddwalen en naarstig op zoek zijn naar de uitgang.
Op winkelend publiek (zeker van buiten de stad) maakt deze versteende treurigheid een indruk die niet uitnodigt tot een tweede bezoek.

Zoals gezegd is er in de Weeshuispassage sprake van nagenoeg volledige leegstand en er is nog geen zicht op een positieve ontwikkeling op korte termijn.
Tegelijkertijd is het genoegzaam bekend dat veel Zwolse kunstenaars moeite hebben met het vinden van tijdelijke en betaalbare expositieruimte (zie https://www.peperbus.nl/nieuws/algemeen/472732/elkaar-inspireren-is-de-kracht-van-het-palet-).
Hoe mooi zou het daarom zijn als de Weeshuispassage (tijdelijk) leven ingeblazen kan worden door de leegstand in te vullen met expositieruimte of andere creatieve oplossingen (bv samenwerking kunstenaars, musici, conservatorium, pop-up-stores e.a.).

Dit brengt ons tot de volgende vragen:

1. Wat is er tot op heden gedaan om de langdurige winkelleegstand in de Weeshuispassage aan te pakken? Wat zijn daarvan de resultaten?
2. Wat zijn de mogelijkheden om de leegstaande winkels tijdelijk anders te bestemmen en/of tegen lagere prijzen tijdelijk te verhuren (bv ten behoeve van expositieruimte of pop-up-stores)?
3. Wat zijn de mogelijkheden om de leegstand in de Weeshuispassage te gebruiken om de gemeentelijke kunstcollectie te exposeren (zoals door de wethouder benoemd in De Stentor van 5-10-2018: "Bijvoorbeeld met exposities in scholen, wijkcentra, verzorgingscentra of leegstaande panden in de binnenstad. Zwollenaren moeten kunnen meegenieten van deze verborgen schat").

4. Zijn de vastgoedeigenaren bereid aan het voorgaande mee te werken? Zo nee, welke mogelijkheden biedt de leegstandswet dan om hun betrokkenheid te vergroten?
5. In de beslisnota Broerenkwartier uit april 2017 werd gesproken over " een aantrekkelijk programma, beleving en een uitstekend verblijfsklimaat": wat is en wordt er gedaan om deze ambities te realiseren?

Y. Ben Ali
PvdA Zwolle

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen D66 Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Doorne, Jeroen van (3248)
medeopstellers	
afdeling	Ruimte en Economie
bijlagen	Voorstel: Informatienota beantwoording Art 45 vragen D66 Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De beantwoording van artikel 45-vragen van D66 met als onderwerp ‘Internationale trein Amsterdam – Zwolle – Berlijn’.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 6 november 2018

Onderwerp	Beantwoording Art 45 vragen D66 Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn
Versienummer	V3.0

Portefeuillehouder W. Dogger

Informant J. van Doorne
Afdeling Ruimte en Economie / ZWRE
Telefoon 038 498 32 48
Email J.van.Doorne@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van artikel 45-vragen van D66 met als onderwerp ‘Internationale trein Amsterdam – Zwolle – Berlijn’

Datum 6 november 2018

Inleiding
Naar aanleiding van van een artikel in het NRC dat de Duitse regering een snelle trein van Amsterdam naar Berlijn wil heeft D66 schriftelijke vragen gesteld.

Kernboodschap

1. *Is het college op de hoogte van de plannen van NS en Deutsche Bahn?*

   Antwoord:
   Ja, het college is hiervan op de hoogte.

2. *We lezen in het artikel in NRC dat verschillende routes naar Berlijn worden onderzocht, onder andere via Arnhem en via Hengelo. Wordt de route via Zwolle ook in de genoemde plannen onderzocht?*

   Antwoord:
   De trein van Amsterdam naar Berlijn rijdt op dit moment via o.a. Apeldoorn, Deventer en Hengelo. In de genoemde plannen wordt de route via Zwolle niet onderzocht. Wel is eind 2017 uit verkennend onderzoek in opdracht van de provincie Overijssel gebleken dat de routevariant in Nederland via de Hanzelijn en de Sallandlijn (Zwolle – Wierden) kansrijk is. Als kanttekening bij deze variant is wel aangegeven dat hiervoor nadere investeringen in de spoorinfrastructuur (gedeeltelijke of volledige spoorverdubbeling) benodigd zijn vanwege de betrouwbaarheid van de dienstregeling.

3. *Is het college bereid om de lobby op onderzoek naar deze route te intensiveren, juist om Zwolle als tweede knooppunt van Nederland en belangrijke hub echt op de kaart te zetten?*

   Antwoord:
   Het zou voor station Zwolle, als tweede spoorknooppunt van Nederland, een grote kans zijn wanneer het opgenomen zou worden in de route van de internationale treinen. Daarbij past het ook in de ambities en ontwikkelingen om van de Spoorzone naast een economische en regionale hub ook een (inter)nationale hub en toplocatie te maken.

   De provincie Overijssel is op dit moment de leidende partij op het dossier Berlijnlijn. NS, Deutsche Bahn (DB), het Nederlandse en Duitse ministerie van Infrastructuur en de betrokken Duitse deelstaten hebben dit jaar afspraken gemaakt om de intercity tussen Amsterdam en Berlijn te versnellen. NS en DB zijn momenteel bezig een plan voor versnelling uit te werken. De provincie Overijssel is hierop aangesloten via het bestuurlijk MIRT-overleg en houdt namens Zwolle de vinger namens aan de pols. Op dit moment voer het college geen actieve lobby, maar zij volgt de ontwikkelingen uiteraard op de voet.

Openbaarheid
Openbaar

Zwolle

Datum 6 november 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50606

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen D66 Internationale trein Amsterdam Zwolle Berlijn

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen CDA - stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Dijk, Erna van (2110)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beantwoording artikel 45 vragen CDA Stopzetting huisbezoekproject in de Aalanden

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:
1. kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen betreffende stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 1 november 2018

Onderwerp	Artikel 45 vragen stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder William Dogger

Informant G.R. van Dijk
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2110
Email GR.van.Dijk@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen betreffende stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen

Datum 1 november 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Het CDA heeft artikel 45 vragen gesteld over het stopzetten van het huisbezoekproject in de Aa-landen. Het CDA geeft aan teleurgesteld te zijn dat het College besloten heeft het huisbezoekprojecten in de Aa-landen om financiële redenen stop te zetten. Het CDA hoopte juist dat het project uitgerold kon worden over de hele gemeente. Wat hen procedureel bevreemdt heeft is het optreden van wethouder Dogger in een interview in de Stentor van 24 oktober 2018 waarind de wethouder vermeldt dat hij zich in wil spannen alsnog het huisbezoekproject te redden. Het CDA stelt daarom een aantal vragen die wij hier willen beantwoorden.

Kernboodschap

De pilot Vitaal en Veilig Thuis in de Aalanden loopt door tot eind 2019. Met de huisbezoeken willen wij de vitaliteit en de veiligheid in en om het huis van de 67 plusser behouden en vergroten door mensen bewust te maken en te adviseren wat het blijven wonen in de wijk voor hen en hun woning inhoudt.

Consequenties

Het CDA heeft de volgende vragen gesteld, De antwoorden vindt u direct onder de vraag:

1. *Heeft de wethouder wellicht een minderheidsstandpunt ingenomen in het college en neemt hij daarmee afstand van het collegestandpunt*?
   Dat is niet het geval. In de 'Rapportage vitaal en veilig thuis Aalanden' die op 29 oktober jl. door de gemeenteraad voor kennisgeving is aangenomen staat het standpunt van het college verwoord: "Voorjaar 2018 is bij de te nemen maatregelen om het tekort op het sociaal domein aan te pakken, afgesproken dat voorlopig geen sprake is van uitbreiding van de methodiek naar andere wijken in Zwolle." Er zijn middelen gereserveerd voor de uitvoering van het project tot en met 2019. In het verslag projectjaar 2017-2018 dat u heeft ontvangen wordt de conclusie getrokken dat vrijwel alle benaderde inwoners positief zijn over het project, ook de niet-deelnemers. Zij vinden het een mooi initiatief van de gemeente en de partners. Ook de partners werken met veel enthousiasme samen aan het project.Tevens wordt in dit verslag gesteld dat het goed zou zijn de huisbezoeken niet te beperken tot de Aalanden, maar uit te voeren in alle delen van de stad. Die afweging heeft het college nu niet gemaakt, maar daar kan gelet op de positieve resultaten in de toekomst wel toe worden besloten. Een dergelijk besluit staat niet op zichzelf maar zal altijd worden afgewogen tegen de andere keuzes die moeten worden gemaakt op het brede terrein van het sociaal domein en de beschikbare financiële middelen.
2. *Kunnen wij nu ook van andere portefeuillehouders pleidooien horen of lezen bij collegevoorstellen waar zij een andere uitkomst wensen dan het gepresenteerde collegevoorstel vermeldt*?
   Neen
3. *Als dat het geval is, welke waarde moet de raad dan nog toekennen aan collegevoorstellen?*
   Dat is niet het geval.
4. *De wethouder heeft nu een nadrukkelijke verwachting gewekt; neemt het College deze inzet over of is hier sprake van “bestuurlijke verwarring?”*
   Er is naar onze opvatting geen sprake van gewekte verwachtingen of bestuurlijke verwarring.

Datum 1 november 2018

Communicatie

Vervolg

Openbaarheid

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50848

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen CDA - stopzetting huisbezoekproject in de Aa-landen

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 06-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen Christen Unie n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman
portefeuillehouder	Klaas Sloots
informant	Busweiler, Trudy (038-4982801)
medeopstellers	Plas, Carel Stevens, Marc (2212) Wierbos - Logtenberg, Joke
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Artikel 45 vragen Christen Unie n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De beantwoording van Artikel 45 vragen Christen Unie *n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman* d.d. 6 oktober 2018.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 29 oktober 2018

Onderwerp	Artikel 45 vragen Christen Unie n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman.
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder Sloots, K.

Informant A.G. Busweiler
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / ZWMO
Telefoon 038 498 2801
Email T.Busweiler@zwolle.nl

Bijlagen -

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de Artikel 45 vragen Christen Unie *n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman*.

Datum 29 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De fractie van de Christen Unie heeft op XXX schriftelijke vragen gesteld aan het college over het rapport *'Overheid geeft inburgeraars een valse start'* van de Nationale ombudsman. In deze informatienota geven wij antwoord op deze vragen.

De Christen Unie leidt de vragen als volgt in:

De afgelopen week publiceerde Nationaal ombudsman Reinier van Zuthpen het rapport 'Een valse start'. Aan nieuwkomers worden allerlei ingewikkelde eisen gesteld en als ze niet aan die eisen voldoen krijgen ze een boete. 'Ze willen meedoen,' zegt Van Zuthpen 'maar het wordt inburgeraars in plaats van gemakkelijk, juist lastig gemaakt.' De uitkomsten uit dit rapport zien wij als fractie ook bevestigd. Zowel in onze gesprekken met inburgeraars in Zwolle, als met de vrijwilligers die zich inzetten voor de nieuwkomers.
De problemen van de inburgeraars zijn namelijk vaak niet anders dan die van andere mensen. Mensen missen een persoonlijk aanspreekpunt, instanties sturen hen van het kastje naar de muur en wetten en regels staan centraal in plaats van oplossing. Voor inburgeraars leidt dat tot problemen in het kwadraat, omdat ze aan allerlei eisen moeten voldoen om in te burgeren en tegelijkertijd hun leven op de rit moeten krijgen in een land dat ze niet kennen en waar ze de taal niet spreken. De verantwoordelijk minister Koolmees van SZW onderkent de problemen en wil de inburgering vanaf medio 2020 veranderen met meer nadruk op hulp en maatwerk voor inburgeraars. Hier zijn de mensen die nu bezig zijn met in te burgeren echter niet mee geholpen. De Nationale ombudsman vindt dat de overheid daarom per direct dienstverlening op maat moet verlenen.

De vragen worden hieronder per vraag beantwoord.

Kernboodschap

1. Herkent het college de geschetste situatie van de Nationale ombudsman, dat op dit moment het de huidige inburgeraars, door allerlei ingewikkelde eisen, lastig gemaakt wordt om goed in te burgeren?

Ja, dat herkennen wij.

2. Kan het college aangeven hoeveel inburgeraars in Zwolle op dit moment problemen ondervinden aan het huidige inburgeringsbeleid?

Vanaf 2014 tot op heden zijn er ongeveer 600 statushouders binnen de gemeente Zwolle komen wonen. Dit aantal zal nog toenemen, gezien de reguliere instroom van vluchtelingen en de gezinshereniging. Vrijwel iedere statushouder ervaart het huidige inburgeringsbeleid als problematisch.

3. Heeft het college in beeld wat daarbij de meest concrete en praktische problemen zijn waar de inburgeraars in Zwolle tegen aan lopen en wat de oorzaken hiervan zijn?

Er is een gebrek aan het voeren van regie. Veel partijen zijn betrokken bij inburgering. Er gaat vaak wat mis.

- Er wordt te weinig gedaan aan het managen van verwachtingen van de statushouder (o.a. mogelijkheden en onmogelijkheden, rechten en plichten)
- De aanpakken op de verschillende levensterreinen worden veelal volgordelijk opgepakt: taal, husivesting, behandeling, opleiding, vinden van werk, etc. Met als gevolg dat er veel tijd verstrijkt gedurende het integratieproces.
- Gezien de wijze van het verstrekken van budgetten (door DUO) krijgt de inburgeraar niet meer dan drie dagdelen per week inburgeringscursus aangeboden. De ontwikkeling van taal en inburgeren verloopt niet efficiënt en duurt hierdoor onnodig lang.
- Het is voor de statushouders zelf moeilijk om een passende taalcursus te vinden en er is een gebrek aan duale trajecten. Daarnaast wijzigen de roosters van de inburgeringscursussen frequent, waardoor de combinatie van werken en inburgeren in de praktijk niet of nauwelijks plaatsvindt.

4. Ziet het college mogelijkheden om ook bij de huidige inburgeraars waar nodig, per direct dienstverlening op maat te verlenen en daarbij de inburgeraar centraal te stellen?

Er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuwe aanpak, welke vooruitloopt op de nieuwe inburgeringswet van minister Koolmees. Daarbij streven we naar de meest efficiënte manier in lijn met de nieuwe wet:

- De statushouder heeft één centrale contactpersoon
- Na afname van een assessment (in eigen taal), zal er een persoonlijk plan van aanpak (PIP) worden opgesteld
- Vanuit dit plan voert een consulent de regie over het proces van inburgeren en participeren. Het inburgeringstraject is niet vrijblijvend en is gericht op een duaal traject mede gericht op werk en/of studie.

De gemeente heeft de centrale regie in het proces en het hele speelveld.

5. Ziet het college mogelijkheden om het nieuwe inburgeringsbeleid van 2020 naar voren te schuiven?

De nieuwe inburgeringswet is in ontwikkeling. De wetteksten zijn nog niet beschikbaar. Zoals bij vraag 4 beschreven is, willen we vooruitlopen op de invoering van de wet in 2020. Tegelijkertijd lopen er nog inburgeringstrajecten met bijbehorende contracten met inburgeraars.

6. Is het college bereid om met inburgeraars, vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties een evalutatie te houden van het huidige beleid om daarmee verbetermogelijkheden voor het toekomstig beleid te formuleren?

Er wordt gewerkt aan een nieuwe aanpak. Bij de totstandkoming van de nieuwe aanpak willen we het brede speelveld, inclusief ervaringsdeskundigen betrekken. Zo ook uitgevoerde onderzoeken en evaluaties in Nederland benutten. Eén daarvan is het onderzoek van de rekenkamercommissie ‘van exclusief beleid naar exclusieve aandacht’; inclusief beleid dient te voldoen aan twee voorwaarden:
1. Bied ondersteuning op maat en onderhoud de juiste infrastructuur

Datum 29 oktober 2018

2. Hou actueel inzicht in de groepen, achtergronden en cijfers
Kortom, de lessen die we kunnen leren wenden we aan om te komen tot een passende aanpak met partners.

Consequenties

Communicatie

Vervolg
-

Openbaarheid
Ja

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk 50645

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen Christen Unie n.a.v. rapport 'Overheid geeft inburgeraars een valse start' van de Nationale ombudsman

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen van de VVD fractie - Pikkedonker park Wezenlanden
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Hoekstra, Liesbeth (2379)
medeopstellers	
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording artikel 45 vragen van de VVD fractie - Pikkedonker park Wezenlanden

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen van de VVD fractie getiteld “pikkedonker park Wezenlanden“.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 1 november 2018

Onderwerp	artikel 45 vragen van de VVD fractie "getiteld "pikkedonker park Wezenlanden".
Versienummer	1.0

Portefeuillehouder Henk Jan Meijer

Informant B.L. Hoekstra
Afdeling Fysieke Leefomgeving
Telefoon 038 498 2379
Email BL.Hoekstra@zwolle.nl

Bijlagen 1. artikel 45 vragen gesteld door de fractie van de VVD

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de beantwoording van de artikel 45 vragen van de VVD fractie getiteld "pikkedonker park Wezenlanden".

1. Heeft u kennisgenomen van het Stentorartikel?
Antwoord:
Het college heeft kennis genomen van het artikel in de Stentor.

2. Herkent u het beeld van een pikkedonker Park Wezenlanden en begrijpt u dat Zwollenaren het park hierdoor mijden?
Antwoord:
Het college heeft begrip voor het gevoel dat een dergelijk incident in het park oproept, en de relatie die daarbij wordt gelegd met het ontbreken van verlichting in het park.

3. Kunt u een overzicht geven van het aantal plaatsgevonden incidenten in de afgelopen drie jaar in Park Wezenlanden?
Antwoord:
In het park hebben de afgelopen drie jaar ongeveer 15-20 incidenten per jaar plaatsgevonden in de donkere uren van de dag. Deze incidenten variëren erg in aard. Een deel van deze incidenten is gerelateerd aan de evenementen in het park. Het grootste aantal incidenten is gerelateerd aan de aanwezigheid van jeugd in het park.

4. Bent u het met de VVD fractie eens dat veiligheid en veiligheidsgevoel van onze inwoners, zwaarder weegt dan de het niet storen van een nachtvlinder?
Antwoord:
Het college heeft oog voor alle belangen die bij het gebruik van het park een rol spelen.

5. Is het College bereid om, in lijn met het coalitieakkoord, verlichtingsmaatregelen te nemen in Park Wezenlanden om de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners te garanderen?
Antwoord:
Het veiligheidsbeeld geeft geen directe aanleiding voor het aanbrengen van verlichting in het park. De aanwezigheid van verlichting garandeert ook geen absolute veiligheid. Wel kan verlichting een bijdrage leveren aan het aan de veiligheidsbeleving en de gebruiksvriendelijkheid van het park.

Het college is bereid te onderzoeken of het aanbrengen van verlichting in dit park wenselijk is voor de gebruiksvriendelijkheid (wat mede de veiligheidsbeleving omvat) van het park en of dit financieel mogelijk is.l

6. Zo ja, op welke termijn bent u bereid om dit te gaan doen, zo nee, op welke wijze wilt u deze veiligheidsgarantie dan wel garanderen in Park Wezenlanden?

Antwoord:

Samen met de veiligheidspartners investeren wij in een concrete aanpak van de ervaren overlast door jeugd in het park, en dit laat ook verbetering zien. Het veiligheidsbeeld geeft geen aanleiding om de inzet op veiligheid op dit moment te verhogen of anders in te zetten.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Datum 1 november 2018

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 51023

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen van de VVD fractie - Pikkedonker park Wezenlanden

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en PvdA over het demonstratieverbod tijdens de Sinterklaasintocht
portefeuillehouder	
informant	Agterhuis, Henriette (2622)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Beantwoording artikel 45 vragen fractie GroenLinks en PvdA - Demonstratieverbod tijdens de Sinterklaasintocht

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De beantwoording van de artikel 45 vragen van de fracties van Groene Links en de Partij van de Arbeid over het demonstratieverbod tijdens de sinterklaasintocht

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 19 november 2018

Onderwerp	Beantwoording raadsvragen demonstratieverbod
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder drs. H.J. Meijer

Informant M.J. Ivens
Afdeling Fysieke Leefomgeving / Fysieke Leefomgeving
Telefoon 038 498 2427
Email M.Ivens@zwolle.nl

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van de artikel 45 vragen van de fracties van Groene Links en de Partij van de Arbeid over het demonstratieverbod tijdens de sinterklaasintocht

Inleiding

Op 17 november 2018 hebben de fracties van GroenLinks en de Partij van de Arbeid artikel 45 vragen gesteld aan het het college. In deze informatienota vindt u de beantwoording daarvan, voorafgegaan door een inleiding van het college.

Het college kijkt met een dubbel gevoel terug op de intocht van Sinterklaas afgelopen zaterdag. Tijdens de intocht is Sinterklaas in Zwolle door veel enthousiaste kinderen en ouders ontvangen. Volgens de organisatie waren er meer bezoekers dan voorgaande jaren.

Tegelijkertijd is er zaterdagmiddag een stevig besluit genomen. Eerder die week had de gemeente een kennisgeving ontvangen waarin een protest werd aangekondigd tijdens de intocht van Sinterklaas. Ook had de politie duidelijke signalen dat er mensen waren die deze demonstratie wilden verhinderen. Met beide partijen zijn gesprekken gevoerd om de demonstratie mogelijk te maken . Het recht op demonstreren is een grondrecht in Nederland, iedereen mag zijn of haar mening geven. Ook in Zwolle. Aan dit uitgangspunt hebben we tot vlak voor de aankomst van Sinterklaas vastgehouden.

In de middag bleek echter dat een confrontatie met geweld onvermijdelijk was. Gezien het gevaar voor het ontstaan van wanordelijkheden langs de route en het familiekarakter van het evenement konden we tot onze teleurstelling niet anders besluiten dan de demonstratie niet door te laten gaan.
De afgelopen week is met de politie alles in werking gesteld om een veilige demonstratie mogelijk te maken en geweld tijdens dit familie-evenement te voorkomen.

Vanuit de zorgplicht voor de demonstranten en de bezoekers is zaterdagmiddag is door de loco-burgemeester besloten tot een verbod. De locoburgemeester was overigens van 13:30 uur tot 15:15 uur primair verantwoordelijk voor de openbare orde. Vanzelfsprekend is het besluit tot het verbod in goed overleg met de burgemeester genomen.

Voor de toekomst: het recht op demonstreren blijft een belangrijk recht in de Zwolse samenleving. Er is respect voor elkaar, we geven elkaar de ruimte en blijven in gesprek, dat is en blijft het uitgangspunt van het college. Het college streeft ernaar ruim voor de volgende Sinterklaasintocht in overleg met organisatoren en de verschillende geledingen in de Zwolse samenleving. We willen dan tot een dusdanigde opzet van de intocht te komen dat een situatie zoals die afgelopen zaterdag is ontstaan wordt voorkomen.

<u>Beantwoording vragen GroenLinks</u>

1. Kan de burgemeester laten weten waarom er alsnog voor gekozen is om een noodverordening uit te vaardigen aan de demonstranten en de demonstratie daarmee af te lasten? Op basis van welke informatie of signalen is hiervoor gekozen?
Het meest actuele veiligheidsbeeld op zaterdagmiddag maakte dat ik, na overleg met de politie, dit stevige besluit moest nemen. Het ging hierbij overigens niet om een noodverordening, maar een demonstratieverbod op grond van de Wet openbare manifestaties. Het actuele veiligheidsbeeld gaf aan dat zich een groep van meer dan 70 personen ophield nabij het demonstratievak, terwijl later in de middag bleek dat elders in de binnenstad nog eens tientallen medestanders aanwezig waren. Deze groep wilde de aangekondigde demonstratie verstoren met gebruikmaking van geweld zodra de demonstranten vanaf de verzamellocatie in de buurt van het demonstratievak zouden arriveren. Dat

betekende dat de politie de confrontatie zou moeten aangaan op het moment dat de demonstranten zouden aankomen. Dit gegeven, het feit dat de demonstratielocatie op zaterdagochtend in de media is gepubliceerd, het op dat moment toenemend aantal bezoekers aan de optocht, waaronder veel kinderen, hield in dat de politie de veiligheid van zowel demonstranten als omstanders niet langer kon garanderen. De veiligheid was daarmee niet meer beheersbaar in en rond het demonstratievak.

2. Heeft de burgemeester, toen in de ochtend van 17 november duidelijk werd dat in Apeldoorn de demonstratie niet door kon gaan, verzocht om politiecapaciteit te laten doorzetten naar Zwolle? Nee. **Indien dat niet het geval is, kan de burgemeester uitleggen waarom hij daarvoor niet heeft gekozen?** Op basis van het veiligheidsbeeld is er eerder in de week al fors opgeschaald door de politie. Uit het veiligheidsbeeld bleek dat een forse confrontatie tussen de demonstranten en de georganiseerde tegenreactie onvermijdelijk was. Extra politie-inzet had deze confrontatie niet voorkomen en daarmee de wanordelijkheden niet verkleind.

3. **Wil de burgemeester uitleggen wat het plan van aanpak was omtrent de demonstraties en op welke wijze tot de afspraken om toch een demonstratie in het Terpelkwijkpark te komen?**
Vanaf het moment dat mij signalen bereikten dat er een betoging zou plaatsvinden tijdens de intocht van Sinterklaas in Zwolle, heb ik actief contact gezocht met de organisatie. Er is vervolgens een zgn. “kennisgeving betoging” gedaan. Daarover is veelvuldig contact geweest, waarbij de inzet van gemeente en politie er steeds op gericht was om een betoging mogelijk te maken en daarbij de veiligheid van demonstranten en omstanders te waarborgen. Dit betekent bijvoorbeeld dat de gewenste locatie om te betogen (Rodetorenplein) niet geschikt was en we op zoek zijn gegaan naar een andere locatie langs de route. De uiteindelijke gekozen locatie bood naar mijn oordeel voldoende zichtbaarheid en gelegenheid voor de demonstranten om hun standpunt publiekelijk duidelijk te maken en was daarmee een volwaardig alternatief. Ik heb voor een veilig verloop voorschriften en beperkingen verbonden aan de kennisgeving. Hierbij moet u denken aan de verzamellocatie van de demonstranten, het vervoer naar het demonstratievak en de tijden waarop gedemonstreerd zou kunnen worden.

4. Heeft de burgemeester zich in de lokale driehoek op ieder moment hard gemaakt voor het ordelijk en veilig doorgang laten vinden van de demonstratie?
Ja.

5. Is de burgemeester het met ons eens dat het absoluut onacceptabel is dat er dreigementen en agressief gedrag worden geuit door een kleine groep, waardoor de veiligheid niet meer gegarandeerd is?
Ik ben van oordeel dat er ruimte moet zijn om te demonsteren (grondrecht). Als er groepen personen zijn die een tegengeluid willen laten horen, dan staat het hen vrij om dat te doen binnen dezelfde kaders als de betoging. Hier zijn uiteraard ook andere manieren voor zoals het aangaan van een dialoog. In uw vraag veronderstelt u dat het ging om een kleine groep die agressief gedrag vertoonde. Dat was niet het geval. In het Ter Pelkwijkpark ging het om ongeveer 70 personen en later in de middag bleek de groep nog groter. Het ging om een groep van ongeveer 150 personen in totaal die in de binnenstad aanwezig waren met het kennelijke doel om de betoging te verstoren, dan wel te voorkomen.

6. Is de burgemeester bereid in de driehoek te pleiten voor opsporing van iedereen die door bedreigingen en geweld getracht heeft de demonstratie te verhinderen?

Al tijdens de voorbereiding van de Sinterklaasintocht is er in het driehoeksoverleg gesproken over de aangekondigde betoging en de signalen over een georganiseerde tegenreactie. Op dit moment gaat het Openbaar Ministerie samen met de politie na of daarbij strabare feiten zijn gepleegd.

7. Is het college van burgemeesters en wethouders bereid om een gesprek te faciliteren tussen de organisatoren van het sinterklaasfeest (SEZ) in Zwolle en de demonstranten over Zwarte Piet?
Ja, de organisatoren hebben zelf al kenbaar gemaakt zo'n gesprek te willen.

Vragen Partij van de Arbeid

1. Het besluit om de demonstratie te verbieden is genomen omdat de gemeente 'echt geen alternatieven meer zag om de risico's weg te nemen'. Is er ook gekeken naar het alternatief om de tegendemonstranten te weren uit de binnenstad? Er was geen sprake van een tegendemonstratie maar van een georganiseerde tegenreactie met het enkele doel de demonstratie te verstoren. Het weren van deze personen uit de binnenstad had geleid tot wanordelijkheden die gelet op het karakter van het evenement (o.a.de aanwezigheid van veel kinderen) niet beheersbaar zouden zijn geweest.

2. Welke feiten en omstandigheden hebben geleid tot de inschatting dat de veiligheid van de demonstranten niet gegarandeerd kon worden en er echt geen alternatieven meer waren
Het meest actuele veiligheidsbeeld op zaterdagmiddag maakte dat ik, na overleg met de politie, dit stevige besluit moest nemen. Het actuele veiligheidsbeeld gaf aan dat zich een groep van meer dan 70 personen ophield nabij het demonstratievak, terwijl later in de middag bleek dat elders in de binnenstad nog eens tientallen medestanders aanwezig waren. Deze groep wilde de aangekondigde demonstratie verstoren met gebruikmaking van geweld zodra de demonstranten vanaf de verzamellocatie in de buurt van het demonstratievak zouden arriveren. Dat betekende dat de politie de confrontatie zou moeten aangaan op het moment dat de demonstranten zouden aankomen. Dit gegeven, het feit dat de demonstratielocatie op zaterdagochtend in de media is gepubliceerd het op dat moment toenemend aantal bezoekers aan de optocht, waaronder veel kinderen, hield in dat de politie de veiligheid van zowel demonstranten en omstanders niet langer kon garanderen. De veiligheid was daarmee niet meer beheersbaar in en rond het demonstratievak.

3. Hoe lang was de burgemeester (samen met de andere autoriteiten) al op de hoogte van deze dreiging en wat is er gedaan om deze dreiging weg te nemen?
Vanaf het weekend van 9 november. Samen met de veiligheidspartners hebben we ons zorgvuldig voorbereid waarbij:
- er gesprekken zijn gevoerd met beide groepen;
- scenario's zijn uitgewerkt;
- maatregelen zijn verkend om de dreiging weg te nemen en;
- de politie-inzet is verhoogd;

Daarnaast hebben we een weloverwogen keuze gemaakt voor de demonstratielocatie die voldoende zichtbaarheid en gelegenheid biedt om de standpunten publiekelijk duidelijk te maken en waarbij veiligheidsmaatregelen zijn getroffen.

4. Waarom is er voor gekozen om alleen een demonstratieverbod op te leggen aan de demonstranten en niet aan de tegendemonstranten?
Omdat er geen sprake was van een tegendemonstratie, het enige doel van deze georganiseerde tegenreactie was de demonstratie te verstoren.

5. Omdat het gaat om een grondrecht is er voor een demonstratie geen vergunning nodig, maar dienen de initiatiefnemers wel het bevoegd gezag in kennis te stellen. Hebben de tegendemonstranten de burgemeester van hun tegendemonstratie in kennis gesteld? Zo nee, welke actie onderneemt daar op? Zo ja, wat heeft u dan gedaan met die kennisgeving?
Zie het antwoord op vraag 4. Omdat er geen sprake was van een tegendemonstratie, het enige doel van deze georganiseerde tegenreactie was de demonstratie te verstoren.

6. Is er - gezien de dreiging die heeft geleid tot de zware veiligheidstaxatie - sprake geweest van strafbare feiten door de demonstranten of tegendemonstranten? Zo ja, welke actie gaat u daarop ondernemen?
Al tijdens de voorbereiding van de Sinterklaasintocht is er in het driehoeksoverleg gesproken over de aangekondigde betoging en de signalen over een georganiseerde tegenreactie. Op dit moment gaat het Openbaar Ministerie samen met de politie na of daarbij strabare feiten zijn gepleegd.

7. Een demonstratieverbod is alleen mogelijk als er sprake is van 'bestuurlijke overmacht': er worden dan zoveel wanordelijkheden verwacht dat er niet voldoende politie kan worden ingezet om ieders veiligheid te garanderen. Vanuit welke hoek werden die wanordelijkheden verwacht?
Zoals eerder al is aangegeven ging het om een georganiseerde tegenreactie. Die wanordelijkheden zouden in beeld komen wanneer de groep demonstranten vanaf de verzamellocatie bij het demonstratievak zouden arriveren. De politie zou de veiligheid van zowel demonstranten als omstanders (waaronder veel kinderen) niet meer kunnen garanderen. **En waarom is er gekozen voor een demonstratieverbod en niet voor een noodverordening of voor een noodbevel (bv inzetten noodbevel tav tegendemonstranten)?** Het inzetten van dergelijke noodbevoegdheden had naar verwachting de omvang van wanordelijkheden niet laten afnemen. Dit komt mede door de grootte van de groep. **Klopt het dat er te weinig politie-inzet beschikbaar was om de veiligheid te kunnen garanderen en zo ja, wat was dan de oorzaak van dat tekort?** Nee. Bovendien had extra politie-inzet, bovenop de huidige inzet, de kans op wanordelijkheden niet verkleind en de beheersbaarheid van de veiligheid niet vergroot.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 51449

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen GroenLinks en PvdA over het demonstratieverbod tijdens de Sinterklaasintocht

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 20-11-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Waalewijn - Viaanen, Ciska (4011)
medeopstellers	
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord Bijlage: Bijlage 1 Visie Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord d.d. 18-09-2018 Bijlage: Bijlage 2a Definitieve reactie van belanghebbenden op Concept-visie_12 april 2018 Bijlage: Bijlage 2b 20180911 twee kolommenstuk weezenlanden noord reactie omwonenden Bijlage: Bijlage 3 20180619 verslag gesprek omwonenden Groot Wezenland Bijlage: Bijlage 3b Randvoorwaarden die door omwonenden worden benoemd 3 Bijlage: Bijlage 4 Reacties belanghebbenden partijen op concept-visie Bijlage: Bijlage 5 Verwijzing naar participatietraject van Woningbouwcorporatie Openbaar Belang Bijlage: Inspraaktekst Frans Super - lid Bewonerscommissie Weezenlanden-Noord Bijlage: Inspraaktekst Jan Lodewijk Lindemulder - Weezenlanden Noord Bijlage: Presentatie informatieronde Wezenlanden Noord Bijlage: Brief dhr Meijer - Visie ontwikkeling Wezenlanden - Noord Bijlage: Korte terugblik informatieronde d.d. 15-10-2018- visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord Bijlage: Notitie participatiebijeenkomsten Weezenlanden Noord tbv ontwikkeling stedenbouwkundig plan Bijlage: 2018-11-26 AM6-1 Hoogbouwen, Eerst onderbouwen! Bijlage: 2018-11-26 M6-2 Anticiperen op Turfmarkt parkeren Bijlage: 2018-11-26 M6-3 Realistische business case parkeren Weezenlanden Noord Bijlage: 2018-11-26 M6-4 Betaalbaarheid parkeren sociale huurders Bijlage: 2018-11-26 M6-5 Beeldkwaliteit Weezenlanden Noord Bijlage: 2018-11-26 M6-6 Vastleggen en vergroten natuurwaarden Weezenlanden Noord Bijlage: 2018-11-26 M6-7 Aandacht voor de achterblijvers

Bijlage: 2018-11-26 M6-8 Huizen Weezenlanden-Noord zijn om in te wonen
Bijlage: 2018-11-26 M6-9 Meer woningen, dan ook meer sociale huur
Bijlage: 2018-11-26 M6-10 Ruimte voor middeninkomens en woningbouwcorporaties
Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Visie en randvoorwaarden Weezenlanden Noord

Voorgesteld besluit raad

1 de visie " Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord" vast te stellen uitgaande van:
1.1 de mogelijkheid om een gedifferentieerd woningbouwprogramma van ca 300 tot 500 woningen op deze locatie te ontwikkelen
1.2 ruimte te bieden voor aanvullend programma, ondersteunend aan de functies van de Rechtbank en Provincie en ten bate van een aantrekkelijk verblijfskwaliteit
1.3 gebouwde parkeervoorzieningen om de buitenruimte rond de woningen autovrij en groen in te richten.
1.4 een onderzoek of de gebouwde parkeervoorziening mede kan voorzien in een deel van de parkeerbehoefte van de binnenstad
1.5 een klimaat adaptieve en energie neutrale inrichting van de locatie
2. De visie door woningbouwvereniging Openbaar Belang uit laten werken in een stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan en deze, samen met de randvoorwaarden voor de ontwikkeling, aan de raad voor te leggen ter besluitvorming

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 1 oktober 2018

Onderwerp	Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord
Versienummer	01
Portefeuillehouder	E.W. Anker
Informant	Ciska Waalewijn
Afdeling	Projecten, processen en programma's/PPP
Telefoon	(038) 498 4011
Email	C.Waalewijn@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	6.1.2 We zorgen voor een stad met ruimtelijke kwaliteit en heldere toekomstbestendige ruimtelijke structuren op niveau van concrete projecten en initiatieven
Begroting wijzigen	Ja € 130.000
Dekking ten laste van	Algemene middelen

Bijlagen

1. Visie Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord d.d. 18 september 2018
2. Brief omwonenden en de reactie in een twee-kolommenstuk
3. Opmerkingen/randvoorwaarden omwonenden en reactie Verslagen bewonersgesprekken n.a.v. de reacties omwonenden en het twee kollommen stuk
4. Reacties belanghebbenden partijen op concept-visie
5. Verwijzing naar participatietraject van Woningbouwcorporatie Openbaar Belang

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 de visie " Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord" vast te stellen uitgaande van:
- 1.1 de mogelijkheid om een gedifferentieerd woningbouwprogramma van ca 300 tot 500 woningen op deze locatie te ontwikkelen
- 1.2 ruimte te bieden voor aanvullend programma, ondersteunend aan de functies van de Rechtbank en Provincie en ten bate van een aantrekkelijk verblijfskwaliteit
- 1.3 gebouwde parkeervoorzieningen om de buitenruimte rond de woningen autovrij en groen in te richten.
- 1.4 een onderzoek of de gebouwde parkeervoorziening mede kan voorzien in een deel van de parkeerbehoefte van de binnenstad
- 1.5 een klimaat adaptieve en energie neutrale inrichting van de locatie

2 De visie door woningbouwvereniging Openbaar Belang uit laten werken in een stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan en deze, samen met de randvoorwaarden voor de ontwikkeling, aan de raad voor te leggen ter besluitvorming

Datum 1 oktober 2018

Datum 1 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Woningbouwvereniging Openbaar Belang heeft begin 2017 aan het college gevraagd om medewerking te verlenen aan de sloop van haar woningbezit (180 huurwoningen) aan de Luttenbergstraat/Schuurmanstraat/Wiegerlinckstraat/Buserstraat en ter plaatse 230 sociale huurwoningen te bouwen. Het afgelopen jaar hebben Openbaar Belang en de gemeente dit initiatief gezamenlijk verkend. De ambities op het gebied van klimaatadaptatie en energietransitie, maar ook trends en ontwikkelingen op het vlak van mobiliteit en parkeren zijn daarbij betrokken.

In juni 2017 heeft het college gevraagd om de verkenningen naar de verstedelijkingsopgave te verbreden met onder andere de volgende vragen: wat is de betekenis van dit gebied aan de oostkant van de stad in relatie tot het centrumgebied en is er een verdichting van deze locatie wenselijk. De resultaten van de onderzoeksvragen zijn vertaald in een visie voor dit gebied. De visie 'Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord d.d. 18 september2018' (bijlage 1) wordt door middel van dit voorstel aan u voorgelegd.
In de visie wordt aangegeven dat deze locatie de mogelijkheid biedt om ca 300 tot 500 woningen te realiseren. De stedelijke verdichting is gebaseerd op een goede, groene toegankelijke buitenruimte. Het benodigd aantal parkeerplaatsen voor de woningen en bezoekers kunnen daarom niet op het maaiveld worden gerealiseerd. In de visie wordt daarom uitgegaan van gebouwde parkeervoorzieningen waarbij ook de parkeerplaatsen aan de Busenstraat en Schuurmanstraat worden opgenomen.

Naast de omschrijving van de mogelijkheden voor het gebied zijn randvoorwaarden opgenomen die nader uitgewerkt worden bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Dit zijn onder andere:

- een intensiever programma met woningen en het mogelijk maken van ondersteunend programma in de plint
- aansluiten bij de bouwmassa en bouwhoogtes van de gebouwen in de omgeving. Dit geeft een variatie aan hoogtes van 12 tot 15 meter met enkele hoogte accenten op markante punten van maximaal 30 meter en een mogelijk stedelijk accent van maximaal 40 meter (vergelijkbaar met de hoogte van de watertoren);
- een groene buitenruimte creëren die bijdraagt aan de woonkwaliteit maar ook een verbinding legt tussen de Singel, Schuurmanstraat en het Almeloos kanaal;
- bij gebouwde parkeervoorzieningen ruimte voor deelauto's en fietsen mee nemen;
- natuur inclusief bouwen meenemen in het ontwerp;
- klimaatadaptief en energieneutraal.

Na het vaststellen van de visie wordt door Openbaar Belang, in overleg met de gemeente en stakeholders, een stedenbouwkundig en beeldkwaliteit plan opgesteld. Voor het stedenbouwkundigplan vindt een kwantitatieve en kwalitatieve analyse plaats naar de doelgroepen en het aantal woningen. Daarnaast wordt onderzocht welke functies mogelijk zijn in de plint. Voor het parkeren wordt het aantal bepaald en hoe deze optimaal kunnen worden gebruikt.
Het Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteistplan worden ter goedkeuring voorgelegd aan de raad. Bij een positief besluit worden de plannen verwerkt in een bestemmingsplan.

Datum 1 oktober 2018

Beoogd effect
Met het besluit wordt beoogd een kader vast te leggen voor de verdere ontwikkeling van de locatie en het gebied Weezenlanden-Noord.

Argumenten

1.1 Het gebied Centrum-oost ,met daarin de locatie Weezenlanden-Noord, heeft belangrijke betekenis voor de stad.

Het gebied centrum-oost maakt deel uit van de te ontwikkelen schil rondom de binnenstad. Zoals in de Strategische Agenda Binnenstad en in de Omgevingsvisie is beschreven, is de ambitie om de binnenstad en de omliggende wijken beter met elkaar te verbinden waarbij de binnenstad groeit naar een groter centrumgebied. Daarnaast wordt sinds het Ontwikkelingsprogramma Binnenstad 2020 structureel gewerkt aan betere gastvrije entrees. Een herontwikkeling van de locatie Weezenlanden-Noord en de recente ontwikkelingen van de locatie Weezenland dragen in belangrijke mate bij aan een betere verbinding van Assendorp en Wipstrik met de binnenstad. Ook de openbare ruimte maakt structureel onderdeel uit van deze ontwikkellocaties. Hiermee ontstaat de mogelijkheid om de binnenstad beter te verbinden met het Park de Wezenland en bij te dragen aan een gastvrije entree.

1.2. Het woningbouwprogramma is stedelijk met een mix aan huur en koop

In de visie wordt ingegaan op welke wijze deze locatie ruimte biedt voor verstedelijking. De vraag naar verstedelijking komt voort uit de richtinggevende uitspraak van de omgevingsvisie ” We benutten de groei van de stad om de stad van binnenuit te vernieuwen en de volgende stap in stedelijkheid te zetten. Binnenstedelijk bouwen gaat voor de uitbreiding van de stad”. Daarnaast is in de woonvisie aangegeven dat de Gemeente Zwolle de ambitie heeft om 6000 woningen te bouwen waarvan 3000 in en rond de binnenstad. Het doel van verstedelijking op deze plek is ook om een nieuw, onderscheidend woonmilieu te creëren. Rekening houdend met een doelgroep die specifiek kiest voor een stedelijke woonomgeving

.

De onderzoeksvragen, die vertaald zijn in de visie, geven aan dat er meer programma op de locatie mogelijk is. Dit wordt onder andere bepaald door de positie van de plek in de ring rond het centrum, het versterken van centrum-oost als entreegebied naar het centrum en de ligging van de locatie tussen de grotere gebouwen zoals de rechtbank en provinciehuis.
In combinatie met een stedelijke oplossing voor ondergronds parkeren, kunnen er 300 tot 500, voornamelijk gestapelde woningen, op deze locatie worden gerealiseerd. Daarbij is sprake van een mix aan 230 sociale huurwoningen en koopwoningen in verschillende segmenten. De plint kan ruimte bieden voor aanvullende programma, ondersteunend aan de functies die die passen bij dit gebied. Deze functies moeten bijdragen aan het realiseren van een prettig woon- en verblijfsklimaat. De herinrichting van de omliggende openbare ruimte, waar het parkeren wordt verplaatst naar de parkeergarage, doet daar in mee.

1.3.Het gebied en de locatie vragen om een gebouwde parkeeroplossing die ook kan worden gebruikt voor kantoren in de omgeving, bezoekers aan de binnenstad, die nu in de omgeving van de locatie parkeren

Op basis van de verkenningen is het inzicht ontstaan dat, om een groene, toegankelijke leefbare buitenruimte te maken rond de woningen, parkeren op maaiveld niet past bij een verstedelijkings-opgave. Het parkeren in de omliggende straten en parkeren ten behoeve van de nieuwe bewoners dient in een gebouwde parkeervoorziening, verdiept en/of half verdiept, te worden opgelost.
Door uitwisselbaarheid van parkeerplaatsen kan de gebouwde voorziening eveneens worden gebruikt voor de omliggende kantoren (rechtbank en provinciehuis) en de openbare parkeerplaatsen die door de vergroenen van de Schuurmanstraat en Buserstraat komen te vervallen. In de uitwerking naar een stedenbouwkundig plan wordt onderzocht wat de omvang wordt van de parkeergarage en of een haalbare businesscase kan worden gerealiseerd en welke effecten dit heeft op de verkeersafwikkeling.

1.4 de gebouwde parkeervoorziening kan bijdragen aan de toekomstige vraag aan parkeerplaatsen door de ontwikkelingen in de binnenstad en in de ring rond het centrum

De parkeergarage kan mogelijk voorzien in een deel van de toekomstige vraag aan parkeerplaatsen die ontstaat door de verdere verstedelijking. In de uitwerking van de businesscase en het onderzoek naar verkeersafwikkeling en de mogelijkheden van de locatie kan worden bepaald hoeveel parkeerplaatsen kunnen worden gerealiseerd en welk deel kan worden toegerekend aan het bezoekers parkeren. Voor de businesscase is daarbij van belang hoe eventuele extra bezoekersparkeerplaatsen kunnen worden gefinancierd

1.5.De ambities op het gebied klimaatadaptatie en energietransitie kunnen worden ingevuld.

WOB en gemeente hebben samen onderzocht welke uitgangspunten en maatregelen haalbaar zijn. Op het gebied van klimaatadaptatie is gekeken naar hittestress en waterrobuustheid. Op het gebied van hittestress is de locatie nu “neutraal”. Dit wordt als uitgangspunt gehanteerd in de nieuwe situatie en kan worden bereikt door “groene gevels en daken” te realiseren. Verder is het waterschap bereid de aanliggende waterkeringen te versterken. Dit en het meer dan wettelijk nodig bergen van hemelwater op de locatie, draagt bij aan een waterrobuuste woningbouwontwikkeling.
Tevens is onderzocht of het mogelijk is om het principe van “nul op de meter” toe te passen. Er zijn voldoende alternatieve energiebronnen (op het niveau van woningblokken, buurt of wijk en stedelijk) voorhanden om dit mogelijk te maken. De financiële mogelijkheden zullen nader worden verkend. Dit is mede afhankelijk van het aantal woningen dat zal worden gerealiseerd (bepalend voor de keuze van een systeem).

2.1 Woningbouwvereniging Openbaar belang is eigenaar van de grond en ontwikkelt het gebied

De visie wordt door Openbaar Belang onderschreven. Op basis van de visie wordt door Openbaar Belang een stedenbouwkundigplan gemaakt. Dit gebeurt in overleg met de gemeente en met stakeholders zoals de bewonerscommissie Weezenlanden-Noord, omwonenden, Vrienden van Assendorp, Vrienden van de stadskern, Zwolle Groenstad, Milieuraad ed.

Risico’s

Voor het opstellen van een stedenbouwkundig plan zijn de risico’s voor de gemeente beperkt. Belangrijk is om bewoners en stakeholders mee te nemen in het proces om input op te halen en mogelijke verschillen te bespreken.
De woningbouwcorporatie zal de ontwikkeling uitbesteden aan een marktpartij en onzeker is of deze partij een openbare parkeergarage kan exploiteren met een gewenst aantal parkeerplaatsen. Naast het

opstellen van het stedenbouwkundig plan wordt ook in overleg met de gemeente de haalbaarheid onderzocht nader onderzocht onder andere door een marktconsultatie.
Voor het vaststellen van het stedenbouwkundig plan worden de risico's bij het vervolgproces onderzocht en gedeeld met de raad. De gemeente heeft in ieder geval een rol bij de inrichting van de openbare ruimte. Een mogelijk risico kan zijn dat er geen financiële middelen zijn om deze openbare ruimte aan te passen.

Financiën
De kosten in het voorproces zijn gedekt uit de post ruimtelijke plannen. Om het planproces te kunnen financieren is een bijdrage nodig vanuit de incidentele middelen. De kosten zijn ingeschat op €130.000
In het vervolgproces wordt op basis van het bestemmingsplan een anterieure overeenkomst opgesteld waarbij een deel van de plankosten voor het vervolgproces worden neergelegd bij de ontwikkelende partij.
Op een later moment in de ontwikkeling van de locatie en het gebied ontvangt uw raad een investeringsvoorstel omtrent de herinrichting van de omliggende openbare ruimte.
De inzet van de parkeergarage voor omliggende kantoren en mogelijk ten behoeve van de stad wordt nader onderzocht. Op basis van dit onderzoek wordt mogelijk een bijdrage gevraagd voor openbare parkeerplaatsen.

Communicatie
De woningbouwcorporatie Openbaar Belang heeft in de afgelopen jaren een participatietraject doorlopen met de huidige bewoners en omwonenden over de plannen voor 180 tot 230 woningen in het gebied (bijlage 6). De randvoorwaarden en eisen ten aanzien van type woningen en directe woonomgeving in een groene setting worden verder uitgewerkt in het stedenbouwkundigplan.

De voorgestelde ontwikkeling voor Weezenlanden-Noord heeft de Openbaar Belang en gemeente besproken met belangenpartijen zoals Vrienden van de Stadskern, Zwolle groenstad en Milieuraad Zwolle. De verslagen zijn in bijlage 4 opgenomen.

Op 20 februari jl. is een bewonersavond georganiseerd.
Het algemene beeld is dat er draagvlak is voor de plannen voor Weezenlanden-Noord bij de huidige *bewoners*.
De *omwonenden* aan het Almeloos kanaal en Groot Wezenland hebben hun zorgen geuit over deze ontwikkeling. Het gaat daarbij over de mogelijke negatieve effecten op de huidige woonomgeving door onder andere de toename aan het aantal woningen, de voorgesteld hoogtes en extra verkeer. Deze omwonenden hebben door middel van een schriftelijke reacties hun mening kenbaar gemaakt. De reacties hebben wij van commentaar voorzien en met de betrokkenen besproken. De vragen en onze reactie hierop zijn opgenomen in bijlage 2 en 3.
Voor het ontwikkelen van de locatie is het van groot belang om draagvlak te verkrijgen. Hiervoor wordt door Openbaar Belang in samenwerking met de Gemeente een communicatieplan opgesteld. Het communicatieplan gaat in wie en op wat voor manier wordt geïnformeerd en/of betrokken in het vervolgproces. Voor het opstellen van het stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan worden de komende maanden bijeenkomsten georganiseerd om input op te halen en plannen te bespreken.

Vervolg
Op basis van de bijgevoegde visie met randvoorwaarden gaat Openbaar Belang, in samenwerking met de gemeente, aan de slag met het opstellen van een stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan.

Daarnaast wordt door de gemeente een schetsontwerp opgesteld voor de herinrichting van de omliggende openbare ruimte.

De verwachting is dat eind 2018 een stedenbouwkundig en beeldkwaliteitsplan met een schetsontwerp van de omliggende openbare ruimte aan de raad kan worden voorgelegd.
Op basis van het stedenbouwkundigplan met randvoorwaarden en uitgangspunten wordt een bestemmingsplan gemaakt. De raad ontvangt te zijner tijd een voorstel tot herziening van het geldende bestemmingsplan (met daarbij de anterieure overeenkomst) en een kredietaanvraag voor de aanpassing van de openbare ruimte.

Datum 1 oktober 2018

Openbaar
De stukken zijn onder embargo tot informatiebijeenkomst Raad.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46393
Onderwerp	Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 02-10-2018

besluit:

1 de visie " Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord" vast te stellen uitgaande van:

1.1 de mogelijkheid om een gedifferentieerd woningbouwprogramma van ca 300 tot 500 woningen op deze locatie te ontwikkelen

1.2 ruimte te bieden voor aanvullend programma, ondersteunend aan de functies van de Rechtbank en Provincie en ten bate van een aantrekkelijk verblijfskwaliteit

1.3 gebouwde parkeervoorzieningen om de buitenruimte rond de woningen autovrij en groen in te richten.

1.4 een onderzoek of de gebouwde parkeervoorziening mede kan voorzien in een deel van de parkeerbehoefte van de binnenstad

1.5 een klimaat adaptieve en energie neutrale inrichting van de locatie

2. De visie door woningbouwvereniging Openbaar Belang uit laten werken in een stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan en deze, samen met de randvoorwaarden voor de ontwikkeling, aan de raad voor te leggen ter besluitvorming

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

perspectief

Zwolle

Concept-visie Centrum-Oost en globaal Project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden- Noord

Datum 11-09-2018

Inleiding

In deze visie wordt ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de locatie gelegen tussen de de Schuurmanstraat, Wiecherlinckstraat, Buserstraat en de Luttenbergstraat. De werktitel voor deze locatie is ‘ Weezenlanden Noord’.
De visie gaat in op de verstedelijkingsopgave van de stad en de positie en kansen die deze locatie biedt om de stad te versterken. Daarnaast zijn randvoorwaarden opgesteld die als kader dienen bij de verdere uitwerking van de locatie en het gebied.

Locatie Weezenlanden Noord

Luchtfoto locatie

1. Aanleiding

1.1 1e verkenningsfase

De locatie Weezenlanden Noord bevat zes flatgebouwen van de woningcorporate Openbaar Belang (verder aangegeven met WOB). WOB heeft in 2016 besloten dat de bouwkundige staat aanleiding is om deze flats te slopen en voor de huidige bewoners nieuwbouw te realiseren. Vanaf februari 2017 is door WOB, samen met de gemeente, gewerkt aan een nadere verkenning voor herstructurering van de locatie en herinrichting van de omgeving. De basis voor deze verkenning zijn de kaders die zijn vastgelegd door de gemeente in de startnotitie ‘Verkenning Herstructurering Weezenlanden-Noord d.d. 6 februari 2017’. WOB heeft, met ondersteuning van stedenbouwkundig bureau Urhahn, een stedenbouwkundige verkenning gemaakt. Deze verkenning heeft geleid tot een concept-stedenbouwkundig programma van eisen op hoofdlijnen voor ca 230 woningen.

1.2 Verbreding opgave.
Het concept-stedenbouwkundig plan is in juli 2017 besproken in het college en heeft geleidt tot een verbreding van de verkenningen om de ontwikkelkansen te onderzoeken voor dit gebied. De verbreding is gezocht op de volgende onderdelen:

- Positie van de locatie in de stad / betekenis van de plek in relatie tot centrumgebied;
- Is verdere verdichting van de locatie gewenst / denkbaar? Wat is het laadvermogen van de locatie en wat is de ambitie van de Gemeente Zwolle?
- Mobiliteit; wat kan de locatie betekenen voor het parkeren van binnenstadbezoekers en wat zijn daarbij denkbare scenario's ten aanzien van de ontwikkeling van mobiliteit en parkeren de komende 10 tot 20 jaar (i.r.t. de ontwikkeling van de (binnen)stad)?
- Wat vraagt verdichting voor het parkeervraagstuk? Is een gebouwde parkeeroplossing voor bewoners, maar ook binnenstadsbezoek, haalbaar? Welke kansen en mogelijkheden liggen er in relatie tot omliggende parkeervoorzieningen van provinciehuis en rechtbank?
- Is een duurzame energievoorziening mogelijk / haalbaar en wat vraagt dit van de inrichting van de locatie? De insteek is de ontwerpgedachte dat de woning voldoet aan of anticipeert op de toekomstige eisen en wensen (ijkpunt 2050).
- Hoe kan de locatie, maar ook de omliggende openbare ruimte, transformeren naar een waardevolle en gastvije entree van de binnenstad?

De tussentijdse resultaten van de verkenning zijn in oktober 2017 gedeeld met het college van B&W.
De belangrijkste conclusies vanuit de verbrede verkenning zijn:

- Weezenlanden-Noord maakt volwaardig deel uit van het grotere centrumgebied;
- Stedelijk programma op deze locatie past bij de ambities van Zwolle;
- Verstedelijkingsopgave betekent functiemenging en diversiteit als aanvullend programma op de woningbouwopgave;
- "Centrum Oost" schakelt en bepaalt het DNA van de locatie;
- Stedelijk programma vraagt om een stedelijke parkeeroplossing in een gebouwde voorziening;
- Door verstedelijking neemt de druk op de openbare ruimte toe, dit vraagt een hoogwaardige (landschappelijke) inrichting; een autoluw maaiveld waarbij het accent ligt op ontmoeting;
- Een invulling van de locatie met 230 sociale huurwoningen en een surplus tot ca. 450 woningen in het midden en dure huur- en koopsegment met bijbehorende verdiepte parkeeroplossingen draagt bij aan de beoogde ambities en ruimtelijke kwaliteit.

In *hoofdstuk 2* is op grond van het verkenningsresultaat de gezamenlijk visie (gemeente en Wob) op de ontwikkeling van de locatie vastgelegd.

1.3 Project-ontwikkelingsopgave (POO)

De verkenningsfase moest ook een antwoord geven op in de startnotitie aangegeven specifieke onderzoeksvragen omtrent de beoogde *meervoudige waardencreatie* met een goede ruimtelijke kwaliteit naar gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde. Deze is in *hoofdstuk 3* vertaald in een globaal[1] project-ontwikkelopgave die wordt gebruikt voor het toetsen van het stedenbouwkundige plan (of een ontwikkelmodel) in relatie tot een haalbare business case voor de locatie-ontwikkeling.

Op basis van de toetsing en een haalbaar business case stelt de gemeente samen met WOB de eisen, randvoorwaarden, wensen en de ontwikkelleidraad (inspiratie) op voor het vervolg.
De harde en zachte uitgangspunten worden uiteindelijk beschreven in een door het college vast te stellen Stedenbouwkundigplan, het definitieve Project-Ontwikkelingsopgave en een Anterieure Overeenkomst . Deze producten met de publieke & private uitgangspunten zijn de basis voor: (door de initiatiefnemer):

- het op te stellen bestemmingsplan als kader voor een concreet bouw- & inrichtingsplan;
- de Te leveren ruimtelijke en/of financiële bijdragen aan de plankosten en vernieuwing van al dan niet openbare buitenruimten op en nabij de locatie.
- Nadere afspraken over het realiseren van de ontwikkeling

1.4 Aanvullende verkenning / onderzoeken

Indien de locatie wordt ontwikkeld tot een toekomstbestendige stedelijke- en gevarieerde woningbouwlocatie met passende gebouwde parkeeroplossing en er sprake is van een hogere dichtheid dan beschreven in het Structuurplan (bruto dichtheid van 50 tot 80 woningen per hectare versus 120 tot 200 per ha), dan vraagt dit om een goede en zorgvuldige motivatie in het bestemmingsplan. De visie geeft hiervoor de onderbouwing. Wel is het zo dat in de concept-omgevingsvisie is verwoord dat in de komende 10 jaar door verdichting in het centrumgebied 3000 woningen worden toegevoegd.
Wat hiermee verder samenhangt, is dat WOB niet de enige partij is die woningen bouwt/afneemt op de locatie, maar dat ook andere partijen in beeld komen bij realisatie van de locatie. Daarbij heeft de gemeente ook een positie door inbreng van gemeentelijke gronden (ca. 12,5 % van het projectgebied). Dit vraagt een nadere positiebepaling. Dit zal het komende halfjaar verder worden uitgewerkt.

Tenslotte is op basis van het verkenningsresultaat helder in hoeverre de stedenbouwkundige invulling de herinrichting van het aansluitende openbaar gebied

[1] In het proces tot nu toe is met name de doorrekening van de business case op basis van een gedragen stedenbouwkunig model nog onvoldoende uitgewerkt (tekenen en rekenen). Daarom spreken we nu nog van een globaal Project-ontwikkelingsopgave.

raakt en is hiervoor een eerste inrichtingsschets te maken. Op basis daarvan kunnen de benodigde financiële middelen hiervoor worden gereserveerd en afgewogen worden tegen andere mogelijke uitgaven. De initiatief- en definitiefase zijn dan ook slechts gedeeltelijk afgerond, waarbij deze notitie uitgangspunten voor een nadere verkenning en planvorming bevat. Op basis van deze notitie zal WOB een gewijzigde intentie-overeenkomst worden aangeboden.
In opdracht van WOB, provincie Overijssel en de gemeente Zwolle is een verkenning uitgevoerd naar de (on)mogelijkheden om te komen tot een energieneutraal project. Op zowel objectniveau als op wijk- en stadsniveau is een quickscan uitgevoerd naar de mogelijkheden en haalbaarheid van (gebiedsgerichte) energiesystemen en maatregelen voor een duurzame energietransitie.

1.5 Vervolgproces

Aanpak

WOB en gemeente hebben overleg gevoerd over het vervolg. HMO (Herstructurering Maatschappij Overijssel) is hierbij betrokken. Partijen hebben onderzocht wat ze voor elkaar kunnen betekenen in het verder proces. Zowel WOB als de gemeente zien de meerwaarde in van het laten aansluiten van HMO. HMO kan haar ervaring en expertise inbrengen bij de verstedelijkingsopgave in combinatie met gebouwd parkeren.

De inzet is om na de zomer van 2018 een concept-stedebouwkundig plan te delen met het college (incl. eisen op hoofdlijnen ten aanzien van beeldkwaliteit). WOB heeft de trekkersrol bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Dit document wordt gehanteerd bij het opstellen. WOB zal het stedenbouwkundig bureau UrHahn opdracht geven. De gemeente neemt de rol aan van toetser: de gemeente zal steeds bezien of de uitgangspunten worden gehanteerd of zal bij strijdigheden tussen uitgangspunten, een afweging maken. Daarnaast blijft de gemeente in dit proces aangever van informatie of zo nodig expertise. Gezien de grote verstedelijkingsopgave en de parkeeropgave, die de eigen vraag voor bewoners overstijgt, heeft de gemeente een belang om de locatie goed te laten ontwikkelen. Daarnaast heeft de gemeente ook een kleine grondpositie. Dit vraagt een grotere inzet van de gemeentedan bij een particulier initiatief.
HMO neemt de rol van adviseur aan de gemeente, maar ook desgevraagd aan WOB. Zonodig neemt HMO oprdrachten aan. Bijvoorbeeld voor het doorrekenen van de businesscase van het parkeren. Het waterschap en de provincie zullen ook aangehaakt worden op dit proces.

De gemeente gaat verder aan de slag met:

- Het bepalen de van de inbrengwaarde van gronden.
- Meedenken en meedoen in het opzetten van een investerings- en exploitatieraming van een gebouwde parkeervoorziening, met name voor het publieke deel.
- Samen met WOB een ontwikkelstrategie opstellen om deze locatie te ontwikkelen en ruimtelijke kwaliteit te borgen.

- Het definitief maken van de samenwerkingsovereenkomst en het opstellen van een anterieure overeenkomst.
- Een schetsontwerp maken voor de inrichting van de omliggende de openbare ruimte (de contramal).
- Een globale raming maken op dit schetsontwerp.
- Raadsvoordracht voor het vaststellen van het stedenbouwkundigplan en randvoorwaarden voor ontwikkeling met daarbij mogelijk een voorstel voor een krediet voor uitvoeringskosten.

Communicatie
Op 20 februari is er een informatieavond georganiseerd voor de bewoners/huuders en de omwonenden over het resultaat van deze verkenningen. Verder zullen WOB en gemeente contact leggen met de rechtbank, provinciehuis en het Thomas à Kempis College.

Stakeholders zoals bewoners en omwonenden zullen worden betrokken bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Er worden stakeholders bijeenkomsten georganiseerd waarbij naast de bewonerscommissie Wezenlanden-Noord en omwonenden ook de Vrienden van de Stadskern, Vrienden van Assendorp, Milieuraad Zwolle en Groenstad Zwolle worden uitgenodigd. Daarnaast vinden bredere informatieavonden georganiseerd voor de omgeving. WOB en gemeente trekken hier samen in op. WOB heeft, samen met de gemeente, een conceptcommunicatieplan opgesteld.

2. Visie centrum-oost en locatie Weezenlanden-Noord

2.1 Stedelijke context

De veranderende economie en de snelgroeiende en veranderende bevolking van Zwolle creëren een vraag naar een nieuw soort plekken om te wonen en te werken. Om dit te bewerkstelligen is in deel 1 van de nieuwe Omgevingsvisie (november 2017) het doel opgenomen om de schil rondom de historische binnenstad verder te verstedelijken en daarmee beter aan te laten sluiten op de historische binnenstad. Gemeente Zwolle heeft de ambitie om 6000 woningen te bouwen in de komende 10 jaar, waarvan 3000 woningen in en rond de binnenstad (woonvisie 2017). Het toevoegen van een gemengd stedelijk programma op de locatie Weezenlanden-Noord draagt bij aan het realiseren van een grotere diversiteit aan woonmilieus in Zwolle.

Groter Centrumgebied

Aantrekkelijkere binnenstad

De beschikbare ruimte en de diversiteit aan programma van de historische binnenstad is nu te beperkt willen we het doel om de meest aantrekkelijke binnenstad van Noordoost Nederland handhaven. Om het toenemende aantal bezoekers te bedienen is er gekozen voor een groter centrumgebied met als doel om de stad aantrekkelijker te maken, de duur van het bezoek te verlengen en het aantal herhalingsbezoeken te

vergroten. Eén van de opgaves is om de verbindingen ruimtelijk en functioneel te versterken en op deze wijze interessante plekken in de schil aan het belevingsgebied van de binnenstad toe te voegen. Met name de entreegebieden van de binnenstad lenen zich ervoor om de koppeling tussen binnenstad en schil te optimaliseren.

De westelijke entree, met een nieuwe verbinding tussen Katwolderplein en Rodetorenplein, is hier een goed voorbeeld van. Het Katwolderplein als nieuwe ontwikkeling vormt een sterke aanvulling aan een nieuw, groter centrumgebied. De Schuurmanstraat en omgeving hebben de potentie om een vergelijkbare entree te vormen. Beide entree's dragen bij aan de opzet om een herkenbare ruimtelijke structuur te creëren die de voormalige loop van de Grote Aa volgt en als cultuurhistorische lijn de oriëntatie in de binnenstad vergroot. Deze ruimtelijke structuur biedt tevens de mogelijkheid om via de Schuurmansstraat de binnenstad en het stadspark Wezenlanden optimaal met elkaar te verbinden.

Loop voormalige Grote Aa vormt ruimtelijke structuur

Singel

Een kenmerk van de historische binnenstad van Zwolle is de gave singelstructuur, in 2013 opgenomen in de canon van de ruimtelijke ordening. In het ontwikkelingsprogramma 2020 is de historische stadswandeling uit de 19e eeuw opnieuw geïntroduceerd, met als doel om de routing aan weerszijden van de singel te verbeteren. De ambitie is om aan de oostzijde van de binnenstad de Stadswandeling op te waarderen en integraal onderdeel te maken van een nieuwe gastvrije entree van de binnenstad.

Stadswandeling, Ontwikkelingsprogramma 2020

Mobiliteit

De herontwikkelingslocatie Weezenlanden-Noord bevindt zich op de grens van het gebied waar parkeren gereguleerd (vergunninghouders, betaald parkeren) is. Dit betekent dat de locatie gesitueerd is in een zone waar de parkeerdruk hoog is. Ook vindt in de directe omgeving overloop plaats van parkeren vanuit het gereguleerde naar het niet-gereguleerde gebied.

De verwachting is dat in de schil rondom de binnenstad / in en om het centrum stedelijk gebied de druk op parkeren in de komende jaren nog zal toenemen en dat er ook de nodige veranderingen in zullen plaatsvinden.
Een eerste argument voor deze verwachting is dat een belangrijk deel van de woningbouw opgave van Zwolle zal worden gerealiseerd in het binnenstedelijk gebied (historische binnenstad en schil). In deze zone is een verder proces van verstedelijking, transformatie en verdichting voorzien.

Een tweede argument is dat een aantal parkeeraccommodaties in beeld zijn als potentiële locaties voor herontwikkeling, als onderdeel van het proces van verstedelijking, verdichting en transformatie. Hiervoor worden onder andere het Noordereiland, de Schuttevaerkade en de Turfmarkt genoemd. Voor de parkeergarage Dijkstraat is dit al in gang gezet. Hier worden appartementen toegevoegd en de resterende parkeerplaatsen in de garage vormen niet langer onderdeel van het areaal openbaar parkeren. Of en wanneer herontwikkeling van andere accommodaties plaats gaat vinden is nog niet duidelijk. Wel is zeker dat herontwikkeling gepaard zal gaan met verlies van parkeercapaciteit. Bovendien zullen de nieuwe programma’s op deze plekken ook een eigen vraag naar parkeren vergen.

Een derde gegeven is dat in de Strategische Agenda Binnenstad de ambitie is geformuleerd om de binnenstad verder autovrij te maken. Ook ten oosten van de binnenstad, in de omgeving Groot Weezenland, is de ambitie om de openbare ruimte kwalitatief te verbeteren, waarbij het aantal parkeerplaatsen in de openbare ruimte zal verminderen.

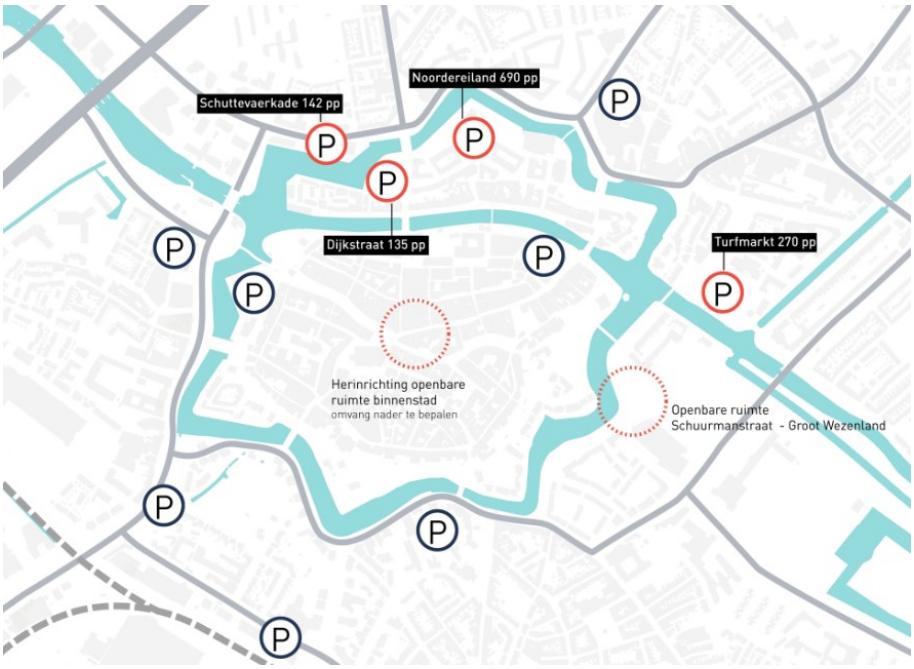

Een laatste reden voor toenemende parkeerdruk is dat uit de bezettingscijfers en de financiële gegevens blijkt dat de aantallen bezoekers van de parkeeraccommodaties in en om de binnenstad toenemen, na een periode van stabilisatie tijdens de jaren van economische crisis.

In de visie van de Gemeente Zwolle zal het centrumgebied zich de komende jaren uitbreiden. Naast de historische binnenstad zal ook het Spoorzone gebied onderdeel gaan vormen van dit grotere centrum stedelijk gebied. In de afgelopen 10 à 15 jaar is de historische binnenstad stap voor stap autoluw gemaakt, met parkeervoorzieningen langs de randen (deels binnen, deels buiten de gracht). Een logische consequentie van doorontwikkeling naar een groter centrum stedelijk gebied is een herschikking van de parkeervoorzieningen naar een zone langs de randen van dit gebied. Hierin kan worden meegenomen dat de parkeervoorzieningen optimaal gesitueerd zijn ten opzichte van het centrum stedelijk gebied en de hoofd infrastructuur. En ook dat de voorzieningen evenwichtig verdeeld zijn rondom het centrum stedelijk gebied. Dit is een essentieel onderdeel van de meerjarenagenda mobiliteit.

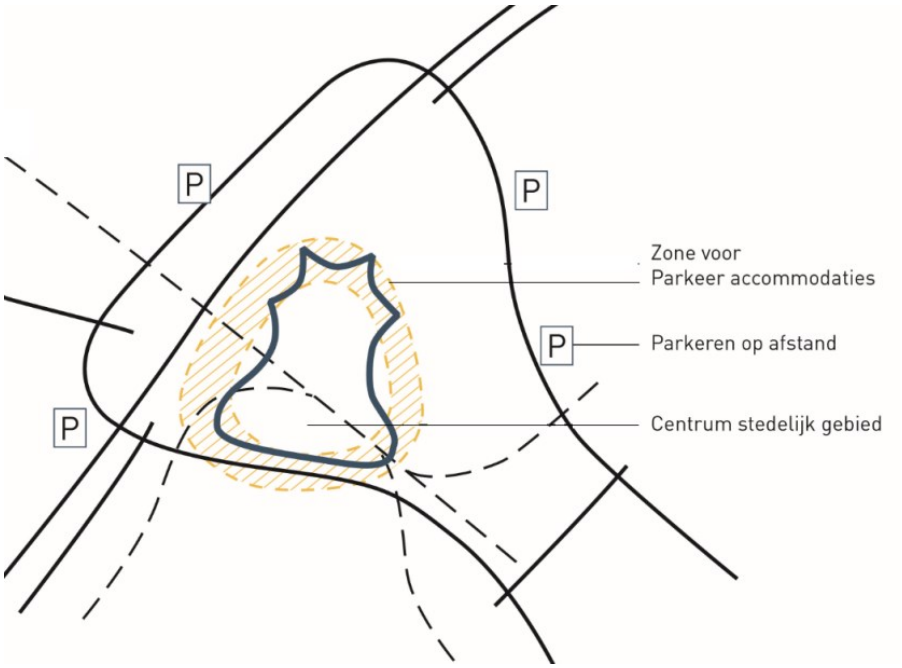

De consequenties van deze ontwikkelingen zijn dat ruimte in en om het centrum van het stedelijk gebied steeds kostbaarder wordt en de kwaliteit van de openbare ruimte steeds belangrijker. Vertaald naar parkeeroplossingen in deze zone betekent dit:

- een ontwikkeling van parkeren in de openbare ruimte en op maaiveld naar gebouwde voorzieningen; uitgangspunt is om het maaiveld zo veel mogelijk vrij te spelen van parkeren;
- toenemende noodzaak om de beschikbare parkeervoorzieningen zo efficient mogelijk te gebruiken (dubbelgebruik door meerdere doelgroepen); hierop wordt maximaal ingezet; de gemeente geeft de voorkeur aan modellen waarbij de parkeervoorziening voor het complex ook meerwaarde voor de stad heeft;
- optimale situering van parkeervoorzieningen ten opzichte van zowel de hoofdinfrastructuur als het centrum stedelijk gebied;
- duurzame en flexibele oplossingen die te zijner tijd transformeerbaar zijn.

2.2 Centrum-Oost

Late ontwikkeling

De zone tussen het Almelose kanaal en de Assendorperdijk is van nature een lage en natte zone die grotendeels pas in de 50-er jaren is ontwikkeld. De grote invloed van water is zichtbaar door de positie van het Almelose kanaal als unieke landschappelijke verbinding tussen de binnenstad met het omringende landschap. Ook de relatief late periode waarin het gebied is ontwikkeld als gevolg van de invloed van het water is terug te zien in de kenmerkende architectuurstijl van de 50er en 60er jaren die hier overwegend voor komt. Ondanks de centrale positie aan de rand van de binnenstad, ingeklemd tussen Wipstrik en Assendorp, ontbreekt een heldere ruimtelijke samenhang.

Foto: Wiecherlinck, Oversticht 1959, kenmerkende architectuurstijl uit 50 er jaren

Het kanaal vormt een belangrijke ecologische verbinding door de stad. Grenzend aan Park de Wezenlanden vormt het een heldere ruimtelijke structuur die bijdraagt aan de beleving van het water dat zo kenmerkend is voor Zwolle. Met name de overgang naar de binnenstad (ter hoogte van de Buserstraat) is de relatie met het water zwak.

De locatie Weezenlanden-Noord draagt met de huidige ruimtelijke opzet niet bij aan een interessante beleving van het water. Ook het contrast met de grotere gebouwen van het provinciehuis en de rechtbank, als stedelijke functies, maakt de locatie Weezenlanden-Noord op zichzelf staand en mist een goede relatie met de omgeving. De buitenruimte is niet aangesloten op het stedelijk netwerk en draagt weinig bij aan de verblijfskwaliteit van centrum oost.

Ruimtelijke structuur
De Luttenbergstraat is onderdeel van de binnenring en functioneert op de schaal van de stad. Het vormt een overwegend breed profiel met wisselende rooilijnen, groenstructuren en hogere bebouwingsaccenten als Dominicanenklooster, appartementenblokken, rechtbank en provinciehuis. De route staat haaks op de landschappelijke lijnen die hier vanuit de ontstaansgeschiedenis van de stad aanwezig zijn, respectievelijk Assendorperstraat, Assendorperdijk, Schuurmanstraat en het Almelose kanaal. In het stedenbouwkundig plan voor het Wezenlandenterrein zijn deze lijnen opgenomen als dragers van de ruimtelijke structuur.

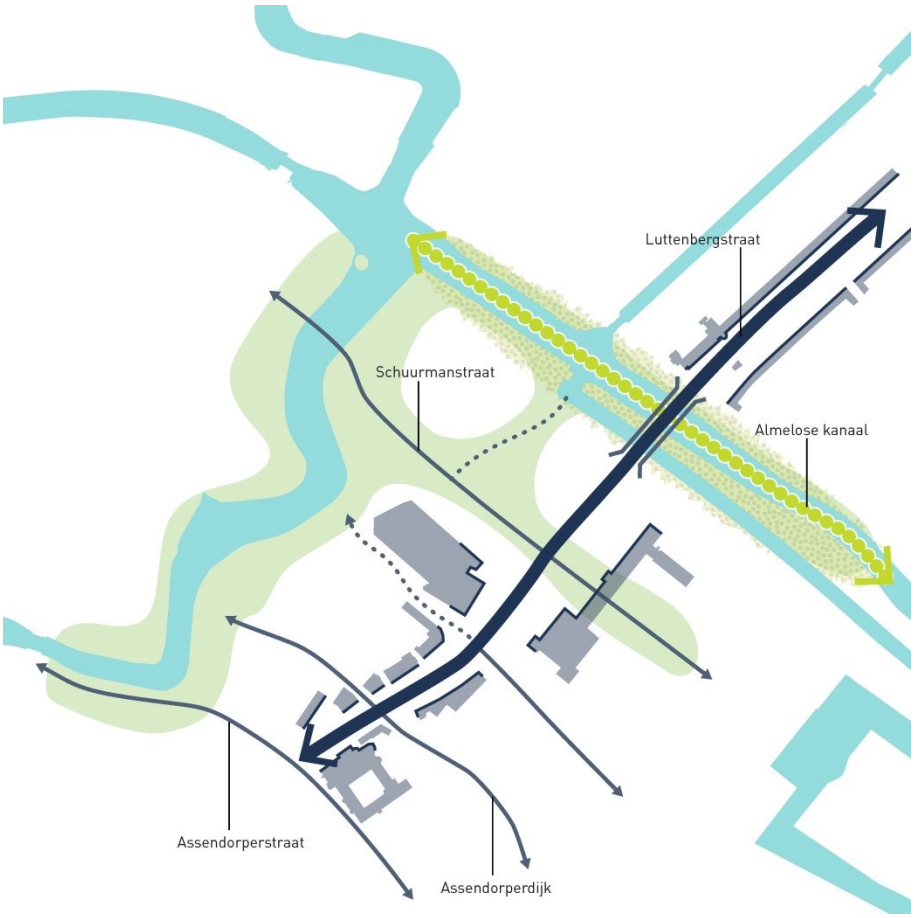

Dragers ruimtelijke structuur

Voor de ruimtelijke opbouw van Centrum-Oost is ingezet op deze ruimtelijke structuur. Twee van deze dragers, het Almelosekanaal en de Schuurmanstraat, onderscheiden zich echter ten opzichte van de andere lijnen omdat ze functioneren op een ander schaalniveau. De kruising tussen het Almelose kanaal (landschappelijke verbinding) en Luttenbergstraat (binnenring) vormt een richtingsverandering op het schaalniveau van de stad. De Schuurmanstraat wordt gezien als verbinding tussen de binnenring, stadspark en de historische binnenstad en vormt daarmee een entree van de historische binnenstad.

Weezenlanden-Noord
Een nieuwe stedenbouwkundige invulling van de locatie Weezenlanden-Noord biedt de kans om van een gesloten gebied, met geen noemenswaardige verblijfskwaliteit te transformeren naar een open, gemengd en verbonden groen stedelijke woonomgeving die bijdraagt aan de beleving van de binnenstad. Een ruimtelijke structuur die bijdraagt aan een sterkere samenhang met de directe omgeving maar tevens een markering van de entree van de binnenstad vormt en middels een stedenbouwkundig accent de verbinding op hoger schaalniveau met de omliggende wijken versterkt. Intensivering van het huidige programma draagt bij aan deze markering en positionering, bovendien biedt het de ruimte om meer diversiteit en functiemenging te creëren.

Gastvrije entree van de stad
De nieuwe ruimtelijke invullingen van het voormalig ziekenhuisterrein, de rechtbank, het Transitorium, en nu de locatie Weezenlanden-Noord en waarschijnlijk het opheffen van de busroute via de Schuurmanstraat vormen met elkaar een ingrijpende transformatie van de oostzijde van de schil. Er wordt dan ook ingezet op een opwaardering van Centrum-Oost tot een volwaardige en gastvrije entree die integraal onderdeel vormt van de lommerijke singelstructuur en door een continue en samenhangende inrichting van de openbare ruimte de koppeling maakt met het Almelose kanaal en Park de Wezenlanden. Een uitnodigend en openbaar karakter van de buitenruimte die een versterking vormt van het huidige netwerk is dan ook randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de Weezenlanden-Noord locatie.

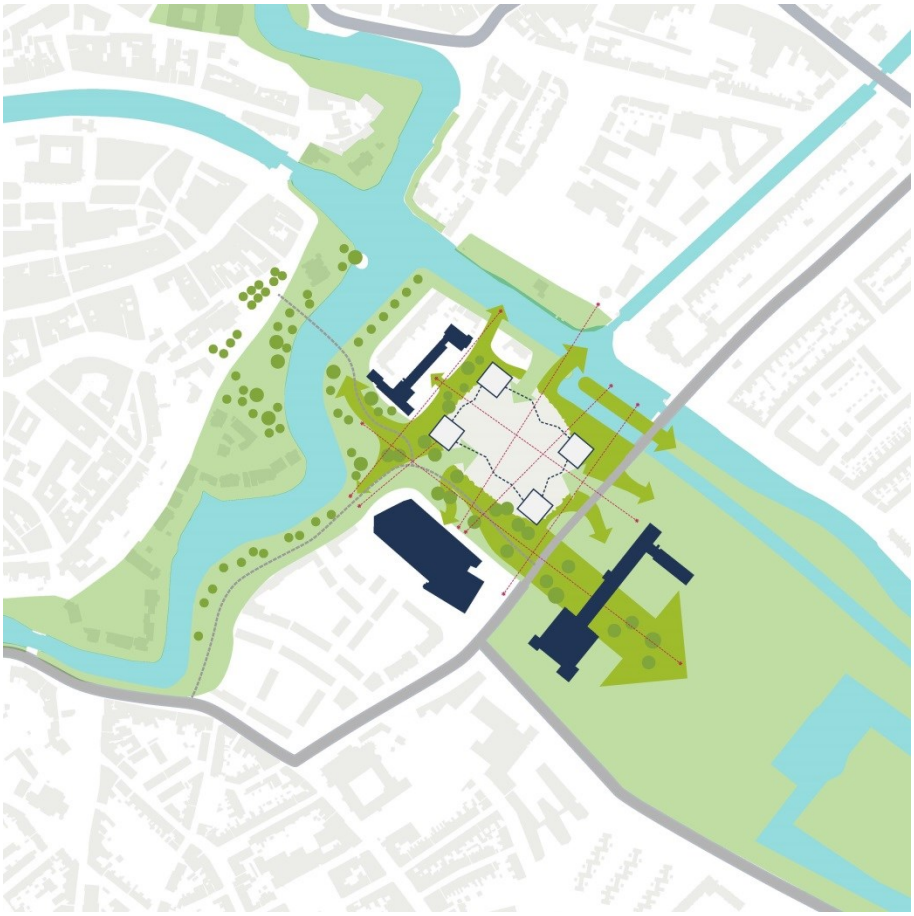

Een continue samenhangende inrichting van de openbare ruimte biedt kansen om de binnenstad, het Almelose Kanaal, de singelstructuur langs de stadsgracht en Park de Wezenlanden met elkaar te verbinden

Met de keuze voor een intensiever programma is het opnemen van een publieke parkeervoorzieningen voor bewoners en bezoekers gewenst. Hiermee kan het maaiveld vrij gespeeld worden van parkeren.

Dit geldt hetzelfde voor de inrichting van de Schuurmanstraat. De functie en positie vragen om een nieuwe aantrekkelijke inrichting van de Schuurmanstraat als ontmoetingsplek met landmarkkwaliteit. Het is hierbij cruciaal dat een groot deel van de parkeerfunctie op maaiveld wordt verplaatst naar een gebouwde parkeervoorziening.

Referentie Mekelpark, Delft. Schuurmanstraat als ontmoetingsplek met landmark kwaliteit

Mobiliteit

In de directe omgeving van de locatie Weezenlanden-Noord spelen verschillende processen die te maken hebben met oplopende parkeerdruk. Dat heeft onder andere te maken met overloop van parkeren vanuit het gereguleerde gebied en met parkeerbehoefte van kantoren en instellingen rondom de locatie. Er is daarom behoefte aan parkeervoorzieningen ten behoeve van meerdere doelgroepen zoals bewoners en bezoekers van de herontwikkelingslocatie zelf, binnenstadsbewoners en bezoekers van kantoren en voorzieningen rondom de ontwikkellocatie (rechtbank, provinciehuis) en bezoekers aan de binnenstad. Daarnaast is behoefte aan compensatie van parkeerplaatsen door herinrichting van openbare ruimte (ontwikkelingen binnenstad en singel) en door herontwikkeling van parkeeraccommodaties elders.

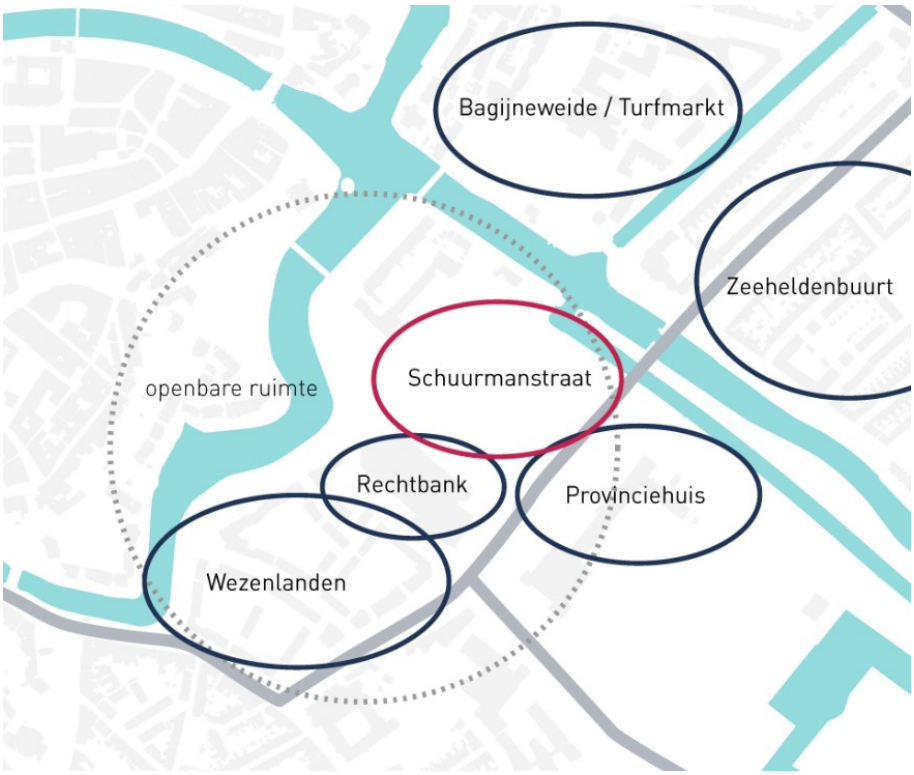

2.3 Weezenlanden-Noord

Identiteit
De identiteit van Weezenlanden-Noord wordt grotendeels bepaald door de positie en ontstaansgeschiedenis. De groene setting, positie aan de rand van de binnenstad en markering van de entree in het groter centrumgebied bieden alle condities om een nieuw en onderscheidend woonmilieu te creëren.

Functiemenging
Eén- en tweepersoonshuishoudens nemen de komende jaren een steeds prominentere plek in op de Zwolse woningmarkt. Maar ook de huidige vergrijzing stelt specifieke eisen aan de directe woonomgeving. Verbinding met vormen van vervoer, nabijheid van functies en de historische binnenstad verdienen een sterke voorkeur. Deze jongere en oudere doelgroepen hebben gemeen dat ze een hoge mate van vrijheid hebben en graag dingen buitenhuis doen. Wonen op loopafstand van voorzieningen, uitgaansgelegenheden, goede restaurants, en andere plekken om vrienden te ontmoeten vormt een grote meerwaarde. Vorming van stedelijke woonmilieus versterkt collectieve en openbare ruimte waarbij functies gedeeld worden.

Ook is er een vraag naar meer open werkmilieus, waar ruimte is voor ontmoeting en bedrijven en instanties zichtbaar zijn. Door onder andere een programmatische koppeling met omliggende publieke functies als rechtbank, provincie en eventueel middelbare school te maken ontstaat interactie tussen de diverse functies.

Functiemenging en een diverse doelgroep vormen kernbegrippen voor een nieuwe stedelijke woonomgeving in Weezenlanden-Noord. In de plint van de gebouwen wordt ruimte geboden aan vestiging van publieke functies op korte en/of langere termijn. De nadruk voor vestiging van plintfuncties ligt op de gevelwand aan de Schuurmanstraat. Het woonprogramma is gericht op een mix aan prijscategorieën van betaalbare huur tot dure koopwoningen. De woningen in de plint zijn met individuele entree's vanaf het maaiveld toegankelijk. Hiermee draagt de woonfunctie optimaal bij aan een aantrekkelijke en sociaal veilige openbare ruimte.

Stedelijke woonmilieus versterkt collectieve en openbare ruimte

Fijnmazig netwerk openbare ruimte

De buitenruimte van Weezenlanden-Noord vormt een belangrijk instrument om de locatie optimaal aan te sluiten op de directe omgeving en daarmee de kwaliteiten van de omgeving te benutten voor een uiterst aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Uitgangspunt is om de buitenruimte integraal onderdeel te laten vormen van de openbare ruimte van Centrum-Oost. Ook de zichtrelaties van, naar en door het gebied dragen bij aan het publieke karakter. Het is dan van belang dat een eventueel opgetild maaiveld ten behoeve van parkeren, een hoogteverschil van maximaal 1,5 meter heeft met ten opzichte van het omliggende maaiveld, zodat de zichtrelatie en de - zichtlijnen geborgd zijn. Een opgetild maaiveld kan tevens als meekoppelkans dienen voor waterveiligheid.

Mobiliteit
De consequenties van de ontwikkelingen zijn dat de ruimte in en om het centrum van de stad steeds kostbaarder en schaarser wordt en de kwaliteit van de openbare ruimte steeds belangrijker. Dit vertaalt zich naar de keuze voor autoluwe (of soms autovrije) maaiveld inrichtingen en collectieve parkeervoorzieningen voor binnenstad en schil.

Voor de herontwikkelinglocatie is straks de parkeervraag omvangrijk. Er is dan behoefte aan parkeervoorzieningen niet alleen voor bewoners en bezoekers van de locatie zelf maar ook voor bewoners en bezoekers van de binnenstad en van de kantoren en voorzieningen rondom de locatie (zoals rechtbank en provinciehuis). Daarnaast is behoefte aan compensatie van parkeerplaatsen door herinrichting van de openbare ruimte in het gebied (o.a. Schuurmanstraat, singels) en door herontwikkeling van parkeeraccommodaties elders. Deze omvangrijke parkeerbehoefte vraagt uiteindelijk om een nadere uitwerking in de vorm van een mobiliteitsvisie voor het centrumgebied (binnenstad en schil) en centrum oost.
De mobiliteitsvisie (meerjarenprogramma mobiliteit) dient nader ontwikkeld te worden en bevat tenminste de volgende ingredienten:

- Dubbelgebruik van parkeervoorzieningen door meerdere doelgroepen (bewoners, bezoekers en gebruikers van het gebied en van de binnenstad).
- De mobiliteitswinst van een publieke parkeervoorziening als transferium waar uitwisseling van (deel/ huur) auto’s en fietsen mogelijk is.
- Optimale situering van parkeervoorzieningen ten opzichte van zowel de hoofdinfrastructuur als het centrum stedelijk gebied;
- Duurzame en flexibele (gebouwde) oplossingen die te zijner tijd transformeerbaar zijn.

3. Globale Project-ontwikkel opgave stedenbouw, mobiliteit en parkeren

Ambities

- Vergroten centrumgebied
- Versterken entreefunctie
- Verbinding tussen Almelose kanaal als landschappelijke drager, singelstructuur en ruimtelijke verbinding tussen binnenstad en Park de Wezenlanden.
- Toevoeging multifunctionele parkstrook, gericht op ontmoeting, openbare ruimte die bijdraagt aan de functies rondom Schuurmanstraat (school, wonen, rechtbank, plintfuncties).
- Toevoeging plek aan het water (Almelose kanaal)
- (opgetild) maaiveld vrij van parkeren
- Samenhang inrichting openbare ruimte (inbreng gemeentegronden / vergroten ontwikkelgebied), maar ook maaiveld parkeren in omgeving opheffen.
- Weezenlanden-Noord is een klimaatbestendige buurt. De woningen en buitenruimte zijn waterrobuust en klimaatbestendig, waarbij extreem weer – hevige neerslag, droogte of hitte – nu en in de toekomst niet leidt tot overlast. Klimaatadaptatie in Weezenlanden-Noord is met bovenstaande ambitie een integraal onderdeel van de planvorming en bevindt zich op alle schaalniveaus van de wijk: van woning-, kavel-, buurt- tot wijkniveau.
- Alle gebouwen in Weezenlanden-Noord worden ten minste gerealiseerd als energie neutrale gebouwen, dit geldt voor zowel woningen als voorzieningen. De energie ten behoeve van de woningen en voorzieningen wordt duurzaam opgewekt. Ervaring en onderzoek hebben aangetoond dat deze doelstellingen haalbaar zijn, mits de principes van de trias energetica gehanteerd worden:
  • Minimaliseer de energiebehoefte (isolatie);
  • Wek de benodigde energie duurzaam op;
  • Maak gebruik van zo efficiënt mogelijke systemen, bijvoorbeeld door middel van een warmtepomp, lage temperatuurverwarming, warmteterugwinning.
  Het is een uitdaging om dit ook bij hogere gebouwen toe te passen.

3.1 Sociaaleconomische taakstelling & bestemming gebouwen

Stedelijke context

- Stedelijk programma draagt bij aan verstedelijkingsopgave van Zwolle.
- Invulling draagt bij aan vergroting centrumgebied.
- Visie op parkeren oostzijde (binnen)stad (entreegebied)
- Ambities toekomstbestendigheid (energie/klimaat/ waterveiligheid/ mobiliteit/ leefbaarheid/ duurzame materialen)

Programma

- Toekomstige buurt draagt bij aan de inclusieve en ongedeelde stad. Er is sprake van een mix aan functies (wonen en voorzieningen in de plint (bv. Seats to meet, kleinschalige horeca,)en doelgroepen
- De locatie kan afhankelijk van het gekozen stedenbouwkundige model ca. 450 woningen opnemen.
- Uitgangspunt voor het programma is de lijn van de geldende woonvisie van de stad. Hier kan in het specifieke geval van worden afgeweken. WOB verzorgt minimaal 230 betaalbare huurwoningen. Het surplus wordt grotendeels ingezet op een mix van een koop in alle prijssegmenten en deels op beleggershuur woningen. Zo ontstaat dan uiteindelijk een gemengd gestapeld woonmilieu. Grondgebonden wonen wordt niet uitgesloten.
- Er is sprake van een mix aan doelgroepen, starters (waaronder young professionals), ouderen, gezinnen maar vooral voor 1 en 2-persoons huishoudens. In de opbouw van de wijk wordt rekening gehouden met de leefbaarheid voor de korte en lange termijn
- De parkeeroplossing is stedelijk, flexibel en uitwisselbaar.
- Woon- en leefklimaat zijn stedelijk in een groenblauwe setting. De woningmarktanalyse geeft aan dat er behoefte is aan dit soort typologieën.

3.2 Stedenbouwkundige uitgangspunten

Programma

- Uitgangspunt is een intensivering van het programma. Het programma kan tussen 300 en 600 woningen bevatten, afhankelijk van uitwerking van het stedenbouwkundig plan. Het is reëel om te stellen dat om en nabij de 450 woningen in een prettig woon- en leefklimaat kunnen worden gebouwd.

Maximale bouwhoogte

Volume/bouwhoogte

- Aansluiten op de hoogtes uit de omgeving. Dit betekent dat er aansluiting wordt gezocht bij de hogere hoogte enerzijds aan de Schuurmanstraat/ Luttenbergstraat (rechtbank en provinciehuis) en de kleinschalige hoogte aan de waterzijde
- In de basis sluit de hoogte van de bebouwing aan op de omgeving (ca. 12 tot 15 m);
- De nieuwbouw kent stedenbouwkundige accenten op de hoeken (Max. rond de 30m) t.b.v. het markeren van de entree en/of het beëindigen van zichtlijnen (in hoogte en architectonische uitwerking);
- De nieuwbouw kent daarnaast een stedelijk accent (maximaal 40m), min of meer op de noordoostelijke hoek van de locatie, die de kruising van het Almelose kanaal met de binnenring accentueert. Het accent versterkt de verbinding van Weezenlanden-Noord met de omliggende wijken, rechtbank en provinciehuis.

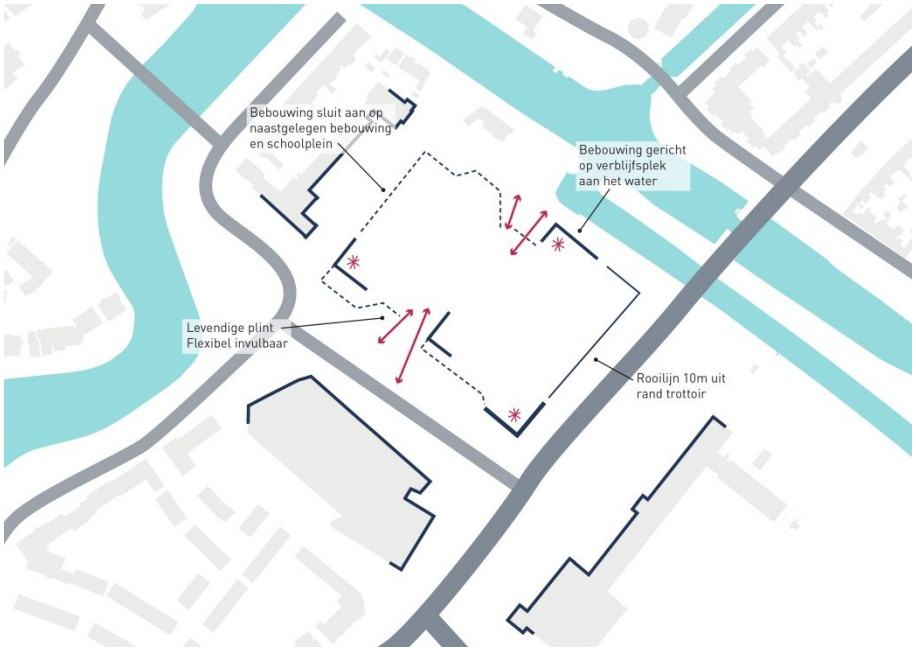

Oriëntatie en rooilijn

Rooilijnen

- Rooilijn Luttenbergstraat circa 10m uit het trottoir, buiten de kroonprojectie van de bestaande bomenrij;
- Rooilijn bij koelwaterkanaal: de nieuwe bebouwing zoekt relatie met het water en zoekt aansluiting bij de bestaande bebouwingsstructuur, belangrijk is dat de beleving van de waterzijde beter wordt;
- Rooilijn Schuurmanstraat: Op de hoek volgt de rooilijn het profiel van de Schuurmanstraat en richting de singel ontstaat een verspringende rooilijn.

Aansluiting bebouwing op openbare ruimte

- Bebouwing in het gebied is alzijdig;
- De aansluiting van gebouwen op de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk vormgegeven door woon/verblijfsfuncties met entrees aan het openbaar gebied De plint moet bijdragen aan de leefbaarheid.
- De plinten grenzend aan de belangrijkste openbare ruimtes zoals zijde van de Schuurmanstraat, de Luttenbergstraat en waar mogelijk ook aan de waterzijde, dienen flexibel te worden ontwikkeld zodat er ook andere functies kunnen worden toegevoegd. Daarmee heeft ca. een derde van de plinten een minimale verdiepingshoogte van 5m t.b.v. een flexibele invulling.

Onderdeel fijnmazig netwerk openbare ruimte

Route/ruimtelijke relatie

- Door het gebied gaat een samenhangende openbare ruimte met een hoge verblijfskwaliteit die op meerdere plekken aansluiting heeft met de omliggende openbare ruimte.
- Zichtlijnen versterken de ruimtelijke relatie en dragen bij aan het openbare karakter van de buitenruimte.
- Het gebied (op Luttenbergstraat na) wordt autoluw ingericht.

Groen / bomen

- De bestaande bomen dragen bij aan de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Waar mogelijk dienen deze gehandhaafd te worden.
- Wanneer bomen niet gehandhaafd kunnen blijven dan dient de compensatie voornamelijk kwalitatief van aard te zijn. Er wordt niet alleen naar de bomen op de ontwikkellocatie gekeken maar naar het geheel incl. het omliggende gebied.

Datum

3.3 Uitgangspunten mobiliteit, verkeer / parkeren

Parkeren, parkeernorm

- In Zwolle geldt het Protocol Parkeren als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen. Concreet voor deze locatie (schil centrum/ sterk stedelijk/1500 m van het station) betekent dit een gemiddelde parkeernorm van 1,3 pp per woning. Voor sommige doelgroepen is de norm lager (etagewoningen goedkoop) en andere hoger (koop en dure huur). Omdat het aantal en de verdeling van de woningtypen/doelgroepen nog in ontwikkeling is, wordt nu de gemiddelde norm van 1,3 pp incl. 0,3 pp voor bezoekers gehanteerd. Er zal maatwerk worden geleverd.
- Een parkeeroplossing / -inpassing die past bij de bovenstaande visie is onderdeel van de opgave voor herontwikkeling. Bij voorkeur wordt een gecombineerde voorziening gerealiseerd die zowel het eigen programma bedient als dat hij meerwaarde voor de directe omgeving en voor het centrum stedelijk gebied heeft. Gedacht moet worden in een bandbreedte van 115 tot 200 parkeerplaatsen. In ieder geval compenseert deze parkeervoorziening de 115 openbare parkeerplaatsen die verdwijnen uit de omliggende straten (Schuurmansstraat, Wiegerlinckstraat en Buserstraat). De helft hiervan (58 pp) kan worden beschouwd als bijdrage aan het bezoeker parkeren voor de woningen. De ontsluiting van de beoogde parkeervoorziening vindt plaats vanaf de Schuurmanstraat.

Fietsparkeren

- Ook het fiets parkeren is een essentieel onderdeel in de planontwikkeling. Er dient voldoende ruimte gecreëerd te worden voor het fiets parkeren zodat er een leefbare situatie ontstaat voor de lange termijn. Inpandig en direct gekoppeld aan entrees van de gebouwen heeft de voorkeur.
- Bij verdere planuitwerking nader onderzoeken of een centrale fietsparkeeroplossing t.b.v. bewoners van de binnenstad (auto-fiets transferium) gefaciliteerd kan worden.

3.4 Uitgangspunten milieu

- Rekening moet worden gehouden met hogere grenswaarden ingevolge verkeerslawaai op de Luttenbergstraat. Aan de wettelijke voorwaarden voor het verlenen van hogere grenswaarden (i.c. de maximale ontheffingswaarden van 63 dB niet worden overschreden) moet worden voldaan;
- Indien de nieuwe bebouwing dichter bij de weg komt is de waarde uit het gebiedsgericht milieubeleid van toepassing en gelden strengere normen;
- Bij de planuitvoering moet dan ten minste bij iedere geluid belaste woning een geluidsluwe gevel worden gerealiseerd;
- Het verdient aanbeveling om ten behoeve van de kwaliteit van de leefomgeving piekgeluiden ten gevolge van het dichtslaan van portieren van geparkeerde auto’s zoveel mogelijk te reduceren door middel van maatregelen met betrekking tot de inrichting van de buitenruimte (bijvoorbeeld het overdekt aanleggen van de parkeerplaatsen).

3.5 Uitgangspunten toekomstbestendigheid

De locatie wordt klimaatadaptief en waterrobuust ontwikkeld, dit komt tot uiting in de volgende randvoorwaarden op de locatie zelf. Daarnaast is de locatie onderdeel van het watersysteem en het groenblauwe netwerk.

Wateroverlast, hittestress en beperken gevolgen van overstromingen (Waterveiligheid regionaal watersysteem)

Voor het stedenbouwkundig plan worden klimaatstresstesten uitgevoerd (Handreiking Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) voor wateroverlast, hitte, droogte en gevolgen van overstromingen.

Wateroverlast

- In het plangebied is het wenselijk een bui van 60 mm/uur (T =100) op te kunnen vangen/borgen (zonder schade aan gebouwen/ auto's). Er is ruimte voor tijdelijk bergen bij piekbuien in/op de gebouwen en de openbare ruimte. De bergingscapaciteit is hierbij ten minste 60mm per vierkante meter van het gehele gebied (verharding, bebouwd oppervlak en groen/water). Bij hevige buien (extreme piekbelasting) kan het regenwater meer dan 60 mm/uur worden afgevoerd naar Park de Wezenlanden via Schuurmanstraat - Luttenbergstraat - Wethouder Alferinkweg.
- Het hemelwater mag niet geloosd worden op het riool en dient te infiltreren in de ondergrond. Hiervoor moeten er infiltratievoorzieningen aangelegd worden.
- Er dient rekening te worden gehouden met fluctuerende grondwaterpeilen. Het bebouwde gebied van Weezenlanden-Noord valt in peilgebied 480 Sallandse Weteringen/Zandwetering en heeft een zomer- en winterpeil van 0,2 m – NAP. Het Almelose Kanaal en de Stadsgrachten vallen in peilgebied 948 Zwarte Water/ Soestwetering-benedenloop en hebben een zomerpeil van 0,4 m – NAP en een winterpeil van 0,2 – NAP. Dit zijn theoretische streefpeilen. In praktijk volgt het grondwater het peil van de Weteringen. Kelders, verdiept parkeren, souterrains dienen waterdicht te worden gebouwd tot.NAP+ (vloerpeil of maaiveld).
- Wens: Waterneutraal bouwen (met behoud van de bergingscapaciteit).
- Vitale infrastructuur zoals elektriciteit, communicatie, vuilwaterriolering enz. worden waterdicht utgevoerd tot een peil van minimaal 2,60NAP+.

Hittestress

- Bestaande situatie is minimaal uitgangspunt (hittestresskaart).
- Om hittestress tegen te gaan worden verschillende maatregelen genomen: een groen maaiveld met weinig verharding en grote bestaande en nieuwe bomen zorgen voor veel schaduw en verkoeling; gebouwen hebben een thermisch goed isolerende gevels en zonwering. Nieuwe gebouwen ook voor schaduw gebruiken.

- Gebouwen worden zo vormgegeven dat in warme perioden en hittegolven het binnenklimaat relatief koel blijft (geen zoninval).(we gaan van circa 15 dagen per jaar 2018 > 25 graden naar circa 35 dagen in 2050.

Waterveiligheid

Kans: Parkeervoorziening draagt mogelijk bij aan kadeversterking.

- De dijk langs het Almelose kanaal is een (secundaire) waterkering (huidige ligging is op +2.00 NAP). Door klimaatverandering worden de maatgevende waterstanden in de toekomst hoger. Daarom dient er ruimte te zijn om een hogere waterkerende lijn te kunnen realiseren. In het plan dient een waterkerende lijn (constructief als kering) te kunnen worden gerealiseerd van +2,65 meter NAP. NB. dit hoeft niet per definitie de huidige kering te zijn volgens de legger. Het gaat erom dat ergens een sluitende lijn van +2,65 m wordt gerealiseerd.
- Op de waterkering (waterstaatswerk en/of beschermingszone?) is bebouwing geprojecteerd: de bebouwing wordt daarmee onderdeel van de waterkering en constructief als zodanig te worden uitgevoerd (uitgaande van toekomstige MHW).

Energie

- Er wordt gestreefd dat Nul op de Meter (NOM) (minimaal energie neutraal).

Voor de locatie is door WOB, provincie Overijssel en gemeente Zwolle een verkenning uitgevoerd naar verduurzaming van de energievraag. De belangrijkste punten uit deze verkenning:

- Er wordt optimaal op de zon verkaveld/ontworpen (houdt rekening met schaduwwerking op PV(T)-systemen).
- Parkeerplaatsen voorbereid op Smart Grid voor elektrisch laden/buffering
- De dakconstructie is sterk genoeg om geïntegreerde duurzame energiesystemen (bv zonnepanelen/-boilers) te kunnen dragen.
- De gebouwen worden compact gebouwd met een goede thermische schil
- Het streven is meervoudig ruimtegebruik in relatie met bv klimaatadaptief bouwen (dakterras, daktuinen etc.) en maximalisatie van de mogelijk te treffen maatregelen (PV-panelen, postcoderoos, etc.).
- Er wordt gebruik gemaakt van hernieuwbare energie

Natuur

Natuur inclusief bouwen

- De nieuwe bebouwing biedt grote kansen voor de vergroting van de biodiversiteit in de stad. Voorzieningen in bebouwing voor onder andere gierzwaluwen, huismussen, spreeuwen en vleermuizen zijn daarbij van groot belang.
- Ook met de inrichting van het groen in de openbare ruimte wordt rekening gehouden met het versterken van de fauna in dit nieuwe stadsdeel. Dit kan bevorderd worden door veel bloeiende en vruchtdragende planten en bomen

voor vogels en insecten toe te passen. Daarnaast bieden laagblijvend struweel de mogelijkheid voor het schuilen en broeden van vogels en egels.

Aan College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Zwolle (collegevergadering@zwolle.nl), Griffier van de Gemeenteraad (raadsgriffie@zwolle.nl), Afdeling projectontwikkeling (O.Jansma@zwolle.nl).
C.c. bewonersvereniging binnenstad (info@bbzwolle.org), Stichting vrienden van de stadskern Zwolle (info@vriendenvandestadskernzwolle.nl)

Zwolle, 12-4-2018

Geacht College, geachte gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u namens de bewoners van Groot Wezenland en Almelose Kanaal een uitgebreidere reactie op de Concept-visie. Deze reactie volgt op de voorlopige reactie van 1 maart 2018.

Aanleiding
De voorgenomen herstructurering en herinrichting Weezenlanden-Noord, die de Schuurmanstraat, Wiecherlinckstraat, Buserstraat en de Luttenbergstraat omvat, betreft een gebied direct gelegen tegen en/of uitkijkend op de percelen van bewoners aan het Almelose Kanaal en Groot Wezenland.
Op 20 februari 2018 zijn wij als belanghebbenden voor het eerst geïnformeerd over de huidige, plotseling sterk gewijzigde, plannen (o.a. niet 230 woningen, maar 300-600 en een parkeergarage voor 600-700 auto's in een 15 tot meer dan 40 meter hoog bouwproject met winkels en horeca). Vanwege de korte deadline van 9 dagen om te reageren, ontving u eerder een voorlopige reactie.

Kans voor Zwolle
De voorgenomen herstructurering en herinrichting Weezenlanden-Noord biedt een kans voor de gemeente om de stad nóg aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers door daadwerkelijk een verbinding tot stand te brengen tussen de binnenstad en Park de Wezenlanden. Ook kan een duurzaam en aantrekkelijk woon- en leefklimaat worden gerealiseerd op deze prachtige locatie door invulling te geven aan een aantal gemeentelijke doelstellingen. Hieronder valt onder andere uitbreiding van het aantal woningen in de binnenstad. De eigenaren van de bestaande woningen in dit gebied onderschrijven uiteraard plannen die leiden tot verbetering met betrekking tot woonmogelijkheden, leefbaarheid, woonkwaliteit, autoluwte, groenvoorzieningen en aantrekkelijkheid van de binnenstad van Zwolle.

De concept-visie in grote lijnen:
- Groei van 180 naar 300-600 woningen
- Woontorens met een bouwhoogte die zal variëren van 20 tot 40 meter of meer
- Aanleg van een parkeergarage voor 600-700 auto's

De argumenten van de gemeente
Zoals genoemd in de Beslisnota d.d. 31-1-18: Verkenningen Herstructurering Weezenlanden-Noord.
1. Centrum-Oost heeft een belangrijke betekenis voor de stad, als derde stadsentree.
2. Het woningbouwprogramma is stedelijk (mix huur/koop), waarbij het "laadvermogen" groter is dan de huidige bouw (180 woningen) en de plek een stedelijker invulling (400 of meer gestapelde woningen) behoeft.
3. Het gebied en de locatie vragen om een gebouwde parkeeroplossing, ook voor kantoren in de omgeving (rechtbank en provinciehuis). Hierdoor wordt het laadvermogen vergroot en krijgt de locatie de juiste stedelijke karakteristiek. De ligging aan de binnenring is ideaal.
4. De ambities op het gebied klimaatadaptatie en energietransitie kunnen worden ingevuld.

Visie of "overlading": inhoudelijke onderbouwing voor omvang woontorens en garage ontbreekt
Door de buitenproportionele omvang van het aantal woningen, de hoogte van de woontorens, de hoogte van de tussendelen, de zeer grote parkeer garage en de aanzuigende werking op autoverkeer, dreigt "het kind met het badwater te worden weggegooid". De kans voor de binnenstad van Zwolle dreigt te verworden tot een project voor parkeergelegenheid dat bekostigd wordt door de fraaie locatie met gemeentelijke monumenten te "overladen" middels de verkoop van zoveel mogelijk woningen. De motivatie voor de zeer forse omvang van de bouwplannen is niet goed onderbouwd en vertoont een aantal tegenstrijdigheden. Het plan zoals beschreven in de Concept-visie wordt gebaseerd op conclusies die niet worden voorafgegaan door harde bevindingen of een gefundeerde argumentatie. Deze Concept-visie roept daardoor een aantal vragen op. Deze zijn als digitale kanttekening geplaatst bij het Concept-visie document (zie bijlage 2).
De vraag dient zich aan of er sprake is van een ambitieus plan of een dreigende inschattingsfout met schade voor de binnenstad en haar bewoners.

Inhoudelijke bezwaren tegen de Concept-visie:

Ad. 1*: "Centrum-Oost heeft een belangrijke betekenis voor de stad, als derde stadsentree."*

Een voor de binnenstad gezichtsbepalend deel van onze woningen (m.n. Groot Wezenland 30 t/m 41) bestaat al meer dan 130 jaar. Dit aangezicht op de stad Zwolle en deze woningen zijn onverminderd aantrekkelijk. Er vlak achter worden de flats gesloopt die gebouwd zijn in 1950, dus al na 65 jaar (= 130 / 2). Ervoor in de plaats komt een zeer hoge dichtheid van bebouwing. Dit betreft ca. 40 tot 70% sociale huur, vooral een- en tweepersoonshuishoudens en woontorens/flats tot wellicht 40 meter. Derhalve lijkt verloedering in plaats van aantrekkelijkheid en duurzaamheid op termijn niet te zijn uitgesloten. De plannen voor horeca en mogelijk nieuwe winkels dragen daar misschien zelfs toe bij. Bezoekers zullen voor horeca- en winkelbezoek het centrum binnen de grachtengordel willen betreden, in plaats van hun uitgaven te doen in de panden boven de nieuwe mega-parkeergarage. Nieuwbouwprojecten boven parkeergarages als het Maagjesbolwerk en Q-park centrum (Klokkensteeg/Eiland) hebben geleid tot een zelfde fenomeen van leegstand en dreigende verloedering. Er is d.d. 1-4-2018 sprake van uitgebreide leegstand in het centrum van Zwolle van o.a. *alle* winkelpanden direct gelegen aan de Jufferenwal boven Q-Park Maagjesbolwerk en 3 ruime panden aan de Klokkensteeg/Eiland boven Q-Park Centrum. Zie de foto's 2 t/m 5 in bijlage 1, d.d. 29-3-2018. Het Broerenkwartier is een ander voorbeeld van leegstand, zelfs in het hart van het Centrum. Dit vraagt bij een plan voor Centrum-Oost als aantrekkelijke stadsentree ten minste om zaken als blijvend actief beheer en een duurzaam exploitatiemodel. Opvallend is dat de Concept-Visie hier ook in kader stellende zin niets over zegt.
Daarnaast is het de vraag of het wel verstandig is om meer winkels te bouwen, gezien het feit dat de online verkoop stijgt en webwinkels zonder winkelpand maken de meeste omzet maken. Zie hiervoor cijfers van het CBS (https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/03/meeste-omzetgroei-bij-webwinkels-zonder-winkelpand).

Vraag 1: Argument 1 uit de Beslisnota conflicteert met de invulling in de Concept-Visie van argument 2 en 3. Graag zouden we de gemeente willen vragen dit toe te lichten.
Vraag 2: Daarnaast zouden wij graag de gemeente willen vragen wat de argumentatie is van de bouw van nog meer winkelpanden boven een parkeergarage aan de rand van het centrum, terwijl een groot deel van de vergelijkbare winkelpanden op A-locaties leegstaat.

Ad. 2: *"Het woningbouwprogramma is stedelijk (mix huur/koop), waarbij het "laadvermogen" groter is dan de huidige bouw (180 woningen) en de plek een stedelijker invulling (400 of meer gestapelde woningen) behoeft."*

Aantal woningen: Het "laadvermogen" van een gebied is geen vastomlijnd begrip. De vraag of een zeer hoge dichtheid van woningen, parkeerplaatsen, winkels en horeca, zoals voorgesteld het laadvermogen niet te boven gaat, dient derhalve op basis van goede argumenten beantwoord te worden. Vervanging van het aantal woningen door een hoger aantal nieuwe woningen (167-333% van het huidige aantal) op een beperkte oppervlakte, naast toevoeging van winkels, horeca en 600-700 parkeerplaats en heeft forse consequenties voor de leefomgeving van bewoners en verkeer in het gebied.
Wezenlanden-Noord dreigt te worden "overladen", waarbij de extreme dichtheid van het geplande aantal woningen conflicteert de gemeentelijke doelstellingen het realiseren van een aantrekkelijke derde stadsentree op locatie Centrum-Oost, met kwalitatief bijzonder goed woon- en leefmilieu en autoluwte. Daarbij dient opgemerkt te worden dat er reeds 300 woningen zijn gepland en/of gebouwd op het oude Weezenlanden terrein. In de Concept-Visie wordt gesproken over uitbreiding van 180 naar 300 tot 600 woningen, richtgetal: 450. Opmerkelijk is dat de oppervlakte van het plangebied niet wordt vermeld. Het gebied betreft geschat 2 tot 2,5 hectare. Als wordt uitgegaan van 2,3 hectare, dan komt de oorspronkelijke ambitie van WOB van 230 sociale huurwoningen overeen met 100 woningen per hectare. Dit is al een flinke toename ten opzichte van de bestaande situatie van 180 woningen (78 per hectare). Bebouwing met respectievelijk 300 / 450 / 600 woningen komt, onder diezelfde aanname, neer op 130 / 195 / 260 woningen per hectare. Wil een dergelijke zeer dicht bebouwde locatie aantrekkelijk worden, dan vereist deze een extreem hoge plankwaliteit. Echter de foto-impressies die als referentie zijn opgenomen lijken niet realistisch voor een zo dicht te bebouwen locatie. Onder meer wordt een foto getoond van Park De Wezenlanden. Zolang echter niet een substantieel deel van de bouwambitie aan of in dit park wordt gerealiseerd is dat "pronken met andermans veren" en is de illustratie niet relevant. De foto van het Mekelpark in Delft in de Concept-Visie toont de aanwezige grote toren niet in realistische volle glorie, maar verscholen achter een boom. Ook wordt de aangrenzende bebouwing niet getoond. In werkelijkheid is het betreffende gebied zeer dicht en hoog bebouwd en juist onaantrekkelijk (bijlage 1, foto 1). De vraag dringt zich op of dit onder "een aantrekkelijke stadsentree" wordt verstaan.
Hoogte van de woontorens: De Concept-Visie is onduidelijk over de maximale hoogte van de geplande 4 woontorens. Dit is in de huidige situatie ongeveer 20 meter. In de hoofdtekst wordt voor de planvorming gesproken over maximaal 30 meter (pag. 20/25). Echter een regel later wordt gesproken van nieuwbouw met een stedelijk accent (*minimaal* 40 meter) en in een van de figuren is maximaal 40 meter aangegeven. Wat er ondanks de onzorgvuldigheid en onduidelijkheid ook bedoeld wordt, deze hoogte van meer dan 20 meter baart ons zorgen i.v.m. beperking van lichtinval in de woningen en eventuele horeca/winkels. Deze laatsten zullen minder aantrekkelijk worden voor klanten. Daarnaast is er aantasting van uitzicht, privacy door inkijk, maar ook schaduw in de nieuw aan te leggen openbare ruimte. Torens van een dergelijke hoogte zullen overigens ook de aanblik van de historische binnenstad en het Park de Wezenlanden in negatieve zin veranderen. Daarnaast bedraagt de hoogte van de tussen de torens gelegen delen 12-15 meter. In plaats van een aantrekkelijk woon- en leefgebied wordt er dus een soort nieuw woon/winkelcentrum gepland in plaats van een groen gebied dat centrum en Park de Wezenlanden verbindt.

Vraag 3: De gemeente heeft niet aannemelijk gemaakt dat het zeer hoge aantal voorgenomen woningen verenigbaar is met een aantrekkelijke stadsentree van Centrum-Oost, met hoge kwaliteit van wonen, autoluwte en een groen maaiveld met grote bestaande en nieuwe bomen. Wij zouden de gemeente willen vragen dit toe te lichten.
Vraag 4: Graag zouden we vernemen hoe dergelijke hoogbouw in de vorm van een woon/winkelcentrum een aantrekkelijke entree van de binnenstad kan vormen.
Vraag 5: wat is de voorgenomen maximale hoogte van de woontorens?

Ad. 3: “Het gebied en de locatie vragen om een gebouwde parkeeroplossing, ook voor kantoren in de omgeving (rechtbank en provinciehuis). Hierdoor wordt het laadvermogen vergroot en krijgt de locatie de juiste stedelijke karakteristiek. De ligging aan de binnenring is ideaal.”

De doelstelling om het bouwgebied bij het centrum te betrekken, inclusief 600-700 parkeerplaatsen staat haaks op de doelstelling om het centrum autoluw te maken en bij te dragen aan ruimtelijke kwaliteit. De parkeergarage zal een aanzuigende werking hebben op auto’s en zal autogebruik in de centrumregio stimuleren. Het is de vraag of de kruispunten en rotondes van de centrumring die extra autobewegingen wel aankunnen. De binnenring van Zwolle heeft een beperkte capaciteit en er is sprake van filevorming op de centrumring op drukke winkelmomenten (zaterdag en donderdagavond) en in de spits; o.a. op de rotonde Hanekamp-Wipstrikkerallee en Harm Smeengekade (Q-park Maagjesbolwerk) Er wordt gesteld in de Concept-visie dat het Stedelijk programma “vraagt om een stedelijke parkeeroplossing in een gebouwde voorziening”. Het is inmiddels gangbaar dat wonen in een binnenstad niet automatisch een parkeerplaats inhoudt. Deze beleidskeuze staat tevens haaks op recente ontwikkelingen in diverse andere grote steden in Nederland en buitenland, waar vervuilende auto’s uit het centrum geweerd worden. Centrum-Oost is een onlogische keuze voor een mega-parkeergarage voor 600-700 auto’s, aangezien tussen de snelweg A28 en Centrum-Oost, het stadscentrum en woonwijken liggen. Bezoekers van buiten de stad die via de verkeersader A28 komen moeten dus over de centrumring en/of door omliggende woonwijken. Voor een autoluw woongebied zal de Concept-Visie dus niet zorgen. De parkeergarage uit de Concept-Visie zal ervoor zorgen dat centrumring nog verder verstopt, met name in de spits. Dit aangezien er nu reeds sprake is van filevorming op de binnenring in de spitsuren. Het centrumgebied en de omliggende woonwijken zullen minder goed bereikbaar zijn, evenals de nieuwe parkeergarage en de woningen van ondergetekenden. Bovenstaande zal de luchtkwaliteit in Centrum-Oost niet ten goede komen.
Er is op de bovengenoemde drukke winkelmomenten ruim voldoende parkeergelegenheid op de parkeerplaats van het Provinciehuis die op deze tijdstippen vrijwel niet wordt gebruikt. Een tweede extra grote parkeergarage bij A28-afslag 19, Zwolle-Centrum zou afgaand op de autoluw- en milieudoelstellingen van de gemeente logischer zijn.
Een deel van de huidige parkeerdruk in de wijk wordt veroorzaakt door (honderden) ingehuurde mensen die bij de provincie werken aan projecten gefinancierd uit de verkoop van een aandeel in Essent; deze impuls loopt rond 2021 af. De parkeerdruk en vraag zal hierdoor sterk afnemen op de locatie waar in de Concept-Visie de parkeerplaats gepland is.
Het autogebruik zal de komende jaren en zeker decennia teruglopen door de ontwikkeling van gedeelde zelfrijdende auto’s (Mobility-as-a-service). In diverse publicaties wordt hier al vanuit gegaan (zie: https://s.parool.nl/s-a4222662/). Het is derhalve de vraag of de businesscase van een zeer grote parkeergarage sluitend is, bij een verwachte afname van autogebruik met mogelijk 70% door gedeelde zelfrijdende auto’s.
Het aantal auto’s per huishouden is onder jongvolwassenen in de steden aan het dalen. Op grond hiervan en bovenstaande andere ontwikkelingen, is te verwachten dat een verdiepte parkeergarage van ca. 700 plaatsen, met een gebruikelijke afschrijvingstermijn van ca. 40 jaar, financieel niet levensvatbaar zal blijken. Het ligt meer voor de hand om te zoeken naar tijdelijke parkeergelegenheid, of gebruik te blijven maken van een bestaande parkeerfaciliteit waarin niet (zo veel) geïnvesteerd behoeft te worden, zoals op het Noordereiland.

Vraag 6: Graag zouden wij de gemeente willen vragen hoe de doelstelling van een autoluw centrum behaald kan worden, met het aantrekken van 600-700 auto’s.
Vraag 7: Waarom is de parkeerplaats van het Provinciehuis voor de drukke winkelmomenten niet genoemd in de Concept-Visie? En is deze wel meegerekend in de plannen? Hoe wordt gedacht over een tweede extra grote parkeergarage bij A28-afslag 19, Zwolle-Centrum en is dat niet logischer?

Vraag 8: Is rekening gehouden met de sterke afname van parkeerdruk vanuit het Provinciehuis rond 2021? En waarom is dit niet genoemd in de Concept-Visie?
Vraag 9: Ook willen we de gemeente vragen hoe ervoor gezorgd wordt dat de centrumring dit verkeer kan verwerken zonder files en verslechtering van woonkwaliteit in de aanliggende/omliggende woonwijken.
Vraag 10: Tevens vragen wij van de gemeente niet alleen de op de recente voorlichtingsavond gedane mondelinge, maar ook een schriftelijke bevestiging dat de autobereikbaarheid en parkeergelegenheid direct bij de woningen van belanghebbenden, alsmede de rust van de doodlopende ontsluitingsstructuur gehandhaafd blijven, waarbij de Wiecherlinckstraat niet wordt doorgetrokken naar het Almelose Kanaal.
Vraag 11: Hoe is rekening gehouden met afname van parkeervraag door “Mobility-as-a-service”?
Vraag 12: Hoe kan gezien bovenstaande ontwikkelingen de parkeergarage businesscase sluitend zijn?

Procedurele bezwaren tegen de Concept-visie

De wijze van betrekken van belanghebbende bewoners door de gemeente heeft te wensen over gelaten, door:

1. Niet informeren van nieuwe eigenaren van 72 koopwoningen en huurders van de ruim 200 woningen op het terrein van het voormalige Weezenlanden Ziekenhuis. Zij zijn niet uitgenodigd voor de kleinschalige informatiebijeenkomst. Ook zijn zij niet op de hoogte gebracht van deze opmerkelijke wending in de bouwplannen in Centrum-Oost, waarbij er niet 230 nieuwe huurwoning komen, maar opeens 450, al wordt een uitloop tot 600 woningen genoemd.

   Vraag 13: Graag willen we de gemeente vragen waarom de nieuwe eigenaren van 72 koopwoningen en huurders van de ruim 200 woningen op het terrein van het voormalige Weezenlanden Ziekenhuis niet zijn uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst of op een andere wijze zijn geïnformeerd over de grootschalige bouwplannen vlak bij hun nieuwe woning.

2. De opstelling van de gemeente op de achtergrond: De Gemeente positioneert zichzelf in de Beslisnota als "faciliterend voor WOB". Uit de Beslisnota blijkt de Gemeente echter zelf gekoerst te hebben op een veel ambitieuzer programma dan het oorspronkelijke voornemen van WOB. Uw projectmanager Dhr. Jansma gaf op de informatiebijeenkomst, in lijn met uw positiekeuze, aan dat onze contacten met de projectorganisatie via WOB zouden kunnen gaan lopen. Die gedachte ondersteunen wij niet. Sowieso hebben wij met WOB noch een bestuurlijke noch een contractuele relatie. Bovendien zijn juist de ambities van de Gemeente bepalend voor het verstrekkende karakter van dit plan. Wij onderhouden over dit plan daarom als burgers graag rechtstreeks contact met de Gemeente. Hiertoe heeft op 21 maart een gesprek plaatsgevonden met Dhr. O. Jansma voor toelichting omtrent de vervolg stappen zijn in dit proces. Tijdens dit gesprek zijn wij als bewoners uitgenodigd om te participeren in het vervolg traject. Dit waarderen wij en wij zullen uiteraard alle medewerking verlenen. De vorm van deze participatie zal nog bepaald worden.

3. De reactietermijn van voor een reactie op de concept-visie. De belanghebbenden die 2-4 jaar tegen een bouwput zullen moeten aankijken, dienen op een serieuze wijze te worden betrokken. Zij hebben slechts een reactietermijn van negen dagen gekregen met betrekking tot de Concept-Visie. Dit betrof een termijn die dusdanig gepland was dat er een vakantieweek in viel, zodat welgeteld 2 werkdagen overbleven. Deze mensen in de twee nagenoeg aangrenzende straten hebben een gezamenlijke investering staan van meer dan 10 miljoen euro in hypotheken op hun woonhuizen, die in waarde zullen dalen als er inkijk en schaduw in hun woon- en slaapkamers met privacy aantasting is, door de 4 zeer hoge

woontorens op een klein oppervlak achter hun huizen. Een waarde die nog verder zal verminderen door de bouw van een van de grootste parkeergarages van Zwolle met wellicht 700 parkeerplaatsen achter hun achtertuin, bijbehorende bouwoverlast, verslechtering van luchtkwaliteit en bereikbaarheid van de woningen.

4. *Vraag 14*: Kan de gemeente aangeven waarom een dusdanig korte reactietermijn was gepland met betrekking tot de Concept-Visie? Hierop aansluitend willen wij de gemeente vragen om een redelijke reactietermijn in acht te nemen bij verdere voorgenomen besluiten.

Concluderend lijkt er sprake te zijn van een kans voor de stad Zwolle, die al in de kiem gesmoord dreigt te gaan worden door een naar het lijkt niet volledig doordacht en onderbouwd concept-plan met als consequentie forse overbelasting van een klein stukje binnenstad en het weghalen van het draagvlak bij huiseigenaren in het gebied aan drie zijden om het bouwterrein heen. Wij verzoeken de gemeente (en WOB) om uiterste inhoudelijke en procesmatige zorgvuldigheid te betrachten (en überhaupt bij de besluitvorming en verdere uitwerking). Graag vernemen wij de antwoorden op onze vragen en bedenkingen.

Wij zien uit naar een reactie van de Gemeente Zwolle.

Mede namens de bewoners en eigenaars van woningen aan het Groot Wezenland 30 t/m 41 en Almelose Kanaal (inclusief woonboten),

Hoogachtend en met vriendelijke groet,

M.H. Valstar (Groot Wezenland)
J.L. Lindemulder (Almelose Kanaal)

Bijlagen:

1. Foto's: 1. Mekelpark, Delft; 2 t/m 5: Leegstand Jufferenwal, Klokkensteeg, Eiland, Zwolle 29-3-2018.
2. Digitale kanttekeningen bij Concept-visie.
   NB: Voor zichtbaarheid van de digitale opmerkingen dient de PDF geopend te worden in Adobe Reader.

Bijlage 1:

Afbeelding 1: Het Mekelpark in Delft: vanuit de lucht minder groen en meer hoogbouw.

Afbeelding 2 en 3: Leegstand van *alle* winkelpanden grenzend aan de Jufferenwal

Afbeelding 4 en 5: Leegstand aan ruime winkelpanden aan de Klokkensteeg en het Eiland

Bijlage 2: Digitale kanttekeningen bij Concept-visie.

NB: Voor zichtbaarheid van de digitale opmerkingen dient de PDF geopend te worden in Adobe Reader.

perspectief

Zwolle

Concept-visie Centrum-Oost en globale Project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden- Noord

Datum 13-02-2018

1. Aanleiding

De locatie tussen de Schuurmanstraat, Wiecherlinckstraat, Buserstraat en de Luttenbergstraat bevat zes flatgebouwen van de woningcorporate Openbaar Belang (verder aangegeven met WOB). Vanaf februari 2017 is samen met WOB gewerkt aan een nadere verkenning voor herstructurering van de locatie en herinrichting van de omgeving, waarvan de kaders voor de verkenning waren vastgelegd in de startnotitie Verkenning Herstructurering Weezenlanden-Noord d.d. 6 februari 2017.

Luchtfoto locatie

1.1 Verkenningsresultaat

Op basis van de startnotitie is door WOB met ondersteuning van stedenbouwkundig bureau Urhahn een stedenbouwkundige verkenning gemaakt met de intentie dit te vertalen in een stedenbouwkundig programma van eisen. De gemeente heeft hierin geparticipeerd. In twee projectdagen is gewerkt aan een modellenstudie voor het gebied, wat heeft geresulteerd in een tweetal projectdagverslagen met voorlopige gezamenlijke ambities en uitgangspunten en een modellenstudie met daarin verschillende varianten t.a.v. het beoogde woningbouwprogramma met 230 sociale huurwoningen. De verkenning heeft geleid tot een concept-stedenbouwkundig programma van eisen op hoofdlijnen.

.
Vanaf de zomer is gemeente gestart met een verbreding van de verkenningen op de volgende onderdelen:

- Positie van de locatie in de stad / betekenis van de plek in relatie tot centrumgebied;
- Is verdere verdichting van de locatie gewenst / denkbaar? Wat is het laadvermogen van de locatie en wat is de ambitie van de Gemeente Zwolle?
- Mobiliteit; wat kan de locatie betekenen voor het parkeren van binnenstadbezoekers en wat zijn daarbij denkbare scenario's ten aanzien van de ontwikkeling van mobiliteit en parkeren de komende 10 tot 20 jaar (i.r.t. de ontwikkeling van de (binnen)stad)?
- Wat vraagt verdichting voor het parkeervraagstuk? Is een gebouwde parkeeroplossing voor bewoners, maar ook binnenstadsbezoek, haalbaar? Welke kansen en mogelijkheden liggen er in relatie tot omliggende parkeervoorzieningen van provinciehuis en rechtbank?
- Is een duurzame energievoorziening mogelijk / haalbaar en wat vraagt dit van de inrichting van de locatie? De insteek is de ontwerpgedachte dat de woning voldoet aan of anticipeert op de toekomstige eisen en wensen (ijkpunt 2050).
- Hoe kan de locatie, maar ook de omliggende openbare ruimte, transformeren naar een waardevol en gastvije entree van de binnenstad?

Tussentijds zijn de resultaten van de verkenning gedeeld met het college van B&W. Belangrijkste conclusies zijn:

- Weezenlanden-Noord maakt volwaardig deel uit van het grotere centrumgebied;
- Stedelijk programma op deze locatie past bij de ambities van Zwolle;
- Verstedelijkingsopgave betekent functiemenging en diversiteit als aanvullend programma op de woningbouwopgave;
- "Centrum Oost" schakelt en bepaalt het DNA van de locatie;
- Stedelijk programma vraagt om een stedelijke parkeeroplossing in een gebouwde voorziening;
- Door verstedelijking neemt de druk op de openbare ruimte toe, dit vraagt een hoogwaardige (landschappelijke) inrichting ; een autoluw maaiveld waarbij het accent ligt op ontmoeting;
- Een invulling van de locatie met 230 sociale huurwoningen en een surplus tot ca. 450 woningen in de midden en dure huur- en koopsegment met bijbehorende verdiepte parkeeroplossingen draagt bij aan de beoogde ambities en ruimtelijke kwaliteit.

1.2 Doel Project-ontwikkelingsopgave (POO)
De verkenningsfase moest een antwoord geven op in de startnotitie aangegeven specifieke onderzoeksvragen omtrent de beoogde *meervoudige waardencreatie* met een goede ruimtelijke kwaliteit naar gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde.

Het is de bedoeling om het latere stedenbouwkundige plan (of een ontwikkelmodel) te toetsen aan deze uitgangspunten in relatie tot een haalbare business case voor locatie-ontwikkeling. Op basis hiervan stelt de gemeente met de initiatiefnemer de eisen, randvoorwaarden, wensen en de ontwikkelleidraad (inspiratie) op voor het vervolg. Deze harde en zachte uitgangspunten worden uiteindelijk beschreven in een door het college vast te stellen Project-Ontwikkelingsopgave (POO) + Anterieure Overeenkomst (AOK). Deze producten zijn aan de orde bij het vaststellen van een stedenbouwkundig plan. Hierin zijn publieke & private uitgangspunten verwoord voor een door de initiatiefnemer:

- Op te stellen bestemmingsplan als kader voor een concreet bouw- & inrichtingsplan;
- Te leveren ruimtelijke en/of financiële bijdragen aan de vernieuwing van al dan niet openbare buitenruimten op en nabij de locatie.

In het proces tot nu toe is met name de doorrekening van de business case op basis van een gedragen stedenbouwkunig model nog onvoldoende uitgewerkt (tekenen en rekenen). Daarom spreken we nu nog van een globale Project-ontwikkelingsopgave. Deze treft u hierbij aan.

1.3 Leeswijzer

Op grond van het verkenningsresultaat is de gezamenlijke visie op de ontwikkeling van de locatie vastgelegd, beschreven in hoofdstuk 2 en is een voorlopig voorstel voor de ontwikkelingsopgave voor collegebehandeling gereed gemaakt, in hoofdstuk 3.

1.4 Aanvullende verkenning / onderzoeken

Indien de locatie wordt ontwikkeld tot een toekomstbestendige stedelijke- en gevarieerde woningbouwlocatie met passende gebouwde parkeeroplossing en er sprake is van een hogere dichtheid dan beschreven in het Structuurplan, dan vraagt dit om een goede en zorgvuldige motivatie. Een besluit van de gemeenteraad om hiervan af te wijken is noodzakelijk. Wel is het zo dat in de concept-omgevingsvisie is verwoord dat in de komende 10 jaar door verdichting in het centrumgebied 3000 woningen worden toegevoegd. Wat hiermee verder samenhangt is dat WOB niet de enige partij is die woningen bouwt/afneemt op de locatie, maar dat ook andere partijen in beeld komen bij realisatie van de locatie. Daarbij heeft de gemeente ook een positie door inbreng van gemeentelijke gronden (ca. 25% van het projectgebied). Dit vraagt een nadere positiebepaling. Dit zal de komende halfjaar verder worden uitgewerkt.

Tenslotte is op basis van het verkenningsresultaat helder in hoeverre de stedenbouwkundige invulling de herinrichting van het aansluitende openbaar gebied raakt en is hiervoor een eerste inrichtingsschets te maken. Op basis daarvan kunnen de benodigde financiele middelen hiervoor worden gereserveerd en afgewogen worden tegen andere mogelijke uitgaven. De initiatief- en definitiefase is dan ook slechts gedeeltelijk afgerond, waarbij deze notitie uitgangspunten voor een nadere verkenning en planvorming bevat. Op basis van deze notitie zal WOB een gewijzigde intentie-overeenkomst worden aangeboden.

In opdracht van WOB, provincie Overijssel en de gemeente Zwolle is een verkenning uitgevoerd naar de (on)mogelijkheden om te komen tot een energieneutraal project. Op zowel objectniveau als op wijk- en stadsniveau is een quickscan uitgevoerd naar de mogelijkheden en haalbaarheid van (gebiedsgerichte) energiesystemen en maatregelen voor een duurzame energietransitie.

1.5 Vervolgproces

Aanpak
WOB en gemeente hebben overleg gevoerd over het vervolg. HMO (Herstructurering Maatschappij Overijssel) is hierbij betrokken. Partijen hebben onderzocht wat ze voor elkaar kunnen betekenen in het verder proces. Zowel WOB als de gemeente zien de meerwaarde in van het laten aansluiten van HMO. HMO kan haar ervaring en expertise inbrengen bij de verstedelijkingsopgave in combinatie met gebouwd parkeren.

De inzet is om tegen de zomer van 2018 een concept-stedebouwkundig plan te delen met het college (incl. eisen op hoofdlijnen ten aanzien van beeldkwaliteit). WOB heeft de trekkersrol bij het opstellen van het stedebouwkundig plan. Dit document wordt gehanteerd bij het opstellen. WOB zal het stedenbouwkundig bureau UrHahn opdracht geven. De gemeente neemt de rol aan van toetser: de gemeente zal steeds bezien of de uitgangspunten worden gehanteerd of zal bij strijdigheden tussen uitgangspunten, een afweging maken. Daarnaast blijft de gemeente in dit proces aangever van informatie of zo nodig expertise. Te weten de faciliterende rol. HMO neemt de rol van adviseur aan. Aan de gemeente, maar ook desgevraagd aan WOB. Zonodig neemt HMO oprdrachten aan. Bijvoorbeeld voor het doorrekenen van de businesscase van het parkeren.
Het waterschap en de provincie zullen ook aangehaakt worden op dit proces.

De gemeente gaat verder aan de slag met:

- Een schetsontwerp maken voor de inrichting van de omliggende de openbare ruimte (de contramal);
- Een globale raming maken op dit schetsontwerp
- Het bepalen de van de inbrengwaarde van gronden
- Meedenken en meedoen in het opzetten van een investerings- en exploitatieraming van een gebouwde parkeervoorziening, met name voor het publieke deel.
- Het definitief maken van de intentie-overeenkomst en het opstellen van een anterieure overeenkomst.

Communicatie
Op 20 februari is er een informatie-avond georganiseerd voor de bewoners/huuders en de omwonenden over het resultaat van deze verkenningen. Verder zullen WOB en gemeente contact leggen met de rechtbank, provinciehuis en het Thomas à Kempis College. Vrienden van de Stadskern, ZwolleGroenstad en de Milieuraad zullen eveneens worden geinformeerd (gemeente en WOB)

De laatstgenoemden, maar uiteraard ook de bewoners en omwonenden, zullen worden betrokken bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Op welke wijze dit gaat plaatsvinden, moet nog worden bepaald. WOB heeft ook hierin een trekkersrol. WOB gaat daarvoor een communicatieplan opstellen. Gemeente en HMO leveren daaraan een bijdrage.

2. Visie centrum-oost en locatie Weezenlanden-Noord

2.1 Stedelijke context

De veranderende economie en de snelgroeiende en veranderende bevolking van Zwolle creëren een vraag naar een nieuw soort plekken om te wonen en te werken. Om dit te bewerkstelligen is in deel 1 van de nieuwe Omgevingsvisie (november 2017) het doel opgenomen om de schil rondom de historische binnenstad verder te verstedelijken en daarmee beter aan te laten sluiten op de historische binnenstad. Gemeente Zwolle heeft de ambitie om 6000 woningen te bouwen in de komende 10 jaar, waarvan 3000 woningen in en rond de binnenstad (woonvisie 2017). Het toevoegen van een gemengd stedelijk programma op de locatie Weezenlanden-Noord draagt bij aan het realiseren van een grotere diversiteit aan woonmilieus in Zwolle.

Groter Centrumgebied

Aantrekkelijkere binnenstad

De beschikbare ruimte en de diversiteit aan programma van de historische binnenstad is nu te beperkt willen we het doel om de meest aantrekkelijke binnenstad van Noordoost Nederland handhaven. Om het toenemende aantal bezoekers te bedienen is er gekozen voor een groter centrumgebied met als doel om de stad aantrekkelijker te maken, de duur van het bezoek te verlengen en het aantal herhalingsbezoeken te

vergroten. Eén van de opgaves is om de verbindingen ruimtelijk en functioneel te versterken en op deze wijze interessante plekken in de schil aan het belevingsgebied van de binnenstad toe te voegen. Met name de entreegebieden van de binnenstad lenen zich ervoor om de koppeling tussen binnenstad en schil te optimaliseren.

De westelijke entree, met een nieuwe verbinding tussen Katwolderplein en Rodetorenplein, is hier een goed voorbeeld van. Het Katwolderplein als nieuw bronpunt vormt een sterke aanvulling aan een nieuw, groter centrumgebied. De Schuurmanstraat en omgeving heeft de potentie om een vergelijkbare entree te vormen. Beide entree's dragen bij aan de opzet om een herkenbare ruimtelijk structuur te creëren die de voormalige loop van de Grote Aa volgt en als cultuurhistorische lijn de oriëntatie in de binnenstad vergroot. Deze ruimtelijke structuur biedt tevens de mogelijkheid om via de Schuurmansstraat de binnenstad en het stadspark Wezenlanden optimaal met elkaar te verbinden.

Loop voormalige Grote Aa vormt ruimtelijke structuur

Singel

Een kenmerk van de historische binnenstad van Zwolle is de gave singelstructuur, in 2013 opgenomen in de canon van de ruimtelijke ordening. In het ontwikkelingsprogramma 2020 is de historische stadswandeling uit de 19e eeuw opnieuw geïntroduceerd, met als doel om de routing aan weerszijden van de singel te verbeteren. De ambitie is om aan de oostzijde van de binnenstad de Stadswandeling op te waarderen en integraal onderdeel te maken van een nieuwe gastvrije entree van de binnenstad.

Stadswandeling, Ontwikkelingsprogramma 2020

Mobiliteit

De herontwikkelingslocatie Weezenlanden-Noord bevindt zich op de grens van het gebied waar parkeren gereguleerd is. Dit betekent dat de locatie gesitueerd is in een zone waar de parkeerdruk hoog is. Ook vindt in de directe omgeving overloop plaats van parkeren vanuit het gereguleerde (vergunninghouders, betaald parkeren) naar het niet-gereguleerde gebied.

De verwachting is dat in de schil rondom de binnenstad / in en om het centrum stedelijk gebied de druk op parkeren in de komende jaren nog zal toenemen en dat er ook de nodige veranderingen in zullen plaatsvinden.
Een eerste argument voor deze verwachting is dat een belangrijk deel van de woningbouw opgave van Zwolle zal worden gerealiseerd in het binnenstedelijk gebied (historische binnenstad en schil). In deze zone is een verder proces van verstedelijking, transformatie en verdichting voorzien.

Een tweede argument is dat een aantal parkeeraccommodaties in beeld zijn als potentiële locaties voor herontwikkeling, als onderdeel van het proces van verstedelijking, verdichting en transformatie. Hiervoor worden onder andere het Noordereiland, de Schuttevaerkade en de Turfmarkt genoemd. Voor de parkeergarage Dijkstraat is dit al in gang gezet. Hier worden appartementen toegevoegd en de resterende parkeerplaatsen in de garage vormen niet langer onderdeel van het areaal openbaar parkeren. Of en wanneer herontwikkeling van andere accommodaties plaats gaat vinden is nog niet duidelijk. Wel is zeker dat herontwikkeling gepaard zal gaan met verlies van parkeercapaciteit. Bovendien zullen de nieuwe programma’s op deze plekken ook een eigen vraag naar parkeren vergen.

Een derde gegeven is dat in de Strategische Agenda Binnenstad de ambitie is geformuleerd om de binnenstad verder autovrij te maken. Ook ten oosten van de binnenstad, in de omgeving Groot Weezenland, is de ambitie om de openbare ruimte kwalitatief te verbeteren, waarbij het aantal parkeerplaatsen in de openbare ruimte zal verminderen.

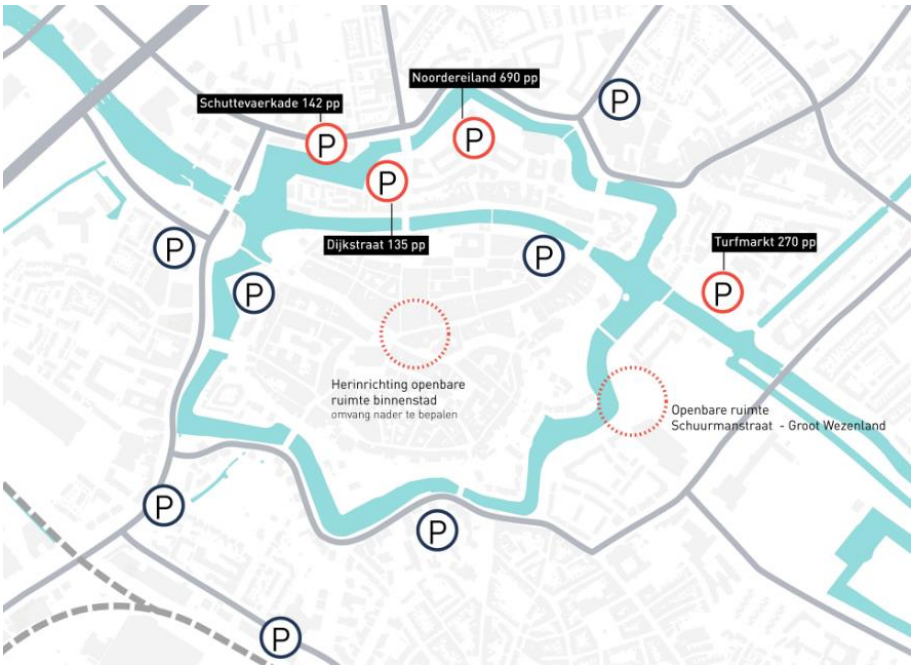

Een laatste reden voor toenemende parkeerdruk is dat uit de bezettingscijfers en de financiële gegevens blijkt dat de aantallen bezoekers van de parkeeraccommodaties in en om de binnenstad toenemen, na een periode van stabilisatie tijdens de jaren van economische crisis.

In de visie van de Gemeente Zwolle zal het centrumgebied zich de komende jaren uitbreiden. Naast de historische binnenstad zal ook het Spoorzone gebied onderdeel gaan vormen van dit grotere centrum stedelijk gebied. In de afgelopen 10 à 15 jaar is de historische binnenstad stap voor stap autoluw gemaakt, met parkeervoorzieningen langs de randen (deels binnen, deels buiten de gracht). Een logische consequentie van doorontwikkeling naar een groter centrum stedelijk gebied is een herschikking van de parkeervoorzieningen naar een zone langs de randen van dit gebied. Hierin kan worden meegenomen dat de parkeervoorzieningen optimaal gesitueerd zijn ten opzichte van het centrum stedelijk gebied en de hoofd infrastructuur. En ook dat de voorzieningen evenwichtig verdeeld zijn rondom het centrum stedelijk gebied. Dit is een essentieel onderdeel van de meerjarenagenda mobiliteit.

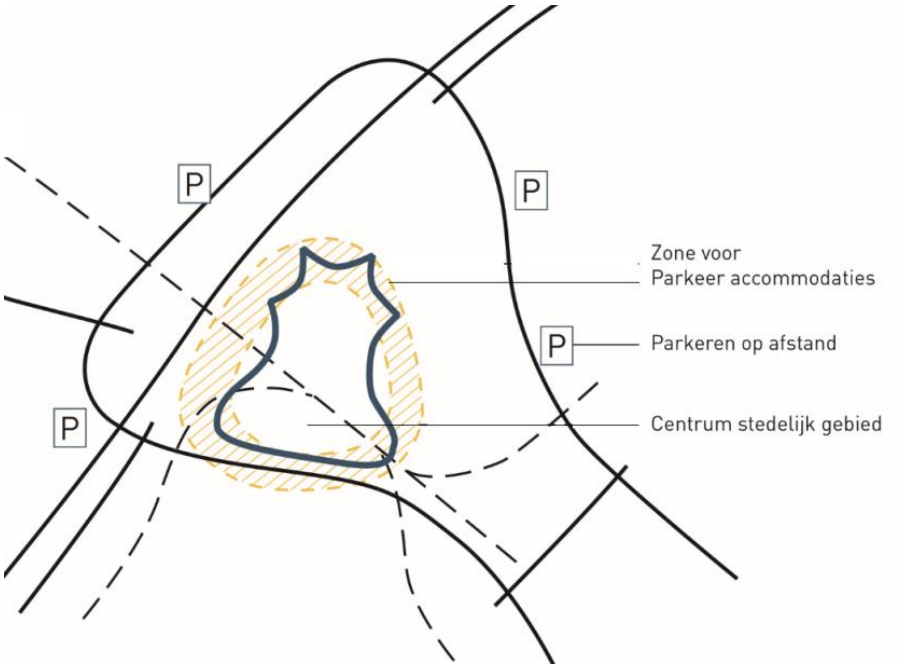

De consequenties van deze ontwikkelingen zijn dat ruimte in en om het centrum van het stedelijk gebied steeds kostbaarder wordt en de kwaliteit van de openbare ruimte steeds belangrijker. Vertaald naar parkeeroplossingen in deze zone betekent dit:

- een ontwikkeling van parkeren in de openbare ruimte en op maaiveld naar gebouwde voorzieningen; uitgangspunt is om het maaiveld zo veel mogelijk vrij te spelen van parkeren;
- toenemende noodzaak om de beschikbare parkeervoorzieningen zo efficient mogelijk te gebruiken (dubbelgebruik door meerdere doelgroepen); hierop wordt maximaal ingezet; de gemeente geeft de voorkeur aan modellen waarbij de parkeervoorziening voor het complex ook meerwaarde voor de stad heeft;
- optimale situering van parkeervoorzieningen ten opzichte van zowel de hoofdinfrastructuur als het centrum stedelijk gebied;
- duurzame en flexibele oplossingen die te zijner tijd transformeerbaar zijn.

2.2 Centrum-Oost

Late ontwikkeling

De zone tussen het Almelose kanaal en de Assendorperdijk is van nature een lage en natte zone die grotendeels pas in de 50-er jaren is ontwikkeld. De grote invloed van water is zichtbaar door de positie van het Almelose kanaal als unieke landschappelijke verbinding tussen de binnenstad met het omringende landschap. Ook de relatief late periode waarin het gebied is ontwikkeld als gevolg van de invloed van het water is terug te zien in de kenmerkende architectuurstijl van de 50er en 60er jaren die hier overwegend voor komt. Ondanks de centrale positie aan de rand van de binnenstad, ingeklemd tussen Wipstrik en Assendorp, ontbreekt een heldere ruimtelijke samenhang.

Foto: Wiecherlinck, Oversticht 1959, kenmerkende architectuurstijl uit 50 er jaren

Het kanaal vormt een belangrijke ecologische verbinding door de stad. Grenzend aan Park de Wezenlanden vormt het een heldere ruimtelijke structuur die bijdraagt aan de beleving van het water dat zo kenmerkend is voor Zwolle. Met name de overgang naar de binnenstad (ter hoogte van de Buserstraat) is de relatie met het water zwak.

De locatie Weezenlanden-Noord draagt met de huidige ruimtelijke opzet niet bij aan een interessante beleving van het water. Ook het contrast met de grotere gebouwen van het provinciehuis en de rechtbank, als stedelijke functies, maakt de locatie Weezenlanden-Noord op zichzelf staand en mist een goede relatie met de omgeving. De buitenruimte is niet aangesloten op het stedelijk netwerk en draagt weinig bij aan de verblijfskwaliteit van centrum oost.

Ruimtelijke structuur
De Luttenbergstraat is onderdeel van de binnenring en functioneert op de schaal van de stad. Het vormt een overwegend breed profiel met wisselende rooilijnen, groenstructuren en hogere bebouwingsaccenten als Dominicanenklooster, appartementenblokken, rechtbank en provinciehuis. De route staat haaks op de landschappelijke lijnen die hier vanuit de ontstaansgeschiedenis van de stad aanwezig zijn, respectievelijk Assendorperstraat, Assendorperdijk, Schuurmanstraat en het Almelose kanaal. In het stedenbouwkundig plan voor het Wezenlandenterrein zijn deze lijnen opgenomen als dragers van de ruimtelijke structuur.

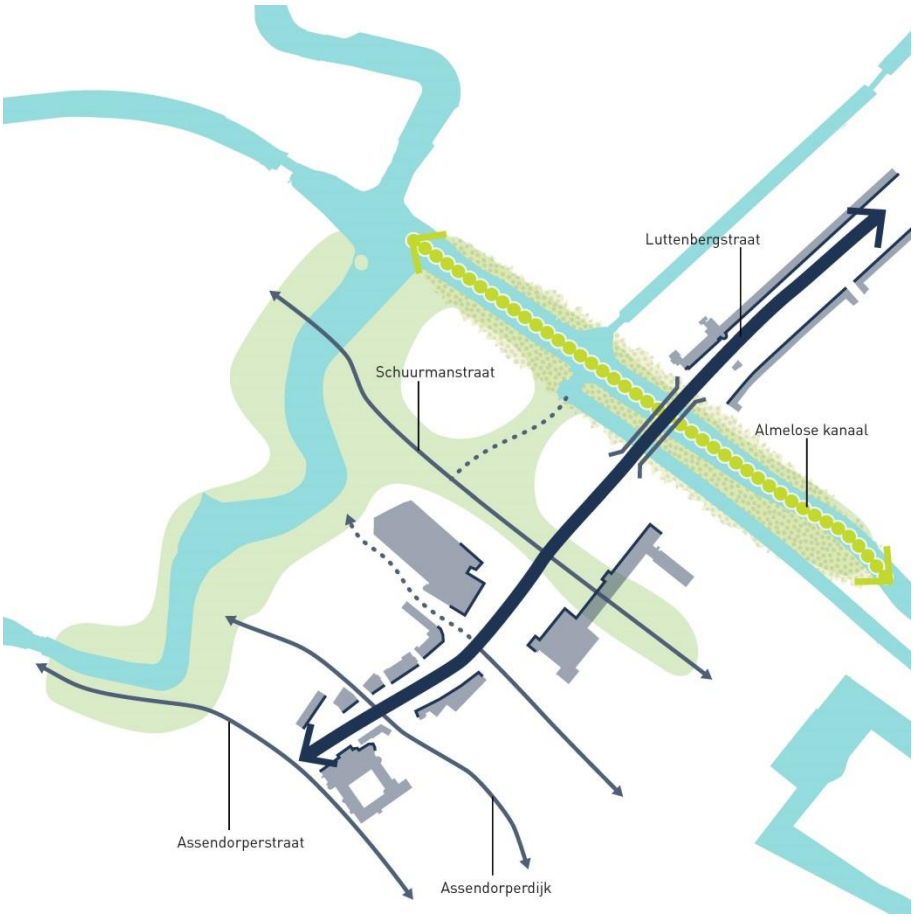

Dragers ruimtelijke structuur

Voor de ruimtelijke opbouw van Centrum-Oost is ingezet op deze ruimtelijke structuur. Twee van deze dragers, het Almelosekanaal en de Schuurmanstraat, onderscheiden zich echter ten opzichte van de andere lijnen omdat ze functioneren op een ander schaalniveau. De kruising tussen het Almelose kanaal (landschappelijke verbinding) en Luttenbergstraat (binnenring) vormt een richtingsverandering op het schaalniveau van de stad. De Schuurmanstraat wordt gezien als verbinding tussen de binnenring, stadspark en de historische binnenstad en vormt daarmee een entree van de historische binnenstad.

Weezenlanden-Noord
Een nieuwe stedenbouwkundige invulling van de locatie Weezenlanden-Noord biedt de kans om van een gesloten gebied, met geen noemenswaardige verblijfskwaliteit te transformeren naar een open, gemengd en verbonden groen stedelijke woonomgeving die bijdraagt aan de beleving van de binnenstad. Een ruimtelijke structuur die bijdraagt aan een sterkere samenhang met de directe omgeving maar tevens een markering van de entree van de binnenstad vormt en middels een stedenbouwkundig accent de verbinding op hoger schaalniveau met de omliggende wijken versterkt. Intensivering van het huidige programma draagt bij aan deze markering en positionering, bovendien biedt het de ruimte om meer diversiteit en functiemenging te creëren.

Gastvrije entree van de stad
De nieuwe ruimtelijke invullingen van het voormalig ziekenhuisterrein, de rechtbank, het Transitorium, en nu de locatie Weezenlanden-Noord en waarschijnlijk het opheffen van de busroute via de Schuurmanstraat vormen met elkaar een ingrijpende transformatie van de oostzijde van de schil. Er wordt dan ook ingezet op een opwaardering van Centrum-Oost tot een volwaardige en gastvrije entree die integraal onderdeel vormt van de lommerijke singelstructuur en door een continue en samenhangende inrichting van de openbare ruimte de koppeling maakt met het Almelose kanaal en Park de Wezenlanden. Een uitnodigend en openbaar karakter van de buitenruimte die een versterking vormt van het huidige netwerk is dan ook randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de Weezenlanden-Noord locatie.

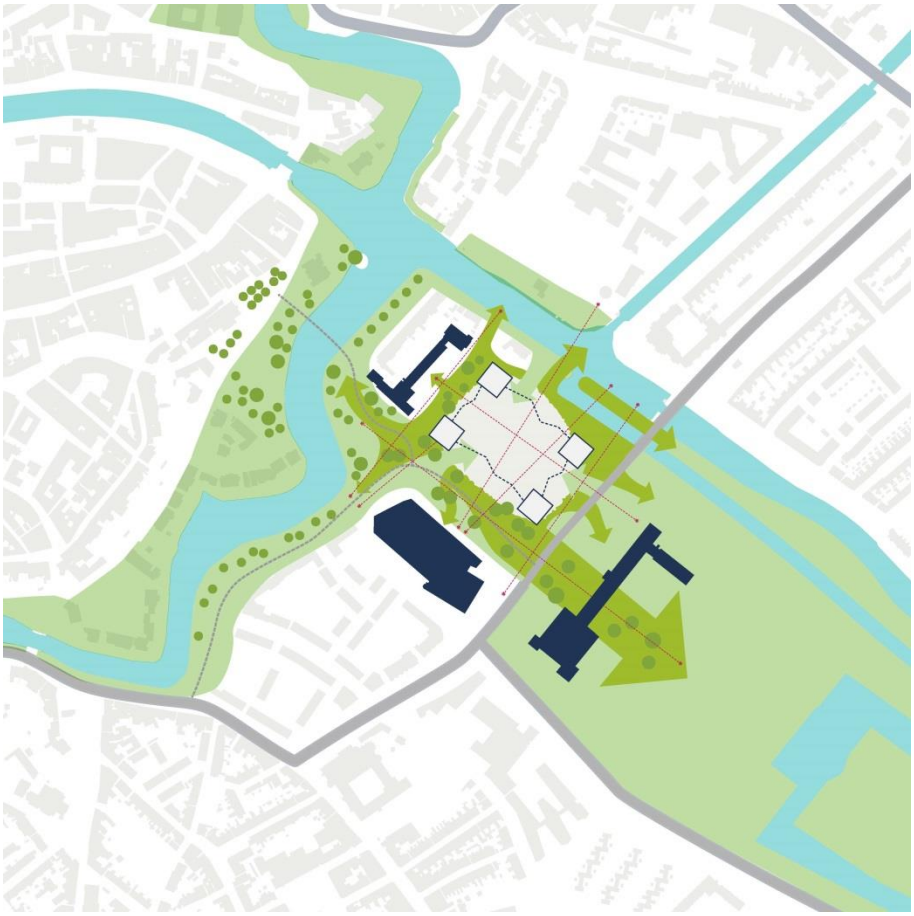

Een continue samenhangende inrichting van de openbare ruimte biedt kansen om de binnenstad, het Almelose Kanaal, de singelstructuur langs de stadsgracht en Park de Wezenlanden met elkaar te verbinden

Met de keuze voor een intensiever programma is het opnemen van een publieke parkeervoorzieningen voor bewoners en bezoekers gewenst. Hiermee kan het maaiveld vrij gespeeld worden van parkeren.

Dit geldt hetzelfde voor de inrichting van de Schuurmanstraat. De functie en positie vraagt om een nieuwe aantrekkelijke inrichting van de Schuurmanstraat als ontmoetingsplek met landmarkkwaliteit. Het is hierbij cruciaal dat een groot deel van de parkeerfunctie op maaiveld wordt verplaatst naar een gebouwde parkeervoorziening.

Referentie Mekelpark, Delft. Schuurmanstraat als ontmoetingsplek met landmark kwaliteit

Mobiliteit

In de directe omgeving van de locatie Weezenlanden-Noord spelen verschillende processen die te maken hebben met oplopende parkeerdruk. Dat heeft onder andere te maken met overloop van parkeren vanuit het gereguleerde gebied en met parkeerbehoefte van kantoren en instellingen rondom de locatie. Er is daarom behoefte aan parkeervoorzieningen ten behoeve van meerdere doelgroepen zoals bewoners en bezoekers van de herontwikkelingslocatie zelf, binnenstadsbewoners en bezoekers van kantoren en voorzieningen rondom de ontwikkellocatie (rechtbank, provinciehuis). Daarnaast is behoefte aan compensatie van parkeerplaatsen door herinrichting van openbare ruimte (binnenstad, singels) en door herontwikkeling van parkeeraccommodaties elders.

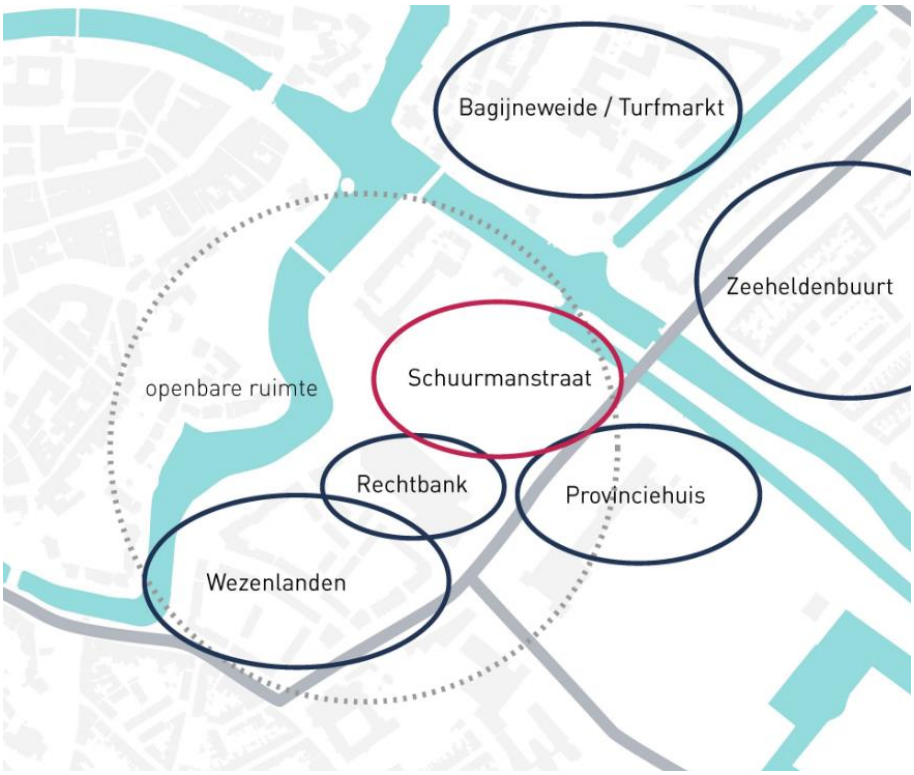

2.3 Weezenlanden-Noord

Identiteit
De identiteit van Weezenlanden-Noord wordt grotendeels bepaald door de positie en ontstaansgeschiedenis. De groene setting, positie aan de rand van de binnenstad en markering van de entree in het groter centrumgebied bieden alle condities om een nieuw en onderscheidend woonmilieu te creëren.

Functiemenging
Eén- en tweepersoonshuishoudens nemen de komende jaren een steeds prominentere plek in op de Zwolse woningmarkt. Maar ook de huidige vergrijzing stelt specifieke eisen aan de directe woonomgeving. Verbinding met vormen van vervoer, nabijheid van functies en de historische binnenstad verdienen een sterke voorkeur. Deze jongere en oudere doelgroepen hebben gemeen dat ze een hoge mate van vrijheid hebben en graag dingen buitenhuis doen. Wonen op loopafstand van voorzieningen, uitgaansgelegenheden, goede restaurants, en andere plekken om vrienden te ontmoeten vormt een grote meerwaarde. Vorming van stedelijke woonmilieus versterkt collectieve en openbare ruimte waarbij functies gedeeld worden.

Ook is er een vraag naar meer open werkmilieus, waar ruimte is voor ontmoeting en bedrijven en instanties zichtbaar zijn. Door onder andere een programmatische koppeling met omliggende publieke functies als rechtbank, provincie en eventueel middelbare school te maken ontstaat interactie tussen de diverse functies.

Functiemenging en een diverse doelgroep vormen kernbegrippen voor een nieuwe stedelijke woonomgeving in Weezenlanden-Noord. In de plint van de gebouwen wordt ruimte geboden aan vestiging van publieke functies op korte en/of langere termijn. De nadruk voor vestiging van plintfuncties ligt op de gevelwand aan de Schuurmanstraat. Het woonprogramma is gericht op een mix aan prijscategorieën van betaalbare huur tot dure koopwoningen. De woningen in de plint zijn met individuele entree's vanaf het maaiveld toegankelijk. Hiermee draagt de woonfunctie optimaal bij aan een aantrekkelijke en sociaal veilige openbare ruimte.

stedelijke woonmilieus versterkt collectieve en openbare ruimte

Fijnmazig netwerk openbare ruimte

De buitenruimte van Weezenlanden-Noord vormt een belangrijk instrument om de locatie optimaal aan te sluiten op de directe omgeving en daarmee de kwaliteiten van de omgeving te benutten voor een uiterst aantrekkelijk woon- en leefomgeving. Uitgangspunt is om de buitenruimte integraal onderdeel te laten vormen van de openbare ruimte van Centrum-Oost. Ook de zichtrelaties van, naar en door het gebied dragen bij aan het publieke karakter. Het is dan van belang dat een eventueel opgetild maaiveld ten behoeve van parkeren, een hoogteverschil van maximaal 1,5 meter heeft met ten opzichte van het omliggende maaiveld, zodat de zichtrelatie en de - zichtlijnen geborgd zijn. Een opgetild maaiveld kan tevens als meekoppelkans dienen voor waterveiligheid.

Mobiliteit
De consequenties van de ontwikkelingen zijn dat de ruimte in en om het centrum van de stad steeds kostbaarder en schaarser wordt en de kwaliteit van de openbare ruimte steeds belangrijker. Dit vertaalt zich naar de keuze voor autoluwe (of soms autovrije) maaiveld inrichtingen en collectieve parkeervoorzieningen voor binnenstad en schil.

Voor de herontwikkelinglocatie is straks de parkeervraag omvangrijk. Er is dan behoefte aan parkeervoorzieningen niet alleen voor bewoners en bezoekers van de locatie zelf maar ook voor bewoners en bezoekers van de binnenstad en van de kantoren en voorzieningen rondom de locatie (zoals rechtbank en provinciehuis). Daarnaast is behoefte aan compensatie van parkeerplaatsen door herinrichting van de openbare ruimte in het gebied (o.a. Schuurmanstraat, singels) en door herontwikkeling van parkeeraccommodaties elders. Deze omvangrijke parkeerbehoefte vraagt uiteindelijk om een nadere uitwerking in de vorm van een mobiliteitsvisie voor het centrumgebied (binnenstad en schil) en centrum oost.
De mobiliteitsvisie (meerjarenprogramma mobiliteit) dient nader ontwikkeld te worden en bevat tenminste de volgende ingredienten:

- Dubbelgebruik van parkeervoorzieningen door meerdere doelgroepen (bewoners, bezoekers en gebruikers van het gebied en van de binnenstad).
- De mobiliteitswinst van een publieke parkeervoorziening als transferium waar uitwisseling van (deel/ huur) auto’s en fietsen mogelijk is.
- Optimale situering van parkeervoorzieningen ten opzichte van zowel de hoofdinfrastructuur als het centrum stedelijk gebied;
- Duurzame en flexibele (gebouwde) oplossingen die te zijner tijd transformeerbaar zijn.

3. Globale Project-ontwikkel opgave stedenbouw, mobiliteit en parkeren

Ambities

- Vergroten centrumgebied
- Versterken entreefunctie
- Verbinding tussen Almelose kanaal als landschappelijke drager, singelstructuur en ruimtelijke verbinding tussen binnenstad en Park de Wezenlanden.
- Toevoeging multifunctionele parkstrook, gericht op ontmoeting, openbare ruimte die bijdraagt aan de functies rondom Schuurmanstraat (school, wonen, rechtbank, plintfuncties).
- Toevoeging plek aan het water (Almelose kanaal)
- (opgetild) maaiveld vrij van parkeren
- Samenhang inrichting openbare ruimte (inbreng gemeentegronden / vergroten ontwikkelgebied), maar ook maaiveld parkeren in omgeving opheffen.
- Weezenlanden-Noord is een klimaatbestendige buurt. De woningen en buitenruimte zijn waterrobuust en klimaatbestendig, waarbij extreem weer – hevige neerslag, droogte of hitte – nu en in de toekomst niet leidt tot overlast. Klimaatadaptatie in Weezenlanden-Noord is met bovenstaande ambitie een integraal onderdeel van de planvorming en bevindt zich op alle schaalniveaus van de wijk: van woning-, kavel-, buurt- tot wijkniveau.
- Alle gebouwen in Weezenlanden-Noord worden ten minste gerealiseerd als energie neutrale gebouwen, dit geldt voor zowel woningen als voorzieningen. In de wijk/buurt wordt geen aardgasinfrastructuur aangelegd.
  De energie ten behoeve van het gebouwgebonden en gebruikersgebonden gebruik van iedere woning en voorziening wordt duurzaam opgewekt. Ervaring en onderzoek heeft aangetoond dat de doelstellingen haalbaar zijn, mits de principes van de trias energetica gehanteerd worden:
  • minimaliseer de energiebehoefte (isolatie);
  • wek de benodigde energie duurzaam op;
  • maak gebruik van zo efficiënt mogelijke systemen, bijvoorbeeld door middel van een warmtepomp, lage temperatuurverwarming, warmteterugwinning.
  Het is een uitdaging om dit ook bij hogere gebouwen toe te passen.

3.1 Sociaaleconomische taakstelling & bestemming gebouwen

Stedelijke context

- Stedelijk programma draagt bij aan verstedelijkingsopgave van Zwolle.
- Invulling draagt bij aan vergroting centrumgebied.
- Visie op parkeren oostzijde (binnen)stad (entreegebied)
- Ambities toekomstbestendigheid (energie/klimaat/ waterveiligheid/ mobiliteit/ leefbaarheid/ duurzame materialen)

Programma

- Toekomstige buurt draagt bij aan de inclusieve en ongedeelde stad. Er is sprake van een mix aan functies (wonen en voorzieningen in de plint (bv. seats to meet, kleinschalige horeca,)en doelgroepen
- De locatie kan afhankelijk van het gekozen stedenbouwkundige model ca. 450 woningen opnemen.
- Uitgangspunt voor het programma is de lijn van de geldende woonvisie van de stad. Hier kan in het specifieke geval van worden afgeweken. WOB verzorgt minimaal 230 betaalbare huurwoningen. Het surplus wordt opgedeeld in de verhouding 30/40/30. Er wordt grotendeels ingezet op een mix van een koop in alle prijssegmenten en deels op beleggershuur woningen. Zo ontstaat dan uiteindelijk een gemengd gestapeld woonmilieu. Grondgebonden wonen wordt niet uitgesloten.
- Er is sprake van een mix aan doelgroepen, starters (waaronder young professionals), ouderen, gezinnen maar vooral voor 1 en 2-persoons huishoudens. In de opbouw van de wijk wordt rekening gehouden met de leefbaarheid voor de korte en lange termijn
- De parkeeroplossing is stedelijk, flexibel en uitwisselbaar.
- Woon- en leefklimaat is stedelijk in een groen-blauwe setting. De woningmarktanalyse geeft aan dat er behoefte is aan dit soort typologieën.

3.2 Stedenbouwkundige uitgangspunten

Programma

- Uitgangspunt is een intensivering van het programma. Het programma kan tussen 300 en 600 woningen bevatten, afhankelijk van uitwerking van het stedenbouwkundig plan. Het is reëel om te stellen dat om en nabij de 450 woningen in een prettig woon- en leefklimaat kunnen worden gebouwd.

Maximale bouwhoogte

Volume/bouwhoogte

- Aansluiten op de korrelgrootte uit de omgeving. Dit betekent dat er aansluiting wordt gezocht bij de grotere korrel enerzijds aan de Schuurmanstraat/ Luttenbergstraat (rechtbank en provinciehuis) en de kleinschalige korrel aan de waterzijde
- In de basis sluit de hoogte van de bebouwing aan op de omgeving (ca. 12 tot 15 m);
- De nieuwbouw kent stedenbouwkundige accenten op de hoeken (max. rond de 30m) t.b.v. het markeren van de entree en/of het beëindigen van zichtlijnen (in hoogte en architectonische uitwerking);
- De nieuwbouw kent daarnaast een stedelijk accent (minimaal 40m), min of meer op de noordoostelijke hoek van de locatie, die de kruising van het Almelose kanaal met de binnenring accentueert. Het accent versterkt de verbinding van Weezenlanden-Noord met de omliggende wijken, rechtbank en provinciehuis.

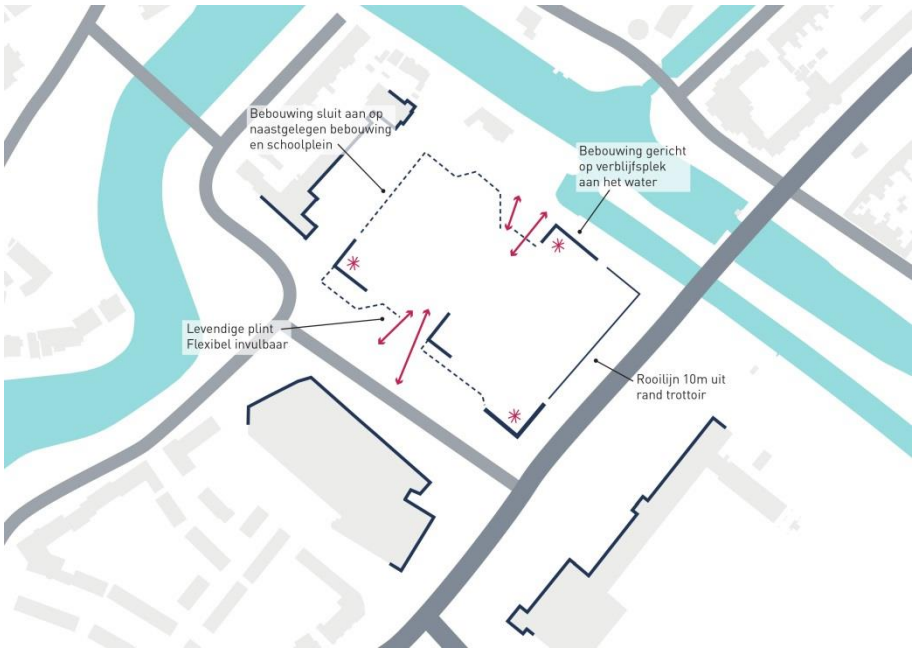

Oriëntatie en rooilijn

Rooilijnen

- Rooilijn Luttenbergstraat circa 10m uit het trottoir, buiten de kroonprojectie van de bestaande bomenrij;
- Rooilijn bij koelwaterkanaal: de nieuwe bebouwing zoekt relatie met het water en zoekt aansluiting bij de bestaande bebouwingsstructuur, belangrijk is dat de beleving van de waterzijde beter wordt;
- Rooilijn Schuurmanstraat: Op de hoek volgt de rooilijn het profiel van de Schuurmanstraat en richting de singel ontstaat een verspringende rooilijn.

Aansluiting bebouwing op openbare ruimte

- Bebouwing in het gebied is alzijdig;
- De aansluiting van gebouwen op de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk vormgegeven door woon/verblijfsfuncties met entree's aan het openbaar gebied De plint moet bijdragen aan de leefbaarheid.
- De plinten grenzend aan de belangrijkste openbare ruimtes zoals zijde van de Schuurmanstraat, de Luttenbergstraat en waar mogelijk ook aan de waterzijde, dienen flexibel te worden ontwikkeld zodat er ook andere functies kunnen worden toegevoegd. Daarmee heeft ca. een derde van de plinten een minimale verdiepingshoogte van 5m t.b.v. een flexibele invulling.

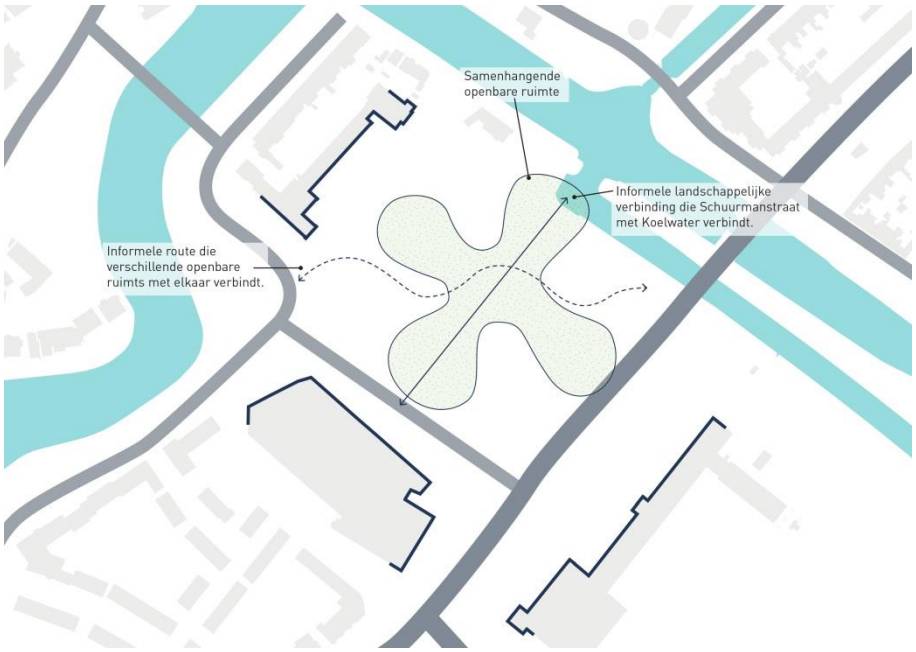

Onderdeel fijnmazig netwerk openbare ruimte

Route/ruimtelijke relatie

- Door het gebied gaat een samenhangende openbare ruimte met een hoge verblijfskwaliteit die op meerdere plekken aansluiting heeft met de omliggende openbare ruimte.
- Zichtlijnen versterken de ruimtelijke relatie en dragen bij aan het openbare karakter van de buitenruimte.
- Het gebied (op Luttenbergstraat na) wordt autoluw ingericht

Groen / bomen

- De bestaande bomen dragen bij aan de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Waar mogelijk dienen deze gehandhaafd te worden.
- Wanneer bomen niet gehandhaafd kunnen blijven dan dient de compensatie voornamelijk kwalitatief van aard te zijn. Er wordt niet alleen naar de bomen op de ontwikkellocatie gekeken maar naar het geheel incl. het omliggende gebied.

3.3 Uitgangspunten mobiliteit, verkeer / parkeren

Parkeren, parkeernorm

- In Zwolle geldt het Protocol Parkeren als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen. Concreet voor deze locatie (schil centrum/ sterk stedelijk/1500 m van het station) betekent dit een gemiddelde parkeernorm van 1,3 pp per woning. Voor sommige doelgroepen is de norm lager (etagewoningen goedkoop) en andere hoger (koop en dure huur). Omdat het aantal en de verdeling van de woningtypen/doelgroepen nog in ontwikkeling is, wordt nu de gemiddelde norm van 1,3 pp incl. 0,3 pp voor bezoekers gehanteerd. Er zal maatwerk worden geleverd.
- Een parkeeroplossing / -inpassing die past bij de bovenstaande visie is onderdeel van de opgave voor herontwikkeling. Bij voorkeur wordt een gecombineerde voorziening gerealiseerd die zowel het eigen programma bedient als dat hij meerwaarde voor de directe omgeving en voor het centrumstedelijk gebied heeft. Gedacht moet worden in een bandbreedte van 115 tot 200 parkeerplaatsen. In ieder geval compenseert deze parkeervoorziening de 115 openbare parkeerplaatsen die verdwijnen uit de omliggende straten (Schuurmansstraat, Wiegerlinckstraat en Buserstraat). De helft hiervan (58 pp) kan worden beschouwd als bijdrage aan het bezoekersparkeren voor de woningen. De ontsluiting van de beoogde parkeervoorziening vindt plaats vanaf de Schuurmanstraat.

Fietsparkeren

- Ook het fietsparkeren is een essentieel onderdeel in de planontwikkeling. Er dient voldoende ruimte gecreëerd te worden voor het fietsparkeren zodat er een leefbare situatie ontstaat voor de lange termijn. Inpandig en direct gekoppeld aan entree’s van de gebouwen heeft de voorkeur.
- Bij verdere planuitwerking nader onderzoeken of een centrale fietsparkeeroplossing t.b.v. bewoners van de binnenstad (auto-fiets transferium) gefaciliteerd kan worden.

3.4 Uitgangspunten milieu

- Rekening moet worden gehouden met hogere grenswaarden ingevolge verkeerslawaai op de Luttenbergstraat. Aan de wettelijke voorwaarden voor het verlenen van hogere grenswaarden (i.c. de maximale ontheffingswaarden van 63 dB niet worden overschreden) moet worden voldaan;
- Indien de nieuwe bebouwing dichter bij de weg komt is de waarde uit het gebiedsgericht milieubeleid van toepassing en gelden strengere normen;
- Bij de planuitvoering moet dan ten minste bij iedere geluidsbelaste woning een geluidsluwe gevel worden gerealiseerd;
- Het verdient aanbeveling om ten behoeve van de kwaliteit van de leefomgeving piekgeluiden ten gevolge van het dichtslaan van portieren van geparkeerde auto’s zoveel mogelijk te reduceren door middel van maatregelen met betrekking tot de inrichting van de buitenruimte (bijvoorbeeld het overdekt aanleggen van de parkeerplaatsen).

3.5 Uitgangspunten toekomstbestendigheid

De locatie wordt klimaatadaptief en waterrobuust ontwikkeld, dit komt tot uiting in de volgende randvoorwaarden op de locatie zelf. Daarnaast is de locatie onderdeel van het watersysteem en het groen-blauwe netwerk.

Wateroverlast, hittestress en beperken gevolgen van overstromingen (Waterveiligheid regionaal watersysteem)

Voor het stedenbouwkundig plan worden klimaatstresstesten uitgevoerd (Handreiking Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) voor wateroverlast, hitte, droogte en gevolgen van overstromingen.

Wateroverlast

- In het plangebied is het wenselijk een bui van 60 mm/uur (T =100) op te kunnen vangen/borgen (zonder schade aan gebouwen/ auto's). Er is ruimte voor tijdelijk bergen bij piekbuien in/op de gebouwen en de openbare ruimte. Het bergingscapaciteit is hierbij ten minste 60mm per vierkante meter van het gehele gebied (verharding, bebouwd oppervlak en groen/water). Bij hevige buien (extreme piekbelasting) kan het regenwater meer dan 60 mm/uur worden afgevoerd naar Park de Wezenlanden via Schuurmanstraat - Luttenbergstraat - Wethouder Alferinkweg.
- Het hemelwater mag niet geloosd worden op het riool en dient te infiltreren in de ondergrond. Hiervoor moeten er infiltratievoorzieningen aangelegd worden.
- Er dient rekening te worden gehouden met fluctuerende grondwaterpeilen. Het bebouwde gebied van Weezenlanden-Noord valt in peilgebied 480 Sallandse Weteringen/Zandwetering en heeft een zomer- en winterpeil van 0,2 m – NAP. Het Almelose Kanaal en de Stadsgrachten vallen in peilgebied 948 Zwarte Water/ Soestwetering-benedenloop en hebben een zomerpeil van 0,4 m – NAP en een winterpeil van 0,2 – NAP. Dit zijn theoretische streefpeilen. In praktijk volgt het grondwater het peil van de Weteringen. Kelders, verdiept parkeren, souterrains dienen waterdicht te worden gebouwd tot ..NAP+ (vloerpeil of maaiveld).
- Wens: Waterneutraal bouwen (met behoud van de bergingscapaciteit).
- Vitale infrastructuur zoals elektriciteit, communicatie, vuilwaterriolering enz. worden waterdicht utgevoerd tot een peil van minimaal 2,60NAP+.

Hittestress

- Bestaande situatie is minimaal uitgangspunt (hittestresskaart).
- Om hittestress tegen te gaan worden verschillende maatregelen genomen: een groen maaiveld met weinig verharding en grote bestaande en nieuwe bomen zorgen voor veel schaduw en verkoeling; gebouwen hebben een thermisch goed isolerende gevels en zonwering. Nieuwe gebouwen ook voor schaduw gebruiken.
- Gebouwen worden zo vormgegeven dat in warme perioden en hittegolven het binnenklimaat relatief koel blijft (geen zoninval).(we gaan van circa 15 dagen per jaar 2018 > 25 graden naar circa 35 dagen in 2050.

Waterveiligheid

Kans: Parkeervoorziening draagt mogelijk bij aan kadeversterking.

- De dijk langs het Almelose kanaal is een (secundaire) waterkering (huidige ligging is op +2.00 NAP). Door klimaatverandering worden de maatgevende waterstanden in de toekomst hoger. Daarom dient er ruimte te zijn om een hogere waterkerende lijn te kunnen realiseren. In het plan dient een waterkerende lijn (constructief als kering) te kunnen worden gerealiseerd van +2,65 meter NAP. NB. dit hoeft niet per definitie de huidige kering te zijn volgens de legger. Het gaat erom dat ergens een sluitende lijn van +2,65 m wordt gerealiseerd.
- Op de waterkering (waterstaatswerk en/of beschermingszone?) is bebouwing geprojecteerd: de bebouwing wordt daarmee onderdeel van de waterkering en constructief als zodanig te worden uitgevoerd (uitgaande van toekomstige MHW).

Energie

- De locatie wordt aardgasloos (fossielvrij).
- Er wordt gestreefd dat Nul op de Meter (NOM) (minimaal energie neutraal).

Voor de locatie is door WOB, provincie Overijssel en gemeente Zwolle een verkenning uitgevoerd naar verduurzaming van de energievraag. De belangrijkste punten uit deze verkenning:

- Er wordt optimaal op de zon verkaveld/ontworpen (houdt rekening met schaduwwerking op PV(T)-systemen).
- Parkeerplaatsen voorbereid op Smart Grid voor elektrisch laden/buffering
- De dakconstructie is sterk genoeg om geïntegreerde duurzame energiesystemen (bv zonnepanelen/-boilers) te kunnen dragen.
- De gebouwen worden compact gebouwd met een goede thermische schil
- Het streven is meervoudig ruimtegebruik in relatie met bv klimaatadaptief bouwen (dakterras, daktuinen etc.) en maximalisatie van de mogelijk te treffen maatregelen (PV-panelen, postcoderoos, etc.).
- Er wordt gebruik gemaakt van hernieuwbare energie

Nr.	Vraag	Antwoord
1.	Argument 1 uit de Beslisnota conflicteert met de invulling in de Concept-Visie van argument 2 en 3. Graag zouden we de gemeente willen vragen dit toe te lichten	Het gebied centrum-oost en de locatie maken deel uit van de schil rondom de binnenstad. Ter hoogte van de ontwikkelen locatie komen een aantal gebieden/wijkdelen bij elkaar. Te samen vormen deze delen het gebied centrum-oost. De ontwikkelen locatie zelf vormt daarmee een verbindende schakel. Daarnaast vormt de Schuurmansstraat nu al een belangrijke stedelijke verbinding voor langzaam verkeer. Een dergelijke stadsentree vraagt ruimtelijk gezien om een stedelijke invulling. De argumenten onder 2 (een gemengd fors woningbouwprogramma) en onder 3 (een stedelijke parkeeroplossing vnl. voor eigen gebruik) versterken ruimtelijk gezien dit beeld.
2.	Daarnaast zouden wij graag de gemeente willen vragen wat de argumentatie is van de bouw van nog meer winkelpanden boven een parkeergarage aan de rand van het centrum, terwijl een groot deel van de vergelijkbare winkelpanden op A-locaties leegstaat.	Er wordt in de definitieve reactie belanghebbenden Groot Weezenland herhaaldelijk vragen gesteld over winkelpanden. In de visie wordt bedoeld dat in het gebied niet alleen woningen worden gerealiseerd maar dat met namen in de plinten langs de Schuurmanstraat ook andere functies gerealiseerd kunnen worden. De hoofdfunctie blijft hier wonen. De overige kleinschalige functies in de plint zijn met name gerelateerd aan de functie van de Rechtbank en de functies die in het provinciehuis zijn gehuisvest. Wat die functies in de plint precies worden is nu nog niet bekend. Voorkeur gaat uit naar flexibele werkplekken, ruimte voor overleg, gecombineerd met horeca. Er kan eventueel ook een vorm van detailhandel gesitueerd worden. Maar de formulering van winkelpanden in de vraagstelling geeft de indruk dat de intentie van de visie is dat er een aantal winkels op een rij gesitueerd wordt. Dit is niet wat er in de concept-visie bedoeld wordt. De concept-visie is niet erg concreet. Dit past bij de planfase waarin het project op dit moment bevindt. Hierna worden nog stedenbouwkundig programma van eisen en een stedenbouwkundig plan gemaakt. En moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. Naar mate het planproces vordert zal de planvorming concreter worden.
3.	De gemeente heeft niet aannemelijk gemaakt dat het zeer hoge aantal voorgenomen woningen verenigbaar is met een aantrekkelijke stadsentree van Centrum-Oost, met hoge kwaliteit van wonen, autoluwte en een groen maaiveld met grote bestaande en nieuwe bomen. Wij zouden de gemeente willen vragen dit toe te lichten.	De concept-visie is niet het instrument om aannemelijk te maken of het maken van een aantrekkelijke entree gecombineerd met een intensiever woonprogramma haalbaar is. In de concept-visie wordt de ambitie beschreven. In het stedenbouwkundig plan moet zichtbaar gemaakt worden op welke wijze deze ambitie vorm wordt gegeven. Op dat moment is het om te beoordelen of de gestelde ambities waargemaakt kunnen worden.

4.	Graag zouden we vernemen hoe dergelijke hoogbouw in de vorm van een woon/winkelcentrum een aantrekkelijke entree van de binnenstad kan vormen	In de vraagstelling wordt woon/winkelcentrum genoemd. Dit is niet wat er in de concept-visie wordt bedoeld. Ook hier is de vraag te vroeg. In het stedenbouwkundig plan wordt zichtbaar gemaakt hoe de openbare ruimte wordt aangepast om de aantrekkelijkheid van het aantreegebied te vergroten. Ook wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze een intensiever (woon)programma op deze locatie wordt voorgesteld. De kwaliteit van de openbare ruimte langs de Schuurmanstraat, Almelose kanaal maar zeker ook door het plangebied heen vormt de drager voor een aantrekkelijk woongebied. Het stedenbouwkundig plan geeft inzicht hoe met behoud van deze kwaliteit toch een intensiever programma kan worden gerealiseerd. De concept-visie geeft ruimte om op een aantal specifieke plekken accent te realiseren. Deze accenten kunnen worden bekrachtigd met een afwijkende bebouwingshoogte. De hoogtes zijn afgeleid van de bebouwingshoogte van nabij gelegen panden. Alleen het stedenbouwkundig accent aan het Almelose kanaal is afwijkend. Hier wordt verwacht dat het accent in architectuur en bebouwingshoogte in ruimtelijke zin bijdraagt aan de leesbaarheid van de stad. Het accentueert de kruising tussen het Almelose kanaal en de binnenring. En draagt bij aan de markering van het oostelijke entreegebied van de historische binnenstad. De exacte hoogte van het stedenbouwkundig accent is enigszins afhankelijk van de stedenbouwkundige invulling van het Weezenlanden-Noord terrein. De verschijningsvorm van het accent dient zich in hoogte voldoende te onderscheiden om in ruimtelijke zin als accent te worden bestempeld. De inschatting is dat dit ca 40 meter hoog kan zijn.
5.	Wat is de voorgenomen maximale hoogte van de woontorens?	De maximale hoogte van de hoogste woontorens is 40 meter.
6.	Graag zouden wij de gemeente willen vragen hoe de doelstelling van een autoluw centrum behaald kan worden, met het aantrekken van 600-700 auto’s.	Om het doel van een autoluwe binnenstad te halen is het van belang dat er voldoende parkeercapaciteit aan de randen is gesitueerd, ontsloten aan de binnenring. Deze gewenste voorziening is echter voor een zeer beperkte mate voor het opvangen van parkeerdruk vanuit de binnenstad. De voorziening zal met name in de parkeerbehoefte van bewoners van Weezenlanden -Noord en in het huidige bezoekersparkeren op maaiveld voorzien. De Schuurmanstraat, Buserstraat en langs

		de singel kan met deze voorziening autoluw worden gemaakt
7.	Waarom is de parkeerplaats van het Provinciehuis voor de drukke winkelmomenten niet genoemd in de Concept-Visie? En is deze wel meegerekend in de plannen? Hoe wordt gedacht over een tweede extra grote parkeergarage bij A28-afslag 19, Zwolle-Centrum en is dat niet logischer?	Het medegebruik van het parkeerterrein bij het provinciehuis is een mooi voorbeeld van dubbelgebruik. Zo proberen we in Zwolle bestaande infrastructuur zo optimaal mogelijk te benutten. in het voorbeeld van het parkeerterrein bij het provinciehuis: kantoorpersoneel & bezoek op doordeweekse dagen, winkelend publiek in het weekend. Naarmate de stad verder groeit en verdicht wordt het steeds meer wenselijk/ noodzakelijk om dit te doen. De komende tijd wordt gestudeerd op een nieuwe parkeerbalans voor het centrum stedelijk gebied (binnenstad+schil+spoorzone). Aan de precieze vragen voor dat onderzoek wordt nu gewerkt. In dat kader past de vraag of er extra parkeervoorzieningen voor het centrum nodig zijn, en waar die het beste kunnen komen.
8.	Is rekening gehouden met de sterke afname van parkeerdruk vanuit het Provinciehuis rond 2021? En waarom is dit niet genoemd in de Concept-Visie?	Met het nieuwe werken worden huidige kantoorgebouwen intensiever gebruikt. Dit geldt zeker ook voor het provinciehuis. Een deel van het gebouw wordt inmiddels verhuurd aan partijen. De parkeerdruk ten gevolge van de functies in het provinciehuis neemt tot nu toe alleen maar toe. Om de gewenste parkeerbalans voor de komende jaren voor het gebied te kunnen bepalen zonder onder meer overleg worden gevoerd met de provincie.
9.	Ook willen we de gemeente vragen hoe ervoor gezorgd wordt dat de centrumring dit verkeer kan verwerken zonder files en verslechtering van woonkwaliteit in de aanliggende/omliggende woonwijken.	De parkeervoorziening die in de visie wordt voorzien is voor een belangrijk deel de compensatie voor parkeerplaatsen die er nu al zijn, of voor auto's die nu ook al ergens in de binnenstad of in de schilwijken parkeren. Denk o.a. aan: - Compensatie van de huidige parkeerplaatsen tussen de bestaande flats in het Schuurmankwartier - Compensatie van parkeerplaatsen die nu langs de straten in en om het gebied liggen (Buserstraat, Wiegerlinckstraat, Schuurmanstraat, Groot Weezenland) - De ambitie om in de parkeervoorziening ook bezoek van bijv. het provinciehuis te laten parkeren. De hoeveelheid extra verkeer door deze ontwikkeling moet nog nader worden bepaald en is met name het gevolg van het vergroten van het aantal woningen in

		Weezenlanden-Noord.
10.	Tevens vragen wij van de gemeente niet alleen de op de recente voorlichtingsavond gedane mondelinge, maar ook een schriftelijke bevestiging dat de autobereikbaarheid en parkeergelegenheid direct bij de woningen van belanghebbenden, alsmede de rust van de doodlopende ontsluitingsstructuur gehandhaafd blijven, waarbij de Wiecherlinckstraat niet wordt doorgetrokken naar het Almelose Kanaal.	Bij de uitwerking van de visie naar een stedenbouwkundig plan wordt rekening gehouden met de genoemde belangen van omwonenden.
11.	Hoe is rekening gehouden met afname van parkeervraag door “Mobility-as-a-service”?	Zowel de Gemeente Zwolle als WOB zien kansen in het inzetten van Mobility as a Service (MaaS), als een manier om te komen tot duurzamere vormen van mobiliteit en ook als middel om voor een bepaald woningbouwprogramma toe te kunnen met minder parkeerplaatsen. Dus beide partijen hebben de ambitie om MaaS in de plannen een plek te geven. MaaS zal in de planontwikkeling nog verder moeten worden uitgewerkt.
12.	Hoe kan gezien bovenstaande ontwikkelingen de parkeergarage businesscase sluitend zijn?	Parallel aan het maken van het stedenbouwkundig plan zal ook gerekend worden aan de haalbaarheid van de parkeergarage (zowel de investering als de exploitatie).
13.	Graag willen we de gemeente vragen waarom de nieuwe eigenaren van 72 koopwoningen en huurders van de ruim 200 woningen op het terrein van het voormalige Weezenlanden Ziekenhuis niet zijn uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst of op een andere wijze zijn geïnformeerd over de grootschalige bouwplannen vlak bij hun nieuwe woning.	De WOB en de gemeente hebben gemeend de huidige huurders van de te slopen woningen en de *direct* omwonenden uit te nodigen. Zij worden als direct belanghebbenden gezien.
14.	Kan de gemeente aangeven waarom een dusdanig korte reactietermijn was gepland met betrekking tot de Concept-Visie? Hierop aansluitend willen wij de gemeente vragen om een redelijke reactietermijn in acht te nemen bij verdere voorgenomen besluiten.	De inzet was om vòòr de gemeenteraadsverkiezingen het toenmalige college de visie te laten vaststellen. Toen bleek dat deze reactietermijn te kort was, is hier van afgezien. Wij zijn met u van mening dat redelijke reactietermijnen in acht moeten worden genomen.

Zwolle

Verslag

Datum 19 juni 2018

Vergadering Gesprek met Omwonenden Groot Wezenland/ Almelose Kanaal

Zaal Stadhuis, kamer SH 10

Aanwezig Yvonne Hulst, bewoner Almelose Kanaal
Matthijs Valstar, bewoner Groot Wezenland
Johann Visser, bewoner Groot Wezenland
Marije Mook, Openbaar Belang
Ryanne Hooijer, Openbaar Belang
Ciska Waalewijn, gemeente Zwolle
Enita Bouwhuis, gemeente Zwolle

Voorzitter Ciska Waalewijn

Notulist Enita Bouwhuis

Aanleiding gesprek
Tijdens de bewonersavond van 20 februari hebben de omwonenden kennisgenomen van de concept-visie Centrum-Oost en globale Project-ontwikkelingsopgave. De reactietijd was gesteld op 2 maart, mede met het oog op om de visie voor de gemeenteraadsverkiezingen door de gemeenteraad goedgekeurd te hebben. De omwonenden hebben hierover op 1 maart een eerste reactie gestuurd, waarin zij aangeven de reactietijd te kort te vinden. Naar aanleiding van deze brief is door het college besloten geen besluit te nemen en dit weer op te pakken als het nieuwe college is gevormd.

Op 15 april ontving de gemeente de definitieve reactie. De gestelde vragen zijn beantwoord en de antwoorden, het conceptraadsvoorstel en een voorstel van op te nemen randvoorwaarden zijn vorige week aan de omwonenden verstuurd. Hierover vindt nu dit gesprek plaats.

Proces
Volgens het proces komt de visie na akkoord door het college ter goedkeuring in de raad. De agenda van de raad wordt bepaald door agendacommissie. Het streven is om de visie zo snel mogelijk na de vakantieperiode ter goedkeuring in de raad te hebben. De gemeente informeert de omwonenden wanneer de visie ter goedkeuring komt in de raad. Hierbij bestaat ook de mogelijk van inspreken. De brief van de omwonenden gaat als bijlage mee naar de Raad, daarnaast de 2-kolommenbrief. De visie wordt op onderdelen aangepast, onder vermelding van randvoorwaarden en wensen vanuit omwonenden.

Rolverdeling Openbaar Belang/gemeente
Openbaar Belang (WOB) is primair aan zet voor de vervangingsoperatie van de woningen in de sociale huur. Het surplus aan beleggershuur en koop, dient te worden uitgevoerd door een commerciële partij. WOB wil hierin vinger aan de pols te houden en geeft aan dat er een goed programma moet liggen voordat er wordt gezocht naar een ontwikkelaar. Het doel is een goede leefbare wijk. De rol van de gemeente is in het aankomend stadium beperkter van

aard. De gemeente is verantwoordelijk voor de visie voor dit gebied en onderzoekt de mogelijkheden voor extra parkeerplaatsen. De gemeente is ook verantwoordelijk voor bestemmingsplanwijziging.

Het proces loopt al enige tijd en voor WOB is het van groot belang dat ze in 2021 kunnen starten met de sloop. Naast een belofte aan de bewoners, vraagt de staat van de woningen hierom. Daarnaast heeft de gemeente een verplichting richting WOB en haar bewoners en loopt het proces anders dan van te voren bedacht. Mede door de visie die is ontwikkeld.
Op dit moment lopen er twee processen. De visie (gemeente) en het ontwikkelen van het stedenbouwkundig plan (WOB).

Zorgen omwonenden
Matthijs, Yvonne, Johann zijn, en vertegenwoordigen, omwonenden van het plangebied, in het bijzonder de bewoners van Groot Wezenland 30 e.v. en Almelose Kanaal, met wie zij via groeps-apps contact hierover onderhouden
De omwonenden hebben in hun definitieve reactie van 15 april hun zorgen geuit en geven aan dat de antwoorden hierop hun nog meer zorgen geven. Dit wordt vooral veroorzaakt door het feit dat nog veel onderzocht moet worden en er nog weinig concreet is. Ook hebben zij zorgen over wat deze ontwikkeling doet voor hun leefomgeving en mogelijk financiële consequenties (woningwaarde/planschade). De kwaliteit (van dit deel) van de stad gaat hen ook oprecht aan het hart

Ciska geeft aan dat de beantwoording ook is gebaseerd op de inhoud van de visie. Na vaststelling van de visie start de verkenning. Op dit moment zitten we in het voortraject en is hiervoor. Het nemen van goede beslissingen vraagt om gedegen onderzoek en dit kan pas na akkoord van de Raad.

Randvoorwaarden
De voorgestelde randvoorwaarden zijn geformuleerd op basis van de definitieve reactie van 15 april en krijgen op deze manier een plek in het proces. De randvoorwaarden worden door gemeente serieus meegenomen en getoetst. Het is de bedoeling om ook de consequenties van de luchtkwaliteit, de milieueffecten etc. op te nemen. Dit is ook een onderdeel van het bestemmingsplan Omwonenden vinden dat de formulering van randvoorwaarden zoals voorgesteld door de gemeente nauwelijks toetsbaar is. Zij zullen een voorstel doen om deze aan te scherpen"

Parkeren/verkeersdruk
De gemeente onderzoekt samen met WOB de mogelijkheden voor het parkeren. Er wordt onderzocht wat de parkeerbehoefte is voor de (toekomstige) bewoners van het gebied incl. bezoekersparkeren,
Zijn er mogelijkheden voor dubbelgebruik? Wat nu op de Schuurmanstraat staat moet ook een plek krijgen in de parkeergarage (autoluw maken van het plangebied). Ook wordt in dit onderzoek meegenomen de mogelijkheden voor parkeren van bezoekers aan de binnenstad, echter dit komt als laatste aan bod. Er is nog geen besluit of het Noordereiland eventueel gaat verdwijnen en wat hiervan de mogelijke consequenties zijn, ook voor deze plek.
Daarnaast wordt onderzocht wat een logische route is om de bereikbaarheid zo goed mogelijk te houden. Het is uitgangspunt is, dat de auto te gast is en dat er veel groen in de omgeving moet komen. De Schuurmanstraat moet de groene entree naar Park de

Weezenlanden en centrum worden.

De omwonenden zijn bezorgd over het perspectief van een parkeergarage met 600-700 plaatsen. De locatie is lastig bereikbaar vanaf de snelweg, de bestaande ontsluitingsstructuur van de wijk loopt nu in de spitsen al vast, en wat zijn de consequenties voor de lokale milieukwaliteit? Daarnaast is het langeretermijnperspectief (20+ jaar) voor de exploitatie onzeker, zo is er nu een piek in projectmedewerkers bij de provincie (besteding verkoopopbrengsten Essent-aandelen), en zijn er relevante ontwikkelingen op gebieden als zelfrijdende auto's en *mobility-as-a-service* - andere steden kijken in dit kader al naar mogelijkheden van tijdelijke parkeergarages. Ciska: de gemeente staat (nog) geen autoremmend beleid voor Marije geeft aan dat er wordt gekeken naar de mogelijkheden voor een mobiliteitshub en dat op deze manier wordt gestimuleerd om het autogebruik te verminderen.

Aantallen woningen
In de door de gemeenteraad vastgestelde Woonvisie (2017) is de ambitie uitgesproken om zesduizend woningen extra te realiseren in Zwolle, waarvan drieduizend in en om het centrum. Hiervoor wordt onderzocht welke plekken hiervoor binnen Zwolle geschikt zijn en Weezenlanden Noord is een van die plekken.

Er moet vooraf aannemelijk gemaakt worden hoeveel woningen op deze plek komen. In de visie wordt genoemd als uitgangspunt is een intensivering van het programma. Het programma kan tussen 300 en 600 woningen bevatten, afhankelijk van uitwerking van het stedenbouwkundig plan.

Het is een logische plek voor meer woningen. Omwonenden ervaren de door de gemeente voorgestelde bovengrens van 600 woningen als zeer hoog voor deze locatie

Bestemmingsplan
In het bestemmingsplan zal naar verwachting toestemming worden gegeven voor meer woningbouw en hierin komt ook een omschrijving van wat wenselijk is in de plint. Het streven is dat in de plint voorzieningen komen die bijdragen aan een goede leefomgeving en maatschappelijke doeleinden ondersteunen. Te denken valt aan een kinderopvang, horecavoorziening voor bijv. bezoekers rechtbank/provinciehuis of een bakker. Het is niet de bedoeling dat hier (grootschalige) detailhandel komt. Een andere mogelijkheid voor de plint is dubbelgebruik in combinatie met wonen.

Eventuele planschadesclaima kunnen worden ingediend, als het bestemmingsplan onherroepelijk is. In het stedenbouwkundig plan wordt een bezonningsstudie en privacy studie uitgevoerd. Zo wordt voor de omwonenden inzichtelijk van de hoogbouw voor hun eigen leefomgeving doet.

Communicatie
WOB heeft in het voortraject een intensief participatietraject gevoerd waar ook randvoorwaarden en wensen door de bewoners zijn ingebracht. Om het geheel voor de bewoners laagdrempelig te houden hebben er drie bakfietsmomenten plaatsgevonden,

waarvoor ook de omwonenden zijn uitgenodigd. Marije geeft aan ook omwonenden gesproken te hebben. De uitnodiging is door onze gesprekspartners als omwonende niet ontvangen, wellicht is er iets mis gegaan in de verspreiding. De uitnodiging hadden ze wel moeten ontvangen.

De omwonenden willen graag meedenken en inhoudelijk worden betrokken.
Afgesproken wordt om een 1x per 6 weken op de maandagavond om 20.00 uur een overlegmoment te plannen waarin WOB en de gemeente de omwonenden op de hoogte brengen van nieuwe ontwikkelingen en zij mee kunnen denken. De eerste afspraak wordt gepland in september. Indien er niets te melden is, komt de afspraak te vervallen.

De omwonenden vragen zich af of er ook is stil gestaan bij consequenties voor andere gebieden in de stad. Als voorbeeld noemen zij het Weezenland en de Philosofenallee. De omwonenden hebben contact met bewoners van deze gebieden. Wellicht is het een idee om hen ook te betrekken bij de communicatie of vertegenwoordigers te betrekken bij het gesprek. Onderzocht wordt of een contactpersoon van de bewoners kan worden uitgenodigd.

Beantwoorde vragen
Vraag 10:
De gemeente doet de toezegging dat bij de uitwerking van de visie naar een stedenbouwkundig plan rekening wordt gehouden met de genoemde belangen van omwonenden. De omwonenden willen nog reageren op de beantwoording. Op basis van de reacties wordt bepaald of de beantwoording moet/kan worden aangepast. Matthijs signaleert dat de gemeente beweert dat winkels in de genoemde straten boven parkeergarages in de stad weer gevuld zijn. In de praktijk is dit niet zo en staan er nog 5 winkelpanden leeg (hij heeft foto's meegenomen). Ciska: het is niet zo relevant, want er komt eigenlijk geen detailhandel in het plan. Wel misschien kinderopvang, een barretje, evt. voorzieningen met "maatschappelijke doeleinden". Dit wordt aangepast in het twee-kolommenstuk.

Reactietijd
De omwonenden uiten hun ongenoegen over de reactietermijn. Ze ervaren dat ook deze keer voor hun reactie op de antwoorden en randvoorwaarden. Ze willen graag gedegen reageren en eventuele andere partijen raadplegen. Afgesproken wordt om de reactie op de antwoorden en randvoorwaarden uiterlijk woensdagochtend 27 juni aan te leveren. De visie en bijlagen wordt dan op 3 juli besproken door het college. De omwonenden worden meegenomen in de correspondentie.

Aanvulling
Omwonenden stellen de gemeente / WOB voor om ook met de provincie te gaan praten over bijv. synergie m.b.t. parkeren, en de beoogde groene corridor van Park maar stad. En om ook de Luttenbergstraat in de planvorming te betrekken.

Gemaakte afspraken:
1. De omwonenden worden geïnformeerd wanneer de visie ter goedkeuring komt in de Raad
2. Er wordt 1 x per 6 weken een afspraak gepland met de omwonenden, WOB en de gemeente.
3. De omwonenden een voorstel van op te nemen randvoorwaarden/wensen sturen en

reageren op de beantwoording. De gemeente ontvangt de reactie uiterlijk woensdagochtend 27 juni.

4. Enita zoekt contact met de een bewoner van Nieuwbouwproject De Weezenlanden en vraagt hem om contact op te nemen met Matthijs.

Zorgpunten die door omwonenden worden benoemd	**Reactie/ acties voor het vervolg**
Een eventuele (zeer) hoge bebouwingsdichtheid vraagt om navenant hoge plankwaliteit, onder meer blijkend uit een beeldkwaliteitsplan.	Deze randvoorwaarde wordt ondersteund door de gemeente. Een beeldkwaliteitplan wordt onderdeel van het stedenbouwkundig plan. Bij de uitwerking wordt gedacht aan een kwaliteitsteam overeenkomstig de ontwikkeling bij Kraanbolwerk en Weezenlanden om de bouwplannen te begeleiden.
In de planvorming zullen de voorgestelde bebouwingsdichtheid, bouwhoogte en omvang van gebouwde parkeervoorziening inhoudelijk overtuigend worden gemotiveerd. (nu nog geheel niet het geval).	In de visie is ook aandacht besteed aan deze onderdelen. In het stedenbouwkundigplan moeten deze nader worden uitgewerkt. De omwonenden worden betrokken bij het opstellen van het stedenbouwkundigplan.
In de planvorming worden kaders gesteld aan de exploitatie om ervoor te zorgen dat het plangebied ook op langere termijn aantrekkelijk blijft.	Hiermee is de gemeente het volledig eens.
Het plangebied krijgt in zijn geheel de functie "wonen".	In de visie wordt uitgegaan dat in het gebied en met name in de plint langs de Schuurmanstraat andere functies wenselijk zijn. Deze functies kunnen het gebied verlevendigen en aanvullend zijn op de functies in de omgeving zoals de rechtbank, school en provinciehuis.
Langetermijntrends o.g.v. mobiliteit, w.o. perspectieven van *Mobility-as-a-service*, worden meegenomen in de planvorming voor parkeren in het plangebied. Het businessplan van de parkeergarage zal rekening houden met (kosten van) ombouw in geval de vraag naar parkeerplaatsen op termijn ernstig mocht afnemen.	De gemeente is voorstander van mobility as a service.
De groene oppervlakte in het plangebied blijft minimaal gelijk.	De oppervlakte groen wordt bepaald door de uitwerking. In de visie wordt uitgegaan van gebouwde parkeervoorzieningen om de omgeving van de woningen zoveel mogelijk autovrij te krijgen. Dit biedt kansen om een goede leefbare buitenruimte te maken met onder andere groen.
De waterbergingscapaciteit van het plangebied wordt ingericht op de verwachte piekbelasting in het jaar 2080 (niet 2050).	Klimaatadaptatie en waterberging is een belangrijkrijke randvoorwaarde voor deze ontwikkeling. Daarbij wordt geanticipeerd op een hoge piekbelasting. Deze is niet gebonden aan een jaartal. Het jaartal 2050 komt voort uit de ambitie om in 2050 klimaatadaptief te zijn ingericht.
Geen toename van inkijk vanuit het plangebied	Rekening wordt gehouden met de bestaande

in bestaande woningen.	woningen bij het uitwerken van het plan. U wordt daar ook bij betrokken..
Behoud van lichtinval in bestaande woningen, aan te tonen middels een bezonningsstudie.	Bij de uitwerking wordt ook een bezonningsstudie gemaakt.
Behoud van het beschermd stadsgezicht, gezien vanaf de gracht en vanuit de binnenstad (vergelijk Bestemmingsplan Binnenstad en Omgeving, 14 mei 2013: bebouwing Groot Wezenland 30-41 valt in "zone 2" i.v.m. "het zicht vanuit de binnenstad", dus zichtbaar boven de woningen uittorenende nieuwbouw zou zeer onlogisch zijn)	In de visie waar wordt uitgegaan van een verstedelijkingsopgave. Daarbij wordt aangesloten bij de bestaande hoogtes van de provinciehuis en de rechtbank. De Luttenbergstraat heeft een ander profiel dan de zone langs de gracht. Bij het project Weezenlanden is de zone langs het water laag en sluit aan op de overzijde van de gracht (met uitzondering van het gebouw naast de rechtbank). De zone langs de Luttenbergstraat is hoger en sluit aan bij het Dominicanenklooster, rechtbank en provinciehuis.
In verband met te verwachten toename van het fietsverkeer van het plangebied naar het historische centrum v.v.: een verkeersveilige fietsoversteek ter hoogte van / naast het Kerkbrugje, waar kruisingen aan beide zijden nu in de spitsen reeds overbelast en daardoor onveilig zijn.	Bij een verstedelijkingsopgave is niet uit te sluiten dat er een verkeertoename is. In het bestemmingsplan wordt dit verder onderzocht.
Geen (blijvende) toename van verkeersdrukte en/of hinder voor omwonenden door het verkeer in de directe omgeving van het plangebied.	Bij een verstedelijkingsopgave is niet uit te sluiten dat er een verkeerstoename is. Een eerste onderzoek geeft aan dat de huidige wegen voldoende capaciteit hebben voor deze opgave. Voor het bestemmingsplan wordt dit verder onderbouwd.
Behoud van autobereikbaarheid en parkeergelegenheid direct bij bestaande woningen, ook tijdens de realisatie.	In de visie wordt uitgegaan van een goede bereikbaarheid van het plan en de omgeving. Bij de uitvoering is een goed contact met de omgeving noodzakelijk om de bereikbaarheid optimaal te houden.
Behoud van doodlopende auto-ontsluitingsstructuur naar bestaande woningen; geen doortrekking van de Wiecherlinckstraat naar het Almelose Kanaal, noch wordt het Almelose Kanaal op enige andere wijze per auto bereikbaar gemaakt vanuit het plangebied	Deze randvoorwaarde komt overeen met wat is opgenomen in de visie
Eén aanspreekpunt voor evt. schade aan bestaande woningen tijdens of ten gevolge van realisatie, alsmede een nulmeting voorafgaand aan sloop- en bouwactiviteiten in het plangebied.	Bij een project van deze omvang zorgt de ontwikkelaar voor een contactpersoon tijdens de sloop- en bouw.
(Vertegenwoordigers van) Omwonenden worden op regelmatige basis gehoord tijdens	Deze randvoorwaarde wordt onderschreven. De omwonenden worden regelmatig geïnformeerd

uitwerking van de plannen. Informatie- en inspraakmomenten worden breed en tijdig gecommuniceerd.	en ontvangen uitnodigen voor inspraakmomenten.

Andere punten	Reactie gemeente
In de visie Centrum-Oost wordt veelvuldig van een "opgave" gesproken, waar dit naar inzicht van omwonenden een "gemeentelijke ambitie" betreft, dus een keuze.	De visie gaat in op de verstedelijkingsopgave van de stad en de positie en kansen die deze locatie biedt om de stad te versterken. De verstedelijkingsopgave komt voort uit de omgevingsvisie en woonvisie.
De ontwikkeling van het plangebied heeft in potentie, en bij voorkeur, meerwaarde door de verbinding tussen de binnenstad en Park de Wezenlanden te versterken (groen, aantrekkelijk, sociaal veilig).	Deze randvoorwaarde komt overeen met wat is opgenomen in de visie.
Omwonenden zien graag dat maximale hoogte van de bebouwing in het plangebied substantieel minder zal zijn dan de nu voorziene 40 meter. De bouwhoogte blijft bij voorkeur beperkt tot vijf bouwlagen inclusief kap (conform "zone 3" zoals benoemd in Bestemmingsplan Binnenstad en Omgeving, 14 mei 2013)	Deze opmerking sluit niet aan bij het huidige plangebied en de visie. Momenteel staan er appartementen gebouwen die ca 7 lagen hoog zijn.
Mede gezien de hoge ambities o.g.v. klimaatneutraliteit, circulariteit, gas, water, hittestress, woonmilieu etc. lijkt beperking van het aantal te plannen woningen en parkeerplaatsen in het plangebied onontkoombaar.	In de uitwerking is de uitdaging om de ambities en de groei van de stad te verbinden.
Ook bewoners van andere min of meer aanliggende buurten (Plan De Wezenlanden, Philosofenallee, enz.) zijn belanghebbend, het verdient aanbeveling dat zij betrokken raken.	Naast de stakeholders worden ook momenten georganiseerd om de omgeving te informeren zodat ook deze reactie kunnen worden meegenomen in het proces.
Indien er ten gevolge van het plan waardevermindering dreigt aan bestaande woningen, zullen omwonenden niet schromen om planschade te claimen bij de gemeente.	In kader van een bestemmingsplanprocedure bestaat de mogelijkheid om planschade in te dienen.

bericht

Zwolle

Verslag

Datum	27 februari 2018
Vergadering	Verslag bespreken visie Weezenlanden Noord met Zwolle Groenstad
Zaal	Kamer 11
Aanwezig	John van de Molegraaf, Zwolle Groenstad Erik van der Linden, Woningbouwvereniging Openbaar Belang Gerko Grobbe, gemeente Zwolle Oebele Jansma, gemeente Zwolle Enita Bouwhuis, gemeente Zwolle
Afwezig	
Voorzitter	Oebele Jansma
Notulist	Enita Bouwhuis

Zwolle Groenstad is uitgenodigd om van gedachten te wisselen over de visie Weezenland Noord.

Besproken wordt:

- Oebele geeft een toelichting op de visie.
- Voor dit gebied wordt een groen leefmilieu (groenere openbare ruimte) nagestreefd. Verdichting vraagt namelijk om een versterking van de bestaande groenstructuur. Het wordt een groene verbindingsroute naar de stad met start bij Park de Wezenlanden.
- Zwolle Groenstad vraagt aandacht voor de mobiliteitshub/factor (overstap auto/fiets/e-bike en oplaadmogelijkheden voor allen). Een goede luchtkwaliteit is van groot belang voor nu en de toekomst. Erik geeft aan dat over mobiliteit wordt nagedacht.
- De wens van Openbaar Belang is nul op de meter, alleen is dit voor hoogbouw op dit moment nog moeilijk te realiseren. Energieneutraal bouwen is het uitgangspunt.
- Erik geeft aan dat een onderzoek onder de bewoners aangeeft dat er geen voorkeur is voor behoud van een bepaalde boom. De aanwezigheid van groen (welbevinden)vindt men belangrijker.
- Openbaar Belang kent veel groene (gestapelde) ambities, echter het geheel moet betaalbaar blijven. Onderhoud kost ook geld.
- Een gebouwde (flexibele) parkeervoorziening maakt meer groen mogelijk.
- Met betrekking tot het Stedenbouwkundig Plan: de effecten van hittestress zijn meetbaar.
- Oebele geeft het advies dat Zwolle Groenstad aansluit bij de stadsgesprekken over de Omgevingsvisie. Zo kunnen zij hun visie hier goed kenbaar maken.
- De gemeente investeert in groen in de omgeving. Dit wordt in onder andere bepaald in de investeringsagenda binnenstad (2025). De lange termijn is belangrijk.
- John geeft aan dat je van de bomen aan de Luttenbergstraat eigenlijk moet afblijven. Gezonde bomen kunnen goed worden verplant en worden hergeplant in andere delen van de stad.
- Bomen ondervinden veel schade bij bouwwerkzaamheden. Er vindt over het algemeen geen boombescherming plaats. Dit kan veel beter.

- In het stedenbouwkundig plan en groenplan is kwalitatief en kwantitatief aandacht voor veel groen. Bomen dienen een integraal onderdeel te zijn van het plan. Ook in het kader van hun bijdrage aan CO2 en fijnstofreductie. Het advies van John is om visie te durven hebben dat het groener kan. Bij voorkeur op stedelijk niveau.
- In het groenplan kan ook worden bekeken of gezonde bomen verplant kunnen worden of elders in de stad kunnen worden ondergebracht.
- Afgesproken wordt als het conceptstedenbouwkundig plan gereed is ontvangt John een uitnodiging om hierover over van gedachten te wisselen.

bericht

Zwolle

Verslag

Datum	2 maart 2018
Vergadering	Verslag visie Weezenlanden Noord met Milieuraad Zwolle 10.00-11.00 uur
Zaal	Zaal 3
Aanwezig	Siebe Pool, werkgroep Milieuzorg van Milieuraad Zwolle Hans IJzerman, werkgroep Milieuzorg van Milieuraad Zwolle Jan van Dijk, Natuurplatform van Milieuraad Zwolle Erik van der Linden, Woningbouwvereniging Openbaar Belang Han Goodijk, gemeente Zwolle Oebele Jansma, gemeente Zwolle Enita Bouwhuis, gemeente Zwolle
Afwezig	
Voorzitter	Oebele Jansma
Notulist	Enita Bouwhuis

De Milieuraad is een adviesorgaan voor ontwikkelingen in de stad en is onderverdeeld in verschillende (werk)groepen zoals energie, afval en vervoer.

Er volgt een toelichting op het plan:

- Het gebied betreft een gebied met veel kijkgroen.
- Groenstructuren verknopen hier (dwarsverbanden)
- Het Almeloskanaal is de structuurdrager.
- Weezenlanden Noord is een belangrijke stadstree, door de verbinding met park, zichtlijnen en openbare route door het gebied
- Het te bouwen aantal woningen in relatie met de groene structuur wordt uitgewerkt in het stedenbouwkundig plan. Er komen ook andere functies/faciliteiten aan de Schuurmansstraat.
- Functies Almeloskanaal voor dit plangebied:
    - Beter in de routing op te nemen.
    - Beter op te zoeken/te vinden voor inwoners van Zwolle
    - Verbinding met Park de Wezenlanden
    - Versterken van de waterveiligheid en infiltratie
    - Door het ervaren van groen worden de ecologische verbindingen versterkt.
- Jan ziet het als een gouden kans om het groen in te vullen. Ecogroen zet het gebied op de kaart. (na ontwerp woningen ideeën voor groen in te brengen)
- Erik: De ambities voor de woningen is nul op de meter (voor hoogbouw lastig realiseerbaar) en gasloos. Het wordt een duurzame wijk, energieneutraal. In verband met de grote van het project, nu al in overleg met betrekking tot de afvalafvoer. Er is aandacht voor veel aspecten.
- Aandacht voor parkeren is een belangrijke taak.
- Siebe: let bij energieneutrale woningen op de oriëntatie ten opzichte van de zon. En wellicht is voor de gevels met goede bezonning, toepassing van verticale

zonnepanelen iets voor de opwekking van elektriciteit ?

- Klimaatrobuustheid ook stedenbouwkundig van belang.
- Met betrekking tot de infiltratie dient er veel worden geïnvesteerd. Het waterschap is ook betrokken. Waterkelders wordt genoemd als idee.
- Ondergronds parkeren in relatie tot groen heeft bestuurlijk draagvlak. Uitwisselbaarheid is het uitgangspunt om zo te kunnen reageren op toekomstige veranderingen.
- Mobiliteit heeft aandacht in de mobiliteitsagenda (schaalsprong, over de gracht heen, bezoekers, elektrisch rijden, zelfrijdende auto's, stimuleren autogebruik te verminderen).
- Hittestress vraagt de aandacht, dit dient het zelfde niveau te behouden of lager te zijn.
- Het exact aantal te bouwen woningen wordt nog onderzocht en de ambities dan afgewogen. Het geheel moet betaalbaar blijven voor WOB.
- Han geeft aan dat ervaringen met waterdoorlatende bestrating niet goed zijn. Het is kwetsbaar, omdat het kan dichtslibben. Waterpasserende bestrating biedt betere mogelijkheden. Het geopperde wadi-idee van Jan is een onderzoek waard. Een uitvlucht als het misgaat heb je nodig en het dient een betaalbaar compromismiddel te zijn.
- Reactie van de Milieuraad over het plan:
    - Lof voor het hele plan; het is duurzaam en ecologisch
    - Heb aandacht voor collectief warmtenet op niveaulocatie
    - Je kunt gebruik maken van afkoeling; ventilatielucht
- Afgesproken wordt:
    - Jan stuurt een stuk over natuurinclusief bouwen (nieuwe wet 2 januari ingegaan) Zie bijlage
    - De Milieuraad wordt meegenomen in de ontwikkelingen rondom het stedenbouwkundig plan.

Bijdrage Jan van Dijk

NATUUR

Natuurinclusief bouwen

De nieuwe bebouwing biedt grote kansen voor de vergroting van de biodiversiteit in de stad. In de bebouwing worden voorzieningen gerealiseerd voor onder andere gierzwaluwen, huismussen, spreeuwen en vleermuizen.

Ook met de inrichting van het groen in de openbare ruimte wordt rekening gehouden met het versterken van de fauna in dit nieuwe stadsdeel. Er komen veel bloeiende en vruchtdragende planten en bomen voor vogels en insecten. Ook wordt rekening gehouden met vogels die schuilmogelijkheden nodig hebben en struiken of bomen waarin ze hun nest kunnen maken. Ook wordt voldoende laagblijvend struweel gerealiseerd bijvoorbeeld voor egels.

Omdat beleven van (stads-) natuur door bewoners en passanten belangrijk is worden informatieborden geplaatst en wordt uitleg aan bewoners gegeven.

Nog ter informatie de definitie van Natuurinclusief bouwen:

Onder natuurinclusief bouwen verstaan we: oprichten van bouwwerken en inrichting van de omgeving van gebouwen zodanig dat natuurwaarden er baat bij hebben. De maatregelen kunnen hard zijn (bijv. nestkasten) of zacht (bijv. tuinen). Ze kunnen betrekking hebben op beschermde plant- en diersoorten of op algemene soorten.

bericht

Zwolle

Verslag

Datum	2 maart 2018
Vergadering	Verslag visie Weezenlanden Noord met Vrienden van de Stadskern 9.00-10.00 uur
Zaal	Zaal 3
Aanwezig	Frank Witbraad, Vrienden van de Stadskern Erik van der Linden, Woningbouwvereniging Openbaar Belang Han Goodijk, gemeente Zwolle Oebele Jansma, gemeente Zwolle Enita Bouwhuis, gemeente Zwolle
Afwezig	
Voorzitter	Oebele Jansma
Notulist	Enita Bouwhuis

Oebele geeft een toelichting op de conceptvisie. Frank vindt het jammer dat ze zo laat worden ingeschakeld. In het beginstadium is het effectiever. Erik geeft aan dit te begrijpen, echter WOB wilde eerst de bewoners informeren. Frank kan geen toezegging doen over levering. WOB is nu in de lead voor het stedenbouwkundig plan en zal indien nodig de Vrienden van de Stadskern betrekken bij het proces.

Over de conceptvisie:

- Frank geeft aan dat in de omgevingsvisie de keuze voor de centrumontwikkeling laag is ingezet. De vraag naar stedelijk wonen neemt toe. Het is legitiem dat hierover wordt nagedacht en wordt ingezet op hogere bouwhoogtes. In theorie vraag een hogere drempelwaarde, een schaalsprong, om meer voorzieningen. Dit mist hij in de omgevingsvisie.
- Frank vraag zich af of er is nagedacht over de relatie buitengebied en centrum (vanaf Wythem naar de Wipstrik, via Park de Wezenlanden naar het centrum)
- De stedelijke verkeersontsluiting (via de centrumring) loopt vast. Het laadvermogen is bereikt.
- Han geeft een toelichting op de visie. Hij noemt o.a.
    - Toevoeging 3000 woningen aan het centrum
    - Loop grote AA
    - Betere ontsluiting Park de Wezenlanden. Deze wordt meer onderdeel van het centrum. De Schuurmansstraat mist de verbinding/aansluiting nu.
    - Singelstructuur en routes
    - Almeloskanaal is de ecologische verbinding
- Frank geeft aan dat alle plekken aan de randen van het centrum zijn opgepakt als zelfstandige projecten. Je kunt het nu op schaalniveau aanpakken.
- Frank: De omgevingsvisie is de katalysator voor dit gebied. Het biedt kansen doordat

je op een andere manier naar de stad kijkt. De hogere hoogtes zijn ook beter uit te leggen. Daarnaast merk je verschuiving in de politiek. De tijd is er nu rijp voor.

- In de schil komen woon- en werkmilieus bij elkaar. De provincie en de rechtbank worden er ook bij betrokken.
- Weezenlanden Noord/Centrum Oost is de 3e stadsentree. De te realiseren parkeeroplossing is bij voorkeur uitwisselbaar. Frank vraagt zich af of het laadvermogen voor deze locatie al is bereikt.
- De meerjarige mobiliteitsagenda die wordt opgesteld, vormt de visie voor de parkeervoorzieningen in de stad. Parkeren wordt aan de openbare ruimte onttrokken en vraagt om maatwerk.
- In de ruimtelijke (structuur) verkenning van het gebied worden (haakse) lijnen doorgezet in het gebied. De groene omgeving is van sterke kwaliteit met zichtlijnen en het gebied wordt betrokken bij de openbare ruimte.
- In dit gebied komen niet alleen woonfuncties, ook andere faciliteiten worden toegevoegd. Uitgangspunt is dat in de plint geleefd wordt.
- Er wordt gediscussieerd over het stimuleren van koppeling stad met de regio/ richting groen/landelijk. Als voorbeeld wordt het Zwarte Water genoemd. Dit verankert de stad met alle richtingen.
- Met betrekking tot hoogtes geeft Frank aan vorm een ensemble met omliggende gebouwen, accentueer bijzondere (hoogte) plekken. In omliggende wijken ontbreekt samenhang, is er geen verbindende factor. Dit geeft de architect de ruimte om hier iets mee te doen. Hoogte echter niet pontificaal aan de weg, maar in de 2e lijn.
- De drempelwaarde/schaalsprong is goed voor de discussie over hoogbouw en de samenhang met het gebied.
- Dit gebied vraagt om een gevarieerd woonmilieu. Als je de omgevingsvisie letterlijk toepast mis je deze kans.
- De gemeente is in de lead voor de visie, WOB voor het stedenbouwkundig plan.
- Af te hechten door het college op 13 maart.
- Afgesproken wordt:
    - Frank levert een stuk tekst aan voor dinsdag
    - Vrienden van de Stadskern wordt betrokken bij het ontwerp (onder embargo is geen probleem)

Nieuwsbrief

11 juli 2017

Openbaar Belang
samen prettig wonen

Weezenlanden-Noord
(Schuurmanstraat / Wiecherlinckstraat)

Stedenbouwkundig plan steeds concreter
Donderdagmiddag 6 juli waren we weer bij u in de wijk aanwezig. Dit keer om het stedenbouwkundige plan te laten zien. Het is een voorlopig plan, maar de meest essentiële punten worden wel duidelijk. Het groen krijgt ook weer een belangrijke plek in de nieuwbouw en het Almelose Kanaal wordt beter betrokken. We hebben donderdag veel positieve geluiden gehoord.

Natuurlijk was er ook een aantal kritische opmerkingen, bijvoorbeeld over parkeren en inkijk. Deze nemen we mee bij de verdere uitwerking van het plan.

Alle gesprekken met bewoners, de uitkomsten van de twee werkgroepen en projectdagen met externe partijen waren de input voor dit plan.

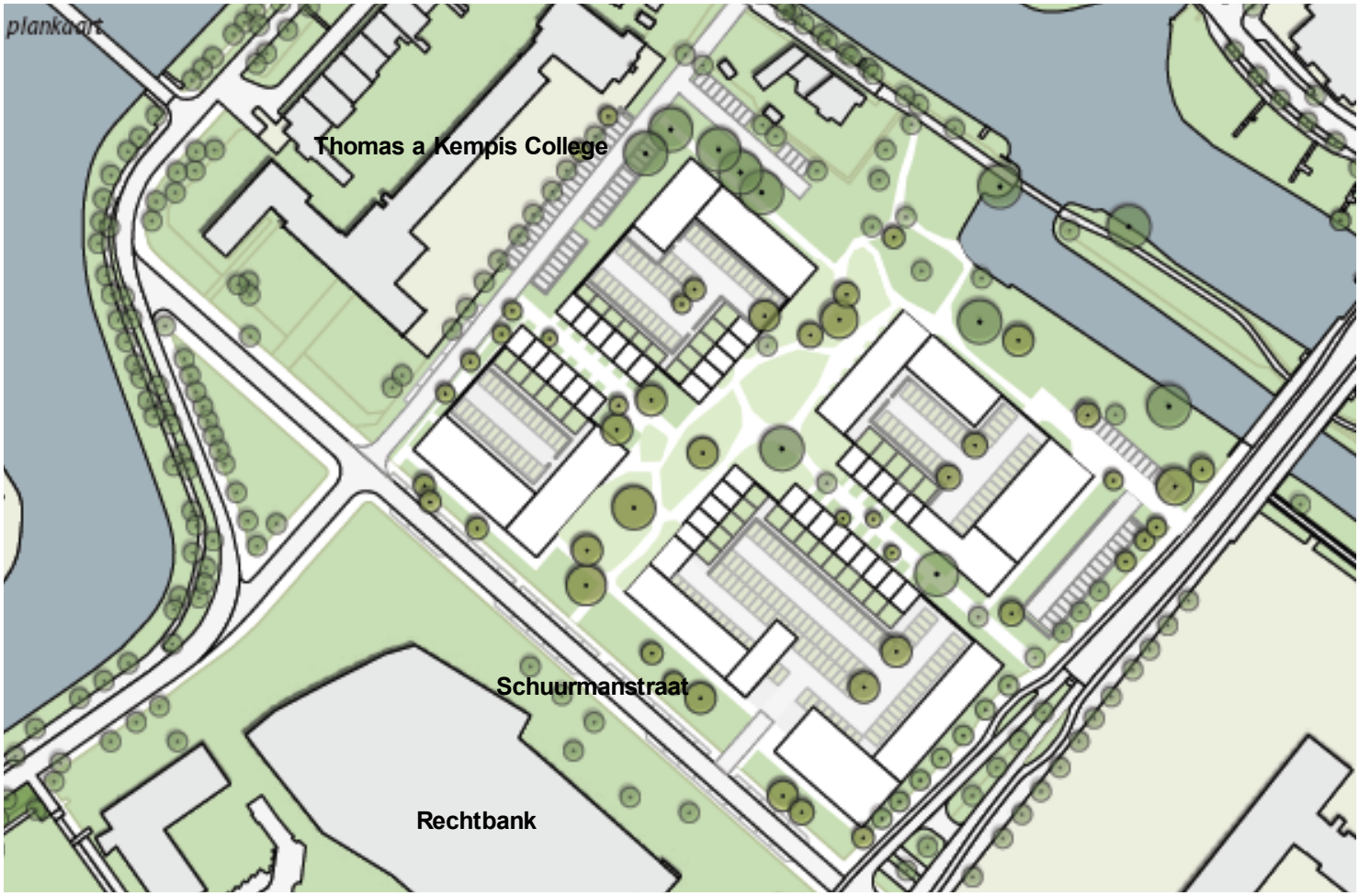

Werkgroep 'Gebouwen'
Uit de werkgroep 'Gebouwen' zijn onder meer de volgende aandachtspunten gekomen:
- Speelse architectuur/mix van verschillende gebouwen/grote en kleine woningen
- Lichte kleuren, zonnige gebouwen met grote ramen
- Zonnepanelen (en groen) op de daken en kleine windturbines
- Portiek voor contact met je buren
- In fietsenstalling ook ruimte voor scootmobielen

Werkgroep 'Openbare ruimte'
Uit de werkgroep 'Openbare ruimte' zijn onder meer de volgende aandachtspunten gekomen:
- Groen Almelose Kanaal multifunctioneel, met spel en speelaanleidingen
- Flexibel in de tijd in te richten
- Multifunctioneel groen: zowel speels als ontworpen ingericht
- Geen hangplekken
- Mogelijkheidvoor bewoners om zelf de ruimte in te vullen
- Water als beleving, bomen
- Flexibele ruimte: bijv. koffietentje, tijdelijk kroeg of ontmoetingsplek

Structuur
Het plan laat een nieuwe structuur voor de wijk zien: vier bouwblokken, samengesteld door verschillende gebouwen met diverse gebouwhoogtes, die samen één buurt vormen. De bouwblokken zijn omzoomd door groen. In de hoven van de bouwblokken wordt geparkeerd door de bewoners van de aangrenzende woningen.
Er loopt een groene assenkruis door de buurt, tussen de 4 bouwblokken door. Van de Thomas à Kempis school naar het Provinciehuis. Maar ook van de Rechtbank naar het Almelose Kanaal. Het is de bedoeling dat de buurt autoluw wordt. De hulpdiensten moeten wel te allen tijde bij iedere woning kunnen komen. De paden in het groen zijn vooral bedoeld voor fietsers en wandelaars.
Deze structuur is in overleg met de gemeente tot stand gekomen. Er wordt ook nog in samenwerking met de gemeente gestudeerd op een mogelijke parkeervoorziening in de buurt.

Wonen
In het plan zijn verschillende soorten woningen getekend. Appartementencomplexen van zo'n 6 à 8 lagen, maar ook complexen van 3 lagen hoog. De plattegronden zijn nog niet uitgewerkt, maar door verschillende typen en groottes te bouwen, proberen we verschillende doelgroepen in de wijk te krijgen. Daarbij kunt u denken aan kleine appartementen voor starters, Ook zijn er grondgebonden woningen (eengezinswoningen) in de plannen verwerkt.

Fasering
Tijdens het tweede bakfietsmoment zijn er vragen gesteld over de fasering, de peildatum en wanneer er verhuisd moet worden. Dat weten we op dit moment nog niet. Zoals ook in het schema hieronder weergegeven, willen we dit in het voorjaar van 2018 bekend hebben. We begrijpen heel goed dat deze onduidelijkheid voor veel onrust kan zorgen. Dat vinden we erg vervelend. De fasering en planning zijn een enorme puzzel die we goed en doordacht moeten maken.

Het vervolg
Urhahn, het stedenbouwkundig bureau, gaat de komende weken dit plan verder uitwerken. Er zijn nog veel punten die de nodige aandacht verdienen, zoals zon en schaduw, het parkeren, autoluw maken en de klimaatbestendigheid van de wijk. Zodra er nieuws te melden is, komen we weer met de bakfiets bij u in de wijk.

Vragen?
Heeft u vragen, neemt u dan contact op met Openbaar Belang via (038) 45 67 222 of via info@openbaarbelang.nl. Ook kunt u altijd contact opnemen met de woonconsulenten voor vragen.

Verder kunt u ook contact zoeken met de Bewonerscommissie 008 via bewonerscommissie008@gmail.com of met de Centrale Huurdersraad via info@centralehuurdersraad.nl.

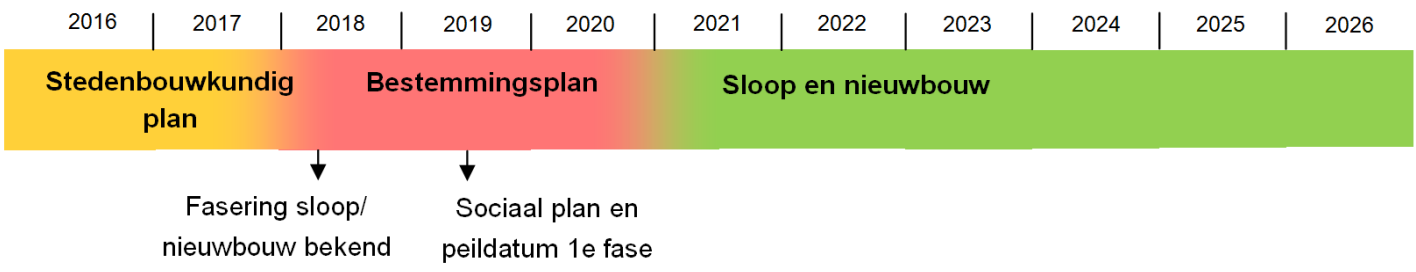

Nieuwsbrief

6 december 2017

Weezenlanden-Noord

(Schuurmanstraat / Wiecherlinckstraat)

Openbaar Belang
samen prettig wonen

Zwolle

Waar staan we?
In juli hebben wij tijdens een bakfietsmoment het eerste stedenbouwkundig plan met ruimte voor minimaal 230 sociale huurwoningen in Weezenlanden-Noord aan u laten zien. De opmerkingen gemaakt door de bewoners hebben we meegegeven aan Urhahn, het stedenbouwkundig bureau. En zij zijn verder gegaan met dit voorlopige ontwerp.

Wat gebeurde er bij de gemeente?
In juli 2017 heeft de gemeente een concept omgevingsvisie 'mijn Zwolle van morgen 2030' gepresenteerd (te vinden op www.zwolle.nl/omgevingsvisie). Hieronder staan een aantal citaten uit deze omgevingsvisie:

'De toenemende intensivering van het gebruik van de binnenstad maakt het noodzakelijk dat de schil rondom de historische binnenstad verder verstedelijkt en daarmee qua sfeer en beleving beter aansluit op de historische binnenstad.'

'Zwolle mag tot 2027 circa 6.000 woningen bouwen, waarvan 3.000 woningen binnenstedelijk.'

'Zwolle is in 2030 een levendige stad. Binnenstad, de ring daar omheen en de spoorstad is het nieuwe centrum van de stad. Daar wordt gewoond, gewerkt en ontmoeten we elkaar. Het behoud van de oude, historische binnenstad en de innovatieve omgeving vormen samen de binnenstad. Er is een grote diversiteit aan bewoners, gebruikers en activiteiten. Panden worden multifunctioneel gebruikt: er wordt gewinkeld, gewerkt, ontmoet en gewoond. We zorgen voor optimale benutting van ruimtes; het groene karakter blijft. We behouden de sociale kracht van Zwolle: voor elkaar, met elkaar.'

Stedelijker, leefbaarheid en woonkwaliteit
Openbaar Belang werkt aan toekomstbestendige en gemengde wijken. Weezenlanden-Noord is een belangrijke plek aan de oostkant van het centrum. De concept (omgevings)visie van de gemeente heeft invloed op onze plannen. De gemeente Zwolle werkt momenteel deze visie verder uit voor de oostkant van de stad. Deze moet begin volgend jaar zijn afgerond. Er wordt dus nu onderzocht hoeveel stedelijker Weezenlanden-Noord kan worden. Daarbij is het voor onze bewoners en ons wel heel belangrijk dat er veel aandacht is voor leefbaarheid en woonkwaliteit. En natuurlijk dat er minimaal 230 sociale huurwoningen terugkomen en dat de planning van de start van de eerste sloop in 2021 blijft.

Vernieuwde planning
In onze planning stond dat we begin 2018 bij u terug zouden komen met meer nieuws over het stedenbouwkundig plan en de mogelijke fasering. Dit gaat nu niet lukken. In **februari 2018** komt de gemeente, naar u toe om hun uitgewerkte concept visie voor de oostkant van het centrum te presenteren. Dit moment wil de gemeente ook gebruiken om met elkaar hierover in gesprek te gaan. Na dit gesprek kan Openbaar Belang met Urhahn weer verder met het stedenbouwkundig plan. Daar hoort dan ook het vaststellen van de fasering en opstellen van het sociaal plan bij.

Op locatie
Donderdagmiddag 14 december zijn we van 16.00 uur tot 18.00 uur bij u in de wijk. U bent van harte welkom om langs te komen. U vindt ons voor de tweede flat aan de Schuurmanstraat (nrs. 51 t/m 97). U kunt ook bellen met Openbaar Belang via (038) 45 67 222 of mailen naar info@openbaarbelang.nl

De Bewonerscommissie 008 en de Centrale Huurdersraad zijn ook geïnformeerd over deze nieuwsbrief. Het is voor hen waarschijnlijk lastig om toelichting te geven op de inhoud van deze brief, omdat er op dit moment niet veel meer informatie is dan wat hier gemeld is. Wilt u toch contact met hen, dan kan dat door een mail te sturen naar bewonerscommissie008@gmail.com of naar info@centralehuurdersraad.nl.

Nieuwsbrief

26 februari 2018

Weezenlanden-Noord
(Schuurmanstraat / Wiecherlinckstraat)

Openbaar Belang
samen prettig wonen

Zwolle

Bewonersavond
Ruim 100 bewoners en omwonenden uit de Weezenlanden-Noord waren aanwezig bij een informatiebijeenkomst op dinsdag 20 februari in het Thomas à Kempis College. De bijeenkomst startte met de toelichting van de gemeente Zwolle op de concept visie Centrum-Oost. Openbaar Belang sloot de avond af met haar vervolgplannen.

Deze nieuwsbrief is een verkorte weergave van de bewonersavond.

Concept visie gemeente Zwolle
De gemeente heeft onderzocht:
- Hoe het centrum van Zwolle aantrekkelijker gemaakt kan worden. Onderdeel hiervan is hoe om te gaan met mobiliteit en parkeren.
- Hoe er de komende 10 jaren in en rond het centrum van Zwolle 3000 woningen gebouwd kunnen worden.
- Hoe Weezenlanden-Noord stedelijker kan worden.

Het meer stedelijk worden betekent dat er meer woningen komen naast de 230 beloofde sociale huurwoningen.
Bij de nieuwe invulling van Weezenlanden-Noord vindt er een goede afstemming plaats met wat er in de rest van de stad gaat gebeuren. Dit heeft betrekking op het parkeren en de inrichting van de Schuurmanstraat (parkeren onder de grond en geen parkeren op maaiveld) en het mogelijk verplaatsen van de busroute. Hierdoor wordt een ‘groenere verbinding’ tussen de binnenstad en Park de Wezenlanden mogelijk. Ook wordt ingezet dat de stad de kanaalzone (het Almelose Kanaal) meer kan ervaren. Dit is slechts een beperkte opsomming uit de visie. De concept-visie is te vinden op de homepage van onze site www.openbaarbelang.nl. Ook te vinden op www.zwolle.nl. (zoeken op ‘besluitenlijst college’, 13 februari 2018).

De gemeente heeft de visie aan u gepresenteerd om te horen wat u hiervan vindt. U kunt tot en met uiterlijk **vrijdag 2 maart** uw reactie op verschillende manieren achterlaten:
- Link op website van de gemeente
- Brief achterlaten in de brievenbus bij Wiecherlinckstraat 74 t/m 108

Plannen Openbaar Belang
Zowel Openbaar Belang als de gemeente willen van Weezenlanden-Noord een mooie en groene wijk maken, waar verschillende doelgroepen kunnen gaan wonen. Deze visie maakt dat mogelijk.

Planning
De definitieve planning hangt af van het stedenbouwkundig plan dat de komende maanden wordt gemaakt. Waar we nu op inzetten is dat de sloop in 2021 start bij de flat aan de Schuurmanstraat 3 t/m 49. Op deze locatie wordt een appartementengebouw gebouwd met sociale huurappartementen. Er komen daar waarschijnlijk 60 – 90 appartementen en zodoende kunnen veel bewoners uit de Weezenlanden-Noord (met een vast huurcontract) hier in één keer, dus zonder tussenverhuizing, naar toe verhuizen.

Toezeggingen
Ook in de vernieuwde plannen houden we vast aan wat we eerder hebben toegezegd:
- Recht van terugkeer
- Minimaal 230 sociale huurwoningen
- Streven naar gelijke woonlasten bij terugkeer

Een nieuw (t)huis
Er zijn verschillende mogelijkheden waar u uw nieuwe thuis kunt maken.
Woont u in de eerste flat die gesloopt wordt?
- U kunt met ophoging van de inschrijfduur in 1x naar een andere sociale huurwoning (ook van andere corporaties) buiten Weezenlanden-Noord.
- U kunt tijdelijk ergens gaan wonen in of buiten Weezenlanden-Noord en dan later terugkeren naar de nieuwbouw.

Woont u in één van de andere flats?
- U kunt in 1x verhuizen naar de eerste nieuwbouw in Weezenlanden-Noord.
- Wilt u terugkeren op een andere plek in dit gebied, dan gaan we later kijken hoe dit voor u georganiseerd kan worden.
- U kunt met ophoging van de inschrijfduur in 1x naar een andere sociale huurwoning (ook van andere corporaties) buiten Weezenlanden-Noord.

Er werd door bewoners enthousiast gereageerd op de mogelijkheid gelijk te verhuizen naar de nieuwbouw van de eerste fase. Ook leverde dat de terechte vraag op hoe dit dan kan in relatie tot sociaal plan en de daaraan gekoppelde uitverhuisvergoeding. Openbaar Belang kan hier pas echt duidelijkheid over geven wanneer de planning definitief is. Vanzelfsprekend gaan we hierover ook in overleg met de bewoners-commissie.

Passend toewijzen
De nieuwe huurwoningen moeten vanuit regelgeving ‘passend’ worden toegewezen. Dat betekent dat uw inkomen moet passen bij de huurprijs. Omdat u onder een sociaal plan komt te vallen, zijn er bij toewijzing uitzonderingen mogelijk. U kunt bijvoorbeeld met een hoger inkomen toch een woning met een lagere huur toegewezen krijgen.

Terugkeergarantie
De terugkeergarantie geldt voor alle bewoners in Weezenlanden-Noord die op het moment dat hun sociaal plan in werking treedt een contract voor onbepaalde tijd hebben voor hun woning.

Vervolgstappen
- Gemeente rondt de visie af
- Openbaar Belang stelt stedenbouwkundig plan op
- Openbaar belang werkt planning, fasering en sociaal plan verder uit

Wanneer we nieuws hebben, komen we weer bij u in de wijk langs.

Vragen?
Heeft u vragen, neemt u dan contact op met Openbaar Belang via (038) 45 67 222 of via info@openbaarbelang.nl.

Op donderdag 1 maart zijn we bij u in de wijk. Tussen **11.00 en 12.00 uur** kijken we hoeveel brieven en vragen er zijn gepost. Heeft u nog vragen, dan kunt u langskomen. U vindt ons in het portiek van de **Wiecherlinckstraat 74 t/m 108**.

Verder kunt u ook contact zoeken met de Bewonerscommissie 008 via bewonerscommissie008@gmail.com of met de Centrale Huurdersraad via info@centralehuurdersraad.nl.

Geachte aanwezigen,

Dank u voor de gelegenheid het woord te nemen.

Mijn naam is Frans Super, lid van de Bewonerscommissie Weezenlanden-Noord.

Een paar korte opmerkingen namens de bewoners van dit complex.

In 2014 kwam de eerste officiële mededeling van OB over de waarschijnlijke sloop van het complex.

Aanvankelijk stuitte dat op onvrede bij de bewoners, maar gaandeweg is dat omgeslagen in enthousiasme.

Begonnen als klankbordgroep, later als bewonerscommissie, heeft OB ons namelijk meegenomen in de planvorming en veel ruimte geboden voor bewonersparticipatie en inbreng.

Er zijn bewonersavonden, nieuwsbrieven en bakfietsmomenten en zeswekelijks overleg van OB met de Bewonerscommissie.

Medio 2016 heeft OB definitief besloten tot sloop en dat besluit ter advisering aan ons voorgelegd.

Onze adviezen zijn in de verdere uitwerking van de plannen gehonoreerd. Voor de bewoners zijn van belang:

- Voldoende sociale huurwoningen, betaalbaar beneden 1^{e} aftoppingsgrens
- Grootte van de appartementen
- Parkeermogelijkheden
- Leefklimaat
- Aandacht voor de kwetsbare bewoners
- Begeleiding bij tussentijdse verhuizing

De Bewonerscommissie rekent tot zijn taak samen met OB vorm te geven aan het Sociaal Plan, omdat wij de belangen van de bewoners behartigen.

In dat plan: de fasering, peildatum, verhuisvergoeding, terugkeergarantie, inschrijfpunten. Een deel vd bewoners wil blijven/terugkeren, anderen willen om diverse redenen een andere plek zoeken.

Iedereen verdient daar steun bij en de Bewonerscommissie vindt daarvoor gehoor bij OB.

De buurt Weezenlanden-Noord is aantrekkelijk, dicht bij binnenstad, met veel groen en aandacht voor milieu, incl. beschermde dieren.

De prototypes van het Stedenbouwkundig Plan hebben de bewoners nog enthousiaster gemaakt.

Toen bekend werd dat de Gemeentelijke visie nog in de plannen zou worden verweven, vroegen we ons af of de bedoelde 230 sociale huurwoningen wel konden worden gegarandeerd.

Dat blijkt inmiddels het geval.

Ook leek daarmee aanvankelijk onzeker te worden of de planning wel zou worden gehaald, m.a.w. start van de sloop in 2021.

Aangezien de bewoners al sinds 2014 op de hoogte zijn, zal elke vertraging hen ongeruster maken.

Nu echter B&W goedkeuring heeft gegeven aan het plan, hopen we dat ook de Gemeenteraad spoedig groen licht geeft.

Op 6 december houdt de Bewonerscommissie een bewonersavond. Wij hopen dan het goede nieuws te mogen brengen dat de trein in volle vaart kan gaan rijden.

Daarom vraag ik u vriendelijk en beleefd, namens alle bewoners van Weezenlanden Noord, spoedig het plan te bespreken en tot besluitvorming over te gaan, zodat de geplande termijn van sloop-nieuwbouw in 2021 kan doorgaan.

Dank u.

Geachte gemeenteraad,

Wij, de omwonenden ondersteunen de ambitie om te komen tot een groene verbindingszone tussen park en binnenstad, echter bij de omwonenden is géén draagvlak voor de manier waarop die ambitie is uitgewerkt in deze visie.

Er is géén vertrouwen dat de extreme verdichtingsambitie is te verenigen met de ambitie om een aantrekkelijke en leefbare, groene verbinding te maken tussen het Park en de historische binnenstad. Wij geloven niet dat een verhoging van het aantal woningen van 180 naar 400 of wellicht 600 op een kleine 2 hectare uitvoerbaar is zonder de leefbaarheid aanzienlijk aan te tasten. Uit de visie blijkt ook dat dit voor de plannenmakers een moeilijke opgave is. Het enorme aantal woningen blijkt alleen te realiseren door de bouw van maar liefst 4 tot 40 meter hoge flats die boven alles uit zullen toornen. Door de opstellers van de "visie" aangeduid als zogenaamde "stedelijke accenten". Planologen taal voor alles bepalende blikvangers die vanuit de wijde omtrek zichtbaar zijn en met hun schaduwen Wezenlanden Noord zullen veranderen in een donkere winderige entree van de binnenstad. Een bouwhoogte die in schril contrast staat met de naaste omgeving en historische binnenstad. Van de prachtig omschreven verbinding kan dan ook geen sprake zijn. Er is eerder sprake van een in het oog springende wig tussen het Wezenlandenpark en de binnenstad. Een binnenstad met een beschermd stadsgezicht waar straks vier lelijke littekens op dreigen te komen. Graag breng ik in herinnering dat 10 jaar geleden het ontwerp van Gunnar Daan voor een eveneens 40 meter hoog ontwerp van de rechtbank, door de Zwolse bevolking veel te hoog werd bevonden en is afgekeurd. Het huidige lagere ontwerp van de rechtbank met een hoogte van 25 meter is daar het gevolg van.

Alsof deze extreme verstedelijking niet genoeg is voorzien de opstellers van de visie ook nog een parkeergarage van maar liefst 700 parkeerplaatsen in het zelfde gebied. Een parkeergarage die behalve de auto's van de bewoners ook plaats moet bieden aan auto's van bezoekers van de binnenstad. Verdekt opgesteld, dat wel, maar auto's rijden nu eenmaal in en uit een parkeergarage. Met 700 plaatsen zijn dat heel veel voertuigen die allemaal via de binnen ring moeten worden aan- en afgevoerd. Wij voorzien een verkeersinfarct op de binnenring, die nu al dagelijks overbelast is. Terwijl veel Nederlandse steden bezoekende automobilisten meer en meer uit de binnenstad weren middels parkeerterreinen aan de afritten van de snelweg wordt in een visiedocument van de gemeente Zwolle de noodzaak uitgesproken dat automobilisten dicht bij het centrum moeten kunnen parkeren om de stad zo aantrekkelijk te houden. Daarnaast rijst de vraag of op de lange termijn zo'n parkeergarage überhaupt rendabel te maken is met het oog op "mobility as a service". Uit onderzoek blijkt dat nieuwe generaties stadsbewoners het bezit van een eigen auto steeds minder belangrijkvinden.

Geachte gemeenteraad, voor de duidelijkheid, ook wij zien de noodzaak Wezenlanden Noord te opnieuw te ontwikkelen en de huidige bewoners verdienen al jaren een betere woning. Wij zien het als een kans om van dit gebied iets prachtigs te maken. Harmonieus passend tussen het groene Wezenlanden park en de laagbouw van de binnenstad met zijn historische gracht. Maar dit gaat écht niet samen met 400 tot zelfs 600 woningen op elkaar te stapelen in 4 tot 40 meter hoge flats aangevuld met een enorme parkeergarage.

Natuurlijk zullen er tussen de flats groene stroken aangelegd worden en bomen worden geplant, maar het moge duidelijk zijn dat de flats en het verkeer alles bepalend zullen zijn voor de leefbaarheid, hoeveel bomen er ook worden geplant. Wij begrijpen dat de economische belangen van zo'n groot aantal koop- en huurwoningen op een A locatie voor een aantal belanghebbenden groot zullen zijn. Maar wij doen een dringend beroep op U als leden van de gemeente raad om wethouder op te dragen zijn huiswerk over te doen Om zijn ambitie m.b.t. verdichting en verstedelijking te temperen en terug te brengen tot een realistisch en aanvaardbaar niveau. En vervolgens zijn ambitie met betrekking tot het realiseren van een daadwerkelijk aantrekkelijke entree van de binnenstad te verhogen. Als omwonenden denken wij graag mee in het realiseren daarvan.

U wilt toch, net als wij, geen aanblik van Almere aan de historische Zwolse stadsgracht.

Informatieronde Raad

Weezenlanden Noord

15 oktober 2018

Terugblik: wat is van belang?

HISTORIE:

- **2010 Start OB nadenken toekomst cplx 008**
- 2011 Scenario onderzoek: uitkomst is grootschalig renoveren of sloop-nieuwbouw
- 2012 Herziening businesscase obv nwe wetgeving
- 2013 Sloop-nieuwbouw is meest aannemelijk scenario maar financieel nog niet haalbaar
- 2014/3 Handtekenactie onder bewoners – tegen sloop
- 2014/10 Sloop-nieuwbouw, wens is starten voor 2021
- 2015/3 Businesscase voor vervangende nieuwbouw
- 2015/4 Gemeente en OB in gezamenlijke verkenning
- **2016/7 Definitief scenario sloop-nieuwbouw: intern besluit en extern gecommuniceerd**
- 2017/2 Startnotitie door gemeente Zwolle vastgesteld
- 2017/3 Participatieproces planvorming met bewoners en direct omwonenden van start: belofte 2021
- 2017/7 Presentatie concept plan aan college B&W
- 2017/12 Visie gemeente herzien
- 2018/2 Presentatie visie aan bewoners / omwonenden
- 2018/9 Besluitvorming gemeente visie door B&W
- **Nu Besluitvorming visie raad**

TOEZEGGINGEN/ Randvoorwaarden:

- Terugkeerrecht zittende huurders
- Gelijkblijvende woonlasten zittende huurders (woonlasten = huur + energie)
- Minimaal 230 sociale huurwoningen
- Start realisatie in 2021
- Verhuismogelijkheid binnen plan (in 1e fase)
- Bewoners vooraan in communicatie
- Financiële continuïteit Openbaar Belang
  - Faseerbaarheid
  - Programma ca. 500 woningen, 3.500m2 comm, 550 pp

Onze droom voor deze plek

“Over 15 jaar lopen wij allemaal trots rond in een leefbare en gemengde buurt: Weezenlanden-Noord. We leggen uit aan onze (klein) kinderen dat we in 2018 de goede keuzes maakten. Namelijk de keuze voor een duurzame stedelijke wijk-ontwikkeling: leefbaar voor rijk en arm, klimaat adaptief en energieneutraal; dat was toen nieuw. De bewoners wonen er in een ‘magic-mix’ van leefstijlen in een groen-stedelijke setting, de teruggekeerde huurders zijn tevreden.”

plangebied

Zwolle

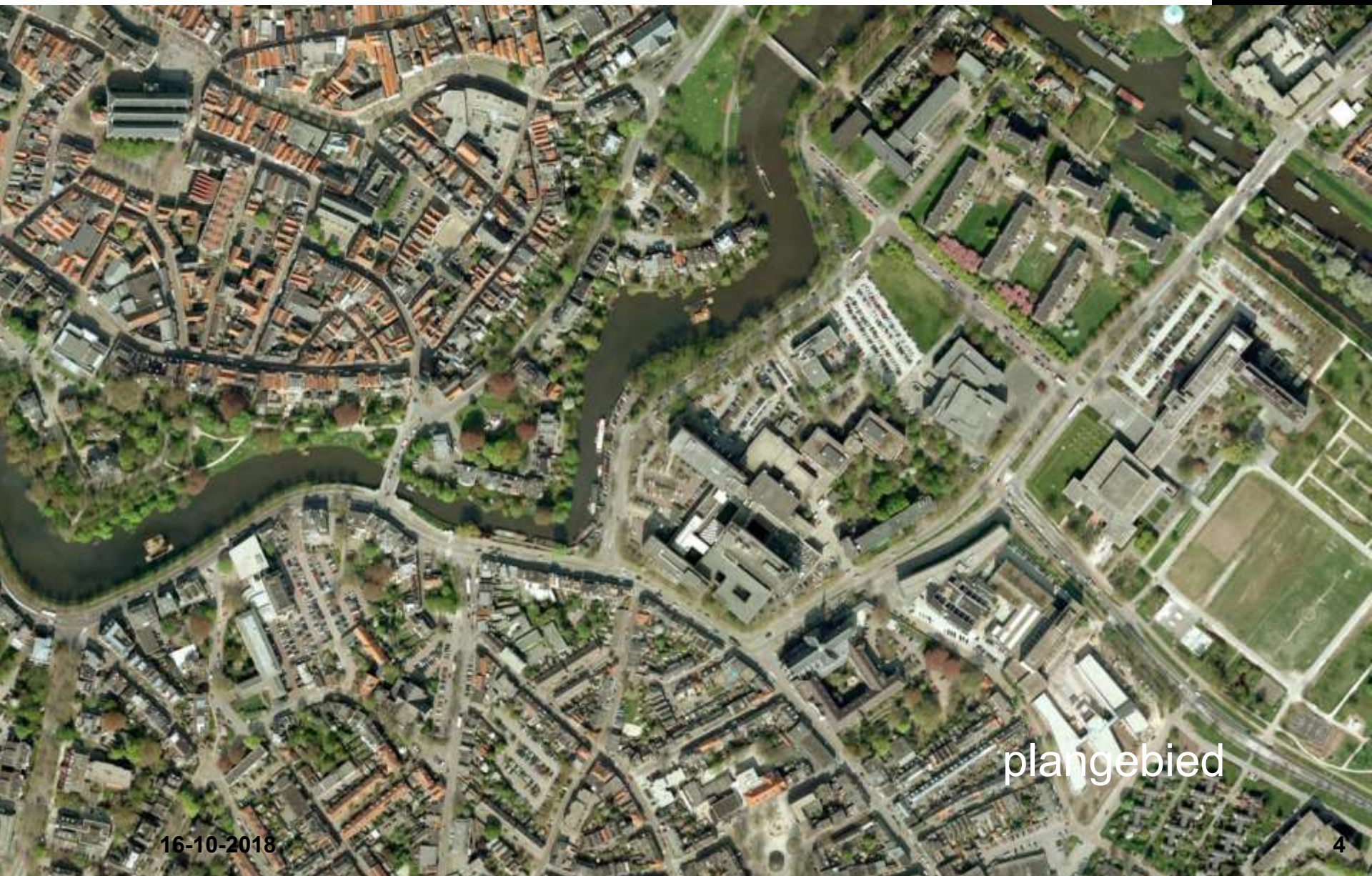

kader

Zwolle

Collegeakkoord

Ruimtelijk beleid, doelen en ambities

- Woonvisie “Ruimte voor Wonen”
- Structuurvisie / Omgevingsvisie
- Strategische agenda binnenstad

Parkeren

- Koersdocument parkeren
- Parkeerbalans

ruimtelijke structuur

Zwolle

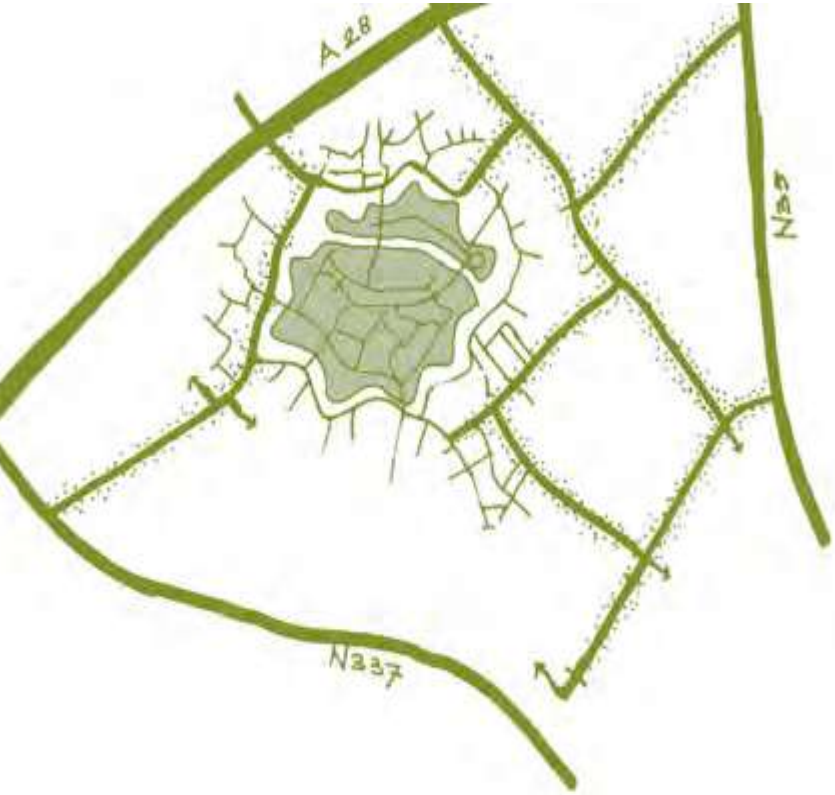

ruimtelijke structuur

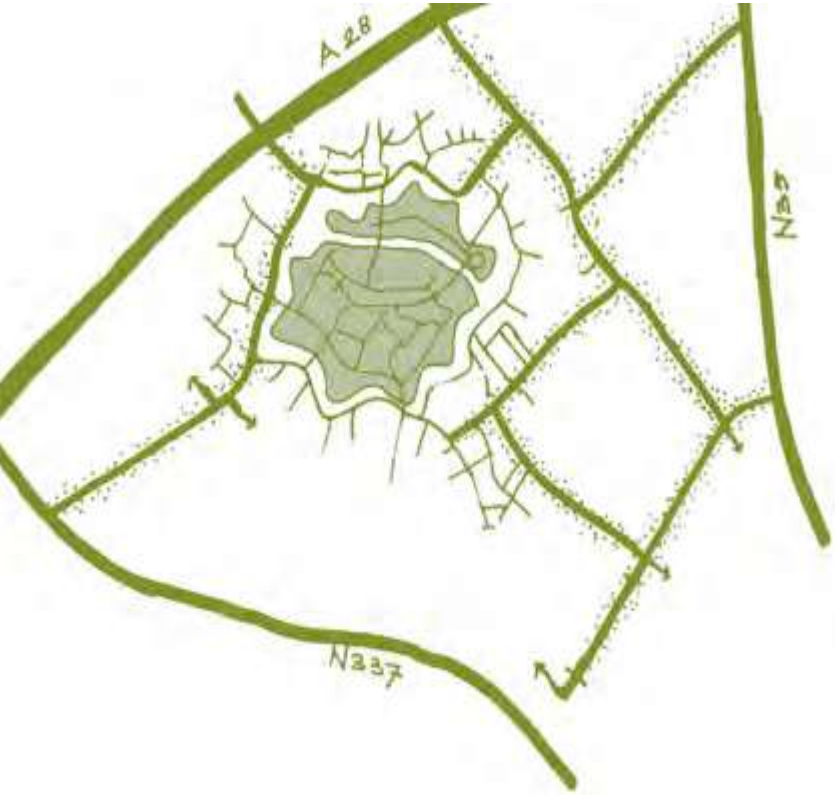

ruimtelijke structuur

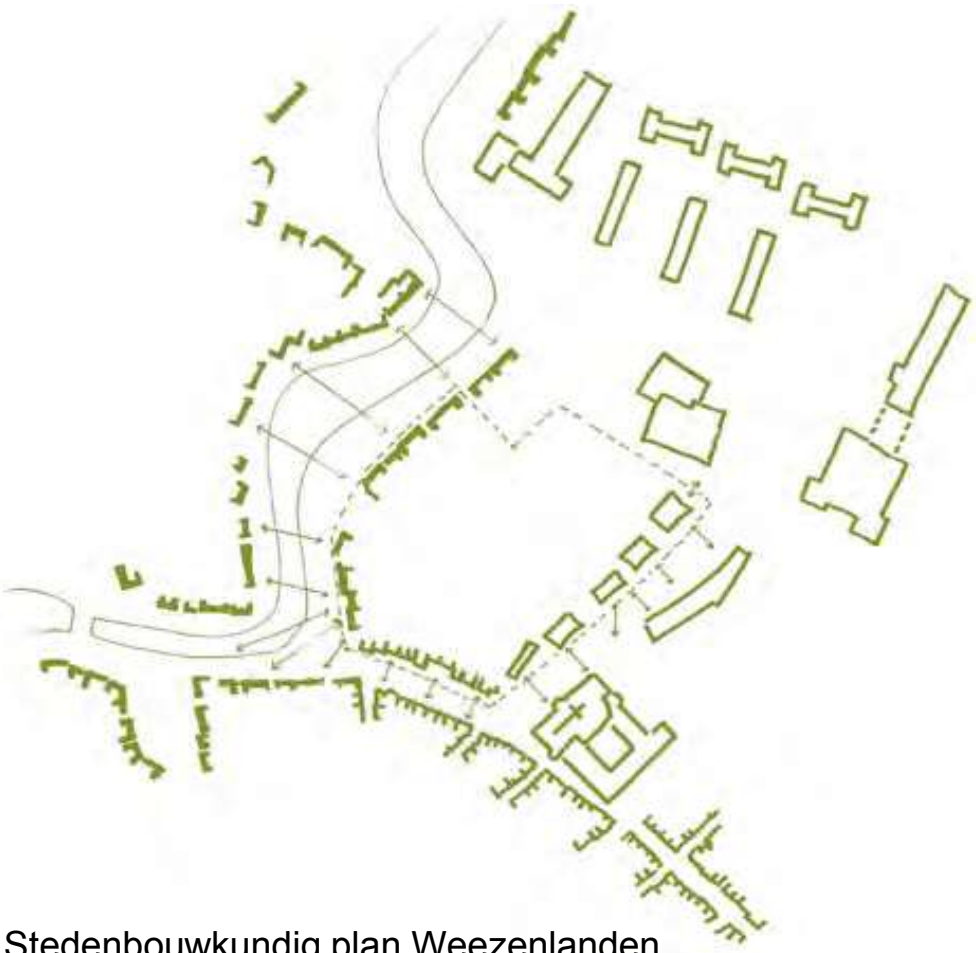

Stedenbouwkundig plan Weezenlanden

Transitorium

ruimtelijke structuur

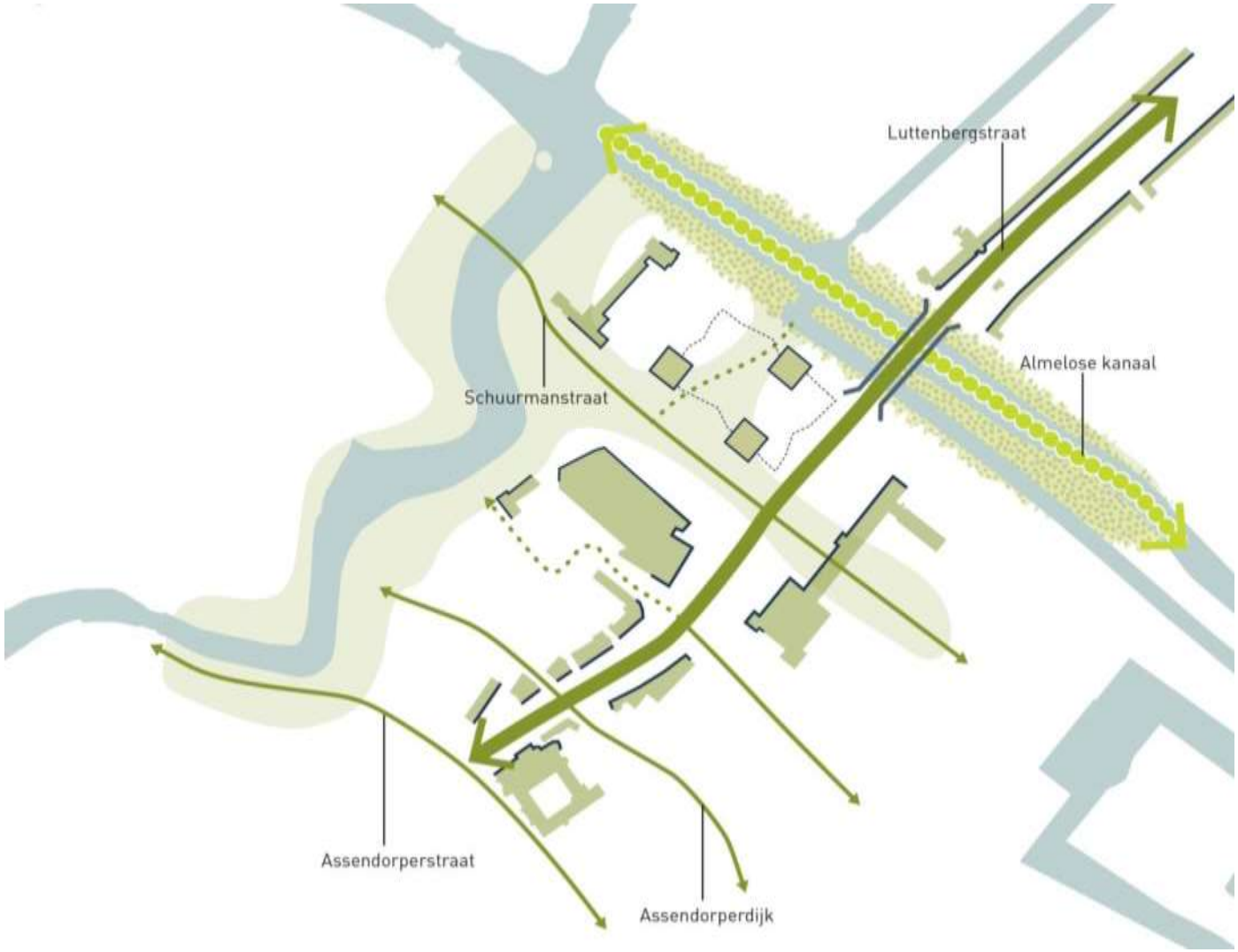

ruimtelijke dragers

Bagijneweide / Turfmarkt
Zeeheldenkwartier
openbare ruimte
Wezenlanden noord
Rechtbank
Provinciehuis
Isala terrein
parkeren Zwolle Oost

1. In het gehele centrum zal de komende jaren de parkeervraag, het parkeeraanbod overstijgen. Flexibiliteit, innovatie, maatwerk en timing/fasering zijn van belang.

2. Gezien de toenemende parkeerdruk in centrum-oost en de ligging van de locatie aan de binnenring, is de locatie een uitgelezen kans voor gebouwde parkeervoorziening.

Uitgangspunten en onderzoeksvragen bij uitwerking

Uitgaan van gebouwde parkeervoorziening

Maximaal dubbelgebruik zorgt voor optimale gebruiksmogelijkheden. Dit heeft invloed op de gewenste omvang van de garage

Hoe kan de Schuurmanstraat worden ingericht om het gewenste woonklimaat te ondersteunen

Strategische agenda binnenstad

Zwolle

3000

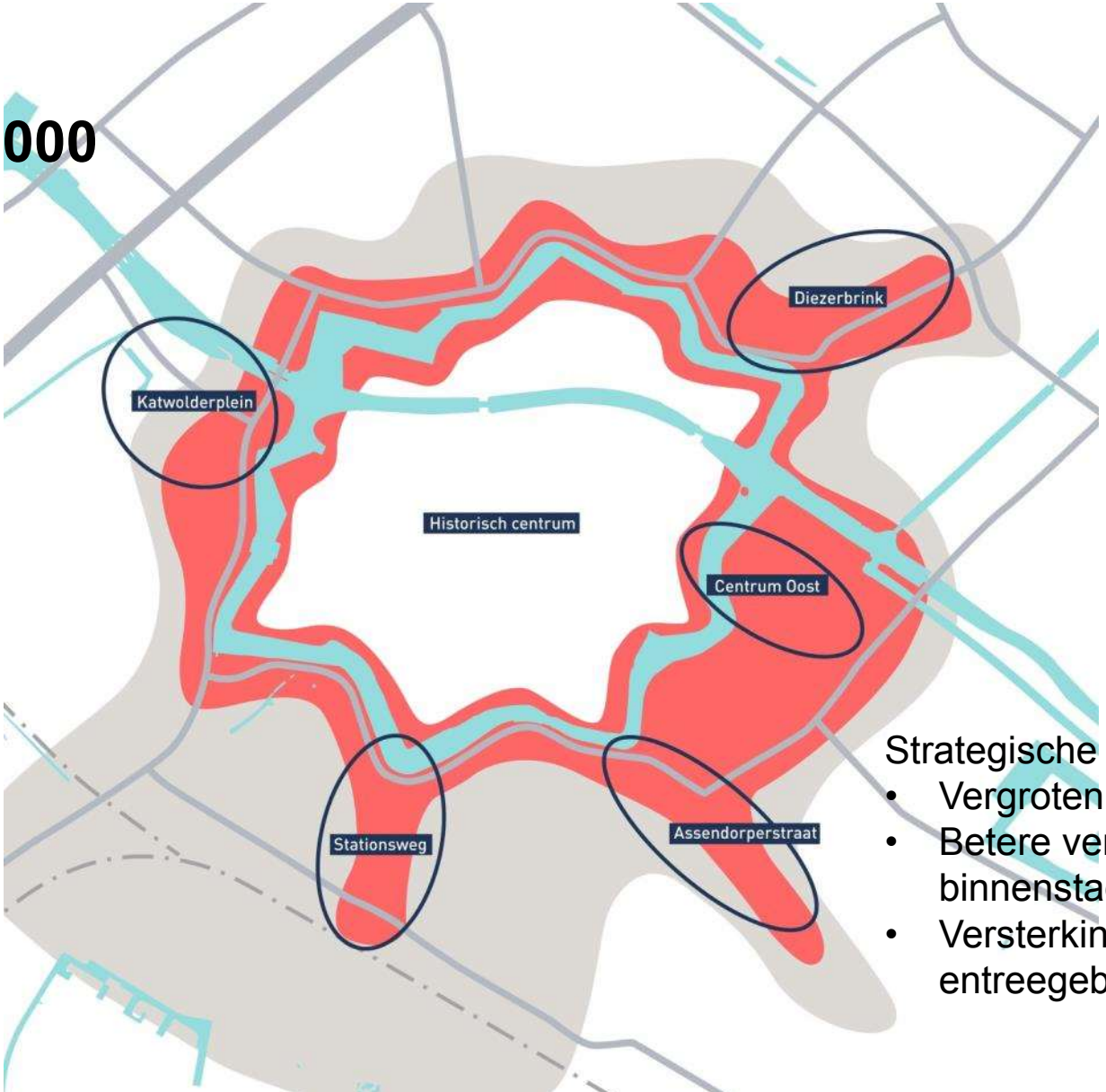

Strategische agenda

- Vergroten centrumgebied
- Betere verbinding tussen binnenstad en schil
- Versterking entreegebieden

Strategische agenda binnenstad

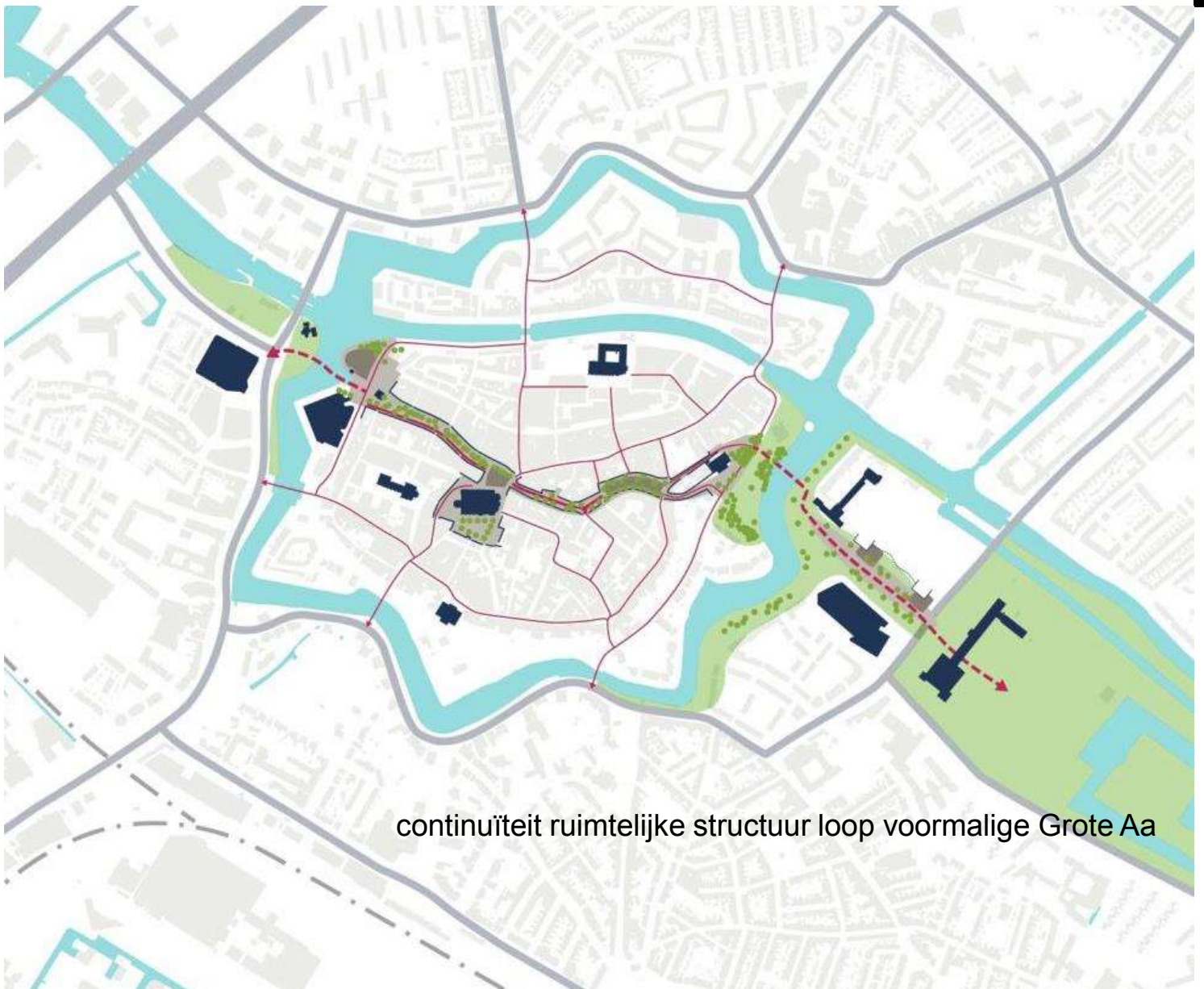

continuïteit ruimtelijke structuur loop voormalige Grote Aa

Strategische agenda binnenstad

Zwolle

Strategische agenda binnenstad

Ontwikkelingsprogramma binnenstad 2020

stadswandeling en groene uitloop

Weezenlanden Noord

Zwolle

stedelijkheid

Zwolle

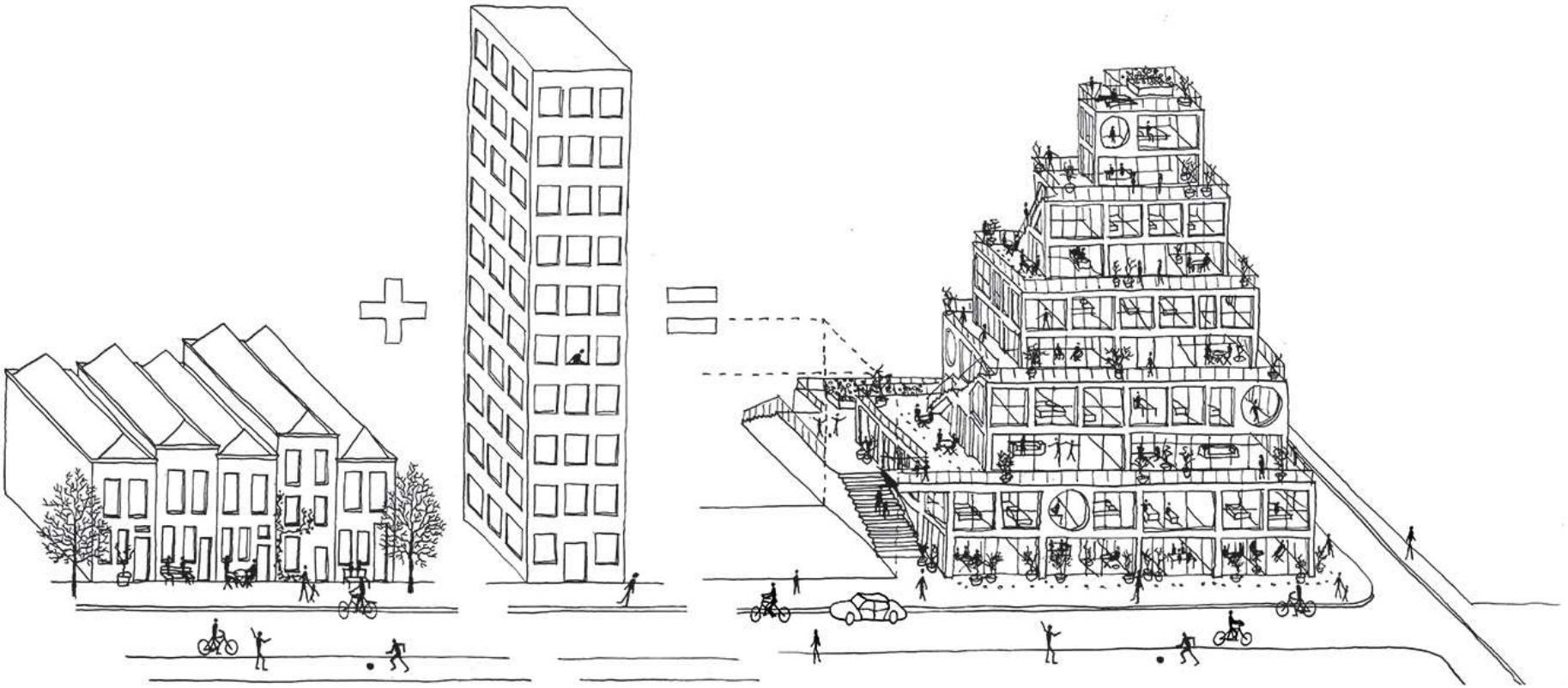

Toren van Babel
Rotterdam
Architect :Laurens Boodt

stedelijkheid

collectieve ruimte, levendige plint

programmatische koppeling met provinciehuis en gerechtsgebouw

stedelijkheid

Zwolle

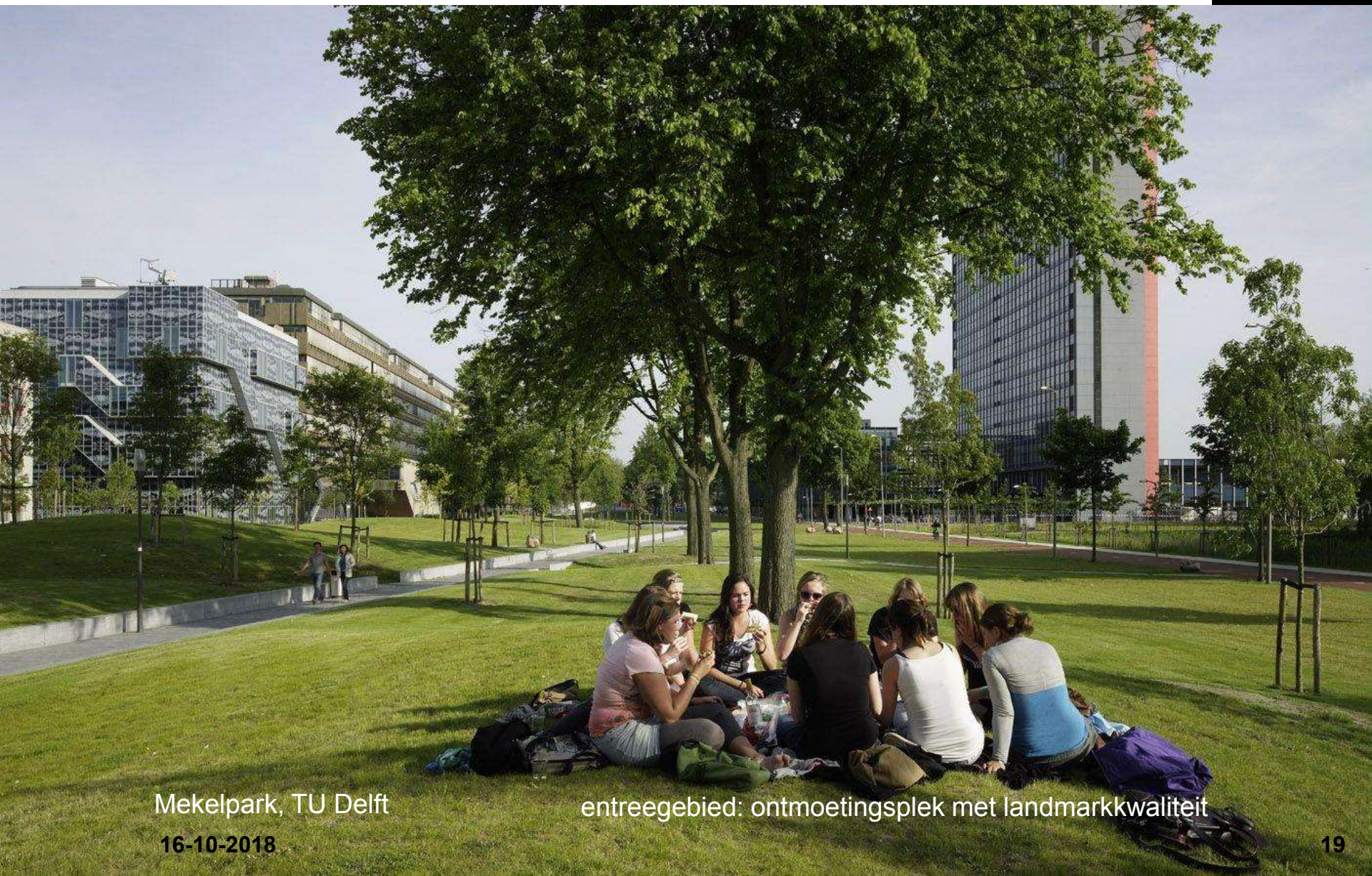

Mekelpark, TU Delft

entreegebied: ontmoetingsplek met landmarkkwaliteit

stedenbouwkundige uitgangspunten

Zwolle

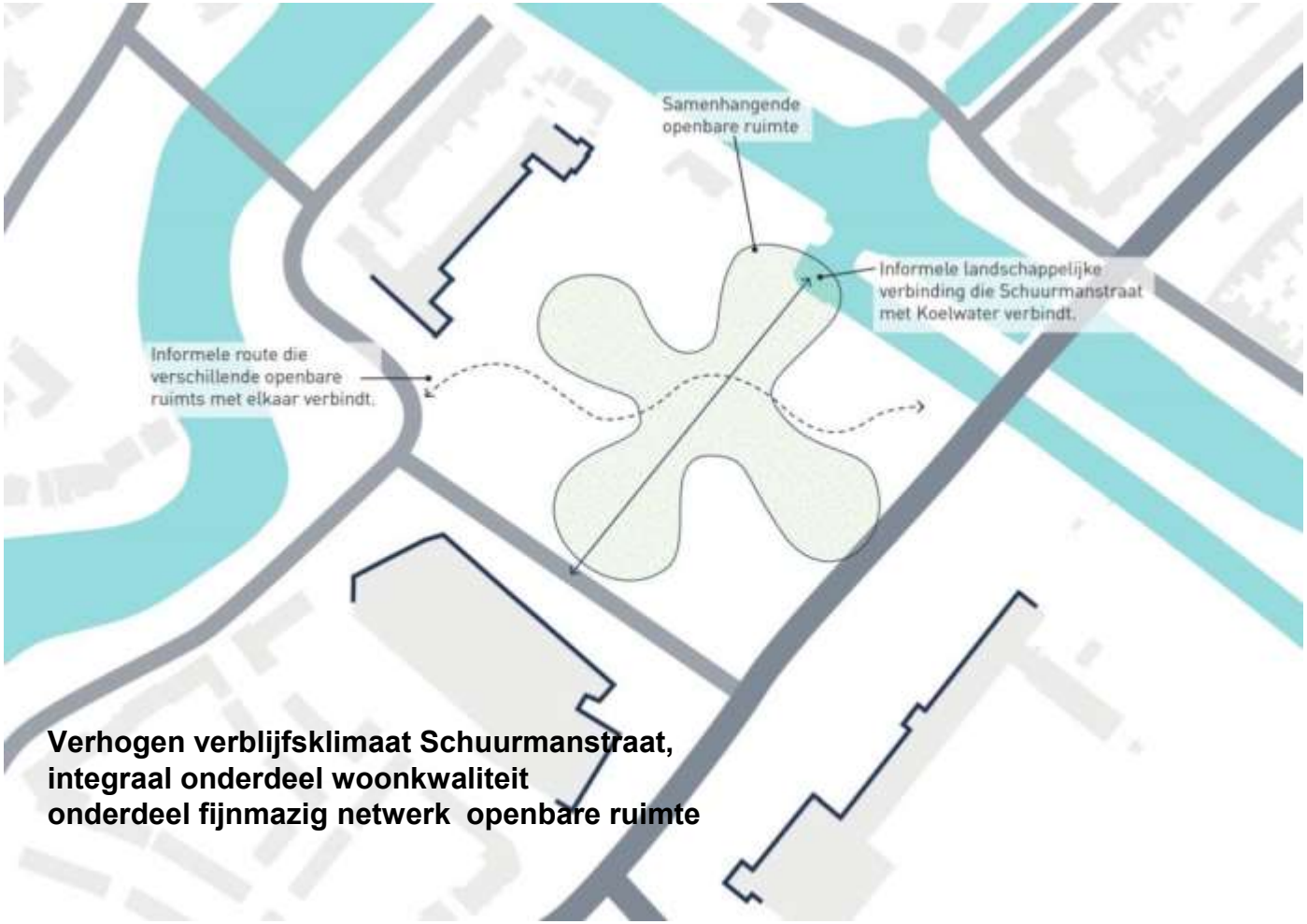

Verhogen verblijfsklimaat Schuurmanstraat,
integraal onderdeel woonkwaliteit
onderdeel fijnmazig netwerk openbare ruimte

stedenbouwkundige uitgangspunten

Zwolle

Programma: 300 - 600 woningen, ca. 450
Gebouwde parkeervoorziening, max dubbelgebruik
Maximale bebouwingshoogte

Huidig	12/21
HSK20	33m
Kop Hoog	35m
Koningin	31m
St.huisv.	36m
Transitorium	21m
Peperbus	75m

Overige uitgangspunten

Zwolle

Mobiliteit	autoluw, parkeren, fietsparkeren
Toekomstbestendig	klimaataddaptief, waterrobuust
Energie	nul op de meter

stand van zaken

Zwolle

Indicatieve verbeelding ruimtelijke studie

stand van zaken

Zwolle

Indicatieve verbeelding ruimtelijke studie

stand van zaken

Zwolle

Indicatieve verbeelding ruimtelijke studie

stand van zaken

Zwolle

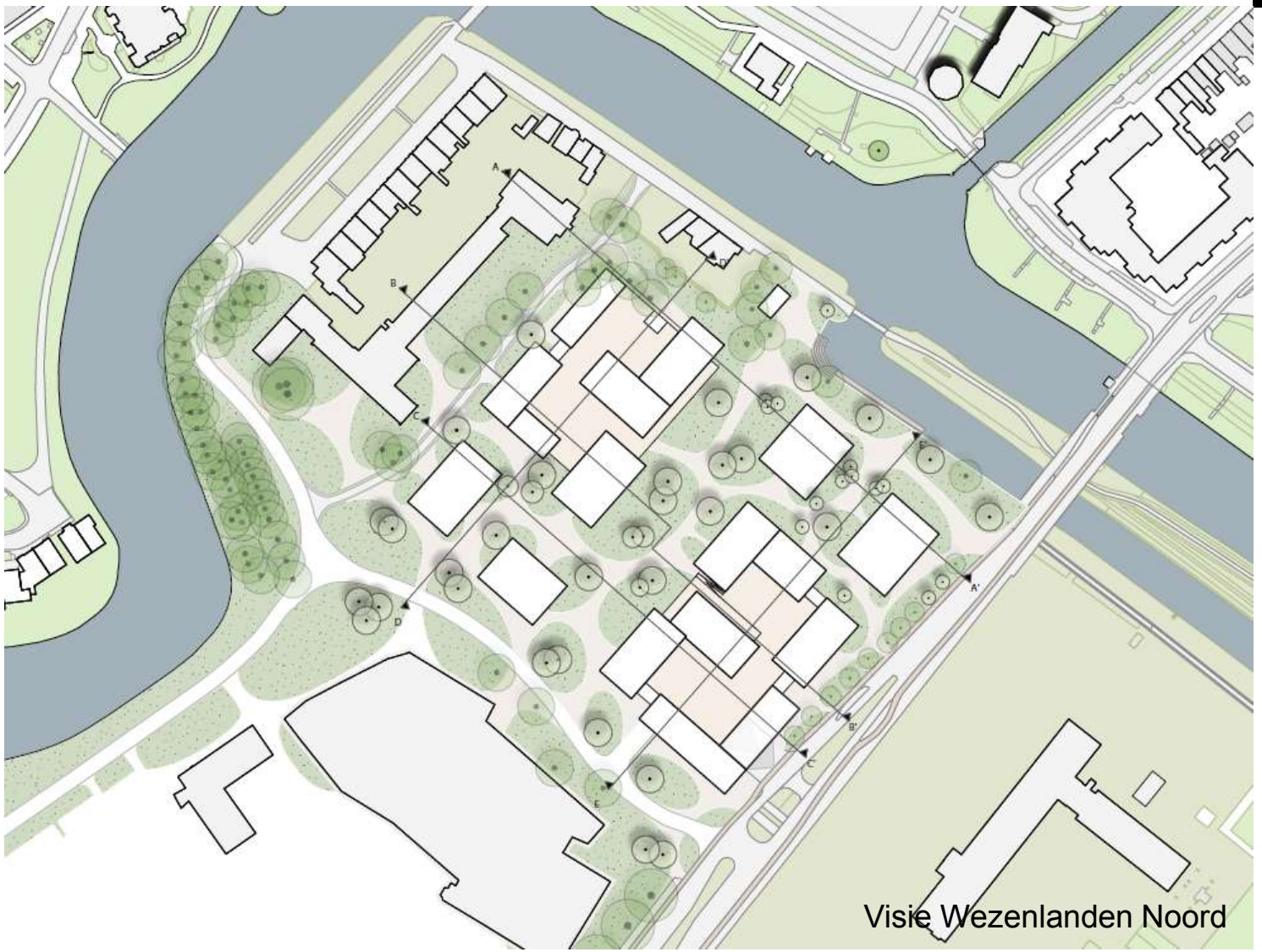

Visie Wezenlanden Noord

Vervolgproces

Uitwerking van visie in een Stedenbouwkundig- en Beeldkwaliteitplan

- november tot en met januari:
  bijeenkomsten met stakeholders
  (bewoners/ omwonenden, vrienden stadskern, vrienden Assendorp, milieuraad, Zwolle Groenstad)
- Januari algemene informatieavond
  presentatie concept plan
- Februari /maart besluitvorming
  stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitplan

bedankt voor uw tijd

stand van zaken

Zwolle

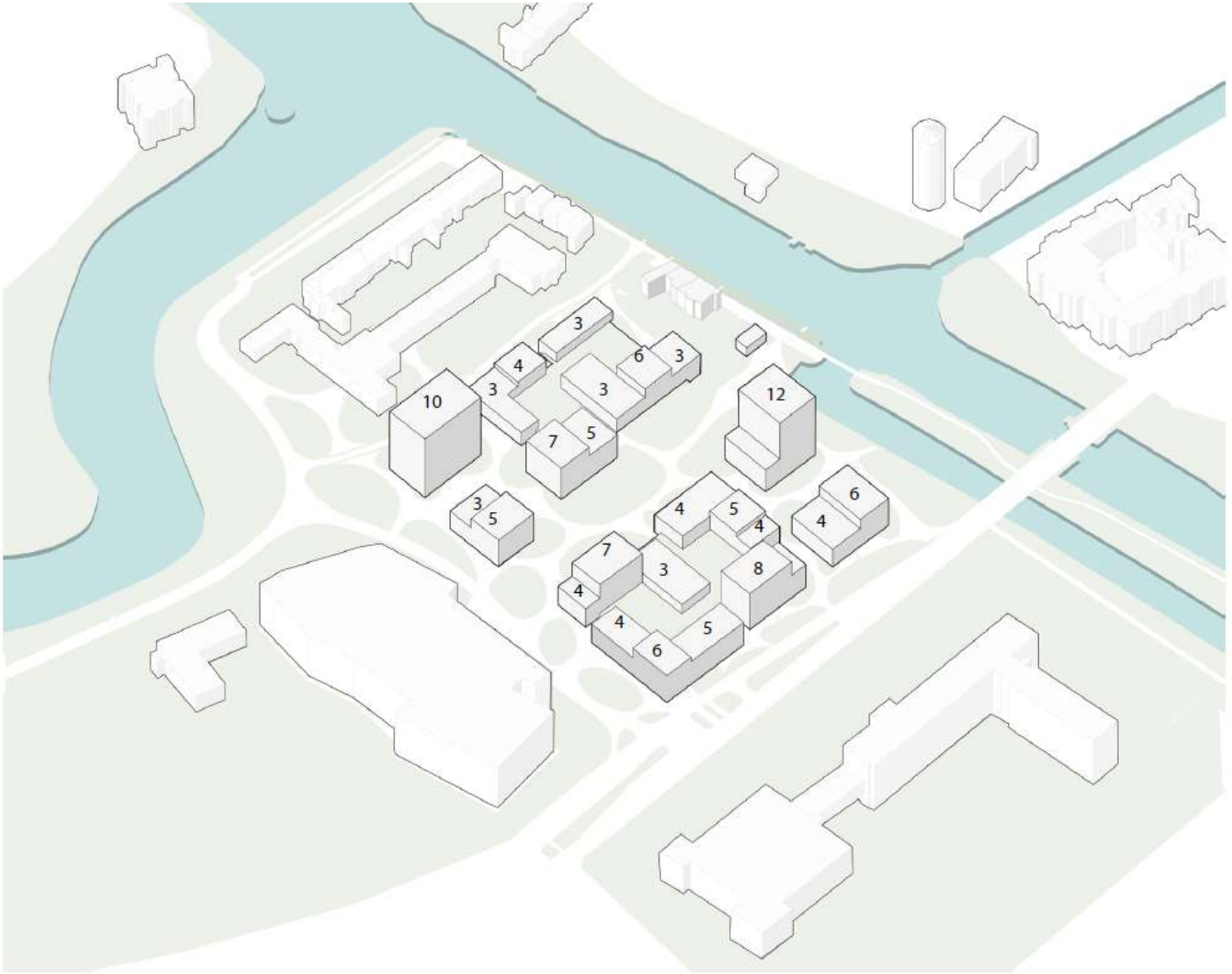

stand van zaken

Zwolle

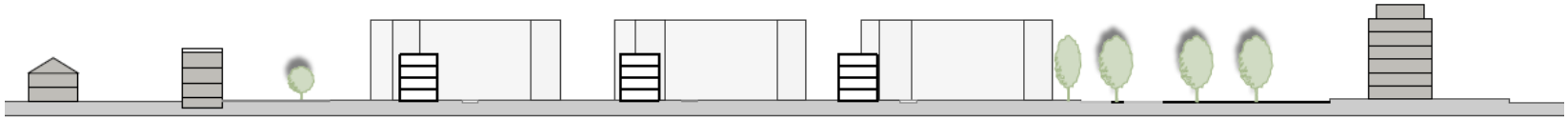

doorsnede B Bestaand

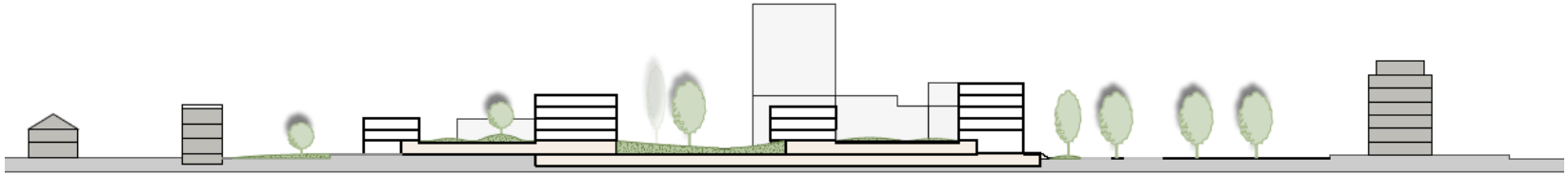

doorsnede B

stand van zaken

Zwolle

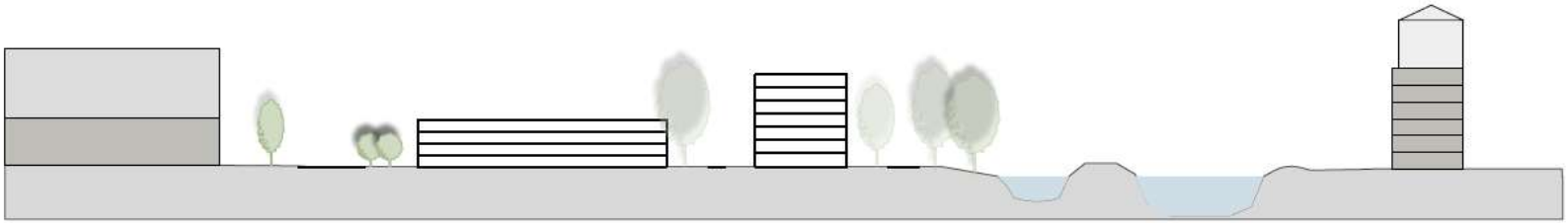

doorsnede E Bestaand

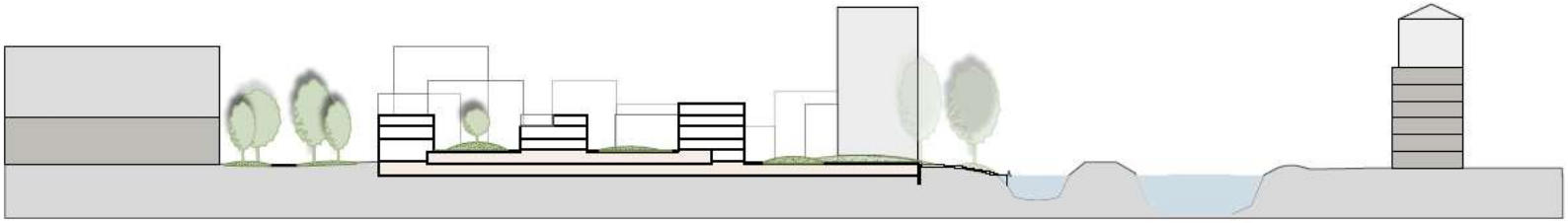

doorsnede E

Aan de fracties in de Gemeenteraad van Zwolle,

17 oktober 2018.

Geachte raadsleden,

Betreft: Visie ontwikkeling Wezenlanden-Noord

Op de inspreekavond over in hoofde genoemd onderwerp op 15 oktober jl.. besloot uw Raad om een debat te voeren over de Visie van het College. Met deze brief wil ik als bewoner van complex Wezenlanden-Noord enkele aspecten onder uw aandacht brengen. M.i. zijn die tot nu toe onderbelicht gebleven.

Parkeren.
Op de openbare weg na, is de grond onder het complex eigendom van Woningbouwcorporatie Openbaar Belang. Een klein gedeelte daarvan verhuurt WOB aan haar huurders als parkeerplaats voor een bedrag ad € 7,80 per maand. Het College wenst het gebied echter autovrij te maken en stelt voor om uitsluitend in een gebouwde voorziening te parkeren. Hoewel WOB ongetwijfeld haar uiterste best zal doen om voor haar huurders een gereduceerd parkeertarief uit te onderhandelen is het niet ondenkbaar dat zo'n tarief het viervoudige wordt van hetgeen de huurders thans betalen. Voor veel huurders echter is autobezit hun "poort-naar-de wereld", die, alleen door te bezuinigen op andere elementaire uitgaven, nog betaalbaar is.

De huidige huurders hebben niet om een parkeervrije woonomgeving gevraagd en al helemaal niet om een parkeergarage, zeker niet als het parkeertarief € 360 per jaar wordt. Wellicht ten overvloede wijs ik u er op, dat het hier handelt om huurders van sociale woningen met een navenant besteedbaar inkomen.

Waterrobuustheid.
Bijna een derde van het grondgebied van WOB is waterdoorlatend groen. Een bebouwde parkeervoorziening voor mogelijk 700 auto's krijgt volgens de plannen een "groen" dak, maar daaronder ligt een dikke laag beton, waarvan het uiteraard de bedoeling is, dat die niet waterdoorlatend is. Wat doet dit met de waterrobuustheid van het complex, zeker als men bedenkt dat er naast vier torens ook een groot aantal grondgebonden woningen zijn ingepland?

Diversiteit.
In een aantal steden dreigen wijken met (bijna) uitsluitend sociale huurwoningen te verworden tot "no-go-arreas". Diversiteit tussen bewoners, arm en rijk, jong en oud, etc., is dan ook toe te juichen. Doorstroming van sociale huur naar de vrije sector verhoogt de beschikbaarheid van sociale huurwoningen, maar dan moet die vrije sector wel betaalbaar zijn voor huurders die met hard werken iets meer zijn gaan verdienen dan de aftoppingsgrens voor sociale huur. Ik dring er dan ook op aan dat u maximum huurprijzen voor de te bouwen vrije sectorwoningen zult stellen, naar het voorbeeld van Amsterdam.

Ook doorstroming van sociale huur naar koop bevordert de beschikbaarheid van woningen voor burgers met een kleine beurs. Daarom dring ik er tevens op aan, dat u er op toeziet, dat op het Wezenlanden-Noord terrein koopwoningen en/of -appartementen worden gebouwd, die betaalbaar zijn voor starters op de koopmarkt. Het wegsluizen van deze woningen naar de beleggersmarkt is niet alleen slecht voor starters, maar ook voor de doorstroming vanuit de beperkte hoeveelheid sociale huurwoningen.

Mag ik er op vertrouwen dat u bovengenoemde aspecten zult meewegen in uw debat?

Met vriendelijke groet,

Henk Meijer
Wiecherlinckstraat 58
8011 KK Zwolle
e-mail: hendrik.meijer@hotmail.com
telefoon: 038-7370124

Korte terugblik raadsplein informatieronde d.d. 15 oktober 2018

Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

De bespreking van dit onderwerp begint met de bijdrage van 2 insprekers. De heer Super spreekt in namens de Bewonerscommissie Weezenlanden Noord. Daarna schetst de heer Lindemulder in zijn bijdrage het perspectief van de omwonenden. Dan volgt een presentatie door respectievelijk de heer Quint, directeur van Woningbouw- vereniging Openbaar Belang, en de heer Goodijk, stedenbouwkundige van de gemeente Zwolle. Daarin worden de voorgeschiedenis, de visie, de uitgangspunten en het vervolgproces voor Weezenlanden Noord geschetst. Vervolgens krijgen alle fracties de gelegenheid om vragen te stellen. Deze hebben vooral betrekking op de hoeveelheid te realiseren woningen in het gebied en de verdeling daarvan tussen (sociale) huur en koop, de bouwhoogte, de parkeerbehoefte en -voorziening, de hoeveelheid groen, de te verwachten verkeersstromen en zaken als energiezuinig en klimaatadaptief bouwen. De vragen worden zoveel mogelijk beantwoord door de vertegenwoordigers van Woningbouwvereniging Openbaar Belang, de aanwezige ambtenaren en wethouder Anker. Veel aspecten moeten nog onderzocht, uitgewerkt en/of onderbouwd worden. Dat gebeurt in het stedenbouwkundig en beeldkwaliteitsplan, waarover de raad zich op een later moment nog uit kan spreken. De visie van de gemeente t.a.v. hoogbouw zal nog aan de raad worden toegestuurd. Ten slotte rondt de voorzitter de bespreking af met de vraag of de beslisnota Visie en randvoorwaarden Weezenlanden Noord nog in een debatronde aan de orde moet komen. De fracties van de Christen Unie, Groen Links, Swollwacht en de VVD geven aan dit niet nodig te vinden. De fracties van D66, CDA, SP en PvdA willen wel een debat over dit onderwerp. Daarop zegt de voorzitter toe deze vraag mee te nemen naar de agendacommissie.

Notitie

Datum 13-11-2018

Onderwerp Participatiebijeenkomsten Weezenlanden Noord t.b.v. ontwikkeling stedenbouwkundig plan

Ter aanvulling op de bijlagen over participatie met stakeholders bij het raadsvoorstel Visie Weezenlanden Noord sturen wij u een weergave van de bijeenkomsten met stakeholders op 13 november jl.

Op 13 november jl. heeft Openbaar Belang (samen met de gemeente Zwolle en stedenbouwkundig bureau Urhahn) in twee verschillende sessies (bakfietsmoment voor de bewoners en klankbordbijeenkomst voor omwonenden en andere belanghouders) de ruimtelijke plannen laten zien voor de toekomst van Weezenlanden Noord. Het gaat om het concept stedenbouwkundig plan dat past binnen de gemeentelijke visie voor het stadsdeel Centrum Oost. Daarbij is sterk benadrukt dat de impressies nog geen ontwerpen van de woningen zijn. Beide sessies zijn goed bezocht.
De eerste sessie was bedoeld voor de bewoners waarbij er uitgebreid in is gegaan wat de fasering betekent voor de individuele bewoner. Het ruimtelijk (concept stedenbouwkundigplan) plan wordt omarmd door de bewoners; ook al wordt het stedelijker, het blijft ook mooi groen. Daarnaast werd het feit dat de locatie gedeeld gaat worden met andere doelgroepen (sociale huur, koop, jong, oud, etc.) als positief ervaren. Het gros van de bewoners wil dan ook graag verhuizen naar de nieuwbouw op de locatie en kan niet wachten tot de daadwerkelijke start van de herstructurering.

De tweede sessie was bedoeld voor de omwonenden en de belangengroepen in Zwolle (zoals vrienden van de stadskern, vrienden van Assendorp, Zwolle groenstad, toegankelijk Zwolle etc.). In deze sessie is uitgebreid stilgestaan bij wat het ruimtelijk ontwerp betekent voor de stad en de omwonenden. Zo is er bijvoorbeeld, middels bezonnings- en zichtlijnen- studies, laten zien dat het ruimtelijk model niet/nauwelijks impact heeft op zon/schaduw dan wel privacy van de omwonenden. Ook tijdens deze sessie werd het ruimtelijk model waarin 480 woningen zijn verwerkt geprezen; ‘mooi geheel’, ‘veel diversiteit in gebouwen’ en ‘compliment voor de mix in de wijk van sociale huur en koop’. Bij een aantal omwonenden blijft de vraag bestaan of het wel nodig is om ‘zoveel’ woningen toe te voegen aan de locatie. De meeste vragen gingen over de parkeervoorziening en mobiliteit; kan de ring de verkeersstromen wel aan; is het wenselijk nog zoveel parkeerplekken te maken i.v.m. doelstellingen CO2 emissie?, hoe kunnen de parkeerplekken dubbel gebruikt worden?, etc. Om hierbij langer stil te staan wordt voor het onderwerp mobiliteit/parkeren een vervolg avond georganiseerd met de klankbordgroep.

PvdA

Amendement Hoogbouwen? Eerst onderbouwen!

Betreft: aanpassing Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

De raad van Zwolle in de vergadering bijeen op maandag 26 november 2018.

Overwegende dat:
- In de Visie en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van Weezenlanden-Noord wordt gesproken over woontorens van 40 meter hoog;
- deze bouwhoogte niet passend is volgens uitgangspunten voor hoogbouw zoals die in de hoogbouwvisie uit het huidige Structuurplan 2020 genoemd staan en dus door de gemeenteraad zijn vastgesteld;
- in de hoogbouwvisie staat "Afwijkingen op de bouwhoogtezonering zijn denkbaar, als aangetoond wordt dat de sociale, economische en ruimtelijke structuur ermee worden versterkt. Dit vergt nadere afweging door de raad bij nadere visie- en planvorming en wordt definitief bepaald bij de vaststelling van desbetreffend bestemmingsplan." (pagina 112. Structuurplan 2020);
- er geen afweging door de raad heeft kunnen plaatsvinden omdat het verzoek tot een debat over deze plannen door de meerderheid van de raad is afgewezen.

Van mening dat:
- middelhoge tot hoge hoogbouw op een prominente plek aan de rand van de binnenstad effect heeft op het stadssilhouet*;
- de hoogbouwvisie destijds is opgesteld zodat er niet zomaar overal hoogbouw kan worden ontwikkeld;
- afwijkingen van de normeringen uit de huidige Hoogbouwvisie transparant bediscussieerd moeten worden in de Zwolse gemeenteraad;
- er in het beeldkwaliteitsplan, uit te werken door Openbaar Belang, dus geen sprake kan zijn van bebouwing hoger dan 30 meter, zoals in het Structuurplan 2020 is aangegeven.

Besluit daarom de volgende zin uit de beslisnota te schrappen:

p. 3 "... en een mogelijk stedelijk accent van maximaal 40 meter"

En gaat over tot de orde van de dag.

Patty Wolthof
PvdA Zwolle

* Citaat uit de hoogbouwvisie:
"Boven de 30 meter - twee keer de gemiddelde hoogte van een boomkruin - doet dit maaiveldcontact er niet meer toe. Hogere bebouwing wordt dan een oriëntatiepunt in het stadssilhouet, opgebouwd uit bomen en gebouwen in verschillende hoogten. En hoe deze gebouwen zich van verre verhouden tot de toren van de Onze Lieve Vrouwekerk is ook interessant: de bovenkant van het haantje van de Peperbus - 75 meter hoog - en de balustrade van de torentrans trans - 55 meter - zijn belangrijke ijkpunten voor waarneming van het Zwolse stadssilhouet." (pagina 107, Structuurplan 2020)

Ingetrokken 26-11-2018

Motie "Anticiperen op Turfmarkt parkeren"

De gemeenteraad van Zwolle, in vergadering bijeen op 26 november 2018,

Constaterende dat:

- Bij de herontwikkeling van Weezenlanden Noord de behoefte aan parkeren op een prachtige geïntegreerde wijze wordt gefaciliteerd
- Bij de ontwikkeling van de Bagijneweide voor de parkeervoorziening Turfmarkt waar 270 parkeerplaatsen zijn een passende oplossing gevonden moet worden.
- Onder de Turfmarkt een forse gasleiding ligt die – op termijn – (half) verdiept parkeren onmogelijk maakt.

Is van mening dat:

- Parkeervoorzieningen gemakkelijk toegankelijk moeten zijn in de parkeerroute van de stad
- In de huidige plannen van Weezenlanden Noord een bandbreedte zit van tussen 550 en 700 parkeerplaatsen
- Door de permanente afsluiting van de Menistenbrug de aanrijdbaarheid van de Turfmarkt parkeervoorziening verslechterd

Verzoekt het college:

- In de randvoorwaarden voor de ontwikkeling Weezenlanden Noord de parkeerbehoefte van de Turfmarkt op te nemen.

en gaat over tot de orde van de dag,

Jan Nabers

CDA Zwolle

Ingetrokken 26-11-2018

D66

Motie Realistische business case parkeren Weezenlanden Noord

De gemeenteraad van Zwolle, in vergadering bijeen op 26 november 2018,

Constaterende dat:

- Bij de herontwikkeling van Weezenlanden-Noord zeer uitgebreid stilgestaan wordt bij het behoud en de uitbreiding van de parkeerfaciliteiten;

- Gebouwde parkeervoorzieningen veel geld kosten;

- Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen wijzen op een toekomst waarin parkeren wellicht een kleinere rol gaat spelen;

- De gemeente zelfstandig kan vaststellen wat de parkeerbehoefte is;[1]

Van mening dat:

- De huidige plannen zorgen voor hoge bouw- en ontwikkelkosten;

- Hogere bouw- en ontwikkelkosten vanwege gebouwde parkeervoorzieningen alleen dan gerechtvaardigd zijn als dit gedragen kan worden door de exploitatieopbrengst van de parkeerplaatsen;

Verzoekt het college:

- De terugverdientijd van de gebouwde parkeervoorzieningen in een realistische business case weer te geven gebaseerd op de integrale parkeerbalans in Zwolle in de reeds bestaande parkeergelegenheid van zowel gemeentelijk als commercieel vastgoed;

- Bij het opstellen van deze business case rekening te houden met de verschillende behoeftes van bezoekers van de binnenstad en wijkbewoners;

en gaat over tot de orde van de dag,

D66 Zwolle David Hof

[1] Onder andere tijdens het Colloquium Vervoersplanologisch Speurwerk op 24 en 25 november 2016 te Zwolle gehouden werd geconstateerd dat parkeernormen in veel gemeentes gebaseerd zijn op verouderde gegevens over autobezit en -gebruik en dat te weinig rekening gehouden werd met toekomstige ontwikkelingen op dit terrein. https://www.cvs-congres.nl/e2/site/cvs/custom/site/upload/file/papers_final/2016/cvs16_011.pdf

Ingetrokken 26-11-2018

Motie: Betaalbaarheid parkeren sociale huurders

De raad van Zwolle in de vergadering bijeen op maandag 26 november 2018.

Constaterende dat:
- een gedeelte van de huurders op dit moment 7,80 per maand aan Openbaar Belang betaalt voor het gebruik van een parkeerplaats op het terrein;
- deze huurders na de herstructurering in de voorgenomen te bouwen parkeergarage moeten parkeren.

Van mening dat:
- het niet ondenkbaar is dat het maandelijkse parkeertarief zal stijgen;
- huidige huurders niet hebben gevraagd om een gebouwde parkeervoorziening;
- zij niet financieel de dupe mogen worden van de herstructureringsplannen van de woningbouwcorporatie en gemeente.

Roept het college op:
- bij de corporatie en eigenaren van de parkeergarage met klem te pleiten voor het niet laten stijgen van woonlasten, *inclusief parkeerlasten*, voor zittende huurders na herstructurering.

En gaat over tot de orde van de dag.

Patty Wolthof
PvdA

Brammert Geerling
SP

Voor: PvdA en SP
Verworpen 26-11-2018

D66

Motie Beeldkwaliteit Weezenlanden Noord

De gemeenteraad van Zwolle, in vergadering bijeen op 26 november 2018, gelezen hebbende de Belisnota Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

Constaterende dat:

- Weezenlanden-Noord een toplocatie is tegen de Zwolse binnenstad die nu herontwikkeld gaat worden.

Van mening dat:

- Deze plek hoogwaardige stedelijke en duurzame architectuur verdiend.
- De intenties om op deze plek architectonische kwaliteit te realiseren dienen te worden onderstreept
- Het voor deze beeldbepalende, binnenstedelijke locatie daarom wenselijk is om dit proces vanuit de gemeente ook architectonisch te volgen en te begeleiden
- De cultuurhistorische waarde, de betrokkenheid van verschillende belanghebbenden zoals omwonenden en professionele begeleiding een daarbij belangrijke succesfactor vormen.

Verzoekt het college:

Begeleidende supervisie op de ruimtelijke kwaliteit vanuit de gemeente te organiseren, bijvoorbeeld door de aanstelling van een begeleidend supervisor – architect of – team welke in alle fasen van de planontwikkeling toeziet op de gewenste stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit in het gebied als geheel.

D66

David Hof

Ingetrokken 26-11-2018

D66

Motie Vastleggen en vergroten natuurwaarden Weezenlanden Noord

De gemeenteraad van Zwolle, in vergadering bijeen op 26 november 2018, gelezen hebbende de beslisnota Visie en Randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

Constaterende dat:

- Het de ambitie is om Zwolle en dus ook Weezenlanden-Noord natuurinclusief te ontwikkelen
- Natuurinclusief bouwen altijd begint met het vaststellen van de ecologische- en natuurwaarden in een gebied

Van mening dat:

- De 'Visie' nog onvoldoende aandacht besteed aan de het in kaart brengen van de huidige ecologische waarde en wat dat betekent voor de ontwikkeling van het gebied;

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken wat de huidige ecologische en natuur waarde is van 'Weezenlanden-Noord;
- Op basis hiervan te bepalen of de natuur- en ecologische waarde van Weezenlanden-Noord versterkt kunnen worden en zo ja hoe.
- ~~De 'Visie' uit te breiden met~~ een beoordeling van de huidige ecologische en natuur waarden en dit door te vertalen in een kader voor de ontwikkeling en bouw;

In het programma van eisen op te nemen

D66

David Hof

Met algemene stemmen aangenomen 26-11-2018

PvdA

Motie: Aandacht voor de achterblijvers

De raad van Zwolle in de vergadering bijeen op maandag 26 november 2018.

Constaterende dat:
- De herstructurering van Weezenlanden-Noord gefaseerd zal plaatsvinden;
- dit betekent dat een deel van de huidige bewoners tijdens de sloopfase gewoon op het terrein blijft wonen;
- zij hier ongetwijfeld hinder van zullen ondervinden;
- er bij een deel van de bewoners zorgen bestaan over de lengte en mate van de overlast

Van mening dat:
- overlast niet te voorkomen zal zijn;
- er wel alles aan gedaan moet worden om de leefbaarheid voor de achterblijvers zo goed mogelijk te waarborgen;

Roept het college op:
- erop toe te zien dat in de aanloop naar en tijdens de herstructurering in gesprek te blijven met de achterblijvende bewoners over de leefbaarheid op het terrein.

En gaat over tot de orde van de dag.

Patty Wolthof
PvdA

Voor: PvdA, SP, D66
Verworpen 26-11-2018

PvdA SP

Motie: Huizen Weezenlanden-Noord zijn om in te wonen

De raad van Zwolle in de vergadering bijeen op maandag 26 november 2018.

Constaterende dat:
- het college voornemens is goedkope koopwoningen op te nemen in de woningbouwprogrammering in het gebied Weezenlanden-Noord;
- er veel behoefte is aan deze woningen in Zwolle, vooral onder starters;
- er zich momenteel veel beleggers op de woningmarkt begeven die goedkope koopwoningen opkopen om ze vervolgens duur te verhuren of te verkopen;
- de gemeente op dit moment nog geen beleidsinstrumenten heeft vastgesteld om deze vorm van speculatie tegen te gaan;
- er door de wethouder tijdens de begrotingsbehandeling is toegezegd dat dit onderzocht wordt, maar het nog onduidelijk is of en wanneer die instrumenten er komen;
- er in de tussentijd wellicht afspraken of onderhandelingen zullen plaatsvinden met ontwikkelaars.

Van mening dat:
- de woningen in het gebied Weezenlanden-Noord worden gebouwd, zodat mensen in kunnen gaan wonen, niet zodat beleggers er winst op kunnen maken;
- de gemeente er alles aan moet doen om deze ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Roept het college op:
- bij onderhandelingen over de nieuwbouw in het gebied Weezenlanden-Noord anti-speculatiemaatregelen in de voorwaarden op te nemen zoals een anti-speculatiebeding of zelfbewoningsplicht.

En gaat over tot de orde van de dag.

Patty Wolthof
PvdA

Brammert Geerling
SP

Voor: PvdA, SP, CDA
Verworpen 26-11-2018

SP

MOTIE

Meer woningen, dan ook meer sociale huur

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op maandag 26 november 2018;

Overwegende dat:

- Er een groot tekort aan betaalbare sociale huurwoningen bestaat in de stad en er lange wachtlijsten zijn;
- Er in Weezenlanden-Noord ruimte komt voor circa 300 tot 500 woningen;
- 230 hiervan sociale huurwoningen van Openbaar Belang zullen zijn;
- Dit een netto toename van 50 sociale huurwoningen betekent;

Van mening dat:

- De woningnood daadkrachtig bestreden moet worden;
- Weezenlanden-Noord ontwikkelt moet worden als gemengde buurt;
- Wanneer blijkt dat er ruimte is voor extra woningen en het totaal dicht bij de 500 uitkomt hier ruimte is voor aanvullende sociale huur.

Draagt het college op: *Indien blijkt dat het mogelijk is aantallen woningen te bouwen die de bovenkant van de prognose benaderen zorg te dragen voor aanvullende sociale huur in het project.*

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de SP-fractie
Brammert Geerling

Voor: SP en PvdA
Verworpen 26-11-2018

MOTIE

Ruimte voor middeninkomens en woningbouwcorporaties

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op maandag 26 november 2018;

Overwegende dat:

- Aangescherpte regels vanuit de landelijke overheid ervoor hebben gezorgd dat er een groep met (bescheiden) middeninkomens is ontstaan die geen aanspraak kan maken op een sociale huurwoning;
- Uit onderzoek van het *Planbureau voor de Leefomgeving* blijkt dat bijna de helft van de lagere middeninkomens geen geliberaliseerde huurwoning kan betalen;[1]
- Uit een recente evaluatie van de Woningwet door Atrive in opdracht van de Aedescommissie Evaluatie Woningwet (de Commissie-Van Bochove) blijkt dat 'de markt' in de praktijk niet in staat blijkt het gat voor middeninkomens te dichten;[2]
- Woningbouwcorporaties een deel van hun sociale huurwoningen nog steeds mogen verhuren aan inkomens boven de €36798;
- Middenhuur boven de liberalisatiegrens (€710,68) corporaties daarnaast kan helpen inkomsten te genereren die gebruikt kunnen worden om woningen voor de primaire doelgroep (lagere inkomens) te bouwen;

Van mening dat:

- De woningnood daadkrachtig bestreden moet worden;
- Weezenlanden-Noord ontwikkelt moet worden als gemengde buurt;
- Hierbij specifiek ook ruimte is voor middeninkomens (huur en koop);
- Op het gebied van huur het de voorkeur heeft dat deze in bezit komt van een woningbouwcorporatie;

Draagt het college op: *Bij het project Weezenlanden Noord zorg te dragen voor een deel woningen voor middeninkomens waaronder:*

1. Huurwoningen met een huur tot de liberalisatiegrens (€710,68) gereserveerd voor (lagere) middeninkomens

2. Huurwoningen boven de liberalisatiegrens in bezit van woningbouwcorporatie(s)

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de SP-fractie
Brammert Geerling

1 *Middeninkomens op de woningmarkt. Ruimte op een krap speelveld (2017) o.a. p.21.*

2 https://www.atrive.nl/static/default/files/Atriv%C3%A9/downloads%20Atriv%C3%A9/Gehele%20Evaluatierapport%20-%20de%20Woningwet%20in%20de%20praktijk%20-%20Atrive%202018.pdf

Voor: SP en PvdA
Verworpen 26-11-2018

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	46393
Onderwerp	Visie en randvoorwaarden Weezenlanden-Noord

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 02-10-2018

besluit:

1 de visie " Centrum-Oost en globale project-ontwikkelingsopgave Weezenlanden-Noord" vast te stellen uitgaande van:

1.1 de mogelijkheid om een gedifferentieerd woningbouwprogramma van ca 300 tot 500 woningen op deze locatie te ontwikkelen

1.2 ruimte te bieden voor aanvullend programma, ondersteunend aan de functies van de Rechtbank en Provincie en ten bate van een aantrekkelijk verblijfskwaliteit

1.3 gebouwde parkeervoorzieningen om de buitenruimte rond de woningen autovrij en groen in te richten.

1.4 een onderzoek of de gebouwde parkeervoorziening mede kan voorzien in een deel van de parkeerbehoefte van de binnenstad

1.5 een klimaat adaptieve en energie neutrale inrichting van de locatie

2. De visie door woningbouwvereniging Openbaar Belang uit laten werken in een stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan en deze, samen met de randvoorwaarden voor de ontwikkeling, aan de raad voor te leggen ter besluitvorming

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Dijkstra, Lieuwe (2614)
medeopstellers	Lunetta, Michele (4488)
afdeling	Civiel en Groen
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Ruimte voor de Rivier Schelle investering in realisatie voetveer Bijlage: 2018-11-20 memo wethouder Anker- aanvullende informatie Voetveer Schellerwaard Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Ruimte voor de Rivier Schelle, investering in realisatie voetveer

Voorgesteld besluit raad

1. Het nog te realiseren planonderdeel "voetveer" in het plan Ruimte voor de Rivier, (onderdeel Scheller en Oldeneler Buitenwaarden) in aanleg, eigendom, beheer en onderhoud van Rijkswaterstaat over te nemen.
2. Een investering van € 94.000,- te doen ten behoeve van aanleg van dit voetveer en veerstoepen in de Schellerwaard, als onderdeel van Ruimte voor de Rivier Zwolle, en deze investering te dekken uit een bijdrage van Rijkswaterstaat (programmadirectie Ruimte voor de Rivier) van € 94.000,-
3. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud op te nemen in de begroting 2019 en de afkoopsom van € 100.000 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 11 september 2018

Openbaar

Onderwerp	Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer
Versienummer	def

Portefeuillehouder	E.W. Anker
Informant	Lieuwe Dijkstra
Afdeling	Leefomgeving en Mobiliteit
Telefoon	(038) 498 2614
Email	LJ.Dijkstra@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	7.1.3 We zorgen dat alle wijken een hoogwaardige groen- en recreatiestructuur hebben en dat zij een goede verbinding hebben met een goed ingericht buitengebied
Begroting wijzigen	Ja
Dekking ten laste van	Bijdrage Rijkswaterstaat

Bijlagen Natuurtoets Wijzigingen (wandel)paden Scheller en Oldeneler Buitenwaarden

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Het nog te realiseren planonderdeel "voetveer" in het plan Ruimte voor de Rivier, (onderdeel Scheller en Oldeneler Buitenwaarden) in aanleg, eigendom, beheer en onderhoud van Rijkswaterstaat over te nemen.

2 Een investering van € 94.000,- te doen ten behoeve van aanleg van dit voetveer en veerstoepen in de Schellerwaard, als onderdeel van Ruimte voor de Rivier Zwolle, en deze investering te dekken uit een bijdrage van Rijkswaterstaat (programmadirectie Ruimte voor de Rivier) van € 94.000,- .

3 De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud op te nemen in de begroting 2019 en de afkoopsom van € 100.000 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Datum 11 september 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Het project Ruimte voor de Rivier Zwolle nadert zijn voltooiing. In de Schellerwaard rest onder andere nog het planonderdeel “voetveer”. Voor de realisatie van dit planonderdeel heeft Rijkswaterstaat de gemeente gevraagd om aanleg, beheer en onderhoud over te nemen tegen een afkoopsom.

De maatregel (als “trekpontje” onderdeel van het oorspronkelijke plan Scheller en Oldeneler Buitenwaarden; raadsbesluit dd. 20-06-2011) betreft het verbeteren van de ontsluiting voor wandelaars. Zowel in de Vreugderijkerwaard als in de Schellerwaard, is speciaal aandacht voor extensieve recreatie, in de vorm van lange struinwandelingen door de uiterwaarden. In de Schellerwaard wordt dat gerealiseerd door een route langs de rivier vanaf het Kleine Veer naar de spoorbrug (Hanzeboog). Ter hoogte van de Hanzeboog wordt de nieuwe mee-stromende nevengeul overgestoken door middel van een zelfbedienings-voetveer. De wandeling kan dan worden rondgemaakt langs de dijk terug naar het Kleine Veer (in totaal 4,5 km) of voortgezet richting park Engelse Werk en verder (*zie kaartje 1*). In rood is deze rondwandeling aangegeven, in groen de aantakkingen op andere wandelroutes. De rode pijl geeft de locatie aan van het voetveer.

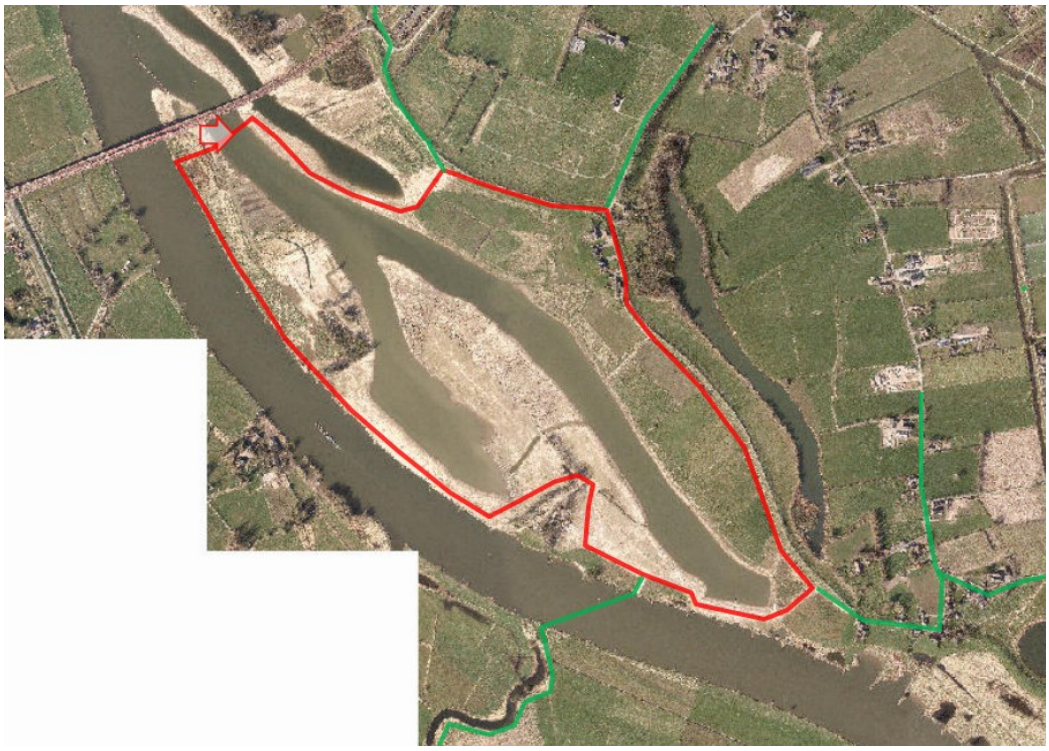

Kaartje 1

De route wordt uitgevoerd in de vorm van een struinpad (geen voorzieningen, alleen overstapjes bij de afrasteringen en gekleurde paaltjes als routeaanduiding). Bij de nadere technische uitwerking waren er (voornamelijk financiële en beheer-technische) redenen om af te zien van een tweede voetveer, zoals dat in het oorspronkelijke plan wel was opgenomen. De betreffende geul waar deze tweede pont was gepland is kort en niet aangetakt aan de rivier, en er kan dus ook omheen worden gewandeld (*zie kaartje 2:* routes in geel en oranje).

Datum 11 september 2018

Er wordt nu ingezet op één voetveer, over de hoofdgeul. Dat betekent wel een verlegging van de oostelijke toenadering van het voetveer (in rood) hetzij linksom, hetzij rechtsom. Dit is een planwijziging waarvoor een natuurtoets noodzakelijk is.

Kaartje 2

Uit de “Natuurtoets Wijzigingen (wandel)paden Scheller en Oldeneler Buitenwaarden” (*zie bijlage*) blijkt dat de oranje routevariant mogelijk is. De gele routevariant stuit wel op bezwaren vanuit de Wet natuurbescherming.
Het beheer en onderhoud van het voetveer is naar verwachting vrij arbeidsintensief, reden waarom de beoogde beheerder Rijkswaterstaat er sterk bij de gemeente op heeft aangedrongen om zowel aanleg, beheer als onderhoud over te nemen tegen een afkoopsom. Rijkswaterstaat voelt zichzelf niet geroepen om dergelijke recreatieve voorzieningen in eigendom, beheer en onderhoud te hebben, ondanks dat zij wel gebiedsbeheerder zijn. Zonder medewerking van de gemeente zal het voetveer er niet komen.

Beoogd effect
Het investeren in de realisatie van een voetveer heeft als beoogd effect: de verbetering van de toegankelijkheid en de beleefbaarheid van de nieuw ingerichte Schellerwaard voor wandelaars, en de zônering van het gebruik van de Schellerwaard door wandelaars in ruimte en tijd.

Argumenten
1.1.De belevingsmogelijkheid van de uiterwaard wordt sterk verbeterd.
Een voetveer over de hoofdgeul ter hoogte van de Hanzeboog is essentieel voor de volledige beleving van de Schellerwaard. Het maakt een rondwandeling van 4,5 kilometer mogelijk door de uiterwaard en over de aangrenzende dijk. Een groot deel van de wandeling voert langs de IJsseloever. Er zijn weinig plaatsen waar wandelaars een flink stuk langs de rivier kunnen lopen. Hiermee is een prachtige natuurbeleving in de stadsrand mogelijk. Het pad vormt ook onderdeel van de lange afstandswandelroute langs de IJssel en is toeristisch van belang (beleving van het IJssellandschap / Voermanlandschap).
Het pad sluit op diverse plaatsen aan op andere routes (*zie kaartje 1)*.

1.2.Het voetveer is op zich een belevenis.
Het veer wordt uitgevoerd als een zonne-energie aangedreven kabelpontje dat telefonisch oproepbaar is en zichzelf, indien buiten bedrijf, naar het midden van de geul stuurt. Bij het ontwerp van het veer wordt in het bijzonder rekening gehouden met de robuustheid en de veiligheid.

1.3.Het recreatief gebruik van de uiterwaard wordt geleid en gezôneerd.
Het struinpad wordt gemarkeerd en gemaaid, waarmee tegelijk het recreatief gebruik van de rest van de uiterwaarden hierdoor wordt gezôneerd, en voorkomen wordt dat recreanten gaan zwerven en onnodig verstorend zijn. Om dezelfde reden wordt het struinpad niet toegankelijk voor honden. Verwijzing van wandelaars naar het struinpad (via infoborden) maakt het mogelijk en ook redelijk om de rest van de uiterwaard af te sluiten voor wandelaars. Zo wordt het gebied gezôneerd in een toegankelijk deel, en in een niet-toegankelijk deel ten behoeve van de natuurwaarden die van rust afhankelijk zijn.

1.4 Het recreatief gebruik betreft het zomerhalfjaar.
Het voetveer en de toevoerende struinpaden worden opengesteld tussen eind april en eind oktober (tegelijk met de openingstijden van het Kleine Veer). In het winterhalfjaar wordt het voetveer verwijderd in verband met de dan verhoogde kans op overstroming van de uiterwaard. Hiermee wordt tevens het gebruik door wandelaars in de tijd gezôneerd, en wordt voorkomen dat effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000 (overwinterende vogels) die een vergunning in de weg staan.

1.5 Voor de aanleg en het gebruik van het zuidelijk alternatief van het struinpad zijn in het kader van de Wet natuurbescherming geen belemmeringen en geen vervolgstappen aan de orde.
Het zuidelijke alternatief van het struinpad (oranje) wordt gekozen. Het heeft geen negatieve effecten als gevolg van verstoring op de instandhoudingsdoelen waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Door onder meer de investeringen van Ruimte voor de Rivier ten gunste van de natuur langs de IJssel zijn de effecten van wandelaars op deze natuur aanvaardbaar (*zie bijlage).*

Risico's
Een financieel risico zit in de inschatting van het jaarlijks beheer en onderhoud van het voetveer.
Het beheer en onderhoud is voor een dergelijk object zeker voor de aanloopjaren lastig in te schatten. Wij denken een reële inschatting te hebben gemaakt, mede gebaseerd op ervaringen met een dergelijk voetveer van gemeente Hardenberg.

Een risico vormt de effectiviteit van de zônerings-oplossing.
Gedrag van mensen is moeilijk stuurbaar. Het gebruik van het struinpad lijkt stuurbaar, maar de praktijk kan anders uitwijzen. De gebiedsbeheerder van de uiterwaard zal een pachter van Rijkswaterstaat zijn, in een toezichthoudende rol. Het is nog onbekend of die effectief toezicht zal houden. De gemeente zal bij RWS sterk aandringen op een pachter met lokale binding en aanwezigheid.

Financiën
Van Rijkswaterstaat wordt een tweetal bijdragen ontvangen:

1. Voor de bouw van de pont een bedrag van € 94.000. Deze bijdrage wordt gereserveerd en zal aangewend worden op het moment van bouw van de pont.
2. Voor afkoop van beheer en onderhoud een bedrag van € 100.000. De jaarlijkse kosten van het onderhoud en beheer worden geraamd op € 13.600. De jaarlijkse lasten voor beheer en

onderhoud zijn structureel opgenomen in de begroting 2019; hiervoor wordt de afkoopsom van € 100.000 ten gunste van de algemene middelen gebracht.

Communicatie
Er is uitgebreid overlegd met de buurt over het plan Scheller en Oldeneler Buitenwaarden, inclusief het voetveer. Bij de start van de werkzaamheden zal de buurt op de gebruikelijke wijze worden geïnformeerd.

Vervolg
Er moeten voor de start van de werkzaamheden nog een omgevingsvergunning en een watervergunning worden verkregen.
Tevens zal een zakelijk recht gevestigd moeten worden (recht van opstal) op het stuk grond van Rijkswaterstaat waar de gemeente Zwolle de veerstoepen gaat realiseren. Dit in verband met de verrekening van de BTW op de investering en de jaarlijkse kosten.
Naar schatting in het voorjaar van 2019 zal het voetveer zijn gerealiseerd.

Openbaarheid
Het besluit is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	47600
Onderwerp	Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 25-09-2018

besluit:

1. Het nog te realiseren planonderdeel "voetveer" in het plan Ruimte voor de Rivier, (onderdeel Scheller en Oldeneler Buitenwaarden) in aanleg, eigendom, beheer en onderhoud van Rijkswaterstaat over te nemen.
2. Een investering van € 94.000,- te doen ten behoeve van aanleg van dit voetveer en veerstoepen in de Schellerwaard, als onderdeel van Ruimte voor de Rivier Zwolle, en deze investering te dekken uit een bijdrage van Rijkswaterstaat (programmadirectie Ruimte voor de Rivier) van € 94.000,-
3. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud op te nemen in de begroting 2019 en de afkoopsom van € 100.000 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Memo

Van: Wethouder Ed Anker

Aan: de Raad

Betreft: Aanvullende informatie Voetveer Schellerwaard

Inleiding

Tijdens de behandeling van het raadsvoorstel Voetveer Schellerwaard op vrijdag 9 november jl. ontstond bij enkele raadsleden de behoefte aan meer informatie over de gevoerde communicatie over dit voetveer, en over het aspect weidevogels.

Communicatie en proces

planvorming 2006-2007
De tekst in de communicatieparagraaf van het raadsvoorstel moet worden gelezen tegen de achtergrond van de (langdurende) totstandkoming van het project Ruimte voor de Rivier / Scheller en Oldeneler Uiterwaarden. Initiatiefnemer het Rijk heeft de planvorming daarvan uitbesteed aan Gemeente Zwolle (periode 2006 – 2007). Het uiteindelijke plan (met voetveer) is in nauw overleg met de buurt tot stand gekomen en door de staatssecretaris vastgesteld (SNIP-3 besluit november 2007). Daarmee was de beslissing om in het kader van het project een voetveer aan te leggen feitelijk genomen. Eigendom, beheer en onderhoud waren belegd bij Staatsbosbeheer. Samenstelling van de begeleidingsgroep: Waterschap, Staatsbosbeheer, Stichting Buurtschap IJsselzone, Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Vitens, Prorail, buurtvereniging Schelle-Oldeneel, bewoners Schellerdijk, bewoners Kleine Veerweg, gemeente Hattem, gemeente Zwolle.
Er zijn destijds tijdens de planvorming wel opmerkingen gemaakt over veiligheid en overlast, maar positieve reacties over een verbeterde toegankelijkheid van de uiterwaarden voor extensieve route-gebonden recreatie overheersten. Dat dit proces wat in de vergetelheid is geraakt, dan wel bij sommigen niet bekend is, is goed voor te stellen.

uitvoering 2011 -2017
Sindsdien het SNIP-3 besluit is Realisator (Waterschap) vooral bezig geweest met de inrichting van het gebied (periode 2011 – 2017) en is het voetveer in de kantlijn geraakt. Wanneer gemeente Zwolle niet bij voortduring had gewezen op de wenselijkheid van totstandkoming van het voetveer, was dit waarschijnlijk bij de afronding van het hele project tussen wal en schip geraakt.
De kans daarop was groot toen het Rijk besloot om de uiterwaard zelf in eigendom te houden en deze niet aan Staatsbosbeheer over te dragen. Terwijl Staatsbosbeheer zich al garant had gesteld voor het beheer van natuur en recreatieve voorzieningen, voelde uiteindelijk beheerder Rijkswaterstaat er niets voor om ook verantwoordelijk te zijn voor recreatieve voorzieningen en klopte hiervoor bij Zwolle aan. Onderhandelingen tussen Rijkswaterstaat en Zwolle hebben geleid tot een afkoopsom voor enerzijds het voetveer en anderzijds enkele verkeersmaatregelen bij Oldeneel.

planwijziging 2016-2017
De verkeersmaatregelen bij Oldeneel waren, in tegenstelling tot het voetveer, een latere planwijziging (geen onderdeel van het SNIP-3 besluit). Hierover is daarom in het recente verleden met de buurt

gecommuniceerd (door het Waterschap, als Realisator). De door de buurt uit vier varianten gekozen variant zal door gemeente worden gerealiseerd op kosten van Rijkswaterstaat. Een hiertoe dienend Collegebesluit is in januari 2017 genomen.

2018

Naar aanleiding van de brief die Rijkswaterstaat in de zomerperiode aan omwonenden van de locatie stuurde (met de boodschap voorlopig af te zien van financiering van de verkeersmaatregelen) en de onrust die daarover in de buurt ontstond, is door de gemeente een gesprek gearrangeerd tussen gemeente, buurtvereniging en Rijkswaterstaat. Na dat gesprek is een bestuurlijk overleg tussen de wethouder en Rijkswaterstaat geagendeerd. Tevens is er contact geweest tussen de wethouder en de buurtvereniging. De gemeente heeft na de vakantieperiode omwonenden in een brief laten weten de ontstane situatie onwenselijk te vinden en op zoek te gaan naar een oplossing. Met de belofte zo snel als mogelijk de buurt te informeren over de mogelijkheden om dit dossier zo snel mogelijk en naar tevredenheid af te wikkelen.
Inmiddels heeft een (tweede) gesprek van de wethouder met Rijkswaterstaat op 16 november jl. tot resultaat gehad, dat Rijkswaterstaat op korte termijn ook de financiering van de verkeersmaatregelen bij Oldeneel ter beschikking zal stellen.

Weidevogels

Er wordt in het kader van de bescherming van het Natura2000 gebied IJsseluiterwaarden streng toegezien op het voorkómen van mogelijke effecten van de recreatieve voorzieningen op overwinterende vogels. Zij behoren tot de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000 gebied en deze trekvogels zijn behoorlijk gevoelig voor verstoring. De weide(broed)vogels (met uitzondering van de Kwartelkoning) behoren niet tot deze instandhoudingsdoelstellingen. Wel zijn alle nesten van vogels in het broedseizoen beschermd. Het is daarom zaak dat het gebruik van de uiterwaard wordt gezoneerd, de wandelaars op het struinpad blijven en niet gaan zwerven in het gebied. Ook is het belangrijk dat het gebied verboden is voor honden. De kwartelkoning is een geval apart. Wanneer deze streng beschermde weidevogel zich als broedvogel mocht vestigen in de Schellerwaard dan zijn, afhankelijk van de broedlocatie, aanvullende beschermingsmaatregelen voor de hand liggend.

Toekomstige overlegstructuur

Gezien de toch vrij complexe beheersituatie van de Scheller uiterwaard, met aspecten van natuurbescherming en -ontwikkeling, recreatief gebruik, en kans op overlast voor bewoners, wil gemeente de komende periode inzetten op een overlegstructuur met een aantal partijen, gemeente, Rijkswaterstaat Oost Nederland (eigenaar/beheerder), buurtbewoners, A Rocha (Wim Eikelboom) als gebruiker/beheerder van de uiterwaard, om gezamenlijk de recreatie(druk) te beoordelen en beheerszaken die daaruit voortkomen zo goed mogelijk op te lossen.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	47600
Onderwerp	Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 25-09-2018

besluit:

1. Het nog te realiseren planonderdeel "voetveer" in het plan Ruimte voor de Rivier, (onderdeel Scheller en Oldeneler Buitenwaarden) in aanleg, eigendom, beheer en onderhoud van Rijkswaterstaat over te nemen.
2. Een investering van € 94.000,- te doen ten behoeve van aanleg van dit voetveer en veerstoepen in de Schellerwaard, als onderdeel van Ruimte voor de Rivier Zwolle, en deze investering te dekken uit een bijdrage van Rijkswaterstaat (programmadirectie Ruimte voor de Rivier) van € 94.000,-
3. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud op te nemen in de begroting 2019 en de afkoopsom van € 100.000 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal)
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Horsman - van Gelder, Ellen (2430)
medeopstellers	
afdeling	Ruimtelijke planvorming
bijlagen	Voorstel: Beslisnota vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal) Bijlage: Onderbouwing vormvrije m.e.r.-beoordeling Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Vormvrije me.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort Grote Voort (sporthal)

Voorgesteld besluit raad

1. voor de voorbereiding van het bestemmingsplan Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal) geen milieueffectrapport op te stellen;
2. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.19, lid 4 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 19 oktober 2018

Openbaar

Onderwerp	vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal)
Versienummer	1
Portefeuillehouder	Ed Anker
Informant	Ellen Horsman - van Gelder
Afdeling	Ruimtelijke Planvorming
Telefoon	(038) 498 2430
Email	EH.Horsman.van.Gelder@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	6.1.2 We zorgen voor een stad met ruimtelijke kwaliteit en heldere toekomstbestendige ruimtelijke structuren op niveau van concrete projecten en initiatieven
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	-
Bijlagen	Onderbouwing vormvrije m.e.r.-beoordeling

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. voor de voorbereiding van het bestemmingsplan Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal) geen milieueffectrapport op te stellen;
2. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.19, lid 4 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

Collegebesluit d.d.:

☐ Conform
☐ Gewijzigd
☐ Aangehouden
☐ Teruggenomen

Datum 19 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Er wordt een plan voorbereid voor de realisatie van een nieuwe sporthal (WRZV-hallen) aan de Grote Voort waarbij de gemeente initiatiefnemer is.

In het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) is opgenomen voor welke ruimtelijke ontwikkelingen een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling nodig is. Het onderhavige project valt onder deze categorie De verplichting tot een besluit op een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling is opgenomen in de Wet milieubeheer. Door de aanmeldnotitie wordt inzicht verkregen of het plan belangrijke nadelige milieugevolgen heeft en er mogelijk een milieueffectrapportage noodzakelijk is. Het bevoegd gezag dient vervolgens een besluit te nemen of voor het plan een milieueffectrapport verplicht is.

Beoogd effect
Door de aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling is inzicht verkregen in het feit dat het plan geen belangrijke nadelige milieugevolgen heeft. Met dit vereiste besluit wordt vastgesteld dat er geen m.e.r. hoeft te worden opgesteld.

Argumenten
1.1 Uit de onderbouwing vormvrije m.e.r.-beoordeling blijkt dat er geen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden als gevolg van de realisatie van de sporthal aan de Grote Voort

Samenvatting:
Aan de hand van de criteria uit de Europese richtlijn zijn per milieuaspect getoetst of er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Op grond van deze analyse kan geconcludeerd worden dat het project niet leidt tot belangrijke nadelige milieueffecten.

1.2 De Wet milieubeheer verplicht het bevoegd gezag een besluit te nemen
De verplichting tot het nemen van het vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit is opgenomen in de Wet milieubeheer. Het bevoegd gezag dient een besluit te nemen of voor het plan een milieueffectrapport verplicht is.

Het project valt onder een categorie ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling nodig is. Namelijk: “de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen” (categorie D 11.2 bijlage Besluit m.e.r.).
Er is een onderbouwing vormvrije m.e.r.-beoordeling opgesteld door de gemeente.

1.3 Door besluitvorming kan het ontwerpbesluit verder voorbereid worden
Met de onderbouwing vormvrije m.e.r.- beoordeling is inzicht verkregen in de milieugevolgen van het plan. De onderbouwing vormvrije m.e.r.-beoordeling wordt opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal).

N.b.: Dit verplichte m.e.r.-beoordelingsbesluit is niet een besluit over instemming met het plan.

Het uiteindelijke besluit over de instemming met het plan komt aan bod bij het raadsvoorstel over de vaststelling van het bestemmingsplan. Bij dit besluit zullen de eventueel ingediende zienswijzen op het gepubliceerde ontwerpbesluit worden afgewogen.
Het voorliggende besluit is een technisch besluit om op voorhand de vorm van de milieubeoordeling voor het plan te bepalen.

Risico's
Er zijn geen risico's aan het besluit verbonden. Het besluit staat niet open voor bezwaar of beroep.

Financiën
Het besluit heeft geen financiële gevolgen.

Communicatie

2.1 Dit besluit wordt bekendgemaakt zoals voorgeschreven in artikel 7.19 Wet milieubeheer
Dit besluit wordt gepubliceerd in het digitale Gemeenteblad via www.officielebekendmakingen.nl. Het besluit met bijlage wordt ter inzage gelegd.
Er staat geen bezwaar of beroep open tegen dit besluit over de procedure ter voorbereiding van een besluit, conform het bepaalde in artikel 6.3 Awb.

De stake-holders in de directe omgeving zijn op de hoogte van het initiatief
De stakeholders (Van Wijhe, de eigenaar van het voormalig DMI terrein, de Thorbecke school, Scania, het bestuur van de woonboulevard en het bestuur van de ondernemersvereniging Voorst) in de directe omgeving van de planlocatie zijn geïnformeerd over de hoofdlijnen van de ontwikkeling en de eventuele gevolgen van het plan.
Op 22 november is een informatieavond voor de stad en omgeving georganiseerd. Tevens is op diezelfde avond een bijeenkomst met alle bestaande gebruikers (van huidige WRZV-locatie) gehouden.
In de fase van het definitief ontwerp (tot en met begin 2019) wordt een communicatieplan opgesteld, waarin wordt vastgelegd hoe de stad en de directe omgeving, stakeholders, gebruikers en de 'rest van de stad' worden betrokken bij de verdere planvorming.

Vervolg
De onderbouwing vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit wordt opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal). Op het ontwerpbestemmingsplan kan een ieder een zienswijze indienen. De gemeenteraad zal uiteindelijk een besluit nemen over de vaststelling van het bestemmingsplan onder afweging van eventueel ingediende zienswijzen.

Openbaarheid
Dit besluit met bijlagen is openbaar.

Datum 19 oktober 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	50441
Onderwerp	Vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

1. voor de voorbereiding van het bestemmingsplan Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal) geen milieueffectrapport op te stellen;
2. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.19, lid 4 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

WRZV Hallen Aanmeldingsnotitie Paragraaf

Het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) is een algemene maatregel van bestuur (AMvB). Het Besluit m.e.r. is essentieel om te kunnen bepalen of bij de voorbereiding van een plan of een besluit een m.e.r.-(beoordelings)procedure moet worden doorlopen. Dat de m.e.r.-plicht voor een belangrijk deel is geregeld in het Besluit m.e.r. volgt uit art. 7.2 Wm.

Het Besluit m.e.r. geeft aan dat activiteit(en) die voorkomen op de D-lijst en die onder de drempelwaarden vallen getoetst moeten worden of er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. De inhoudelijke criteria waaraan getoetst dient te worden of er sprake is van mogelijke belangrijke nadelige milieueffecten staan benoemd in Bijlage III van de Europese richtlijn 2011/92/EU (zie tabel 1).

Tabel 1: Criteria voor het toetsen van activiteiten in een vormvrije m.e.r.-beoordeling

1. Kenmerken van de projecten Bij de kenmerken van de projecten moet in het bijzonder in overweging worden genomen: • de omvang van het project, • de cumulatie met andere projecten, • het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, • de productie van afvalstoffen, • verontreiniging en hinder, • risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.
2. Plaats van de projecten: Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen: • het bestaande grondgebruik, • de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied, • het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden: **a.** wetlands **b.** kustgebieden **c.** berg- en bosgebieden **d.** reservaten en natuurparken **e.** gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn) **f.** gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden; **g.** gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid **h.** landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang
3. Kenmerken van het potentiële effect Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen: • het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking), • het grensoverschrijdende karakter van het effect • 'de waarschijnlijkheid van het effect, • de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

De initiatiefnemer van een activiteit die m.e.r.-beoordelingsplichtig is, moet dat voornemen schriftelijk mededelen aan het bevoegd gezag in de vorm van een aanmeldingsnotitie. Echter is dit niet nodig als het bevoegd gezag zelf initiatiefnemer is. In dit geval moet wel getoetst worden aan dezelfde criteria uit de Europese richtlijn.

Het voorgenomen project valt onder categorie D 11.2 van het Besluit m.e.r.:
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen.

Aangezien het project niet binnen het bestemmingsplan past, wordt een bestemmingsplanwijziging uitgevoerd. In het kader van het bestemmingsplan zijn alle relevante milieuaspecten onderzocht en beschouwd op mogelijke nadelige gevolgen. De behandelde milieuaspecten zijn archeologie, bodem, waterhuishouding, natuur, geluid, bedrijven en milieuzonering, verkeer, luchtkwaliteit en externe veiligheid. Aan de hand van de criteria uit de Europese richtlijn zijn per milieuaspect getoetst of er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Op grond van deze analyse kan geconcludeerd worden dat, gelet op artikel 7.17, van de Wet milieubeheer, het project niet leidt tot belangrijke nadelige milieueffecten.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	50441
Onderwerp	Vormvrije m.e.r.-beoordelingsbesluit Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal)

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

1. voor de voorbereiding van het bestemmingsplan Voorsterpoort, Grote Voort (sporthal) geen milieueffectrapport op te stellen;
2. dit besluit te publiceren en ter inzage te leggen conform artikel 7.19, lid 4 Wet milieubeheer en Algemene wet bestuursrecht.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester
portefeuillehouder	
informant	Have, Arthur ten (2848)
medeopstellers	
afdeling	Raadsgriffie
bijlagen	Voorstel: Beslisnota instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester Bijlage: Verordening op de vertrouwenscommissie Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester

Voorgesteld besluit raad

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 12 november 2018

Openbaar

Onderwerp	instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester
Versienummer	1

Portefeuillehouder	Gerdien Rots
Informant	Arthur ten Have
Afdeling	Raadsgriffie
Telefoon	(038) 498 2848
Email	ABM.ten.Have@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	

Bijlagen	1. Verordening vertrouwenscommissie benoeming burgemeester gemeente Zwolle 2018/2019

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Een vertrouwenscommissie in te stellen voor de voorbereiding van de benoeming van een nieuwe burgemeester voor Zwolle.
2 De verordening vertrouwenscommissie benoeming burgemeester gemeente Zwolle 2018/2019 vast te stellen.

Datum 12 november 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Burgemeester Meijer heeft aangekondigd in de zomer van 2019 zijn functie van burgemeester van Zwolle te zullen gaan neerleggen.
Dat betekent dat Zwolle, na een lange periode, weer op zoek moet naar een nieuwe burgemeester. De procedure om te komen tot een nieuwe burgemeester is geregeld in de Gemeentewet en in de circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (Circulaire Benoeming, functioneringsgesprekken en herbenoeming burgemeester).
Voor de gemeente is in deze procedure de eerste stap om een vertrouwenscommissie in te stellen en in een verordening de samenstelling, taken en werkwijze van deze commissie te regelen.

Beoogd effect
Het instellen van een vertrouwenscommissie, die de voorbereiding van de benoeming van een nieuwe burgemeester ter hand gaat nemen.

Argumenten

1. Er moet een vertrouwenscommissie worden ingesteld.
   De procedure om te komen tot de benoeming van een nieuwe burgemeester is strak geregeld in de gemeentewet en de ministeriele circulaire.
   Het Presidium stelt voor om als leden van de vertrouwenscommissie de fractievoorzitters van de politieke partijen, die zitting hebben in de gemeenteraad, te benoemen. Ook stelt het presidium de raad voor de 1e loco burgemeester en de gemeentesecretaris als adviseur (zonder stemrecht) toe te voegen aan de vertrouwenscommissie en de griffier aan te wijzen als secretaris (zonder stemrecht).
2. In een verordening moeten de taken en de werkwijze van de commissie worden vastgelegd.
   In bijgevoegde verordening staan deze beschreven. De verordening is in concept besproken in het Presidium.

Risico's
Geen.

Financiën
De vertrouwenscommissie zal in het proces om te komen tot de benoeming van een nieuwe burgemeester worden ondersteund door een extern begeleider. Tijdens de begrotingsbehandeling 2019 zijn hiervoor incidentele middelen beschikbaar gesteld.

Communicatie
De verordening zal op de gebruikelijke manier worden gepubliceerd.
Er zal een persbericht worden verspreid over de ingestelde vertrouwenscommissie en haar taken en werkwijze.

Datum 12 november 2018

Vervolg

De eerste taak van de vertrouwenscommissie is om te komen tot een goede profielschets voor een nieuwe burgemeester. Hiervoor zal de vertrouwenscommissie input ophalen vanuit de stad en haar inwoners en vanuit de regio. Dit zal, zoals thans voorzien, plaatsvinden in de maanden december en januari.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar

Namens de fractievoorzitters,

Arthur ten Have, griffier

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51428
Onderwerp	Instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. Een vertrouwenscommissie in te stellen voor de voorbereiding van de benoeming van een nieuwe burgemeester voor Zwolle.
2. De verordening vertrouwenscommissie benoeming burgemeester gemeente Zwolle 2018/2019 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Verordening vertrouwenscommissie benoeming burgemeester gemeente Zwolle
2018/2019

Begripsomschrijvingen

Artikel 1.
In deze verordening wordt verstaan onder:
a. de commissie: de vertrouwenscommissie;
b. de commissaris: de commissaris van de Koning in de provincie Overijssel;
c. de voorzitter: de voorzitter van de vertrouwenscommissie
d. de secretaris: de secretaris van de commissie;

Taak commissie

Artikel 2.
1. De commissie stelt een profielschets op, die met de commissaris wordt besproken en door de raad wordt vastgesteld.
2. De commissie heeft tot taak de geschiktheid van kandidaten voor het ambt van burgemeester van de gemeente Zwolle te beoordelen en daarover schriftelijk en gemotiveerd verslag uit te brengen aan de raad en aan de commissaris.
3. De commissie voert daartoe gesprekken met de door de commissaris geselecteerde kandidaten en eventueel andere op de lijst van sollicitanten voorkomende kandidaten.

Samenstelling

Artikel 3.
1. De commissie bestaat uit de voorzitters van de fracties, die deel uitmaken van de gemeenteraad. Een fractie kan bepalen een ander lid voor te dragen als lid van de commissie.
2. Er worden geen plaatsvervangende leden benoemd.
3. De raad benoemt de 1e locoburgemeester en de gemeentesecretaris als adviseur van de commissie. Zij zijn geen lid van de commissie en hebben geen stemrecht in de commissie.
4. De fractievoorzitter van de grootste partij treedt op als voorzitter van de commissie.
5. De commissie wijst uit haar midden een plaatsvervangend voorzitter aan.
6. De griffier, met als vervanger een locogriffier, fungeert als secretaris van de commissie en verleent ambtelijke bijstand. De griffier heeft geen stemrecht.

Bevoegdheden

Artikel 4.
1. De commissie bepaalt, mede aan de hand van de door de commissaris geselecteerde kandidaten, de voor een gesprek te ontvangen kandidaten.
2. Bij de beoordeling van de kandidaten laten de leden van de commissie zich leiden door de profielschets, zoals deze is vastgesteld door de gemeenteraad.
3. De commissie kan gebruik maken van externe deskundige ondersteuning in de voorbereiding op de sollicitatieprocedure.
4. De commissie verschaft zich slechts door tussenkomst van de commissaris de door haar nodig geachte informatie over de kandidaten.
5. De commissie kan besluiten een door de commissaris als geschikt geachte kandidaat niet te ontvangen; in dat geval stelt de commissie de commissaris van dit besluit op de hoogte.

6. De commissie bepaalt haar standpunt over de geschiktheid van de door haar ontvangen kandidaten. Zij brengt schriftelijk verslag uit aan de raad en aan de commissaris. Zij doet het verslag aan de raad vergezeld gaan van een conceptaanbeveling van tenminste twee kandidaten, in voorkeursvolgorde, die naar haar oordeel voor de benoeming in aanmerking komen. De commissie vermeldt daarbij ten aanzien van de twee kandidaten de motieven die tot haar oordeel hebben geleid.

Werkwijze

Artikel 5.
1. De commissie vergadert zo dikwijls als de voorzitter of tenminste drie leden dit noodzakelijk achten.
2. De vergaderingen van de commissie zijn besloten.
3. Van het behandelde ter vergadering wordt door de secretaris een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de commissie vastgesteld.
4. De commissie vergadert alleen als tenminste vijf van de stemgerechtigde leden aanwezig zijn.

Artikel 6.
1. De commissie vergadert in beslotenheid en legt in elke vergadering geheimhouding, als bedoeld in artikel 86 van de Gemeentewet, op omtrent de inhoud van de stukken die aan de commissie worden voorgelegd, alsmede ten aanzien van het behandelde tijdens de vergadering.
2. De voorzitter ziet er op toe dat aan het bepaalde in het eerste lid wordt voldaan.
3. Aan de raadsleden, die geen zitting hebben in de commissie, en aan anderen wordt geen inzage of informatie verstrekt omtrent de inhoud van aan de commissie overgelegde stukken of het behandelde ter vergadering.
4. Noch de commissie, noch de gemeenteraad zal de geheimhouding, als waarvan sprake is in het eerste lid, opheffen.
5. De geheimhouding blijft na ontbinding van de commissie van kracht.

Artikel 7.
1. De voorzitter van de commissie treedt op als contactpersoon naar buiten.
2. Alle stukken, bestemd voor de commissie, worden aan een door de secretaris te bepalen adres gericht en aldaar bewaard. Uitgaande post wordt vanaf dit adres verzonden.
3. Alle stukken, die van de commissie uitgaan, worden door de voorzitter of door de griffier ondertekend.

Artikel 8.
1. De voorzitter nodigt in overleg met de commissie de geselecteerde personen uit die kandidaat zijn voor het ambt van burgemeester van Zwolle.
2. Plaats, datum en tijdstip van dit gesprek worden zodanig gekozen dat de namen van de kandidaten niet bekend worden bij de kandidaten onderling of bij derden.

Artikel 9.
1. De commissie streeft naar een unanieme rapportage van haar opvattingen, bedoeld in artikel 4, zesde lid.
2. Als geen unanimiteit wordt bereikt, dan wordt het gevoelen van de minderheid van de commissie desgewenst in de schriftelijke rapportage vermeld.
3. Bij het staken van de stemmen over de uit te brengen opvattingen wordt het nemen van een beslissing uitgesteld tot de volgende vergadering. Is uitstel van de beslissing niet mogelijk of staken de stemmen ook in die volgende vergadering, dan worden geen opvattingen van de commissie maar de verschillende meningen binnen de commissie ter kennis van de raad en de commissaris gebracht.

Ontbinding

Artikel 10.

1. De commissie wordt ontbonden op de dag na die waarop aan de gemeenteraad bekend is gemaakt wie als burgemeester van Zwolle is benoemd.
2. De voorzitter en de secretaris dragen er zorg voor dat, zo spoedig mogelijk na ontbinding van de commissie, alle archiefbescheiden die de commissie zelf heeft opgemaakt, namens burgemeester en wethouders, in verzegelde enveloppen en gerubriceerd als ‘geheim’ worden overgebracht naar de krachtens de Archiefwet door de gemeenteraad aangewezen archiefbewaarplaats.
3. Van de overbrenging wordt een verklaring van overbrenging volgens artikel 9 van het Archiefbesluit1995 opgemaakt. In deze verklaring wordt melding gemaakt van met toepassing van artikel 15,lid 1, sub a en c van de Archiefwet 1995 gestelde beperkingen aan de openbaarheid.
4. De originele bescheiden die de commissie heeft ontvangen van de commissaris of van kandidaten worden onmiddellijk na het in het eerste lid bedoelde tijdstip aan betrokkenen teruggezonden.
5. Alle overige aan de commissie verstrekte bescheiden of alle kopieën van de in dit artikel bedoelde bescheiden worden onmiddellijk na het in het eerste lid bedoelde tijdstip door de leden bij de secretaris ter vernietiging ingeleverd.
6. De in het vijfde lid bedoelde bescheiden worden door de secretaris terstond vernietigd.

Citeertitel en inwerkingtreding

Artikel 11.

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar bekendmaking.
2. Deze verordening vervalt op de dag volgend op die waarop aan het gemeentebestuur bekend is gemaakt wie als burgemeester van Zwolle is benoemd. Het bepaalde in artikel 6, vijfde lid, blijft ook na het vervallen van deze verordening van toepassing.
3. Deze verordening wordt ter kennis gebracht aan de commissaris.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51428
Onderwerp	Instellen Vertrouwenscommissie en vaststellen verordening benoeming nieuwe burgemeester

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel

besluit:

1. Een vertrouwenscommissie in te stellen voor de voorbereiding van de benoeming van een nieuwe burgemeester voor Zwolle.
2. De verordening vertrouwenscommissie benoeming burgemeester gemeente Zwolle 2018/2019 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Instelling en benoeming leden auditcommissie
portefeuillehouder	
informant	Poel, Annelie van der (2856)
medeopstellers	
afdeling	Raadsgriffie
bijlagen	Voorstel: Beslisnota instelling en benoeming leden auditcommissie Bijlage: Verordening auditcommissie Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Instelling en benoeming leden auditcommissie

Voorgesteld besluit raad

1. De verordening auditcommissie vast te stellen;
2. Het convenant inzake het afstemmingscomité ‘control’ in Zwolle (2004) in te trekken;
3. Mw. G.J. Elshof-Rook, dhr. N.D. Finies, dhr. J.P. Satoor de Rootas en mw. S.N.C. Paauw te benoemen tot lid van de auditcommissie.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 15 november 2018

Openbaar

Onderwerp	Instelling en benoeming leden auditcommissie
Versienummer	1
Portefeuillehouder	-
Informant	Evert Jan Bagerman
Afdeling	Raadsgriffie
Telefoon	(038) 498 2216
Email	E.Bagerman@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	8.1.1 De raad geeft als vertegenwoordiging van de inwoners richting aan het gemeentelijk beleid middels een transparant democratisch besluitvormingsproces en controleert de uitvoering van dat beleid
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	N.v.t.
Bijlagen	1

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 De verordening auditcommissie vast te stellen;
2 Het convenant inzake het afstemmingscomité ‘control’ in Zwolle (2004) in te trekken;
3 Mw. G.J. Elshof-Rook, dhr. N.D. Finies, dhr. J.P. Satoor de Rootas en mw. S.N.C. Paauw te benoemen tot lid van de auditcommissie.

Datum 15 november 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In 2004 besloten zowel het toenmalige college als de toenmalige gemeenteraad tot het instellen van een afstemmingscomité ´control´. De rol van dit afstemmingscomité is om zorg te dragen voor de afstemming en coördinatie van de processen die gericht zijn op de 'control' binnen de gemeente Zwolle. Tevens is in het convenant vastgelegd dat het afstemmingscomité zorg draagt voor de aansturing van het jaarlijkse proces rondom de accountantscontrole. In het afstemmingscomité hebben zowel vertegenwoordigers van de raad als vertegenwoordigers van het college zitting.

Om de controlerende rol en het opdrachtgeverschap van de gemeenteraad bij de accountantscontrole te versterken, is tijdens de vorige raadsperiode in het Presidium de wens uitgesproken om in de nieuwe raadsperiode te komen tot een doorontwikkeling tot een auditcommissie: een raadscommissie van en voor de raad. Op basis van dit voornemen zijn bij de benoemingen van de verschillende commissies op 28 mei 2018 vier raadsleden tot lid van het afstemmingscomité, en tevens tot kandidaatlid van de nog in te stellen auditcommissie, benoemd. Hiermee kregen zij een formele status, zodat zij als afstemmingscomité van start konden gaan en tijdens de eerste vergadering(en) van het afstemmingscomité afspraken konden maken over o.a. taken/bevoegdheden, werkwijze en vergaderfrequentie van de nog in te stellen auditcommissie. Inmiddels is het afstemmingscomité tweemaal bijeengekomen om (onder andere) hierover van gedachten te wisselen. Het resultaat hiervan heeft zijn weerslag gekregen in de verordening auditcommissie. Met de vaststelling van deze verordening wordt voorzien in de instelling van een auditcommissie, op grond van artikel 82 van de Gemeentewet.

Beoogd effect
Door de vaststelling van de verordening en de benoeming van de leden kan de auditcommissie haar taken uitvoeren. De taken van de auditcommissie zijn opgenomen in artikel 3 van de verordening.

Argumenten
1.1 Hiermee wordt voorzien in een grondslag voor de instelling van de auditcommissie.
Met de vaststelling van de verordening auditcommissie wordt vastgelegd dat de gemeenteraad beschikt over een commissie van advies aan de raad, genaamd de auditcommissie. Dit is een commissie, zoals bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet (hierna: raadscommissie). Dit houdt onder andere in dat deze raadscommissie besluitvorming van de raad kan voorbereiden en met het college of de burgemeester kan overleggen. Daarnaast geldt voor deze raadscommissies dat burgemeester en wethouders geen lid mogen zijn, dat de raad moet zorgen voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de in de raad vertegenwoordigde groeperingen en dat een lid van de raad voorzitter moet zijn.

1.2 Hierin zijn de 'spelregels' van de auditcommissie vastgelegd.
Bij het besluit tot instelling van een raadscommissie, moeten de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze van de raadscommissie worden vastgelegd. Deze spelregels zijn vastgelegd in de verordening auditcommissie 2018.

Datum 15 november 2018

2.1 De auditcommissie vervangt het afstemmingscomité.
De auditcommissie dient ter vervanging van het afstemmingscomité. Omdat het afstemmingscomité ontbonden wordt, dient het convenant inzake het afstemmingscomité 'control' uit 2004 ingetrokken te worden. De raad moet daarom formeel besluiten het huidige convenant in te trekken.

3.1 De raad is het bevoegd orgaan om tot deze benoemingen te besluiten.
Op grond van artikel 82 van de Gemeentewet is de benoeming van de leden van een raadscommissie een bevoegdheid van de raad.

3.2 De raadsleden waren eerder al benoemd tot kandidaat-lid van de auditcommissie..
Mw. G.J. Elshof-Rook, dhr. N.D. Finies, dhr. J.P. Satoor de Rootas en mw. S.N.C. Paauw zijn op 28 mei j.l. al benoemd tot kandidaat-lid van de auditcommissie (zie inleiding). De benoeming tot lid van de auditcommissie is een logisch vervolg hierop.

Risico's
N.v.t.

Financiën
N.v.t.

Communicatie
De benoemingen worden op de gemeentelijke website bekendgemaakt. De vastgestelde verordening wordt op de gebruikelijke wijze digitaal bekendgemaakt in het Gemeenteblad en op de website van de gemeente Zwolle en treedt na de dag van bekendmaking in werking.

Vervolg
De auditcommissie zal minimaal vier keer per jaar vergaderen en indien zij dat nodig acht aan de raad adviseren. De auditcommissie zal in ieder geval adviseren over:
- het rapport van bevindingen over de jaarrekening van de accountant;
- de vaststelling van het controleprotocol;
- de selectie en benoeming van een accountant voor de controle van de jaarrekening.

Openbaarheid
Deze beslisnota is openbaar.

Voorzitter, de heer drs. H.J. Meijer

Griffier, de heer A.B.M. ten Have

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51430
Onderwerp	Instelling en benoeming leden auditcommissie

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d.

besluit:

1. De verordening auditcommissie vast te stellen;
2. Het convenant inzake het afstemmingscomité ‘control’ in Zwolle (2004) in te trekken;
3. Mw. G.J. Elshof-Rook, dhr. N.D. Finies, dhr. J.P. Satoor de Rootas en mw. S.N.C. Paauw te benoemen tot lid van de auditcommissie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

VERORDENING AUDITCOMMISSIE

Artikel 1 De commissie

Er is een commissie van advies aan de raad, genaamd de auditcommissie.

Artikel 2 Samenstelling en benoeming

1 De auditcommissie bestaat uit ten minste vier leden. Van elke in de raad vertegenwoordigde fractie kan maximaal één raadslid in de auditcommissie worden benoemd.
2 De benoemde raadsleden moeten een redelijke afspiegeling van de raad vormen; ten minste één raadslid moet komen uit een niet in het college van burgemeester en wethouders vertegenwoordigde partij.
3 De leden worden door de raad benoemd.
4 De benoeming geschiedt voor de zittingsperiode, gelijk aan die van de leden van de zittende raad. Dit geldt eveneens voor tussentijdse benoemingen.
5 Het lidmaatschap van de auditcommissie vervalt door het verlies van de hoedanigheid van raadslid, door ontslagname, of door een met redenen omkleed besluit van de raad.
6 Indien door een vacature het aantal leden onder het in het eerste lid benoemde minimum is gekomen, voorziet de raad onverwijld in de ontstane vacature.
7 Leden van de auditcommissie worden bij afwezigheid niet vervangen.
8 De auditcommissie kiest uit haar midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
9 De auditcommissie wordt bijgestaan door een ambtelijk secretaris, die door de griffier wordt aangewezen**.**
10 De auditcommissie wordt ondersteund door adviseurs, zoals de directeur financiën, de adviseur belast met de coördinatie van de beleidscyclus, de adviseur interne controle en de accountant.

Artikel 3 Taken en bevoegdheden

1 De auditcommissie is belast met advisering aan en overleg namens de raad over alle activiteiten die van belang zijn voor een goede beheersing op het gebied van rechtmatigheid en doelmatigheid, en het kunnen vervullen van haar toezichthoudende en controlerende bevoegdheid.
2 Onder de in het eerste lid bedoelde activiteiten wordt in ieder geval begrepen:
   a. De advisering over het Programma van Eisen voor de aanbesteding van de accountantscontrole en de voorbereiding van het aanbestedingstraject voor het contract met de accountant.
   b. De bespreking van het rapport van bevindingen over de controle van de jaarrekening met de accountant en de advisering hierover aan de raad.
   c. De evaluatie van de werkzaamheden van de accountant en de eventuele advisering hierover aan de raad.
   d. De advisering over de vaststelling van het controleprotocol voor de accountantscontrole, met daarin eventuele bijzondere onderzoeksonderwerpen namens de raad.
   e. Het onderzoek van de documenten behorend bij de Beleidscyclus (perspectiefnota, begroting, beleidsrapportages, jaarverslag, meerjarenprognose vastgoed) als financiële sturingsinstrumenten voor de raad, evenals de beoordeling van de kwaliteit en informatiewaarde van deze documenten.
   f. De uitwerking en naleving door het college van de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) en de onderzoeksverordening (artikel 213a Gemeentewet).

g. Het toezicht op de opvolging van door de raad aangenomen aanbevelingen voortvloeiend uit de accountantscontrole, rekenkamercommissieonderzoeken en beleidsevaluaties.

3 De auditcommissie is bevoegd aan de raad over de lid 1 en 2 genoemde taken voorstellen uit te brengen, voorzien van een ontwerp van de door de raad te nemen besluiten.

Artikel 4 Vergadering, quorum, besluitvorming en verslaglegging

1 De auditcommissie vergadert afhankelijk van de behoefte tot een vergadering, maar in ieder geval viermaal per jaar.
2 De vergadering van de commissie gaat niet door indien tenminste de helft plus één van de leden afwezig is.
3 De voorzitter bepaalt in samenspraak met de secretaris plaats, datum, uur en agenda van de vergadering.
4 De oproepingen worden – spoedeisende gevallen uitgezonderd – ten minste een week voor de aanvang van de vergadering verstuurd. De voor de behandeling van die onderwerpen relevante stukken worden tegelijkertijd met de oproepingen aan de leden toegezonden.
5 De vergaderingen van de auditcommissie zijn besloten, tenzij de commissie anders bepaalt.
6 In haar adviezen en voorstellen aan de raad streeft de commissie naar consensus. Indien er een minderheidsstandpunt is, wordt daarvan (met redenen omkleed) melding gemaakt.
7 De secretaris maakt een beknopt verslag van het besprokene in de vergadering en draagt zorg voor agendering van dit verslag in de eerstvolgende vergadering van de auditcommissie.
8 De verslagen van de auditcommissie zijn openbaar.

Artikel 5 Geheimhouding

1 De auditcommissie kan in een vergadering, op grond van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, omtrent het in die vergadering met gesloten deuren behandelde en omtrent de inhoud van aan hem overgelegde stukken geheimhouding opleggen. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig zijn en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen in acht genomen totdat de auditcommissie haar opheft.
2 Indien de auditcommissie zich ter zake van het behandelde waarvoor een verplichting tot geheimhouding geldt tot de Raad heeft gericht, wordt de geheimhouding in acht genomen totdat de raad haar opheft.
3 De auditcommissie kan op grond van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen ten aanzien van stukken die zij aan het college of de leden van de raad overlegt.

Toelichting bij de verordening auditcommissie 2018

Artikel 1
De gemeentewet biedt in artikel 82 de mogelijkheid om een commissie van advies aan de raad in te stellen. In dit artikel staat onder andere dat bij de instelling van zo´n commissie de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze moeten worden geregeld. Middels deze verordening en het bijbehorende raadsbesluit wordt hierin voorzien.

Artikel 2
Dit artikel regelt het minimum en maximum aantal leden, de samenstelling, de wijze van benoeming van zowel de leden als de voorzitter, de zittingsperiode en het secretarisschap van de auditcommissie.

Artikel 3
De auditcommissie heeft als algemene taak om overleg te voeren namens de raad en te adviseren aan de raad over zaken die betrekken hebben op de toezichthoudende en controlerende verantwoordelijkheden van de raad. Dit is geregeld in lid 1 van dit artikel.
In lid 2 wordt aangegeven wat hier in ieder geval onder begrepen wordt.
Lid 3 regelt ten slotte dat de auditcommissie bevoegd is over deze onderdelen advies uit te brengen aan de raad, indien gewenst met een ontwerp van een door de raad te nemen besluit.

Artikel 4
Dit artikel regelt zaken als de (minimale) vergaderfrequentie en het minimum aantal aanwezigen om de vergadering doorgang te laten vinden. Verder wordt in dit artikel vastgelegd wanneer de oproepingen uiterlijk moeten worden verzonden, dat de vergaderingen in principe besloten zijn en dat de commissie streeft naar overeenstemming in haar adviezen aan de raad. Tot slot wordt in dit artikel geregeld dat van iedere vergadering een beknopt verslag wordt gemaakt en dat de verslagen openbaar zijn.

Artikel 5
De auditcommissie kan op grond van de Wet openbaarheid van bestuur geheimhouding opleggen over stukken die in hun vergadering besproken worden. Deze geheimhouding blijft gelden totdat de auditcommissie deze geheimhouding opheft. Als de auditcommissie zich over stukken waarover zij geheimhouding heeft opgelegd, tot de raad richt, blijft de geheimhouding gelden totdat de raad de geheimhouding opheft.

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51430
Onderwerp	Instelling en benoeming leden auditcommissie

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel

besluit:

1. De verordening auditcommissie vast te stellen;
2. Het convenant inzake het afstemmingscomité 'control' in Zwolle (2004) in te trekken;
3. Mw. G.J. Elshof-Rook, dhr. N.D. Finies, dhr. J.P. Satoor de Rootas en mw. S.N.C. Paauw te benoemen tot lid van de auditcommissie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Hageman, Marijn (2108)
medeopstellers	
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023 Bijlage: 1. Aanbiedingsbrief VRIJ Bijlage: 2. Hoofdlijnennotitie Risicoprofiel VRIJ Bijlage: 3. Infographic Risicoprofiel VRIJ Bijlage: 4. Strategische beleidsagenda 2019-2023 Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Risicoprofiel & strategische beleidsagenda 2019-2023

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van het Risicoprofiel en de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 en
2. over deze rapportages geen zienswijze in te dienen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 5 november 2018

Openbaar

Onderwerp	Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023
Versienummer	

Portefeuillehouder	H.J. Meijer
Informant	Marijn Hageman
Afdeling	Fysieke Leefomgeving
Telefoon	(038) 498
Email	M.Hageman@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	7.2.2 We versterken de fysieke veiligheid door het voorkomen en tegengaan van branden, ongevallen, rampen, crises en gevoelens die daarmee samenhangen
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief VRIJ
2. Hoofdlijnennotitie Risicoprofiel VRIJ
3. Infographic Risicoprofiel VRIJ
4. Strategische beleidsagenda 2019-2023

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Kennis te nemen van het Risicoprofiel en de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 en
2 over deze rapportages geen zienswijze in te dienen.

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De VRIJ is verantwoordelijk voor het opstellen van het regionaal risicoprofiel. Dit gebeurt iedere vier jaar. Het risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de belangrijkste risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Op basis van dit inzicht maakt het bestuur van de VRIJ strategische beleidskeuzes voor de risico- en crisisbeheersing; het voorkomen en beperken van risico's en het voorbereiden van de crisisbeheersingsorganisatie. Ook biedt het regionaal risicoprofiel de basis voor communicatie over risico’s naar inwoners, gemeenten, bedrijven en organisaties in het gebied. Het risicoprofiel is ook de basis voor de beleidsagenda, het crisisplan en het dekkingsplan van VRIJ en daarmee voor de uitvoering van hun operationele taken.

Ook zijn de afgelopen maanden de nodige stappen gezet om te komen tot de nieuwe strategische beleidsagenda 2019 t/m 2023. Deze beleidsagenda geeft kernachtig de strategische richting van VRIJ weer. Naast het risicoprofiel is deze agenda gebaseerd op actuele trends, ontwikkelingen en inzichten uit de visitatie van de VRIJ.

Datum 5 november 2018

Beoogd effect
Inzicht in de belangrijkste risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden dat de basis vormt voor de beleidsagenda. Het beoogd effect van de Beleidsagenda is een duidelijke koers en richting om de samenwerking op het gebied van veiligheid sterker vorm en inhoud te geven.

Argumenten
Wij ondersteunen de lijn die beschreven wordt in het risicoprofiel en strategische beleidsagenda en stellen u voor om geen zienswijze in te dienen.

Risicoprofiel
Uit het risicoprofiel blijkt dat er ten opzichte van 2014 nauwelijks wijzigingen zijn in de vijf risico's met de hoogste prioriteit. Evenals in 2014 zijn de vijf risico's met de hoogste prioriteit:

1. Ziektegolf (inclusief dierziekten);
2. Overstroming;
3. Brand in dichte binnenstad;
4. Verstoring nutsvoorziening (in 2014 was dit: elektriciteitsvoorziening)
5. Paniek in menigten.

Verstoring nutsvoorzieningen is de samenvoeging van verstoring drinkwatervoorziening, telecom/ ICT en elektriciteitsvoorziening. De vijf geprioriteerde risico’s vormen voor de VRIJ en haar partners de basis voor diverse programma’s en projecten om de risico’s te beperken en beter voorbereid te zijn op eventuele incidenten.

Het algemeen bestuur van VRIJ sprak in 2017 de ambitie uit om het huidige risicoprofiel te verbreden: van statisch naar dynamisch en van fysiek naar integraal. Daarnaast valt te lezen in het visitatierapport van november 2017 dat VRIJ meer aandacht kan besteden aan nieuwe risico’s, zoals cybercriminaliteit en terrorisme, en hiermee in het netwerk van (crisis)partners een voortrekkersrol kan vervullen.
Op basis van deze ambitie en ontwikkelingen zijn er, naast de geprioriteerde risico’s, vier aandachtsvelden te benoemen die vragen om het aanbrengen van accenten in de strategische beleidsagenda.

Dit zijn digitale verstoring (cyberveiligheid), klimaatverandering, maatschappelijke onrust en terrorisme. Deze vier aandachtsvelden konden nog niet worden opgenomen in de gevolgenanalyse en het risicodiagram, maar verdienen op basis van actualiteit, inhoud en mogelijke effecten extra aandacht.

Strategische beleidsagenda 2019-2023
De Strategische Beleidsagenda 2019 t/m 2023 is tot stand gekomen in co-creatie met professionals van gemeenten, samenwerkingspartners, medewerkers, bestuurders en raadsleden. Afgelopen maanden hebben daartoe interactieve sessies plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een strategische beleidsagenda met daarin de denkrichting voor de komende jaren. VRIJ blijft professioneel doen wat zij al deden, verbreedt de aandacht naar het voorkomen van incidenten en crises, legt het accent op nieuwe risico's en versterken de samenwerking met gemeenten en partners.
In de beleidsagenda staan onderstaande doelen geformuleerd:

Veiligheidsrisico’s
- VRIJ brengt veiligheidsrisico’s beter in kaart en houdt deze analyse up-to-date.
- VRIJ neemt wettelijke taken als vertrekpunt bij het bepalen van haar rol bij veiligheidsrisico’s.

Datum 5 november 2018

Voorkomen en bestrijden
- VRIJ houdt meer rekening met maatschappelijke gevolgen bij crisisbeheersing.
- VRIJ heeft een meer toekomstbestendige brandweer.
- Burgers en bedrijven in de regio zijn beter in staat zelf crises te voorkomen en te bestrijden.

Samenwerking
- VRIJ houdt intensievere oefeningen voor crisisbestrijding.
- VRIJ werkt samen met partners aan (voorbereiding op) crisisbeheersing.

Communicatie
- VRIJ is hét regionale loket voor veiligheidsvragen van burgers en partners.
- VRIJ informeert burgers en partners vaker en uitvoerige over risico's en hoe hierbij te handelen.
- VRIJ communiceert beter wat zij presteert en ambieert.
- VRIJ stemt communicatie over risico's en incidenten beter af op de beleving van haar omgeving.

Cultuur
- VRIJ werkt klantgerichter
- VRIJ heeft een heldere cultuur die leeft onder medewerkers
- VRIJ heeft een meer open en creatieve cultuur

Bij deze doelen staan concrete acties beschreven waarmee zij worden bereikt. De doelen en acties worden ieder jaar vertaald in de begroting.

Financiën
Voor de aanpak van de prioritaire risico's en uitvoering van de Strategische Beleidsagenda worden geen aanvullende financiële middelen gevraagd. De VRIJ hanteert het principe 'nieuw in de plaats van oud', wat betekent dat zij nieuw beleid financieren door oud beleid af te stoten.

Vervolg
Eventuele zienswijzen worden verwerkt in het eindconcept van deze documenten. Vervolgens worden de documenten op 12 december 2018 worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Openbaarheid
N.v.t.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51079
Onderwerp	Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van het Risicoprofiel en de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 en
2. over deze rapportages geen zienswijze in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Aan de raden van de aangesloten gemeenten
Veiligheidsregio IJsselland

datum donderdag 11 oktober 2018

kenmerk V18.005564

onderdeel Staf en Beleid

informant Marjolein Fransen

doorkiesnummer 088-1197362

onderwerp Risicoprofiel en Strategische Beleidsagenda 2019 t/m 2023

Geachte heer, mevrouw,

Dankzij uw bijdrage kunnen we u het definitieve concept van het risicoprofiel en de Strategische Beleidsagenda 2019 t/m 2023 van Veiligheidsregio IJsselland aanbieden.

Risicoprofiel
Als bijlage bij deze brief is een samenvatting van het risicoprofiel en een Infographic van het risicoprofiel gevoegd. De onderliggende documenten, het Risicobeeld Veiligheidsregio IJsselland 2018 en bij het Risicoprofiel Veiligheidsregio IJsselland 2018 kunt u opvragen bij ons secretariaat.

Eén van de elementen van onze missie en visie is dat we de risico's die in ons gebied tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden, kennen. We hadden al een risicoprofiel, maar om dat actueel te houden, inventariseerden en analyseerden we dit jaar opnieuw de veiligheidsrisico's, die binnen het gebied van Veiligheidsregio IJsselland en in de directe omgeving aan de orde zijn. Dit is gebeurd samen met deskundigen van onder andere gemeenten, politie, provincie en waterschappen. Het risicoprofiel is opgesteld aan de hand van de landelijke Handreiking regionaal risicoprofiel. Door deze methodiek te gebruiken, is het resultaat vergelijkbaar met andere veiligheidsregio's. Tevens is hierdoor bovenregionale afstemming mogelijk.

Uit het risicoprofiel blijkt dat er ten opzichte van 2014 nauwelijks wijzigingen zijn in de vijf risico's met de hoogste prioriteit. Evenals in 2014 zijn de vijf risico's met de hoogste prioriteit:

1. ziektegolf (inclusief dierziekten)

Adresgegevens
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contactgegevens
T 088 - 119 70 00
E info@vrijsselland.nl
I www.vrijsselland.nl
@VRIJsselland

Veiligheid: voor elkaar

2. overstroming
3. brand in dichte binnenstad
4. verstoring nutsvoorzieningen (was in 2014 'verstoring elektriciteitsvoorziening')
5. paniek in menigten

Verstoring nutsvoorzieningen is de samenvoeging van verstoring drinkwatervoorziening, telecom/ ICT en elektriciteitsvoorziening.
Deze vijf risico's hebben de hoogste prioriteit bij de diverse programma's en projecten om risico's te beperken en beter voorbereid te zijn op eventuele incidenten.

Naast deze bekende risico's bleek er sprake te zijn van vier nieuwe risico's die vragen om aandacht in de Strategische Beleidsagenda:

1. digitale verstoring (cyberveiligheid)
2. klimaatverandering
3. maatschappelijke onrust
4. terrorisme

Deze nieuwe risico's hebben een bovenregionaal of zelfs landelijk karakter, maar de effecten kunnen op lokaal niveau impact hebben op de continuïteit van de samenleving. Het zijn nieuwe thema's die vragen om een verdere verkenning en analyse van de rol die de veiligheidsregio heeft op deze thema's, de impact die deze risico's hebben en de prioritering in het risicoprofiel. Deze nieuwe risico's komen daarom ook terug in de Strategische Beleidsagenda om ze van daaruit de komende tijd verder uit te werken.

Strategische Beleidsagenda 2019-2023
Het concept van de Strategische Beleidsagenda 2019 t/m 2023 is bij deze brief gevoegd. De Strategische Beleidsagenda 2019 t/m 2023 is tot stand gekomen in co-creatie met professionals van gemeenten, samenwerkingspartners, medewerkers, bestuurders en raadsleden. Afgelopen maanden hebben daartoe een groot aantal interactieve sessies plaatsgevonden. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een overzichtelijke strategische agenda met daarin de denkrichting voor de komende jaren. We blijven professioneel doen wat we al deden, verbreden onze aandacht naar het voorkomen van incidenten en crises, leggen het accent op nieuwe risico's en versterken de samenwerking met gemeenten en partners. De doelen en acties worden ieder jaar vertaald in de begroting. Na de consultatieperiode worden eventuele ingebrachte zienswijzen verwerkt in het definitieve concept van de Strategische Beleidsagenda. Dit definitieve concept wordt ter vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur. In het DB van november wordt de tussenstand besproken van het verloop van de consultatie. Definitieve besluitvorming vindt plaats in het AB van 12 december 2018.

Het is de bedoeling om de Strategische Beleidsagenda per jaar uit te werken in een jaaragenda via de begroting. Het jaar 2019 moet daarin worden gezien als overgangsjaar, aangezien de begroting eerder dit jaar al is vastgesteld. Echter is in die begroting al wel rekening gehouden met de

ontwikkelingen die nu in de Strategische Beleidsagenda zijn uitgewerkt. Vanaf de begroting 2020, die in het voorjaar van 2019 wordt opgesteld, brengen we een duidelijke koppeling aan tussen Strategische Beleidsagenda en begroting. Op die manier komt de Strategische Beleidsagenda periodiek expliciet en herkenbaar terug bij de raad via de reguliere momenten in de beleidscyclus.

Financiële middelen
Voor de aanpak van de prioritaire risico's en uitvoering van de Strategische Beleidsagenda worden geen aanvullende financiële middelen gevraagd. We hanteren het principe 'nieuw in de plaats van oud', wat betekent dat we nieuw beleid financieren door oud beleid af te stoten.

Procedure
Wij zijn benieuwd wat u van deze plannen vindt. U kunt gebruik maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Wij willen u vragen uw reactie voor 7 december 2018 aan ons kenbaar te maken via bestuurssecretariaat@vrijsselland.nl? De eventuele zienswijzen verwerken wij in het eindconcept van deze documenten, die op 12 december 2018 worden voorgelegd aan het algemeen bestuur. Mocht u tijdens de behandeling van deze documenten behoefte hebben aan een mondelinge toelichting, dan zijn wij van harte bereid om deze te komen geven.

Tot slot
Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog vragen heeft over deze brief kunt u contact opnemen met onze secretaris van het algemeen bestuur, Henk Schreuders (088-1197922/ h.schreuders@vrijsselland.nl). Voor het opvragen van onderliggende documenten kunt u contact opnemen met ons secretariaat, Loes Veldhuis (088-1197906/ l.veldhuis@vrijsselland.nl).

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio IJsselland

Drs. H.J. Meijer
voorzitter

Drs. A.H. Schreuders
secretaris

bijlagen: infographic risicoprofiel, hoofdpunten in perspectief,
strategische Strategische Beleidsagenda 2019 – 2023.

RISICOPROFIEL VEILIGHEIDSREGIO IJSSELLAND – HOOFDPUNTEN IN PERSPECTIEF

Inleiding
Ontwikkelingen in de samenleving, ook op het gebied van veiligheid, vragen om een wendbare veiligheidsregio. Een organisatie die duidelijk voor ogen heeft welke waarde zij vanuit haar kracht toevoegt op basis van de behoefte van de samenleving. Een veiligheidsregio die weet welke rol zij daarin neemt.

Om invulling te geven aan deze behoefte en ambitie formuleerde Veiligheidsregio IJsselland (Organisatieplan 2017) een duidelijke richting in haar missie en visie:

Missie (Waarom bestaan wij?)
Versterken van veiligheid in de fysieke leefomgeving: risico's beperken waar het kan en incidenten bestrijden waar het moet.

Visie

Wij kennen de risico's
In 2010 en 2014 inventariseerden we de fysieke risico's in ons gebied en aan de grenzen daarvan. De Wet veiligheidsregio's geeft aan wat die inventarisatie en de analyse daarvan elke 4 jaar moeten inhouden. We gebruiken daarvoor landelijke richtlijnen. Concreet gaat het om het risicoprofiel met een risicobeeld (wat kan ons overkomen?) en een gevolgenanalyse (hoe erg is het?).

De burgemeesters van de gemeenten in het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland spraken in 2017 de ambitie uit om het huidige risicoprofiel te verbreden: van statisch naar dynamisch en van fysiek naar integraal. Het huidige risicoprofiel beperkt zich voornamelijk tot de fysieke leefomgeving. Daarnaast leidt de rekenmethode uit de landelijke handreiking en de vierjaarlijkse cyclus tot een statische weergave. Dit heeft als resultaat dat we minder flexibel inspelen op nieuwe en veranderende ontwikkelingen qua risico's. Daarnaast valt te lezen in het visitatierapport van november 2017 dat Vei-

ligheidsregio IJsselland meer aandacht kan besteden aan nieuwe risico's, zoals cybercriminaliteit en terrorisme, en hiermee in het netwerk van (crisis)partners een voortrekkersrol kan vervullen.

Samen met deskundigen van onder andere gemeenten, samenwerkingspartners, politie, defensie, provincie en waterschappen doorliepen we dit proces in 2018. Resultaat is een geactualiseerde risico-inventarisatie/beeld en een herzien risicoprofiel, die nu voor consultatie worden voorgelegd aan de besturen en directies van de gemeenten en de samenwerkingspartners.

De wet geeft ook aan waarvoor we deze gegevens moeten gebruiken. Namelijk voor communicatie over risico's naar inwoners, gemeenten, bedrijven en organisaties in ons gebied. En als basis voor de beleidsagenda/plan, het crisisplan en het dekkingsplan van Veiligheidsregio IJsselland en daarmee voor de uitvoering van onze operationele taken.

Hoofdlijn in het Risicoprofiel IJsselland is dat het ten opzichte van de bestaande fysieke risico's niet wezenlijk afwijkt van het Risicoprofiel 2014. Over de gehele linie bekeken is er geen duidelijke afname of toename van (grote) risico's. In de verbreding wordt een aantal nieuwe risico's toegevoegd vanuit het perspectief van continuïteit voor de samenleving.

Beleidsagenda/plan 2020-2023
Tegelijk met het Risicoprofiel 2018 ontvangen de besturen van gemeenten en de besturen/directies van de samenwerkingspartners de concept-beleidsagenda 2020-2023 voor consultatie. Vanuit het Risicoprofiel blijft de aandacht voor de aanwezige risico's onverminderd blijft bestaan. Daarnaast gaan we komende jaren focussen op een aantal nieuwe ontwikkelingen. Dat is te zien bij de doelstellingen voor de veiligheidsrisico's en acties om die doelstellingen te bereiken.

HOOFLIJNEN RISICOPROFIEL VEILIGHEIDSREGIO IJSSELLAND 2018

Kenmerken Veiligheidsregio IJsselland 2018

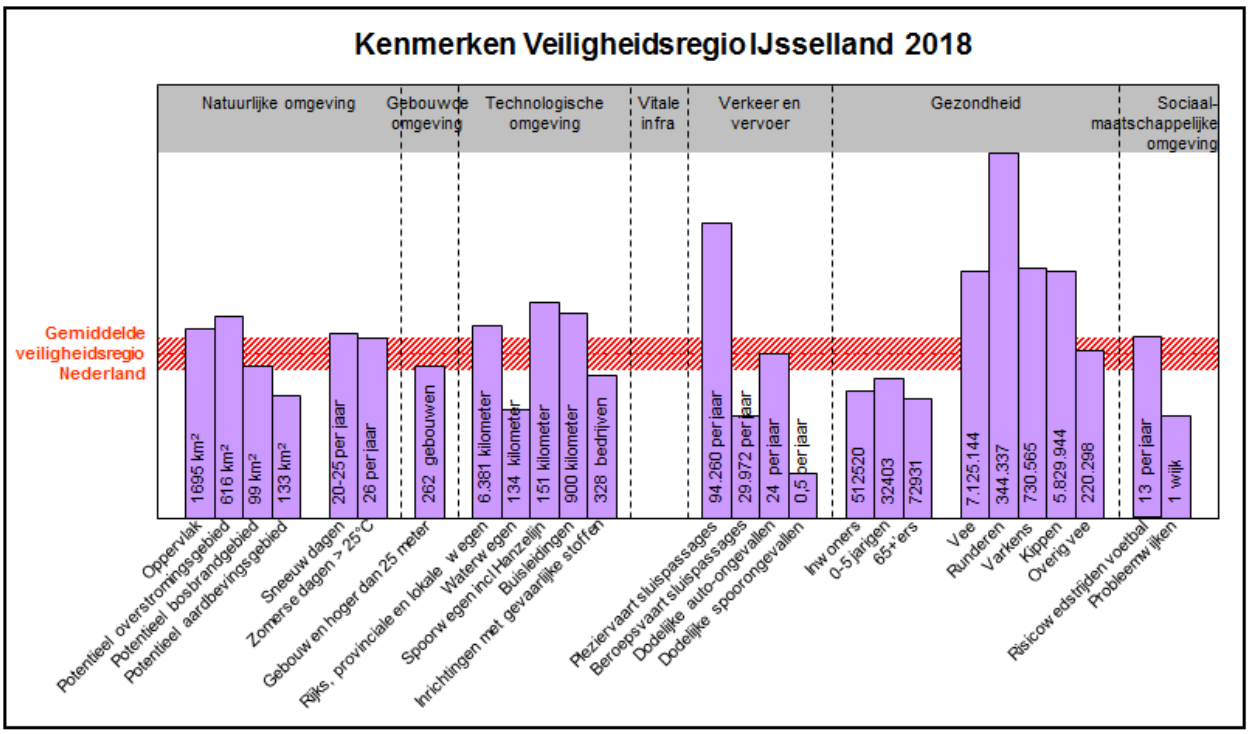

Risicobeeld 2018

Het risicobeeld staat samengevat in deze tabel.

Risicolocaties	Dalfsen	Deventer	Hardenberg	Kampen	Olst-Wijhe	Ommen	Raalte	Staphorst	Steenwijkerland	Zwartewaterland	Zwolle
Natuurlijke omgeving											
Potentieel overstromingsgebied(en)	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Potentieel natuurbrandgebied meer dan 100 ha	ja	nee	ja	nee	ja	ja	ja	ja	ja	nee	nee
Gebouwde omgeving											
Kwetsbaarheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Technologische omgeving											
Inrichtingen met gevaarlijke stof	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja

Risicolocaties	Dalfsen	Deventer	Hardenberg	Kampen	Olst-Wijhe	Ommen	Raalte	Staphorst	Steenwijkerland	Zwartewaterland	Zwolle
Vitale infrastructuur en voorzieningen											
Kwetsbaarheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Verkeer en vervoer											
Snel-, rijks- of provinciale weg(en)	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Spoorweg(en) intercity of hogesnelheid	ja	ja	ja	Ja	ja	ja	nee	ja	ja	nee	ja
Waterweg(en) schepen meer dan 25 opvarenden	nee	ja	nee	ja	ja	nee	nee	nee	nee	ja	ja
Gezondheid											
Kwetsbaarheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Sociaal-maatschappelijke omgeving											
Evenement(en) meer dan 5.000 aanwezigen	ja	ja	ja	ja	nee	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Kans op maatschappelijke onrust	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja

Risicodiagram

Risicobronnen en scenario's met een grote impact en een grote waarschijnlijkheid verdienen meer aandacht dan scenario's met beperktere gevolgen en kleinere kansen (gevolgenanalyse). Om de prioritering inzichtelijk te maken zijn de scenario's in concept ingedeeld in vier klassen (van hoog naar laag): prioriteit I tot en met IV.

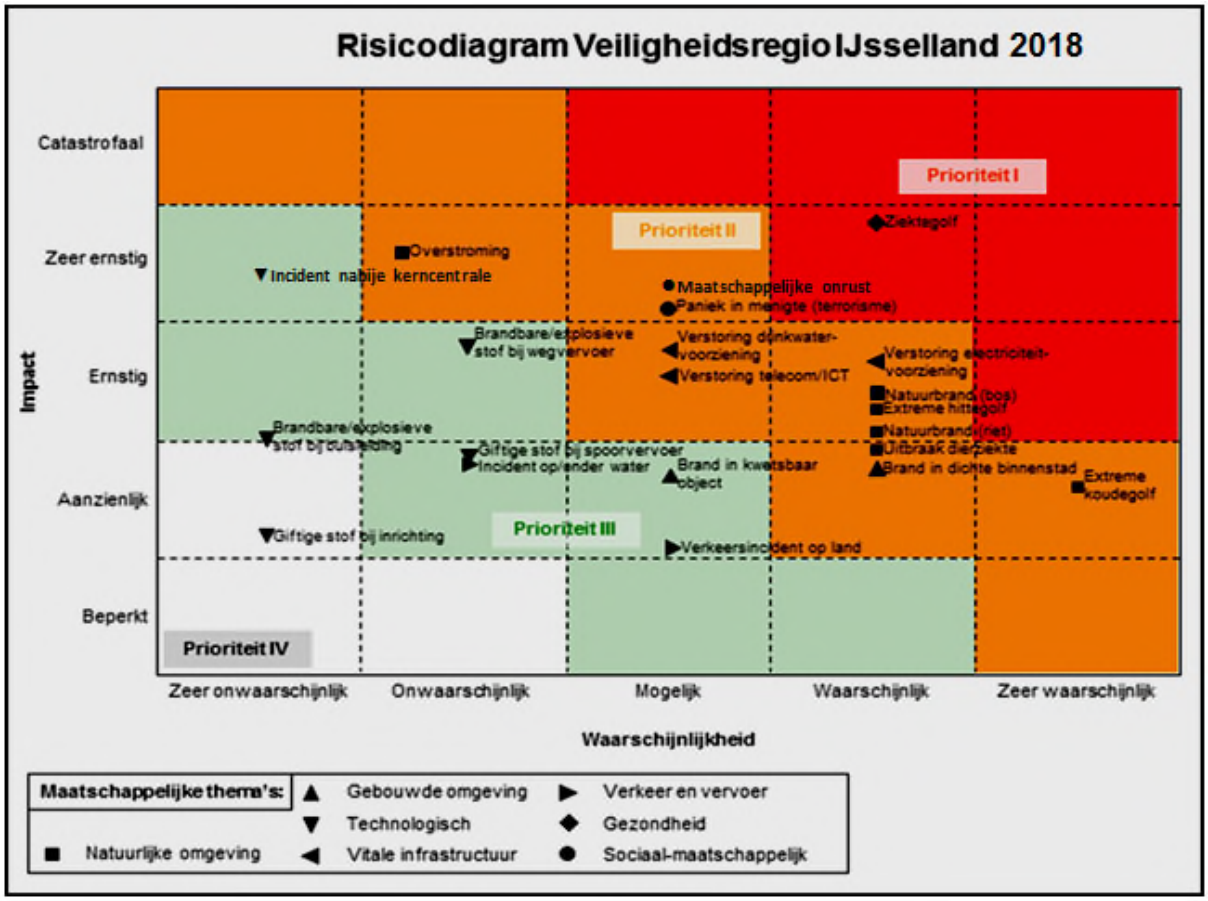

Uit de gevolgenanalyse trekken we een aantal conclusies:

- Eén scenario zit in het **prioriteit I** gebied. Het betreft het scenario: (1) ziektegolf. Dit scenario kent een grote impact en grote waarschijnlijkheid.
- Elf scenario's zitten in het **prioriteit II** gebied. Het betreft de scenario's: overstroming, paniek in menigte (evenementen), verstoring drinkwatervoorziening, verstoring telecom/ICT, verstoring elektriciteitsvoorziening, extreme hittegolf, natuurbrand (riet/bos), uitbraak dierziekte, brand in dichte binnenstad en extreme koudegolf en het nieuw uitgewerkte scenario maatschappelijke onrust. Deze scenario's kennen of een grote impact, of een grote waarschijnlijkheid, of een combinatie daarvan.
- Zeven scenario's zitten in het **prioriteit III** gebied. Het betreft de scenario's: brandbare/ explosieve stof bij buisleiding, brandbare/explosieve stof bij wegvervoer, giftige stof bij spoorvervoer, incident op/onder water, brand in kwetsbaar object en verkeersincident op land en het nieuw uitgewerkte scenario Incident kerncentrale. Deze scenario's kennen een aanzienlijke tot (zeer)ernstige impact en een beperkte tot redelijke waarschijnlijkheid.
- Eén scenario zit in het **prioriteit IV** gebied. Het betreft het scenario: giftige stof bij inrichting. De huidige maatregelen en inspanningen (zoals BRZO-inspecties en bedrijfs-brandweren) hebben geleid tot mogelijke incidenten die beperkt zijn wat betreft impact en waarschijnlijkheid.

Prioritaire risico's

Veiligheidsregio IJsselland stelt vijf risico's vast met de hoogste prioriteit:

1. Ziektegolf (inclusief dierziekten);
2. Overstroming;
3. Brand in dichte binnenstad;
4. Verstoring nutsvoorziening (in 2014 was dit: elektriciteitsvoorziening)
5. Paniek in menigten.

Deze prioriteiten vormen vanaf 2014 voor Veiligheidsregio IJsselland en haar partners de basis voor diverse programma's en projecten om de risico's te beperken en beter voorbereid te zijn op eventuele incidenten.

Nieuwe risico's
Op basis van recente ontwikkelingen zijn er, naast de geprioriteerde risico's, vier aandachtsvelden te benoemen die vragen om het aanbrengen van accenten in de meerjarenbeleidsagenda. Dit zijn digitale verstoring (cyberveiligheid), klimaatverandering, maatschappelijke onrust en terrorisme. Deze vier aandachtsvelden konden nog niet worden opgenomen in de gevolgenanalyse en het risicodiagram, maar verdienen op basis van actualiteit, inhoud en mogelijke effecten extra aandacht.

Deze nieuwe risico's worden toegevoegd vanuit het perspectief van continuïteit voor de samenleving. Deze risico's kennen qua voorkomen een bovenregionaal en/of zelfs landelijk karakter. We lossen dergelijke vraagstukken niet regionaal op, maar de effecten komen wel regionaal en lokaal tot uitdrukking en daar ligt voor ons een duidelijke rol.

- Digitale verstoring (cyberveiligheid)

Internet is niet meer weg te denken in de huidige samenleving. Alles en iedereen is verbonden. Dat brengt nieuwe kansen, maar ook bedreigingen met zich mee. Door toenemende maatschappelijke afhankelijkheid van digitale systemen kunnen cyber-gerelateerde incidenten (digitale verstoring) grote impact hebben, soms met grote gevolgen. Cyberveiligheid is het streven naar het voorkomen van schade door verstoring, uitval of misbruik van ICT en, indien er toch schade is ontstaan, het herstel hiervan. De rol van veiligheidsregio's in deze is crisismanagement in relatie tot cyberincidenten. Cyberveiligheid is eigenlijk nog onontgonnen terrein voor veiligheidsregio's, maar door het thema te erkennen en op te nemen in het Risicoprofiel worden de eerste stappen gezet om het domein verder te verkennen en bijpassend netwerk op te bouwen, met daarbij specifieke aandacht voor publiek-private en civiel-militaire samenwerking.

- Klimaatverandering

Klimaatverandering is een feit, effecten van klimaatverandering al zichtbaar. Denk aan wateroverlast door grote regenbuien, langere periodes van hitte en droogte, en noodweer tijdens evenementen. Op lange termijn brengt klimaatverandering risico's met zich mee voor de fysieke veiligheid, zoals overstromingen door een stijgende waterspiegel en uitval van vitale functies door extreem weer. Waterveiligheid staat al hoog op de agenda in IJsselland, onder andere door samenwerkingsverbanden zoals de IJssel Vecht-Delta. Op andere effecten van klimaatverandering, zoals hitte en droogte, zijn we minder goed aangehaakt. Ook klimaat adaptieve maatregelen, zoals ruimtelijke inrichting, duurzame energie(opslag) en toepassing van andere bouwmaterialen, vragen onze aandacht. Veiligheidsregio IJsselland werkt al samen met gemeenten en provincie Overijssel in het kader van het Regionaal Adaptatie Plan, voert regio op het project Water en Evacuatie en ondersteunt gemeenten bij het uitvoeren van stresstesten.

- Maatschappelijke onrust

Maatschappelijke onrust betekent hevige ongerustheid en emotionele reacties bij (diverse) groepen mensen als gevolg van een schokkende gebeurtenis waarbij het risico bestaat op escalatie of verstoring van de openbare orde en veiligheid. Bijvoorbeeld door zedenzaken, een familiedrama, illegale of spontane evenementen, of polarisatie door tegenstellingen in de maatschappij. De snelle informatiedeling via sociale media draagt daaraan bij, net als het vertrouwen in overheidsoptreden. Bij een sociale calamiteit met maatschappelijke impact schakelen gemeenten in één klap over van hun reguliere bedrijfsvoering naar een crisisbestendige organisatie. Hierbij kunnen gemeenten en crisispartners leunen op een coördinerende of ondersteunende rol van Veiligheidsregio IJsselland.

- Terrorisme

Terrorismebestrijding is een nationaal thema, onder verantwoordelijkheid van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Terrorisme kan een oorzaak zijn van (bijna) alle ramptypen uit het Risicoprofiel. Er is gekozen om moedwillig handelen c.q. terrorisme niet als een apart crisistype op te nemen. Een crisistype is immers “een categorie van mogelijke branden, rampen en crises die qua soort effecten en qua ontwikkeling in de tijd op elkaar lijken.” Dit betekent dat een andere aanleiding (terrorisme) voor hetzelfde incident (bijvoorbeeld een explosie) niet als een apart crisistype wordt opgevat. Duidelijk is, dat de maatschappelijke verontwaardiging en gevolgen voor het gevoel van veiligheid na een terroristische aanslag, bijzondere aandacht zullen vergen. Veiligheidsregio IJsselland heeft op interregionale schaal voorbereidingen getroffen voor incidenten met een terroristisch motief, en versterkt de samenwerking met belangrijke spelers op dit terrein, zoals Politie, het Openbaar Ministerie, de NCTV en Defensie.

Risicoprofiel

Veiligheidsregio IJsselland 2018

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

VOORKOMEN
VERSTERKEN
BESTRIJDEN

Veiligheidsregio IJsselland beperkt risico's waar het kan en bestrijdt incidenten waar nodig, om de veiligheid in de fysieke leefomgeving te versterken.

Kenmerken IJsselland

- Natuurlijke omgeving
- Bebouwde omgeving
- Technologische omgeving
- Vitale infrastructuur
- Verkeer en vervoer
- Gezondheid
- Sociaal-maatschappelijke omgeving

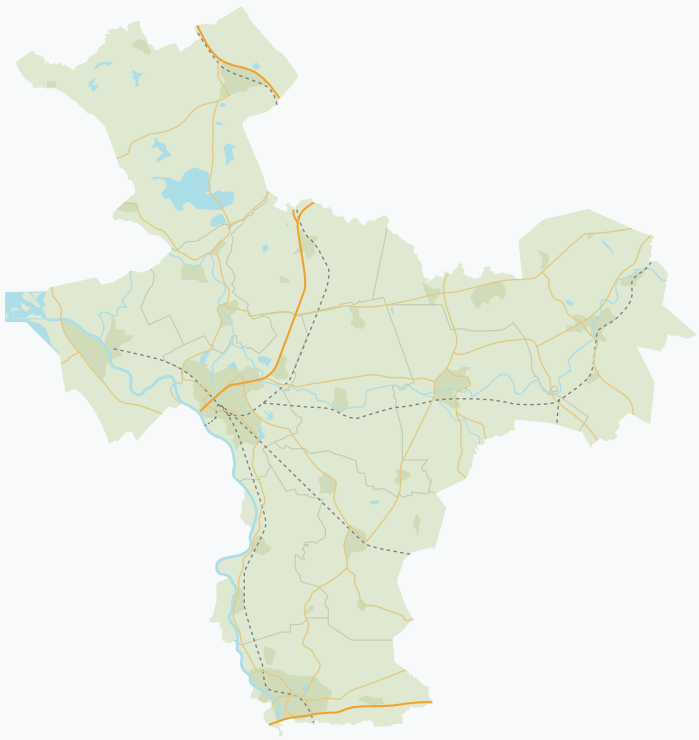

Risico's in IJsselland

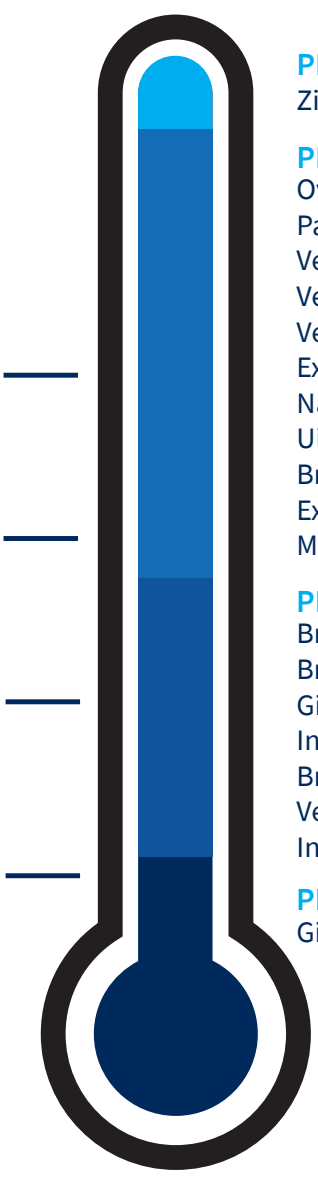

PRIO 1
Ziektegolf

PRIO 2
Overstroming
Paniek in menigte (evenementen)
Verstoring drinkwatervoorziening
Verstoring telecom/ICT
Verstoring elektriciteitsvoorziening
Extreme hittegolf
Natuurbrand (riet/bos)
Uitbraak dierziekte
Brand in dichte binnenstad
Extreme koudegolf
Maatschappelijke onrust

PRIO 3
Brandbare/explosieve stof bij buisleiding
Brandbare/explosieve stof bij wegvervoer
Giftige stof bij spoorvervoer
Incident op/onder water
Brand in kwetsbaar object
Verkeersincident op land
Incident bij een kerncentrale in de buurt

PRIO 4
Giftige stof bij inrichting

Nieuwe risico's

Cyberveiligheid

Klimaatverandering

Terrorisme

Maatschappelijke onrust

Risicolocaties

	Dalfsen	Deventer	Hardenberg	Kampen	Olst-Wijhe	Ommen	Raalte	Staphorst	Steenwijkerland	Zwartewaterland	Zwolle
Natuurlijke omgeving											
Potentieel overstromingsgebied(en)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Potentieel natuurbrandgebied meer dan 100 ha	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗
Bebouwde omgeving											
Kwetsbaarheden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Technologische omgeving											
Inrichtingen met gevaarlijke stof	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vitale infrastructuur en voorzieningen											
Kwetsbaarheden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Verkeer en vervoer											
Snel-, rijks- of provinciale weg(en)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Spoorweg(en), intercity of hogesnelheid	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓
Waterweg(en), schepen meer dan 25 opvarenden	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓
Gezondheid											
Kwetsbaarheden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Natuurlijke omgeving											
Potentieel overstromingsgebied(en)	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Potentieel natuurbrandgebied meer dan 100 ha	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Samen werken aan veiligheid

Strategische Beleidsagenda 2019-2023

Veiligheidsregio IJsselland

oktober 2018

De kaarten in dit boek zijn gemaakt door

De ArgumentenFabriek

www.argumentenfabriek.nl

CC BY NC ND september 2018

In opdracht van

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Waar staat wat?

Introductie

4 Veiligheidsregio IJsselland: partner in veiligheid
5 Samen werken aan veiligheid

Beleidsagenda

8 Interne trends
12 Externe trends
14 Strategische beleidsagenda 2019-2023
18 Bijlage: missie en visie

Veiligheidsregio IJsselland: partner in veiligheid

Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) heeft sinds de start in 2014 veel bereikt. Er staat een robuuste organisatie, die vertrouwen krijgt van haar omgeving. Natuurlijk zijn er de wettelijke taken: we werken nog altijd aan het versterken van veiligheid in de fysieke leefomgeving, beperken risico's waar het kan en bestrijden incidenten wanneer dat moet. Nu is de tijd aangebroken om verder te groeien. Onze maatschappij verandert, nieuwe typen crises dienen zich aan en het denken over veiligheid verandert.

Veiligheidsregio IJsselland richt zich daarom de komende jaren meer op de buitenwereld en levert daarbij nog meer maatwerk in verbinding met de samenleving en onze partners. Ons doel is de continuïteit van de samenleving binnen de elf gemeenten uit onze regio te waarborgen. Dit doen we niet alleen door rampen te bestrijden, maar ook door ze te voorkomen. Onze burgers en partners mogen daarbij op ons rekenen als expert, strategische netwerkpartner en adviseur. Maar gelijktijdig willen we ze uitdagen om zelf een actieve bijdrage te leveren aan een veilig IJsselland.

Hoe we dat gaan doen is beschreven in onze Strategische Beleidsagenda 2019-2023. Hierin vindt u onze strategische richting, geformuleerd in concrete doelen en acties, die we jaarlijks verder uitwerken.

Dit doen we natuurlijk niet alleen. De komende jaren werken we samen met gemeenten, bedrijven en partners aan een gezond en veilig IJsselland. Ook deze Strategische Beleidsagenda hebben we samen met onze partners gemaakt. Dankzij de inbreng en expertise van vele vertegenwoordigers van gemeenten, gemeenteraden, bestuur, crisispartners en, niet te vergeten, onze eigen medewerkers, kregen nieuwe ambities en doelen vorm. Nu is het tijd geworden ze te realiseren.

Ik wens u veel leesplezier en kijk er naar uit om onze doelen en ambities de komende jaren samen met u te realiseren!

Henk Jan Meijer
voorzitter Veiligheidsregio IJsselland

Samen werken aan veiligheid

Over ons

Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) staat 7 dagen per week 24 uur per dag klaar met kennis, mensen en middelen. Wij bestrijden incidenten waar het moet, maar nog liever voorkomen en beperken we risico's waar het kan. Hierbij hebben wij het vertrouwen van onze veiligheidspartners en inwoners.
We investeren in ons vakmanschap, in verbinding met onze partners en in een sterke interne binding met ons vak en onze collega's. Nieuwe ontwikkelingen en risico's in het veiligheidsdomein vragen om een flexibele invulling van onze rol. Bij het bestrijden van rampen hebben wij een duidelijk **sturende** taak. Als het gaat om preventie zijn we **expert** en **regisseur**. Andere uitdagingen vragen juist om een adviserende of verbindende rol.

Dit is bijvoorbeeld het geval bij de nieuwe thema's in het risicoprofiel van IJsselland: cyberveiligheid, klimaatverandering, terrorisme en maatschappelijke onrust. Dit zijn nationale en zelfs internationale thema's, maar de effecten kunnen gevolgen hebben voor burgers en bedrijven in onze regio en daarmee voor de continuïteit van onze samenleving. Wij **agenderen** deze onderwerpen en we **faciliteren** onze partners bij de aanpak ervan. Belangrijk vinden we ook dat instanties en inwoners zich bewust zijn van de veiligheid van zichzelf en anderen in hun directe omgeving. Daarom **informeren** en **adviseren** wij bedrijven, instellingen en inwoners over risico's en zelfredzaamheid.

Veiligheidsregio IJsselland in 2023:

- heeft een sterke relatie met gemeenten, partners en inwoners en investeert hierin;
- speelt in op de maatschappelijke behoefte;
- heeft zicht op aanwezige en mogelijke risico's en vervult hierin een signalerende en adviserende rol;
- vult haar positie in het netwerk stevig en herkenbaar in;
- pakt, naast het bestrijden van rampen, ook nadrukkelijk haar rol in het voorkomen van incidenten en versterken van de samenwerking;
- weet wanneer te sturen, regisseren, agenderen, faciliteren, adviseren of informeren.

Onze kerntaken

Wat zijn de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van Veiligheidsregio IJsselland?

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

- Het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises.
- Organiseren en coördineren van maatregelen met het oog op een ramp, het voorkomen van een ramp en het beperken van de gevolgen van een ramp.
- Organiseren en coördineren van maatregelen met het oog op handhaving van de openbare orde ingeval een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast.
- Het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening, gericht op de bestrijding van rampen en crises, voor en tussen de betrokken diensten en organisaties.
- Het geven van informatie aan inwoners, bedrijven en andere organisaties over risico's, rampen en crises die de regio kunnen treffen, over de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming en bestrijding hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn.

Meldkamer

- Het voorzien in de meldkamerfunctie voor het ontvangen, registreren en beoordelen van alle acute hulpvragen, het bieden van een adequaat hulpaanbod, en het begeleiden en coördineren van de hulpdiensten.

Brandweer

- Het instellen en in stand houden van een brandweer.
- Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand.
- Het waarschuwen van de bevolking.
- Het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.
- Het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting.
- Het adviseren over brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- Het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel.

GHOR

- Het instellen en in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR).
- Het verzorgen van de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing en advisering daarover.

Deze beleidsagenda

Binden en verbinden zijn twee belangrijke kernwaarden van VRIJ. Deze beleidsagenda hebben we daarom niet alléén gemaakt. Medewerkers en vertegenwoordigers van gemeenteraden, gemeenten, bestuur en veiligheidspartners hebben samen met ons gewerkt aan onze Strategische Beleidsagenda. Gezamenlijk hebben wij interne en externe trends in kaart gebracht (zie de trendkaarten op bladzijden 8, 10 en 12) en deze geanalyseerd, om vervolgens de ambities en prioriteiten te bepalen (bladzijden 14 en 16). Daarmee vormt deze beleidsagenda de start van een nieuwe fase waarin we in IJsselland nog beter **samen werken aan veiligheid!**

Brandweer

De brandweer in IJsselland is voor een groot deel georganiseerd met vrijwilligers. Gedurende deze beleidsperiode starten wij het programma Toekomstbestendige Brandweerzorg. Zo willen we er voor zorgen dat Brandweer IJsselland ook in de toekomst nog met vrijwilligers, dicht bij onze inwoners en midden in de maatschappij georganiseerd kan worden. Voorzien van moderne, passende en meer flexibele uitrukvormen.

Bevolkingszorg

In 2015 werd de basis gelegd voor een compact en slagvaardig Team Bevolkingszorg. Het team is groeiende. De komende jaren gaat dit team verder op de ingeslagen weg en er wordt verder geïnvesteerd in professionaliteit. Piketfuncties zijn gevuld, piketfunctionarissen vakbekwaam. De elf gemeenten, ondersteund door Bureau Bevolkingszorg, zetten samen met het Team Bevolkingszorg stappen om professioneel incidenten te blijven bestrijden, crisiscommunicatie te verzorgen en nazorg te verlenen.

Veilig Leven

In het programma Veilig Leven werken het Veiligheidsbureau, de GHOR en de brandweer samen aan een integrale aanpak om risico's zoveel mogelijk te voorkomen en de zelfredzaamheid van inwoners, instellingen en bedrijven en hun directe omgeving te stimuleren. Samen met partners werken we op deze manier aan een gezond en veilig IJsselland.

Meldkamer Oost Nederland

Samen met de veiligheidsregio's Gelderland-Zuid, Gelderland-Midden, Noord- en Oost-Gelderland en Twente bouwen we aan de gezamenlijke meldkamer voor de toekomst. Vanaf 2022 vindt de verwerking van meldingen voor brandweer, politie en ambulancedienst plaats vanuit deze nieuwe meldkamer voor Oost-Nederland en dragen we het beheer van deze meldkamer over aan de politie.

Interne trends en factoren
(kaart 1 van 2)

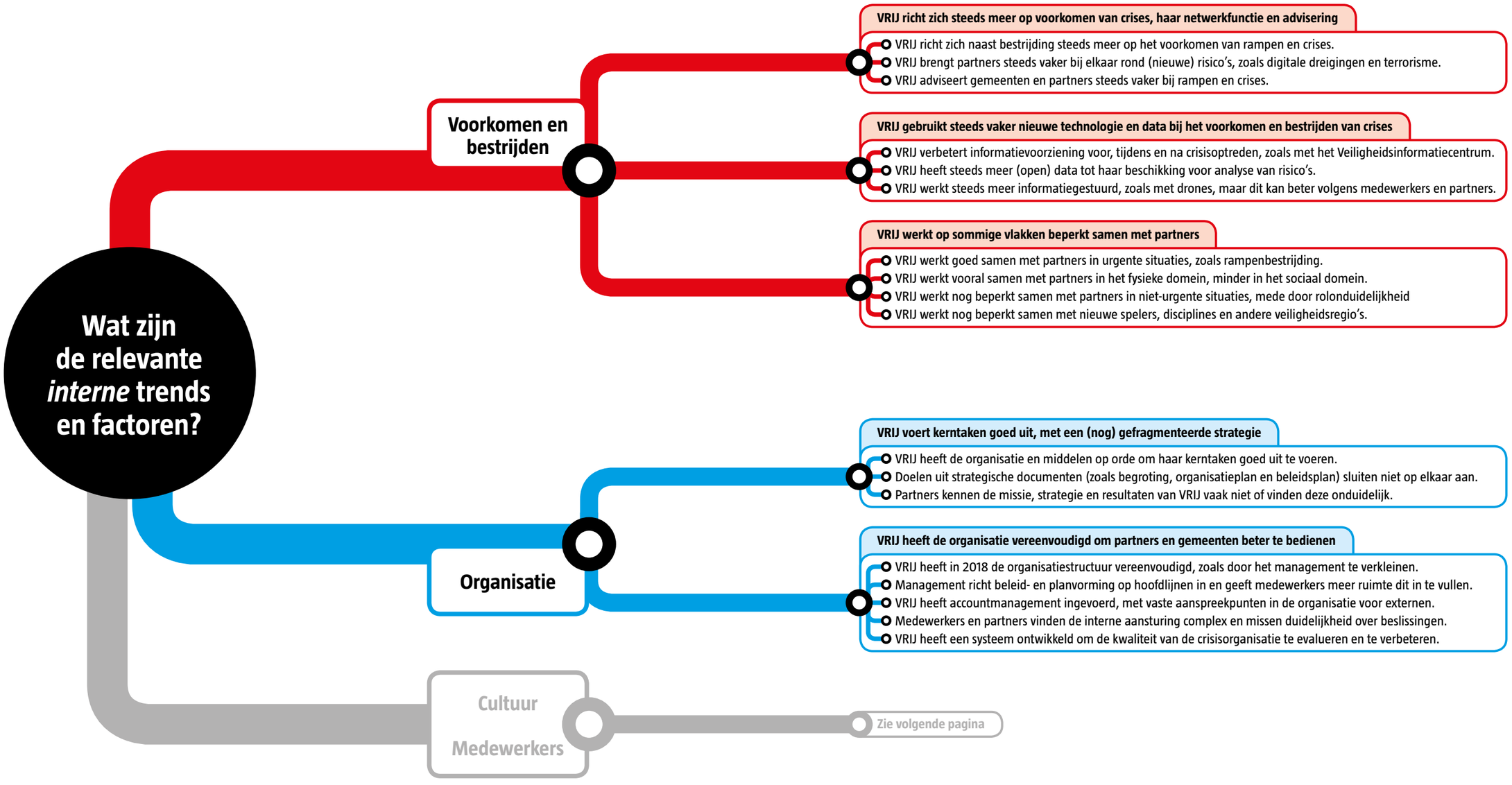

Over deze kaart

Met kolommen bedoelen we de drie organisaties waaruit de Veiligheidsregio bestaat: brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en bevolkingszorg. Met veiligheidspartners bedoelen we op deze kaart alle professionals waarmee VRIJ samenwerkt rond veiligheid voor de regio: politie, GGD, gemeenten, bedrijven, enzovoort.

Interne trends en factoren
(kaart 2 van 2)

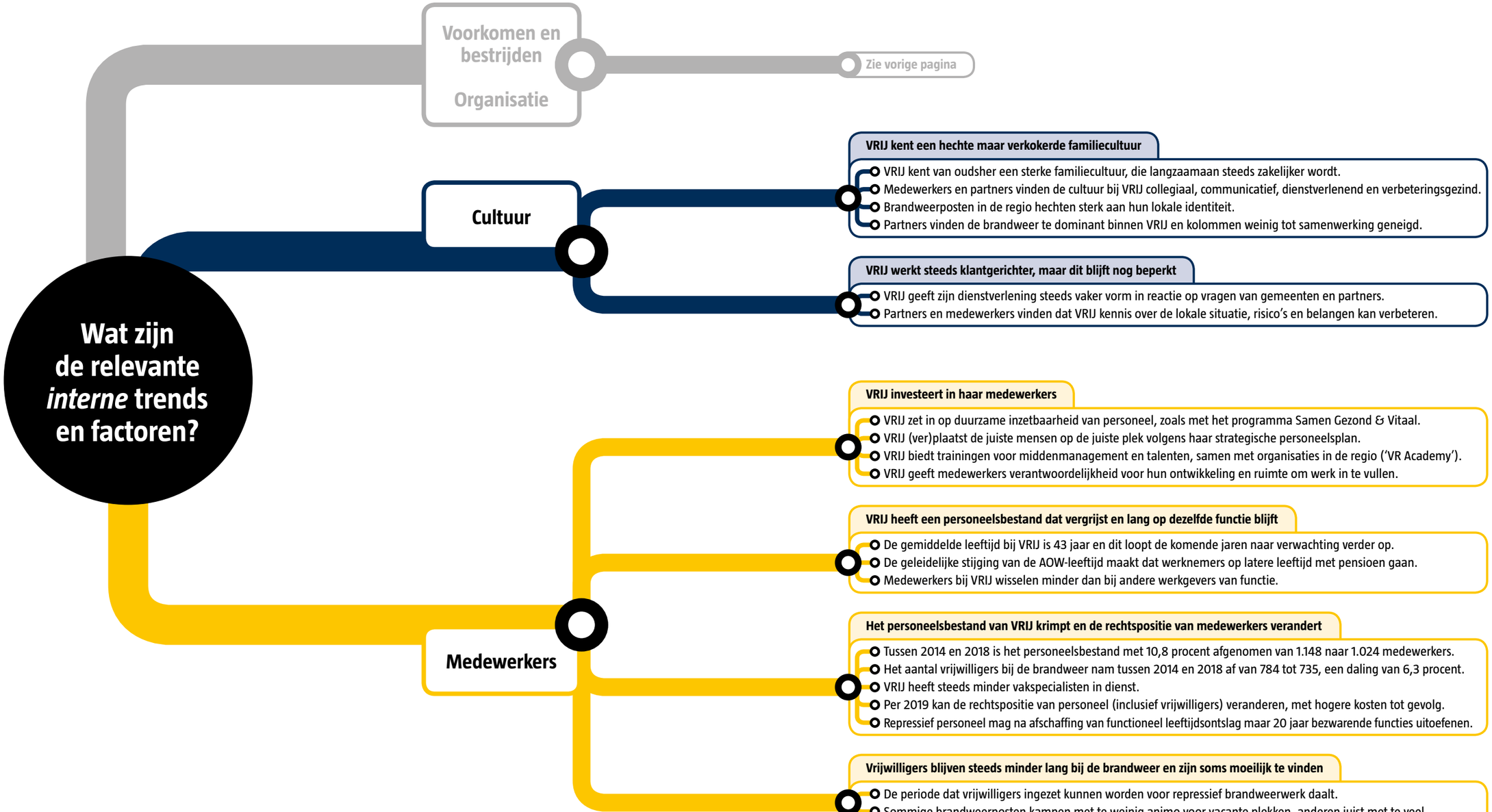

Over deze kaart
Met welke interne trends en factoren binnen de organisatie moet Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) rekening houden bij het nadenken over haar Strategische Agenda 2019-2023? Dat staat op deze kaart.
Met kolommen bedoelen we de drie organisaties waaruit de Veiligheidsregio bestaat: brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en bevolkingszorg. Met veiligheidspartners bedoelen we op deze kaart alle professionals waarmee VRIJ samenwerkt rond veiligheid voor de regio: politie, GGD, gemeenten, bedrijven, enzovoort.

Externe trends en factoren

Wat zijn de relevante *externe* trends en factoren?

Veiligheids-risico's

De regio heeft te maken met nieuwe risico's door gebruik van digitale technologieën
- Gebruik van (nieuwe) ICT-technologie vergroot risico's, zoals onrust na (onjuiste) berichten op social media.
- Burgers, bedrijven en overheden zijn steeds afhankelijker van ICT; hierdoor nemen gevolgen bij verstoring toe.
- Kwaadwillenden kunnen met (nieuwe) technologie makkelijker objecten aanvallen, zoals met cyberaanvallen.

De regio heeft te maken met veranderende risico's door klimaatverandering
- Klimaatverandering leidt tot extremer weer en vergroot risico's, zoals op wateroverlast, branden en elektriciteitsuitval.
- Nieuwe manieren van bouwen en energieopslag vanwege verduurzaming brengen (onbekende) risico's mee.
- Door nieuw beleid en activiteiten ('meerlaagse veiligheid') daalt het risico op overstromingen in de regio.

De regio heeft te maken met nieuwe of complexere risico's door demografische veranderingen
- Het aantal zelfstandig wonende kwetsbare inwoners die extra hulp nodig hebben bij rampen of crises neemt toe.
- Mensen worden steeds ouder, dit vergroot kans op en impact van risico's zoals brand in ouderenwoningen.
- De regio kent steeds meer verkeerstromen en 'hoog-risico-evenementen' met grotere kans op verstoringen.

Risico's zijn steeds vaker regio-overstijgend
- Oorzaken en gevolgen van crises zijn steeds vaker regio-overstijgend, zoals door klimaatverandering en digitalisering.

Burgers en bedrijven

Burgers en bedrijven informeren zich steeds vaker via nieuwe kanalen over veiligheid in de regio
- Burgers informeren zich vaker via nieuwe media zoals Twitter, en minder via traditionele media zoals krant of tv.
- Burgers wantrouwen overheidsinformatie steeds vaker, zoals door tegengeluiden op social media.
- Journalisten leggen steeds meer nadruk op veiligheidsbeleving van betrokkenen, minder op de feiten.
- Berichtgeving over veiligheid in de regio neemt toe, sommige burgers raken hierdoor de weg kwijt.
- Burgers zijn steeds bewuster van veiligheidsrisico's, waardoor VRIJ makkelijker met hen kan samenwerken.

Burgers voelen zich steeds veiliger, maar verwachten steeds meer van de overheid bij rampen en crises
- Het aantal burgers in Nederland dat zich wel eens onveilig voelt daalt (48% in 2005, 34% in 2017).
- Burgers en bedrijven hebben minder begrip voor verstoring van het dagelijkse leven.
- Burgers willen veel vrijheid van handelen, maar ook dat de overheid krachtig optreedt bij rampen en crises.
- Burgers en bedrijven verwachten snel concrete informatie van overheden tijdens en vóór een crisis.

Overheid

Gemeenten in de regio willen veiligheid dicht bij burgers organiseren
- Gemeenten willen veiligheidsdiensten dicht bij burgers organiseren: zichtbaar en met lokaal maatwerk.
- Bestuurders verwachten meer zichtbare maatregelen van VRIJ bij evenementen door de ervaren terreurdreiging.
- Raadsleden kunnen beleid en budget van VRIJ moeilijk sturen, omdat alle gemeenten in de regio moeten instemmen.

Overheden verlangen dat burgers en bedrijven meer bijdragen aan veiligheid
- Gemeenten en veiligheidsregio's willen zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten, zoals via voorlichting.

Overheden veranderen wet- en regelgeving waar veiligheidsregio's aan moeten voldoen
- Invoering van de Omgevingswet in 2021 vergroot de diversiteit in lokale regels waar VRIJ mee te maken heeft.
- Overheden verscherpen milieunormen, zoals voor duurzaam grondwater- en energiegebruik.
- Het kabinet komt in 2019 met een evaluatie van de Wet voor de veiligheidsregio's.

Het Rijk stimuleert dat veiligheidsregio's meer samenwerken
- Het Rijk en het Veiligheidsberaad organiseren samenwerking tussen veiligheidsregio's op strategische thema's.

Over deze kaart
Met welke externe trends en factoren binnen de organisatie moet Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) rekening houden bij het nadenken over haar Strategische Agenda 2019-2023? Dat staat op deze kaart.

Strategische Beleidsagenda 2019 - 2023

(kaart 1 van 2)

Hoe ziet de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 eruit?

Veiligheids-risico's

VRIJ brengt veiligheidsrisico's beter in kaart en houdt deze analyse up-to-date

- VRIJ breidt haar risicoprofiel uit met analyse van nieuwe risico's, zoals digitale dreigingen en klimaatverandering.
- VRIJ houdt zijn risicoprofiel actueel, door risico's opnieuw te beoordelen en nieuwe risico's toe te voegen.
- VRIJ vergroot de kennis van risico's door slimmer gebruik van informatiebronnen binnen én buiten de organisatie.
- VRIJ onderzoekt kwetsbaarheden van de eigen organisatie voor risico's, zoals in oefeningen, en past zich hierop aan.

VRIJ neemt wettelijke taken als vertrekpunt bij het bepalen van haar rol bij veiligheidsrisico's

- VRIJ richt haar organisatie in eerste instantie op risico's waarvoor het wettelijk verantwoordelijk is.
- VRIJ geeft prioriteit aan (nieuwe) risico's die in het risicoprofiel hoog scoren.
- VRIJ bepaalt voor bekende risico's wat haar rol is: sturen, regisseren, adviseren, faciliteren of agenderen.
- VRIJ brengt partijen bij elkaar bij nieuwe risico's zonder duidelijke verantwoordelijke, en stelt samen rollen vast.

Voorkomen en bestrijden

VRIJ houdt meer rekening met maatschappelijke gevolgen bij crisisbeheersing

- VRIJ stemt crisisoptreden en communicatie af op maatschappelijke gevolgen, zoals sociale onrust door crises.
- VRIJ gaat sociale onrust door crises intensief monitoren, zoals door analyse van (sociale) media.

VRIJ heeft een meer toekomstbestendige brandweer

- VRIJ bepaalt het bereik van brandweerposten op basis van historische data over uitrijtijden ('paraatheid').
- VRIJ houdt bij inrichting van brandweerposten rekening met doelmatigheid, eisen aan paraatheid en sociale functie.
- VRIJ brengt belangen in bij de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's en anticipeert op wetsveranderingen.

Burgers en bedrijven in de regio zijn beter in staat zelf crises te voorkomen en te bestrijden

- VRIJ vergroot de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven rond veiligheid, zoals met voorlichting en oefeningen.
- VRIJ brengt veiligheidsinitiatieven van burgers en bedrijven in de regio in kaart en sluit beleid hierop aan.

VRIJ houdt intensievere oefeningen voor crisisbestrijding

- VRIJ organiseert innovatieve oefeningen: zowel met nieuwe partijen, als voor onderdelen van de crisisorganisatie.

Samenwerking

VRIJ werkt samen met partners aan (voorbereiding op) crisisbeheersing

- VRIJ agendeert (nieuwe) veiligheidsvraagstukken bij partners in de regio en brengt hen bij elkaar.
- VRIJ betrekt bij de voorbereiding op crisisbeheersing ook nieuwe partners, zoals tech- en telecombedrijven.
- VRIJ voert op verzoek van gemeenten taken uit buiten het wettelijke kader, zoals hulp bij vluchtelingenopvang.
- VRIJ vult samenwerkingsafspraken en convenanten concreet in.

VRIJ werkt samen met partners om veiligheid dichter bij burgers te organiseren

- VRIJ kiest per risico het samenwerkingsverband dat het beste aansluit bij de lokale veiligheidsbehoefte en -beleving.
- VRIJ werkt waar nodig of nuttig samen met andere veiligheidsregio's en houdt zich aan afspraken.

Communicatie
Cultuur
Vakmanschap

Zie volgende pagina

Over deze kaart
Wat zijn de doelen en acties van de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 van de Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ)? Het antwoord staat op deze kaart. De dikgedrukte zinnen zijn de doelen. De zinnen daaronder geven de acties waarmee VRIJ deze doelen wil bereiken.

Strategische Beleidsagenda 2019 - 2023
(kaart 2 van 2)

Hoe ziet de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 eruit?

Veiligheids-risico's

Voorkomen en bestrijden

Samenwerking

Zie vorige pagina

Communicatie

VRIJ is hét regionale loket voor veiligheidsvragen van burgers en partners
- VRIJ beantwoordt veiligheidsvragen van burgers en partners voor onderwerpen waarvoor zij verantwoordelijk is.
- VRIJ verwijst burgers en partners bij veiligheidsvragen waarvoor zij niet verantwoordelijk is door naar de juiste partij.
- VRIJ maakt het makkelijker voor gemeenten om vragen te stellen over veiligheid.

VRIJ informeert burgers en partners vaker en uitvoeriger over risico's en hoe hierbij te handelen
- VRIJ ontwikkelt en implementeert een communicatiestrategie die bijdraagt aan de doelen van haar beleidsagenda.
- VRIJ gaat burgers en partners bij incidenten beter informeren en een handelingsperspectief bieden.
- VRIJ stemt communicatie rond nazorg bij rampen en crises af met gemeenten.
- VRIJ maakt het risicoprofiel toegankelijker en makkelijker te begrijpen, binnen én buiten de organisatie.

VRIJ communiceert beter wat zij presteert en ambieert
- VRIJ informeert burgers en partners transparant en begrijpelijk over haar rol en prestaties.

VRIJ stemt communicatie over risico's en incidenten beter af op de beleving van haar omgeving
- VRIJ baseert communicatie over incidenten op de veiligheidsperceptie van burgers, zoals blijkt op social media.
- VRIJ gebruikt communicatiekanalen die aansluiten bij mediagebruik van burgers en bedrijven, zoals Twitter en Facebook.

Cultuur

VRIJ werkt klantgerichter
- VRIJ houdt in haar dienstverlening rekening met de lokale context en helpt medewerkers hiervoor oog te hebben.
- VRIJ houdt bij crisisbeheersing, communicatie en analyse rekening met de beleving van burgers en bedrijven.

VRIJ heeft een heldere cultuur die leeft onder medewerkers
- VRIJ vertaalt haar kernwaarden *binden*, *verbinden*, *vertrouwen* en *vakmanschap* naar werkhoudingen en gedrag.
- VRIJ verwacht dat medewerkers de cultuur kennen en zich houden aan het motto: afspraak is afspraak.
- VRIJ zoekt naar nieuwe medewerkers die passen bij de gewenste cultuur.

VRIJ heeft een meer open en creatieve cultuur
- VRIJ geeft medewerkers ruimte om te komen met eigen en vernieuwende ideeën.
- VRIJ stimuleert een cultuur waarin collega's zich vrij voelen om feedback te geven en ontvangen.
- VRIJ stimuleert medewerkers breed en creatief te denken.

Vakmanschap

VRIJ investeert in kennis en kunde van medewerkers
- VRIJ stimuleert medewerkers gebruik te maken van ontwikkelingsmogelijkheden, zoals de VR-academy.
- VRIJ houdt rekening met veranderende werkwijzen door nieuwe wetgeving en traint personeel hierin.
- VRIJ vergroot het privacybewustzijn van medewerkers en traint hen in informatiegestuurd werken.
- VRIJ implementeert beleid om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten.

Over deze kaart
Wat zijn de doelen en acties van de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 van de Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ)? Het antwoord staat op deze kaart. De dikgedrukte zinnen zijn de doelen. De zinnen daaronder geven de acties waarmee VRIJ deze doelen wil bereiken.

Bijlage: missie & visie

Missie: (Waarom bestaan wij?)
Versterken van veiligheid in de fysieke leefomgeving: risico's beperken waar het kan en incidenten bestrijden waar het moet.

Visie: (Hoe realiseren wij onze missie?)
Wij:

- kennen de risico's en communiceren hierover naar de inwoners van IJsselland;
- maken gebruik van het vakmanschap van integere medewerkers;
- verbinden ons in het netwerk door samenwerking met burgers en partners;
- adviseren over en denken mee in de veiligheidsvraagstukken door de inbreng van onze kennis en kunde en wij stimuleren zelfredzaamheid van inwoners en bedrijven;
- bereiden ons voor op mogelijke incidenten, ook samen met onze partners;
- bestrijden incidenten wanneer ze zich voordoen en coördineren de inzet.

Onze kernwaarden:
binding, verbinding, vertrouwen en vakmanschap

De zes rollen van Veiligheidsregio IJsselland

Sturen
VRIJ bepaalt zelf het doel en acties voor een veiligheidsvraagstuk, en stuurt als eindverantwoordelijke op het resultaat.

Regisseren
VRIJ brengt op eigen initiatief partijen bij elkaar die samen verantwoordelijk zijn om een veiligheidsvraagstuk op te pakken. VRIJ helpt als regisseur om samen met partijen het doel en de rolverdeling te bepalen.

Agenderen
VRIJ verkent samen met partijen wat de gevolgen zijn van veiligheidsontwikkelingen voor de regio en welke rol dit van partijen in de regio vereist.

Faciliteren
VRIJ stelt op verzoek van partners voorzieningen, mensen en middelen beschikbaar om veiligheidsvraagstukken op te pakken.

Adviseren
VRIJ draagt op verzoek van partners zelf bij met kennis en expertise over veiligheidsvraagstukken, of verwijst hen door naar de juiste partij.

Informeren
VRIJ monitort veiligheidsvraagstukken en informeert burgers, bedrijven of andere partijen over de veiligheidssituatie en ontwikkelingen in de regio.

Met dank aan

Deze strategische beleidsagenda is gemaakt in samenwerking met:
Gemeente Deventer
Gemeente Hardenberg
Gemeente Staphorst
Gemeente Zwartewaterland
Gemeente Kampen
Gemeente Zwolle
Gemeente Ommen
Gemeente Dalfsen
Gemeente Steenwijkerland
Gemeente Olst-Wijhe
Gemeente Raalte
Gasunie
Enexis
Omgevingsdienst IJsselland
Provincie Overijssel
GGD IJsselland
Waterschap Drents Overijsselse Delta
Arriva
Rijkswaterstaat
Openbaar Ministerie
Politie Eenheid Oost en District IJsselland
Defensie
Trendbureau Overijssel
Vitens
Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51079
Onderwerp	Risicoprofiel & Strategische Beleidsagenda 2019-2023

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van het Risicoprofiel en de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 en
2. over deze rapportages geen zienswijze in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Tweede bestuursrapportage 2018
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Hageman, Marijn (2108)
medeopstellers	
afdeling	Fysieke Leefomgeving
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Tweede bestuursrapportage 2018 Bijlage: 1. Aanbiedingsbrief VRIJ Bijlage: 2. Tweede bestuursrapportage 2018 Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Tweede bestuursrapportage 2018

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de tweede bestuursrapportage 2018;
2. over deze rapportage geen zienswijze in te dienen.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 5 november 2018

Openbaar

Onderwerp	Tweede bestuursrapportage 2018
Versienummer	

Portefeuillehouder	H.J. Meijer
Informant	Marijn Hageman
Afdeling	Fysieke Leefomgeving
Telefoon	(038) 498
Email	M.Hageman@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	7.2.2 We versterken de fysieke veiligheid door het voorkomen en tegengaan van branden, ongevallen, rampen, crises en gevoelens die daarmee samenhangen
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief VRIJ
2. Tweede bestuursrapportage 2018

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:
1. Kennis te nemen van de tweede bestuursrapportage 2018;
2. over deze rapportage geen zienswijze in te dienen.

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Hierbij ontvangt u de tweede bestuursrapportage van Veiligheidsregio IJsselland. Deze rapportage is gerelateerd aan de begroting van het lopende jaar 2018. In de bestuursrapportage is weergegeven hoe beleidsmatig en financieel gezien de uitvoering van de begroting verloopt en waar afwijkingen aan de orde zijn. Financieel gezien zijn in deze bestuursrapportage begrotingswijzigingen verwerkt die, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen, ter goedkeuring aangeboden dienen te worden aan de gemeenteraden. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgt u bij een begrotingswijziging de mogelijkheid om hierop een zienswijze in te dienen. Het algemeen bestuur VRIJ vraagt een dergelijke zienswijze uiterlijk 12 december 2018 te mogen ontvangen. Op 12 december 2018 wil zij de bestuursrapportage vaststellen.

Beoogd effect
Het realiseren van de financiële en beleidsmatige doelen binnen de bestuurlijk vastgestelde kaders.

Argumenten
Wij stellen u voor om geen zienswijze in te dienen omdat er op dit moment geen afwijkingen zijn die de aandacht van de raad vragen.

Beleidsmatige doelen
De rapportage moet onder meer ingaan op afwijkingen in de geleverde prestaties. In de begroting 2018 staan per programma de te behalen resultaten en de daaraan verbonden actiepunten.

- ✓ Het programma Beleid & Strategie ligt met het beoogde resultaat op koers.
- ✓ Het programma Brandweer heeft van de elf beoogde resultaten vijf resultaten die in de uitvoering verdere aandacht verdienen. Er is concreet beschreven hoe er bijgestuurd wordt.
- ✓ Het programma Crisisbeheersing kent als enige aandachtpunt de samenwerkingsverbanden. Hierin is al een belangrijke stap gezet door het instellen van accountmanagers voor de samenwerkingspartners.
- ✓ Het programma GHOR heeft alle resultaten behaald.
- ✓ Het programma Bevolkingszorg heeft alle resultaten behaald.
- ✓ Bij het programma Meldkamer behoeft één van de vier actiepunten (binnen twee benoemde resultaten) verdere aandacht. Namelijk de opschaling en de rolneming van de calamiteitencoördinator (caco). Na aanvullend onderzoek blijken daar verschillende oorzaken aan ten grondslag te liggen. Mogelijke oplossingen zijn frequent onderwerp van gesprek in de directie MON en het bestuur MON.

Financiën
Het algemeen beeld is dat de VRIJ in 2018 binnen de beschikbare middelen blijft. De prognose is dat ze aan het eind van het jaar een positief resultaat hebben van 988.000 euro (2,3% van de totale begroting). Bij de eerste bestuursrapportage was een positief resultaat voorzien van 108.000 euro. Het verschil tussen deze twee resultaten van 880.000 euro wordt veroorzaakt door:

- Door een latere invulling van de ontstane vacatures is er een onderuitputting van 290.000 euro ontstaan op de loonkosten.
- Binnen bedrijfsvoering van de veiligheidsregio is er sprake van diverse onderuitputtingen van totaal 231.000 euro. Dit ontstaat door:
  - minder inhuur noodzakelijk van specifieke kennis: 95.000 euro;
  - een voordeel op de telefoniekosten van 80.000 euro door een voordelige aanbesteding;
  - een afname van portokosten en (vak)literatuur van totaal 35.000 euro;
  - diverse overige onderuitputting van 21.000 euro, onder andere waren er minder kantoorartikelen noodzakelijk in 2018.
- Incidentele inkomsten (verhoging BDuR en ontvangen subsidies): 198.000 euro;
- Incidentele onderuitputting ICT-budgetten van 45.000 door vertraging in de implementatie, onder andere SOS toegang;
- Incidentele onderuitputting op het multidisciplinair opleiding, trainen en oefenen budget van 35.000 euro.
- Overige diverse incidentele kleine onderuitputting van 51.000 euro;
- Een rentevoordeel van 30.000 euro door het doorschuiven van grote investeringen door latere levering van de leverancier of ontwikkeling van een visie (denk aan tankautospuit, bevelvoerdersportofoons, hulpverleningsvoertuigen enWTS500).

Datum 5 november 2018

Bij de programmabegroting 2020 wordt beoordeeld in hoeverre de onderuitputting een structureel karakter heeft.

Hieronder een gewijzigd overzicht van de baten en lasten:

Jaar 2018	Baten	Lasten	Saldo
Programma Strategie & Beleid	€ -20.150	€ 176.435	€ 156.285
Programma Brandweer	€ -411.020	€ 28.685.411	€ 28.274.391
Programma Crisisbeheersing	€ -30.000	€ 674.525	€ 644.525
Programma GHOR	€ -	€ 982.195	€ 982.195
Programma Bevolkingszorg	€ -139.596	€ 414.713	€ 275.117
Programma Meldkamer	€ -175.000	€ 973.971	€ 798.971
Algemene dekkingsmiddelen	€ -39.895.574	€ -	€ -39.895.574
Overige baten en lasten (flexibele schil)	€ -	€ 429.560	€ 429.560
Overhead	€ -2.472.254	€ 9.787.728	€ 7.315.474
Heffing VPB	€ -	€ -	€ -
Bedrag onvoorzien	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -43.143.594	€ 42.124.537	€ -1.019.057
Toevoeging aan de reserve programma brandweer	€ -	€ 689.116	€ 689.116
Onttrekking aan de reserves algemene dekkingsmiddelen	€ -658.059	€ -	€ -658.059
Resultaat	€ -43.801.653	€ 42.813.653	€ -988.000

Bij de bespreking van de jaarrekening 2018 (in juni 2019) wordt het bestuur van de VRIJ een bestemming van het resultaat voorgesteld. Eventuele zienswijze over de bestemming van het resultaat kan dan door de raad worden ingediend.

Vervolg
Wanneer alle gemeenteraden in IJsselland instemmen wordt de tweede bestuursrapportage 2018 vastgesteld.

Openbaarheid
N.v.t.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51078
Onderwerp	Tweede bestuursrapportage 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de tweede bestuursrapportage 2018;
2. over deze rapportage geen zienswijze in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Aan de raden van de gemeenten aangesloten bij
Veiligheidsregio IJsselland

datum 18 oktober 2017

kenmerk V18.005637

onderdeel Staf en Beleid

informant Marjolein Fransen

doorkiesnummer 088-9117362

onderwerp Tweede bestuursrapportage 2018

Geacht gemeenteraadslid,

Hierbij ontvangt u de tweede bestuursrapportage van Veiligheidsregio IJsselland. Deze rapportage is gerelateerd aan de begroting van het lopende jaar 2018. In de bestuursrapportage is weergegeven hoe beleidsmatig en financieel gezien de uitvoering van de begroting verloopt en waar afwijkingen aan de orde zijn. Financieel gezien zijn in deze bestuursrapportage begrotingswijzigingen verwerkt die, conform de Wet gemeenschappelijke regelingen, ter goedkeuring aangeboden dienen te worden aan de gemeenteraden. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen krijgt u bij een begrotingswijziging de mogelijkheid om hierop een zienswijze in te dienen.

Begrotingswijzigingen
In hoofdstuk 3 van de tweede bestuursrapportage wordt ingegaan op de begrotingswijzigingen die aan de orde zijn. Daarnaast staat in hoofdstuk 2 bij ieder programma een paragraaf ‘wat gaat het kosten?’ met een tabel waarin de wijzigingen verwerkt zijn. Het algemeen beeld is dat wij in 2018 binnen de beschikbare middelen blijven. De prognose is dat er aan het eind van het jaar een positief saldo is van 988.000 euro (2,3% van de totale begroting). Bij de eerste bestuursrapportage was de verwachting dat er aan het eind van het jaar sprake zou zijn van een positief saldo van 108.000 euro. Het verschil wordt onder andere veroorzaakt door:

- een latere invulling van ontstane vacatures (€ 290.000);
- minder inhuur van specifieke kennis (€ 95.000);
- een voordeel op de telefoniekosten door een voordelige aanbesteding (€ 80.000);
- een verhoging van de BDuR-bijdrage en ontvangen subsidies (€ 198.000);
- onderuitputting op het multidisciplinair opleiding, trainen en oefenen budget (€ 35.000), onder andere doordat er dit jaar minder opleiding nodig was voor piketfunctionarissen (minder verloop);

Adresgegevens
Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contactgegevens
T 088 - 119 70 00
E info@vrijsselland.nl
I www.vrijsselland.nl
@VRIJsselland

- een rentevoordeel, vanwege het doorschuiven van grote investeringen, onder andere door de latere levering van brandweervoertuigen en portofoons (€30.000).

Deze begrotingswijzigingen zijn verwerkt in de paragraaf 'wat gaat het kosten?' in de afzonderlijke programma's. Voor nadere informatie over de afwijkingen zie hoofdstuk 3 van de bestuursrapportage.

Bij de programmabegroting 2020 wordt beoordeeld in hoeverre de onderuitputting een structureel karakter heeft. Tegen deze achtergrond is het ook van belang om kennis te nemen van het feit dat er ontwikkelingen op ons af komen waarvan de financiële effecten op dit moment nog niet bekend zijn. Gedacht kan worden aan de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en de vorming van de Landelijke Meldkamer. In het totale bestedingsperspectief van de veiligheidsregio is het daarom relevant om oog voor zowel voordelen, als aanstaande verplichtingen te hebben.

Bestemming positief saldo
De bestemming van het positieve saldo is onderdeel van de besluitvorming de jaarstukken 2018 in de vergadering van het algemeen bestuur op 3 juli 2019.

Procedure
We horen graag of u uw goedkeuring geeft om de begrotingswijzigingen door te voeren. U kunt gebruik maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Kunt u uw reactie voor 12 december mailen aan bestuurssecretariaat@vrijsselland.nl? We hebben het voornemen om de eerste bestuursrapportage op 12 december te laten vaststellen door het algemeen bestuur van Veiligheidsregio IJsselland. Uw reactie nemen wij mee tijdens de bespreking van dit onderwerp.

Tot slot
Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u nog vragen heeft over deze brief kunt u contact opnemen met Marc Kool (088-1197411, m.kool@vrijsselland.nl) of Marjolein Fransen (088-1197362, m.fransen@vrijsselland.nl).

Het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio IJsselland

Drs. H.J. Meijer
voorzitter

Drs. A.H. Schreuders
secretaris

bijlagen: Tweede bestuursrapportage 2018

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Gemeenten | Politie

Tweede bestuursrapportage 2018

Veiligheid: voor elkaar

Concept, oktober 2018

Documentgegevens

Verspreiding

Nr.	Datum	Verspreid aan
0.1	1 september 2018	Managementteam, financieel adviseurs, teammanagers financiën, HRM, I&A, Facilitaire Zaken, GHOR, Risicobeheersing, Vakbekwaamheid, Repressie, Beheer & Techniek.

Aanlevering voor overleggen

Nr.	Aanlevering	Bespreking	Overleg
0.2	20 september 2018	25 september 2018	Managementteam – 1e bespreking
	04 oktober 2018	09 oktober 2018	Managementteam – 2e bespreking
0.3	11 oktober 2018	17 oktober 2018	Dagelijks bestuur
0.4	18 oktober 2018		Gemeenten
			Veiligheidskring
		12 december 2018	Algemeen bestuur

Documentbeheer/ eigenaar	Marc Kool en Marjolein Fransen
Projectleiders	Marc Kool en Marjolein Fransen
Vastgesteld door	Algemeen Bestuur
Datum vaststelling	12 december 2018
Digitale vindplaats	MyCorsaID: V18.005654

Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Beleidsmatige stand van zaken programma's	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Programmamanagement	5
2.3	Programma Strategie & Beleid	6
2.4	Programma Brandweer	7
2.5	Programma Crisisbeheersing	13
2.6	Programma GHOR	16
2.7	Programma Bevolkingszorg	20
2.8	Programma Meldkamer	21
3	Financiële stand van zaken	24
3.1	Financiële wijzigingen	24
4	Bedrijfsvoering	26
Bijlage 1: Gewijzigde financiële overzichten		28
Bijlage 2: Toelichting op overschrijdingen opkomsttijden brandweer		30
Bijlage 3: Overzicht MOTO activiteiten 2018		31

1 Inleiding

In de Financiële verordening Veiligheidsregio IJsselland staat dat het dagelijks bestuur het algemeen bestuur informeert door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de programmabegroting. Deze tweede bestuursrapportage betreft de tweede rapportage over de maanden januari t/m augustus 2018. Deze rapportage dient voor 1 november door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur aangeboden te worden. De inrichting van de tussentijdse rapportages moet aansluiten bij de indelingssystematiek van de programmabegroting. De rapportages gaan in op afwijkingen in de lasten en baten (begrotingswijzigingen) en de geleverde prestaties.

In het volgende hoofdstuk gaan wij in op de beleidsmatige stand van zaken van de uitvoering van de programmabegroting. In hoofdstuk 3 volgt de financiële stand van zaken van de programmabegroting. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de bedrijfsvoering. Als bijlage zijn twee verplichte overzichten toegevoegd, namelijk het aangepaste overzicht taakvelden en baten en lasten.

In artikel 35, lid 5, van de Wet gemeenschappelijke regeling staat dat het dagelijks bestuur begrotingswijzigingen acht weken voordat zij door het algemeen bestuur worden vastgesteld, toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raden kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de wijziging naar voren brengen. Deze wijzigingen staan in paragraaf 3.1.

2 Beleidsmatige stand van zaken programma's

2.1 Inleiding

We gaan in dit hoofdstuk eerst in op de stand van zaken van de twee speciaal benoemde programma's: Veilig Leven en Toekomstbestendige brandweer. Daarna gaan we in op de onderdelen van de programmabegroting. Daartoe dient de inrichting van deze eerste bestuursrapportage , conform de financiële verordening, aan te sluiten op de indelingssystematiek van de programmabegroting. De rapportage moet onder andere ingaan op afwijkingen in de geleverde prestaties. In dit hoofdstuk gaan we hierop in. In de begroting 2018 staan per programma de te behalen resultaten (wat willen we bereiken?) en de daaraan verbonden actiepunten (wat doen we daarvoor?). Deze komen in dit hoofdstuk in tabelvorm terug. Door middel van smileys is weergegeven wat de stand van zaken is. Een groene smiley geeft aan dat de uitvoering op schema ligt, een oranje smiley dat de uitvoering aandacht verdient en een rode smiley dat de prestatie naar verwachting niet gehaald wordt. Een oranje of rode smiley is voorzien van een toelichting in het opmerkingenveld.

2.2 Programmamanagement

Vanaf 2018 werken we met twee speciaal benoemde programma's. In deze paragraaf wordt de stand van zaken van deze programma's toegelicht.

Veilig Leven

Het doel van het programma Veilig leven is om in co creatie met andere organisaties te werken aan een verbeterd risicobewustzijn van inwoners in onze regio. Mede om daardoor de weerbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners toe te laten nemen. Het programma bevindt zich weliswaar in de voorbereidende fase, maar heeft inmiddels wel enkele resultaten opgeleverd. Zo wordt momenteel integraal gewerkt aan de ambitie van het programma en is de publiekspagina op de website van onze regio aangepast, waardoor de handreikingen voor 'veilig leven' makkelijker te vinden zijn. In dit licht mag ook niet onvermeld blijven, dat de (standaard landelijke) brandpreventieweken in oktober in onze regio zijn uitgebreid met gezondheidsadviezen en daardoor meer integrale veiligheidsweken zijn geworden. Als organisatie zijn we dit jaar ook aangesloten bij het landelijke programma 'dementievriendelijke organisaties'. Daarnaast bereiden we, in samenspraak met de stichting AED, het regionale AED-netwerk uit door zeventien van de 35 brandweerkazernes uit te rusten met een voor het publiek toegankelijke AED. Deze AED komt op een voor iedereen bereikbare plaats. In de nabijheid van de overige 18 kazernes is al een AED aanwezig. De uitrol hiervan vindt naar verwachting plaats in het vierde kwartaal van 2018, dan wel het eerste kwartaal van 2019. Tot slot boeken we succes met een nieuwe, mobiele escaperoom met als thema 'veilig leven'. Tijdens de introductieweken van Hogeschool Saxion in Deventer en Hogeschool Windesheim in Zwolle hebben veel aankomende studenten hierdoor al gemerkt wat het effect is van bepaalde maatregelen om brand te voorkomen en de veiligheid te vergroten.

Toekomstbestendige Brandweer

Het doel van programma Toekomstbestendige brandweer is zorgdragen dat brandweer IJsselland ook in de toekomst nog met vrijwilligers, dichtbij onze inwoners en midden in de maatschappij georganiseerd kan worden. Waar mogelijk voorzien van moderne, passende en meer flexibele uitrukvormen. Uitwerking van de toekomstgerichte uitrukorganisatie vindt plaats. Met nog altijd de huidige 35 brandweerposten als uitgangspunt wordt, op basis van het risicoprofiel. het in te zetten materieel en de spreiding van de specialismen over de brandweerposten in de regio tegen het licht gehouden. Een voorstel tot wijzigingen wordt in wisselwerking met ploegleiders en de brandweerposten uitgewerkt. Nadat afstemming met het bestuur plaatsgevonden heeft, besluit het managementteam hier aan het eind van het jaar over. De wijzigingen in de uitrukorganisatie kunnen gevolgen hebben voor de gewenste beschikbaarheid van vrijwilligers op de verschillende uitrukposten. De wijzigingen in de uitrukorganisatie zijn toekomstgericht, waardoor implementatie zich over meerdere jaren uitspreidt. Het zal er niet toe leiden dat er gedwongen afscheid genomen wordt van vrijwilligers.

2.3 Programma Strategie & Beleid

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Strategische koers en ambitie voor de periode 2019 tot 2022.	We werken samen met de gemeenten en andere samenwerkingspartners een nieuw beleidsplan 2019-2022 uit en laten dit vaststellen door het algemeen bestuur.		Het concept is gereed. Consultatie start in oktober. Planning vaststelling in algemeen bestuur in december.

Wat gaat het kosten?

Programma STRATEGIE & BELEID	Begroting 2018 na 1e bestuursrapp.	Incidentele begrotingswijz. 2e bestuursrapp.		Begroting 2018 na 2e bestuursrapp.
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 176.435			€ 176.435
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -20.150			€ -20.150
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 156.285**			**€ 156.285**
Onttrekking reserves				
Storting reserves				
Geraamd resulaat	**€ 156.285**			**€ 156.285**

2.4 Programma Brandweer

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	We beperken en voorkomen brand en ongevallen bij brand bij burgers, bedrijven en instellingen.	We geven invulling aan de rol van bevoegd gezag ten aanzien van BRZO-bedrijven en vervullen de wettelijke taak van adviseur externe veiligheid; We maken per aangesloten gemeente heldere afspraken over de te leveren inspanning op het gebied van advisering en toezicht en komen deze na; We geven invulling aan het kennispunt brandvei-		Per gemeente zijn jaarplannen opgesteld, de voortgang wordt ambtelijk besproken.

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	We zorgen ervoor dat de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven wordt vergroot.	ligheid binnen de RUD (sinds 1 januari 2018: Omgevingsdienst); We maken, samen met de posten, burgers, bedrijven en instellingen bewust van veilige en onveilige situaties (brandveilig leven).		Dit jaar ligt de focus op de doelgroep kinderen. Een structurele aanpak op basisscholen wordt geïmplementeerd. De inzet van vrijwilligers blijkt niet overal mogelijk. Om meer continuïteit te kunnen leveren, wordt een voorstel uitgewerkt voor een alternatieve invulling van de benodigde capaciteit.
2.	Alle repressieve brandweermedewerkers zijn opgeleid, conform het Besluit veiligheidsregio's.	We stellen het Meerjaren Opleidingsplan bij, onder andere op basis van de vanuit repressie gewenste behoefte.		Alle repressieve medewerkers zijn conform het Besluit opgeleid. Het meerjaren opleidingsplan is in ontwikkeling en volgt op de toekomstgerichte uitrukorganisatie, die dit jaar wordt vastgesteld.

3.	Alle repressieve brandweermedewerkers oefenen, volgens de Leidraad Oefenen en zijn hiermee maximaal toegerust op hun taak.	We maken voor iedere functie een oefenprofiel op basis van de Branchestandaarden. Het oefenprogramma sluit hier op aan en bevat tevens ruimte om lokale risico's te beoefenen. Dit programma is afgestemd met multidisciplinaire partners. Het oefenprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd.		
4.	De brandweer voldoet wat betreft de basis brandweerzorg aan de opkomsttijden zoals die zijn gesteld in het bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan.	Organiseren van de basisbrandweerzorg binnen de vastgestelde normen. In het dekkingsplan zijn de risicolocaties vermeld, inclusief de voorgenomen risico-reducerende maatregelen zoals voorlichtingsacties. Die gaan we samen met de lokale ploegen uitvoeren. Jaarlijks rapporteren we over de opkomsttijden en de risicomaatregelen. We ontwikkelen een dynamisch dekkingsplan waarbij ten alle tijde in een digitale geografische omgeving bekeken kan worden hoe het staat met de opkomsttijden, afgezet tegen het (brand)risicoprofiel. Het proces Repressie voert na een woningbrand een klanttevredenheidsonderzoeken uit bij de bewoners. Hierover wordt gerapporteerd.		Van jan t/m aug is in 82% v.d. uitrukken voldaan aan de normtijden uit het dekkingsplan. Zie voor een toelichting hierop bijlage 2. We zijn bezig met het project Toekomstbestendige uitrukorganisatie om in de toekomst zo goed mogelijk te blijven voldoen aan de opkomsttijden.
5.	De brandweer draagt zorg voor het uitvoeren van specialistische taken zoals optreden bij waterongevallen, verkeersongevallen, natuurbranden en ongevallen	We hebben operationele eenheden waterongevallenbestrijding (waaronder duikers), eenheden t.b.v. ongevallenbestrijding gevaarlijke stoffen (waaronder gaspakdragers) en eenheden t.b.v. technische hulpverlening en natuurbrandenbe-		

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	met gevaarlijke stoffen.	strijding. We werken met andere regio's samen op het gebied van de inzet van gaspakkenteams.		
6.	We realiseren maatwerk in de uitruk/ inzet conform dekkingsplan. We rukken vraaggestuurd uit (niet te veel, niet te weinig personeel en materieel aanwezig bij een incident).	Daar waar we nu al uitrukken met vier mensen op een brandweervoertuig (Giethoorn, Oldemarkt en Zwolle) brengen we deze werkwijze in lijn met de visie Uitruk op Maat.		De inspectie J&V heeft aangegeven dat er een risico-inventarisatie en -evaluatie uitgevoerd moet worden voor het uitrukken met 4 mensen op 1 voertuig. Deze is naar verwachting in het 4e kwartaal gereed. Eventuele aandachtspunten worden uitgevoerd.
7.	Het aantal nodeloze meldingen wordt over een periode van drie jaar (2017 – 2020) jaarlijks met 10% verminderd.	We dringen het aantal nodeloze meldingen structureel terug door het verificatieproces op automatische meldingen te bevorderen en de notoire veroorzakers van nodeloze alarmeringen te bezoeken en met hen afspraken te maken over de oorzaken en oplossingen van nodeloze meldingen.		Tot 1 september 2018 is sprake van een vermindering van 15% t.o.v. dezelfde periode in 2017.
8.	We zorgen ervoor dat relevante informatie uit vergunningen en het toezicht beschikbaar is t.b.v. een effectieve incidentbestrij-	Er is afgesproken van welke objecten we informatie op het brandweervoertuig willen hebben. We werken nu aan (een inventarisatie van) de hier-		

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	ding.	voor benodigde personele capaciteit.		
9.	We hebben aandacht voor de gezondheidsrisico's voor brandweerhulpverleners bij specifieke locaties en omstandigheden.	We oefenen de repressieve medewerkers structureel op het gebied van arbeidshygiëne.		We passen dit ook toe bij het repressief optreden.
10.	We leren van evaluaties van incidenten en oefeningen door de inzet van een actief leeragentschap.	We nemen 'lessons learned' uit evaluaties in het oefenprogramma op. De uitkomsten van evaluaties zijn standaard onderdeel van het oefenprogramma en zijn mede bepalend voor de inhoudelijke invulling van oefeningen. De uitkomsten van evaluaties worden anders gepresenteerd (bijv. door filmpjes en Infographics) en het accent ligt meer op individuele coaching van medewerkers.		Op basis van opgedane ervaring geven we op een meer pragmatische manier invulling aan het evalueren en zijn er prioriteiten gesteld om te zorgen dat belangrijke leerervaringen in elk geval in het oefenprogramma terugkomen.
11.	We zorgen ervoor dat het materieel en materiaal voor de operationele processen veilig, betrouwbaar, geschikt en beschikbaar is.	We verwerven nieuw materieel/materiaal op basis van ontwikkelingen in en uitkomsten van het repressief dekkingsplan. Een belangrijke aanbesteding die in 2018 wordt afgerond is de aanbesteding van 23 tankautospuiten en het redgereedschap. We onderhouden en beheren het materieel/ ma-		Overall lopen de investeringen nog achter op de planning, maar we lopen hier wel jaarlijks op in. De aanbestedingen van de tankautospuiten en het redgereedschap zijn afgerond. De eerste tankautospuiten worden in 2019 geleverd. Het materieel/materiaal is

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
		teriaal, conform het materieelplan.		vanaf 2018 volgens meerjarige onderhoudsplanning (MJOP) beheerd en onderhouden.

Wat gaat het kosten?

Programma BRANDWEER	Begroting 2018 na 1e bestuursrapp.	Incidentele begrotingswijz. 2e bestuursrapp.		Begroting 2018 na 2e bestuursrapp.
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 28.843.411	€ -158.000	V	€ 28.685.411
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -321.020	€ -90.000	V	€ -411.020
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 28.522.391**	**€ -248.000**	**V**	**€ 28.274.391**
Onttrekking reserves	€ -207.699			€ -207.699
Storting reserves	€ 598.688			€ 598.688
Geraamd resulaat	**€ 28.913.380**	**€ -248.000**	**V**	**€ 28.665.380**

V voordeel
N nadeel

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2018 na 1e bestuursrapp.	Incidentele begrotingswijz. 2e bestuursrapp.		Begroting 2018 na 2e bestuursrapp.
Exploitatielasten programma (directe kosten)				
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -39.817.574	€ -78.000	V	€ -39.895.574
Geraamde saldo baten en lasten	**€ -39.817.574**	**€ -78.000**	**V**	**€ -39.895.574**
Onttrekking reserves	€ -450.360			€ -450.360
Storting reserves	€ 90.428			€ 90.428
Geraamd resulaat	**€ -40.177.506**	**€ -78.000**	**V**	**€ -40.255.506**

V voordeel
N nadeel

2.5 Programma Crisisbeheersing

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie	Opmerkingen
1.	Wij zorgen, in samenwerking met de hulpdiensten en crisispartners, voor een betrouwbare, op zijn taak toegeruste crisisorganisatie. Hiertoe bevorderen we dat de crisisfunctionarissen:	• We werven en selecteren nieuwe functionarissen volgens de PROF. • We voeren een 18-maandelijks programma multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen (moto) uit dat gericht is op ons risicoprofiel en een uitwerking is van het oefenbeleidsplan.		Er wordt een strategische personeelsplanning opgesteld. Deze is naar verwachting in het 1e kwartaal 2019 ge-

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	• Competent zijn; • opgeleid, getraind en geoefend zijn, conform het risicoprofiel; • Informatiegestuurd optreden; • in crisisruimten werken, die voldoen aan de eisen.	• We bevorderen het informatiegestuurd optreden tijdens de activiteiten van het motoprogramma. • We evalueren inzetten en oefeningen op basis van het evaluatiebeleid. • We beheren crisisruimten zodanig dat zij 24/7 operationeel beschikbaar zijn voor de crisisteams. • We werken de mogelijkheden voor een bredere inzet van (mechanismen in) de crisisorganisatie, nader uit.		reed. Bijlage 3 toont de MOTO[1]-activiteiten in 2018. Het programma gaat qua looptijd synchroon lopen met de brandweer. Dat betekent een 12-maandelijks programma. Het MOTO evaluatiebeleid wordt overgenomen door diverse veiligheidsregio's voor benchmarking en om een systeem van kwaliteit en vergelijkbaarheid te ontwikkelen.
2.	Aan de hand van het nieuwe risicoprofiel, leveren we een bijdrage aan het risicogericht werken in onze regio, door te participeren in sa-	• We nemen deel aan de volgende samenwerkingsverbanden: 1. Overstromingen/hoogwater (regionaal programma IJssel-Vecht delta);		Uit de visitatie blijkt dat onze convenantpartners verwachten dat Veiligheidsregio IJssel-

[1] MOTO = Multidisciplinair Opleiden Trainen en Oefenen.

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	menwerkingsverbanden rondom de geprioriteerde risico's en mogelijk maatwerk te leveren op lokale risico's. Doel van een samenwerkingsverband is om te werken aan een gezamenlijke aanpak die bijdraagt aan het voorkomen, beperken en bestrijden van het specifieke risico.	2. Uitval nutsvoorziening (landelijk project continuïteit van de samenleving); 3. Evenementenveiligheid (regionaal netwerk LiveEvents); 4. Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming (samenwerking met defensie en VR Twente); • We voeren de samenwerkingsafspraken met onze convenantpartners uit, zoals deze zijn vastgelegd in de afsprakenlijsten. We stimuleren de lokale verbondenheid en bieden maatwerk om veiligheid te stimuleren		land proactiever invulling geeft aan haar rol binnen het netwerk. Dit is inmiddels opgepakt, o.a. door de instelling van accountmanagers en de inbreng van partners bij de ontwikkeling van onze beleidsagenda.

Wat gaat het kosten?

Programma CRISISBEHEERSING	Begroting 2018 na 1e bestuursrapp.	Incidentele begrotingswijz. 2e bestuursrapp.		Begroting 2018 na 2e bestuursrapp.
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 719.525	€ -45.000	v	€ 674.525
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -	€ -30.000	V	€ -30.000
IN PREP subsidie (incidenteel directe kosten)	€ 164.667	€ -		€ 164.667
IN PREP subsidie (incidenteel directe baten)	€ -164.667	€ -		€ -164.667
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 719.525**	**€ -75.000**	**V**	**€ 644.525**
Onttrekking reserves	€ -			
Storting reserves	€ -			
Geraamd resulaat	**€ 719.525**	**€ -75.000**	**V**	**€ 644.525**

V voordeel
N nadeel

2.6 Programma GHOR

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie	Opmerkingen
1.	Een goede professionele geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, rampen en crises (GHOR). De organisatie voor de (operatio-	We meten de prestaties en rapporteren hierover in managementrapportages. Het landelijk rapport Aristoteles benoemt één indicator waarover aan het bestuur moet worden gerap-		

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	nele) GHOR voldoet aan één normenset. Deze in 2015 i.s.m. de actoren overeengekomen set geldt als toetsingsinstrument voor de corebusiness van de GHOR.	porteerd: 100% van de GHOR-functionarissen is opgeleid, getraind en geoefend overeenkomstig de gestelde eisen in het Jaarplan GHOR-OTO. Daarnaast wordt in dit kader invulling gegeven aan de reguliere taken van het GHOR-bureau zoals onder andere de GHOR-inbreng in de Meldkamer Oost Nederland, advisering gemeenten, opleidingen en oefeningen, planvorming en informatievoorziening. De voorbereiding op het gebied van de continuïteit van zorg bij de care-instellingen vraagt extra aandacht.		De extra aandacht heeft geleid tot een betere voorbereiding op rampen en crises. De twee branden bij locaties van Driezorg in Zwolle hebben hier ook aan bijgedragen.
2.	Goede bovenregionale samenwerking. Er is sprake van aantoonbare bovenregionale samenwerking op het gebied van de operationele (warme) en GHOR-bureau (koude) organisatie.	We rapporteren met een heldere opsomming van de concrete ontwikkelingen, vooral ten aanzien van de samenwerking (zo wel warm/operationeel als koud/GHOR-bureau) met de GHOR van de VNOG		

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
	Dit in het kader van de unité de doctrine (Veiligheidsberaad 2013), de LMO-ontwikkelingen en de efficiencybehoefte.			
3.	Zelfredzamere burgers.	Inventarisatie van koepels[2] van verminderd zelfredzamen en implementatie van de vraag van de koepels. Evaluatie van de invulling door het Nederlandse Rode Kruis op het gebied van workshops Eerste Hulp Aan Kinderen en reanimatie. Implementatie workshop levensreddende handelingen.		We organiseren samen met koepels activiteiten voor specifieke doelgroepen, b.v. EHBO voor blinden. Dit past ook in de lijn van de beleidsagenda, waarin we ernaar streven dat burgers en bedrijven beter in staat zijn zelf crises te voorkomen en te bestrijden. In de eerste 8 maanden van 2018 heeft het Rode Kruis aangeboden: 33 workshops eerste hulp aan baby's en kinderen

[2] Organisaties die betrokken zijn bij niet zelfredzame mensen, met name instellingen voor 24-uurszorg, maar bijvoorbeeld ook organisaties voor mensen met een specifieke culturele achtergrond of voor mensen met een lichamelijke beperking.

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
				(377 deelnemers) en 38 reanimatie- cursussen (270 deelnemers). Er zijn 21 workshops levensreddend handelen aangeboden en nog twee gepland (totaal aantal verwachte deelnemers 525).

Wat gaat het kosten?

Programma GHOR	Begroting 2018 na 1e bestuursrapp.	Incidentele begrotingswijz. 2e bestuursrapp.		Begroting 2018 na 2e bestuursrapp.
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 1.029.195	€ -47.000	V	€ 982.195
Exploitatiebaten programma (directe baten)				
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 1.029.195**	**€ -47.000**	**V**	**€ 982.195**
Onttrekking reserves				
Storting reserves				
Geraamd resulaat	**€ 1.029.195**	**€ -47.000**	**V**	**€ 982.195**

V voordeel
N nadeel

2.7 Programma Bevolkingszorg

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Bevolkingszorg functioneert als een team bij het voorkomen van, het voorbereiden op en het bestrijden van rampen en crises en de gevolgen daarvan voor mens, dier en milieu.	Crisisfunctionarissen halen de normtijden. Crisisfunctionarissen worden voorzien van de middelen, die nodig zijn voor het goed uitvoeren van hun functies. Alle relevante documenten en informatie is actueel en digitaal toegankelijk.		De bezetting van de pool met crisisfunctionarissen heeft permanent aandacht. Alle piketvormen zijn gevuld en operationeel.
2.	Medewerkers van het team Bevolkingszorg vormen een betrouwbaar, op hun taak toegerust team. Hiertoe bevorderen we dat de functionarissen van het team Bevolkingszorg: – competent zijn; – opgeleid, getraind en geoefend zijn; – informatiegestuurd optreden; – gefaciliteerd worden in de uitvoering van hun taken.	Functionarissen bevolkingszorg zijn opgeleid en geoefend volgens het monodisciplinair meerjarenplan opleiden, trainen en oefenen (OTO-plan). Deelname is minstens 90%. Functionarissen bevolkingszorg zijn, waar daartoe aangewezen, opgeleid en geoefend volgens het multidisciplinair meerjaren OTO- plan. Sleutelfunctionarissen worden getraind in het automatiseringssysteem LCMS. Nieuwe medewerkers worden binnen drie maanden opgeleid. Er worden oefeningen georganiseerd met relevante partners (25% van de oefeningen).		Er draait een aanvullend opleidingsprogramma voor functionarissen op het gebied van crisiscommunicatie. Eind 2018 zijn alle specialisten crisiscommunicatie geëxamineerd en getoetst volgens de landelijke (IFV) norm. De eerste fase training nieuwe collegeleden is afgerond. Fase 2 start begin 2019.

Wat gaat het kosten?

Programma BEVOLKINGSZORG	Begroting 2018 na 1e bestuursrapp.	Incidentele begrotingswijz. 2e bestuursrapp.		Begroting 2018 na 2e bestuursrapp.
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 414.713			€ 414.713
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -139.596			€ -139.596
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 275.117**			**€ 275.117**
Onttrekking reserves				
Storting reserves				
Geraamd resulaat	**€ 275.117**			**€ 275.117**

2.8 Programma Meldkamer

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
1.	Alarmeren van die eenheden die het snelst ter plekke kunnen zijn.	Brandweer werkt aan een dynamisch dekkingsplan waar de inzet en kwaliteit van de meldkamers een integraal onderdeel van uitmaken. Multidisciplinair is de opschaling en de rolneming van de calamiteitencoördinator (caco) een belangrijk aandachtspunt.		De Caco-functie is een neventaak van centra-listen die daar speciaal voor zijn opgeleid. De

Nr.	Resultaat	Acties	Realisatie 	Opmerkingen
				bezetting is in de praktijk soms een knelpunt vanwege het feit dat het tijd kost nieuwe mensen op te leiden en ziekte onder personeel. De verantwoordelijke kolommen (politie, brandweer en ambulancedienst) spannen zich gezamenlijk in om het rooster weer continu bezet te krijgen.
2.	Terugdringen van het aantal nodeloze meldingen.	Bij een automatische alarmering wordt bij daarvoor van te voren bepaalde abonnees eerst de melding geverifieerd door middel van contrabellen. Daarnaast wordt een aantal nevenwerkzaamheden voor het Openbaar brandmeldsysteem uitgevoerd door centralisten. Dit bestaat onder meer uit het acteren op storingen en het behandelen van verzoeken tot testen van een installatie.		Dit jaar is het aantal abonnees uitgebreid waarbij meldingen door de meldkamer worden geverifieerd. Mede daardoor is tot 1 september een reductie gehaald van 15%.

Wat gaat het kosten?

Programma MELDKAMER	Begroting 2018 na 1e bestuursrapp.	Incidentele begrotingswijz. 2e bestuursrapp.		Begroting 2018 na 2e bestuursrapp.
Exploitatielasten programma (directe kosten)	€ 973.971			€ 973.971
Exploitatiebaten programma (directe baten)	€ -175.000			€ -175.000
Project Landelijke Meldkamer Organisatie (Incidenteel)	pm	pm		pm
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 798.971**			**€ 798.971**
Onttrekking reserves				
Storting reserves				
Geraamd resulaat	**€ 798.971**			**€ 798.971**

3 Financiële stand van zaken

3.1 Financiële wijzigingen

In deze tweede bestuursrapportage geven wij een doorkijk voor de rest van het jaar. Wij hebben geprobeerd om een zo zorgvuldig mogelijke prognose te maken. Het algemeen beeld is dat de veiligheidsregio in 2018 binnen de beschikbare middelen blijft en de prognose is dat we aan het eind van het jaar een positief resultaat hebben van 988.000 euro (2,3% van de totale begroting). Bij de eerste bestuursrapportage was een positief resultaat voorzien van 108.000 euro. De incidentele financiële afwijkingen van 880.000 euro ten opzichte van de eerste bestuursrapportage zijn hieronder weergegeven en toegelicht. De afwijkingen zijn de totalen van alle programma's samen.

Vacatureruimte
In diverse teams is in de loop van het jaar een vacature ontstaan. De opvulling van deze vacatures duurde in een aantal gevallen wat langer dan verwacht. Dit leidde ertoe dat vertragingen zijn ontstaan op het gebied van organisatieontwikkeling, grootschalige inkooptrajecten, informatievoorziening en het gevolg geven aan verbeterpunten uit evaluaties. Hierdoor is wel een incidenteel voordeel van 290.000 euro ontstaat.

Bedrijfsvoering
Binnen bedrijfsvoering van de veiligheidsregio is er sprake van diverse onderuitputtingen, namelijk:

- minder inhuur noodzakelijk van specifieke kennis: 95.000 euro;
- een voordeel op de telefoniekosten van 80.000 euro door een aanbesteding;
- afname van portokosten en (vak)literatuur van totaal 35.000 euro;
- diverse overige onderuitputting van 21.000 euro, onder andere minder kantoorartikelen noodzakelijk in 2018.

In totaal een bedrag van 231.000 euro aan incidentele onderuitputting.

Incidentele inkomsten
Er zijn in 2018 twee subsidies (IN PREP en Impuls omgevingsveiligheid) ontvangen van in totaal 94.000 euro. Dit is een incidentele vergoeding van gemaakte uren van eigen medewerkers deze twee taken.

Verder is er op 25 juni 2018 een bericht van het ministerie van Justitie en Veiligheid ontvangen dat het kabinet heeft besloten om dit jaar over te gaan tot het toekennen van een loonbijstelling. Voor het jaar 2018 betekent dit een incidentele meevaller van 78.000 euro. Ook is de meerjarige doorwerking van de loonbijstelling 2018 verwerkt in de voorlopige uitkering. De voorlopige Brede Doel uitkering Rampenbestrijding (BDuR) voor Veiligheidsregio IJsselland is vastgesteld op 5.798.074 euro en dat is 46.124 euro positiever dan waarvan in de begroting 2019 (opgesteld februari 2018) is uitgegaan. Hierbij is ook rekening gehouden met de mutaties in de verdeelmaatstaven welke in het landelijk rekenmodel worden gehanteerd.

Ook zijn er detacherings-/ uitkeringsvergoedingen ontvangen. Deze zijn slechts deels ingezet voor tijdelijke vervanging, waardoor er sprake is van een incidenteel voordeel van 26.000 euro.

ICT
Binnen de ICT-budgetten van de brandweer is sprake van incidentele onderuitputting van 45.000 euro. Dit wordt veroorzaakt door het ontwikkelen van twee systemen. Deze kosten worden naar verwachting vanaf 2019 wel gemaakt.

Opleiden en oefenen
Binnen het Veiligheidsbureau is dit jaar een incidentele onderuitputting van het budget voor opleiden en oefenen van 35.000 euro. Onder andere doordat er dit jaar minder budget nodig was voor het opleiden van nieuwe piketfunctionarissen (minder verloop).

Rente
Door het doorschuiven van grote investeringen door latere levering van de leverancier of ontwikkeling van een visie (tankautospuit, bevelvoerdersportofoons, hulpverleningsvoertuigen en WTS500) is het dit jaar niet noodzakelijk om een langlopende lening af te sluiten. Dit veroorzaakt in 2018 een rentevoordeel van 30.000 euro.

Overige budgetten
Binnen de overige budgetten van de begroting van de veiligheidsregio is sprake van een incidentele onderuitputting van 51.000 euro. Deze wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door lagere kosten specialisme technische hulpverlening.

Incidentele begrotingswijziging
De financiële afwijkingen worden incidenteel via een begrotingswijziging verwerkt in de begroting van 2018. Dit betekent een incidentele bijstelling van de budgetten in 2018, zodat wij bij de jaarrekening 2018 minder hoeven toe te lichten.

In hoofdstuk 2 is per programma aangegeven wat de gevolgen zijn. Er is per programma een geactualiseerde tabel *wat gaat het kosten?* toegevoegd.

4 Bedrijfsvoering

Financiën

Na de afronding van de implementatie van het nieuwe financiële systeem is met name gewerkt aan de robuustheid van de applicatie en het vergroten van de toegankelijkheid van de financiële informatie voor de budgetbeheerders. Hierdoor kan directe financiële sturing diep in de organisatie op het laagst mogelijke niveau plaatsvinden. Ook zijn de rapportagemogelijkheden uitgebreid en heeft de zoekfunctie een impuls gekregen.

Op 18 april 2019 zijn wij wettelijke verplicht (EU/2014/55, NL/Aanbestedingswet) om e-facturen die voldoen aan de Europese norm (EN-16931) te kunnen ontvangen en verwerken. Aangezien er geen verplichtingen gelden ten aanzien van de kanaalkeuze heeft een aanbestedingsprocedure geleid tot de selectie van een leverancier. Gekoerst wordt om nog voor het einde van dit jaar de eerste stappen in de implementatie te hebben afgerond, zodat ingebruikname tijdig kan worden gerealiseerd.

Zoals in de vorig jaar vastgestelde financiële beheersverordening is benoemd actualiseren we periodiek ons financieel beleid. Een nieuw treasurystatuut en een nota reserves en voorzieningen zullen in het najaar ter bestuurlijke besluitvorming worden voorgedragen.

HRM

Begin 2018 zijn een nieuw financieel en een nieuw personeelssysteem in gebruik genomen. De implementatie van beide systemen is inmiddels afgerond. Inmiddels verkennen we de doorontwikkeling van het systeem met aanvullende applicaties waardoor arbeidsintensieve processen zoals werving en selectie en indiensttredingen en mutaties worden vereenvoudigd. Deze doorontwikkeling zal in 2019 plaats vinden.

In het kader van de doorontwikkeling van onze organisatie zijn we dit voorjaar van start gegaan met een leiderschapsontwikkeltraject. Alle leidinggevenden nemen hier aan deel. In samenwerking met trainingsbureau ELLLA is dit programma uitgewerkt. Als resultaat van dit collectieve traject streven we een collectieve leiderschapsstijl met ruimte voor het individu, waarbij we betekenis geven aan hetgeen waar Veiligheidsregio IJsselland voor staat. Tegelijkertijd aan het leiderschapsontwikkeltraject is de VR-Academy geïmplementeerd. Dit is een platform dat aan alle medewerkers opleidingen biedt in het kader van persoonlijke ontwikkeling. Deze opleidingen worden zowel klassikaal als in een e-learning vorm aangeboden. Het opleidingsaanbod van de Talentenregio en Meester in je werk (A+O Fonds) wordt hier tevens in meegenomen. Er wordt veel gebruik gemaakt van de e-learn trainingen evenals het aanbod van de klassikale trainingen.

Informatisering en automatisering (I&A) en Facilitaire Zaken

Team I&A heeft voor alle brandweerposten de netwerkinfrastructuur vernieuwd. Op alle posten is nieuwe apparatuur geïnstalleerd waardoor beveiliging en centraal beheer zijn verbeterd.

De pilot van het team I&A, in samenwerking met Facilitaire Zaken en het team Beheer & Techniek, is uitgevoerd en succesvol afgerond. De beheerapplicatie gaat nu stapsgewijs worden vervangen voor de ondersteunende processen van deze drie teams.

Team I&A heeft een start gemaakt met de vernieuwing van de Citrix kantoorautomatisering waarmee alle werkplekken worden gefaciliteerd. Hierbij wordt ook gewerkt aan de vervanging van de middelen voor extra beveiligd inloggen bij het werken buiten de kantoorlocaties. Daarnaast is gestart met de vernieuwing van de Werkstijlen en de (ICT) faciliteiten die per werkstijl worden aangeboden.

Het project 'Toegang beheer kazernes' is afgerond. Alle kazernes zijn voorzien van een generiek toegangssysteem. Enkele kinderziektes in het systeem werden verholpen.

Het project 'Digitaal archief' is afgerond en het vervangingsbesluit is bestuurlijk vastgesteld. Het besluit is met terugwerkende kracht met ingang van 1 januari 2018 vastgesteld, op basis van hybride (zowel analoog als digitaal)archiefvoering.

Facilitaire Zaken is, samen met het team Beheer & Techniek, het project 'Schoon werken' gestart. Dit project is gericht op het bieden van optimale bescherming aan het brandweerpersoneel bij blootstelling aan werkgerelateerde risico's.

De Europese aanbestedingen binnen team Facilitair verlopen volgens planning.

Financieel kader

Voor Bedrijfsvoering is ook een zo zorgvuldig mogelijke prognose gemaakt voor de rest van het jaar. De verwachting is een positief resultaat van 231.000 euro, zoals in hoofdstuk 3 is beschreven en toegelicht.

Bijlage 1: Gewijzigde financiële overzichten

Hieronder een gewijzigd overzicht baten en lasten:

Jaar 2018	Baten	Lasten	Saldo
Programma Strategie & Beleid	€ -20.150	€ 176.435	€ 156.285
Programma Brandweer	€ -411.020	€ 28.685.411	€ 28.274.391
Programma Crisisbeheersing	€ -30.000	€ 674.525	€ 644.525
Programma GHOR	€ -	€ 982.195	€ 982.195
Programma Bevolkingszorg	€ -139.596	€ 414.713	€ 275.117
Programma Meldkamer	€ -175.000	€ 973.971	€ 798.971
Algemene dekkingsmiddelen	€ -39.895.574	€ -	€ -39.895.574
Overige baten en lasten (flexibele schil)	€ -	€ 429.560	€ 429.560
Overhead	€ -2.472.254	€ 9.787.728	€ 7.315.474
Heffing VPB	€ -	€ -	€ -
Bedrag onvoorzien	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -43.143.594	€ 42.124.537	€ -1.019.057
Toevoeging aan de reserve programma brandweer	€ -	€ 689.116	€ 689.116
Onttrekking aan de reserves algemene dekkingsmiddelen	€ -658.059	€ -	€ -658.059
Resultaat	**€ -43.801.653**	**€ 42.813.653**	€ -988.000

Hieronder een gewijzigd overzicht taakvelden:

Jaar 2018	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	€ -20.150	€ 176.435	€ 156.285
0.4 Overhead	€ -2.472.254	€ 9.787.728	€ 7.315.474
0.5 Treasury	€ -	€ -	€ -
0.8 Overige baten en lasten	€ -	€ 429.560	€ 429.560
0.9 Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -
0.10 Mutaties reserves	€ -658.059	€ 689.116	€ 31.057
0.11 Resultaat van de rekening baten en lasten	€ -	€ -	€ -
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	€ -40.651.190	€ 31.497.314	€ -9.153.876
2.1 Verkeer en vervoer	€ -	€ 233.500	€ 233.500
8.3 Wonen en bouwen	€ -	€ -	€ -
	€ -43.801.653	**€ 42.813.653**	**€ -988.000**

Een gewijzigde specificatie van het taakveld overhead (0.4):

Jaar 2018	Baten	Lasten	Saldo
Bedrijfsvoering	€ -2.334.254	€ 7.026.793	€ 4.692.539
Directie	€ -	€ 513.903	€ 513.903
Bestuur, beleid en communicatie	€ -138.000	€ 1.073.535	€ 935.535
Managers	€ -	€ 582.086	€ 582.086
Management ondersteuning	€ -	€ 591.411	€ 591.411
	€ -2.472.254	**€ 9.787.728**	**€ 7.315.474**

Bijlage 2: Toelichting op overschrijdingen opkomsttijden brandweer

Inleiding

Van januari t/m augustus is in 82% van de uitrukken voldaan aan de normtijden uit het dekkingsplan. Bij 18% van de incidenten wordt de opkomsttijd dus overschreden. Bij driekwart van deze overschrijdingen is deze overschrijding onder de twee minuten.

De opkomsttijd bestaat uit de verwerkingstijd op de meldkamer, de uitruktijd (de tijd tussen alarmering en het uitrukken van het brandweervoertuig) en de aanrijtijd (de tijd tussen het wegrijden uit de post en de aankomst op de incidentlocatie). De overschrijdingen doen zich zowel voor bij de verwerking, het uitrukken en het aanrijden. Hieronder worden de oorzaken hiervan kort benoemd.

Oorzaken overschrijding tijdens het verwerken van de melding

Bij automatische brandmeldingen wordt tegenwoordig door de meldkamer contact opgenomen met het desbetreffende bedrijf om te checken of er daadwerkelijk sprake is van brand. Aangezien deze meldingen in circa 95% van de gevallen 'nodeloos' zijn, neemt daardoor het aantal nodeloze uitrukken af. Dit nabellen bij automatische meldingen zorgt echter wel voor langere opkomsttijden indien het wel gewenst is dat de brandweer ter plaatse komt, omdat het voertuig maximaal twee minuten op de uitslag hiervan wacht.

Oorzaken overschrijdingen tijdens het uitrukken

Het zijn vooral vrijwillige posten die de uitruktijden overschrijden (en niet de posten met beroepsbrandweer). Dat is natuurlijk niet zo vreemd, aangezien de vrijwilligers niet op de post verblijven, maar eerst van hun huis, werk of een andere locatie moeten komen. De uitruktijd is hiermee grilliger van aard. Daarnaast blijkt een oorzaak van de overschrijdingen tijdens het uitrukken te maken te hebben met de weersinvloeden waardoor het langer duurt voordat een vrijwilliger op de post arriveert.

Oorzaken overschrijdingen tijdens het aanrijden

De oorzaken van overschrijdingen op het gebied van het aanrijden komen ook door weersinvloeden, maar ook doordat het brandweervoertuig wat gealarmeerd wordt zich niet in de post bevindt. Dit is aan de orde wanneer het voertuig vertrekt vanaf een andere incidentlocatie, binnen het gebied aan het oefenen is of niet beschikbaar is bijvoorbeeld omdat het brandweervoertuig al ingezet is bij een incident waardoor een ander brandweervoertuig van een andere post, met een langere aanrijtijd, gealarmeerd moet worden.

Bijlage 3: Overzicht MOTO activiteiten 2018

Activiteiten gerealiseerd jan t/m sept	CoPI aanbod	ROT aanbod	BT aanbod
1. Introductie scenario denken	10 trainingen 10 oefeningen		
2. CoPI oefening table top	16 oefeningen		
3. CoPI op locatie - IJsseltoren Zwolle - Ziekenhuis Deventer - Rijkswaterstaat	 2 oefeningen 2 oefeningen 1 oefening		
4. CoPI opstartoefening	4 oefeningen		
5. CoPI introductie	2 trainingen		
6. ROT dag 3- oefeningen		15 oefeningen	
7. GBT training cyclus			1 training
8. GBT oefening cyclus			3 oefeningen
9. Introductie nieuwe wethouders			2 trainingen
10. Masterclass adviseur in het GBT			1 training
11. Kennissessie TGB	1 training	1 training	1 training
Activiteiten gepland okt t/m dec	**CoPI aanbod**	**ROT aanbod**	**BT aanbod**
1. CoPI op locatie - Scania Zwolle	 1 oefening		
2. CoPI opstartoefening	4 oefeningen		
3. CoPI DOWR oefening	2 oefeningen		
4. Basisoefening GBT			3 oefeningen
5. Masterclass adviseur in het GBT			1 training
6. Ketenoefening CoPI- ROT- GBT	1 oefening	1 oefening	1 oefening
7. Ketenoefening CoPI- ROT CBRN	4 oefeningen	3 oefeningen	
8. Ketenoefening ROT- RBT TGB		1 oefening	1 oefening
Totaal aanbod per crisisteam	**13 trainingen** **47 oefeningen**	**1 training** **20 oefeningen**	**6 trainingen** **8 oefeningen**

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	51078
Onderwerp	Tweede bestuursrapportage 2018

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 13-11-2018

besluit:

1. Kennis te nemen van de tweede bestuursrapportage 2018;
2. over deze rapportage geen zienswijze in te dienen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 26 november 2018

onderwerp	Advies pbo lokale omroep
portefeuillehouder	Monique Schuttenbeld
informant	Tuinman, Anton (2460)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Advies pbo lokale omroep Bijlage: Vertrouwelijke bijlage pbo Bijlage: Inspraaktekst dhr Gert-Jan Weierink- Voorzitter RTVZwolleFM PBO Bijlage: 2018-11-26 AM13-1 Advies PBO lokale omroep Bijlage: 2018-11-26 Raadsbesluit Advies pbo lokale omroep

Voorgesteld besluit raad

1. Te bepalen dat in het pbo (Programma Beleidsbepalende Orgaan), onder maatschappelijk stroming wordt verstaan: ‘Onderwijs (en/of) Sport (en/of), Zorg (en/of), Minderheden (en/of), Werkgevers (en/of) Werknemers (en/of) Jongeren (en/of), Ouderen (en/of) en de Agrarische sector’.
2. Te bepalen dat onder representativiteit wordt verstaan dat iemand inhoudelijk of bestuurlijk werkzaam is in de betreffende stroming.
3. Het Commissariaat voor de Media te berichten dat voorgestelde programmabeleidsbepalende orgaan (pbo) van Stichting Zwolse Omroep Organisatie (RTVZwolleFM) niet representatief is voor de in de gemeente Zwolle voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stroming.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 3 oktober 2018

Openbaar, bijlage niet openbaar.

Onderwerp	Advies pbo lokale omroep
Versienummer	1

Portefeuillehouder	H.M.M. Schuttenbeld
Informant	Anton Tuinman
Afdeling	Ontwikkeling Management
Telefoon	(038) 498 2460
Email	AB.Tuinman@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	5.3.1 We houden de brede culturele basisinfrastructuur met een gedifferentieerd en gevarieerd aanbod voor een breed publiek in stand
Begroting wijzigen	Ja
Dekking ten laste van	

Bijlagen 1) lijst met namen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1 Te bepalen dat in het pbo (Programma Beleidsbepalende Orgaan), onder maatschappelijk stroming wordt verstaan: ‘Onderwijs (en/of) Sport (en/of), Zorg (en/of), Minderheden (en/of), Werkgevers (en/of) Werknemers (en/of) Jongeren (en/of), Ouderen (en/of) en de Agrarische sector’.

2 Te bepalen dat onder representativiteit wordt verstaan dat iemand inhoudelijk of bestuurlijk werkzaam is in de betreffende stroming.

3 Het Commissariaat voor de Media te berichten dat voorgestelde programmabeleidsbepalende orgaan (pbo) van Stichting Zwolse Omroep Organisatie (RTVZwolleFM) niet representatief is voor de in de gemeente Zwolle voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stroming.

Datum 3 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De gemeenteraad heeft in februari 2018 besloten om Het Commissariaat voor de Media (het Commissariaat) te verzoeken om te onderzoeken in hoeverre RTVZwolleFM al voldoet aan de licentie verplichting conform de Mediawet. Het commissariaat is in het voorjaar 2018 met het onderzoek gestart. RTVZwolleFM heeft het Commissariaat per brief laten weten dat er, voor zover bekend, in 2017 geen vergaderingen van het programma beleidsbepalende orgaan (pbo) hebben plaatsgevonden. Het Commissariaat heeft daarop vastgesteld dat de lokale media-instelling niet meer voldoet aan de media-wettelijke eis opgenomen in artikel 2.671, tweede lid, aanhef onder c.
Het Commissariaat heeft RTVZwolleFM verzocht om voor 24 augustus 2018 een nieuw pbo te vormen en het Commissariaat over de nieuwe samenstelling te informeren.

Taak pbo:
Artikel 1 Taak pbo
1. Het pbo bepaalt het media-aanbodbeleid van de lokale publieke media-instelling, rekening houdend met het in artikel 2.70 van de Mediawet opgenomen programma-aanbodvoorschrift.
2. Het pbo controleert of het door hem vastgestelde beleid voor het media-aanbod wordt uitgevoerd. Het pbo rapporteert zijn bevindingen hierover ten minste twee maal per jaar aan het bestuur van de lokale publieke media-instelling.
3. Het pbo rapporteert jaarlijks aan het Commissariaat voor de Media over de uitvoering van het door hem vastgestelde media-aanbodbeleid.
4. Het pbo kan het bestuur van de lokale publieke media-instelling adviseren over aangelegenheden die direct verband houden met het door het pbo vastgestelde media-aanbodbeleid

Om te kunnen beoordelen of RTVZwolleFM voldoet aan de wettelijke eis van een pbo verzoekt het Commissariaat de gemeenteraad van Zwolle, op grond van artikel 2.66, tweede lid, van de Mediawet 2008, om een zogenaamd tussentijds advies over het nieuw gevormde pbo. Dat betekent dat het Commissariaat van de gemeenteraad vraagt hem te adviseren over de vraag of RTVZwolleFM nog aan de eisen van de Mediawet voldoet.
Het tussentijdse advies richt zich alleen op de vraag of het pbo representatief is voor de belangrijkste in de gemeente Zwolle voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen.

De gemeente heeft alle leden van de nieuwe pbo telefonisch gesproken en hen om een toelichting op de pbo deelname verzocht.

Zie voor onderbouwing van de vertegenwoordiging van de verschillende stromingen, de vertrouwelijke bijlage.

Beoogd effect
Een lokale omroep waarvan het toezicht door het pbo wordt geborgd door een goede afspiegeling van de lokale maatschappij.

Datum 3 oktober 2018

Argumenten

1. *Bij maatschappelijke stroming is er het onderscheid te maken in Onderwijs (en/of) Sport (en/of), Zorg (en/of), Minderheden (en/of), Werkgevers (en/of, Werknemers (en/of) Jongeren (en/of), Ouderen en Agrarische sector(en/of)*.
   Naast de door de wet voorgeschreven Culturele, Godsdienstige en Geestelijke stroming is het begrip 'Maatschappelijke stroming' voor vele interpretaties vatbaar. Het is van belang om hier duidelijkheid in te verschaffen. Het minimaal aantal leden van een pbo is 5. Dit houdt in dat er naast Culturele, Godsdienstige en Geestelijke stroming en minimaal 2 leden uit Onderwijs (en/of) Sport (en/of), Zorg (en/of), Minderheden (en/of), Werkgevers (en/of), Werknemers (en/of) Jongeren (en/of), Ouderen (en/of) en Agrarische sector (en/of) dient te bestaan. *Bron: Publieke lokale media instellingen en de mediawet, spelregels voor de lokale publieke omroep in Nederland' Commissariaat voor de Media).*

2. *Te bepalen dat onder representativiteit wordt verstaan dat iemand inhoudelijk of bestuurlijk werkzaam is in de betreffende stroming.* Er kan onduidelijkheid ontstaan over in hoeverre iemand representatief is voor een bepaalde stroming. Op basis van informatie van Het Commissariaat en informatie van de pbo's van Kampen, Hattem en Apeldoorn. Stellen we voor de definitie te hanteren representatief voor een Zwolse stroming is; 'Degene die inhoudelijk of bestuurlijk werkzaam is binnen deze stroming'. Wanneer je bijvoorbeeld de sector Cultuur wilt vertegenwoordigen, dan ben je inhoudelijk werkzaam in het culturele veld of ben je een bestuurder van een culturele instelling. Wanneer je vrijwilligerswerk doet voor een culturele instelling, dan is dat niet representatief genoeg.

3. *De leden van het pbo van RTVZwolle FM vormen geen representatieve afspiegeling van de Zwolse maatschappij en-of zijn niet volledig onafhankelijk*.
   De stromingen Cultuur, Geestelijk en Godsdienstig zijn niet goed vertegenwoordigd. De stroming Zorg is nog een vraagteken. Een van de pbo leden heeft een eigen programma bij RTVZwolleFM, daarmee is het pbo niet geheel onafhankelijk.
   Het totale beeld van de samenstelling van het pbo is dat zij niet representatief is voor de Zwolse maatschappij en niet onafhankelijk is.

Risico's

Op basis van dit tussentijds advies van de gemeenteraad aan het Commissariaat voor de Media, is er de mogelijkheid dat het Commissariaat de licentie voor RTVZwolleFM intrekt. Bij het intrekken van de licentie zal er een nieuw licentie traject worden opgestart. Daarbij is er een kans dat Zwolle tijdelijk geen publieke lokale omroep heeft.

Financiën

N.v.t.

Communicatie

Er gaat een persbericht uit.

Vervolg

De gemeente stuurt het advies en de notulen van de raadsvergadering omtrent de samenstelling van het pbo naar het Commissariaat. Het Commissariaat neemt aan de hand van het advies van de gemeente een besluit omtrent de uitgegeven licentie. De argumentatie van de gemeente wordt getoetst.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar, de bijlage niet.

Datum 3 oktober 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang	2018
Kenmerk	50128
Onderwerp	Advies pbo lokale omroep

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

1. Te bepalen dat in het pbo (Programma Beleidsbepalende Orgaan), onder maatschappelijk stroming wordt verstaan: ‘Onderwijs (en/of) Sport (en/of), Zorg (en/of), Minderheden (en/of), Werkgevers (en/of) Werknemers (en/of) Jongeren (en/of), Ouderen (en/of) en de Agrarische sector’.
2. Te bepalen dat onder representativiteit wordt verstaan dat iemand inhoudelijk of bestuurlijk werkzaam is in de betreffende stroming.
3. Het Commissariaat voor de Media te berichten dat voorgestelde programmabeleidsbepalende orgaan (pbo) van Stichting Zwolse Omroep Organisatie (RTVZwolleFM) niet representatief is voor de in de gemeente Zwolle voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stroming.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

RTVZwolleFM heeft PBO op orde

Geachte voorzitter, leden van de raad!

Mijn naam is Gert-Jan Weierink en sinds begin mei 2017 voorzitter van RTVZwolleFM toen nog RTVZOo geheten. Vanavond staat op uw agenda het voorstel goedkeuring PBO RTVZwolleFM. Ik hoef u niet uit te vertellen dat dit voorstel van groot belang voor onze omroep is.

We zijn blij dat wij in de gelegenheid zijn om hier een toelichting te geven op de totstandkoming van het PBO en de redenen waarom wij van mening zijn dat er een representatief PBO is.

De taak van het Programmabeleid Bepalend Orgaan is het programmabeleid vast te stellen en de uitvoering hiervan te toetsen. Dit doet zij onafhankelijk van het bestuur en de redactie zoals geregeld in de Mediawet.

Voor u ligt, als het goed is, een aangepaste lijst met PBO-leden dan die waarover vanavond van u een besluit gevraagd wordt. Graag wil ik kort toelichten hoe dit gekomen is. Nadat het voorgestelde PBO, de lijst zoals deze voorligt in het collegevoorstel, op 15 oktober voor een deel werd afgekeurd door het College van B en W is het bestuur van RTVZwolleFM op zoek gegaan naar vervangers en is ook het aantal leden van het PBO uitgebreid om zodoende nog beter een afspiegeling te zijn van de Zwolse samenleving. Wij hebben dit in een overleg met de wethouder ook gemeld, echter helaas had het college van B&W op basis van de vorige lijst al een besluit genomen. Wij betreuren dit en vinden dit ook voor wethouder een ongelukkige samenloop van omstandigheden.

Naar onze mening is het gelukt om een volwaardig PBO bijeen te krijgen zoals u ook heeft kunnen zien in de lijst die wij u dit weekend via de mail toegezonden hebben. Het is nu aan uw raad om een oordeel te geven over de representativiteit van de mensen die zitting hebben in het PBO. Wij zijn bijzonder verheugd dat deze mensen zich in willen zetten om een oordeel te geven over de programma's van de omroep, maar ook willen nadenken over programma's die wij willen gaan ontwikkelen. Er zijn diverse plannen voor nieuwe programma's. We hebben een aantal mensen erbij gekregen met een grote ervaring in de radiowereld. Zij adviseren ons niet alleen maar willen ook programma's gaan maken. Daarnaast gaan zij de huidige medewerkers coachen om zich nog verder te ontwikkelen. We gaan verder met professionalisering zoals wij die eerder ook al hebben aangekondigd.

Inmiddels hebben wij onze financiën op orde en kan weer worden gedacht aan investeringen. Zo worden op korte termijn de antennes vervangen en wordt ook in de studio de nodige apparatuur vervangen. Het bestuur is het afgelopen jaar druk bezig geweest om alle achterstanden weg te werken om de omroep weer op een gezond peil te brengen. Als persoonlijk detail wil ik graag memoreren dat toen ik als voorzitter aantrad, nu anderhalf jaar geleden, er een niet functionerende redactie was en de omroep er qua reputatie niet goed voor stond.

Na een heel zwaar jaar -waarin we hebben afgerekend met het verleden- kan ik zeggen dat we weer naar de toekomst kunnen kijken. Naast het feit dat we financieel de zaak op orde hebben kan ik zeggen dat we nu ook redactioneel slagen maken. Tevens zijn er ondertussen ook grote stappen gemaakt op het gebied van samenwerking met diverse partijen zoals RTVOOST, Windesheim, Landstede en Radio Vrij Zwolle. De relatie met “de Stentor” is verbeterd en

hebben we gesprekken gevoerd hoe wij in de toekomst in het bijzonder op het gebied van video samen kunnen werken. Verder wil ik opmerken dat wij anderhalf jaar geleden 140 vrijwilligers op onze vrijwilligerslijst hadden staan die al dan niet “slapend” waren. Wij hebben deze lijst terug gebracht tot veertig zeer enthousiaste vrijwilligers. Hiervan bestaat het merendeel uit mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, conform de wens van u raad, deze mensen kunnen wij een structuur bieden waardoor hun kansen op de arbeidsmarkt groeien. Daarnaast zijn wij een erkend leerbedrijf en lopen er nu vijf stagiairs bij ons mee om het vak van journalist, vormgever en technicus te leren. Mede voor onze vrijwilligers verzoek ik u onze nieuwe PBO-lijst goed te keuren en tegen het voorstel van het college te stemmen.

Graag wil mijn dank uitspreken voor de fracties die bij ons op bezoek zijn geweest om zich te verdiepen in RTVZwolleFM zonder af te gaan op de verhalen die onder andere op sociale media over ons de ronde doen. Helaas moeten wij ons nog steeds verweren tegen zaken die in het verleden hebben gespeeld en waar het huidige bestuur en redactie part nog deel aan hebben en zich daarom ook niet kunnen verweren. Wij hopen dat u dit in overweging wilt nemen en hebt kunnen vaststellen dat er een nieuwe wind waait bij RTVZwolleFM gericht op de toekomst!

Tot slot wil ik ook als voorzitter van de OLON een korte opmerking maken over de financiering van de omroep. Als u raad een volwaardige lokale omroep wilt die de zuurstof voor de lokale democratie is dan zal er ook boter bij de vis geleverd moeten worden en er ook op bestuurlijk vlak ingezet moeten worden op de totstandkoming van een streekomroep voor de kop van Overijssel!

Ik dank u!

SP

AMENDEMENT

Raadsvoorstel : Advies PBO lokale omroep

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op 26-11-2018

Gelezen het voorstel Advies PBO lokale omroep

Overwegende dat:

- RTVZwolleFM (voorheen RTV ZOO) al geruime tijd niet aan de eisen gesteld in de Mediawet voldoet,
- er al jaren sprake is van zeer kritische rapporten, evaluaties en voornemens voor verbetering, toch is de omroep er telkens niet in geslaagd deze waar te maken,

Stelt de raad voor het voorstel Advies PBO lokale omroep als volgt te wijzigen:

Een beslispunt toe te te voegen:

4. Het commissariaat van de Media te vragen om de licentie van RTV Zwolle FM per direct in te trekken.

Namens de fractie van de SP;
Brammert Geerling
Koen van Baal

Voor: SP
Verworpen 26-11-2018

besluit

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 50128

Onderwerp Advies pbo lokale omroep

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 30-10-2018

besluit:

1. Te bepalen dat in het pbo (Programma Beleidsbepalende Orgaan), onder maatschappelijk stroming wordt verstaan: 'Onderwijs (en/of) Sport (en/of), Zorg (en/of), Minderheden (en/of), Werkgevers (en/of) Werknemers (en/of) Jongeren (en/of), Ouderen (en/of) en de Agrarische sector'.
2. Te bepalen dat onder representativiteit wordt verstaan dat iemand inhoudelijk of bestuurlijk werkzaam is in de betreffende stroming.
3. Het Commissariaat voor de Media te berichten dat voorgestelde programmabeleidsbepalende orgaan (pbo) van Stichting Zwolse Omroep Organisatie (RTVZwolleFM) niet representatief is voor de in de gemeente Zwolle voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stroming.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 november 2018,

de voorzitter,

de griffier,

MOTIE

Betreft: Een goede CAO voor medewerkers sociale werkvoorziening (sw).

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 26 november 2018.

Overwegende dat:
- De CAO Sociale Werkvoorziening per 31 december 2018 afloopt.
- De huidige CAO er na lang onderhandelen en veel strijd is gekomen.
- Dit destijds onzekerheid en onrust bracht bij de medewerkers van de sociale werkvoorziening.
- VNG, vakbonden en medewerkers niet zitten te wachten op een nieuw CAO conflict.
- De vakbonden bereid zijn de huidige CAO te verlengen met toepassing van de LPO-afspraak (loonprijscompensatie *).
- Zwolle ook werkgever is voor haar SW medewerkers die midden in de veranderingen staan bij het proces van samenvoeging WRA/Wezo tot Tiem.

Van mening dat:
- De SW medewerkers waardering en een goede CAO verdienen.
- Deze medewerkers baat hebben bij zekerheid en rust.
- We bij alle aandacht voor de 'nieuwe doelgroepen' op de arbeidsmarkt onze bestaande SW medewerkers niet uit het oog mogen verliezen.
- VNG, vakbonden en medewerkers belang hebben bij voortzetting van de CAO.
- Het college diens invloed bij VNG kan uitoefenen om dit te bewerkstelligen.
- Zwolle zich een goed werkgever voor haar SW medewerkers wil tonen, nu en in de toekomst.

De Zwolse raad verzoekt het college:
- VNG op te roepen de huidige CAO SW te verlengen met toepassing van de LPO-afspraak.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de

SP
Bert Sluijer

GroenLinks
Sylvana Rikkert

PvdA
Patty Wolthof
Roberto Kist

** De LPO-afspraak loopt tot en met januari 2019, deze wordt betaald door de rijksoverheid.*

Tegen: VVD, ChristenUnie en CDA

Aangenomen 26-11-2018

PvdA

Motie vreemd aan de orde van de dag: Hoogbouwen? Eerst onderbouwen!

De raad van Zwolle in de vergadering bijeen op maandag 26 november 2018.

Constaterende dat:
- de huidige hoogbouwvisie dateert uit 2008.
- deze visie is gebaseerd op een Hoogbouwstudie uit 2005
- het stedelijk landschap inmiddels is veranderd;
- er een grote volkshuisvestelijke opgave ligt voor de komende jaren;
- in het coalitieakkoord gesproken over het zetten van verdere stappen in verstedelijking;
- er nu al plannen liggen om hoge woontorens op een beeldbepalende plek te bouwen die hoger zijn dan de afgesproken bouwhoogte in de hoogbouwvisie.

Van mening dat:
- een geactualiseerde hoogbouwvisie nodig is om hoogbouwontwikkelingen in de toekomst goed te kunnen beoordelen;
- de hoogbouwvisie dus geactualiseerd moet worden;
- de raad over deze hoogbouwvisie in een meningsvormende raadsvergadering van gedachten moet wisselen.

Roept het college op:
- de huidige hoogbouwvisie zo snel mogelijk te actualiseren en ter discussie aan de raad voor te leggen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Patty Wolthof
PvdA

Met algemene stemmen aangenomen 26-11-2018

M 14-3

Motie vreemd aan de orde: beantwoording raadsvragen demonstratieverbod.

De gemeenteraad van Zwolle, bijeen op 26 november 2018,

Constaterende dat:

- Er tijdens de Sinterklaasintocht op zaterdag 17 november sprake was een demonstratie en van een tegenactie;
- Deze situatie tot een zodanige sfeer heeft geleid, dat de veiligheid van de demonstranten niet gegarandeerd kon worden;
- Er daarom een demonstratieverbod is uitgevaardigd, om daarmee de veiligheid van de demonstranten te waarborgen en een onveilige situatie in onze binnenstad te voorkomen;

Van mening dat:

- Het College de opdrachtgever is voor de organisatoren van de Sinterklaasintocht;
- een Sinterklaasintocht voor iedere bezoeker van de binnenstad een leuke en veilige bijeenkomst moet zijn;
- Deze intocht eigenlijk zodanig van opzet en organisatie moet zijn, dat demonstraties of tegenacties eigenlijk helemaal niet nodig hoeven te zijn;
- Als er dan toch mensen of groepen zijn die willen demonstreren, dit als grondrecht ook mogelijk moet zijn;
- Daarbij de veiligheid van kinderen en hun ouders, bezoekers van de binnenstad en de veiligheid van demonstranten en tegendemonstranten gewaarborgd moet zijn;

Roept het College op om:

- met de organisatoren van de Sinterklaasintocht en andere partijen uit de stad in gesprek te gaan over de intocht voor de komende jaren;
- Daarbij "tot een dusdanige opzet van de intocht te komen dat een situatie zoals die afgelopen zaterdag is ontstaan wordt voorkomen"*;
- Daarbij (in overleg met de 'driehoek') aanbevelingen te doen hoe de veiligheid van de bezoekers van de intocht en het recht op demonstratie gewaarborgd kunnen worden;
- Daarover voor de zomer van 2019 te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.

*citaat p.2 beantwoording College raadsvragen demonstratieverbod

PvdA	D66	Groen Links
Y. Ben Ali	S. Paauw	S. Rikkert
		R. de Paus

Met algemene stemmen aangenomen 26-11-2018